સ્વાધ્યાય પુષ્પ સૌરભ



સંગ્રાહક :
પૂજ્ય હેમેન્દ્રશ્રીજી મહારાજ

॥ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમઃ ॥

॥ શ્રી આનંદ-માણિક્ય-ચંદ્ર-હેમ-દેવેન્દ્ર-હંસ ગુરુભ્યો નમઃ ॥

સ્વાધ્યાય પુષ્પ સૌરભ

સંગ્રાહક :

પૂજ્ય હેમેન્દ્રશ્રીજી મહારાજ



પ્રકાશક :
શેઠશ્રી ઘેલાભાઈ કરમચંદ સેનેટોરીયમ
વીલેપાર્લા (વેસ્ટ) મુંબઈ, ૫૬

*

પ્રત : ૧૦૦૦

મૂલ્ય : શ્રુતભક્તિ

*

પ્રાપ્તિસ્થાન .
ઠાકોરભાઈ વી. શાહ
દેસાઈ પોળ, બિલીમોરા (જી. વલસાડ)

*

મુદ્રક :
સાધના મુદ્રણાલય
દાણાપીઠ, ભાવનગર



અર્પણ

હે પરમાત્મા ! તારા આજ્ઞારૂપી પંથે ચાલનારા અવશ્ય મોક્ષ-સુખની પ્રાપ્તિ મેળવીને જ ઝંપે છે.

મેરી ઇચ્છા પ્રભુ મિલનની.

ન્દ્ર પિટ આપો એવી "સવિ જીવ કરું શાસન રસી."

શ્રી વીતરાગના વચન પર શ્રદ્ધા નહિ રાખનારા દુર્ગતિને ભેટે છે.

જીન્દગીમાં સજ્જન થવામાં ઘણું ગુમાવવાનું છે. સજ્જનતા ગુમાવીને કંઈ પણ મેળવવું નહિ.

મને સંસારરૂપી સમુદ્રથી પાર ઉતારો, હે ગુરૂજી આપ જ તારણહાર છો.

સારા દેખાવા પ્રયત્ન કરવા કરતા સારા બનવા પ્રયત્ન કરવાનો છે.

ને હે નમન કરતાં આત્મા નમ્ર વિનમ્ર બને છે.

અમારી નૈયા પ્રભુ તારે હાથ છે.

રમઝટ પ્રભુ ભક્તિ દ્વારા રાવણે તીર્થંકર નામકર્મ બાંધ્યું.

પરિગ્રહ ડુબાડતો નથી પરંતુ તેની આસક્તિ ડુબાડે છે.

ણમો અરિહંતાણં.



શ્રુતજ્ઞાનની ભક્તિ કરનારા

૪૦૦૧) પૂ. હેમેન્દ્રશ્રીજી મ.ની પ્રેરણાથી
ઘેલાભાઇ કરમચંદ સેનેટોરીયમ આરાધક બહેનો
પાર્લા વેસ્ટ

૧૦૦૧) હેમપ્રભાશ્રીજી મ., કીર્તીલતાશ્રીજી મ., તથા ચંદ્રયશાશ્રીજી મ.ની શુભ પ્રેરણાથી
ચંદ્રપ્રભુ આરાધક બહેનો પાર્લા વેસ્ટ

૧૦૦૧) વીરેશાશ્રીજી તથા મીનેશાશ્રીજીની શુભ પ્રેરણાથી
જુહુસ્કીમ સંઘના બહેનો પાર્લા વેસ્ટ

૧૦૦૧) પૂ. આત્મપ્રભાશ્રીજી મ., આત્માનંદશ્રીજી મ.ની
શુભ પ્રેરણાથી દેવકરણ મુળજી શ્રી સંઘ મલાડ વેસ્ટ

૨૫૧) પાર્શ્વપૂજક મહિલા મંડળ પાર્લા વેસ્ટ

૨૫૧) શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ઘેલાભાઇ કરમચંદ સેનેટોરીયમ
આરાધક બહેનો પાર્લા વેસ્ટ

૨૫૧) પૂ. હર્ષયશાશ્રીજી મ., રત્નેશાશ્રીજી મ.ની શુભ
પ્રેરણાથી મણીભુવન, મલાડ ઈસ્ટ

૨૫૧) ઝવેરબેન ખુશાલભાઈ શાહ વીલેપાર્લા

૨૫૧) આરાધક બહેનો તરફથી હસ્તે વિદ્યાબેન જે. શાહ
ચેલીસબ્રીજ, અમદાવાદ

૨૫૧) પુષ્પાબેન વી. શાહ ખીલીમોરા

પ. પૂજ્ય બા. બ્ર. કરુણાસિંધુ વાત્સલ્યમહોદધિ ગુરુદેવશ્રી હેમેન્દ્રશ્રીજી મહારાજ(ખીલીમોરાવાળા)ના સુશિષ્યા પૂ. આત્મપ્રભાશ્રીજી મ. આદિ સાધ્વીવૃંદની શુભ પ્રેરણાથી આ અમૂલ્ય ગ્રંથ પ્રકાશનમાં આવ્યો છે.

—પ્રકાશક

બાલબ્રહ્મચારિણી શાંતમૂર્તિ



બાલાર્યા પૂ. શ્રી હેમેન્દ્રશ્રીજી મહારાજ

卐

ગુરુદેવના શુભ સ્મરણથી, વિઘ્ન સહુ જાય;
પ્રણમું નિત્ય પ્રહ ઉગમતે, જીવન નિર્મળ થાય.

આત્મ હેમ કીર્તિ ફેલાવે, આત્મા મોક્ષને પાવે;
હર્ષચંદ્ર વીર મીન રત્ન આવે, ગુરુજીને શિશ નમાવે.

હેમેન્દ્રશ્રીજીના નામથી, શાશ્વત સુખ સાધીયે;
વંદુ હર્ષથી ગુરુ ચરણમાં, જ્ઞાન અનંતુ વાધીયે.

બીલીમોરાવાળા પુષ્પાબેન વી. શાહ તરફથી દર્શનાર્થે...

સમર્પણ



અબ્બરકોટાધીશ શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ,
કરુ ભક્તિ તોરી લઈશ મુક્તિ નાથ;
ભવિક જીવોના દુઃખ વિઘ્ન વારી,
એવા પાર્શ્વને નિત્ય વંદના અમારી....

ગુરુ હેમેન્દ્રશ્રીજી હૃદયમાંહી ધારી,
શિષ્ય પ્રશિષ્યાના સદા રક્ષકારી;
ગુરુ ભક્તિ સદા હોય પાવનકારી,
કરું હે ગુરુ! વંદના કોટી વારી....

અબ્બરકોટમાં ગુરુ જન્મ પામ્યા,
સોળ વર્ષે સંયમધારી બન્યા;
પ્રભંજનાશ્રીજીના શિષ્ય કહાયા....કરું૦

સંવત બે હજાર ત્રણની સાલે,
માગશર ચોથને બુધવારે;
થયા હેમેન્દ્રશ્રીજી સુનામ ધારી....કરું૦

વિનય વૈયાવચ્ચ જ્ઞાનાભ્યાસી,
બન્યા નિત્ય હૈયામાં મુક્તિના પ્યાસી,
તપ ત્યાગ સ્વાધ્યાયમાં અનુરાગી....કરું૦

ગુરુ જ્ઞાનથી પ્રૌઢ પ્રભાવશાળી,
અગણિત ગુણોથી કિર્તિ પ્રસારી;
મુખ શાંત પ્રસન્ન નમ્રતાધારી....કરું૦

ધન્ય છે તમારા માત પિતાને,
ધન્ય છે તમારી જન્મભૂમિને;
કુળને દીપાવી શાસન શોભાવી....કરું૦

આત્મ હેમ કિર્તિને ફેલાવી,
આત્મા મોક્ષ હર્ષને રેલાવી;
ચંદ્ર વીર મીન રત્નને લાવી....કરું૦

રત્નત્રયી ગુરુ આરાધતા,
પાર્શ્વના ધ્યાનમાં લીન રહેનારા;
આત્માના આનંદથી વંદના સ્વીકારો,
નમો શ્રી ગુરુ બાલ્યથી બ્રહ્મચારી....કરું૦

ચરણોપાસિકા
આત્માનંદશ્રીજી

"જીવન સૌરભ"



હરિયાળી ભોમમાં મનહરણી લાડકડી જન્મી,
અવનિ પર આનંદની લહેરો છલકી;
સૌના દિલમાં સુભગ પળ મહેંકી,
મમતાના કુવારે ચળકી.

એ અનુપમ નગરી કેવી ?

એ નગરી મનને હરી લેનારી, મોહનગારી, ધન–દોલત અને સમૃદ્ધિને વધારનારી, અવનિના આંગણીયાના અરમાનોને ફુરાવનાર, વસંતના લહેરે દરેક માનવ સૌના મનોરથમાં મહાલતો હોય છે અને ઉષાના રંગબેરંગી રંગમાં રંગાતો હોય છે. બબ્બરકોટ (બીલીમોરા) કેવી પુન્યશાળી ભૂમિ ! જ્યાં સહસ્રાંશુના સોનેરી કિરણ પ્રભાતને નવપલ્લવિત કરનાર એવી આ ભૂમિ ઉપર સંત, જ્ઞાની અને સોળમા ચક્રવર્તી શાંતીનાથ પ્રભુ બિરાજમાન છે અને પ્રાતઃકાળમાં રમણીય પ્રસંગે દેવાધિદેવ પ્રભુના મધુર દર્શન થાય છે એવી પુન્યશાળી પૃથ્વી ઉપર મહાભાગ્યશાળી વીરચંદભાઇ અને હિવાળીબેન બહોળા કુટુંબના છે, જેમાં સુખ વૈભવની કમીના નહોતી.

લાડલીનો જન્મ !

આવા અનેક પ્રકારના વૈભવ–વિલાસમાં ભવિતવ્યતાના યોગે રળીયામણી ભોમમાં દાડમની કળી જેવી, ગુલાબના પુષ્પ સમ કોમળ, સૂર્યના જેવી તેજસ્વી, ચંદ્ર જેવી ચમકતી ચાંદની છતાં નિર્મળ, અનુપમ, અવર્ણનીય એવી એક સોનેરી પળે ફૂલની ફોરમ જેવી નાજુક, બીજના ચંદ્રમા સરખી સોળે

કળાએ દિપતી દેદીપ્યમાન શાશ્વતી ઓળીમાં સં. ૧૯૮૫ ચૈત્ર સુદ ૮ની સુભગ પળે એક લાવણ્ય, રૂપવંતી બાળકીનો જન્મ દિવાળીબેને આપ્યો. શાશ્વતી ઓળીમાં જન્મ એટલે આ લાડકી શાશ્વતી જ માનવી રહી. દિવાળીબેન એક ભાગ્યશાળી પુત્રીના માતા બન્યા. જો કે દિવાળીબેન નામે એક ગુલાબબેન પુત્રી ને એક પુત્ર ઠાકોરભાઈના માતા બની ચૂક્યા હતા. પણ.... પુન્યશાળીના માતા બનવું એ પુન્યનો યોગ હોય તો જ થાય.

ઘરમાં તો આજે આનંદની સીમા નહોતી ! આજે જ દિલને બહેલાવનારી અનુપમ દિવાળી આવી. ઉરમાં આનંદની ઉર્મિઓ છલકી રહી. આવી લાડલીને દેખી કોણ આનંદની લહેરમાં ન લહેરે ? અરે ! મંદ મંદ મધુર સમીરથી વૃક્ષો પણ હર્ષથી ડોલે છે તો સ્વગૃહે તો સાક્ષાત પુત્રીરત્ન પ્રાપ્ત થતા માતાના હૃદયમાં આનંદ માય શકે ? અરે ! ઓહ ! એ તો ઉર બહાર આનંદ છલકી જ જાય. કોણ માતા એવી હોય કે પુત્રીને દેખી આનંદ ન પામે !

માતા પુત્રીરત્નને જોઇ શું વિચારે ?

માતાનું વાત્સલ્ય ઝરણું અનોખું છે-અનેરું છે. માતા પુત્રીનું વદન નીરખી હરખાય છે-મલકાય છે. ઘડીક ગમગીન બની જાય છે. દિલમાં વિચાર શ્રેણીથી ગુંથાય છે. વિચારોના વમળમાં અટવાય છે. ભલે ! આ પુષ્પનું પરાગ આવ્યું છે, પણ એક દિન એ વીરે પ્રરૂપેલા માર્ગે જશે અને વીરના સંદેશને દેશ-વિદેશ વિહરી ધર્મ ધ્વજને લહેરાવશે....

બાળકીનું રૂપ કેવું ?

શું એનું રૂપ ! જાણે કોઈ સ્વર્ગમાંથી અપ્સરા કે

દેવાંગના આવી. આ પુત્રીને જોઈ હરેક પળે માતા વિચારોના ચકડોળે ચઢી જતી. હરેકના હૃદયમાં અનેક તરંગો ઉછળતા. આવું અલૌકીક સૌંદર્યને જોઈ હરેક માનવગણ ઘેલા ઘેલા બની જતા. આ બાળકી ફક્ત માતાને નહિં પણ હરેકને પ્રિય બની ગઇ. વિરચંદભાઇ પણ પોતાના જીવનને અહોભાગ્ય માનવા લાગ્યા. મારા ઘરમાં આવું દિવ્ય ઉત્તમ પુત્રીરત્ન સાંપડ્યું છે. બાળકી દિનપ્રતિદિન બીજના ચંદ્રની પેઠે વધવા લાગી...

લાડલી બાલ્યવયથી કેવી હતી...?

લાડલીની ચાલ પણ મદભરી, જાણે ચમકતી ચાંદની, ગજગતિ ચાલે ચાલતી, જાણે પગમાં ઘુઘરાના ઘમકારા વાગે, નૂપુરના રણકાર વાગે, બોલવામાં તો જાણે સુવર્ણની ઘુઘરી રણકી, મીઠી મધુરી વાણી, મુખમાંથી અમી ઝરે, હૈયાને સ્પર્શી જાય, હસવામાં જાણે સ્મિત, નયનમાં અનિમિષ અમીની ધારા વહે, હાથ લાલ ગુલાબી જાણે ઝીણી ઝીણી સાંકળીઓની હારમાળા, સોનાના ઝાંઝરથી રણઝણતી, કરમાં શોભતી સોનાની સાંકળી ઘમઘમતી, હરેક પળમાં જાણે હૃદયંગમ ઘુઘરીઓનો ઝણકાર....કેશની શ્રેણી પણ લાંબી–કાળા ભ્રમર જેવા વાંકડીયા ઘુઘરીયા સમ કેશના ઝુલ્ફા હરફરે....

પુત્રીનું શુભ નામ !

હવે આ પુત્રીનું નામ શુભ મુહુર્તે શારદા એવું પાડવામાં આવ્યું. અરે! શારદા એટલે સાક્ષાત્ સરસ્વતી! જેનું રૂપ, લાવણ્ય, સરસ્વતી જેવું જ, એના જેવું ભાગ્યશાળી કોણ હોઈ શકે ?

શારદાને ધર્મના સુસંસ્કાર કેવા ?

બાલ્યવયથી જ સંસ્કારી, ધર્મીષ્ઠ, વિનયી, શ્રદ્ધાવાન, સંતને દેખી શિર ઝૂકી જાય, ચરણોમાં ઢળી પડે, ભગવંતને જોઈ રોમરાજી ખડી થઈ જતી. આવી શારદા કોને વહાલી

ન હોય ? બાલ્યવયથી જ ગંભીર, સમજદાર, શાનદાર, શૂરવીર, નિડર, નિર્દોષ, સરળ સ્વભાવી, એને જોતા હૃદયકમળ પુલકિત થઇ જાય. બાલિકાએ ધીમે ધીમે બાલ્યાવસ્થામાં પ્રવેશ કર્યો. શુભ દિને સ્કુલમાં દાખલ કરી, બુદ્ધિશાળી કુંવરી વ્યવહારિક અભ્યાસમાં કુશળ થઈ ગઇ. બાલ્યવયમાં ઉપધાનતપની આરાધના કરી, માળા પરિધાન કરી ધાર્મિક અભ્યાસ કરવા લાગી. પુન્યના બળે ભવસમુદ્ર તારણહારા ગુરૂદેવશ્રીનો અનુપમ પરિચય થયો.

સંયમના પુનિત પંથે...!

ગુરુદેવનો પરિચય થતાં સંસારની અસારતા જાણતાં સંસારને ઠુકરાવવાની તમન્ના જાગી. માતપિનાની સમક્ષ ભાવના પ્રગટ કરી. માતપિતાએ મોહાધિન થઈ સંયમમાર્ગે જવાની અનુમતિ ના દર્શાવી, પણ....મુમુક્ષીની પ્રબળતા જોઇને સ્વજન કુટુંબીએ પુનિત પંથે જવાની આજ્ઞા આપી. ૧૬ વર્ષની કુમળી વયે મા. વ. ૪ના દિને સંયમ અંગીકૃત કર્યું. સ્વ. પૂ. પુષ્પાશ્રીજી મ.ના સુશિષ્યા પૂ. પ્રભંજનાશ્રી મ.ના શિષ્યા બા. બ્ર. હેમેન્દ્રશ્રીજી તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા વડીલોની શિતળ છત્રછાયામાં રહી, શાસ્ત્ર, ન્યાય, વ્યાકરણ સિદ્ધાંતનો સંપૂર્ણ જ્ઞાનાભ્યાસ કર્યો. શાસનની ઉન્નતિ કરવા લાગ્યા. ગ્રામાનુગ્રામ વિચરતા અનેક જીવોને પ્રતિબોધ કરતા ભવ્ય જીવને ઉદ્ધારતા શિષ્યપ્રશિષ્યાઓ થઈ. ઠેર ઠેર મંડળોની સ્થાપના કરી. જેમ ગગન સૂર્યથી દેદીપ્યમાન લાગે છે, તેમ ગુરુદેવશ્રી શિષ્યવૃંદોથી શોભી રહ્યા છે અને અવની ઉપર કીર્તિનો સિતારો ચમકાવી રહ્યા છે.

ચરણરેણુ,
હર્ષયશાશ્રીજી

મંગલ પાથેય

અજ્ઞાન ખલુ કાયટ ક્રોધાદિમ્યોઽપિ સર્વે પાપેમ્યઃ ।
સર્વે હિતમહિત વા, ન વેત્તિ યેનાવૃતો લોકઃ ॥

અજ્ઞાન એટલે વિપરીત સમજણ, તેના કારણે ઇષ્ટ પદાર્થ પ્રત્યે દ્વેષ અને અનિષ્ટ પદાર્થો પ્રત્યે રાગ થાય છે. આથી જીવનમાંથી સદાચાર ચાલ્યા જાય છે. જીવન દુરાચારી બને છે. સમસ્ત દુઃખોનું કારણ અજ્ઞાન છે. આથી જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવાની જરૂર છે. જેમ ઘોર અંધકાર હોય ત્યાં એક દિપક પ્રગટાવવાથી અંધકાર આપોઆપ ચાલ્યો જાય છે, તેમ જ્ઞાનનો દિપક પ્રગટે ત્યાં અજ્ઞાનરૂપી અંધકાર ટકી શકે ખરો ? દુગુર્ણોરૂપી દુર્ગંધને દૂર કરવા અને સદ્‌ગુણ રૂપી સૌરભથી આત્માને નવપલ્લવિત કરવા જ્ઞાનની પ્રથમ આવશ્યકતા છે. જેમ દોરડાના બળે કુવાને કાંઠે ઉભેલો માણસ પાણી બહાર કાઢે છે. તેમ સત્સાધન દ્વારા આત્મપ્રદેશમાં રહેલા અખૂટ સુખને પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય એટલે સમ્યગ્દર્શન અને સમ્યગ્ ચારિત્ર પ્રાપ્ત થાય છે. 'સમ્યગ્દર્શનજ્ઞાનચારિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગઃ', સમ્યગ્જ્ઞાનના પ્રતાપે આરાધક આત્મા સુંદર આરાધના દ્વારા શિવસુંદરીને મેળવે છે. પુલ એક કાંઠેથી બીજા કાઠે પહોંચવામાં મદદરૂપ છે, તેમ જ્ઞાન દ્વારા મોક્ષમાર્ગ સરળ બને છે.

આધુનિક કેળવણીનો પ્રચાર વર્તમાનમાં ખૂબ જ વધતો ચાલ્યો છે. કેળવણીના નામે આર્યસંસ્કૃતિનો નાશ અને પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિ વધુ ને વધુ ગાઢ બનતી જાય છે, તે અધઃપતનથી રક્ષણ પામવા આપણી પાસે સમ્યગ્જ્ઞાન એક જ બળ છે.

સમ્યગ્ જ્ઞાનથી આત્મજાગૃતિ પ્રગટે છે. આત્મજાગૃતિવંત આત્મા ક્રિયાશુદ્ધિ દ્વારા સમ્યગ્ચારિત્રને સ્પર્શે છે. જ્ઞાનક્રિયાભ્યાં મોક્ષઃ। સમ્યગ્જ્ઞાન હોય તો સમ્યગ્ક્રિયા

આવે અને બંને દ્વારા મોક્ષ મેળવી શકાય. જ્ઞાન ભવસાગર તરવા માટે નૌકા સમાન છે. સામાન્ય તરવાની ક્રિયા જાણનાર સમુદ્રને ઓળંગી શકતો નથી. તેમ જ્ઞાનની સાથે ક્રિયા જાણકાર હોય તો ભવસમુદ્રને ઓળંગી જાય છે આ રીતે જૈન શાસનના અમૂલ્ય રત્નત્રયીને પામવાનું સામર્થ્ય સમ્યગ્જ્ઞાનમાં રહેલું છે અને એના વડે જ સમ્યગ્ચારિત્ર દ્વારા મુખ્ય ધ્યેય મોક્ષને મેળવી શકાય છે.

મોક્ષમાર્ગના પથિકને સ્વાધ્યાય એ મંગલ પાથેય છે. સ્વાધ્યાય એ અભ્યંતર તપ છે. અભ્યંતર તપ દ્વારા અનંતા કર્મોની નિર્જરા થાય છે. જેમ અગ્નિ વડે ધાતુ અને માટી છુટા પડે છે તેમ તપ દ્વારા આત્મારૂપી ધાતુ અને કર્મરૂપી માટી છુટા પડે છે. અગ્નિમાં પડવાથી સોનું સો ટચનું થાય છે, તેમ આત્માને તપશ્ચર્યાથી શુદ્ધ કરો. તપ વિના શુદ્ધિ કયાંથી ? આમ સ્વાધ્યાયરૂપી તપ સમ્યક્જ્ઞાનને ટકાવી રાખનાર છે. માટે વિવેકી આત્માઓએ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવા કટિબદ્ધ રહેવું જોઇએ. શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવંત ગૌતમને જણાવે છે " સમયં ગોયમ મા પમાયં " તો આપણી પાસે જ્ઞાનનું બિન્દુ નથી, માટે સિન્ધુ જેવા જ્ઞાનને મેળવવા ઘણા પ્રયત્નની જરૂર છે. માટે વિવેકશીલ આત્મા આ પુસ્તક દ્વારા પુનઃ પુનઃ અભ્યાસ કરી કર્મનિર્જરા દ્વારા મોક્ષમાર્ગ પ્રાપ્ત કરે એ જ અંતરેચ્છા.

જો કે સ્વાધ્યાયના ઘણા પુસ્તકો બહાર પડ્યા છે. પરંતુ બાલ, વૃદ્ધ, ગ્લાની, તપસ્વી તેમજ શ્રમણવર્ગને અત્યંત આવશ્યક અને ઉપયોગી હોવાથી અમોએ પણ એને મહત્ત્વ આપ્યું છે.

આ " સ્વાધ્યાય પુષ્પ સૌરભ " સૌને આત્મકલ્યાણમાં ઉપકૃત નિવડે એ જ શુભેચ્છા.

પૂ. હેમેન્દ્રશ્રીજીના શિષ્યા
ચરણકિંકરી વિરેશાશ્રીજી

સૌરભ પરિમલ

આધુનિક કેળવણીનો પ્રચાર હાલમાં અત્યંત વધતો જાય છે. ડીગ્રી એક ફેશન માટે જ બની ગઇ છે. કેળવણીના નામે આર્યસંસ્કૃતિનો નાશ અને પશ્ચિમનો વાયરો ગાઢબનતો જાય છે. અધઃપતનથી બચવા સમ્યગ્જ્ઞાનની જ ખાસ આવશ્યકતા છે.

સમ્યગ્જ્ઞાનથી આત્મજાગૃતિની જ્યોતિ પ્રગટે છે. આત્મા ક્રિયાશુદ્ધિ દ્વારા સમ્યગ્ચારિત્રને પ્રાપ્ત કરે છે. જૈન શાસનની શોભા સમ્યગ્જ્ઞાનથી જ થાય છે. પ્રથમ ધ્યેય મોક્ષ સુખને પ્રાપ્ત કરવા માટેની જ સાધના છે.

મોક્ષમાર્ગના પથિકને સ્વાધ્યાય એ મંગલ પાથેય છે. આત્માને નવપલ્લવિત કરવા જ્ઞાનવારિમાં સ્નાન કરવા મુખ્ય આવશ્યકતા છે.

જ્ઞાન એ અભ્યંતર તપ ગણાય છે. જેથી સ્વાધ્યાય એ તપ જ છે.

હમણા સ્વાધ્યાયની ખૂબ જ જરૂરિયાત છે. આ પંચમ-કાળમાં તરણતારણ હોય તો સમ્યગ્જ્ઞાન જ છે. સમ્યગ્જ્ઞાનથી અજ્ઞાનતિમિરને હઠાવી શકાય છે, દુઃખનો સામનો કરી શકાય છે, સમ્યગ્જ્ઞાન દિપક સમાન છે.

આ પુસ્તિકા છપાવવાની ભાવના થતાં પૂ. સ્વ. પુષ્પાશ્રીજી મ.ના પ્રશિષ્યા હેમેન્દ્રશ્રીજી મહારાજની શુભ પ્રેરણાથી ઘેલાભાઈ કરમચંદ જૈન સેનેટોરીયમના ટ્રસ્ટીઓનો સહકાર મળ્યો છે, તે બદલ આભાર.

આ પુસ્તિકાનું કામ સુંદર અને જલ્દી તૈયાર કરી આપનાર સાધના પ્રેસના માલિક શેઠશ્રી ગીરધરભાઈ કુલચંદ તથા તેમના સુપુત્ર છોટુભાઇનો અત્યંત આભાર.

લી. પૂ. ગુરુદેવશ્રી હેમેન્દ્રશ્રીજી મ.ના શિષ્યા
સાધ્વી શ્રી આત્મપ્રભાશ્રીજીની
કોટિશઃ વંદનાવલી...

સ્વાધ્યાય પુષ્પ સૌરભ

અનુક્રમણિકા

સૂત્ર	પૃષ્ઠ
શ્રી આત્મરક્ષા નવકાર મંત્ર	૧
નવકાર	૨
ઉવસગ્ગહરં સ્તવનમ્	૨
સંતિકરં સ્તવનમ્	૩
તિજયપહુત્ત સ્તોત્રમ્	૪
શ્રી સર્વતો ભદ્ર યંત્ર	૫
નમિઉણ સ્તોત્રમ્	૬
અજિતશાંતિ સ્તવનમ્	૯
ભક્તામર સ્તોત્રમ્	૧૪
શ્રી કલ્યાણમંદિર સ્તોત્રમ્	૨૦
શ્રી બૃહચ્છાંતિ સ્તોત્રમ્	૨૬
શ્રી જિનપંજર સ્તોત્રમ્	૨૯
શ્રી પાર્શ્વનાથસ્ય મંત્રાધિરાજ સ્તોત્રમ્	૩૨
ઉવસગ્ગહરં મહાપ્રભાવિક સ્તોત્રમ્	૩૫
શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર	૩૮
શ્રી પાર્શ્વનાથ મંત્રાધિરાજ સ્તોત્રમ્	૩૮
શ્રી ઋષિમંડલ સ્તોત્રમ્	૩૯
શ્રી ઘંટાકર્ણ મહામંત્ર	૪૪

સૂત્ર	પૃષ્ઠ
શ્રી ગ્રહશાન્તિ સ્તોત્રમ્	૪૫
રોગાદિકની શાંતિને માટે	૪૬
શ્રી ચઉસરણ પયન્ના	૪૭
આઉર પચ્ચક્ખાણ પયન્ના	૫૩
શ્રી શત્રુંજય લઘુકલ્પ	૬૦
શ્રી રત્નાકર પંચવિંશિકા	૬૨
ગૌતમાષ્ટકમ્	૬૫
શ્રી ગૌતમસ્વામીનો રાસ	૬૬
શ્રી પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન	૭૪
પદ્માવતી આરાધના	૮૩

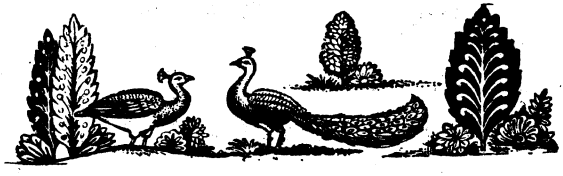
સાધુ-સાધ્વી યોગ્ય આવશ્યક ક્રિયાના સૂત્રો

કરેમિભંતે	૮૭
ઇચ્છામિ ઠામિ	૮૭
દૈવસિક અતિચાર નાના	૮૮
દૈવસિક અતિચાર મોટા	૮૮
રાત્રિક અતિચાર નાના	૮૯
રાત્રિક અતિચાર મોટા	૮૯
શ્રી શ્રમણસૂત્ર	૯૦
પાક્ષિક અતિચાર	૯૪

સૂત્ર	પૃષ્ઠ
પાક્ષિક સૂત્ર	૯૯
સાધુને દૈવસિક અને રાત્રિક પ્રતિક્રમણમાં અતિચારની આઠ ગાથાને સ્થાનકે ગણવાની અર્થ સહિત એકગાથા	૧૧૯
પડિલેહણની વિધી સવારની	૧૨૦
ચૈત્યવંદન વિધી	૧૨૧
પોરિસી વિધી	૧૨૨
પચ્ચક્ખાણ પારવાનો વિધી	૧૨૨
ગોચરીના ૪૭ દોષો	૧૨૫
ગોચરી આલોવવાની વિધી	૧૨૯
પડિલેહણ વિધી સાંજની	૧૩૦
સ્થંડિલ શુદ્ધિનો વિધી	૧૩૧
સંથારા પોરિસીનો વિધી	૧૩૨
પાક્ષિક પ્રતિક્રમણમાં કોઇને છીંક આવે તો કાઉસગ્ગ કરવાનો વિધી	૧૩૪
બાર માસે કાઉસગ્ગ કરવાનો વિધી	૧૩૫
લોચ કરવાના પ્રારંભમાં કાઉસગ્ગ કરવાનો વિધી	૧૩૫
સાધુ કાળ કરે ત્યારે સાધુને કરવાનો વિધી	૧૩૫
સાધુ કાળ કરે ત્યારે શ્રાવકને કરવાનો વિધી	૧૩૬
સાધુ સાધ્વી કાળધર્મ પામે ત્યારે જોઈતા સામાનની યાદી	૧૩૮
સાધુ દરરોજ ચૈત્યવંદન કરે તે આ પ્રમાણે	૧૪૦
સાધુ દરરોજ ચાર વાર સજ્ઝાય કરે તે આ પ્રમાણે	૧૪૧
સ્થાપનાચાર્યની પડિલેહણાના બોલ	૧૪૨
મુહપત્તિના પચાસ બોલ	૧૪૨
પક્ખી પ્રતિક્રમણ વિધી	૧૪૩
ચઉમાસી પ્રતિક્રમણ વિધી	૧૪૫
સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વિધી	૧૪૬
અસ્વાધ્યાયના દિવસો	૧૪૬
સૂતક વિચાર	૧૫૩
કોઇને ઘેર જન્મ થાય તે વિષે	૧૫૪
મૃત્યુ સંબંધી સુતકનો વિચાર	૧૫૪
દશવૈકાલિક સૂત્ર મૂલપાઠ	૧૫૭

સૂત્ર	પૃષ્ઠ
જીવવિચાર પ્રકરણ મૂળ	૨૨૦
નવતત્ત્વ પ્રકરણ મૂળ	૨૨૪
દંડક પ્રકરણ મૂળ	૨૨૯
લઘુ સંગ્રહણી પ્રકરણ મૂળ	૨૩૩
ચૈત્યવંદન ભાષ્ય મૂળ	૨૩૬
ગુરુવંદન ભાષ્ય મૂળ	૨૪૧
પચ્ચક્ખાણ ભાષ્ય મૂળ	૨૪૫
કર્મગ્રંથ મૂળ	૨૫૦
કર્મસ્તવનામા	
દ્વિતીયઃ કર્મગ્રંથઃ	૨૫૫
બંધસ્વામિત્વનામા	
તૃતીયઃ કર્મગ્રંથઃ	૨૫૮
ષડશીતિનામા	
ચતુર્થઃ કર્મગ્રંથઃ	૨૬૦
શતકનામા	
પંચમ કર્મગ્રંથઃ	૨૬૮
ષષ્ઠઃ સપ્તતિકા કર્મગ્રંથઃ	૨૭૭
બૃહત્ સંગ્રહણી	
પ્રકરણ મૂળ	૨૮૫

સૂત્ર	પૃષ્ઠ
બૃહત્ સંગ્રહણી અને	
ઉપયોગી પ્રક્ષેપ ગાથાઓ	૩૧૨
લઘુક્ષેત્ર સમાસ	
પ્રકરણ મૂળ	૩૧૪
સમવસરણ પ્રકરણ	૩૩૭
અભવ્ય કુલકમ્	૩૩૯
પુણ્યપાપ કુલકમ્	૩૪૦
શીલ કુલકમ્	૩૪૩
તપ કુલકમ્	૩૪૫
ભાવ કુલકમ્	૩૪૭
અથ શ્રી ગૌતમ કુલકમ્	૩૪૯
પુણ્ય કુલકમ્ ૪૫ બોલ	૩૫૨
તત્ત્વાર્થાધિગમ સૂત્રમ્	૩૫૩
સિંદૂર પ્રકરઃ	૩૬૫
વૈરાગ્યશતકમ્	૩૭૭
વીતરાગ સ્તોત્રમ્	૩૯૦
જીવાનુશાસ્તિ કુલકમ્	૪૦૮
પાવપડિગ્ઘાય ગુણણીજ્ઞા-	
હાણ સુત્તં	૪૦૯



શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમઃ

સ્વાધ્યાય પુષ્પસૌરભ



શ્રી આત્મરક્ષા નવકાર મંત્ર

ૐ પરમેષ્ઠિ–નમસ્કારં, સારં નવપદાત્મકં;
આત્મરક્ષાકરં વજ્ર–પંજરાભં સ્મરામ્યહં. ૧

ૐ નમો અરિહંતાણું, શિરસ્કં શિરસિ સ્થિતં;
ૐ નમો સવ્વસિદ્ધાણું, મુખે મુખપટં વરમ્. ૨

ૐ નમો આયરિયાણું, અંગરક્ષાતિશાયિની;
ૐ નમો ઉવજ્ઝાયાણું, આયુધં હસ્તયોર્દૃઢં. ૩

ૐ નમો લોએ સવ્વસાહૂણું, મોચકે પાદયોઃ શુભે;
એસો પંચ નમુક્કારો, શિલા વજ્રમયી તલે ૪

સવ્વપાવપ્પણાસણો, વપ્રો વજ્રમયો બહિઃ;
મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, ખાદિરાંગાર–ખાતિકા. ૫

સ્વાહાંતં ચ પદં જ્ઞેયં, પઢમં હવઈ મંગલં;
વપ્રોપરિ વજ્રમયં, પિધાનં દેહ—રક્ષણે. ૬

મહાપ્રભાવા રક્ષેયં, ક્ષુદ્રોપદ્રવ–નાશિની;
પરમેષ્ઠિ–પદોદ્ભૂતા, કથિતા પૂર્વસૂરિભિઃ. ૭

યશ્ચૈવં કુરુતે રક્ષાં, પરમેષ્ઠિપદૈઃ સદા;
તસ્ય ન સ્યાદ્ ભયં વ્યાધિ–રાધિશ્ચાડપિ કદાચન. ૮

નવકાર

(પ્રથમં સ્મરણમ્)

નમો અરિહંતાણં ॥ ૧ ॥ નમો સિદ્ધાણં ॥ ૨ ॥
નમો આયરિયાણં ॥ ૩ ॥ નમો ઉવજ્ઝાયાણં ॥ ૪ ॥
નમો લોએ સવ્વસાહૂણં ॥ ૫ ॥ એસો પંચ નમુક્કારો ॥ ૬ ॥
સવ્વપાવપ્પણાસણો ॥ ૭ ॥ મંગલાણં ચ સવ્વેસિં ॥ ૮ ॥
પઢમં હવઇ મંગલં ॥ ૯ ॥

ઉવસગ્ગહરં સ્તવનમ્

(દ્વિતીયં સ્મરણમ્)

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મ–ઘણ–મુક્કં;
વિસહર–વિસ–નિન્નાસં, મંગલ – કલ્લાણ – આવાસં. ૧

વિસહર–ફુલિંગ–મંતં, કંઠે ધારેઇ જો સયા મણુઓ;
તસ્સ ગહ–રોગ–મારી, દુટ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં. ૨

ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજ્ઝ પણામો વિ બહુફલો હોઇ;
નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખ–દોગચ્ચં. ૩

તુહ સમ્મત્તે લદ્ધે, ચિંતામણિ–કપ્પપાયવબ્ભહિએ;
પાવંતિ અવિઘ્નેણં, જીવા અયરામરં ઠાણં. ૪

ઇઅ સંથુઓ મહાયસ, ભત્તિબ્ભર-નિબ્ભરેણ-હિયએણ;
તા દેવ દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણચંદ. ૫

સંતિકરં સ્તવનમ્

(તૃતીયં સ્મરણમ્)

સંતિકરં સંતિજિણું, જગસરણું જય-સિરિઈ દાયારં,
સમરામિ ભત્ત-પાલગ, નિવ્વાણી-ગરૂડ-કય-સેવં. ૧

ૐ સ નમો વિપ્પોસહિ-પત્તાણું, સંતિસામિ-પાયાણું;
ૐ સ્વાહા-મંતેણું, સવ્વાસિવ-દુરિઅ-હરણાણું. ૨

ૐ સંતિ-નમુક્કારો, ખેલોસહિમાઈ લદ્ધિ-પત્તાણું;
સોં હ્રીં નમો સવ્વોસહિ-પત્તાણું ચ દેઇ સિરિં. ૩

વાણી તિહુઅણ-સામિણિ, સિરિદેવિ જક્ખરાય ગણિ પિડગા;
ગહ-દિસિપાલ-સુરિંદા, સયાવિ રક્ખંતુ જિણભત્તે. ૪

રક્ખંતુ મમ રોહિણી, પન્નત્તી વજ્જસિંખલા ય સયા;
વજ્જંકુસિ ચક્કેસરિ, નરદત્તા કાલી મહાકાલી. ૫

ગોરી તહ ગંધારી, મહજ્જાલા માણવી અ વઇરૂટ્ટા;
અચ્છુત્તા માણસિઆ, મહામાણસિયાઉ દેવીઓ ૬

જક્ખા ગોમુહ મહજક્ખ, તિમુહ જક્ખેસ તુંબરૂ કુસુમો;
માયંગ-વિજય-અજિયા, બંભો મણુઓ સુરકુમારો. ૭

છમ્મુહ પયાલ કિન્નર, ગરૂલો ગંધવ્વ તહય જક્ખિંદો;
કૂબર વરૂણો ભિઉડી, ગોમેહો પાસ-માયંગા. ૮

દેવીઓ ચક્કેસરિ, અજિઆ દુરિઆરિ કાલી મહાકાલી;
અચ્ચુઅસંતા જાલા, સુતારયા-સોય સિરિવચ્છા. ૯

ચંડાવિજયંકુસિ, પન્નઈત્તિ નિવ્વાણિ અચ્ચુઆધરણી;
વઇરૂટ્ટ છુત્ત ગંધારિ, અંબ પઉમાવઈ સિદ્ધા. ૧૦

ઇઅ તિત્થ-રક્ખણુરયા, અન્નેવિસુરાસુરી ય ચઉહાવિ;
વંતર જોઇણિ પમુહા, કુણંતુ રક્ખં સયા અમ્હં. ૧૧

એવં સુદ્દિટ્ઠિ સુરગણ, સહિઓ સંઘસ્સ સંતિ જિણુચ દો;
મજ્ઝવિ કરેઉ રક્ખં, મુણિસુંદરસૂરિ-થુઅ-મહિમા. ૧૨

ઇઅ સંતિનાહ સમ્મ-દ્દિટ્ઠી, રક્ખં સરઈ તિકાલં જો;
સવ્વોવદ્વ રહિઓ, સ લહઇ સુહસંપયં પરમં. ૧૩

તવગચ્છગયણુ-દિણયર, જુગવર-સિરિસોમસુંદરગુરુણું;
સુપસાય-લદ્ધ-ગણહર, વિજ્જાસિદ્ધી ભણઇ સીસો. ૧૪

तिजयपहुत्त स्तोत्रम्

(चतुर्थं स्मरणम्)

તિજય-પહુત્ત-પયાસય, અટ્ઠ-મહાપાડિહેર-જુત્તાણું;
સમયક્ખિત્ત-ઠિઆણું, સરેમિ ચક્કં જિણુંદાણું. ૧

પણુવીસા ય અસીઆ, પનરસ પન્નાસ જિણુવર સમૂહો;
નાસેઉ સયલ-દુરિઅં, ભવિઆણું ભત્તિ-જુત્તાણું. ૨

વીસા પણુયાલા વીય, તીસા પન્નત્તરી જિણુવરિંદા;
ગહ-ભૂઅ-રક્ખ-સાઇણિ, ઘોરૂવસગ્ગં પણાસંતુ. ૩

સત્તરિ પણુતીસા વિય, સટ્ઠી પંચેવ જિણુગણો એસો;
વાહિ-જલ-જલણુ-હરિ-કરિ, ચોરારિ-મહાભયં હરઉ. ૪

પણુપન્ના ય દસેવ ય, પન્નટ્ઠી તહય ચેવ ચાલીસા;
રક્ખંતુ મે શરીરં, દેવાસુર-પણુમિઆ સિદ્ધા. ૫

શ્રી સર્વતો ભદ્ર યંત્ર.

૨૫ ह ॐ ह्रीं श्रीं रौहिण्यै नमः	૮૦ र ॐ ह्रां श्रीँ प्रज्ञप्त्यै नमः	क्षी	૧૫ हुं ॐ ह्रीं श्रीँ वज्र शृंखलायै नमः	૫૦ हः ॐ ह्रीँ श्रीँ वज्रांकुश्यै नमः
૨૦ स ॐ ह्रीँ श्रीँ चक्रेश्वर्यै नमः	૪૫ र ॐ ह्रीँ श्रीँ नरदत्तायै नमः	प	૩૦ सुं ॐ ह्रीँ श्रीँ काल्यै नमः	૭૫ सः ॐ ह्रीँ श्रीँ महाकाल्यै नमः
क्षि	प		स्वा	हा
૭૦ ह ॐ ह्रीँ श्रीँ गौर्यै नमः	૩૫ र ॐ ह्रीँ श्रीँ गांधार्यै नमः	स्वा	૬૦ हुं ॐ ह्रीँ श्रीँ महाज्वालायै नमः	૫ हः ॐ ह्रीँ श्रीँ मानव्यै नमः
૫૫ स ॐ ह्रीँ श्रीँ वैरुट्यायै नमः	૧૦ र ॐ ह्रीँ श्रीँ अच्छुप्तायै नमः	हा	૬૫ सुं ॐ ह्रीँ श्रीँ मानस्यै नमः	૪૦ सः ॐ ह्रीँ श्रीँ महामानस्यै नमः

આ યંત્રને રૂપાના પતરામાં અથવા તામ્રપત્રમાં લખીને ઘરને વિષે પૂજન કરવું. જ્યારે કાર્ય પડે, ત્યારે તે યંત્રનું શુદ્ધ જળથી પક્ષાલન કરીને તે પી જવું.

તં ચ જિણુત્તમ મુત્તમ નિત્તમ સત્તધરં, અજ્જવ મદ્દવ ખંતિ વિમુત્તિ સમાહિનિહિં; સંતિકરં પણમામિ દમુત્તમ તિત્થયરં, સંતિ મુણી મમ સંતિસમાહિવરં દિસઉ. ૮. સોવાણુયં૦

સાવત્થિ પુવ્વપત્થિવં ચ વરહત્થિ મત્થય પસત્થ વિચ્છિન્નસંથિયં, થિર સરિચ્છ વચ્છં મયગલ લીલાય માણ વરગંધહત્થિ પત્થાણુપત્થિયં સંથવારિહં; હત્થિ હત્થબાહું ધંતકણુગ રૂઅગ નિરૂવહય પિંજરં પવર લક્ખણોવચિઅ સોમ ચારૂ રૂવં સુઇસુહ મણાભિરામ પરમ રમણિજ્જ વરદેવદુંદુહિ નિનાય મહુરયર સુહ ગિરં. ૯. વેઢૂએો૦

અજિઅં જિઆરિગણું, જિઅ સવ્વભયં ભવોહરિઉં; પણમામિ અહં પયઓ, પાવં પસમેઉ મે ભયવં. ૧૦. રાસાલુદ્ધએો૦

કુરૂજણુવય હત્થિણાઉર નરીસરો પઢમં તઓ મહાચક્કવટ્ટિભોએ મહપ્પભાવો, જો બાવત્તરિ પુરવર સહસ્સવરનગર નિગમ જણુવયવઈબત્તીસારાય વરસહસ્સાણુયાયમગ્ગો; ચઉદસવરરયણ નવ મહાનિહિ ચઉસટ્ઠિ સહસ્સ પવરજુવઈણ સુંદરવઇ, ચુલસી હય ગય રહ સયસહસ્સસામી છન્નવઇ ગામકોડિ સામી આસી જો ભારહંમિ ભયવં. ૧૧. વેઢૂએો૦

તં સંતિ સંતિકરં, સંતિણું સવ્વભયા; સંતિં થુણામિ જિણું, સંતિં વિહેઉ મે. ૧૨. રાસાનંદિયં૦

ઈક્ખાગ વિદેહનરીસર નરવસહા મુણિવસહા, નવસારય સસિસકલાણુણ વિગયતમા વિહુ અરયા; અજિઉત્તમ તેઅ ગુણેહિં મુહામુણિ અમિઅબલા વિઉલકુલા, પણમામિ તે ભવ ભય મૂરણ જગસરણા મમ સરણું. ૧૩. ચિત્તલેહા૦

દેવ દાણ વિંદ ચંદ સૂર વંદ હટ્ઠ તુટ્ઠ જિટ્ઠ પરમ, લટ્ઠ રૂવ ધંત રૂપ્પ પટ્ટ સેઅ સુદ્ધ નિદ્ધ ધવલ; દંતપંતિસંતિ! સત્તિ ત્તિ મુત્તિ જુત્તિ ગુત્તિ પવર, દિત્તતેઅ વંદ ધેય સવ્વલોઅ ભાવિઅપ્પભાવણે અ પઇસમે સમાહિં ૧૪. નારાયઓ૦

વિમલસસિ કલાઈરેઅ સોમં, વિતિમિર સૂર કરાઇ રેઅ તેઅં: તિઅસવઇ ગણાઈ રેઅ રૂવં; ધરણિધરપ્પવરાઇરેઅ સારં. ૧૫. કુસુમલયા૦

સત્તે અ સયા અજિઅં, સારીરે અ બલે અજિઅં; તવ સંજમે અ અજિઅં, એસ થુણામિ જિણું અજિઅં. ૧૬. ભુઅગપરિરિંગિઅં૦

સોમગુણેહિં પાવઈ, ન તં નવ સરય સસી, તેઅ ગુણેહિં પાવઇ ન તં નવ સરય રવી, રૂવગુણેહિં પાવઈ ન તં તિઅસ ગણવઇ, સારગુણેહિં પાવઈ ન તં ધરણિધરવઇ. ૧૭. ખિન્નિજઅયં૦

તિત્થવર પવત્તયં તમરય રહિયં, ધિરજણ થુઅચ્ચિઅં ચુઅ કલિ કલુસં; સંતિસુહ–પ્પવત્તયં તિગરણ પયઓ, સંતિમહું મહામુણિ સરણમુવણમે. ૧૮. લલિઅયં૦

વિણઓણય સિરરઈ અંજલિ રિસિગણ સંથુઅં થિમિઅં, વિબુહાહિવ ધણવઈ નરવઇ થુઅ મહિ અચ્ચિઅં બહુસો; અઇરૂગ્ગય સરય દિવાયર સમહિ અસપ્પભં તવસા, ગયણું ગણ વિયરણ સમુઈઅ ચારણ વંદિઅં સિરસા. ૧૯. કિસલયમાલા૦

અસુર ગરૂલ પરિવંદિયં, કિન્નરોરગ નમંસિઅં દેવકોડિ-સય સંથુઅં, સમણસંઘ પરિવંદિયં. ૨૦. સુમુહં૦

સસિ-ધવલ-દંતમુસલં, દીહ-કરૂલ્લાલ-વુડ્ઢિ ઉચ્છાહં;
મહુપિગ-નયણજુઅલં. સસલિલ-નવ-જલહરારાવં. ૧૪

ભીમં મહાગઈંદં, અચ્ચાસન્નંપિ તે ન વિ ગણંતિ;
જે તુમ્હ ચલણ-જુઅલં, મુણિવઇતુંગં સમલ્લીણા. ૧૫

સમરમ્મિ તિક્ખખગ્ગા, ભિગ્ઘાય-પવિદ્ધ-ઉદ્ધુય-કમંધે;
કુંત-વિણિભિન્ન-કરિકલહ, મુક્ક-સિક્કાર-પઉરંમિ. ૧૬

નિજ્જિઅ દપ્પુદ્ધર-રિઉ નરિંદનિવહા ભડા જસં ધવલ;
પાવંતિ પાવ પસમિણ, પાસજિણ! તુહપ્પભાવેણ. ૧૭

રોગ-જલ જલણ વિસહર, ચોરારિ-મઈંદ-ગય-રણભયાઈં;
પાસજિણ-નામ-સંકિત્તણેણ પસમંતિ સવ્વાઈં. ૧૮

એવં મહા-ભયહરં, પાસ-જિણિંદસ્સ સંથવ-મુઆરં;
ભવિય-જણાણંદયરં, કલ્લાણ-પરંપર-નિહાણં. ૧૯

રાયભય-જક્ખ-રક્ખસ-કુસુમિણ-દુસ્સઉણ-રિક્ખ પીડાસુ;
સંઝાસુ દોસુ પંથે, ઉવસગ્ગે તહય રયણીસુ. ૨૦

જો પઢઈ જો અ નિસુણઇ તાણં કઇણો ય માણતુંગસ્સ;
પાસો પાવં પસમેઉ, સયલ-ભુવણ-ચ્ચિય-ચલણો. ૨૧

ઉવસગ્ગંતે કમઠા-સુરમ્મિ, ઝાણાઓ જો ન સંચલિઓ;
સુર-નર-કિન્નર-જુવઈહિં, સંથુઓ જયઉ પાસજિણો. ૨૨

એઅસ્સ મજ્જયારે, અટ્ઠારસ-અક્ખરેહિં જો મંતો;
જો જાણઈ સો ઝાયઇ, પરમ-પયત્થં કુડં પાસં. ૨૩

પાસહ સમરણ જો કુણઈ, સંતુટ્ઠે હિયએણ;
અટ્ઠુત્તરસય-વાહિ-ભય, નાસઇ તસ્સ દૂરેણ. ૨૪

અજિતશાંતિ સ્તવનમ્

(ષષ્ઠં સ્મરણમ્)

અજિઅં જિઅ-સવ્વભયં, સંતિંચ પસંત-સવ્વ-ગય-પાવં; જયગુરુ સંતિગુણકરે, દોવિ જિણવરે પણિવયામિ. ૧. ગાહા૦

વવગય-મંગુલભાવે, તેહું વિઉલતવ-નિમ્મલસહાવે નિરૂવમ-મહપ્પભાવે, થોસામિ સુદિટ્ઠસબ્ભાવે. ૨. ગાહા૦

સવ્વદુક્ખપ્પસંતીણું, સવ્વપાવપ્પસંતિણું; સયા અજિઅસંતીણું, નમો અજિઅસંતિણું. ૩. સિલોગો૦

અજિઅજિણ ! સુહપ્પવત્તણું, તવ પુરિસુત્તમ ! નામ-કિત્તણું, તહય ધિઈમઈપ્પવત્તણું; તવ ય જિણુત્તમ સંતિ ! કિત્તણું. ૪. માગહિઆ૦

કિરિઆ-વિહિ-સંચિઅ-કમ્મ-કિલેસ-વિમુક્ખયરં, અજિઅં નિચિઅં ચ ગુણેહિં મહામુણિ-સિદ્ધિગયં; અજિઅસ્સય સંતિ મહામુણિણો વિઅ સંતિકરં, સયયં મમ નિવ્વુઇ-કારણયં ચ નમંસણયં. ૫. આલિંગણયં૦

પુરિસા ! જઇદુક્ખવારણું, જઇય વિમગ્ગહ સુક્ખ-કારણું; અજિઅં સંતિં ચ ભાવઓ, અભયકરે સરણું પવજ્જહા. ૬ માગહિઆ૦

અરઇ-રઇ-તિમિર-વિરહિઅ-મુવરય-જરમરણું, સુર-અસુર ગરૂલ ભુયગવઈ પયય પણિવઇયં; અજિઅ મહમવિ અ સુનયનય નિઉણ મભયકરં, સરણ મુવસરિઅ ભુવિ દ્વિવિજ મહિઅં સયયમુવણુમે. ૭. સંગયયં૦

ૐ હરહુંહઃ સરસુંસઃ, હરહુંહઃ તહય ચેવ સરસુંસઃ,
આલિહિય-નામ-ગબ્ભં, ચક્કં કિર સવ્વઓ ભદ્દં ૬

ૐ રોહિણી પન્નત્તિ, વજ્જસિંખલા તહય વજ્જઅંકુસિઆ;
ચક્કેસરી નરદત્તા, કાલી મહાકાલી તહ ગોરી. ૭

ગંધારિ મહજ્જાલા, માણવી વઇરટ્ટ તહય અચ્છુત્તા;
માણસિ મહમાણસિઆ, વિજ્જાદેવીઓ રક્ખંતુ. ૮

પંચદસ કમ્મભૂમિસુ, ઉપ્પન્નં સત્તરિં જિણાણુ સયં;
વિવિહ-રયણાઈ-વન્નો,-વસોહિઅં હરઉ દુરિઆઈં ૯

ચઉતીસ અઈસય-જુઆ, અટ્ઠ-મહાપાડિહેર-કયસોહા,
તિત્થયરા ગયમોહા, ઝાએઅવ્વા પયત્તેણં. ૧૦

ૐ વરકણય સંખવિદ્રુમ-મરગય ઘણસન્નિહં વિગયમોહં;
સત્તરિસયં જિણાણું, સવ્વામર-પૂઇઅં વંદે સ્વાહા. ૧૧

ૐ ભવણવઇ વાણવંતર, જોઇસ વાસી વિમાણવાસીઅ;
જે કેવિ દુટ્ઠ દેવા, તે સવ્વે ઉવસમંતુ મમ સ્વાહા ૧૨

ચંદણકપ્પૂરેણં, ફલએ લિહિઊણ ખાલિઅં પીઅં;
ઓગંતરાઇ-ગહ-ભૂઅ, સાઇણિ-મુગ્ગં પણાસેઇ. ૧૩

ઇઅ સત્તરિસયં જંતં, સમ્મં મંતં દુવારિ-પડિલિહિઅં;
દુરિઆરિ વિજયવંતં નિબ્ભંતં નિચ્ચ-મચ્ચેહ. ૧૪

નમિઊણ સ્તોત્રમ્

(પંચમં સ્મરણમ્)

નમિઊણ પણયસુરગણ, ચુડામણિકિરણરંજિઅં મુણિણો;
ચલણ-જુઅલં મહાભય-પણાસણં સંથવં વુચ્છં. ૧

સડિય-કર-ચરણ-નહ-મુહ, નિબ્બુડ્ડ-નાસા વિવન્ન-લાયન્ના;
કુટ્ઠ-મહારોગાનલ, કુલિંગ-નિદ્દટ્ઠ-સવ્વંગા. ૨

તે તુહ ચલણારાહણ, સલિલંજલિ-સેય-વુડ્ઢિય-ચ્છાયા;
વણદ્દવ-દટ્ઠા ગિરિ પા યવવ્વ પત્તા પુણો લચ્છિં. ૩

દુવ્વાય ખુભિય-જલનિહિ, ઉબ્ભડકલ્લોલ ભીસણારાવે;
સંભંત-ભય-વિસંઠુલ-નિજ્જામય-મુક્ક-વાવારે. ૪

અવિદલિઅ-જાણવત્તા, ખણેણ પાવંતિ ઇચ્છિઅં કૂલં;
પાસજિણ-ચલણ-જુઅલં, નિચ્ચ ચિઅ જે નમંતિ નરા. ૫

ખરપવણુદ્ધુય-વણદ્દવ-જાલાવલિમિલિય-સયલદુમ ગહણે;
ડજ્ઝંત-મુદ્ધ-મયવહુ-ભીસણરવ-ભીસણંમિ વણે. ૬

જગગુરૂણો કમજુઅલં, નિવ્વાવિઅ-સયલ-તિહુઅણા ભોઅં;
જે સંભરંતિ મણુઆ, નકુણઈ જલણો ભયં તેસિં. ૭

વિલસંત-ભોગભીસણ, કુરિઆરૂણનયણ તરલજીહાલ;
ઉગ્ગ-ભુઅંગં નવ-જલય સત્થહં ભીસણાયારં. ૮

મન્નંતિ કીડ-સરિસં, દૂર-પારચ્છૂઢ-વિસમ વિસ-વેગા;
તુહ નામક્ખર-કુડસિદ્ધ-મંતગુરૂઆ નરા લોએ. ૯

અડવીસુ ભિલ્લ-તક્કર-પુલિંદ-સદૂલ-સદ્દ-ભીમાસુ;
ભયવિહુર-વુન્નકાયર-ઉલ્લૂરિય-પાહુય-સત્થાસુ. ૧૦

અવિલુત્ત-વિહવ-સારા, તુહ નાહ પણામ-મત્ત-વાવારા;
વવગય-વિગ્ઘા સિગ્ઘં, પત્તા હિય-ઇચ્છિયં ઠાણું. ૧૧

પજ્જલિઆનલ-નયણું, દૂર-વિયારિઅ-મુહું મહાકાયં;
નહકુલિસ-ઘાય-વિઅલિઅ-ગઇંદ-કુંભત્થલા-ભોઅં. ૧૨

પણય-સસંભમ-પત્થિવ, નહ મણિ-માણિક્ક-પડિઅ પડિમસ્સ;
તુહ વયણ-પહરણ ધરા, સીહં કુદ્ધંપિ ન ગણંતિ. ૧૩

અભયં અણુહું, અરયં અરૂયં; અજિઅં અજિઅં, પયઓ પણમે. ૨૧. વિજ્જુવિલસિઅં૦

આગયા વરવિમાણ દિવ્વકણગ રહ તુરય પહકર સએહિં હુલિઅં, સસંભમોઅરણ ખુભિઅ લુલિય ચલ કુંડલં ગય તિરીડ સોહંત મઉલિમાલા. ૨૨. વેઠ્ઠઓ૦

જં સુરસંઘા સાસુરસંઘા, વેરવિઉત્તા ભત્તિસુજ્જત્તા, આયરભૂસિઅ સંભમપિંડિઅ સુટ્ઠુસુવિમ્હિઅ સવ્વ બલોઘા; ઉત્તમ કંચણ રયણ પરૂવિઅ ભાસુર ભૂષણ ભાસુરિઅંગા, ગાય સમોણય ભત્તિ વસાગય પંજલિ પેસિય સીસ પણામા. ૨૩. રયણમાલા૦

વંદિઊણ થોઊણ તો જિણું, તિગુણમેવ ય પુણો પયાહિણું, પણમિઊણ ય જિણું સુરાસુરા, પમુઇઆ સભવણાઈં તો ગયા. ૨૪. ખિત્તયં૦

તં મહામુણિમહંપિ પંજલી, રાગદોસ ભય મોહ વજ્જિયં, દેવ દાણવ નરિંદ વંદિઅં, સંતિમુત્તમં મહા તવં નમે ૨૫. ખિત્તયં૦

અંબરંતર વિઆરણિઆહિં, લલિઅ હંસવહુ ગામિણિઆહિં; પીણ સોણિથણ સાલિણિઆહિં, સકલકમલદલ દોઅણિઆહિં. ૨૬. દીવયં૦

પીણ નિરંતર થણભર વિણમિય ગાયલઆહિં, મણિકંચણ પસિઢિલ મેહલ સોહિઅ સોણિતડાહિ; વરખિંખિણિ નેઉર સતિલય વલય વિભૂસણિઆહિં, રઈ કર ચઉર મણોહર સુંદર દંસણિઆહિં. ૨૭. ચિત્તક્ખરા૦

દેવસુંદરીહિં પાયવંદિઆહિં, વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા કમા; અપ્પણો નિડાલએહિં મંડણોહણપ્પગારએહિં

કેહિં કેહિં વિ, અવંગ તિલય પત્તલેહનામએહિં ચિલ્લએહિં સંગયંગયાહિં, ભત્તિસન્નિવિટ્ઠં વંદણાગયાહિં હુંતિ તે વંદિઆ પુણો પુણો. ૨૮. નારાયએ૦

તમહં જિણચંદં, અજિઅં જિઅમોહં, ધુયસવ્વકિલેસં, પયઓ પણુમામિ. ૨૯. નંદિઅયં૦

થુઅવંદિઅયસ્સા રિસિગણ દેવગણેહિં, તો દેવવહુહિં, પયઓ, પણમિઅસ્સા; જસ્સ જગુત્તમસાસણુઅસ્સા, ભત્તિવસાગય પિંડિઅયાહિં, દેવવરચ્છરસા બહુઆહિં, સુરવર રઇગુણ પંડિઅયાહિં. ૩૦. ભાસુરયં૦

વંસસદ્દ તંતિતાલ મેલિએ, તિઉક્ખરાભિરામ સદ્દમીસએ કએ અ, સુઈસમાણણે અ સુદ્ધ સજ્જ ગીઅપાયજ્જલઘ ટિઆહિં, વલય મેહલા કલાવ નેઉરાભિરામ સદ્દમીસએ કએ અ, દેવ નટ્ટિઆહિંહાવભાવવિબ્ભમપ્પગારએહિં, નચ્ચિઊણ અંગહારએહિ, વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા કમા, તયં તિલોય સવ્વસત્ત સંતિકારયં, પસંત સવ્વ પાવ દોસમેસ હં નમામિ સંતિમુત્તમં જિણું. ૩૧. નારાયએ૦

છત્ત ચામર પડાગ જૂવ જવ મંડિઆ, ઝયવરમગર તુરય સિરિવચ્છ સુલંછણા, દીવ સમુદ્દ મંદર દિસાગય સોહિયા, સત્થિઅ વસહ સીહ રહ ચક્કવરં કિયા. ૩૨. લલિઅયં૦

સહાવલદ્ધા સમપ્પઇટ્ઠા અદ્ધોસદુટ્ઠા ગુણેહિં જિટ્ઠા, પસાયસિટ્ઠા તવેણ પુટ્ઠા, સિરીહિં ઈટ્ઠા, રસીહિં જુટ્ઠા. ૩૩. વાણુવાસિઆ૦

તે તવેણ ધુઅ સવ્વપાવયા, સવ્વલોઅ હિઅમૂલપાવયા; સંથુઆ અજિઅ સંતિ પાયયા, હું તુ મે સિવસુહાણ દાયયા. ૩૪. અપરાંતિકા૦

એવં તવ બલ વિઉલં, થુઅં મએ અજ્જિઅસંતિ જિણુ જુઅલં; વવગય કમ્મ રય મલં, ગઈ ગયં સાસયં વિઉલં. ૩૫. ગાહા૦

તં બહુગુણુપ્પસાયં, મુક્ખસુહેણુ પરમેણુ અવિસાયં; ન સેઉ મે વિસાયં કુણુઉ અ પરિસાવિ અપ્પસાયં. ૩૬. ગાહા૦

તં મોએઉ અનંદિં, પાવેઉ અ નંદિસેણુમભિનંદિં, પરિસાવિ અ સુહ નંદિં, મમ ય દિસઉ સંજમે નંદિં. ૩૭. ગાહા૦

પક્ખિઅ ચાઉમ્માસિઅ, સંવચ્છરિએ અવસ્સ ભણિઅવ્વો, સોઅવ્વો સવ્વેહિં, ઉવસગ્ગ નિવારણેા એસેા. ૩૮.

જો પઢઇ જો અ નિસુણઈ, ઉભએા કાલંપિ અજ્જિઅસંતિ થયં, નહુ હુંતિ તસ્સ રેાગા, પુવ્વુપ્પન્ના વિ નાસંતિ. ૩૯.

જઇ ઇચ્છહ પરમપયં, અહવા કિત્તિં સુવિત્થડં ભુવણે; તા તેલુક્કુદ્ધરણે, જિણવયણે આયરં કુણહ. ૪૦.

ભક્તામર સ્તોત્રમ્

(સપ્તમં સ્મરણમ્)

ભક્તામર પ્રણત મૌલિ મણિ પ્રભાણા, મુદ્યોતકં દલિત પાપ તમેા વિતાનમ્, સમ્યક્ પ્રણમ્ય જિનપાદ યુગંયુગાદા, વાલબનં ભવજલે પતતાં જનાનામ્. ૧.

યઃ સંસ્તુતઃ સકલ વાઙ્મય તત્ત્વબેાધા, દુદ્ભૂત બુદ્ધિ પટુભિઃ સુરલેાક નાથૈઃ સ્તેાત્રૈર્જગત્ત્રિતય ચિત્ત હરૈરૂદારૈઃ, સ્તેાષ્યે કિલાહમપિ તં પ્રથમં જિનેન્દ્રમ. ૨.

બુદ્ધયા વિનાઽપિ વિબુધા ર્ચિત પાદપીઠ ! સ્તોતું સમુદ્યત મતિ ર્વિગત ત્રપોઽહમ્, બાલં વિહાય જલ સંસ્થિત મિંદુબિંબ, મન્યઃ કઇચ્છતિ જનઃ સહસા ગ્રહીતુમ્. ૩

વક્તું ગુણાન્ ગુણસમુદ્ર ! શશાંક કાંતાન્, કસ્તે ક્ષમઃ સુરગુરૂ પ્રતિમોઽપિ બુદ્ધયા ? કલ્પાંતકાલ પવનોદ્ધત નક્રચક્રં, કો વા તરીતુમલમંબુનિધિં ભુજાભ્યામ્ ? ૪.

સોઽહં તથાપિ તવ ભક્તિવશાન્મુનીશ ! કર્તું સ્તવ વિગતશક્તિ રપિપ્રવૃત્તઃ પ્રીત્યાત્મવીર્યં મવિચાર્ય મૃગો મૃગેન્દ્રં, નાભ્યેતિ કિં નિજશિશોઃ પરિપાલનાર્થમ્ ? ૫.

અલ્પશ્રુતં શ્રુતવતાં પરિહાસ ધામ, ત્વદ્ભક્તિરેવ મુખરીકુરૂતે બલાન્મામ, યત્કોકિલઃ કિલ મધૌ મધુરં વિરૌતિ, તચ્ચારૂ ચૂત કલિકા નિકરૈકહેતુઃ. ૬.

ત્વત્સંસ્તવેન ભવ સંતતિ સન્નિબદ્ધં, પાપં ક્ષણાત્ક્ષય મુપૈતિ શરીરભાજામ્, આક્રાંતલોક મલિ નીલ મશેષમાશુ, સૂર્યાંશુ ભિન્નમિવ શાર્વર મંધકારમ્ ૭.

મત્વેતિ નાથ ! તવ સંસ્તવનં મયેદ, મારભ્યતે તનુધિયાઽપિ તવ પ્રભાવાત્, ચેતો હરિષ્યતિ સતાં નલિનીદલેષુ, મુક્તાફલ દ્યુતિ મુપૈતિ નનૂદબિંદુઃ. ૮.

આસ્તાં તવ સ્તવન મસ્ત સમસ્તદોષં, ત્વત્સંકથાપિ જગતાં દુરિતાનિ હન્તિ, દૂરે સહસ્રકિરણ કુરુતે પ્રભૈવ, પદ્માકરેષુ જલજાનિ વિકાસભાંજિ. ૯

નાત્યદ્ભુતં ભુવન ભૂષણ ભૂત ! નાથ ! ભૂતૈર્ગુણૈર્ભુવિ ભવંતમભિષ્ટુવન્તઃ તુલ્યા ભવન્તિ ભવતો નનુ તેન કિંવા, ભૂત્યાશ્રિતં ય ઇહ નાત્મસમં કરોતિ. ૧૦.

દૃષ્ટ્વા ભવન્ત મનિમેષ વિલોકનીયં, નાડન્યત્ર તોષમુપ-યાતિ જનસ્ય ચક્ષુ,: પીત્વા પયઃ શશિકર દ્યુતિ દુગ્ધસિંધોઃ, ક્ષારં જલં જલનિધે રશિતું ક ઇચ્છેત્? ૧૧.

યૈઃ શાંતરાગ રૂચિભિઃ પરમાણુભિસ્ત્વં, નિર્માપિત-સ્ત્રિભુવનૈક લલામભૂત! તાવંત એવ ખલુ તેડપ્યણુવઃ પૃથિવ્યાં, યત્તે સમાન મપરં ન હિ રૂપમસ્તિ. ૧૨.

વક્ત્રં ક્વ તે સુર નરોરગ નેત્રહારિ? નિઃશેષ નિર્જિત જગત્ત્રિતયોપમાનમ્, બિંબ કલંક મલિનં ક્વ નિશાકરસ્ય?, યદ્વાસરે ભવતિ પાંડુ પલાશ કલ્પમ્. ૧૩.

સંપૂર્ણ મંડલ શશાંક કલા કલાપ, શુભ્રા ગુણા સ્ત્રિભુવનં તવ લંઘયન્તિ, યે સંશ્રિતાસ્ત્રિજગદીશ્વર! નાથમેકં, કસ્તા-ન્નિવારયતિ સંસરતો યથેષ્ટમ્? ૧૪.

ચિત્રં કિમત્ર? યદિ તે ત્રિદશાંગનાભિ, નીતં મનાગપિ મનો ન વિકાર-માર્ગમ્, કલ્પાંતકાલ મરૂતા ચલિતાચલેન કિં મંદરાદ્રિ શિખરં ચલિતં કદાચિત્? ૧૫.

નિર્ધૂમવર્ત્તિ રપવર્જિજત તૈલપૂરઃ, કૃત્સ્નં જગત્ત્રયમિદં પ્રકટીકરોષિ, ગમ્યો ન જાતુ મરૂતાં ચલિતાચલાનાં, દીપોડ-પરસ્ત્વમસિ નાથ! જગત્પ્રકાશઃ. ૧૬.

નાસ્તં કદાચિદુપયાસિ ન રાહુગમ્યઃ, સ્પષ્ટી કરોષિ સહસા યુગપજ્જગંતિ, નાંભોધરોદર નિરૂદ્ધ મહાપ્રભાવઃ, સૂર્યાતિશાયિ મહિમા સિ મુનીંદ્ર! લોકે. ૧૭.

નિત્યોદયં દલિતમોહ-મહાંધકારં, ગમ્યં ન રાહુવદનસ્ય ન વારિદાનામ્, વિભ્રાજતે તવ મુખાબ્જ મનલ્પકાંતિ, વિદ્યો-તયજ્જગદપૂર્વ શશાંક બિમ્બમ્. ૧૮.

કિં શર્વરીષુ શશિનાઽહ્નિ વિવસ્વતા વા ?, યુષ્મન્મુખેંદુ દલિતેષુ તમસ્સુ નાથ! નિષ્પન્ન શાલિ વન શાલિનિ જીવલોકે; કાર્યં કિયજ્જલધરૈ-જ્જલભાર નમ્રૈઃ ? ૧૯.

જ્ઞાનં યથા ત્વયિ વિભાતિ કૃતાવકાશં, નૈવં તથા હરિ-હરાદિષુ નાયકેષુ; તેજઃ સ્ફુરન્મણિષુ યાતિ યથા મહત્ત્વં, નૈવં તુ કાચ-શકલે કિરણાકુલેઽપિ. ૨૦.

મન્યે વરં હરિહરાદય એવ દૃષ્ટા, દૃષ્ટેષુ યેષુ હૃદય ત્વયિ તોષમેતિ; કિં વીક્ષિતેન ભવતા ? ભુવિ યેન નાન્યઃ, કશ્ચિન્મનો હરતિ નાથ! ભવાંતરેઽપિ. ૨૧.

સ્ત્રીણાં શતાનિ શતશો જનયન્તિ પુત્રાન્, નાન્યા સુતં ત્વદુપમં જનની પ્રસૂતા; સર્વા દિશો દધતિ ભાનિ સહસ્ર-રશ્મિં, પ્રાચ્યેવ દિગ્જનયતિ સ્ફુરદંશુજાલમ્. ૨૨.

ત્વામામનન્તિ મુનયઃ પરમં પુમાંસ-માદિત્યવર્ણ-મમલં તમસઃ પરસ્તાત્; ત્વામેવ સમ્યગુપલભ્ય જયંતિ મૃત્યું, નાન્યઃ શિવઃ શિવપદસ્ય મુનીન્દ્ર! પંથાઃ. ૨૩.

ત્વામવ્યયં વિભુમચિંત્ય-મસંખ્યમાદ્યં, બ્રહ્માણ-મીશ્વર-મનંત-મનંગકેતુમ્; યોગીશ્વરં વિદિતયોગ-મનેકમેકં, જ્ઞાન-સ્વરૂપ-મમલં પ્રવદંતિ સંતઃ. ૨૪.

બુદ્ધસ્ત્વમેવ વિબુધાર્ચિત બુદ્ધિ બોધાત્, ત્વં શંકરોઽસિ ભુવનત્રય શંકરત્વાત્; ધાતાસિ ધીર! શિવમાર્ગવિધે-વિધાનાત્, વ્યક્તં ત્વમેવ ભગવન્! પુરુષોત્તમોઽસિ. ૨૫.

તુભ્યં નમસ્ત્રિભુવનાર્તિહરાય નાથ!, તુભ્યં નમઃ ક્ષિતિ-તલા-મલ-ભૂષણાય; તુભ્યં નમસ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય, તુભ્યં નમો જિન! ભવોદધિ શોષણાય. ૨૬.

કો વિસ્મયોઽત્ર ? યદિ નામ ગુણૈરશેષૈ,–સ્ત્વં સંશ્રિતો નિરવકાશતયા મુનીશ !; દોષૈરુપાત્ત વિવિધાશ્રય જાતગર્વૈઃ, સ્વપ્નાંતરેઽપિ ન કદાચિદપીક્ષિતોઽસિ. ૨૭.

ઉચ્ચૈ–રશોકતરૂ સંશ્રિત–મુન્મયૂખ, માભાતિ રૂપમમલ ભવતો નિતાન્તમ્; સ્પષ્ટોલ્લસત્કિરણમસ્ત તમો વિતાનં, બિમ્બં રવેરિવ પયોધર પાર્શ્વવર્ત્તિ. ૨૮.

સિંહાસને મણિ મયૂખ શિખા વિચિત્રે, વિભ્રાજતે તવ વપુઃ કનકાવદાતમ્; બિમ્બં વિયદ્વિલસદંશુલતા વિતાનં, તુંગોદયાદ્રિ શિરસીવ સહસ્રરશ્મેઃ. ૨૯.

કુંદાવદાત ચલચામર–ચારૂશોભં, વિભ્રાજતે તવ વપુઃ કલધૌત કાન્તમ્; ઉદ્યચ્છશાંક શુચિ નિર્ઝર વારિધાર, મુચ્ચૈ-સ્તટં સુરગિરેરિવ શાતકૌમ્ભમ્ ૩૦.

છત્રત્રય તવ વિભાતિ શશાંકકાંત,–મુચ્ચૈઃ સ્થિતં સ્થગિત ભાનુ કર પ્રતાપમ્; મુક્તાફલ પ્રકર જાલ વિવૃદ્ધ શોભં, પ્રખ્યા-પયત્રિજગતઃ પરમેશ્વરત્વમ્. ૩૧.

ઉન્નિદ્ર હેમ–નવપંકજ પુંજ કાંતિ, પર્યુલ્લસન્નખ મયૂખ શિખાભિરામૌ; પાદૌ પદાનિ તવ યત્ર જિનેંદ્ર ! ધત્તઃ, પદ્માનિ તત્ર વિબુધાઃ પરિકલ્પયંતિ. ૩૨.

ઇત્થં યથા તવ વિભૂતિરભૂજ્જિનેંદ્ર !, ધર્મોપદેશન વિધૌ ન તથા પરસ્ય; યાદૃક્ પ્રભા દિનકૃતઃ પ્રહતાંધકારા, તાદૃક્ કુતો ગ્રહ–ગણસ્ય વિકાશિનોઽપિ ? ૩૩.

શ્ચ્યોતન્મદાવિલ વિલોલ કપોલમૂલ, મત્ત ભ્રમદ્ભ્રમર-નાદ વિવૃદ્ધકોપમ્; ઐરાવતાભમિભમુદ્ધતમાપતન્તં, દૃષ્ટ્વા ભયં ભવતિ નો ભવદાશ્રિતાનામ્ ૩૪.

ભિન્નેભકુંભગલદુજ્જ્વલશોણિતાક્ત,–મુક્તાફલ પ્રકર–ભૂષિત ભૂમિભાગઃ; બદ્ધક્રમઃ ક્રમગતં હરિણાધિપોઽપિ, નાક્રામતિ ક્રમયુગાચલસંશ્રિતં તે. ૩૫.

કલ્પાંતકાલપવનોદ્ધતવહ્નિકલ્પં, દાવાનલં જ્વલિત–મુજ્જ્વલમુત્કુલિંગમ્; વિશ્વં જિઘત્સુમિવ સંમુખમાપતન્તં, ત્વન્નામકીર્ત્તનજલં શમયત્યશેષમ્. ૩૬.

રક્તેક્ષણં સમદ કોકિલ–કંઠનીલં, ક્રોધોદ્ધતં ફણિનમુત્ફણ–માપતન્તમ્; આક્રામતિ ક્રમ યુગેન નિરસ્ત શંક,–સ્ત્વન્નામ–નાગદમની હૃદિ યસ્ય પુંસઃ. ૩૭

વલ્ગત્તુરંગગજગર્જિતભીમનાદ,–માજૌ બલં બલવ તામપિ ભૂપતીનામ્; ઉદ્યદ્દિવાકરમયૂખશિખાપવિદ્ધં, ત્વત્કીર્ત્ત નાત્ત-મઇવાશુ ભિદામુપૈતિ. ૩૮.

કુંતાગ્રભિન્નગજશોણિતવારિવાહ, વેગાવતાર તરણાતુર યોધભીમે; યુદ્ધે જયં વિજિત દુર્જય જેયપક્ષા,–સ્ત્વત્પાદપંકજ-વનાશ્રયિણો લભંતે. ૩૯.

અંભોનિધૌ ક્ષુભિતભીષણનક્રચક્ર,–પાઠીનપીઠ ભયદો-લ્બણ–વાડવાગ્નૌ; રંગત્તરંગશિખરસ્થિતયાનપાત્રા, સ્ત્રાસં વિહાય ભવતઃ સ્મરણાદ્ વ્રજંતિ. ૪૦.

ઉદ્ભૂતભીષણજલોદરભારભુગ્નાઃ, શોચ્યાં દશામુપ-ગતાશ્ચ્યુતજીવિતાશાઃ; ત્વત્પાદપંકજરજોઽમૃતદિગ્ધદેહા, મર્ત્યા ભવંતિ મકરધ્વજ તુલ્યરૂપાઃ. ૪૧.

આપાદકંઠ–મુરુશૃંખલવેષ્ટિતાઙ્ગા, ગાઢં બૃહન્નિગડકોટિ–નિઘૃષ્ટજંઘાઃ; ત્વન્નામમંત્રમનિશં મનુજાઃ સ્મરંતઃ, સદ્યઃ સ્વયં વિગતબંધભયા ભવંતિ. ૪૨.

મત્તદ્વિપેંદ્રમૃગરાજદવાનલાહિ, સંગ્રામવારિધિમહોદર–બંધનોત્થમ્; તસ્યાશુ નાશમુપયાતિ ભયં ભિયેવ, યસ્તાવકં સ્તવમિમં મતિમાનધીતે. ૪૩.

સ્તોત્રસ્રજં તવ જિનેંદ્ર! ગુણૈર્નિબદ્ધાં, ભક્ત્યા મયા રુચિરવર્ણવિચિત્રપુષ્પામ્; ધત્તે જનો ય ઇહ કંઠગતામજસ્રં, તં માનતુંગમવશા સમુપૈતિ લક્ષ્મીઃ. ૪૪.

શ્રી કલ્યાણમંદિર સ્તોત્રમ્

(અષ્ટમં સ્મરણમ્)

વસંતતિલકા વૃત્તમ્

કલ્યાણમંદિરમુદારમવદ્યભેદિ, ભીતાભયપ્રદમનિંદિત–મંઘ્રિપદ્મમ્; સંસારસાગરનિમજ્જદશેષજંતુ, પોતાયમાન–મભિનમ્ય જિનેશ્વરસ્ય ૧

યસ્ય સ્વયં સુરગુરુર્ગરિમાંબુરાશેઃ, સ્તોત્રં સુવિસ્તૃત–મતિર્ન વિભુર્વિધાતુમ્; તીર્થેશ્વરસ્ય કમઠસ્મયધૂમકેતો–સ્તસ્યાહમેષ કિલ સંસ્તવનં કરિષ્યે. ૨

સામાન્યતોઽપિ તવ વર્ણયિતું સ્વરૂપ,–મસ્માદૃશાઃ કથમધીશ! ભવંત્યધીશાઃ? ધૃષ્ટોઽપિ કૌશિકશિશુર્યદિ વા દિવાંધો, રૂપં પ્રરૂપયતિ કિંકિલ ધર્મરશ્મેઃ? ૩

મોહક્ષયાદનુભવન્નપિ નાથ! મર્ત્યો, નૂનં ગુણાન્ ગણયિતું ન તવ ક્ષમેત; કલ્પાંતવાંતપયઃ પ્રકટોઽપિ યસ્માન્મીયેત કેન જલધેર્નનુ રત્નરાશિઃ? ૪

અભ્યુદ્યતોઽસ્મિ તવ નાથ! જડાશયોઽપિ, કર્તું સ્તવં લસદસંખ્યગુણાકરસ્ય; બાલોઽપિ કિં ન નિજબાહુયુગં વિતત્ય, વિસ્તીર્ણતાં કથયતિ સ્વધિયાંબુરાશેઃ? ૫

યે યોગિનામપિ ન યાંતિ ગુણાસ્તવેશ!, વક્તું કથં ભવતિ તેષુ મમાવકાશઃ?; જાત્યા તદેવમમીક્ષિતકારિતેયં, જલ્પંતિ વા નિજગિરા ન નુ પક્ષિણોઽપિ. ૬

આસ્તામચિંત્યમહિમા જિન! સંસ્તવસ્તે, નામાપિ પાતિ ભવતો ભવતો જગંતિ; તીવ્રાતપોપહતપાંથજનાન્નિદાઘે, પ્રીણાતિ પદ્મસરસઃ સરસોઽનિલોઽપિ. ૭

હૃદ્વર્ત્તિની ત્વયિ વિભો! શિથિલીભવંતિ, જંતોઃ ક્ષણેન નિવિડા અપિ કર્મબંધાઃ; સદ્યો ભુજંગમમયા ઇવ મધ્યભાગ, –મભ્યાગતે વનશિખંડિનિ ચંદનસ્ય. ૮

મુચ્યંત એવ મનુજાઃ સહસા જિનેંદ્ર!, રૌદ્રૈરુપદ્રવશતૈસ્ત્વયિ વીક્ષિતેઽપિ; ગોસ્વામિનિ સ્ફુરિતતેજસિ દૃષ્ટમાત્રે, ચૌરૈરિવાશુ પશવઃ પ્રપલાયમાનૈઃ. ૯

ત્વં તારકો જિન! કથં? ભવિનાં ત એવ, ત્વામુદ્વહંતિ હૃદયેન યદુત્તરંતઃ, યદ્વાદૃતિસ્તરતિ યજ્જલમેષ નૂન,–મન્તર્ગતસ્ય મરૂતઃ સુકિલાનુભાવઃ. ૧૦

યસ્મિન્ હરપ્રભૃતયોઽપિ હતપ્રભાવાઃ, સોઽપિ ત્વયા રતિપતિઃ ક્ષપિતઃ ક્ષણેન; વિધ્યાપિતા હુતભુજઃ પયસાઽથ યેન, પીતં ન કિં તદપિ દુર્ધરવાડવેન? ૧૧

સ્વામિન્નનલ્પગરિમાણમપિ પ્રપન્ના,–સ્ત્વાં જંતવઃ કથમહો હૃદયે દધાનાઃ; જન્મોદધિં લઘુ તરંત્યતિલાઘવેન, ચિંત્યો ન હંત મહતાં યદિ વા પ્રભાવઃ. ૧૨

ક્રોધસ્ત્વયા યદિ વિભો! પ્રથમં નિરસ્તો, ધ્વસ્તાસ્તદા બત કથં કિલ કર્મચૌરાઃ?; પ્લોષત્યમુત્ર યદિ વા શિશિરાઽપિ લોકે, નીલદ્રુમાણિ વિપિનાનિ ન કિ હિમાની? ૧૩

ત્વાં યોગિનો જિન! સદા પરમાત્મરૂપ,–મન્વેષયંતિ હૃદયાંબુજકોશદેશે; પૂતસ્ય નિર્મલરુચે-ર્યદિ વા કિમન્ય, દક્ષસ્ય સંભવિ પદં નનુ કર્ણિકાયાઃ? ૧૪

ધ્યાનાજ્જિનેશ! ભવતો ભવિનઃ ક્ષણેન, દેહં વિહાય પરમાત્મ–દશાં વ્રજંતિ; તીવ્રાનલાદુપલભાવમપાસ્ય લોકે, ચામીકરત્વમચિરાદિવ ધાતુભેદાઃ. ૧૫

અંતઃ સદૈવ જિન! યસ્ય વિભાવ્યસે ત્વં, ભવ્યૈઃ કથં તદપિ નાશયસે શરીરમ્?; એતત્સ્વરૂપમથ મધ્યવિવર્તિનો હિ, યદ્વિગ્રહં પ્રશમયંતિ મહાનુભાવાઃ. ૧૬

આત્મા મનીષિભિરયં ત્વદભેદબુદ્ધ્યા, ધ્યાતો જિનેંદ્ર! ભવતીહ ભવત્પ્રભાવઃ; પાનીય–મપ્યમૃત–મિત્ય–નુચિંત્યમાનં, કિં નામ નો વિષવિકાર–મપાકરોતિ? ૧૭

ત્વામેવ વીતતમસં પરવાદિનોઽપિ, નૂનં વિભો! હરિ-હરાદિ–ધિયા પ્રપન્નાઃ; કિં કાચકામલિભિરીશ! સિતોઽપિ શંખો, નો ગૃહ્યતે વિવિધવર્ણ વિપર્યયેણ? ૧૮

ધર્મોપદેશસમયે સવિધાનુભાવા,–દાસ્તાં જનો ભવતિ તે તરુ–રપ્યશોકઃ; અભ્યુદ્ગતે દિનપતૌ સમહીરુહોઽપિ, કિં વા વિબોધમુપયાતિ ન જીવલોકઃ? ૧૯

ચિત્રં વિભો! કથમવાઙ્મુખ–વૃંતમેવ, વિષ્વક્ પતત્ય-વિરલા સુરપુષ્પવૃષ્ટિઃ; ત્વદ્ગોચરે સુમનસાં યદિ વા મુનીશ!, ગચ્છંતિ નૂનમધ એવ હિ બંધનાનિ. ૨૦

સ્થાને ગભીરહૃદયોદધિસંભવાયાઃ, પીયૂષતાં તવ ગિરઃ સમુદીરયંતિ, પીત્વા યતઃ પરમસંમદસંગભાજો; ભવ્યા વ્રજંતિ તરસાડપ્યજરામરત્વમ્. ૨૧

સ્વામિન્! સુદૂરમવનમ્ય સમુત્પતંતો, મન્યે વદંતિ શુચયઃ સુરચામરૌઘાઃ; યેડસ્મૈ નતિં વિદધતે મુનિપુંગવાય, તે નૂનમૂર્ધ્વગતયઃ ખલુ શુદ્ધભાવાઃ. ૨૨

શ્યામં ગભીરગિરમુજ્જ્વલહેમરત્ન, સિંહાસનસ્થમિહ ભવ્યશિખંડિનસ્ત્વામ્; આલોકયંતિ રભસેન નદંતમુચ્ચૈ,–શ્ચામીકરાદ્રિશિરસીવ નવાંબુવાહમ્. ૨૩

ઉદ્ગચ્છતા તવ શિતિદ્યુતિમંડલેન, લુપ્તચ્છદચ્છવિર-શોકતરૂ–ર્બભૂવ; સાન્નિધ્યતોડપિ યદિ વા તવ વીતરાગ!, નીરાગતાં વ્રજતિ કો ન સચેતનોડપિ? ૨૪

ભો ભોઃ પ્રમાદમવધૂય ભજધ્વમેન,–માગત્ય નિર્વૃત્તિ-પુરીં પ્રતિ સાર્થવાહમ્; એતન્નિવેદયતિ દેવ! જગત્ત્રયાય, મન્યે નદન્નભિનભઃ સુરદુંદુભિસ્તે. ૨૫

ઉદ્યોતિતેષુ ભવતા ભુવનેષુ નાથ!, તારાન્વિતો વિધુરયં વિહતાધિકારઃ; મુક્તાકલાપ કલિતોચ્ચસિતાતપત્ર, વ્યાજાત્ત્રધા ધૃતતનુર્ધ્રુવ–મભ્યુપેતઃ. ૨૬

સ્વેન પ્રપૂરિતજગત્ત્રયપિંડિતેન, કાંતિ–પ્રતાપયશસામિવ સંચયેન; માણિક્યહેમરજતપ્રવિનિર્મિતેન, સાલ ત્રયેણ ભગવન્નભિતો વિભાસિ. ૨૭

દિવ્યસ્રજો જિન ! નમત્ત્રિદશાધિપાના,–મુત્સૃજ્ય રત્ન-રચિતાનપિ મૌલિબંધાન્; પાદૌ શ્રયંતિ ભવતો યદિ વા પરત્ર, ત્વત્સંગમે સુમનસો ન રમંત એવ. ૨૮

ત્વં નાથ ! જન્મજલધેર્વિપરાઙ્મુખોઽપિ, યત્તારયસ્યસુમતો નિજપૃષ્ઠલગ્નાન્; યુક્તં હિ પાર્થિવનિપસ્ય સતસ્તવૈવ, ચિત્રં વિભો ! યદસિ કર્મવિપાકશૂન્યઃ. ૨૯

વિશ્વેશ્વરોઽપિ જનપાલક ! દુર્ગતસ્ત્વં, કિં વાક્ષરપ્રકૃતિ-રપ્યલિપિસ્ત્વમીશ !; અજ્ઞાનવત્યપિ સદૈવ કથંચિદેવ, જ્ઞાનં ત્વયિ સ્ફુરતિ વિશ્વવિકાશહેતુઃ ૩૦

પ્રાગ્ભારસંભૃતનભાંસિ રજાંસિ રોષા,–દુત્થાપિતાનિ કમઠેન શઠેન યાનિ; છાયાઽપિ તૈસ્તવ ન નાથ ! હતા હતાશો, ગ્રસ્તસ્ત્વમીભિરયમેવ પરં દુરાત્મા. ૩૧

યદ્ગર્જદૂર્જિતઘનૌઘમદભ્રભીમં, ભ્રશ્યત્તડિન્મુસલ-માંસલઘોરધારમ્; દૈત્યેન મુક્તમથ દુસ્તરવારિ દધ્રે, તેનૈવ તસ્ય જિન ! દુસ્તરવારિકૃત્યમ્. ૩૨

ધ્વસ્તોર્ધ્વકેશવિકૃતાકૃતિમર્ત્યમુંડ, પ્રાલંબભૃદ્ભયદવક્ત્ર-વિનિર્યદગ્નિઃ; પ્રેતવ્રજઃ પ્રતિભવંતમપીરિતોયઃ, સોઽસ્યાઽભવત્પ્રતિભવં ભવદુઃખહેતુઃ. ૩૩

ધન્યાસ્ત એવ ભુવનાધિપ ! યે ત્રિસંધ્ય,–મારાધયંતિ વિધિવદ્વિધુતાન્યકૃત્યાઃ; ભક્ત્યોલ્લસત્પુલકપક્ષ્મલદેહદેશાઃ, પાદદ્વયં તવ વિભો ! ભુવિ જન્મભાજઃ. ૩૪

અસ્મિન્નપારભવવારિનિધૌ મુનીશ !, મન્યે ન મે શ્રવણ-ગોચરતાં ગતોઽસિ; આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્રપવિત્રમંત્રે, કિં વા વિપદ્વિષધરી સવિધં સમેતિ ? ૩૫

૦ન્માંતરેઽપિ તવ પાદયુગં ન દેવ !, મન્યે મયા મહિત-મીહિતદાનદક્ષમ્; તેનેહ જન્મનિ મુનીશ ! પરાભવાનાં, જાતો નિકેતનમહં મથિતાશયાનામ્. ૩૬

નૂનં ન મોહતિમિરાવૃતલોચનેન, પૂર્વં વિભો ! સકૃદપિ પ્રવિલોકિતોઽસિ; મર્માવિધો વિધુરયંતિ હિ મામનર્થાઃ, પ્રોદ્યત્પ્રબંધગતયઃ કથમન્યથૈતે ? ૩૭

આકર્ણિતોઽપિ મહિતોઽપિ નિરીક્ષિતોઽપિ, નૂનં ન ચેતસિ મયા વિધૃતોઽસિ ભક્ત્યા; જાતોઽસ્મિ તેન જનબાંધવ ! દુઃખ-પાત્રં, યસ્માત્ ક્રિયાઃ પ્રતિફલન્તિ ન ભાવશૂન્યાઃ ૩૮

ત્વં નાથ ! દુઃખિજનવત્સલ ! હે શરણ્ય !, કારુણ્ય પુણ્યવસતે વશિનાં વરેણ્ય !; ભક્ત્યા નતે મયિ મહેશ ! દયાં વિધાય, દુઃખાઙ્કુરોદ્દલન-તત્પરતાં વિધેહિ ૩૯

નિઃસંખ્યસારશરણં શરણં શરણ્ય,-માસાદ્ય સાદિતરિપુ-પ્રથિતાવદાતમ્; ત્વત્પાદપંકજમપિ પ્રણિધાનવંધ્યો, વધ્યોઽસ્મિ ચેદ્ ભુવનપાવન ! હા હતોઽસ્મિ. ૪૦

દેવેંદ્રવંદ્ય ! વિદિતાખિલવસ્તુસાર !, સંસારતારક ! વિભો ! ભુવનાધિનાથ !; ત્રાયસ્વ દેવ ! કરુણાહૃદ ! માં પુનીહિ, સીદંતમદ્ય ભયદવ્યસનાંબુરાશેઃ. ૪૧

યદસ્તિ નાથ! ભવદંઘ્રિસરોરુહાણાં, ભક્તેઃ ફલં કિમપિ સંતતિસચિંતાયાઃ; તન્મે ત્વદેકશરણસ્ય શરણ્ય! ભૂયાઃ, સ્વામી ત્વમેવ ભુવનેઽત્ર ભવાંતરેઽપિ. ૪૨

ઇત્થં સમાહિતધિયો વિધિવજ્જિનેંદ્ર!, સાંદ્રોલ્લસત્પુલક કંચુકિતાંગભાગાઃ; ત્વદ્બિંબનિર્મલમુખાંબુજબદ્ધ લક્ષાઃ, યે સંસ્તવં તવ વિભો! રચયંતિ ભવ્યાઃ. ૪૩

જનનયનકુમુદચંદ્ર! પ્રભાસ્વરાઃ સ્વર્ગસંપદોભુક્ત્વા; તે વિગલિતમલનિચયા, અચિરાન્મોક્ષં પ્રપદ્યંતે. ૪૪.

શ્રી બૃહચ્છાંતિ સ્તોત્રમ્

(નવમં સ્મરણમ્)

ભો ભો ભવ્યાઃ! શૃણુત વચનં પ્રસ્તુતં સર્વમેતદ્, યે યાત્રાયાં ત્રિભુવનગુરોરાર્હંતા ભક્તિભાજઃ; તેષાં શાંતિર્ભવતુ ભવતામર્હદાદિપ્રભાવા,–દારોગ્યશ્રી ધૃતિમતિ કરી કલેશ–વિધ્વંસહેતુઃ. ૧

ભો ભો ભવ્યલોકા! ઇહ હિ ભરતૈરાવતવિદેહસંભવાનાં સમસ્ततીર્થકૃતાં જન્મન્યાસનપ્રકંપાનંતરમવધિના વિજ્ઞાય, સૌધર્માધિપતિઃ સુઘોષાઘંટા ચાલનાનંતરં સકલસુરાસુરેન્દ્રૈઃ સહસમાગત્ય, સવિનયમર્હદ્ભટ્ટારકં ગૃહીત્વા ગત્વા કનકાદ્રિ-શૃંગે, વિહિત જન્માભિષેકઃ શાંતિમુદ્ઘોષયતિ, યથા તતોઽહં કૃતાનુકારમિતિ કૃત્વા મહાજનો યેન ગતઃ સ પંથાઃ, ઇતિ ભવ્યજનૈઃ સહ સમેત્ય, સ્નાત્રપીઠે સ્નાત્રં વિધાય શાંતિમુદ્ઘોષયામિ તત્પૂજા યાત્રા સ્નાત્રાદિ મહોત્સવાનંતરમિતિ કૃત્વા કર્ણં દત્વા નિશમ્યતાં નિશમ્યતાં સ્વાહા. ૨

ૐ પુણ્યાહં પુણ્યાહં પ્રીયંતાં પ્રીયંતાં ભગવંતોઽર્હન્તઃ સર્વજ્ઞાઃ સર્વદર્શિનસ્ત્રિલોકનાથાસ્ત્રિલોકમહિતાસ્ત્રિલોકપૂજ્યાસ્ત્રિલોકેશ્વરાસ્ત્રિલોકોદ્યોતકરાઃ. ૩.

ૐ ઋષભ અજિત સંભવ અભિનંદન સુમતિ પદ્મપ્રભ સુપાર્શ્વ ચંદ્રપ્રભ સુવિધિ શીતલ શ્રેયાંસ વાસુપૂજ્ય વિમલ અનંત ધર્મ શાંતિ કુંથુ અર મલ્લિ મુનિસુવ્રત નમિ નેમિ પાર્શ્વ વર્દ્ધમાનાંતા જિનાઃ શાંતાઃ શાંતિકરા ભવંતુ સ્વાહા. ૪.

ૐ મુનયો મુનિપ્રવરા રિપુવિજયદુર્ભિક્ષકાંતારેષુ દુર્ગમાર્ગેષુ રક્ષંતુ વો નિત્યં સ્વાહા. ૫

ૐ હ્રૂં શ્રીં ધૃતિ મતિ કીર્તિ કાંતિ બુદ્ધિ લક્ષ્મી મેધા વિદ્યાસાધન-પ્રવેશ-નિવેશનેષુ સુગૃહીતનામાનો જયંતુ તે જિનેંદ્રાઃ. ૬

ૐ રોહિણી પ્રજ્ઞપ્તિ વજ્રશૃંખલા વજ્રાંકુશી અપ્રતિચક્રા પુરુષદત્તા કાલી મહાકાલી ગૌરી ગાંધારી સર્વાસ્ત્રામહાજ્વાલા માનવી વૈરોટ્યા અચ્છુપ્તા માનસી મહામાનસી ષોડશ વિદ્યાદેવ્યો રક્ષંતુ વો નિત્યં સ્વાહા. ૭

ૐ આચાર્યોપાધ્યાયપ્રભૃતિચાતુર્વર્ણ્યસ્ય શ્રી શ્રમણસંઘસ્ય શાંતિર્ભવતુ તુષ્ટિર્ભવતુ પુષ્ટિર્ભવતુ. ૮

ૐ ગ્રહાશ્ચંદ્ર સૂર્યાંગારક બુધબૃહસ્પતિ શુક્ર શનૈશ્ચર રાહુ કેતુસહિતાઃ સલોકપાલાઃ સોમ યમ વરુણ કુબેર વાસવાદિત્ય સ્કંદ વિનાયકોપેતાઃ યે ચાન્યેઽપિ ગ્રામ નગર ક્ષેત્રદેવતાદયસ્તે સર્વે પ્રીયંતાં પ્રીયંતાં અક્ષીણકોશકોષ્ઠાગારા નરપતયશ્ચ ભવંતુ સ્વાહા. ૯

ૐ પુત્ર મિત્ર ભ્રાતૃ કલત્ર સુહૃત્ સ્વજન સંબંધિ બંધુવર્ગ સહિતાઃ નિત્યં ચામોદપ્રમોદકારિણઃ અસ્મિંશ્ચ ભૂમંડલાયતન નિવાસી સાધુ સાધ્વી શ્રાવક શ્રાવિકાણાં રોગોપસર્ગ વ્યાધિ દુઃખ દુર્ભિક્ષ દૌર્મનસ્યોપશમનાય શાંતિર્ભવતુ. ૧૦

ૐ તુષ્ટિ પુષ્ટિ ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ માંગલ્યોત્સવાઃ સદા પ્રાદુર્ભૂતાનિ પાપાનિ શામ્યંતુ દુરિતાનિ, શત્રવઃપરાઙ્મુખા ભવંતુ સ્વાહા. ૧૧

શ્રીમતે શાંતિનાથાય, નમઃ શાંતિ વિધાયિને; ત્રૈલોક્ય સ્યાડમરાધીશ, મુકુટાભ્યર્ચિતાંઘ્રયે. ૧૨

શાંતિ શાંતિકરઃ શ્રીમાન્, શાંતિ દિશતુ મે ગુરૂઃ; શાંતિરેવ સદા તેષાં, યેષાં શાંતિર્ગૃહે ગૃહે. ૧૩

ઉન્મૃષ્ટરિષ્ટદુષ્ટ,–ગ્રહગતિદુઃસ્વપ્નદુર્નિમિત્તાદિ; સંપાદિત હિત સંપ,–ન્નામગ્રહણં જયતિ શાંતેઃ. ૧૪

શ્રી સંઘજગજ્જનપદ, રાજાધિપરાજસન્નિવેશાનામ્; ગોષ્ઠિકપુરમુખ્યાણાં, વ્યાહરણૈર્વ્યાહરેચ્છાંતિમ્. ૧૫

શ્રી શ્રમણસંઘસ્ય શાંતિર્ભવતુ, શ્રી જનપદાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રી રાજાધિપાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રી રાજસન્નિવેશાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રી ગોષ્ઠિકાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રી પૌરમુખ્યાણાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રી પૌરજનસ્ય શાંતિર્ભવતુ, શ્રી બ્રહ્મલોકસ્ય શાંતિર્ભવતુ, ૐ સ્વાહા ૐ સ્વાહા ૐ શ્રી પાર્શ્વનાથાય સ્વાહા. એષા શાંતિઃ પ્રતિષ્ટાયાત્રાસ્નાત્રાદ્યવસાનેષુ શાંતિકલશં ગૃહીત્વા કુંકુમચંદનકર્પૂરાગરૂધૂપવાસ કુસુમાંજલિ–

સમેતઃ, સ્નાત્રચતુષ્કિકાયાં શ્રીસંઘસમેતઃ, શુચિશુચિવપુઃ પુષ્પવસ્ત્રચંદનાભરણા–લંકૃતઃ પુષ્પમાલાં કંઠે કૃત્વા, શાંતિમુદ્ઘોષયિત્વા શાંતિપાનીયં મસ્તકે દાતવ્યમિતિ. ૧૬

નૃત્યંતિ નૃત્યં મણિપુષ્પવર્ષં, સૃજંતિ ગાયંતિ ચ મંગલાનિ; સ્તોત્રાણિ ગોત્રાણિ પઠંતિ મંત્રાન્, કલ્યાણુભાજો હિ જિનાભિષેકે. ૧૭

શિવમસ્તુ સર્વજગતઃ, પરહિતનિરતા ભવંતુ ભૂતગણાઃ; દોષાઃ પ્રયાંતુ નાશં; સર્વત્ર સુખી ભવંતુ લોકાઃ. ૧૮

અહું તિત્થયરમાયા, સિવાદેવી તુમ્હ નયરનિવાસિની; અમ્હ સિવં તુમ્હ સિવં, અસિવોવસમં સિવં ભવતુ સ્વાહા. ૧૯

ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાંતિ, છિદ્યંતે વિઘ્નવલ્લયઃ; મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. ૨૦

સર્વ મંગલ માંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણમ્;
પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્ ૨૧

કમલપ્રભાચાર્ય વિરચિતમ્

શ્રી જિનપંજર સ્તોત્રમ્

ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં અર્હદ્ભ્યો નમો નમઃ, ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં સિદ્ધેભ્યો નમો નમઃ, ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં આચાર્યેભ્યો નમો નમઃ, ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં ઉપાધ્યાયેભ્યો નમો નમઃ, ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં ગૌતમસ્વામી પ્રમુખ સર્વ સાધુભ્યો નમો નમઃ ૧

એષઃ પંચ નમસ્કારઃ, સર્વ પાપક્ષયંકરઃ;
મંગલાનાં ચ સર્વેષાં, પ્રથમં ભવતિ મંગલમ્ ૨

ૐ હ્રીં શ્રીં જયે વિજયે, અહું પરમાત્મને નમઃ;
કમલપ્રભસૂરીન્દ્રો ભાષતે જિનપંજરમ્. ૩

એકભક્તોપવાસેન, ત્રિકાલં યઃ પઠેદિદમ્;
મનોઽભિલષિતં સર્વં, ફલં સ લભતે ધ્રુવમ્ ૪

ભૂશય્યા બ્રહ્મચર્યેણ, ક્રોધ લોભ વિવર્જિતઃ;
દેવતાગ્રે પવિત્રાત્મા, ષણ્માસૈર્લભતે ફલમ્. ૫

અર્હન્તં સ્થાપયેન્મૂર્ધ્નિ, સિદ્ધં ચક્ષુર્લલાટકે;
આચાર્યં શ્રોત્રયોર્મધ્યે, ઉપાધ્યાયં તુ ઘ્રાણકે. ૬

સાધુવૃન્દં મુખસ્યાગ્રે, મનઃશુદ્ધિં વિધાય ચ;
સૂર્યચન્દ્રનિરોધેન, સુધીઃ સર્વાર્થસિદ્ધયે. ૭

દક્ષિણે મદનદ્વેષી, વામપાર્શ્વે સ્થિતો જિનઃ;
અંગસંધિષુ સર્વજ્ઞઃ, પરમેષ્ઠી શિવંકરઃ. ૮

પૂર્વાશાં ચ જિનો રક્ષે,-દાગ્નેયીં વિજિતેન્દ્રિયઃ;
દક્ષિણાશાં પરં બ્રહ્મ, નૈઋતિં ચ ત્રિકાલવિત્. ૯

પશ્ચિમાશાં જગન્નાથો, વાયવીં પરમેશ્વરઃ;
ઉત્તરાં તીર્થકૃત્સર્વા, મીશાનીં ચ નિરંજનઃ. ૧૦

પાતાલં ભગવાનર્હ-ન્નાકાશં પુરુષોત્તમઃ;
રોહિણીપ્રમુખા દેવ્યો, રક્ષંતુ સકલં કુલમ્. ૧૧

ઋષભો મસ્તકં રક્ષે,-દજિતોઽપિ વિલોચને;
સંભવઃ કર્ણયુગલં, નાસિકાં ચાભિનંદનઃ. ૧૨

ઓષ્ઠૌ શ્રીસુમતી રક્ષેદ્, દન્તાન્પદ્મપ્રભો વિભુઃ;
જિહ્વાં સુપાર્શ્વદેવોઽયં, તાલુ ચન્દ્રપ્રભાભિધઃ. ૧૩

કંઠં શ્રી સુવિધી રક્ષેદ્, હૃદયં શ્રી સુશીતલઃ;
શ્રેયાંસો બાહુયુગલં, વાસુપૂજ્યઃ કરદ્વયમ્. ૧૪

અંગુલીર્વિમલો રક્ષે,-દનન્તોઽસૌ નખાનપિ;
શ્રી ધર્મોઽપ્યુદરાસ્થીનિ, શ્રી શાન્તિર્નાભિમંડલમ્. ૧૫

શ્રી કુંથુર્ગુહ્યકં રક્ષે,-દરો લોમકટીતટમ્;
મલ્લિરૂરૂપૃષ્ઠવંશ, જંઘે ચ મુનિસુવ્રતઃ. ૧૬

પાદાંગુલીર્નમી રક્ષે,-ચ્છીનેમિશ્ચિરણદ્વયમ્;
શ્રી પાર્શ્વનાથઃ સર્વાંગં, વર્ધમાનશ્ચદાત્મકમ્. ૧૭

પૃથિવીજલતેજસ્ક-વાય્વાકાશમયં જગત્;
રક્ષેદ્દશેષપાપેભ્યો, વીતરાગો નિરંજનઃ. ૧૮

રાજદ્વારે શ્મશાને ચ, સંગ્રામે શત્રુસંકટે;
વ્યાઘ્રચૌરાગ્નિસર્પાદ્દિ, ભૂતપ્રેતભયાડડશ્રિતે. ૧૯

અકાલે મરણે પ્રાપ્તે, દારિદ્રયાપત્સમાશ્રિતે;
અપુત્રત્વે [1]મહાદુઃખે, મુખ્યત્વે રોગપીડિતે. ૨૦

ડાકિની શાકિની ગ્રસ્તે, મહાગ્રહગણાર્દિતે;
નદ્યત્તારેડધ્વવૈષમ્યે, વ્યસને ચાપદિ સ્મરેત. ૨૧

પ્રાતરેવ સમુત્થાય, યઃ સ્મરેજ્જિનપંજરમ્;
તસ્ય કિંચિદ્ભયં નાસ્તિ, લભતે સુખસંપદઃ ૨૨

જિનપંજરનામેદં, યઃ સ્મરેદનુવાસરમ્;
કમલપ્રભરાજેન્દ્ર-શ્રિયં સ લભતે નરઃ ૨૩

પ્રાતઃ સમુત્થાય પઠેત્કૃતજ્ઞો, યઃસ્તોત્રમેતજ્જિન પંજરાખ્યમ્;
આસાદયેત્ સ કમલપ્રભાખ્યામ્, લક્ષ્મીં મનોવાંછિત પૂરણાય. ૨૪

---

૧ મહાદોસે

[1]શ્રીરુદ્રપલ્લીયવરેણ્યગચ્છે, દેવપ્રભાચાર્યપદાબ્જહંસઃ;
વાદીન્દ્રચૂડામણિરેષ જૈનો, જીયાદ્ ગુરુઃ શ્રીકમલપ્રભાખ્યઃ ૨૫

શ્રી પાર્શ્વનાથસ્ય મંત્રાધિરાજ સ્તોત્રમ્

શ્રી પાર્શ્વઃ પાતુ વો નિત્યં, જિનઃ પરમશંકરઃ;
નાથઃ પરમશક્તિશ્ચ, શરણ્યઃ સર્વકામદઃ ૧

સર્વવિઘ્નહરઃ સ્વામી, સર્વસિદ્ધિપ્રદાયકઃ;
સર્વસત્ત્વહિતો યોગી, શ્રીકરઃ પરમાર્થદઃ ૨

દેવદેવઃ સ્વયંસિદ્ધ,-શ્ચિદાનંદમયઃ શિવઃ
પરમાત્મા પરબ્રહ્મ પરમઃ પરમેશ્વરઃ ૩

જગન્નાથઃ સુરજ્યેષ્ઠો, ભૂતેશઃ પુરુષોત્તમઃ;
સુરેન્દ્રો નિત્યધર્મશ્ચ, શ્રીનિવાસઃ સુધાર્ણવઃ. ૪

સર્વજ્ઞઃ સર્વદેવેશઃ સર્વગઃ સર્વતોમુખઃ;
સર્વાત્મા સર્વદર્શી ચ, સર્વવ્યાપી જગદ્ગુરુઃ ૫

તત્ત્વમૂર્તિઃ પરાદિત્યઃ, પરબ્રહ્મપ્રકાશકઃ;
પરમેન્દુઃ પરપ્રાણઃ, પરમામૃતસિદ્ધિદઃ. ૬

અજઃ સનાતનઃ શમ્ભુ,-રીશ્વરશ્ચ સદાશિવઃ;
વિશ્વેશ્વરઃ પ્રમોદાત્મા, ક્ષેત્રાધીશઃ શુભપ્રદઃ. ૭

સાકારશ્ચ નિરાકારઃ સકલો નિષ્કલોઽવ્યયઃ;
નિર્મમો નિર્વિકારશ્ચ, નિર્વિકલ્પો નિરામયઃ ૮

અમરશ્ચારુજોઽનંત એકોઽનેકઃ શિવાત્મકઃ;
અલક્ષ્ય શ્ચાપ્રમેયશ્ચ, ધ્યાનલક્ષ્યો નિરંજનઃ. ૯

---

૧ આ શ્લોક મૂળ પુસ્તકમાં નથી; પરંતુ કમલપ્રભાચાર્યના શિષ્યે બનાવેલ હોય એમ લાગે છે.

ૐકારાકૃતિરવ્યકૃતો, વ્યકૃતરૂપત્રયીમયઃ;
બ્રહ્મદ્વયપ્રકાશાત્મા, નિર્ભયઃ પરમાક્ષરઃ. ૧૦

દિવ્યનેજ્ઞેમયઃ શાન્તઃ, પરામૃતમયોઽચ્યુતઃ;
આદ્યોઽનાદ્યઃ પરેશાનઃ, પરમેષ્ઠી પરઃ પુમાન્. ૧૧

શુદ્ધસ્ફટિક સંકાશઃ, સ્વયંભૂઃ પરમદ્યુતિઃ;
વ્યોમાકારસ્વરૂપશ્ચ, લોકાડલોકાવભાસકઃ. ૧૨

જ્ઞાનાત્મા પરમાનંદઃ, પ્રાણારૂઢો મનઃસ્થિતિઃ;
મનઃસાધ્યો મનોધ્યેયો, મનોદૃશ્યઃ પરાપરઃ. ૧૩

સર્વતીર્થમયો નિત્યઃ, સર્વદેવમયઃ પ્રભુઃ;
ભગવાન્ સર્વતત્ત્વેશઃ, શિવશ્રીસૌખ્યદાયકઃ. ૧૪

ઇતિ **શ્રી**પાર્શ્વનાથસ્ય, સર્વજ્ઞસ્ય જગદ્ગુરોઃ;
દિવ્યમષ્ટોત્તરં નામ, શત-મત્ર પ્રકીર્તિતમ્. ૧૫

પવિત્રં પરમં ધ્યેયં, પરમાનંદ-દાયકમ્;
ભુક્તિ-મુક્તિપ્રદં નિત્યં, પઠતાં મંગલપ્રદમ્. ૧૬

શ્રીમત્પરમકલ્યાણ,-સિદ્ધિદઃ શ્રેયસેઽસ્તુ વઃ;
પાર્શ્વનાથજિનઃ શ્રીમાન્, ભગવાન્ પરમઃ શિવઃ. ૧૭

ધરણેન્દ્ર ફણુચ્છત્રાલંકૃતો વઃ શ્રિયં પ્રભુઃ;
દદ્યાત્પદ્માવતીદેવ્યા, સમધિષ્ઠિતશાસનઃ. ૧૮

ધ્યાયેત્કમલમધ્યસ્થં, શ્રીપાર્શ્વજગદીશ્વરમ્;
ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં સમાયુક્તં, કેવલજ્ઞાનભાસ્કરમ્. ૧૯

પદ્માવત્યાન્વિતં વામે, ધરણેન્દ્રેણ દક્ષિણે;
પરિતોઽષ્ટદલસ્થેન, મન્ત્રરાજેન સંયુતમ. ૨૦

અષ્ટપત્રસ્થિતૈઃ પંચ,-નમસ્કારૈસ્તથા ત્રિભિઃ;
જ્ઞાનાદ્યૈર્વેષ્ટિતં નાથં, ધર્માર્થકામમોક્ષદમ્. ૨૧

સતૂષોડશદલારૂઢ,–વિદ્યાદેવીભિરન્વિતમ્;
ચતુર્વિંશતિપત્રસ્થ, જિનમાતૃસમાવૃત્તમ્. ૨૨

માયાવેષ્ટય ત્રયાગ્રસ્થં, કૌંકારસહિતં પ્રભુમ્;
નવગ્રહાવૃતં દેવં, દિક્પાલૈર્દશભિર્વૃતમ્. ૨૩

ચતુષ્કોણેષુ મન્ત્રાદ્યચતુર્બીજાન્વિતૈર્જિનૈઃ;
ચતુરષ્ટદશદ્વીતિ,–દ્વિધાંકસંજ્ઞકૈર્યુતમ્. ૨૪

દિક્ષુ ક્ષકારયુક્તેન, વિદિક્ષુ લાંકિતેન ચ;
ચતુરસ્ત્રેણ વજ્રાંક, ક્ષિતિતત્ત્વે પ્રતિષ્ઠિતમ્. ૨૫

શ્રીપાર્શ્વનાથમિત્યેવં, યઃ સમારાધયેજ્જિનમ્;
તં સર્વપાપ–નિર્મુક્તં, ભજતે શ્રીઃ શુભપ્રદા. ૨૬

જિનેશઃ પૂજિતો ભક્ત્યા, સંસ્તુતઃ પ્રણુતોઽથવા;
ધ્યાતસ્ત્વં યૈઃ ક્ષણં વાઽપિ, સિદ્ધિસ્તેષાં મહોદયા. ૨૭

શ્રીપાર્શ્વમન્ત્રરાજાન્તે, ચિંતામણિગુણાસ્પદમ્;
શાન્તિપુષ્ટિકરં નિત્યં, ક્ષુદ્રોપદ્રવનાશનમ. ૨૮

ઋદ્ધિ સિદ્ધિ મહાબુદ્ધિ ધૃતિ શ્રી કાન્તિ કીર્તિદમ્;
મૃત્યુંજયં શિવાત્માનં, જપન્નાનન્દિતો જનઃ. ૨૯

સર્વ કલ્યાણ પૂર્ણઃ સ્યાજ્જરા–મૃત્યુ–વિવર્જિતઃ;
અણિમાદિમહાસિદ્ધિં, લક્ષજાપેન ચાપ્નુયાત્. ૩૦

પ્રાણાયામેનયોમન્ત્ર,–યોગાદમૃતમાત્મનિ;
ત્વામાત્માનં શિવંધ્યાત્વા, સ્વામિન્! સિધ્યન્તિ જન્તવઃ. ૩૧

હર્ષદઃ કામદશ્ચેતિ, રિપુઘ્નઃ સર્વસૌખ્યદઃ;
પાતુ વ પરમાનંદ–લક્ષણઃ, સંસ્મૃતો જિનઃ. ૩૨

તત્ત્વરૂપમિદં સ્તોત્રં, સર્વમંગલસિદ્ધિદમ્;
ત્રિસન્ધ્યં યઃ પઠેન્નિત્યં, નિત્યં પ્રાપ્નોતિ સશ્રિયમ્. ૩૩

ઉવસગ્ગહરં મહાપ્રભાવિક સ્તોત્રમ્

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મઘણમુક્કં;
વિસહર-વિસ-નિન્નાસં, મંગલકલ્યાણ આવાસં. ૧

વિસહર ફુલિંગ-મંતં, કંઠે ધારેઈ જો સયા મણુઓ;
તસ્સ ગહ-રોગ-મારી, દુટ્ઠ-જરા જંતિ ઉવસામં. ૨

ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજ્જ પણામો વિ બહુફલો હોઇ;
નરતિરીએસુવિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખ દોગચ્ચં. ૩

ૐ અમરતરૂ-કામધેનુ, ચિંતામણી કામ-કુંભ માઈયા;
સિરિપાસનાહસેવા, ગહાણુ સવ્વેવિ દાસત્તમ્ ૪

ૐ હ્રીં શ્રીં અૅં તુહ દંસણેણુ સામિય,
પણાસેઇરોગ-સોગ-દુક્ખ-દોહગ્ગં; કપ્પતરૂમિવ જાયઈ,
ૐ તુહ દંસણેણુ સવ્વફલહેઉ સ્વાહા. ૫

ૐ હ્રીં નમિઊણ વિગ્ઘનાસય, માયાબીએણ ધરણુ-નાગિંદં;
સિરિકામરાજ કલીં, પાસજિણંદં નમંસામિ. ૬

ૐ હ્રીં શ્રીં સિરિપાસવિસહર વિજ્જામંતેણ ઝાણુ ઝાએજ્જા,
ધરણુ-પઉમાવઈ દેવી, ૐ હ્રીં ક્ષ્મ્લ્વ્યું સ્વાહા. ૭

ૐ જયઉ ધરણિંદ-પઉમાવઈ ય નાગિણી વિજ્જા,
વિમલઝાણુસહિયેા, ૐ હ્રીં ક્ષ્મ્લ્વ્યું સ્વાહા. ૮

ૐ થુણામિ પાસનાહં ૐ હ્રીં પણુમામિ પરમભત્તીએ,
અટ્ઠક્ખર-ધરણેન્દો, પઉમાવઈ પયડિયા કિત્તી. ૯

જસ્સ પયકમલમજ્ઝે, સયા વસેઈ પઉમાવઇય ધરણિંદો;
તસ્સ નામઈ સયલં, વિસહર-વિસં નાસેઈ. ૧૦

તુહ સમત્તે લદ્ધે, ચિંતામણિકપ્પપાયવબ્ભહિએ;
પાવંતિ અવિગ્ઘેણું, જીવા અયરામરં ઠાણું. ૧૧

ૐ નટ્ઠટ્ઠ-મયઠાણે, પણટ્ઠ-કમટ્ઠ-નટ્ઠ-સંસારે;
પરમટ્ઠ-નિટ્ઠિ-અટ્ઠે, અટ્ઠગુણાધિસરં વંદે. ૧૨

ૐ ગરૂડો વનિતાપુત્રો, નાગલક્ષ્મી મહાબલઃ;
તેણ મુચ્ચંતિ મુસા, તેણ મુચ્ચંતિ પન્નગાઃ. ૧૩

સ તુહ નામ સુદ્ધમંતં, સમ્મં જો જવેઈ શુદ્ધભાવેણ;
સો અયરામરં ઠાણું, પાવઈ ન ય દોગ્ગઈ દુક્ખં વા. ૧૪

ૐ પંડુ-ભગંદર-દાહં, કાસં સાસં ચ સૂલમાઈણિ;
પાસપહુપભાવેણ, નાસંતિ સયલરોગાઈ હ્રીં સ્વાહા. ૧૫

ૐ વિસહર-દાવાનલ-સાઈણિ-વૈયાલ-મારિ-આયંકા;
સિરિનિલકંઠપાસસ્સ, સ્મરણમિત્તેણ નાસંતિ. ૧૬

પન્નાસં ગોપીડાં કુરગ્રહ, તુહ દંસણું ભયંકાયે;
આવિ ન હુતિ એ તહ વિ, તિસંજ્જં જં ગુણિજ્જસો. ૧૭

પીંડ જંત ભગંદર ખાસ, સાસ મૂળ તહ નિવ્વાહ;
સિરિસામલપાસ મહંત, નામ પઊર પઊલેણ. ૧૮

ૐ હ્રીં શ્રીં પાસધરણ સંજ્જુત્તં,
વિસહરવિજ્જં જવેઈ શુદ્ધમણેણું; પાવઈ ઇચ્છિય સુહં,
ૐ હ્રીં શ્રીં ક્લ્વ્યું સ્વાહા. ૧૯

ૐ રોગ જલ જલણ વિસહર,
ચોરારિ મઈદ ગય રણ ભયાઈ; પાસજિણનામસંકિત્તણેણ,
પસમંતિ સવ્વાઈ હ્રીં સ્વાહા. ૨૦

ૐ જયઉ ધરણિંદ નમંસિય, પઉમાવઈપમુહ નિસેવિય પાયા;
ૐ કલીં હ્રીં મહાસિદ્ધિ, કરેઇ પાસ જગનાહો. ૨૧
ૐ હ્રીં શ્રીં તં નમઃ પાસનાહં,
ૐ હ્રીં શ્રીં ધરણેન્દ્ર નમસિયં દુહં વિણાસં;
ૐ હ્રીં શ્રીં જસ્સ પભાવેણ સયા,
ૐ હ્રીં શ્રીં નાસંતિ ઉવદ્દા બહવે. ૨૨
ૐ હ્રીં શ્રીં પઈ સમરંતાણુમણે,
ૐ હ્રીં શ્રીં નામપિ હિ મંતસમં;
ૐ હ્રીં શ્રીં પયડં નત્થીત્થ સંદેહો. ૨૩
ૐ હ્રીં શ્રીં જલ-જહણુ-ભય તહ સપ્પસિહ,
ૐ હ્રીં શ્રીં ચૌરારિ સંભવે ખિપ્પં;
ૐ હ્રીં શ્રીં જો સમરેઇ પાસપહું,
ૐ હ્રીં શ્રીં કલીં પુહાવઈકિયાવિ કિં તસ્સ. ૨૪
ૐ હ્રીં શ્રીં કલીં હ્રીં ઇહ લોગટ્ઠી પરલોગટ્ઠી,
ૐ હ્રીં શ્રીં જો સમરેઇ પાસનાહં;
ૐ હ્રાં હ્રીં હ્રૂં હ્રૈં હ્રૌં હ્રૂઁ હ્રઃ,
તં તહ સિજ્ઝઇ ખિપ્પં. ૨૫
ઇહ નાહ સ્મરહ ભગવંત,
ૐ હ્રીં શ્રીં કલીં હ્રાં હ્રીં હ્રૂં હ્રૈં કલીં કલીં
શ્રી કલિકુંડ સ્વામિને નમઃ ૨૬
ઇચ સંથુઓ મહાયસ ! ભત્તિબ્ભર નિબ્ભરેણ હિયએણ,
તા દેવ દિજ્જ બોહિં ભવે ભવે પાસ જિણચંદ. ૨૭

ૐ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ

શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર

ૐ નમો ભગવતે પાર્શ્વનાથાય યેન મંત્રેણ સમાધિ ક્રિયતે, શરીરે રક્ષાં કુરૂ કુરૂ વનેવા, ગ્રામેવા, નગરેવા, ત્રિકેવા, ચરચરેવા, ચતુઃપથેવા, દ્વારેવા, ગૃહેવા, વાહી, શુદ્રાણી, ક્ષત્રિયાણી, વૈશ્યી, ચંડાલી, માતંગીની ૐ હ્રૂં હ્રૂં હ્રૂં હ્રૂં હ્રૌ હ્રઃ યઃ ક્ષઃ મંત્ર પ્રસાદેન મમ શરીરે અવતરતુ દુષ્ટ નિગ્રહં કુર્વંતુ કુરૂ કુરૂ સ્વાહા.

શ્રી પાર્શ્વનાથ મંત્રાધિરાજ સ્તોત્રમ્

ૐ હ્રૂં શ્રીં તં નમહ પાસનાહ ૐ હ્રૂં શ્રીં ધરણેન્દ્ર નમંસિયં દુહવિણાસં, ૐ હ્રૂં શ્રીં જસ્સપભાવેણ સયા, ૐ હ્રૂં શ્રીં નાસંતિ ઉવ્વદ્રવા બહવે. ૧

ૐ હ્રૂં શ્રીં તઈ સમરંતાણુમણે, ૐ હ્રૂં શ્રીં ન હોઈ વાહિ નતં મહાદુક્ખં, ૐ હ્રૂં શ્રીં નામપિ હિ મંતસમં, ૐ હ્રૂં શ્રીં પયડં નત્થિત્થ સંદેહો. ૨

ૐ હ્રૂં શ્રીં જલ જલણ ભયે તહ સપ્પસિંહ, ૐ હ્રૂં શ્રીં ચૌરારિ સંભવે ખિપ્પં, ૐ હ્રૂં શ્રીં જો સમરઇ પાસનાહ, ૐ હ્રૂં શ્રીં પહવઇ ન કયાવિ, કિં તસ્સ. ૩

ૐ હ્રૂં શ્રીં કલીં હ્રૂં હ્રૂં હ્રૂં ઈહ-લોગઠ્ઠી પરલોગઠ્ઠી ૐ હ્રૂં શ્રીં જો સમરઇ પાસનાહંતુ ૐ હ્રૂં હ્રૂં હ્રૂં ગાં ગીં ગું ગઃ તહ સિજ્જઇ ખિપ્પં ઈહનાહં, ૐ હ્રૂં શ્રીં કલીં આ ઇં કલીં કલીં કલિકુંડ સ્વામિને નમઃ ૪

શ્રી ઋષિમંડલ સ્તોત્રમ્

આદ્યંતાક્ષરસંલક્ષ્યમક્ષરં, વ્યાપ્ય યત્ સ્થિતમ્;
અગ્નિજ્વાલાસમં નાદબિંદુરેખાસમન્વિતમ્. ૧

અગ્નિજ્વાલાસમાક્રાંતં, મનોમલવિશોધકમ્;
દેદીપ્યમાનં હૃત્પદ્મે તત્પદં નૌમિ નિર્મલમ્. ૨

અર્હંમિત્યક્ષરં બ્રહ્મવાચકં પરમેષ્ઠિનઃ;
સિદ્ધચક્રસ્ય સદ્બીજં, સર્વતઃ પ્રણિદધ્મહે. ૩

ૐ નમોઽર્હદ્ભ્ય ઇશેભ્યઃ, ૐ સિદ્ધેભ્યો નમો નમઃ;
ૐ નમઃ સર્વસૂરિભ્યઃ, ઉપાધ્યાયેભ્ય ૐ નમઃ. ૪

ૐ નમઃ સર્વસાધુભ્યઃ, ૐ જ્ઞાનેભ્યો નમો નમઃ;
ૐ નમસ્તત્ત્વદાદ્યેભ્યશ્ચારિત્રેભ્યસ્તુ ૐ નમઃ. ૫

શ્રેયસેઽસ્તુ શ્રિયેસ્ત્વેતદ્દર્હદાદ્યષ્ટકં શુભમ્;
સ્થાનેષ્વષ્ટસુ વિનયસ્તં, પૃથગબીજ સમન્વિતમ્. ૬

આદ્યં પદં શિખાં રક્ષેત્, પરં રક્ષેત્તુ મસ્તકમ્;
તૃતીયં રક્ષેન્નેત્રે દ્વે, તુર્યં રક્ષેચ્ચ નાસિકામ્. ૭

પંચમં તુ મુખં રક્ષેત્, ષષ્ઠં રક્ષેચ્ચ ઘંટિકામ્:
નાભ્યંતં સપ્તમં રક્ષેદ્, રક્ષેત્ પાદાન્તમષ્ટમમ્. ૮

પૂર્વપ્રણવતઃ સાંતઃ, સરેફો દ્વિ ત્રિ પંચષાન્;
સપ્તાષ્ટદશસૂર્યાંકાન્, શ્રિતો બિંદુસ્વરાન્ પૃથક્. ૯

પૂજ્યનામાક્ષરા આદ્યાઃ, પંચૈતે જ્ઞાનદર્શન;
ચારિત્રેભ્યો નમો મધ્યે, હ્રીં સાંતઃ સમલંકૃતઃ. ૧૦

ૐ હ્રાં હ્રીં હ્રૂં હ્રૈં હ્રૌં હ્રઃ ૐ અસિઆઉસા સમ્યગ્

જ્ઞાન-દર્શન ચારિત્રેભ્યો હ્રીં નમઃ

જંબૂવૃક્ષાધરો દ્વીપઃ, ક્ષારોદધિસમાવૃતઃ:
અર્હદાદ્યષ્ટકૈરષ્ટકાષ્ઠાધિષ્ઠૈરલંકૃતઃ. ૧૧

તન્મધ્યસંગતો મેરૂઃ કૂટલક્ષૈરલંકૃતઃ;
ઉચ્ચૈરુચ્ચૈસ્તરસ્તાર,-સ્તારામંડલમંડિતઃ. ૧૨

તસ્યોપરિ સકારાંતં, બીજમધ્યાસ્ય સર્વગમ્;
નમામિ બિંબમાર્હન્ત્યં, લલાટસ્થં નિરંજનમ્. ૧૩

અક્ષયં નિર્મલં શાંતં, બહુલં જાડ્યતોજ્ઝિતમ્;
નિરીહં નિરહંકારં, સારં સારતરં ઘનમ્. ૧૪

અનુદ્ધતં શુભં સ્ફીતં, સાત્ત્વિકં રાજસં મતમ્;
તામસં ચિરસંબુદ્ધં તૈજસં શર્વરીસમમ્. ૧૫

સાકારં ચ નિરાકારં, સરસં વિરસં પરમ્;
પરાપરં પરાતીતં, પરં પરાપરમ્. ૧૬

એકવર્ણં દ્વિવર્ણં ચ, ત્રિવર્ણં તુર્યવર્ણકમ્;
પંચવર્ણં મહાવર્ણં, સપરં ચ પરાપરમ્. ૧૭

સકલં નિષ્કલં તુષ્ટં, નિર્વૃત્તં ભ્રાંતિવર્જિતમ્;
નિરંજનં નિરાકારં, નિર્લેપં વીતસંશયમ્. ૧૮

ઈશ્વરં બ્રહ્મ-સંબુદ્ધં, શુદ્ધં સિદ્ધં મતં ગુરુમ્;
જ્યોતીરૂપં મહાદેવં, લોકાલોકપ્રકાશકમ્. ૧૯

અર્હદાખ્યસ્તુ વર્ણાંતઃ સરેફો બિંદુમંડિતઃ;
તુર્યસ્વરસમાયુક્તો, બહુધા નાદમાલિતઃ. ૨૦

અસ્મિન્ બીજે સ્થિતાઃ સર્વે, ઋષભાદ્યા જિનોત્તમાઃ;
વર્ણૈર્નિજૈર્નિજૈર્યુક્તા, ધ્યાતવ્યાસ્તત્ર સંગતાઃ. ૨૧

નાદશ્ચંદ્રસમાકારો, બિંદુર્નીલસમપ્રભઃ;
કલારૂણસમાસાંતઃ, સ્વર્ણાભઃ સર્વતોમુખઃ. ૨૨

શિરઃસંલીન ઈકારો, વિનીલો વર્ણતઃ સ્મૃતઃ;
વર્ણાનુસ્વારસંલીનં, તીર્થકૃન્મંડલં સ્તુમઃ. ૨૩

ચંદ્રપ્રભ-પુષ્પદંતૌ, નાદસ્થિતિ-સમાશ્રિતૌ;
બિંદુમધ્યગતૌ નેમિ-સુવ્રતૌ જિનસત્તમૌ. ૨૪

પદ્મપ્રભ-વાસુપૂજ્યૌ, કલાપદમધિષ્ઠિતૌ;
શિર-ઇસ્થિતિસંલીનૌ, પાર્શ્વ-મલ્લી જિનોત્તમૌ. ૨૫

શેષાસ્તીર્થકૃતઃ સર્વે, હરસ્થાને નિયોજિતાઃ;
માયાબીજાક્ષરં પ્રાપ્તા-શ્ચતુર્વિંશતિરર્હતામ્. ૨૬

ગતરાગ-દ્વેષ-મોહાઃ, સર્વપાપ-વિવર્જિતાઃ;
સર્વદા સર્વકાલેષુ, તે ભવંતુ જિનોત્તમાઃ ૨૭

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, મા માં હિનસ્તુ ડાકિની. ૨૮

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિત-સર્વાંગં, મા માં હિનસ્તુ રાકિની. ૨૯

દેવદેવ૦ મા માં હિનસ્તુ લાકિની ૩૦

દેવદેવ૦ મા માં હિનસ્તુ કાકિની ૩૧

દેવદેવ૦ મા માં હિનસ્તુ શાકિની ૩૨

દેવદેવ૦ મા માં હિનસ્તુ હાકિની ૩૩
દેવદેવ૦ મા માં હિનસ્તુ યાકિની ૩૪
દેવદેવ૦ મા માં હિંસન્તુ પન્નગાઃ ૩૫
દેવદેવ૦ મા માં હિંસન્તુ હસ્તિનઃ ૩૬
દેવદેવ૦ મા માં હિંસન્તુ રાક્ષસાઃ ૩૭
દેવદેવ૦ મા માં હિસન્તુ વહ્નયઃ ૩૮
દેવદેવ૦ મા માં હિંસન્તુ સિંહકાઃ ૩૯
દેવદેવ૦ મા માં હિંસન્તુ દુર્જનાઃ ૪૦
દેવદેવ૦ મા માં હિંસન્તુ ભૂમિપાઃ ૪૧

શ્રી ગૌતમસ્ય યા મુદ્રા, તસ્યા યા ભુવિ લબ્ધયઃ;
તાભિરભ્યધિક જ્યોતિ–રર્હન્ સર્વનિધીશ્વરઃ. ૪૨

પાતાલવાસિનો દેવા, દેવા ભૂપીઠવાસિનઃ;
સ્વર્વાસિનોપિ યે દેવાઃ, સર્વે રક્ષન્તુ મામિતઃ. ૪૩

ચેડવધિલબ્ધયો યે તુ, પરમાવધિલબ્ધયઃ;
તે સર્વે મુનયો દિવ્યાઃ, માં સંરક્ષંતુ સર્વદા. ૪૪

દુર્જના ભૂત વેતાલાઃ, પિશાચા મુદ્ગલાસ્તથા;
તે સર્વેપ્યુપશામ્યંતુ, દેવદેવપ્રભાવતઃ. ૪૫

ૐ હ્રીં હ્રીઃ શ્રી ધૃતિર્લક્ષ્મી,–ર્ગૌરી ચંડી સરસ્વતી;
જયામ્બા વિજયા ક્ષિલન્ના, જિતા નિત્યા મદદ્રવા. ૪૬

કામાંગા કામબાણા ચ, સાનંદા નંદમાલિની;
માયા માયાવિની રૌદ્રી, કલા કાલી કલિપ્રિયા. ૪૭

એતાઃ સર્વા મહાદેવ્યો, વર્તંતે યા જગત્ત્રયે;
મહ્યં સર્વાઃ પ્રયચ્છંતુ, કાંતિં કીર્તિં યા ધૃતિં મતિમ્. ૪૮
દિવ્યો ગોપ્યઃ સુદુષ્પ્રાપ્યઃ, શ્રીઋષિમંડલસ્તવઃ;
ભાષિતસ્તીર્થનાથેન, જગત્ત્રાણકૃતેઽનઘઃ ૪૯
રણે રાજકુલે વહ્નૌ, જલે દુર્ગે ગજે હરૌ;
શ્મશાને વિપિને ઘોરે, સ્મૃતો રક્ષતિ માનવમ્. ૫૦
રાજ્યભ્રષ્ટા નિજં રાજ્યં, પદભ્રષ્ટા નિજં પદમ્;
લક્ષ્મીભ્રષ્ટા નિજાં લક્ષ્મીં, પ્રાપ્નુવંતિ ન સંશય. ૫૧
ભાર્યાર્થી લભતે ભાર્યાં, સુતાર્થી લભતે સુતમ્;
વિત્તાર્થી લભતે વિત્તં, નરઃ સ્મરણમાત્રતઃ. ૫૨
સ્વર્ણે રૂપ્યે પટે કાંસ્યે, લિખિત્વા યસ્તુ પૂજયેત્;
તસ્યૈવાષ્ટ મહાસિદ્ધિ-ર્ગૃહે વસતિ શાશ્વતી. ૫૩
ભૂર્જપત્રે લિખિત્વેદં, ગલકે મૂર્ધ્નિ વા ભુજે;
ધારિતં સર્વદા દિવ્યં, સર્વભીતિ-વિનાશકમ્. ૫૪
ભૂતૈઃ પ્રેતૈર્ગ્રહૈર્યક્ષૈઃ, પિશાચૈર્મુદ્ગલૈર્મલૈઃ;
વાતપિત્તકફોદ્રેકૈ-ર્મુચ્યતે નાત્ર સંશયઃ. ૫૫
ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વસ્ત્રયીપીઠ-વર્તિનઃ શાશ્વતા જિનાઃ;
તૈઃ સ્તુતૈર્વન્દિતૈર્દૃષ્ટૈ-ર્યત્ ફલં તત્ ફલં શ્રુતૌ. ૫૬
એતદ્ ગોપ્યં મહાસ્તોત્રં, ન દેયં યસ્ય કસ્યચિત્;
મિથ્યાત્વવાસિને દત્તે, બાલહત્યા પદે પદે. ૫૭
આચામ્લાદિ-તપઃ કૃત્વા, પૂજયિત્વા જિનાવલિમ્;
અષ્ટસાહસ્રિકો જાપઃ કાર્યસ્તત્સિદ્ધિહેતવે. ૫૮

શતમષ્ટોત્તરં પ્રાત,–ર્યે પઠન્તિ દિને દિને;
તેષાંન વ્યાધયો દેહે, પ્રભવન્તિ ન ચાપદઃ. ૫૯

અષ્ટમાસાવધિં યાવદ્, પ્રાતરુત્થાય યઃ પઠેત્;
સ્તોત્રમેતન્મહાતેજો, જિનબિમ્બં સ પશ્યતિ. ૬૦

દૃષ્ટે સત્યર્હતો બિમ્બે, ભવે સપ્તમકે ધ્રુવમ્;
પદં પ્રાપ્નોતિ શુદ્ધાત્મા, પરમાનંદ–નંદિતઃ ૬૧

વિશ્વવંદ્યો ભવેદ્ ધ્યાતા, કલ્યાણાનિ ચ સોઽશ્નુતે;
ગત્વા સ્થાનં પરં સોપિ, ભૂયસ્તુ ન નિવર્તતે. ૬૨

ઇદં સ્તોત્રં મહાસ્તોત્રં, સ્તુતીનામુત્તમં પરમ્;
પઠનાત્ સ્મરણાજ્જાપાલ્લભ્યતે પદમવ્યયમ્. ૬૩

શ્રી ઘંટાકર્ણ મહામંત્ર

ૐ ઘંટાકર્ણો મહાવીરઃ સર્વવ્યાધિ–વિનાશકઃ;
વિસ્ફોટકભયે પ્રાપ્તે, રક્ષ રક્ષ મહાબલ. ૧

યત્ર ત્વં તિષ્ઠસે દેવ, લિખિતોઽક્ષરપંક્તિભિઃ;
રોગાસ્તત્ર પ્રણશ્યન્તિ, વાતપિત્તકફોદ્ભવાઃ. ૨

તત્ર રાજભયં નાસ્તિ, યાન્તિ કર્ણેજપાઃ ક્ષયમ્;
શાકિની ભૂત વેતાલા, રાક્ષસાઃ પ્રભવન્તિ ન. ૩

નાડકાલે મરણું તસ્ય, ન ચ સર્પેણ દશ્યતે;
અગ્નિ ચૌરભયં નાસ્તિ,
હ્રીં ઘંટાકર્ણો નમોઽસ્તુ તે ઠઃ ઠઃ ઠઃ સ્વાહા. ૪

શ્રી ગ્રહશાન્તિ સ્તોત્રમ્

જગદ્ગુરું નમસ્કૃત્ય, શ્રુત્વા સદ્ગુરુભાષિતમ્;
ગ્રહશાન્તિં પ્રવક્ષ્યામિ, ભવ્યાનાં સુખહેતવે. ૧

જિનેંદ્રૈઃ ખેચરા જ્ઞેયાઃ, પૂજનીયા વિધિક્રમાત્;
પુષ્પૈર્વિલેપનૈર્ધૂપૈ,–નૈંવેદ્યૈસ્તુષ્ટિ હેતવે. ૨

પદ્મપ્રભસ્ય માર્તંડશ્ચન્દ્રશ્ચન્દ્રપ્રભસ્ય ચ;
વાસુપૂજ્યસ્ય ભૂપુત્રો, બુધસ્યાઽષ્ટૌ જિનેશ્વરાઃ. ૩

વિમલાનન્તધર્માઽરાઃ શાન્તિઃ કુંથુર્નમિસ્તથા;
વર્ધમાનો જિનેન્દ્રાણાં, પાદપદ્મે બુધો ન્યસેત્. ૪

ઋ ભાજિતસુપાર્શ્વાશ્ચાભિનન્દનશીતલૌ;
સુમતિઃ સંભવસ્વામી, શ્રેયાંસશ્ચ બૃહસ્પતિઃ ૫

સુવિધેઃ કથિતઃ શુક્રઃ, સુવ્રતસ્ય શનૈશ્ચરઃ;
નેમિનાથસ્ય રાહુઃ સ્યાત્, કેતુઃ શ્રીમલ્લિપાર્શ્વયોઃ ૬

જન્મલગ્ને ચ રાશૌ ચ, યદા પીડન્તિ ખેચરાઃ;
તદા સંપૂજયેદ્ધીમાન્, ખેચરૈઃ સહિતાન્ જિનાન્. ૭

પુષ્પ–ગંધાદિભિર્ધૂપૈ,–નૈંવેદ્યૈઃ ફલ સંયુતૈઃ;
વર્ણસદૃશદાનૈશ્ચ, વસ્ત્રૈશ્ચ દક્ષિણાન્વિતૈઃ. ૮

ૐ આદિત્ય-સોમ-મંગલ-બુધ-ગુરુ-શુક્ર-શનૈશ્ચર
રાહુ-કેતુ-સહિતાઃ ખેટા જિનપતિ–પુરતોઽવતિષ્ઠન્તુ

જિનાનામગ્રતઃ સ્થિત્વા,ગ્રહાણાં શાન્તિહેતવે;
નમસ્કારશતં ભક્ત્યા, જપેદષ્ટોત્તરં શતમ્. ૯

ભદ્રબાહુરુવાચૈવં, પંચમઃ શ્રુતકેવલી;
વિદ્યાપ્રવાદતઃ પૂર્વાદ્, ગ્રહશાન્તિવિધિશ્રુતમ્. ૧૦

જિનેંદ્ર-ભક્ત્યા જિન-ભક્તિભાજાં, યેષાં ચ પૂજા બલિ-પુષ્પધૂપઃ; ગ્રહાગતા યે પ્રતિકુલતાં ચ, તે સાનુકુલા વરદા ભવંતુ. ૧

નામજિણા જિણનામા, ઠવણ જિણા પુણ જિણંદ-પડિમાઓ; દવ્વ જિણા જિણજીવા, ભાવ જિણા સમવસરણત્થા. ૨

રોગાદિકની શાંતિને માટે

રોગશોકાદ્રિભિર્દોષૈ, રજિતાય જિતારયે;
નમઃ શ્રી શાંતયે તસ્મૈ, વિહતાનંતશાંતયે. ૧

શ્રી શાંતિજિન ભક્તાય, ભવ્યાય સુખસંપદમ્;
શ્રી શાંતિદેવતા દેયા,-દશાંતિમપનીયતે. ૨

અંબા નિહિત-ડિંભા મે, સિદ્ધ-બુદ્ધ-સમન્વિતા;
સિતે સિંહે સ્થિતા ગૌરી, વિતનોતુ સમીહિતમ્. ૩

ધરાધિપતિ-પત્ની યા, દેવી પદ્માવતી સદા;
ક્ષુદ્રોપદ્રવતઃ સા માં, પાતુ ફુલ્લત્ફણાવલી. ૪

ચંચચ્ચક્રધરા ચારૂ, પ્રવાલ-દલ-દીધિતિઃ;
ચિરં ચક્રેશ્વરીદેવી, નંદતા-દવતાચ્ચ માં. ૫

ખડ્ગ ખેટક કોદંડ, બાણ પાણિસ્તડિદ્રુતિઃ;
તુરંગ ગમનાચ્છુપ્તા, કલ્યાણાનિ કરોતુ મે. ૬

મથુરાયાં સુપાર્શ્વ-શ્રીઃ, સુપાર્શ્વ-સ્તુપ-રક્ષિકા;
શ્રી કુબેરા નારાઢ્ઢા, સુતાંકાવતુ વો ભયાત્. ૭

બ્રહ્મશાન્તિઃ સ માં પાયા,-દપાયાદ્ વીર સેવકઃ;
શ્રીમદ્ વીરપુરે સત્યા, યેન કીર્તિઃ કૃતા નિજા. ૮

શ્રી શક્ર–પ્રમુખા યક્ષા, જિન–શાસન–સંસ્થિતાઃ;
દેવ દેવ્યસ્તદન્યેપિ, સંઘં રક્ષંત્વપાયતઃ. ૯

શ્રીમદ્ વિમાન–મારૂઢા, યક્ષ માતંગ–સંગતા;
સા માં સિદ્ધાયિકા પાતુ, ચક્રચાપેષુ–ધારિણી. ૧૦

ૐ નમો તુહ દંસણેણ સામિય, પણાસએ રોગ–સોગ–દોહગ્ગં; કપ્પદુમેવ જાયઇ, તુહ દંસણું પસમ–ફલહેઉ. ૧ હ્રીં સ્વાહા. ૐ નમ એવ પણુવ–સહિયં, માયાબીએણ ધરણુ–નાગિંદં; સિરિ કામરાય–કલિયં, પાસજિણિંદં નમંસામિ. ૨ હ્રીં સ્વાહા. ૐ અટ્ઠેવ ય અટ્ઠસયા, અટ્ઠસહસ્સા ય અટ્ઠ કોડીઓ; રક્ખંતુ મે સરીરં દેવાસુર–પણુમિઆ સિદ્ધા. ૩ હ્રાં સ્વાહા. ૐ થંભેઇ જલ–જલણું, ચિંતિયમિત્તો ય પંચ નમુક્કારો; અરિ મારિ ચોર રાઉલ, ઘોરૂવસગ્ગં નિવારેઇ. ૪ હ્રીં સ્વાહા. ૐ ક્ષેમં ભવતુ સુભિક્ષં, સસ્યં નિષ્પદ્યતાં જયતુ ધર્મઃ; શમ્યંતુ સર્વ રોગા, યે કેચિદુપદ્રવા લોકે. ૫ હ્રીં સ્વાહા.

શ્રી ચઉસરણ પયન્ના

ત્રણ આયંબિલ કર્યા પછી આ સૂત્ર વાંચવું.

સાવજ્જજોગવિરઇ, ઉક્કિત્તણ ગુણવઓ અ પડિવત્તી;
ખલિયસ્સ નિંદણા વણ–તિગિચ્છ ગુણધારણા ચેવ. ૧
ચારિત્તસ્સ વિસોહી, કીરઈ સામાઇએણ કિલ ઈહયં;
સાવજ્જેયરજોગાણ, વજ્જણા–સેવણુત્તણુઓ. ૨
દંસણાયારવિસોહી, ચઉવીસાયત્થએણ કિચ્ચઈ ય;
અચ્ચબ્ભુઅગુણુકિત્તણ–રૂવેણું જિણુવરિંદાણું. ૩

નાણાઈઆ ઉ ગુણા, તસ્સંપન્નપડિવત્તિકરણાએો;
વંદણુએણું વિહિણા, કીરઈ સેાહી ઉ તેસિં તુ. ૪
ખલિઅસ્સ ય તેસિં પુણેા, વિહિણા જં નિંદણાઇ પડિક્કમણું;
તેણ પડિક્કમણેણું, તેસિંપિ ય કીરએ સેાહી. ૫
ચરણાઈયાઈયાણું, જહક્કમં વણતિગિચ્છરૂવેણું;
પડિક્કમણાસુદ્ધાણું, સેાહી તહ કાઉસ્સગ્ગેણું. ૬
ગુણધારણરૂવેણું, પચ્ચક્ખાણેણ તવઈઆરસ્સ;
વિરિઆયારસ્સ પુણેા, સવ્વેહિવિ કીરએ સેાહી. ૭
ગયવસહસીહઅભિસેઅ, દામસસિદિણયર ઝયં કુંભં;
પઉમસર સાગરવિમાણ, ભવણુરયણુચ્ચયસિહિં ચ. ૮
અમરિંદનરિંદમુણિંદ-વંદિયં વંદિઉં મહાવીરં;
કુસલાણુબંધિબંધુર-મજ્જયણું કિત્તઈસ્સામિ. ૯
ચઉસરણુગમણ દુક્કડ-ગરિહા, સુકડાણુમેાયણા ચેવ;
એસ ગણેા અણુવરયં, કાયવ્વેા કુસલહેઉત્તિ. ૧૦
અરિહંતસિદ્ધસાહૂ કેવલિ-કહિએા સુહાવહેા ધમ્મેા;
એએ ચઉરેા ચઉગઇ-હરણા સરણું લહઈ ધન્નેા. ૧૧
અહ સેા જિણભત્તિભરૂ-ચ્છરંત રેામંચકંચુઅકરાલેા;
પહરિસપણુઉમ્મીસં, સીસંમિ, ક યંજલી ભણુઇ. ૧૨
રાગદ્દોસારીણું, હંતા કમ્મટ્ઠગાઈઅરિહંતા;
વિસયકસાયારીણું, અરિહંતા હુંતુ મે સરણું. ૧૩
રાયસિરિમવકસિત્તા, તવચરણું દુચ્ચરં અણુચરિત્તા;
કેવલસિરિમરહંતા, અરિહંતા હુંતુ મેં સરણું. ૧૪
થુઈવંદણુમરહંતા, અમરિંદનરિંદપૂઅમરહંતા;
સાસયસુહમરહંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણું. ૧૫

પર-મણુગયં મુણંતા, જોઇંદ્રમહિંદઝાણુ મરહંતા;
ધમ્મકહં અરહંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણું. ૧૬

સવ્વજિઆણુમહિંસં, અરહંતા સચ્ચવયણુમરહંતા;
અંભવ્વયમરહંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણું. ૧૭

ઓસરણુમવસરિત્તા, ચઉતીસં અઈસએ નિસેવિત્તા;
ધમ્મકહં ચ કહંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણું. ૧૮

એગાઈ ગિરાણેગે, સંદેહે દેહિણું સમં છિત્તા;
તિહુઅણુમણુસાસંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણું. ૧૯

વયણામએણ ભુવણું, નિવ્વાવંતા ગુણેસુ ઠાવંતા;
જિઅલોઅમુદ્ધરંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણું. ૨૦

અચ્ચબ્ભુઅગુણવંતે, નિયજસસસહર પહાસિઅ-દિઅંતે;
નિયમણાઇઅણંતે, પડિવન્નો સરણુમરિહંતે. ૨૧

ઉજ્જિઝયજરમરણાણું, સમત્તદુક્ખત્તસત્તસરણાણું;
તિહુઅણજણસુહયાણું, અરિહંતાણું નમો તાણું. ૨૨

અરિહંતસરણુમલસુદ્ધ-લદ્ધસુવિસુદ્ધસિદ્ધબહુમાણો;
પણયસિરરઇયકરકમલ-સેહરો સહરિસં ભણઇ. ૨૩

કમ્મટ્ઠક્ખય સિદ્ધા, સાહાવિઅ નાણદંસણસમિદ્ધા;
સવ્વટ્ઠલદ્ધિસિદ્ધા, તે સિદ્ધા હુંતુ મે સરણું. ૨૪

તિઅલોઅમત્થયત્થા, પરમપયત્થા અચિંતસામત્થા;
મંગલસિદ્ધપયત્થા, સિદ્ધા સરણું સુહપસત્થા. ૨૫

મૂલક્ખયપડિવક્ખા, અમૂઢલક્ખા સજોગિપચ્ચક્ખા;
સાહાવિઅત્તસુક્ખા, સિદ્ધા સરણું પરમમુક્ખા. ૨૬

પડિપિદ્વિ અપડિણીઆ, સમગ્ગઝાણુગ્ગિદટ્ઠભવબીઆ;
જોઇસરસરણીઆ, સિદ્ધા સરણું સમરણીયા. ૨૭

પાવિઅપરમાણુંદા, ગુણુનીસંદા વિદિન્નભવકંદા;
લહુઈકય-રવિચંદા, સિદ્ધા સરણું ઋવિઅદંદા. ૨૮

ઉવલદ્ધપરમઅંભા, દુલ્લહલંભા વિમુક્કસંરંભા;
ભુવણુધરધરણુખંભા, સિદ્ધા સરણું નિરારંભા. ૨૯

સિદ્ધસરણેણ નયબંભ-હેઉસાહુગુણજણિઅઅણુરાએો;
મેઇણિમિલંતસુપસત્થ મત્થએો તત્થિમં ભણઈ. ૩૦

જિઅલેાઅબંધુણેા, કુગઇસિંધુણેા પારગા મહાભાગા;
નાણાઇએહિં સિવસુક્ખ-સાહગા સાહુણેા સરણું. ૩૧

કેવલિણેા પરમેાહી, વિઉલમઇ સુઅહરા જિણુમયંમિ;
આયરિય-ઉવજ્ઝાયા, તે સવ્વે સાહુણેા સરણું. ૩૨

ચઉદસ-દસ-નવપુવ્વી, દુવાલસિક્કારસંગિણેા જે અ;
જિણુકપ્પાહાલંદિઅ, પરિહારવિસુદ્ધિસાહૂ અ. ૩૩

ખીરાસવ-મહુઆસવ, સંભિન્નસેાઅ-કટ્ઠબુદ્ધી અ;
ચારણવેઉવ્વિપયાણુ-સારિણેા, સાહુણેા સરણું. ૩૪

ઉજ્જિઅવઈરવિરેાહા, નિચ્ચમદેાહા પસંતમુહસેાહા;
અભિમયગુણસંદેાહા, હયમેાહા સાહુણેા સરણું. ૩૫

ખંડિઅસિણેહદામા, અકામધામા નિકામસુહકામા;
સુપુરિસમણાભિરામા, આયારામા મુણી સરણું. ૩૬

મિલ્હિઅવિસયકસાયા, ઉજ્જિઅઘરઘરણિસંગસુહસાયા;
અકલિઅહરિસવિસાયા, સાહૂ સરણું ગયપમાયા. ૩૭

હિંસાઇદેાસસુન્ના, કયકારુન્ના સયંરૂપ્પન્ના;
અજરામરપહખુન્ના. સાહૂ સરણું સુકયપુન્ના. ૩૮

કામ-વિડંબણ ચુક્કા, કલિમલ-મુક્કા વિમુક્ક-ચેારિક્કા;
પાવરય-સુરય-રિક્કા, સાહુગુણુરયણુચિચ્ચક્કા. ૩૯

સાહુત્તસુટ્ઠિઆ જં, આયરિયાઈ તઓ અ તે સાહૂ;
સાહુભાણુએણ ગહિઆ, તમ્હા તે સાહૂણો સરણં. ૪૦

પડિવન્નસાહુસરણો, સરણં કાઉં પુણોવિ જિણધમ્મં;
પહરિસરોમંચપવંચ, કંચુઅંચિઅતણૂ ભણઈ. ૪૧

પવરસુકએહિ પત્તં, પત્તેહિ વિ નવરિ કેહિવિ ન પત્તં;
તં કેવલિ-પન્નત્તં, ધમ્મં સરણં પવન્નોહં. ૪૨

પત્તેણ અપત્તેણ ય, પત્તાણિ ય જેણ નર-સુર-સુહાઈં;
મુક્ખસુહં પુણ પત્તેણ, નવરિ ધમ્મો સ મે સરણં. ૪૩

નિદ્દલિઅકલુસકમ્મો, કયસુહજમ્મો ખલીક ય અહમ્મો;
પમુહપરિણામરમ્મો, સરણં મે હોઉ જિણધમ્મો. ૪૪

કાલત્તએવિ ન મયં, જમ્મણજરમરણ વાહિસય સમયં;
અમયંવ બહુમયં જિણ-મયં ચ સરણું પવન્નોહું. ૪૫

પસમિઅ-કામપમોહં, દિટ્ઠાદિટ્ઠેસુ ન કલિય-વિરોહં;
સિવસુહફલયમોહં, ધમ્મં સરણું પવન્નોહં. ૪૬

નરયગઇ-ગમણુરોહં, ગુણસંદોહં પવાઈ-નિક્ખોહં;
નિહણિય-વમ્મહજોહં, ધમ્મં સરણું પવન્નોહં. ૪૭

ભાસુરસુવન્નસુંદર-રયણાલંકાર-ગારવ-મહગ્ઘં;
નિહમિવ દોગચ્ચહરં, ધમ્મં જિણદેસિઅં વંદે. ૪૮

ચઉસરણગમણુસંચિઅ-સુચરિઅરોમંચઅંચિઅસરીરો;
કયદુક્કડગરિહાઅસુહ, કમ્મક્ખયકંખિરો ભણઈ. ૪૯

ઈહભવિઅમન્નભવિઅં, મિચ્છત્તપવત્તણું જમહિગરણું;
જિણપવયણપડિકુટ્ઠું, દુટ્ઠં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૦

મિચ્છત્ત-તમંધેણું, અરિહંતાઈસુ અવન્નવયણું જં;
અન્નાણેણ વિરઈઅં, ઇહિંહ ગરિહામિ તં પાવં. ૫૧

સુઅ-ધમ્મ-સંઘ-સાહુસુ, પાવં પડિણીઅયાઈ જં રઈઅં;
અન્નેસુ અ પાવેસું, ઈણ્હિં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૨

અન્નેસુ અ જીવેસું, મિત્તીકરૂણાઈ-ગેાઅરેસુ કયં;
પરિઆવણાઇ દુક્ખં, ઇણ્હિં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૩

જં મણ-વય-કાએહિં, કયકારિઅઅણુમઇહિં આયરિઅં;
ધમ્મવિરૂદ્ધમસુદ્ધં, સવ્વં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૪

અહ સેા દુક્કડ ગરિહા-દલિ-ઉક્કડ-દુક્કડેા કુડં ભણઇ;
સુકડાણુરાય-સમુઈન્ન,-પુન્નપુલયં કુર-કરાલેા. ૫૫

અરિહંતં અરિહંતેસુ, જં ચ સિદ્ધત્તણું ચ સિદ્ધેસુ;
આયારં આયરિએ, ઉવજ્ઝાયત્તં ઉવજ્ઝાએ. ૫૬

સાહૂણુ સાહુચરિઅં, દેસવિરઇં ચ સાવયજણાણું;
અણુમન્ને સવ્વેસિં, સમ્મત્તં સમ્મદિટ્ઠીણું. ૫૭

અહવા સવ્વં ચિય, વીઅરાય-વયણાણુસારિ જં સુકડં;
કાલત્તએવિ તિવિહં, અણુમેાએમેા તયં સવ્વં. ૫૮

સુહપરિણામેા નિચ્ચં, ચઉસરણુગમાઈ આયરં જીવેા;
કુસલપયડીઉ બંધઈ, બદ્ધાઉ સુહાણુબંધાઉ. ૫૯

મંદણુભાવા બદ્ધા, તિવ્વણુભાવાઉ કુણઈ તા ચેવ;
અસુહાઉ નિરણુબંધાઉ, કુણઇ તિવ્વાઉ મંદાએા. ૬૦

તા એયં કાયવ્વં, બુહેહિ નિચ્ચંપિ સંકિલેસંમિ;
હેાઈ તિકાલં સમ્મં, અસંકિલેસંમિ સુકયફલં. ૬૧

ચઉરંગેા જિણધમ્મેા, ન કએા ચઉરંગસરણમવિ ન કયં;
ચઉરંગભવચ્છેએા, ન કએા હા હારિએા જમ્મેા. ૬૨

ઇય જીવ પમાય-મહારિ,-વીરભદ્દંતમેયમજ્ઝયણું;
ઝાએસુ તિસંઝ,-મવંઝ,-કારણું નિવ્વુઈ સુહાણું. ૬૩

શ્રી ચઉસરણ પયન્ના સમાપ્ત.

આઉર પચ્ચક્ખાણ પયન્ના

(ત્રણ આયંબિલ કર્યા પછી આ સૂત્ર વાંચવું)

દેસિક્કદેસવિરઓ, સમ્મદ્દિટ્ઠી મરિજ્જ જો જીવો;
તં હોઈ બાલપંડિય-મરણં, જિણસાસણે ભણિયં. ૧

પંચ ય અણુવ્વયાઈં, સત્ત ઉ સિક્ખાઉ દેસ-જઈધમ્મો;
સવ્વેણ વ દેસેણ વ, તેણ જુઓ હોઇ દેસજઈ. ૨

પાણવહ-મુસાવાએ, અદત્ત-પરદારનિયમણેહિ ચ;
અપરિમિઇચ્છાઓવિય, અણુવ્વયાઈં વિરમણાઈં. ૩

જં ચ દિસાવેરમણં, અણત્થદંડાઓ જં ચ વેરમણં;
દેસાવગાસિયંપિ ય, ગુણવ્વયાઇં ભવે તાઇં. ૪

ભોગાણં પરિસંખા, સામાઇય અતિહિ-સંવિભાગો ય;
પોસહવિહી ઉ સવ્વો, ચઉરો સિક્ખાઉ વુત્તાઓ. ૫

આસુક્કારે મરણે, અચ્છિન્નાએ ય જીવિયાસાએ;
નાએહિં વા અમુક્કો, પચ્છિમસંલેહણુક્કિચ્ચા. ૬

આલોઇય નિસ્સલ્લો, સઘરે ચેવારુહિત્તુ સંથારં;
જઈ મરઈ દેસવિરઓ, તં વુત્તં બાલપંડિઅયં. ૭

જો ભત્તપરિન્નાએ, ઉવક્કમો વિત્થરેણ નિદ્દિટ્ઠો;
સો ચેવ બાલપંડિય-મરણે નેઓ જહાજુગ્ગં. ૮

વેમાણિએસુ કપ્પો-વગેસુ નિયમેણ તસ્સ ઉવવાઓ;
નિયમા સિજ્ઝઇ ઉક્કો-સએણ સો સત્તમંમિ ભવે. ૯

ઇય બાલપંડિયં હોઈ, મરણ-મરિહંત-સાસણે દિટ્ઠં;
ઇત્તો પંડિય! પંડિય-મરણં વુચ્છં સમાસેણં. ૧૦

ઇચ્છામિ ભંતે ઉત્તમટ્ઠં પડિક્કમામિ, અઇયં પડિક્કમામિ, અણાગયં પડિક્કમામિ, પચ્ચુપ્પન્નં પડિક્કમામિ, કયં પડિક્કમામિ, કારિયં પડિક્કમામિ, અણુમોઇયં પડિક્કમામિ, મિચ્છત્તં પડિક્કમામિ, અસંજમં પડિક્કમામિ, કસાયં પડિક્કમામિ, પાવપ્પઓગં પડિક્કમામિ, મિચ્છાદંસણપરિણામેસુ વા, ઇહલોગેસુ વા, પરલોગેસુ વા, સચ્ચિત્તેસુ વા, અચ્ચિત્તેસુ વા, પંચસુ ઇંદ્રિયત્થેસુ વા, અન્નાણું ઝાણે ૧. અણાયાર ઝાણે ૨. કુદંસણું ઝાણે ૩. કોહ ઝાણે ૪. માણું ઝાણે ૫. માયં ઝાણે ૬. લોહં ઝાણે ૭ રાગં ઝાણે ૮. દોસં ઝાણે ૯ મોહં ઝાણે ૧૦. ઇચ્છં ઝાણે ૧૧. મિચ્છં ઝાણે ૧૨. મુચ્છં ઝાણે ૧૩. સંકં ઝાણે ૧૪. કંખં ઝાણે ૧૫. ગેહિં ઝાણે ૧૬. આસં ઝાણે ૧૭. તણ્હં ઝાણે ૧૮ છુડું ઝાણે. ૧૯. પંથં ઝાણે ૨૦ પંથાણું ઝાણે ૨૧. નિદ્દં ઝાણે ૨૨. નિયાણું ઝાણે ૨૩. નેહું ઝાણે ૨૪. કામં ઝાણે ૨૫. કલુસં ઝાણે ૨૬. કલહું ઝાણે ૨૭ જુજ્ઝં ઝાણે ૨૮. નિજ્જુજ્ઝં ઝાણે ૨૯. સંગં ઝાણે ૩૦. સંગહં ઝાણે ૩૧. વવહારં ઝાણે ૩૨. કયવિક્કયં ઝાણે ૩૩. અણુત્થદંડં ઝાણે ૩૪. આભોગં ઝાણે ૩૫. અણાભોગં ઝાણે ૩૬ આણાઇલ્લં ઝાણે ૩૭. વેરંઝાણે ૩૮. વિયક્કં ઝાણે ૩૯. હિંસઝાણે ૪૦. હાસંઝાણે ૪૧. પહાસં ઝાણે ૪૨. પઓસં ઝાણે ૪૩. કરૂસંઝાણે ૪૪. ભયંઝાણે ૪૫. રૂવંઝાણે ૪૬. અપ્પપસંસં ઝાણે ૪૭. પરનિંદં ઝાણે ૪૮. પરગરિહું ઝાણે ૪૯. પરિગ્ગહું ઝાણે ૫૦. પરપરિવાયંઝાણે ૫૧. પરદ્રસણુંઝાણે ૫૨. આરંભં ઝાણે ૫૩. સંરંભંઝાણે ૫૪. પાવાણુમોયણું ઝાણે ૫૫. અહિગરણું ઝાણે ૫૬. અસમાહિમરણું ઝાણે ૫૭. કમ્મોદયપચ્ચયં ઝાણે ૫૮. ઇડ્ઢિગારવંઝાણે ૫૯. રસગારવંઝાણે ૬૦. સાયાગારવંઝાણે ૬૧. અવેરમણુંઝાણે ૬૨. અમુત્તિમરણુંઝાણે ૬૩.

પસુત્તસ્સ વા, પડિબુદ્ધસ્સ વા, જો મે કોઈ દેવસિઓ રાઇઓ
ઉત્તમટ્ઠે અઈક્કમો વઈક્કમો અઈયારો અણાયારો તસ્સ
મિચ્છામિ દુક્કડં.

એસ કરેમિ પણામં, જિણવર-વસહસ્સ વદ્ધમાણસ્સ;
સેસાણું ચ જિણાણું, સગણહરાણું ચ સવ્વેસિં. ૧૧

સવ્વં પાણારંભં, પચ્ચક્ખામિત્તિ અલિયવયણું ચ;
સવ્વમદિન્નાદાણું, મેહુન્ન-પરિગ્ગહં ચેવ. ૧૨

સમ્મં મે સવ્વભૂએસુ, વેરં મજ્ઝ ન કેણઇ;
આસાએ વોસિરિત્તાણું, સમાહિમણુપાલએ. ૧૩

સવ્વં ચાહાર વિહિ, સન્નાએ ગારવે કસાએ ય;
સવ્વં ચેવ મમત્તં, ચએમિ સવ્વં ખમાવેમિ. ૧૪

હુજ્જા ઇમંમિ સમએ, ઉવક્કમો જીવિઅસ્સ જઈ મજ્ઝ,
એયં પચ્ચક્ખાણું, વિકિલા આરાહણા હોઉ. ૧૫

સવ્વદુક્ખપહીણાણું, સિદ્ધાણું અરહએ નમો;
સદ્દહે જિણપન્નત્તં, પચ્ચક્ખામિ ય પાવગં. ૧૬

નમુત્થુ ધુઅપાવાણું, સિદ્ધાણું ચ મહેસિણું;
સંથારં પડિવજ્જામિ, જહા કેવલિ-દેસિયં. ૧૭

જં કિંચિવિ દુચ્ચરિયં, તં સવ્વં વોસરામિ તિવિહેણું;
સામાઇયં ચ તિવિહં કરેમિ સવ્વં નિરાગારં. ૧૮

બજ્જં અબ્ભિંતરં ઉવહિં, સરીરાઇ સભોયણું;
મણુસા વય કાએહિં, સવ્વં ભાવેણ વોસિરે. ૧૯

સવ્વં પાણારંભં, પચ્ચક્ખામિત્તિ અલિયવયણું ચ;
સવ્વમદિન્નાદાણું, મેહુન્ન પરિગ્ગહં ચેવ. ૨૦

સમ્મં મે સવ્વભૂએસુ, વેરં મજ્ઝ ન કેણઇ;
આસાએ વોસિરત્તાણં, સમાહિમણુપાલએ. ૨૧

રાગં બંધં પઓસં ચ હરિસં દીણભાવયં;
ઉસ્સુગત્તં ભયં સોગં, રઇં અરઇં ચ વોસિરે. ૨૨

મમત્તં પરિવજ્જામિ, નિમ્મમત્તં ઉવટ્ઠિઓ;
આલંબણું ચ મે આયા, અવસેસં ચ વોસિરે. ૨૩

આયા હુ મહં નાણે આયા મે દંસણે ચરિત્તે ય;
આયા પચ્ચક્ખાણે, આયા મે સંજમે જોગે. ૨૪

એગો વચ્ચઈ જીવો, એગો ચેવુવવજ્જએ;
એગસ્સ ચેવ મરણું, એગો સિજ્ઝઈ નીરઓ. ૨૫

એગો મે સાસઓ અપ્પા, નાણુ-દંસણુ-સંજુઓ;
સેસા મે બાહિરા ભાવા, સવ્વે સજોગ-લક્ખણા. ૨૬

સંજોગમૂલા જીવેણ, પત્તા દુક્ખ-પરંપરા;
તમ્હા સંજોગસંબંધં, સવ્વં તિવિહેણ વોસિરે. ૨૭

મૂલગુણે ઉત્તરગુણે, જે મે નારાહિયા પયત્તેણું;
તમહં સવ્વં નિંદે, પડિક્કમે આગમિસ્સાણું. ૨૮

સત્ત ભએ અટ્ઠ મએ, સન્ના ચત્તારિ ગારવે તિન્નિ;
આસાયણ-તિત્તીસં, રાગં દોસં ચ ગરિહામિ. ૨૯

અસંજમ-મન્નાણું, મિચ્છત્તં સવ્વમેવ ય મમત્તં;
જીવેસુ અજીવેસુ અ, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ૩૦

નિંદામિ નિંદણિજ્જં, ગરિહામિ અ જં ચ મે ગરહણિજ્જં;
આલોએમિ અ સવ્વં, અબ્ભિંતર-બાહિરં ઉવહિં. ૩૧

જહ બાલો જંપંતો, કજ્જમકજ્જં ચ ઉજ્જુઅં ભણઇ;
તં તહ આલોઇજ્જા, માયા-મય-વિપ્પમુક્કો ય. ૩૨

નાણંમિ દંસણંમિય, તવે ચરિત્તેય ચઉસુવિ અકંપો;
ધીરો આગમ-કુસલો, અપરિસ્સાવી રહસ્સાણું. ૩૩

રાગેણ વ દોસેણ વ, જં મે અકયન્નુઆ-પમાએણું;
જો મે કિંચિવિ ભણિઓ, તમહું તિવિહેણ ખામેમિ. ૩૪

તિવિહું ભણંતિ મરણું, બાલાણું બાલપંડિયાણું ચ;
તઇયં પંડિયમરણું, જં કેવલિણો અણુમરંતિ. ૩૫

જે પુણ અટ્ઠમઇયા, પયલિય-સન્ના ય વક્કભાવા ય;
અસમાહિણા મરંતિ, ન હુ તે આરાહગા ભણિયા. ૩૬

મરણે વિરાહિએ દેવ-દુગ્ગઇ દુલ્લહા ય કિર બોહી;
સંસારો ય અણંતો, હવઈ પુણો આગમિસ્સાણું. ૩૭

કા દેવદુગ્ગઈ? કા અબોહિ? કેણેવ વુજ્જઈ મરણું?
કેણ અણંતં પારં, સંસાર હિંડઈ? જીવો. ૩૮

કંદપ્પદેવ-કિવ્વિસ-અભિઓગા આસુરી ય સમોહા;
તા દેવદુગ્ગઇઓ, મરણંમિ વિરાહિએ હુંતિ. ૩૯

મિચ્છાદંસણરત્તા, સનિયાણા કિણ્હલેસ-મોગાઢા;
ઇહ જે મરંતિ જીવા, તેસિં દુલ્લહા ભવે બોહી. ૪૦

સમ્મદ્દંસણ-રત્તા, અનિયાણા સુક્કલેસ-મોગાઢા;
ઇહ જે મરંતિ જીવા, તેસિં સુલહા ભવે બોહી. ૪૧

જે પુણ ગુરૂ પડિણીયા, બહુમોહા સઢબલા કુસીલા ય;
અસમાહિણા મરંતિ, તે હુંતિ અણંતસંસારી. ૪૨

જિણવયણે અણુરત્તા, ગુરૂવયણું જે કરંતિ ભાવેણું,
અસબલ-અસંકિલિટ્ઠા, તે હુંતિ પરિત્તસંસારી. ૪૩

બાલમરણાણિ બહુસો, બહુઆણિ અકામગાણિ મરણાણિ;
મરિહંતિ તે વરાયા, જે જિણવયણું ન યાણંતિ. ૪૪

સત્થગ્ગહણં વિસભક્ખણં ચ, જલણં ચ જલપ્પવેસો અ;
અણાયાર-ભંડસેવી, જમ્મણ-મરણાણુબંધીણિ. ૪૫

ઉક્કોસમહે તિરિયંમિવિ, મયાણિ જીવેણ બાલમરણાણિ;
દંસણ-નાણ-સહગઓ, પંડિયમરણં અણુમરિસ્સં. ૪૬

ઉવ્વેયણયં જાઈ-મરણં, નરએસુ વેયણાઓ ય;
એઆણિ સંભરતો, પંડિયમરણં મરસુ ઇણ્હિં. ૪૭

જઈ ઉપ્પજ્જઈ દુક્ખં, તો દટ્ઠવ્વો સહાવઓ નવરં;
કિં કિં મએ ન પત્તં સંસારં સંસરંતેણં. ૪૮

સંસારચક્કવાલે, સવ્વેવિ ય પુગ્ગલા મએ બહુસો;
આહારિયા ય પરિણામિઆ ય, ન ય હું ગઓ તત્તિ. ૪૯

તણુ-કટ્ઠેહિ વ અગ્ગી, લવણજલો વા નઈસહસ્સેહિં;
ન ઇમો જીવો સક્કો, તિપ્પેઉં કામ-ભોગેહિં. ૫૦

આહારનિમિત્તેણં, મચ્છા ગચ્છંતિ સત્તમિં પુઢવિં;
સચ્ચિત્તો આહારો, ન ખમો મણસાવિ પત્થેઉં. ૫૧

પુવ્વિં કયપરિકમ્મો, અનિયાણો ઊહિઊણ મઈબુદ્ધિં;
પચ્છા મલિઅ-કસાઓ, સજ્જો મરણં પડિચ્છામિ. ૫૨

અક્કંડે ચિરભાવિય, તે પુરિસા મરણદેસકાલંમિ;
પુવ્વકયકમ્મ-પરિભાવણાઇ પચ્છા પરિવડંતિ. ૫૩

તમ્હા ચંદગવિજ્ઝં, સકારણં ઉજ્જુએણ પુરીસેણ;
જીવો અવિરહિયગુણો, કાયવ્વો મુક્ખમગ્ગંમિ. ૫૪

બાહિરજોગવિરહિઓ, અબ્ભિંતરઝાણ જોગમલ્લીણો;
જહ તમ્મિ દેસકાલે, અમૂઢસન્નો ચયઈ દેહં. ૫૫

હંતૂણ રાગદોસં, છિત્તૂણ ય અટ્ઠકમ્મસંઘાયં;
જમ્મણ-મરણહટ્ટં, છિત્તૂણ ભવા વિમુચ્ચિહિસિ. ૫૬

એવં સવ્વુવએસં, જિણુદ્દિટ્ઠં સદ્દહામિ તિવિહેણું;
તસ–થાવર–ખેમકરં, પારં નિવ્વાણુ–મગ્ગસ્સ. ૫૭

ન હિ તંમિ દેસકાલે, સક્કો બારસવિહો સુઅક્ખંધો;
સવ્વો અણુચિંતેઉં, ધણિયંપિ સમત્થચિત્તેણું. ૫૮

એગંમિવિ જંમિ પએ, સંવેગં વીઅરાય–મગ્ગંમિ;
ગચ્છઇ નરો અભિક્ખં, તં મરણું તેણુ મરિયવ્વં. ૫૯

તા એગંપિ સિલોગં, જો પુરિસો મરણ–દેસકાલ મિ;
આરાહણોવઉત્તો, ચિતંતો–ઽડરાહગો હોઇ. ૬૦

આરાહણોવઉત્તો, કાલં કાઊણ સુવિહિઓ સમ્મં;
ઉક્કોસં તિન્નિ ભવે, ગંતૂણું લહઈ નિવ્વાણું. ૬૧

સમણુત્તિ અહું પઢમં, બીયં સવ્વત્થ સંજઓમિત્તિ;
સવ્વં ચ વોસિરામિ, એયં ભણિયં સમાસેણું. ૬૨

લદ્ધં અલદ્ધપુવ્વં, જિણુવયણુ–સુભાસિયં અમયભૂયં;
ગહિઓ સુગ્ગઇમગ્ગો, નાહું મરણુસ્સ બીહેમિ. ૬૩

ધીરેણુવિ મરિયવ્વં, કાઉરિ સેણુવિ અવસ્સ મરિયવ્વં;
દુણ્હંપિ હુ મરિઅવ્વે, વરં ખુ ધીરત્તણે મરિઉં. ૬૪

સીલેણુવિ મરિયવ્વં, નિસ્સીલેણુવિ અવસ્સ મરિયવ્વં;
દુણ્હંપિ હુ મરિઅવ્વે, વરં ખુ સીલત્તણે મરિઉં. ૬૫

નાણુસ્સ દંસણુસ્સ ય, સમ્મત્તસ્સ ય ચરિત્તજુત્તસ્સ;
જો કાહી ઉવઓગં, સંસારા સો વિમુચ્ચિહિસી. ૬૬

ચિર–ઉસિય–બંભયારી, પખ્ફેડેઊણ સેસયં કમ્મં;
અણુપુવ્વીઇ વિસુદ્ધો, ગચ્છઇ સિદ્ધિ ધુયકિલેસો. ૬૭

નિક્કસાયસ્સ દંતસ્સ, સૂરસ્સ વવસાઇણો;
સંસારપરિભીઅસ્સ, પચ્ચક્ખાણું સુહું ભવે. ૬૮

એયં પચ્ચક્ખાણું, જો કાહી મરણદેસકાલંમિ;
ધીરો અમૂઢસન્નો, સો ગચ્છઇ ઉત્તમં ઠાણું. ૬૯

ધીરો જર-મરણ-વિઉ, ધીરો વિન્નાણુ-નાણ-સંપન્નો;
લોગસ્સુજ્જોઅગરો, દિસઉ ખયં સવ્વદુક્ખાણું. ૭૦

શ્રી શત્રુંજય લઘુકલ્પ

અઈમુત્તય-કેવલિણા, કહિઅં સેત્તુંજતિત્થ-માહપ્પં;
નારયરિસિસ્સ પુરઓ, તં નિસુણહ ભાવઓ ભવિઆ. ૧

સેત્તુંજે પુંડરીઓ, સિદ્ધો મુણિકોડિપંચસંજુત્તો;
ચિત્તસ્સ પુણિમાએ, સો ભણઇ તેણ પુંડરિઓ. ૨

નમિ વિનમિ રાયાણો, સિદ્ધા કોડિહિ દોહિં સાહૂણું;
તહ દવિડ વાલિખિલ્લા, નિવ્વુઆ દસ ય કોડીઓ. ૩

પજ્જુન્ન સંબ પમુહા, અદ્ધકુઠાઓ કુમાર-કોડીઓ;
તહ પંડવા વિ પંચ ય, સિદ્ધિ ગયા નારયરિસી ય. ૪

થાવચ્ચા સુય સેલગા ય, મુણિણો વિ તહ રામમુણી;
ભરહો દસરહપુત્તો, સિદ્ધા વંદામિ સેત્તુંજે. ૫

અન્ને વિ ખવિયમોહા, ઉસભાઈ-વિસાલ-વંસ-સંભૂઆ;
જે સિદ્ધા સેત્તુંજે, તં નમહ મુણી અસંખિજ્જા. ૬

પન્નાસ જોયણાઈં, આસી સેત્તુંજ-વિત્થરો મૂલે;
દસ જોયણ સિહરતલે, ઉચ્ચત્તં જોયણા અટ્ઠ. ૭

જં લહઇ અન્નતિત્થે, ઉગ્ગેણ તવેણ બંભચેરેણ;
તં લહઈ પયત્તેણું, સેત્તુંજગિરિમ્મિ નિવસંતો. ૮

જં કોડિએ પુણ્ણું, કામિય-આહાર-ભોઇયા જે ઉ;
તં લહઇ તત્થ પુણ્ણું, એગોવાસેણ સેત્તુંજે. ૯

જં કિંચિ નામ તિત્થં, સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ;
તં સવ્વમેવ દિટ્ઠું, પુંડરિએ વંદિએ સંતે. ૧૦

પડિલાભંતે સંઘં, દિટ્ઠઠમદ્દિટ્ઠે ય સાહૂ સેત્તુંજે;
કોડિગુણું ચ અદ્દિટ્ઠે, દિટ્ઠે અ અણંતયં હોઇ. ૧૧

કેવલનાણુપ્પત્તી, નિવ્વાણું આસિ જત્થ સાહૂણું;
પુંડરિએ વંદિત્તા, સવ્વે તે વંદિયા તત્થ. ૧૨

અટ્ઠાવય સમ્મેએ, પાવા ચંપાઇ ઉજ્જંતનગે ય;
વંદિત્તા પુણ્ણફલં, સયગુણું તં પિ પુંડરીએ. ૧૩

પૂઆકરણે પુણ્ણું, એગગુણું સયગુણું ચ પડિમાએ;
જિણભવણેણ સહસ્સં,-ણંતગુણું પાલણે હોઇ. ૧૪

પડિમં ચેઇહરં વા, સિત્તુંજગિરિસ્સ મત્થએ કુણઇ;
ભુત્તૂણ ભરહવાસં, વસઇ સગ્ગેણ નિરુવસગ્ગે. ૧૫

નવકાર પોરિસીએ, પુરિમડ્ઢે-ગાસણું ચ આયામં;
પુંડરીયં ચ સરતો, ફલકંખી કુણઇ અભત્તટ્ઠં. ૧૬

છટ્ઠ-અટ્ઠમ-દસમ દુવાલસાણું, માસડ્ઢમાસખવણાણું;
તિગરણસુદ્ધો લહઇ, સિત્તુંજં સંભરંતો અ. ૧૭

છટ્ઠેણું ભત્તેણું, અપાણેણું તુ સત્ત જત્તાઇ;
જો કુણઇ સેત્તુંજે, તઇયભવે લહઇ સો મુક્ખં. ૧૮

અજ્જ વિ દીસઇ લોએ, ભત્તં ચઇઊણ પુંડરીયનગે;
સગ્ગે સુહેણ વચ્ચઇ, સીલવિહૂણો વિ હોઊણું. ૧૯

છત્તં ઝયં પડાગં, ચામર-ભિંગાર-થાલ દાણેણું;
વિજ્જાહરો અ હવઇ, તહ ચક્કી હોઇ રહદાણા. ૨૦

દસ વીસ તીસ ચત્તા, લક્ખ પન્નાસા પુપ્ફદામ-દાણેણ;
લહઇ ચઉત્થ-છટ્ઠ-અટ્ઠમ,-દસમ-દુવાલસ-ફલાઈં. ૨૧

ધૂવે પક્ખુવવાસો, માસક્ખમણું કપૂરધૂવમ્મિ;
કિત્તિય માસક્ખમણું, સાહૂ પડિલાભિએ લહઇ. ૨૨

ન વિ તં સુવન્નભૂમિ-ભૂસણદાણેણ અન્નતિત્થેસુ;
જં પાવઇ પુણ્ણફલં, પૂઆ-ન્હવણેણ સિત્તુંજે. ૨૩

કંતાર-ચોર-સાવય,-સમુદ્દ-દારિદ્દ-રોગ-રિઉ-રુદ્દા;
મુચ્ચંતિ અવિગ્ઘેણું, જે સેત્તુંજં ધરન્તિ મણે. ૨૪

સારાવલીપયન્નગ-ગાહાઓ, સુઅહરેણ ભણિઆઓ;
જો પઢઇગુણઇનિસુણઇ, સો લહઇ સિત્તુંજ-જત્તફલં. ૨૫

શ્રી રત્નાકરસૂરિકૃત

શ્રી રત્નાકરપંચવિંશિકા

શ્રેયઃશ્રિયાં મંગલકેલિસદ્મ !, નરેંદ્રદેવેંદ્રનતાંઘ્રિપદ્મ !;
સર્વજ્ઞ ! સર્વાતિશયપ્રધાન !, ચિરં જય જ્ઞાનકલાનિધાન ! ૧

જગત્ત્રયાધારકૃપાવતાર !, દુર્વારસંસારવિકારવૈદ્ય !, શ્રીવીતરાગ !
ત્વયિ મુગ્ધભાવા-દ્વિજ્ઞ ! પ્રભો ! વિજ્ઞપયામિ કિંચિત્. ૨

કિં બાલલીલાકલિતો ન બાલઃ, પિત્રોઃ પુરો જલ્પતિ નિર્વિકલ્પઃ ?
તથા યથાર્થં કથયામિ નાથ !, નિજાશયં સાનુશયસ્તવાગ્રે. ૩

દત્તં ન દાનં પરિશીલિતં ચ, ન-શાલિ શીલં ન તપોઽભિતપ્તં,
શુભો ન ભાવોઽપ્યભવદ્ ભવેઽસ્મિન્, વિભો ! મયા ભ્રાંતમહો
મુધૈવ. ૪

દગ્ધોઽગ્નિના ક્રોધમયેન દુષ્ટો, દુષ્ટેન લોભાખ્યમહોરગેણ, ગ્રસ્તોઽભિમાનાજગરેણ માયા,–જાલેન બદ્ધોઽસ્મિ કથં ભજે ત્વામ્ ? ૫

કૃતં મયામુત્ર હિતં ન ચેહ,–લોકેઽપિ લોકેશ ! સુખં ન મેઽભૂત્, અસ્માદૃશાં કેવલમેવ જન્મ, જિનેશ ! જજ્ઞે ભવપૂરણાય. ૬

મન્યે મનોયન્ન મનોજ્ઞવૃત્ત–ત્વદાસ્યપીયૂષમયૂખલાભાત્, દ્રુતં મહાનંદરસં કઠોર, મસ્માદશાં દેવ તદદ્રશમતોઽપિ. ૭

ત્વત્તઃ સદુષ્પ્રાપ્યમિદં મયાપ્તં, રત્નત્રયં ભૂરિભવભ્રમેણ, પ્રમાદનિદ્રાવશતો ગતં તત્, કસ્યાગ્રતો નાયક ! પૂત્કરોમિ ? ૮

વૈરાગ્યરંગઃ પરવંચનાય, ધર્મોપદેશો જનરંજનાય, વાદાય વિદ્યાધ્યયનં ચ મેઽભૂત્, કિટાદ્ર બ્રુવે ? હાસ્યકરં સ્વમીશ ! ૯

પરાપવાદેન મુખં સદોષં, નેત્રં પરસ્ત્રીજનવીક્ષણેન, ચેતઃ પરાપાયવિચિંતનેન, કૃતં ભવિષ્યામિ કથં ? વિભોઽહમ્ ૧૦

વિડંબિતં યત્સ્મરઘસ્મરાર્ત્તિ, દશાવશાત્સ્વં વિષયાંધલે (કે)ન, પ્રકાશિતં તદ્ ભવતો હ્રિયૈવ, સર્વજ્ઞ ! સર્વં સ્વયમેવ વેત્સિ. ૧૧

ધ્વસ્તોઽન્યમંત્રૈઃ પરમેષ્ઠિમંત્રઃ, કુશાસ્ત્રવાકયૈર્નિહતાગમોક્તિઃ, કર્તું વૃથા કર્મ કુદેવસંગા, દવાંછિ હી નાથ ! મતિર્ભ્રમો મે. ૧૨

વિમુચ્ય દૃગ્લક્ષ્યગતં ભવંત, ધ્યાતા મયા મૂઢધિયા હૃદંતઃ, કટાક્ષવક્ષોજગભીરનાભિ,–કટીતટીયાઃ સુદૃશાં વિલાસાઃ. ૧૩

લોલેક્ષણાવકત્રનિરીક્ષણેન, યો માનસે રાગલવો વિલગ્નઃ ન શુદ્ધસિદ્ધાંતપયોધિમધ્યે, ધૌતોઽપ્યગાત્તારક ! કારણં કિમ્ ? ૧૪

અંગં ન ચંગં ન ગણો ગુણાનાં, ન નિર્મલઃ કોઽપિ કલાવિલાસઃ, સ્ફુરત્પ્રભા ન પ્રભુતા ચ કાઽપિ, તથાઽપ્યહંકાર–કદર્થિતોઽહમ્. ૧૫

આયુર્ગલત્યાશુ ન પાપ બુદ્ધિ,–ર્ગતં વયો, નો વિષયાડભિલાષઃ,
યત્નશ્ચ ભૈષજ્યવિધૌ ન ધર્મે, સ્વામિન્મહામોહવિડંબના મે. ૧૬

નાત્મા ન પુણ્યં ન ભવો ન પાપં, મયા વિટાનાં કટુગીરપીયં,
આધારિ કર્ણે ત્વયિ કેવલાર્કે, પરિસ્ફુટે સત્યપિ દેવ! ધિઙ્મામ્ ૧૭

ન દેવપૂજા ન ચ પાત્રપૂજા, ન શ્રાદ્ધધર્મશ્ચ ન સાધુ ધર્મઃ,
લબ્ધ્વાપિ માનુષ્યમિદં સમસ્તં, કૃતં મયારણ્યવિલાપતુલ્યમ્.૧૮

ચક્રે મયા સત્સ્વપિ કામધેનુ,–કલ્પદ્રુચિંતામણિષુ સ્પૃહાર્તિઃ,
ન જૈનધર્મે સ્ફુટશર્મદેડપિ, જિનેશ! મે પશ્ય વિમૂઢ-ભાવમ્. ૧૯

સદ્ભોગલીલા ન ચ રોગકીલા, ધનાગમો નો નિધનાગમશ્ચ,
દારા ન કારા નરકસ્ય ચિત્તે, વ્યચિન્તિ નિત્યં મયકાધમેન. ૨૦

સ્થિતં ન સાધોર્હૃદિ સાધુવૃત્તાત્, પરોપકારાન્ન યશોડર્જિતં ચ,
કૃતં ન તીર્થોદ્ધરણાદિકૃત્યં, મયા મુધા હારિતમેવ જન્મ. ૨૧

વૈરાગ્યરંગો ન ગુરૂદિતેષુ, ન દુર્જનાનાં વચનેષુ શાંતિઃ, નાધ્યા-
ત્મલેશો મમ કોડપિ દેવ ! તાર્યઃ કથંકારમયં ભવાબ્ધિઃ ? ૨૨

પૂર્વે ભવેડકારિ મયા ન પુણ્ય,–માગામિ જન્મન્યપિ નો કરિષ્યે,
યદીદૃશોડહં મમ તેન નષ્ટા, ભૂતોદ્ભવદ્ભાવિ ભવત્રયીશ ? ૨૩

કિંવા મુધાડહં બહુધા સુધાભુક્ ! પૂજ્ય ! ત્વદગ્રે ચરિતં સ્વકીયમ્,
જલ્પામિ યસ્માત ત્રિજગત્સ્વરૂપ, નિરૂપકસ્ત્વં કિયદેતદત્ર ? ૨૪

દીનોદ્ધારધુરંધરસ્ત્વદપરા નાસ્તે મદન્યઃ કૃપા,–પાત્રં નાત્ર
જને જિનેશ્વર ! તથાપ્યેતાં ન યાચે શ્રિયમ્ કિંત્વર્હન્નિદમેવ
કેવલમહો સદ્બોધિરત્નં શિવં, શ્રીરત્નાકર ! મંગલૈકનિલય !
શ્રેયસ્કરં પ્રાર્થયે ૨૫.

ગૌતમાષ્ટકમ્

શ્રીઇન્દ્રભૂતિં વસુભૂતિપુત્રં, પૃથ્વીભવં ગૌતમગોત્રરત્નં;
સ્તુવંતિ દેવાસુરમાનવેંદ્રાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૧

શ્રી વર્દ્ધમાનાત્ ત્રિપદીમવાપ્ય, મુહૂર્તમાત્રેણ કૃતાનિ યેન;
અંગાનિ પૂર્વાણિ ચતુર્દશાપિ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૨

શ્રીવીરનાથેન પુરા પ્રણીતં, મંત્રં મહાનંદસુખાય યસ્ય;
ધ્યાયંત્યમી સૂરિવરાઃ સમગ્રાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૩

યસ્યાભિધાનં મુનયોઽપિ સર્વે, ગૃહ્ણન્તિ ભિક્ષાભ્રમણસ્ય કાલે;
મિષ્ટાન્નપાનાંબર પૂર્ણકામાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૪

અષ્ટાપદાદ્રૌ ગગને સ્વશક્ત્યા, યયૌ જિનાનાં પદવંદનાય;
નિશમ્ય તીર્થાતિશયં સુરેભ્યઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૫

ત્રિપંચસંખ્યાશતતાપસાનાં, તપઃકૃશાનામપુનર્ભવાય;
અક્ષીણુલબ્ધ્યા પરમાન્નદાતા, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૬

સદક્ષિણું ભોજનમેવ દેયં, સાધર્મિકં સંઘસપર્યયેતિ;
કૈવલ્યવસ્ત્રં પ્રદદૌ મુનીનાં, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૭

શિવં ગતે ભર્તરિ વીરનાથે, યુગપ્રધાનત્વમિહૈવ મત્વા;
પટ્ટાભિષેકો વિદધે સુરેન્દ્રૈઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૮

ત્રૈલોક્યબીજં પરમેષ્ઠિબીજં, સજ્ઞાનબીજં જિનરાજબીજં;
યન્નામયોક્તં વિદધાતિ સિદ્ધિં, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૯

શ્રી ગૌતમસ્યાષ્ટકમાદરેણ, પ્રબોધકાલે મુનિપુંગવા યે;
પઠંતિ તે સૂરિપદં સદૈવા,–નંદં લભંતે સુતરાં ક્રમેણ. ૧૦

શ્રી ગૌતમસ્વામીનો રાસ

ઢાળ પહેલી

વીર જિણેસર ચરણકમલ,–કમલા–કય–વાસો.
પણમવિ પભણિસુ સામિ, સાર ગોયમગુરુ રાસો;
મણુ તણુ વયણુ એકંત કરવિ, નિસુણો ભો ભવિઆ,
જિમ નિવસે તુમ દેહગેહ, ગણગણ ગહગહિઆ. ૧

જંબુદ્દીવ સિરિભરહખિત્ત, ખોણીતલમંડણુ,
મગધદેશ સેણિય નરેસ, રિઉદલ બલખંડણુ;
ધણવર ગુવ્વર નામ ગામ, જહિ ગુણગણ સજ્જા,
વિપ્પ વસે વસુભૂઈ તત્થ, તસુ પુહવી ભજ્જા. ૨

તાણ પુત્ત સિરિઈંભૂઈ, ભૂવલય પ્રસિદ્ધો,
ચઉદહ વિજ્જા વિવિહ રૂવ, નારિ રસ વિદ્ધો (લુદ્ધો);
વિનય વિવેક વિચાર સાર, ગુણગણહ મનોહર,
સાત હાથ સુપ્રમાણ દેહ, રૂપે રંભાવર. ૩

નયણુ વયણુ કર ચરણુ જિણવિ, પંકજ જળે પાડિઅ,
તંજે તારા ચંદ સૂર, આકાશે ભમાડિઅ;
રૂવે મયણુ અનંગ કરવિ, મેલ્હિઓ નિરધાડિઅ,
ધીરમેં મેરૂ ગંભીર સિધુ, ચાંગેમ ચયચાડિઅ. ૪

પેખવિ નિરૂવમ રૂવ જાસ, જણુ જંપે કિચિઅ,
એકાકી કલિભીતે ઇત્થ, ગુણ મેહવ્યા સંચિઅ;
અહવા નિશ્ચે પુવ્વજમ્મે, જિણવર ઇણે અંચિઅ,
રંભા પઉમા ગૌરી ગંગા રતિ, હા વિધિ વંચિઅ. ૫

નહિ બુધ નહિ ગુરૂ કવિ ન કોઈ, જસુ આગળ રહિઓ,
પંચસયાં ગુણપાત્ર છાત્ર, હીંડે પરિવરિઓ;

કરે નિરંતર યજ્ઞકર્મ, મિથ્યામતિ મોહિઅ,
ઇણે છલિ હોસે ચરમનાણુ, દંસણુ વિસોહિઅ.

વસ્તુ

જંબુદ્વીવહ, જંબુદ્વીવહ, ભરહવાસંમિ, ભૂમિતલમંડણ મગધ દેશ, સેણિયનરેસર, વર ગુબ્બર ગામ તિહાં, વિપ્પ વસે વસુભૂઈ સુંદર; તસુ ભજ્જા પુહવી, સયલ ગુણગણ રૂવનિહાણ, તાણ પુત્ત વિજ્જાનિલો, ગોયમ અતિહિ સુજ્જાણ. ૭

ભાષા (ઢાળ બીજી)

ચરમ જિણેસર કેવળ નાણી, ચઉવિહ સંઘ પઈઠ્ઠા જાણી,
પાવાપુરી સામી સંપત્તો, ચઉવિહ દેવ નિકાયે જુત્તો. ૮

દેવે સમવસરણ તિહાં કીજે, જિણ દીઠે મિથ્યામતિ ખીજે,
ત્રિભુવનગુરુ સિંઘાસણે બેઠા, તતખિણ મોહ દિગંતે પેઠા. ૯

ક્રોધ માન માયા મદપુરા, જાએ નાઠા જિમ દિન ચૌરા,
દેવદુદુભિ આકાશે વાજે, ધર્મનરેસર આવ્યા ગાજે. ૧૦

કુસુમ વૃષ્ટિ વિરચે તિહાં દેવા, ચઉસઠ ઇંદ્રજ માગે સેવા,
ચામર છત્ર શિરોવરિ સોહે, રૂપેહી જિણવર જગ સહુ મોહે. ૧૧

ઉપસમ રસભર ભરિ વરસંતા, યોજનવાણી વખાણ કરંતા,
જાણિઅ વર્ધમાન જિન પાયા, સુરનર કિંનર આવે રાયા. ૧૨

કાંતિસમૂહે ઝલહલકંતા, ગયણ વિમાણે રણરણકંતા,
પેખવિ ઇંદભૂઈ મન ચિંતે સુર આવે અમ્હ યજ્ઞ હોવંતે. ૧૩

તીર તરંડક જિમ તે વહતા, સમવસરણ પુહતા ગહગહતા,
તો અભિમાને ગોયમ જંપે, તિણે અવસરે કોપે તણું કંપે. ૧૪

મૂઢ લોક અજાણ્યો બોલે, સુર જાણંતા ઈમ કાંઈ ડોલે,
મૂ આગળ કો જાણ ભણીજે, મેરૂ અવર કિમ ઓપમ દીજે. ૧૫

વસ્તુ

વીર જિણુવર વીર જિણુવર, નાણુસંપન્ન પાવાપુરી
સુરમહિઅ પત્તનાહ સંસાર તારણ, તિહિં દેવે નિમ્મવિઅ
સમોવસરણ બહુ સુખકારણ, જિણુવર જગ ઉજ્જોઅકરે,
તેજે કરી દિણુકાર; સિંહાસણે સામો ઠવ્યો, હુઓ સુજય
જયકાર. ૧૬

ભાષા (ઢાળ ત્રીજી)

તવ ચડિઓ ઘણુમાણુગજે, ઇંદ્રભૂઈ ભૂદેવ તો;
હુંકારો કરિ સંચરિઅ, કવણુસુ જિણુવર દેવ તો. ૧૭

યોજન ભૂમિ સમોસરણ, પેખે પ્રથમારંભ તો;
દહદિસિ દેખે વિબુધવહૂ, આવંતી સુર રંભ તો. ૧૮

મણિમય તોરણ દંડ ધજ, કોસીસે નવ ઘાટ તો;
વયર વિવર્જિત જંતુ ગણ, પ્રાતિહારજ આઠ તો. ૧૯

સુર નર કિંનર અસુર વર, ઇંદ્ર ઇંદ્રાણિ રાય તો;
ચિત્તે ચમક્કિય ચિંતવે એ, સેવંતા પ્રભુપાય તો. ૨૦

સહસકિરણ સમ વીર જિણ, પેખવિ રૂપ વિશાલ તો;
એહ અસંભવ સંભવે એ, સાચો એ ઇંદ્રજાળ તો. ૨૧

તો બોલાવે ત્રિજગ ગુરુ, ઇંદ્રભૂઈ નામેણ તો;
શ્રીમુખે સંશય સામિ સવે, ફેડે વેદ પએણ તો. ૨૨

માન મેલ્હી મદ ઠેલી કરી, ભક્તિએ નામે શીષ તો;
પંચ સયાંશું વ્રત લીઓ એ, ગોયમ પહેલો સીસ તો. ૨૩

તવ બંધવ સંજમ સુણવિ કરી, અગનિભૂઇ આવેય તો;
નામ લેઇ આભાષ કરે, તે પણ પ્રતબોધેય તો. ૨૪

ઇણે અનુક્રમે ગણહર રયણ, થાપ્યા વીરે અગ્યાર તો;
તવ ઉપદેસે ભુવન ગુરુ, સંયમ શું વ્રત ભાર તો. ૨૫

જિહુ ઉપવાસે પારણું એ, આપણુપે વિહરંત તો;
ગોયમ સંયમ જગ સયલ, જયજયકાર કરંત તો. ૨૬

વસ્તુ

ઇંદિભૂઇઅ, ઇંદિભૂઇઅ, ચડિઅ બહુમાને, હુંકારો કરિ
સંચરીઓ, સમોસરણે પહોતો તુરત, અહસંસા સામિ સવે,
ચરમનાહ દેઇ કુરંત, બોધિ બીજ સંજાય મને, ગોયમ ભવહુ
વિરત, દિક્ખ લેઇ સિક્ખા સહિઅ, ગણહર પય સંપત્ત. ૨૭

ભાષા (ઢાળ ચોથી)

આજ હુઓ સુવિહાણ, આજ પચેલિમાં પુણ્ય ભરો;
દીઠા ગોયમ સામિ, જો નિઅ નયણે અમિય ભરો. ૨૮

(સિરિ ગોયમ ગણધાર, પંચસયાં મુનિ પરિવરિય;
ભૂમિય કરય વિહાર, ભવિયણને પડિબોહ કરે.)
સમવસરણ મઝાર, જે જે સંશય ઉપજે એ;
તે તે પર ઉપકાર, કારણે પૂછે મુનિપવરો. ૨૯

જિહાં જિહાં દીજે, દિક્ખ, તિહાં તિહાં કેવળ ઉપજે એ;
આપ કનંહે અણહુંત, ગોયમ દીજે દાન ઇમ. ૩૦

ગુરુ ઉપરિ ગુરુ ભક્તિ, સામી ગોયમ ઉપનીય;
એણિ છળ કેવળનાણ, રાગજ રાખે રંગ ભરે. ૩૧

જો અષ્ટાપદ સેલ, વંદે ચડી ચઉવીસ જિણુ;
આતમલબ્ધિ વસેણ, ચરમસરીરી સોય મુનિ. ૩૨

ઇય દેસણુ નિસુણેવિ, ગોયમ ગણુહર સંચલિય;
તાપસ પન્નર સએણ, તો મુનિ દીઠો આવતો એ. ૩૩

તપ સોસિય નિય અંગ, અરહ સગતિ નવિ ઉપજે એ;
કિમ ચઢસે દઢ કાય, ગજ જિમ દીસે ગાજતો એ. ૩૪

ગિરૂઓ એણે અભિમાન, તાપસ જાં મને ચિંતવે એ;
તો મુનિ ચડિઓ વેગ, આલંબવિ દિનકર કિરણ. ૩૫

કંચણુ મણિ નિષ્પન્ન, દંડ કલસ ધજ વડ સહિઅ;
પેખવિ પરમાનંદ, જિણુહર ભરતેસર વિહિઅ. ૩૬

નિય નિય કાય પ્રમાણ, ચઉદિસિ સઠિઅ જિણુહ બિંબ;
પણમવિ મન ઉલ્હાસ, ગોયમ ગણુહર તિહાં વાસિઅ. ૩૭

વઇર સામિનો જીવ, તિર્યકૃજ્મૃંભક દેવ તિહાં;
પ્રતિબોધે પુંડરીક, કંડરીક અધ્યયન ભણી. ૩૮

વળતા ગોયમ સામિ, સવિ તાપસ પ્રતિબોધ કરે;
લેઇ આપણે સાથ, ચાલે જિમ જૂથાધિપતિ. ૩૯

ખીર ખાંડ ઘૃત આણી, અમિઅવૂઠ અંગુઠ ઠવિ;
ગોયમ એકણ પાત્ર, કરાવે પારણું સવિ. ૪૦

પંચસયાં શુભ ભાવિ, ઉજ્જવળ ભારયેા ખીરમીસે;
સાચા ગુરુ સંયેાગે, કવળ તે કેવળ રૂપ હુઆ. ૪૧

પંચસયાં જિણુ નાહ, સમવસરણે પ્રાકારત્રય;
પેખવિ કેવળ નાણુ, ઉપન્નું ઉજ્જોય કરે. ૪૨

જાણે જિણ પીયૂષ, ગાજંતી ઘણ મેઘ જિમ;
જિણવાણી નિસુણેવિ, નાણી હુઆ પંચસયાં. ૪૩

વસ્તુ

ઇણે અનુક્રમે, ઇણે અનુક્રમે, નાણ સંપન્ન પન્નરહસય પરિવરિય;
હરિઅ દુરિઅ જિણનાહ વંદઇ, જાણેવિ જગગુરુ વયણ,
તીહ નાણ અપ્પાણ નિંદઇ, ચરમ જિણેસર તવ ભણે; ગોયમ
ચ કરિસ ખેઉ, છેહ જઈ આપણે સહી, હોસ્યું તુહ્મા ખેઉ ૪૪

ભાષા (ઢાળ પાંચમી)

સામીઓ એ વીર જિણંદ, પુનિમચંદ જિમ ઉલ્લસિય,
વિહરીઓ એ ભરહવાસંમિ, વરસ બહોંત્તર સંવસિઅ;
ઠવતો એ કણય પઉમેસુ, પાયકમળ સંઘહિ સહિય,
આવિઓ એ નયણાનંદ, નયર પાવાપુરિ સુરમહિય. ૪૫

પેખીઓ એ ગોયમસામિ, દેવસમ્મા પ્રતિબોહ કરે,
આપણો એ ત્રિશલાદેવી નંદન ગહોતો પરમપએ;
વળતાં એ દેવ આકાશ, પેખવિ જાણ્યો જિણ સમે એ,
તો મુનિ એ મને વિષવાદ, નાદભેદ જિમ ઉપનો એ. ૪૬

કુણ સમે એ સામિય દેખી, આપ કન્હે હું ટાળિઓ એ,
જાણતો એ તિહુઅણ નાહ, લોક વિવહાર ન પાલિઓ એ;
અતિ ભલું એ કીધલું સામી, જાણ્યું કેવલ માગશે એ,
ચિંતવ્યું એ બાળક જેમ, અહવા કેડે લાગશે એ. ૪૭

હું કિમ એ વીરજિણંદ, ભગતે ભોળો ભોળવ્યો એ,
આપણો એ અવિહડ નેહ, નાહ ન સંપે સાચવ્યો એ;
સાચો એ વીતરાગ, નેહ ન જેણે લાલિઓ એ,
તિણસમે એ ગોયમ ચિત્ત, રાગ વિરાગે વાળિઓ એ ૪૮

આવતું એ જે ઉલટ, રહેતું રાગે સાહિયું એ,
કેવળું એ નાણ ઉપન્ન, ગોયમ સહેજે ઉમાહિયું એ:
ત્રિભુવને એ જય જયકાર, કેવળિ મહિમા સુર કરે એ.
ગણધરુએ કરે વખાણ, ભવિયણ ભવ જિમ નિસ્તરે એ. ૪૯

વસ્તુ

પઢમ ગણહર, પઢમ ગણહર, વરિસ પચાસ ગિહવાસે સંવસિઅ,
તીસ વરિસ સંજમ વિભૂસિઅ, સિરિ કેવળ નાણ પુણ; બાર
વરસ તિહુઅણ નમંસિઅ, રાજગૃહી નગરી ઠવ્યો; બાણુ વય
વરસાઉ, સામી ગોયમ ગુણનિલો, હોસ્યે શિવપુર ઠાઉ. ૫૦

ભાષા (ઢાળ છઠ્ઠી)

જિમ સહકારે કોયલ ટહુકે, જિમ કુસુમહવને પરિમળ મહેકે; જિમ ચદન સુગંધાનધિ. ૫૧ જિમ ગંગાજળ લહેરે લહેકે, જિમ કણયાચળ તેજે ઝળકે; તિમ ગોયમ સોભાગનિધિ. ૫૨ જિમ માન સરોવર નિવસે હંસા, જિમ સુરતરૂવર કણયવતંસા; જિમ મહુયર રાજીવ વને. ૫૩ જિમ રયણાયર રયણે વિલસે, જિમ અંબર તારાગણ વિકસે; તિમ ગોયમ ગુણ કેલિવને. ૫૪ પુનિમ દિન (નિશિ) જિમ સસહર સોહે, સુરતરુમહિમા જિમ જગ મોહે; પૂરવ દિસે જિમ સહસકરો. ૫૫ પંચાનન જિમ ગિરિવર રાજે, નરવઈ ઘરે જિમ મયગલ ગાજે; તિમ જિનશાસન મુનિપવરો. ૫૬ જિમ સુરતરુવર સોહે શાખા, જિમ ઉત્તમ મુખે મધુરી ભાષા; જિમ વન કેતકી મહમહે એ. ૫૭ જિમ ભૂમિપતિ ભૂય બળ ચમકે, જિમ જિનમંદિર ઘંટા રણકે; તિમ ગોયમ લબ્ધે ગહગહે એ. ૫૮ ચિંતામણિ કર ચઢિયું આજ, સુરતરૂ સારે વંછિત

કાજ; કામકુંભ સવિ વશ હુઆ એ. ૫૯ કામગવી પૂરે મન કામી, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ આવે ધામી; સામી ગોયમ અણુસરો ૬૦. પ્રણવાક્ષર પડેલો પભણીજે, માયા બીજ શ્રવણ નિસુણીજે; શ્રીમુખે (શ્રીમતિ) શોભા સંભવે એ. ૬૧ દેવહ ૬રિ અરિહંત નમીજે, વિનય પહુ ઉવજ્ઝાય થુણીજે; ઇણે મંત્રે ગોયમ નમો એ. ૬૨ પરઘર વસતાં કાંઇ કરીજે, દેશ દેશાન્તર કાંઈ ભમીજે; કવણ કાજ આયાસ કરો. ૬૩ પ્રહ ઉઠી ગોયમ સમરો જે. કાજ સમગ્ગહ તતખિણ સીઝે; નવનિધિ વિલસે તાસ ઘરે. ૬૪ ચઉદહસે બારોત્તર વરસે. ગોયમ ગણધર કેવળ દિવસે (ખંભ નયર પ્રભુ પાસ પસાએ); કીયો કવિત ઉપગાર પરો. ૬૫ આદિ મંગળ એહ ભણીજે, પરવ મહોત્સવ પહેલો દીજે; રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો. ૬૬ ધન્ય માતા જેણે ઉદરે ધરીયા, ધન્ય પિતા જિણ કુળે અવતરિયા; ધન્ય સદ્‌ગુરુ જિણે દિક્ષ્યાએ. ૬૭ વિનયવંત વિદ્યાભંડાર, જસ ગુણ પુહવી ન લભ્ભે પાર; રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો. (વડ જિમ શાખા વિસ્તરો એ) ૬૮ ગૌતમસ્વામીનો રાસ ભણીજે, ચઉવિહ સંઘ રલિયાયત કીજે; સયળ સંઘ આણંદ કરો. ૬૯ કુંકુમ ચંદન છેડો દેવરાવો, માણેક મોતીના ચોક પુરાવો; રયણ સિંહાસન બેસણું એ. ૭૦ તિહાં બેસી ગુરુ દેશના દેસે, ભવિક જીવનાં કારજ સરસે; ઉદયવંત મુનિ એમ ભણે એ. ૭૧ ગૌતમ સ્વામિ તણો એ રાસ, ભણતાં સુણતાં લીલવિલાસ; સાસય સુખ નિધિ સંપજે એ. ૭૨ એહ રાસ જે ભણે ભણાવે, વર મયગળ લચ્છી ઘર આવે; મન વાંછિત આશા ફલે એ. ૭૩

મંત્રઃ—ૐ હ્રૌં અરિહંત ઉવજ્ઝાય ગૌતમસ્વામિને નમઃ

વિધિ—[પ્રભાતે શુદ્ધતાથી એક માલા ગણવી.]

શ્રી પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન

દુહા

સકળ સિદ્ધિદાયક સદા, ચોવીશે જિનરાય;
સદ્‌ગુરુ સ્વામીની સરસ્વતી, પ્રેમે પ્રણમું પાય. ૧

ત્રિભુવનપતિ ત્રિશલા તણો, નંદન ગુણ ગંભીર;
શાસન નાયક જગ જયો, વર્ધમાન વડવીર. ૨

એક દિન વીર જિણુંદને, ચરણે કરી પ્રણામ;
ભવિક જીવના હિત ભણી, પૂછે ગૌતમ સ્વામ. ૩

મુક્તિ મારગ આરાધીએ, કહો કિણ પરે અરિહંત;
સુધા સરસ તવ વચન રસ, ભાખે શ્રી ભગવંત. ૪

[૧]અતિચાર આલોઇએ, [૨]વ્રત ધરીએ ગુરુ સાખ;
[૩]જીવ ખમાવો સયલ જે, યોનિ ચોરાશી લાખ. ૫

[૪]વિધિશું વળી વોસિરાવીએ, પાપસ્થાનક અઢાર;
[૫]ચાર શરણ નિત્ય અનુસરો, [૬]નિંદો દુરિત આચાર. ૬

[૭]શુભ કરણી અનુમોદીએ, [૮]ભાવ ભલો મન આણ;
[૯]અણસણ અવસર આદરી, [૧૦]નવપદ જપો સુજાણ. ૭

શુભગતિ આરાધન તણા, એ છે દશ અધિકાર;
ચિત્ત આણીને આદરો, જેમ પામો ભવપાર. ૮

ઢાળ પહેલી

(કુમતિ, એ છિંડી કીહાં રાખી–એ દેશી)

જ્ઞાન દરિસણ ચારિત્ર તપ વિરજ, એ પાચે આચાર;
એહ તણા ઈહિ ભવ પરભવના, આલોઇએ અતિચાર રે.
પ્રાણી જ્ઞાન ભણો ગુણ ખાંણી, વીર વદે એમ વાણી રે. પ્રા૦ ૧

ગુરુ ઓળવીએ નહીં ગુરુ વિનયે, કાળે ધરી બહુ માન;
સૂત્ર અર્થ તદુભય કરી સુધાં, ભણીએ વહી ઉપધાન રે. પ્રા૦ ૨
જ્ઞાનોપગરણ પાટી પોથી, ઠવણી નોકારવાલી; તેહ તણી
કીધી આશાતના, જ્ઞાનભક્તિ ન સંભાળી રે. પ્રા૦ ૩ ઈત્યાદિક
વિપરીતપણાથી, જ્ઞાન વિરાધ્યું જેહ; આ ભવ પરભવ
વળી રે ભવોભવ મિચ્છા મિ દુક્કડં તેહ રે. પ્રા૦ ૪
સમકિત લ્યેા શુદ્ધ જાણી, વીર વદે એમ વાણી રે; પ્રા૦ સ૦
જિન વચને શંકા નવિ કીજે, નાવે પરમત અભિલાખ;
સાધુ તણી નિંદા પરિહરજો, ફળ સંદેહ મ રાખરે. પ્રા૦ સ૦ ૫
મૂઢપણું છંડેા પરશંસા, ગુણવંતને આદરીએ; સાહમ્મીને
ધર્મે કરી થીરતા, ભક્તિ પ્રભાવના કરીએ રે. પ્રા૦ સા૦ ૬
સંઘ ચૈત્ય પ્રાસાદ તણેા જે, અવર્ણવાદ મન લેખ્યેા; દ્રવ્ય
દેવકેા જે વિણસાડ્યો, વિણમંતાં ઉવેખ્યેા રે. પ્રા૦ સ૦ ૭
ઈત્યાદિક વિપરીતપણાથી, સમકિત ખંડયું જેહ; આ ભવ
પરભવ વળી રે ભવોભવ, મિચ્છા મિ દુક્કડં તેહ રે. પ્રા૦ ૮
ચારિત્ર લ્યેા ચિત્ત આણી, પાંચ સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિ વિરાધી,
આઠે પ્રવચન માય; સાધુ તણે ધર્મે પ્રમાદે, અશુદ્ધ વચન મન કાયે
રે પ્રા૦ ચા૦ ૯ શ્રાવકને ધર્મે સામાયિક, પોસહમાં મન વાળી,
જે જયણાપૂર્વક એ આઠે, પ્રવચનમાય ન પાલી રે પ્રા૦ ચા૦ ૧૦
ઈત્યાદિક વિપરીતપણાથી, ચારિત્ર ડોહોલ્યું જેહ; આ ભવ
પરભવ વળી રે ભવોભવ, મિચ્છા મિ દુક્કડં તેહ રે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૧
બારે ભેદે તપ નવિ કીધેા, છતે યેાગે નિજ શક્તે; ધર્મે મન
વચ કાયા વિરજ, નાવ ફેરવીયું ભગતે રે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૨
તપ વિરજ આચાર એણી પરે, વિવિધ વિરાધ્યાં જેહ; આ ભવ
પરભવ વળી રે ભવોભવ મિચ્છા મિ દુક્કડં તેહ રે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૩
વળીય વિશેષે ચારિત્ર કેરા, અતિચાર આલેાઇએ; વીર જિણેસર
વયણ સુણીને, પાપ મલ સવિ ધેાઇએ રે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૪

ઢાળ બીજી

પૃથ્વી પાણી તેઉ, વાઉ વનસ્પતિ, એ પાંચે થાવર કહ્યાએ;
કરી કરસણ આરંભ, ખેત્ર જે ખેડીયાં, કુવા તલાવ ખણાવીયાંએ. ૧

ઘર આરંભ અનેક, ટાંકા ભોયરાં, મેડી માળ ચણાવીયાંએ;
લીંપણ ગુપણ કાજ, એણીપરે પરે, પૃથ્વીકાય વિરાધીજાએ. ૨

ધોયણ નાહણ પાણી, ઝીલણ અપૂકાય, છોતિધોતિ કરી દુહવ્યાએ;
ભાઠીગર કુંભાર, લોહ સોવનગરા, ભાડભુંજ લીહાલાગરાએ. ૩

તાપણ શેકણ કાજ, વસ્ત્ર નિખારણ, રંગણ રાંધણ રસવતીએ;
એણી પરે કર્માદાન, પરે પરે કેલવી, તેઉ વાઉ વિરાધીયાએ. ૪

વાડી વન આરામ, વાવી વનસ્પતિ, પાન ફળ ફુલ ચુંટીયાંએ;
પોંક પાપડી શાક, શેકયાં સુકવ્યાં, છેદ્યાં છુંદ્યાં આથીયાંએ. ૫

અળશીને એરંડ, ઘાણી ઘાલીને, ઘણા તિલાદ્દિક પીલીયાએ;
ઘાલી કેાલુ માંહે, પીલી સેલડી, કંદ મૂળ ફળ વેચીયાંએ. ૬

એમ એકેંદ્રિય જીવ હણ્યા હણાવીયા, હણતાં જે અનુમોદિયાએ;
આભવ પરભવ જેહ, વલીરે ભવોભવ, તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડંએ. ૭

કૃમી સરમીયા કીડા, ગાડર ગંડોલા, ઈયલ પોરા અલશીયાંએ;
વાળા જળો ચુડેલ, વિચલિત રસતણા, વળી અથાણાં પ્રમુખનાંએ. ૮

એમ બેઇંદ્રિય જીવ, જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડંએ;
ઉધેહી જું લીખ, માંકડ, મંકોડા, ચાંચડ કીડી કુંથુઆએ. ૯

ગદ્ધેહિઆં ધીમેલ, કાનખજુરા, ગીંગોડા ધનેરીયાંએ; એમ
તેઇંદ્રિય જીવ, જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડંએ. ૧૦

માંખી, મત્સર ડાંસ, મસા પતંગીયાં, કંસારી કોલિયાવડાએ;
ઢીંકણ વિંછુ તીડ, ભમરા ભમરીઓ, કોતાં બાગ ખડમાંકડીએ.૧૧

એમ ચૌરિંદ્રિય જીવ, જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિચ્છા મિ દુક્કડંએ;
જળમાં નાખી જાળ,જળચર દુહવ્યા,વનમાં મૃગ સંતાપીયાએ.૧૨

પીડ્યા પંખી જીવ, પાડી પાસમાં, પોપટ ઘાલ્યા પાંજરે એ;
એમ પંચેંદ્રિય જીવ,જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડંએ ૧૩

ઢાળ ત્રીજી

(વાણી વાણી હિતકારીજી–એ દેશી)

ક્રોધ લોભ ભય હાસ્યથીજી, બોલ્યાં વચન અસત્ય;
કૂડ કરી ધન પારકાંજી, લીધાં જેહ અદત્ત રે;
જિનજી મિચ્છામિ દુક્કડં આજ, તુમ સાખે મહારાજ રે,
જિનજી દેઈ સારૂં કાજ રે, જિનજી મિચ્છામિ દુક્કડં આજ. ૧

દેવ મનુષ્ય તિર્યંચનાજી, મૈથુન સેવ્યાં જેહ;
વિષયારસ લંપટપણેજી, ઘણું વિડંબ્યો દેહ રે. જિનજી૦ ૨

પરિગ્રહની મમતા કરીજી, ભવ ભવ મેલી આથ;
જે જીહાંની તે તિહાં રહીજી, કોઇ ન આવે સાથ રે. જિનજી૦ ૩

રયણી ભોજન જે કર્યાંજી, કીધાં ભક્ષ અભક્ષ;
રસના રસની લાલચેજી, પાપ કર્યાં પ્રત્યક્ષ રે. જિનજી૦ ૪

વ્રત લેઈ વિસારીયાંજી, વળી ભાંગ્યાં પચ્ચક્ખાણ;
કપટ હેતુ કિરિયા કરીજી, કીધાં આપ વખાણ રે. જિનજી૦ ૫

ત્રણ ઢાલ આઠે દુહેજી, આલોયા અતિચાર;
શિવગતિ આરાધન તણોજી, એ પહેલો અધિકાર રે. જિનજી૦ ૬

ઢાળ ચોથી

(સાહેલડીની દેશી)

પંચ મહાવ્રત આદરો, સાહેલડી રે, અથવા લ્યો વ્રત બાર તો;
યથાશક્તિ વ્રત આદરી, સા૦ પાળો નિરતિચાર તો. ૧

વ્રત લીધાં સંભારીએ, સા૦ હૈડે ધરીએ વિચાર તો;
શિવગતિ આરાધન તણો, સા૦ એ બીજો અધિકાર તો. ૨

જીવ સર્વે ખમાવીએ, સા૦ યોનિ ચોરાશી લાખ તો;
મન શુદ્ધે કરી ખામણાં, સા૦ કોઇશું રોષ ન રાખ તો. ૩

સર્વ મિત્ર કરી ચિંતવો, સા૦ કોઇ ન જાણો શત્રુ તો;
રાગ દ્વેષ એમ પરિહરો, સા૦ કીજે જન્મ પવિત્ર તો. ૪

સ્વામી સંઘ ખમાવીએ, સા૦ જે ઉપની અપ્રીત તો;
સજ્જન કુટુંબ કરો ખામણાં, સા૦ એ જિન શાસન રીત તો. ૫

ખમીએ ને ખમાવીએ, સા૦ એહ જ ધર્મનો સાર તો;
શિવગતિ આરાધન તણો, સા૦ એ ત્રીજો અધિકાર તો. ૬

મૃષાવાદ હિંસા ચોરી, સા૦ ધન મૂર્ચ્છા મૈથુન તો;
ક્રોધ માન માયા તૃષ્ણા, સા૦ પ્રેમ દ્વેષ પૈશુન્ય તો. ૭

નિંદા કલહ ન કીજીએ, સા૦ કુડાં ન દીજે આળ તો;
રતિ અરતિ મિથ્યા તજે, સા૦ માયામોસ જંજાળ તો. ૮

ત્રિવિધ વોસરાવીએ, સા૦ પાપસ્થાન અઢાર તો;
શિવગતિ આરાધન તણો, સા૦ એ ચોથો અધિકાર તો. ૯

ઢાળ પાંચમી

(હવે નિસુણો ઈહાં આવીયા એ-એ દેશી)

જનમ જરા મરણે કરીએ, એ સંસાર અસાર તો;
કર્યાં કર્મ સહુ અનુભવે એ, કોઈ ન રાખણહાર તો. ૧

શરણ એક અરિહંતનું એ, શરણ સિદ્ધ ભગવંત તો;
શરણ ધર્મ શ્રી જૈનનો એ, સાધુ શરણ ગુણવંત તો. ૨

અવર મોહ સવિ પરિહરીએ, ચાર શરણ ચિત્ત ધાર તો;
શિવગતિ આરાધન તણો એ, એ પાંચમો અધિકાર તો. ૩

આ ભવ પરભવ જે કર્યાં એ, પાપ કર્મ કેઈ લાખ તો;
આતમ સાખે તે નિંદીએ એ, પડિક્કમિએ ગુરુ સાખ તો. ૪

મિથ્યામતિ વર્તાવિયાએ, જે ભાખ્યાં ઉત્સૂત્ર તો;
કુમતિ કદાગ્રહને વશે એ, જે ઉથાપ્યાં સૂત્ર તો. ૫

ઘડ્યાં ઘડાવ્યાં જે ઘણાંએ, ઘરંટી હળ હથીયાર તો;
ભવ ભવ મેલી મૂકીયાં એ, કરતાં જીવ સંહાર તો. ૬

પાપ કરીને પોષીયા એ, જનમ જનમ પરિવાર તો;
જનમાંતર પોહોત્યા પછી એ, કોઇએ ન કીધી સાર તો. ૭

આ ભવ પરભવ જે કર્યાં એ, એમ અધિકરણ અનેક તો;
ત્રિવિધે ત્રિવિધે વોસરાવીએ એ, આણી હૃદય વિવેક તો. ૮

દુષ્કૃત નિંદા એમ કરીએ, પાપ કરો પરિહાર તો;
શિવગતિ આરાધન તણો એ, એ છઠ્ઠો અધિકાર તો. ૯

ઢાળ છઠ્ઠી

(આંબે તું જોયને જીવડા—એ દેશી)

ધન ધન તે દિન માહરો, જીહાં કીધો ધર્મ;
દાન શીયળ તપ ભાવના, ટાળ્યાં દુષ્કૃત કર્મ. ધન૦ ૧

શેત્રુંજાદિક તીર્થની, જે કીધી જાત્ર;
જુગતે જિનવર પૂજીયા, વળી પોષ્યાં પાત્ર. ધન૦ ૨

પુસ્તક જ્ઞાન લખાવીયાં, જિનહર જિન ચૈત્ય;
સંઘ ચતુર્વિધ સાચવ્યા, એ સાતે ખેત્ર. ધન૦ ૩

પડિકમણાં સુપરે કર્યાં, અનુકંપા દાન;
સાધુ સૂરિ ઉવઝાયને, દીધાં બહુ માન. ધન૦ ૪

ધર્મ કાજ અનુમોદીએ, એમ વારંવાર;
શિવગતિ આરાધન તણો, એ સાતમો અધિકાર. ધન૦ ૫

ભાવ ભલો મન આણીએ, ચિત્ત આણી ઠામ;
સમતા ભાવે ભાવિએ, એ આતમરામ. ધન૦ ૬

સુખ દુઃખ કારણ જીવને, કોઈ અવર ન હોય;
કર્મ આપ જે આચર્યાં, ભોગવીએ સોય. ધન૦ ૭

સમતા વિણ જે અનુસરે, પ્રાણી પુન્ય કામ;
છાર ઉપર તે લીંપણું, ઝાંખર ચિત્રામ. ધન૦ ૮

ભાવ ભલી પરે ભાવીએ, એ ધર્મનો સાર;
શિવગતિ આરાધન તણો, એ આઠમો અધિકાર. ધન૦ ૯

ઢાળ સાતમી

(રેવતગિરિ હુઆં, પ્રભુનાં ત્રણ કલ્યાણક–એ દેશી)

હુવે અવસર જાણી, કરી સંલેખન સાર,
અણસણ આદરીયે, પચ્ચખી ચારે આહાર;
લલુતા સવિ મૂકી, છાંડી મમતા અંગ,
એ આતમ ખેલે, સમતા જ્ઞાન તરંગ. ૧

ગતિ ચારે કીધાં, આહાર અનંત નિઃશંક,
પણ તૃપ્તિ ન પામ્યો, જીવ લાલચીયો રંક;

દુલહો એ વળી વળી, અણુસણનો પરિણામ,
એહથી પામીજે, શિવપદ સુરપદ ઠામ. ૨

ધન ધના શાલિભદ્ર, ખંધો મેઘ કુમાર,
અણુસણ આરાધી, પામ્યા ભવનો પાર;
શિવમંદિર જાશે, કરી એક અવતાર,
આરાધન કેરો, એ નવમો અધિકાર. ૩

દશમે અધિકારે, મહામંત્ર નવકાર,
મનથી નવિ મૂકો, શિવસુખ ફલ સહકાર;
એ જપતાં જાયે, દુર્ગતિ દોષ વિકાર,
સુપરે એ સમરો, ચૌદ પુરવનો સાર. ૪

જનમાંતર જાતાં, જો પામે નવકાર,
તો પાતિક ગાળી, પામે સુર અવતાર;
એ નવપદ સરીખો, મંત્ર ન કોઇ સાર,
આ ભવ ને પરભવે, સુખ સંપત્તિ દાતાર. ૫

જુઓ ભીલ ભીલડી, રાજા રાણી થાય,
નવપદ મહિમાથી, રાજસિંહ મહારાય;
રાણી રત્નવતી એહુ, પામ્યાં છે સુરભોગ,
એક ભવ પછી લેશે, શિવવધુ સંજોગ. ૬

શ્રીમતીને એ વળી, મંત્ર ફળ્યો તત્કાલ,
ફણીધર ફીટીને, પ્રગટ થઈ કુલમાળ;
શિવકુમરે જોગી, સોવન પુરિસો કીધ,
એમ એણે મંત્રે, કાજ ઘણાનાં સિદ્ધ. ૭

એ દશ અધિકારે, વીર જિણેસર ભાખ્યો,
આરાધન કેરો, વિધિ જેણે ચિત્તમાંહિ રાખ્યો;
તેણે પાપ પખાળી, ભવ ભય દૂરે નાખ્યો,
જિન વિનય કરંતાં, સુમતિ અમૃતરસ ચાખ્યો. ૮

ઢાળ ૮મી

(નમો ભવિ ભાવશું એ—એ દેશી)

સિદ્ધારથ રાય કુળ તિલોએ, ત્રિશલા માત મલ્હાર તો;
અવનિ તળે તમે અવતર્યા એ, કરવા અમ ઉપગાર.
જયો જિન વીરજીએ. ૧

મેં અપરાધ કર્યા ઘણા એ, કહેતાં ન લહું પાર તો;
તુમ ચરણે આવ્યા ભણીએ, જો તારે તો તાર. જયો૦ ૨
આશ કરીને આવીયો એ, તુમ ચરણે મહારાજ તો;
આવ્યાને ઉવેખશોએ, તો કેમ રહેશે લાજ. જયો૦ ૩
કરમ અલુજણ આકરાં એ, જન્મ મરણ જંજાળ તો;
હું છું એહથી ઉભગ્યો એ, છોડાવ દેવદયાલ. જયો૦ ૪
આજ મનોરથ મુજ ફળ્યા એ, નાઠાં દુઃખ દંદોલ તો;
તુટ્યો જિન ચોવીશમો એ, પ્રકટ્યાં પુન્ય કલ્લોલ. જયો૦ ૫
ભવે ભવે વિનય તુમારડો એ, ભાવ ભક્તિ તુમ પાય તો;
દેવ દયા કરી દીજીએ એ, બોધિ બીજ સુપસાય. જયો૦ ૬

કળશ

ઇહ તરણ તારણ સુગતિ કારણ, દુઃખ નિવારણ જગ જયો;
શ્રી વીર જિનવર ચરણ થુણતાં, અધિક મન ઉલટ થયો. ૧

શ્રી વિજય દેવસૂરીંદ્ર પટધર, તીરથ જંગમ એણી જગે;
તપગચ્છપતિ શ્રી વિજયપ્રભસૂરિ, સૂરિ તેજે ઝગમગે. ૨
શ્રી હીરવિજયસૂરિ શિષ્ય વાચક, શ્રી કીર્તિવિજય સુરગુરુ સમો;
તસ શિષ્ય વાચક વિનયવિજયે, ગુણ્યો જિન ચોવીશમો. ૩
સયસત્તર સંવત એગણત્રીશે, રહી રાંદેર ચોમાસએ;
વિજય દશમી વિજય કારણ, કીયો ગુણ અભ્યાસ એ. ૪
નરભવ આરાધન સિદ્ધિ સાધન, સુકૃત લીલ વિલાસ એ;
નિર્જરા હેતે સ્તવન રચીયું, નામે પુન્ય પ્રકાશ એ. ૫

પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન ચોમાસ

પદ્માવતી આરાધના

હવે રાણી પદ્માવતી, જીવરાશિ ખમાવે;
જાણપણું જુગતે ભલું, ઇણ વેળા આવે. ૧
તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડં, અરિહંતની સાખ;
જે મેં જીવ વિરાધીયા, ચઉરાશી લાખ. તે મુજ૦ ૨
સાત લાખ પૃથિવી તણા, સાતે અપકાય;
સાત લાખ તેઉકાયના, સાતે વળી વાય. તે૦ ૩
દશ પ્રત્યેક વનસ્પતિ, ચઉદહ સાધારણ;
બિ તિ ચઉરિંદી જીવના, બે બે લાખ વિચાર. તે૦ ૪
દેવતા તિર્યંચ નારકી, ચાર ચાર પ્રકાશી;
ચઉદહ લાખ મનુષ્યના, એ લાખ ચોરાશી. તે૦ ૫

ઈણ ભવ પરભવે સેવિયાં, જે પાપ અઢાર;
ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી પરીહરૂં, દુર્ગતિના દાતાર. તે૦ ૬

હિંસા કીધી જીવની, બોલ્યા મૃષાવાદ;
દોષ અદત્તાદાનના, મૈથુન ઉન્માદ. તે૦ ૭

પરિગ્રહ મેલ્યો કારમો, કીધો ક્રોધ વિશેષ;
માન માયા લોભ મેં કીયા, વળી રાગ ને દ્વેષ. તે૦ ૮

કલહ કરી જીવ દૂહવ્યા, દીધાં કૂડાં કલંક;
નિંદા કીધી પારકી, રતિ અરતિ નિઃશંક. તે૦ ૯

ચાડી કીધી ચોતરે, કીધો થાપણ મોસો;
કુગુરુ કુદેવ કુધર્મનો, ભલો આણ્યો ભરોસો. તે૦ ૧૦

ખાટકીને ભવે કીયા, જીવ નાનાવિધ ઘાત;
ચડીમાર ભવે ચરકલાં, માર્યાં દિન રાત. તે૦ ૧૧

કાજી મુલ્લાંને ભવે, પઢી મંત્ર કઠોર;
જીવ અનેક ઝબ્બે કીયા, કીધાં પાપ અઘોર. તે૦ ૧૨

માછીને ભવે માછલાં, ઝાલ્યાં જળવાસ;
ધીવર ભીલ કોળી ભવે, મૃગ પાડ્યા પાસ. તે૦ ૧૩

કોટવાળને ભવે મેં કીયા, આકરા કર દંડ;
બંદીવાન મરાવિયા, કોરડા છડી દંડ. તે૦ ૧૪

પરમાધામીને ભવે, દીધાં નારકી દુઃખ;
છેદન ભેદન વેદના, તાડન અતિ તિક્ષ્ણ. તે૦ ૧૫

કુંભારને ભવે મેં કીયા, નીભાડ પચાવ્યા;
તેલી ભવે તિલ પીલિયા, પાપે પિંડ ભરાવ્યા. તે૦ ૧૬

હાલી ભવે હળ ખેડિયાં, ફાડ્યાં પૃથ્વીપેટ;
સૂડ નિદાન ઘણાં કીયાં, દીધા બળદ ચપેટ. તે૦ ૧૭

માળીને ભવે રોપિયાં, નાનાવિધ વૃક્ષ;
મૂળ પત્ર ફળ ફૂલનાં, લાગ્યાં પાપ તે લક્ષ. તે૦ ૧૮

અધોવાઇઆને ભવે, ભર્યા અધિકા ભાર;
પોઠી પૂંઠે કીડા પડ્યા, દયા નાણી લગાર. તે૦ ૧૯

છીપાને ભવે છેતર્યા, કીધા રંગણ પાસ;
અગ્નિ આરંભ કીધા ઘણા, ધાતુર્વાદ અભ્યાસ. તે૦ ૨૦

શૂરપણે રણ ઝૂઝતાં, માર્યા માણસ વૃંદ;
મદિરા માંસ માખણ ભખ્યાં, ખાધાં મૂળ ને કંદ. તે૦ ૨૧

ખાણ ખણાવી ધાતુની, પાણી ઉલેચ્યાં;
આરંભ કીધા અતિ ઘણા, પોતે પાપ જ સંચ્યાં. તે૦ ૨૨

કર્મ અંગાર કીયાં વળી, ઘરમે દવ દીધા;
સમ ખાધા વીતરાગના, કૂડાકોશ જ કીધા. તે૦ ૨૩

બિલ્લી ભવે ઉંદર લીયા, ગીરોલી હત્યારી;
મૂઢ ગમારતણે ભવે, મેં જૂ લીખ મારી. તે૦ ૨૪

ભાડભૂંજતણે ભવે, એકેંદ્રિય જીવ;
જવારી ચણા ગહું શેકિયા, પાડંતા રીવ. તે૦ ૨૫

ખાંડણ પીસણ ગારના, આરંભ અનેક;
રાંધણ ઇંધણ અગ્નિનાં, કીધાં પાપ ઉદ્રેક. તે૦ ૨૬

વિકથા ચાર કીધી વળી, સેવ્યા પાંચ પ્રમાદ;
ઇષ્ટ વિયોગ પાડ્યા ઘણા, કીયા રૂદન વિષવાદ. તે૦ ૨૭

સાધુ અને શ્રાવકતણાં, વ્રત લેઇને ભાંગ્યા;
મૂળ અને ઉત્તરતણાં, મુજ દૂષણ લાગ્યાં. તે૦ ૨૮

સાપ વીંછી સિંહ ચીત્રરા, શૂકરા ને સમળી;
હિંસક જીવતણે ભવે, હિંસા કીધી સમળી. તે૦ ૨૯

સૂવાવડી દૂષણ ઘણાં, વળી ગર્ભ ગળાવ્યાં;
જીવાણી ઢાળ્યાં ઘણાં, શીળ વ્રત ભંજાવ્યાં. તે૦ ૩૦

ભવ અનંત ભમતાં થકાં, કીધા દેહ સંબંધ;
ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોસિરૂં, તીણશું પ્રતિબંધ. તે૦ ૩૧

ભવ અનંત ભમતાં થકાં, કીધા પરિગ્રહ સંબંધ;
ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોસિરૂં, તીણશું પ્રતિબંધ. તે૦ ૩૨

ભવ અનંત ભમતાં થકાં, કીધાં કુટુંબ સંબંધ;
ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોસિરૂં, તીણશું પ્રતિબંધ. તે૦ ૩૩

ઈણિ પરે ઈહ ભવ પરભવે, કીધાં પાપ અખત્ર;
ત્રિવિધ ત્રિત્રિધ કરી વોસિરૂં, કરૂં જન્મ પવિત્ર. તે૦ ૩૪

એણિ વિધે એ આરાધના, ભવિ કરશે જેહ;
સમય સુંદર કહે પાપથી, વળી છૂટશે તેહ. તે૦ ૩૫

રાગ વેરાડી જે સુણે, એહ ત્રીજી ઢાળ;
સમય સુંદર કહે પાપથી, છૂટે તતકાળ. તે૦ ૩૬



દ્વિતીય વિભાગ

સાધુસાધ્વીયોગ્ય આવશ્યક ક્રિયાનાં સૂત્રો,
પક્ખિપ્રાતક્રમણાદિની વિધિઓ, અસ્વાધ્યાય
દિવસો તથા દશવૈકાલિક સૂત્ર વગેરે.

સાધુસાધ્વીયોગ્ય આવશ્યક ક્રિયાનાં સૂત્રો

નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આયરિયાણું, નમો ઉવજ્ઝાયાણું, નમો લોએ સવ્વસાહૂણું, એસો પંચ નમુક્કારો, સવ્વ પાવપ્પણાસણો, મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પઢમં હવઈ મંગલં.

૧. કરેમિ ભંતે

કરેમિ ભંતે સામાઈયં, સવ્વં સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ, જાવજ્જીવાએ, તિવિહં તિવિહેણું, મણેણું વાયાએ કાએણું, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ.

૨. ઇચ્છામિ ઠામિ

ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં, જો મે દેવસિઓ અઈયારો કઓ, કાઇઓ, વાઇઓ, માણસિઓ, ઉસ્સુત્તો, ઉમ્મગ્ગો, અકપ્પો, અકરણિજ્જો, દુજ્ઝાઓ, દુવ્વિચિંતિઓ, અણાયારો અણિચ્છિઅવ્વો, અસમણપાઉગ્ગો નાણે દંસણે ચરિત્તે, સુએ

સમાઇએ, તિણ્હં ગુત્તીણં, ચઉણ્હં કસાયાણં, પંચણ્હં મહવ્વયાણં, છણ્હં જીવનિકાયાણં, સત્તણ્હં પિંડેસણાણં, અટ્ઠણ્હં પવયણમાઉણં, નવણ્હં બંભચેરગુત્તીણં, દસવિહે સમણધમ્મે, સમણાણં જોગાણં, જં ખંડિયં જં વિરાહિયં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ દેવસિઅં આલોઉં ? ઇચ્છં, આલોએમિ જો મે દેવસિઓ અઇયારો કઓ૦ બાકી ઉપર પ્રમાણે.

ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં જો મે દેવસિઓ અઇયારો કઓ૦ બાકી ઉપર પ્રમાણે.

૩. દૈવસિક અતિચાર નાના

ઠાણે કમણે ચંકમણે, આઉત્તે અણાઉત્તે હરિયકાયસંઘટ્ટે, બીયકાયસંઘટ્ટે, ત્રસકાયસંઘટ્ટે, થાવરકાયસંઘટ્ટે, છપ્પઇયાસંઘટ્ટે, ઠાણાએ ઠાણું સંકામિઆ, દેહરે ગોચરી બાહિરભૂમિ માર્ગે જાતાં આવતાં હરિઅકાય બીઅકાય નીલ ફુલ ત્રસ થાવર જીવ તણા સંઘટ્ટ પરિતાપ ઉપદ્રવ હુઆ, માટી તણો ખેરો ચાંપ્યો, કાચા પાણી તણા છાંટા લાગ્યા, સ્ત્રી તિર્યંચ તણા સંઘટ્ટ હુઆ, ઓઘો મુહપત્તિ સંઘટ્ટ્યાં. અણપુંજે હીંડ્યા, ઉઘાડે મુખે બોલ્યા, અનેરૂં જે કાંઈ દિવસ સબંધી પાપ લાગ્યું હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

૩. દૈવસિક અતિચાર મોટા

ઠાણે કમણે ચંકમણે, આઉત્તે, અણાઉત્તે, હરિયકાયસંઘટ્ટે, બીયકાયસંઘટ્ટે, ત્રસકાયસંઘટ્ટે, થાવરકાયસંઘટ્ટે, છપ્પઇયાસંઘટ્ટે, ઠાણાએ ઠાણું સંકામિયા, દેહરે ગોચરી બાહિરભૂમિ

માર્ગે જાતાં આવતાં સ્ત્રી તિર્યંચ તણા સંઘટ્ટ પરિતાપ ઉપદ્રવ હુઆ, દિવસમાંહિ ચાર વાર સજ્ઝાય, સાત વાર ચૈત્યવંદન કીધાં નહીં, પ્રતિલેખણા આધી પાછી ભણાવી, અસ્તવ્યસ્ત કીધી, આર્ત્તધ્યાન રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં, ધર્મધ્યાન શુકલધ્યાન ધ્યાયાં નહીં, ગોચરી તણા બેંતાલીશ દોષ ઉપજતાં જોયા નહીં, પાંચ દોષ મંડલી તણા ટાલ્યા નહીં, માત્રુ અણપુંજે લીધું, અણપુંજી ભૂમિકાએ પરઠવ્યું, પરઠવતાં અણુજાણહ જસ્સુગ્ગહો કીધો નહિ, પરઠવ્યા પછી વાર ત્રણ વોસિરે વોસિરે કીધું નહીં, દેહરા ઉપાશ્રયમાંહિ પેસતાં નિસરતાં નિસિહી આવસ્સહી કહેવી વિસારી, જિનભવને ચોરાશી આશાતના, ગુરુ પ્રત્યે તેત્રીસ આશાતના અનેરો જે કાંઇ દિવસ સંબંધી પાપ દોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મને, વચને કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

૪. રાત્રિક અતિચાર નાના

સંથારાઉવટ્ટણુકી, પરિયટ્ટણુકી આઉંટણુકી, પસારણુકી, છપ્પઇયસંઘટ્ટણુકી, અચક્ષુ વિસય હુઓ, સંથારા પોરિસી તણો વિધિ ભણવો વિસાર્યો, કરથલું અણપુંજે હલાવ્યું, સઉણે સ્વપ્નાંતરે દૃષ્ટિવિપર્યાસે મનોવિપર્યાસે સવિકલ્પ સ્ખલનાદિક અતિચાર લાગ્યા, માત્રું અવિધિએ પરઠવ્યું, અનેરું જે કાંઈ રાત્રિ સંબંધી પાપ લાગ્યું હોય, તે સવિ હું મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

૪. રાત્રિક અતિચાર મોટા

સંથારાઉવટ્ટણુકી, પરિયટ્ટણુકી, આઉંટણુકી, પસારણુકી, છપ્પઇયસંઘટ્ટણુકી, (અચક્ષુ વિસય હુઓ,) સંથારો, ઉત્તરપટ્ટો ટાલી અધિકું ઉપગરણ વાપર્યું, શરીર અણપડિલેહ્યું,

હલાવ્યું, માત્રું અણુપુજ્યું લીધું, માત્રું અણુપુંજી ભૂમિએ પરઠવ્યું, પરઠવતાં અણુજાણહ જસ્સુગ્ગહો કીધો નહીં, પરઠ્યા પુંઠે વાર ત્રણ વોસિરે વોસિરે કીધું નહીં, સંથારા-પોરિસી ભણાવ્યા વિના સૂતા, સંથારાપોરિસી ભણવી વિસારી, કુસ્વપ્ન લાધું, સુપનાંતરમાંહિ શિયલની વિરાધના હુઈ, મન આહટ્ટદોહટ્ટ ચિંતવ્યું, સંકલ્પવિકલ્પ કીધો, રાત્રિ સંબંધી જે કોઈ અતિચાર લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મન, વચન, કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

૫. શ્રી શ્રમણસૂત્ર

નમો અરિહંતાણં૦ કરેમિ ભંતે સામાઇઅં૦ ચત્તારિ મંગલં૦ ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં જો મે દેવસિઓ૦ ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં ઇરિઆવહિઆએ૦ ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં, પગામ-સિજ્જાએ નિગામસિજ્જાએ સંથારા ઉવ્વટ્ટણાએ પરિઅટ્ટણાએ આઉંટણાએ પસારણાએ છપ્પઇય સંઘટ્ટણાએ, કૂઇએ કક્કરાઇએ છીએ જંભાઇએ આમોસે સસરક્ખામોસાએ આઉલમાઉલાએ સોઅણવત્તિઆએ ઇત્થીવિપ્પરિઆસિઆએ દિટ્ઠીવિપ્પરિ-આસિઆએ મણવિપ્પરિઆસિઆએ પાણુભોઅણવિપ્પરિઆસિ-આએ જો મે દેવસિઓ અઇયારો કઓ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. પડિક્કમામિ ગોઅરચરિઆએ ભિક્ખાયરિઆએ ઉગ્ઘાડ–કવાડ ઉગ્ઘાડણયાએ સાણા–વચ્છા–દારા–સંઘટ્ટણાએ મંડી–પાહુડિ-આએ બલિ–પાહુડિઆએ ઠવણા પાહુડિઆએ સંકિએ સહ-સાગારિએ અણેસણાએ પાણેસણાએ પાણભોઅણાએ બીઅભો-અણાએ હરિઅભોઅણાએ પચ્છેકમ્મિઆએ પુરેકમ્મિઆએ અદિટ્ઠહડાએ દગસંસટ્ઠહડાએ રયસંસટ્ઠહડાએ પારિસાડણિ આએ, પારિટ્ઠાવણિઆએ ઓહાસણભિક્ખાએ જં ઉગ્ગમેણું ઉપ્પાયણેસણાએ અપરિસુદ્ધં પરિગ્ગહિઅં પરિભુત્તં વા જં

ન પરિટ્ઠવિઅં તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. પડિક્કમામિ ચાઉક્કાલં સજ્ઝાયસ્સ અકરણયાએ, ઉભઓ કાલં ભંડોવગરણસ્સ અપ્પડિલેહણાએ, દુપ્પડિલેહણાએ અપ્પમજ્જણાએ દુપ્પમજ્જણાએ અઇક્કમે વઇક્કમે અઇયારે અણાયારે જો મે દેવસિઓ અઇયારો કઓ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. પડિ૦ એગવિહે અસંજમે, પડિ૦ દોહિં બંધણેહિં રાગબંધણેણં દોસબંધણેણં, પડિ૦ તિહિં દંડેહિં મણદંડેણં, વયદંડેણં, કાયદંડેણં, પડિ૦ તિહિં ગુત્તીહિં મણગુત્તીએ વયગુત્તીએ કાયગુત્તીએ, પડિ૦ તિહિં સલ્લેહિં માયાસલ્લેણં નિયાણસલ્લેણં મિચ્છાદંસણસલ્લેણં, પડિક્કમામિ તિહિં ગારવેહિં ઇડ્ઢીગારવેણં રસગારવેણં સાયાગારવેણં, પડિ૦ તિહિં વિરાહણાહિં નાણવિરાહણાએ દંસણવિરાહણાએ ચરિત્તવિરાહણાએ, પડિ૦ ચઉહિં કસાએહિં કોહકસાએણં માણકસાએણં માયાકસાએણં લોભ કસાએણં, પડિ૦ ચઉહિં સન્નાહિં આહારસન્નાએ ભયસન્નાએ મેહુણસન્નાએ પરિગ્ગહસન્નાએ, પડિ૦ ચઉહિં વિકહાહિં ઇત્થકહાએ ભત્તકહાએ દેસકહાએ રાયકહાએ, પડિ૦ ચઉહિં ઝાણેહિં અટ્ટેણં ઝાણેણં, રૂદ્દેણં ઝાણેણં, ધમ્મેણં ઝાણેણં, સુક્કેણં ઝાણેણં, પડિ૦ પંચહિં કિરિઆહિં કાઇઆએ અહિગરણિયાએ પાઉસિઆએ પારિતાવણિઆએ પાણાઇવાયકિરિઆએ, પડિ૦ પંચહિં કામગુણેહિં સદ્દેણં રૂવેણં રસેણં ગંધેણં ફાસેણં, પડિ૦ પંચહિં મહવ્વએહિં પાણાઇ–વાયાઓ વેરમણં, મુસાવાયાઓ વેરમણં, અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં, મેહુણાઓ વેરમણં, પરિગ્ગહાઓ વેરમણં, પડિક્કમામિ પંચહિં સમિઇહિં ઇરિયાસમિઇએ ભાસાસમિઇએ એસણાસમિઇએ આયાણભંડમત્તનિક્ખેવણાસમિઇએ ઉચ્ચારપાસવણખેલજલ્લસિંઘાણ પારિટ્ઠાવણિઆસમિઇએ, પડિક્કમામિ છહિં જીવ નિકાએહિં પુઢવિકાએણં

આઉકાએણું તેઉકાએણું વાઉકાએણું વણસ્સઇકાએણું તસકાએણું, પડિક્કમામિ છહિં લેસાહિં કિણ્હલેસાએ નીલલેસાએ, કાઉલેસાએ તેઉલેસાએ પમ્હલેસાએ સુક્કલેસાએ, પડિક્કમામિ સત્તહિં ભયઠાણેહિં, અટ્ઠહિં મયઠાણેહિં, નવહિં બંભચેર ગુત્તીહિં, દસવિહે સમણધમ્મે, ઈગારસહિં ઉવાસગપડિમાહિં, બારસહિં ભિક્ખુપડિમાહિં, તેરસહિં કિરિઆઠાણેહિં, ચઉદસહિં ભૂઅગામેહિં, પન્નરસહિં પરમાહમ્મિએહિં, સોલસહિં ગાહાસોલ સએહિં, સત્તરસવિહે અસંજમે, અટ્ઠારસવિહે અબંભે, એગૂણવીસાએ નાયજ્ઝયણેહિં વીસાએ અસમાહિટ્ઠાણેહિં, ઈક્કવીસાએ સબલેહિં, બાવીસાએ પરીસહેહિં, તેવીસાએ સુઅગડજ્ઝયણેહિં, ચઉવીસાએ દેવેહિં પણવીસાએ ભાવણાહિં, છવ્વીસાએ દસાકપ્પવવહારાણું ઉદ્દેસણકાલેહિં, સત્તાવીસાએ અણગારગુણેહિં, અટ્ઠાવીસાએ આયારપ્પકપ્પેહિં, એગૂણતીસાએ પાવસુઅપ્પસંગેહિં, તીસાએ મોહણીઅઠાણેહિં, ઈગતીસાએ સિદ્ધાઈગુણેહિં, બત્તીસાએ જોગસંગહેહિં તિત્તીસાએ આસાયણાએહિં, અરિહંતાણું આસાયણાએ. ૧ સિદ્ધાણું આસાયણાએ. ૨ આયરિઆણું આસાયણાએ. ૩ ઉવજ્ઝાયાણું આસાયણાએ. ૪ સાહૂણું આસાયણાએ. ૫ સાહુણીણું આસાયણાએ. ૬ સાવયાણું આસાયણાએ. ૭ સાવિયાણું આસાયણાએ. ૮ દેવાણું આસાયણાએ. ૯ દેવીણું આસાયણાએ. ૧૦ ઇહલોગસ્સ આસાયણાએ. ૧૧ પરલોગસ્સ આસાયણાએ. ૧૨ કેવલિ-પન્નતસ્સ ધમ્મસ્સ આસાયણાએ. ૧૩ સદેવમણુઆસુરસ્સ લોગસ્સ આસાયણાએ. ૧૪ સવ્વપાણુભૂઅ–જીવ–સત્તાણું આસાયણાએ. ૧૫ કાલસ્સ આસાયણાએ. ૧૬ સુઅસ્સ આસાયણાએ. ૧૭ સુઅદેવયાએ આસાયણાએ. ૧૮ વાયણાયરિઅસ્સ આસાયણાએ.

૧૯ જં વાઈદ્ધં. ૨૦ વચ્ચામેલિઅં. ૨૧ હીણક્ખરં. ૨૨ અચ્ચક્ખરં. ૨૩ પયહીણં. ૨૪ વિણયહીણં. ૨૫ ઘોસહીણં. ૨૬ જોગહીણં. ૨૭ સુટ્ઠુદિન્નં. ૨૮ દુટ્ઠુપડિચ્છિઅં. ૨૯ અકાલે કએ સજ્ઝાએ. ૩૦ કાલે ન કએ સજ્ઝાએ. ૩૧ અસજ્ઝા (ઇ) એ સજ્ઝાઇઅં. ૩૨ સજ્ઝા (ઇ)એ ન સજ્ઝાઇઅં. ૩૩ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. નમો ચઉવીસાએ તિત્થયરાણં. ઉસભાઈમહાવીરપજ્જવસાણાણં, ઈણમેવ નિગ્ગંથં પાવયણં સચ્ચં અણુત્તરં, કેવલિઅં, પડિપુન્નં, નેઆઉઅં, સંસુદ્ધં, સલ્લગત્તણં, સિદ્ધિમગ્ગં, મુત્તિમગ્ગં, નિજ્જાણમગ્ગં. નિવ્વાણમગ્ગં, અવિતહમવિસંધિં સવ્વદુક્ખપ્પહીણમગ્ગં, ઇત્થ ઠિઆ જીવા સિજ્ઝંતિ, બુજ્ઝંતિ, મુચ્ચંતિ, પરિ નિવ્વાયંતિ, સવ્વદુક્ખાણમંતં કરંતિ, તં ધમ્મં સદ્દહામિ પત્તિઆમિ રોએમિ ફાસેમિ પાલેમિ અણુપાલેમિ, તં ધમ્મં સદ્દહંતો પત્તિઅંતો, રોઅંતો, ફાસંતો, પાલંતો, અણુપાલંતો, તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અબ્ભુટ્ઠિઓ મિ આરાહણાએ, વિરઓ મિ વિરાહણાએ, અસંજમં પરિઆણામિ, સંજમં ઉવસંપજ્જામિ, અબંભં પરિઆણામિ, બંભં ઉવસંપજ્જામિ, અકપ્પં પરિઆણામિ, કપ્પં ઉવસંપજ્જામિ, અન્નાણં પરિઆણામિ, નાણં ઉવસંપજ્જામિ, અકિરિઅં પરિઆણામિ, કિરિઅં ઉવસંપજ્જામિ, મિચ્છત્તં પરિઆણામિ, સમ્મત્તં ઉવસંપજ્જામિ, અબોહિં પરિઆણામિ, બોહિં ઉવસંપજ્જામિ, અમગ્ગં પરિઆણામિ, મગ્ગં ઉવસંપજ્જામિ, જં સંભરામિ, જં ચ ન સંભરામિ, જં પડિક્કમામિ, જં ચ ન પડિક્કમામિ, તસ્સ સવ્વસ્સ [1]દેવસિઅસ્સ અઈઆરસ્સ પડિક્કમામિ, સમણો

---

૧ રાઇ વખતે 'રાઇઅસ્સ' અને પક્ખી વખતે 'પક્ખીઅસ્સ' ઇત્યાદિ બોલવું.

હું સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, અનિઆણો, દિટ્ઠિસંપન્નો, માયામોસવિવજ્જિઓ, અઢ્ઢાઇજ્જેસુ દીવસમુદ્દેસુ, પન્નરસસુ કમ્મભૂમીસુ, જાવંત કેવિ સાહૂ રયહરણ-ગુચ્છ પડિગ્ગહ-ધારા, પંચમહવ્વયધારા, અટ્ઠારસસહસ્સસીલંગધારા અક્ખુયાયારચરિત્તા, તે સવ્વે સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ખામેમિ સવ્વ જીવે, સવ્વે જીવા ખમંતુ મે; મિત્તી મે સવ્વભૂએસુ, વેરં મજ્ઝ ન કેણઈ. ૧ એવમહં આલોઈઅ, નિંદિઅ ગરહિઅ દુગંછિઅં સમ્મં; તિવિહેણ પડિક્કંતો, વંદામિ જિણે ચઉવ્વીસં. ૨ ઇતિ શ્રી યતિ પ્રતિક્રમણ સૂત્રં.

૬. પાક્ષિક અતિચાર

નાણંમિ દંસણંમિ અ, ચરણંમિ તવંમિ તહ ય વિરિયંમિ, આયરણં આયારો, ઈય એસો પંચહા ભણિઓ. ૧ જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, વીર્યાચાર, એ પંચવિધ આચારમાંહિ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં. ૧

તત્ર જ્ઞાનાચારે આઠ અતિચાર-કાલે વિણએ બહુમાણે, ઉવહાણે તહ ય નિન્હવણે, વંજણ અત્થ તદુભએ, અટ્ઠવિહો નાણમાયારો. ૨

જ્ઞાન કાલવેલામાંહે પઢ્યો, ગુણ્યો પરાવર્ત્યો નહિ, અકાલે પઢ્યો, વિનયહીન બહુમાનહીન યોગોપધાનહીન પઢ્યો, અનેરા કન્હે પઢ્યો, અનેરો ગુરુ કહ્યો, દેવવંદન વાંદણે પડિક્કમણે સંજ્ઝાય કરતાં પઢતાં ગુણતાં કૂડો અક્ષર કાને માત્રે આગલો ઓછો ભણ્યો ગુણ્યો. સૂત્રાર્થ તદુભય કૂડાં કહ્યાં, કાજે અણુ-

ઉદ્ધર્યો, ડાંડો અણુપડિલેહ્યો, વસતિ અણુશોધ્યાં, અણુપવેયાં, અસજ્ઝાઈ અણોજ્જા કાલવેલામાંહિ શ્રી દશવૈકાલિક પ્રમુખ સિદ્ધાંત પઢ્યો ગુણ્યો પરાવર્ત્યો, અવિધિએ યોગોપધાન કીધાં કરાવ્યાં. જ્ઞાનોપગરણ પાટી, પોથી, [૧]ઠવણી, કવલી, નોકારવાલી, સાપડા, સાપડી, [૨]દસ્તરી વહી, કાગલીઆ, ઓલિઆ[૩] પ્રત્યે પગ લાગ્યો, થુંક લાગ્યો, થુંકે કરી અક્ષર ભાંજ્યો, જ્ઞાનવંત પ્રત્યે પ્રદ્વેષ મત્સર વહ્યો, અંતરાય અવજ્ઞા આશાતના કીધી, કુણહિ પ્રત્યે તોતડો બોબડો દેખી હસ્યો, વિતકર્યો, મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, કેવલજ્ઞાન એ પાંચે જ્ઞાનતણી અસદ્દહણા આશાતના કીધી, જ્ઞાનાચાર વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર૦ ૨.

દર્શનાચારે આઠ અતિચાર–નિસ્સંકિઅ નિક્કંખિઅ, નિવ્વિતિગિચ્છા અમૂઢદિટ્ઠીઅ, ઉવવૂહ થિરીકરણે, વચ્છલ્લ પભાવણે અટ્ઠ. ૨ દેવ, ગુરુ, ધર્મતણે વિષે નિસ્સંકપણું ન કીધું, તથા એકાંત નિશ્ચય ધર્યો નહીં, ધર્મ સંબંધીઆ ફલતણે વિષે નિસ્સંદેહ બુદ્ધિ ધરી નહીં, સાધુ સાધ્વીતણી નિંદા જુગુપ્સા કીધી, મિથ્યાત્વીતણી પૂજા પ્રભાવના દેખી મૂઢદૃષ્ટિપણું કીધું, સંઘમાંહિ ગુણવંततણી અનુપબૃંહણા કીધી, અસ્થિરીકરણ અવાત્સલ્ય અપ્રીતિ અભક્તિ નિપજાવી, તથા દેવદ્રવ્ય, ગુરુદ્રવ્ય, સાધારણદ્રવ્ય ભક્ષિત ઉપેક્ષિત પ્રજ્ઞાપરાધે વિણાસ્યો, વિણસંતો ઉવેખ્યો, છતી શક્તિએ સારસંભાલ ન કીધી, ઠવણાયરિય હાથથકી પાડ્યા, પડિલેહવા વિસાર્યા, જિન-

---

૧. પાનાના રક્ષણનું સાધન. (તે લાંબી વાંસની સળીઓ ઉપર લુગડું સીવીને બનાવાય છે.) ૨. પાના રાખવાને માટે બે પુંઠાને જોડીને કરેલું સાધન. ૩. ટીપણા આકારે લખેલા કાગળના વીંટા.

ભવનતણી ચોરાશી આશાતના, ગુરુપ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના કીધી હોય, દર્શનાચાર વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર૦ ૩

ચારિત્રાચારે આઠ અતિચાર–પણિહાણજોગજુત્તો પંચહિં સમિઈહિં તીહિં ગુત્તીહિં; એસ ચરિત્તાયારો, અટ્ઠવિહો હોઈ નાયવ્વો. ૪ ઇર્યાસમિતિ. ભાષાસમિતિ, એષણાસમિતિ, આદાન-ભંડમત્તનિક્ષેપણાસમિતિ, પારિષ્ઠાપનિકાસમિતિ, મનોગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ, એ પાંચ સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિ અષ્ટ પ્રવચનમાતા રુડીપરે પાલી નહીં, સાધુતણે ધર્મે સદૈવ, શ્રાવકતણે ધર્મે સામાયિક, પોસહ લીધે જે કાંઈ ખંડના વિરાધના કીધી હોય, ચારિત્રાચાર વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર૦ ૫

વિશેષતશ્ચારિત્રાચારે તપોધનતણે ધર્મે વયછક્કં કાયછક્કં, અકપ્પો ગિહિભાયણું, પલિયંક–નિસિજ્જાએ, સિણાણું સોભવજ્જણું. ૬

વ્રત ષટ્કે; પહિલે મહાવ્રતે પ્રાણાતિપાત સૂક્ષ્મ બાદર ત્રસ થાવર જીવતણી વિરાધના હુઇ. બીજે મહા વ્રતે ક્રોધ લોભ ભય હાસ્ય લગે જાણું બોલ્યા, ત્રીજે અદત્તાદાનવિરમણ મહાવ્રતે સામીજીવાદત્તં, તિત્થયરઅદત્તં તહેવ ય ગુરુહિં, એવમદત્તં ચઉહા, પણણત્તં વીયરાએહિ. ૧ સ્વામી અદત્ત, જીવ અદત્ત, તીર્થંકર અદત્ત, ગુરુ અદત્ત, એ ચતુર્વિધ અદત્તાદાનમાંહિ જે કાંઈ અદત્ત પરિભોગવ્યું. ચોથે મહાવ્રતે વસહિકહનિસિજ્જિંદિય, કુડ્ડંતરપુવ્વકીલિએ પણિએ, અઈમાયાહારવિભુસણાય, નવ બંભચેર ગુત્તીઓ. ૧ એ નવવાડી સુધી પાલી નહીં, સુહણે સ્વપ્નાંતરે દૃષ્ટિવિપર્યાસ હુઓ. પાંચમે મહાવ્રતે ધર્મોપગરણને વિષે ઇચ્છા મૂર્ચ્છા ગૃદ્ધિ આસક્તિ ધરી, અધિકોઉપગરણ વાવર્યો, પર્વ તિથિએ

પડિલેહવો વિસાર્યો, છઠ્ઠે રાત્રીભોજન વિરમણ વ્રતે અસૂરા ભાત પાણી કીધો, છારોદ્ગાર આવ્યો, પાત્રે પાત્ર[૧] બંધે તદ્દા-દિકનો છાંટો લાગ્યો, ખરડ્યા રહ્યો, લેપ તેલ ઔષધાદિક તણો સંનિધિ રહ્યો, અતિમાત્રાએ આહાર લીધો, એ છએ વ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર૦ ૬

કાયષટ્કે, ગામતણે પઇસારે નીસારે પગ પડિલેહવા વિસાર્યા. માટી મીઠું ખડી ધાવણી [૨]અરણેટો પાષાણતણી ચાતલી ઉપર પગ આવ્યો, અપ્કાય વાઘારી કૂસણા હુવા. વિહરવા ગયા, [૩]ઉલખો હાલ્યો, લોટો ઢોલ્યો. કાચા પાણીતણા છાંટા લાગ્યા, તેઉકાય વીજ દીવાતણી ઉજેહી હુઇ, વાઉકાય ઉઘાડે મુખે બોલ્યા, મહાવાય વાજતાં (વાતાં) કપડાં કાંબલીતણા છેડા સાચવ્યા નહીં, કુંક દીધી. વનસ્પતિકાય નીલકુલ સેવાલ થડ ફલ કુલ વૃક્ષ શાખા પ્રશાખાતણા સંઘટ્ટ પરંપર નિરંતર હુવા, ત્રસકાય બેઇંદ્રી તેઇંદ્રી ચઉરિંદ્રી પંચેંદ્રી કાગ બગ ઉડાવ્યા, ઢોર ત્રાસવ્યાં, બાલક બીહરાવ્યાં, ષટ્કાય વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર૦ ૭.

અકલ્પનીય સિજ્જા વસ્ત્ર પાત્ર પિંડ પરિભોગવ્યો, સિજ્જા-તરતણો પિંડ પરિભોગવ્યો, ઉપયોગ કીધા પાખે વિહર્યો, ધાત્રીદોષ ત્રસબીજસંસક્ત પૂર્વકર્મ પશ્ચાત્કર્મ ઉદ્ગમ ઉત્પાદના દોષ ચિંતવ્યા નહીં. ગૃહસ્થતણો ભાજન ભાંજ્યો, ફોડ્યો, વળી પાછો આપ્યો નહીં. સૂતાં સંથારિયા ઉત્તરપટ્ટો [૪]ટલતો અધિકો ઉપગરણ વાવર્યો. દેશતઃ સ્નાન કીધું, મુખે ભીનો હાથ

---

૧ ગોળી. ૨ ધોળી માટી. ૩ હોકાનું પાણી જેમાં રખાય છે તે અથવા પાત્ર વિશેષ. ૪ ટાળીને, સિવાય.

લગાડ્યો, સર્વતઃ સ્નાનતણી વાંચ્છા કીધી, શરીરતણો મેલ ફેડ્યો, કેશ રોમ નખ સમાર્યા, અનેરી કાંઈ ૧રાઢાવિભૂષા કીધી, અકલ્પનીય પિંડાદિ વિષઇઓ અનેરો જે કોઈ અતિ૦ ૮

આવસ્સયસજ્જાએ, પડિલેહણજ્જાણુભિક્ખડભત્તટ્ઠે, આગમણે નિગ્ગમણે, ઠાણે નિસીઅણે તુઅટ્ટે. ૧ આવશ્યક ઉભયકાલ વ્યાક્ષિપ્ત ચિત્તપણે પડિક્કમણો કીધો, પડિક્કમણામહિ ઉંઘ આવી, બેઠાં પડિક્કમણું કીધું, દિવસ પ્રત્યે ચારવાર સજ્જાય, સાત વાર સૈત્યવંદન ન કીધાં, પડિલેહણા આદી પાછી ભણાવી, અસ્તવ્યસ્ત કીધી, આર્તધ્યાન રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં, ધર્મધ્યાન શુકલધ્યાન ધ્યાયાં નહીં, ગોચરી ગયાં, બેંતાલીશ દોષ ઉપજતા ચિંતવ્યા નહીં, પાંચ દોષ મંડલીતણા ટાલ્યા નહીં, છતી શક્તિએ પર્વતિથિએ ઉપવાસાદિક તપ કીધો નહિ, દેહરા ઉપાસરામાંહિ પેસતાં નિસીહિ, નીસરતાં આવસ્સહી કહેવી વિસારી, ઇચ્છામિચ્છાદિક દશવિધ ચક્રવાલ સામાચારી સાચવી નહિ, ગુરુતણો વચન તહત્તિ કરી પડિવજ્યો નહિ, અપરાધ આવ્યાં મિચ્છામિ દુક્કડં દીધાં નહિ, સ્થાનકે રહેતાં હરિયકાય બીયકાય કીડીતણાં નગરાં સોધ્યાં નહીં, ઓઘો મુહપત્તિ ચોલપટ્ટો સંઘટ્યા, સ્ત્રી તિર્યંચતણા સંઘટ્ટ અનંતર પરંપર હુવા, વડાપ્રતે પસાએ કરી, લહુડાં (લઘુ) પ્રતે ઇચ્છાકાર ઇત્યાદિક વિનય સાચવ્યો નહિ, સાધુસામાચારી વિષઇઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષમ બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૯ ઇતિ સાધુ અતિચાર સંપૂર્ણ. ૯

---

૧. શોભા.

૭. પાક્ષિક સૂત્ર

તિત્થંકરે અ તિત્થે, અતિત્થસિદ્ધે અ તિત્થસિદ્ધે અ, સિદ્ધે જિણેય રિસી મહ-રિસી ય નાણું ચ વંદામિ. ૧ જે અ ઈમં ગુણરયણ-સાયરમરિહાહિણિ તિણસંસારા, તે મંગલં કરિત્તા, અહમવિ આરાહણાભિમુહો. ૨ મમ મંગલમરિહંતા, સિદ્ધા સાહૂ સુયં ચ ધમ્મો અ; ખંતી ગુત્તી મુત્તી, અજ્જવયા મદ્દવં ચેવ. ૩ લોઅમ્મિ સંજયા જં, કરિંતિ પરમરિસિદેસિઅમુઆરં, અહમવિ ઉવટ્ઠિઓ તં, મહવ્વય-ઉચ્ચારણું કાઉં. ૪ સે કિં તં મહવ્વય ઉચ્ચારણા ? મહવ્વય ઉચ્ચારણા પંચવિહા પણણત્તા, રાઇભોઅણુવેરમણું છટ્ઠા, તં જહા સવ્વાઓ પાણાઇવાયાઓ વેરમણું ૧ સવ્વાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણું ૨ સવ્વાઓ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણું ૩ સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણું ૪ સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણું ૫ સવ્વાઓ રાઇભોઅણાઓ વેરમણું. ૬

તત્થ ખલુ પઢમે ભંતે ! મહવ્વએ પાણાઇવાયાઓ વેરમણું, સવ્વં ભંતે ! પાણાઇવાયં પચ્ચક્ખામિ, સે સુહુમં વા બાયરં વા, તસં વા, થાવરં વા, નેવ સયં પાણે અઇવાએજ્જા. નેવન્નેહિં પાણે અઇવાયાવિજ્જા, પાણે અઇવાયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું ન કરેમિ ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ. સે પાણાઇવાએ ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા-દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ, દવ્વઓ ણું પાણાઇવાએ છસુ જીવનિકાએસુ, ખિત્તઓ ણું પાણાઇવાએ સવ્વલોએ, કાલઓ ણું પાણાઇવાએ દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ

ણું પાણાઇવાએ રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણસોવન્નિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ–ભિક્ખાવિત્તિ (અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચ મહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઇઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણપજ્જવસાણફલસ્સ, પુવ્વિ અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ (આ) એ અણુભિગમેણું અભિગમેણ વા પમાએણું રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિદુયાએ તિગારવગરુ (અ) યાએ ચઉછસાએવગએણું પંચિંદિએવસટ્ટેણું પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલય તેણું ઇહં વા ભવે અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, પાણાઇવાઓ કઓ વા, કારાવિઓ વા, કીરંતો વા પરેહિ સમણુન્નાઓ, તં નિંદામિ, ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું, અઇઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં પાણાઇવાયં, જાવજ્જીવાએ અણિસિઓ હં નેવ સયં પાણે અઇવાઇજ્જા, નેવન્નેહિં પાણે અઇવાયાવિજ્જા, પાણે અઇવાયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા (ણામિ), તં જહા અરિહંતસક્ખિઅં, સિદ્ધસક્ખિઅં, સાહુસક્ખિઅં, દેવસક્ખિઅં, અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઇ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય–વિરય–પડિહયપચ્ચક્ખાય–પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, એસ ખલુ પાણાઇવાયસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણું, સવ્વેસિં ભૂયાણું, સવ્વેસિં જીવાણું, સવ્વેસિં સત્તાણું, અદુક્ક-

ખણુયાએ અસોયણુયાએ અજૂરણુયાએ અતિપ્પણુયાએ અપીડ-ણુયાએ અપરિઆવણુયાએ અણુદ્દવણુયાએ મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મોક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ, પઢમે ભંતે મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓ મિ સવ્વાઓ પાણાઇવાયાઓ વેરમણું. ૧

અહાવરે દોચ્ચે ભંતે ! મહવ્વએ મુસાવાયાઓ વેરમણું, સવ્વં ભંતે ! મુસાવાયં પચ્ચક્ખામિ, સે કોહા વા ૧ લોહા વા ૨ ભયા વા ૩ હાસા વા ૪ નેવ સયં મુસં વએજ્જા, નેવન્નેહિં મુસં વાયાવેજ્જા, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું, ન કરેમિ ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ. સે મુસાવાએ ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા–દવ્વ–ઓ ૧ ખિત્તઓ ૨ કાલઓ ૩ ભાવઓ ૪, દવ્વઓ ણું મુસાવાએ સવ્વદવ્વેસુ, ખિત્તઓ ણું મુસાવાએ લોએ વા અલોએ વા, કાલઓ ણું મુસાવાએ દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણું મુસાવાએ રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઇમ્મસ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચા-હિટ્ઠિયસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણસોવન્નિ અસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ (અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિયસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ

અવિસંવાઈઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણ-પજ્જવસાણફલસ્સ પુવ્વિં અન્નાણયાએ અસવયણયાએ અબોહિ (આ) એ અણભિગમેણં અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડ્ડયાએ તિ-ગારવ-ગુરુ (અ) યાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓવસટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં ઈહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, મુસાવાઓ ભાસસ્સો વા ભાસાવિઓ વા, ભાસિજ્જંતો વા પરેહિં સમણુન્નાઓ, તં નિંદામિ ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં અઈઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં મુસાવાયં, જાવજ્જીવાએ અણુસ્સિઓ હં નેવ સયં મુસં વએજ્જા, નેવન્નેહિં મુસં વાયાવેજ્જા, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા (ણામિ) તં જહા અરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં દેવસક્ખિઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઈ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-પડિહય પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ મુસાવાયસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિં ભૂયાણં સવ્વેસિં જીવાણં સવ્વેસિં સત્તાણં અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ મહત્થે મહાગુણે મહણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મોક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ કટ્ઠુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ, દોચ્ચે ભંતે ! મહવ્વએ ઉવાટ્ઠિઓ મિ સવ્વાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણં. ૨

અહાવરે તચ્ચે ભંતે ! મહ૦વએ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણું ! સ૦વં ભંતે ! અદિન્નાદાણું પચ્ચક્ખામિ, સે ગામે વા નગરે વા અરણ્ણે વા, અપ્પં વા બહું વા, અણું વા થૂલં વા, ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા નેવ સયં અદિન્નં ગિણ્હિજ્જા, નેવન્નેહિં અદિણ્ણં ગિણ્હાવિજ્જા, અદિણ્ણું ગિણ્હંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ. સે અદિન્નાદાણે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા દ૦વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ, દ૦વઓ ણું અદિન્નાદાણે ગહણધારણિજ્જેસુ દ૦વેસુ, ખિત્તઓ ણું અદિન્નાદાણે ગામે વા નગરે વા અરણ્ણે વા, કાલઓણું અદિન્નાદાણે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણું અદિન્નાદાણે રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણ્ણસોવણ્ણઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ નિક્ખાવિત્તિ(અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઇઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણ ગમણપજ્જવસાણફલસ્સ પુવ્વિં અન્નાણુયાએ અસવણુયાએ આબોહિ(આ) એ અણુભિગમેણું અભિગમેણ વા પમાએણું રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિહુયાએ તિગારવગરુયાએ ચઉક્કસાઓવગએણું પચિદિઓવસટ્ટેણું પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણું

ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, અદિન્નાદાણું ગહિઅં વા ગાહાવિઅં વા ઘિપ્પંતં વા પરેહિં સમણુન્નાયં, તં નિંદામી ગરિહામી તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં, અઇઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં અદિન્નાદાણું, જાવજ્જીવાએ અણુસ્સિઓ હં નેવ સયં અદિન્નં ગિણ્હેજ્જા, નેવન્નેહિં અદિન્નં ગિણ્હાવિજ્જા અદિન્નં ગિણ્હંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા (ણામિ) તં જહા-અરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં દેવસક્ખિઅં, અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઈ ભિક્ખુ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાયપાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ અદિન્નાદાણસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણું સવ્વેસિં ભૂઆણ સવ્વેસિં જીવાણું સવ્વેસિં સત્તાણું અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજુરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિણ્ણે પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણું વિહરામિ, તચ્ચે ભંતે ! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ આદિન્નાદાણાઓ વેરમણું ॥ ૩ ॥

અહાવરે ચઉત્થે ભંતે ! મહવ્વએ મેહુણાઓ વેરમણું, સવ્વં ભંતે ! મેહુણું પચ્ચક્ખામિ; સે દિવ્વં વા માણુસં વા તિરિક્ખજોણિઅં વા, નેવ સયં મેહુણું સેવિજ્જા, નેવન્નેહિં મેહુણું સેવાવિજ્જા; મેહુણં સેવંતેવિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ

ભંતે ! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ. સે મેહુણે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા–દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ, દવ્વઓ ણું મેહુણે રૂવેસુ વા રૂવસહગએસુ વા, ખિત્તઓ ણં મેહુણે ઉડ્ઢલોએ વા અહોલોએ વા તિરિયલોએ વા, કાલઓ ણું મેહુણે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણં મેહુણે રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઈમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરન્નસોવન્નિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ (અ) સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઇઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણપજ્જવસાણફલસ્સ પુવ્વં અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ (આ) એ અણુભિગમેણું અભિગમેણ વા પમાએણું રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિહુયાએ તિગારવગરુ (અ) યાએ ચઉક્કસાઓવગએણું પંચિંદિઓવસટ્ટેણું પડુપન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણું ઈહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, મેહુણું સેવિઅં વા સેવાવિઅં વા સેવિજ્જંતં વા પરેહિં સમણુન્નાયં, તં નિંદામિ ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું, અઈયં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં મેહુણું જાવજ્જીવાએ અણુસ્સિઓ હું નેવ સયં મેહુણું સેવિજ્જા, નેવન્નેહિ મેહુણું સેવાવિજ્જા મેહુણું સેવંતે વિ અન્ને ન સમણુજ્જાણિજ્જા, તં જહા–અરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં દેવસક્ખિઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઈ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી

વા સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ મેહુણસ્સ વેરમણે હિએ સુએ ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણું સવ્વેસિં ભૂઆણું સવ્વેસિં જીવાણું સવ્વેસિં સત્તાણું અદુક્ખણયાએ અસોયણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ મોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણું વિહરામિ, ચઉત્થે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓ મિ સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણં. ૪

અહાવરે પંચમે ભંતે! મહવ્વએ પરિગ્ગહાઓ વેરમણું, સવ્વં ભંતે! પરિગ્ગહં પચ્ચક્ખામિ, સે અપ્પં વા બહું વા, અણું વા થૂલં વા, ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા, નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હિજ્જા, નેવન્નેહિં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હાવિજ્જા, પરિગ્ગહં પરિગિણ્હંતેવિ અન્ને ન સમણુજ્જાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજ્જાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ. સે પરિગ્ગહે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ; દવ્વઓ ણું પરિગ્ગહે સચિત્તાચિત્તમીસેસુ દવ્વેસુ; ખિત્તઓ ણું પરિગ્ગહે [1]સવ્વલોએ કાલઓ ણું પરિગ્ગહે દિઆ વા રાઓ વા; ભાવઓ ણું પરિગ્ગહે અપ્પગ્ઘે વા મહગ્ઘે વા, રાગેણ વા દોસેણ વા; જં મએ ઇમસ્સ

---

૧. લોએ વા અલોએ વા ઇતિ વા પાઠઃ

ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણસોવન્નિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવણંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ(અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઇઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણુ–પજ્જવસાણફલસ્સ પુવ્વિં અન્નાણુયાએ અસવણયાએ અબોહિ આ એ અણુભિગમેણું અભિગમેણ વા પમાએણું રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડ્ડયાએ તિગારવગરુ(અ)યાએ ચઉક્કસાઓવગએણું પંચિંદિઓવસટ્ટેણું પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણું ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, પરિગ્ગહો ગહિઓ વા ગાહાવિઓ વા ઘિપ્પંતો વા પરેહિં સમણુન્નાઓ, તં નિંદામિ, ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું અઇઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, આણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં પરિગ્ગહં, જાવજ્જીવાએ અણુસ્સિઓ હં નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હિજ્જા નેવન્નેહિ પરિગ્ગહં પરિગિણ્હાવિજ્જા, પરિગ્ગહં પરિગિણ્હંતે વિ અન્ને ન સમણુજ્જાણિજ્જા(ણામિ). તં જહા–અરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં દેવસક્ખિઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઇ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય–વિરય–પડિહય–પચ્ચક્ખાય પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ પરિગ્ગહસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણું સવ્વેસિ ભૂઆણું સવ્વેસિં જીવાણું સવ્વેસિં સત્તાણું અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પ-

ણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉપસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ, પંચમે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓ મિ સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં. ૫

અહાવરે છટ્ઠે ભંતે! વએ રાઇભોઅણાઓ વેરમણું; સવ્વં ભંતે! રાઇભોઅણું પચ્ચક્ખામિ, સે અસણું વા પાણું વા ખાઇમં વા સાઇમં વા નેવ સયં રાઈ ભુંજિજ્જા, નેવન્નેહિં રાઈ ભુંજાવિજ્જા, રાઈ ભુંજંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહિં તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ, સે રાઇભોઅણે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ, દવ્વઓ ણું રાઇભોઅણે અસણે વા પાણે વા ખાઇમે વા સાઇમે વા, ખિત્તઓ ણું રાઇભોઅણે સમયખિત્તે, કાલઓ ણું રાઇભોઅણે દિવા વા રાઓ વા, ભાવઓ ણું રાઇભોઅણે તિત્તે વા કડુએ વા કસાએ વા અંબિલે વા મહુરે વા લવણે વા રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિ સાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણસોવન્નિઅસ્સ ઉવસમપ્પવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ (અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઇઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણ-પજ્જવસાણફલસ્સ

પુવ્વિં અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ (આ) એ અણુભિગમેણું અભિગમેણુ વા પમાએણું રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિહુયાએ તિગારવગરુ(અ)યાએ ચઉક્કસાઓવગએણું પંચિંદિઓવસટ્ટેણું પડુપ્પન્નભારિઆએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણું ઈહિં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, રાઇભોઅણું ભુત્તં વા, ભુંજાવિઅં વા, ભુંજંતં વા પરેહિં સમણુન્નાયં તં નિંદામિ ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું, અઇઅં નિંદામિ, પડુપ્પનં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં રાઇભોઅણું, જાવજ્જીવાએ અણુસ્સઓ હું નેવ સયં રાઇંભુંજિજ્જા, નેવન્નેહિં રાઇં ભુંજાવિજ્જા રાઇં ભુંજંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા(ણામિ) તં જહા અરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં દેવસક્ખિઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઈ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ રાઇભોઅણસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણું સવ્વેસિં ભૂઆણું સવ્વેસિ સત્તાણું અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ આણુદ્વણયાએ મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તરણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણું વિહરામિ છટ્ઠે ભંતે ! વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ રાઇભોઅણાઓ વેરમણું. ૬

ઇચ્ચેઇઆઈં પંચમહવ્વયાઈં રાઇભોઅણવેરમણછટ્ઠાઈં અત્તહિઅટ્ઠયાએ ઉવસંપજ્જિત્તાણું વિહરામિ.

અપ્પસત્થા ય જે જોગા, પરિણામા ય દારૂણા;
પાણાઈવાયસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૧

તિવ્વરાગા ય જા ભાસા, તિવ્વદોસા તહેવ ય;
મુસાવાયસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૨

ઉગ્ગહં સિ અજાઈત્તા, અવિદિન્ને ય ઉગ્ગહે;
અદિન્નાદાણસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૩

સદ્દા રુવા રસા ગંધા–ફાસાણું પવિયારણા;
મેહુણસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૪

ઈચ્છા મુચ્છા ય ગેહી ય, કંખા લોભે ય દારૂણે;
પરિગ્ગહસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૫

અઈમિત્તે અ આહારે, સૂરખિત્તંમિ સંકિએ;
રાઇભોઅણસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૬

દંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે;
પઢમં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો પાણાઈવાયાઓ. ૭

દંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે;
બીઅં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો મુસાવાયાઓ. ૮

દંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે;
તઇઅં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો અદિન્નાદાણાઓ. ૯

દંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે;
ચઉત્થં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો મેહુણાઓ. ૧૦

દંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે;
પંચમં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો પરિગ્ગહાઓ. ૧૧

દંસણનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે;
છટ્ઠં વયમણુરક્ખે, વિરયા મેા રાઇભોઅણાઓ. ૧૨

આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે;
પઢમં વયમણુરક્ખે, વિરયા મેા પાણાઇવાયાઓ. ૧૩

અ લયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે;
બીઅં વયમણુરક્ખે, વિરયા મેા મુસાવાયાઓ. ૧૪

આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે;
તઈઅં વયમણુરક્ખે, વિરયા મેા અદિન્નાદાણાઓ. ૧૫

આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે;
ચઉત્થં વયમણુરક્ખે, વિરયા મેા મેહુણાઓ. ૧૬

આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે;
પંચમં વયમણુરક્ખે, વિરયા મેા પરિગ્ગહાઓ. ૧૭

આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે;
છટ્ઠં વયમણુરક્ખે, વિરયા મેા રાઇભોઅણાઓ. ૧૮

આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે;
તિવિહેણ અપ્પમત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૧૯

સાવજ્જજોગમેગં, મિચ્છત્તં એગમેવ અન્નાણું;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૦

અણવજ્જજોગમેગં, સમ્મત્તં એગમેવ નાણું તુ;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૧

દો ચેવ રાગદોસે, દુન્નિ ય ઝાણાઈં અટ્ટરુદ્દાઈં;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૨

દુવિહં ચરિત્તધમ્મં, દુન્નિ ય ઝાણાઈં ધમ્મસુક્કાઈં;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૩

કિણ્હા નીલા કાઊ, તિન્નિ ય લેસાઓ અપ્પસત્થાઓ;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૪

તેઊ પમ્હા સુક્કા, તિન્નિ ય લેસાઓ સુપ્પસત્થાઓ;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૫

મણુસા મણુસચ્ચવિઊ, વાયાસચ્ચેણ કરણસચ્ચેણ;
તિવિહેણ વિ સચ્ચવિઓ, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૬

ચત્તારિ ય દુહસિજ્જા, ચઉરો સન્ના તહા કસાયા ય;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૭

ચત્તારિ ય સુહસિજ્જા, ચઉવ્વિહં સંવરં સમાહિં ચ;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૮

પંચેવ ય કામગુણે, પંચેવ ય અણહવે મહાદોસે;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૯

પંચિંદિયસંવરણું તહેવ પંચવિહમેવ સજ્ઝાયં;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૦

છજ્જીવનિકાયવહં, છપ્પિય ભાસાઉ અપ્પસત્થાઓ;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૧

છવ્વિહમબ્ભિંતરયં, બજ્ઝં પિ ય છવ્વિહં તવોકમ્મં;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૨

સત્ત ય ભયઠાણાઈં, સત્તવિહં ચેવ નાણવિબ્ભંગં;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૩

પિંડેસણ પાણેસણ, ઉગ્ગહ સત્તિક્કયા મહજ્જયણા;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૪

અટ્ઠ ય મયઠાણાઈં, અટ્ઠ ય કમ્માઈં તેસિ બંધં ચ;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૫

અટ્ઠ ય પવયણમાયા, દિટ્ઠા અટ્ઠવિહનિટ્ઠિઅટ્ઠેહિં;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૬

નવ પાવનિઆણાઈં, સંસારત્થા ય નવવિહા જીવા;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૭

નવ બંભચેરગુત્તો, દુનવવિહં બંભચેરપરિસુદ્ધં;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૮

ઉવઘાયં ચ દસવિહં, અસંવરં તહ ય સંકિલેસં ચ;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૯

સચ્ચસમાહિટ્ઠાણા, દસ ચેવ દસઓ સમણધમ્મં ચ;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૪૦

આસાયણં ચ સવ્વં, તિગુણં ઇક્કારસં વિવજ્જંતો;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૪૧

એવં તિદંડવિરઓ, તિગરણસુદ્ધો તિસલ્લનીસલ્લો;
તિવિહેણ પડિક્કંતો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૪૨

ઇચ્ચેઅં મહવ્વય-ઉચ્ચારણં થિરત્તં સલ્લુદ્ધરણં ધિઈબલં વવસાઓ સાહણટ્ઠો પાવનિવારણં નિકાયણા ભાવવિસોહી પડાગાહરણં નિજ્જૂહણારાહણા ગુણાણું સંવરજોગો પસત્થજ્ઝાણોવઉત્તયા જુત્તયા ય નાણે પરમટ્ઠો ઉત્તમટ્ઠો, એસ

અલુ તિત્થંકરેહિં રઇરાગદોસમહણેહિં દેસિઓ પવયણસ્સ સારો છજ્જીવનિકાયસંજમં ઉવએસિઅં તેલુક્કસક્કયં ઠાણું અબ્ભુવગયા. નમો ત્થુ તે સિદ્ધ બુદ્ધ મુત્ત નિરય નિસ્સ ગ માણમૂરણ ગુણરયણસાયરમણંતમપ્પમેઅ, નમો ત્થુ તે મહઈમહાવીરવદ્ધમાણસામિસ્સ, નમો ત્થુ તે અરહએા, નમો ત્થુ તે ભગવએા ત્તિ કટ્ટુ. એસા ખલુ મહવ્વય–ઉચ્ચારણા કયા. ઇચ્છામેા સુત્તકિત્તણ કાઉં, નમો તેસિ ખમાસમણાણું જેહિં ઇમ વાઇઅ છવ્વિહમાવસ્સયં ભગવંત, તં જહાં સમાઇઅં ૧, ચઉવીસત્થએા ૨, વંદણયં ૩, પડિક્કમણું ૪, કાઉસ્સગ્ગેા ૫, પચ્ચક્ખાણું ૬, સવ્વેહિં પિ એઅમ્મિ છવ્વિહે આવસ્સએ ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણિએ જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પણ્ણત્તા વા પરૂવિઆ વા, ભાવે સદ્દહામેા પત્તિયામેા રેાએમેા ફાસેમેા પાલેમેા અણુપાલેમેા, તે ભાવે સદ્દહંતેહિ પત્તિઅંતેહિ રેાઅંતેહિ ફાસંતેહિ પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિં અંતેાપક્ખસ્સ જં વાઇઅં પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બેાહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉયસંપજ્જિત્તાણું વિહરામિ। અંતેાપક્ખસ્સ જં ન વાઇઅં, ન પઢિઅં, ન પરિઅટ્ટિઅં, ન પુચ્છિઅં; નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં, સંતે બલે, સંતે વીરિએ સંતે પુરિસકારપરક્કમે, તસ્સ આલેાએમેા પડિક્કમામેા નિંદામેા ગરિહામેા વિઉટ્ટેમેા વિસેાહેમેા અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમેા અહારિહં તવેાકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામેા તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણું, જેહિં ઇમં વાઇઅં અંગબાહિરં ઉક્કાલિઅં ભગવંતં તં જહા, દસવેઆલિઅં ૧,

કપ્પિઆકપ્પિઅં ૨, ચુલ્લકપ્પસુઅં ૩, મહાકપ્પસુઅં ૪, ઓવાઇઅં ૫, રાયપ્પસેણિઅં ૬, જીવાભિગમો ૭, પણ્ણવણા ૮, મહાપન્નવણા ૯, નંદી ૧૦, અણુઓગદારાઇં ૧૧, દેવિંદત્થઓ ૧૨, તંદુલવિઆલિઅં ૧૩, ચંદાવિજ્ઝયં ૧૪, પમાયપ્પમાયં ૧૫, પોરિસિમંડલં ૧૬, મંડલપ્પવેસો ૧૭, ગણિવિજ્જા ૧૮, વિજ્જાચરણવિણિચ્છઓ ૧૯, ઝાણવિભત્તી ૨૦, મરણવિભત્તી ૨૧, આયવિસોહિ ૨૨, સંલેહણાસુઅં ૨૩, વીયરાયસુઅં ૨૪, વિહારકપ્પો ૨૫, ચરણવિહી ૨૬, આઉરપચ્ચક્ખાણું ૨૭, મહાપચ્ચક્ખાણું ૨૮, સવ્વેહિં પિ એઅમ્મિ અંગબાહિરે ઉક્કાલિએ ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણિએ જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પન્નત્તા વા પરુવિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિઆમો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો, તે ભાવે સદ્દહંતેહિં પત્તિઅંતેહિં રોઅંતેહિં ફાસંતેહિં પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિં અંતોપક્ખસ્સ જં વાઇઅં પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ, અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઇઅં, ન પઢિઅં, ન પરિઅટ્ટિઅં ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં, સંતે બલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસકારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો પડિક્કમામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણું જેહિં ઇમં વાઇઅં અંગબાહિરં કાલિઅં ભગવંતં તં જહા–ઉત્તરજ્ઝયણાઇં ૧,

દસાઓ ૨, કપ્પો ૩, વવહારો ૪, ઇસિભાસિઆઈં ૫, નિસીહં ૬, મહાનિસીહં ૭, જંબુદ્દીવપન્નત્તી ૮, સૂરપન્નત્તી ૯, ચંદપન્નત્તી ૧૦, દીવસાગરપન્નત્તા ૧૧, બુદ્ધિયાવિમાણપવિભત્તી ૧૨, મહલ્લિઆવિમાણ પવિભત્તી ૧૩, અંગચૂલિઆએ ૧૪, વગ્ગચૂલિઆએ ૧૫, વિવાહચૂલિઆએ ૧૬, અરુણોવવાએ ૧૭, વરુણોવવાએ ૧૮, ગરુલોવવાએ ૧૯, (ધરણોવવાએ) વેસમણોવવાએ ૨૦, વેલંધરોવવાએ ૨૧, દેવિંદોવવાએ ૨૨, ઉટ્ઠાણસુએ ૨૩, સમુટ્ઠાણસુએ ૨૪, નાગપરિઆવલિઆણું ૨૫, નિરિયાવલિઆણું ૨૬, કપ્પિઆણું ૨૭, કપ્પવડિંસયાણું ૨૮, પુપ્ફિઆણું ૨૯, પુપ્ફચૂલિઆણું ૩૦, (વહ્નિદસાણું) વણ્હિદસાણું ૩૧, આસીવિસભાવણાણું ૩૨, દિટ્ઠિવિસભાવણાણું ૩૩, ચારણ (સુમિણ) ભાવણાણું ૩૪, મહાસુમિણભાવણાણું ૩૫, તેઅગ્ગિનિસગ્ગાણું ૩૬, સવ્વેહિં પિ એઅમ્મિ અંગબાહિરે કાલિએ ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણિએ જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પન્નતા વા પરુવિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિઆમો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો તે ભાવે સદ્દહંતેહિં પત્તિઅંતેહિં રોયંતેહિં ફાસંતેહિં પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિ અંતોપક્ખસ્સ જં વાઈઅં, પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તા ણં વિહરામિ, અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઈઅં ન પઢિઅં ન પરિઅટ્ટિઅં ન પુચ્છિઅં નાણુપેહિઅં નાણુપાલિઅં, સતે બલે સંતે વીરિએ સંતે પુરિસકારપરક્કમે તસ્સ આલોએમો પડિક્કમામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો

તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણું જેહિ ઇમં વાઇઅં દુવાલસંગં ગણિપિડગં ભગવંતં, તં જહા–આયારો ૧, સુઅગડો ૨, ઠાણું ૩, સમવાઓ ૪, વિવાહપન્નત્તી ૫, નાયાધમ્મકહાઓ ૬, ઉવાસગદસાઓ ૭, અંતગડદસાઓ ૮, અણુત્તરોવવાઇઅદસાઓ ૯, પણ્હાવાગરણં ૧૦, વિવાગસુઅં ૧૧, દિટ્ઠિવાઓ ૧૨, સવ્વેહિં પિ એઅંમિ દુવાલસંગે ગણિપિડગે ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણિએ જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પન્નત્તા વા પરુવિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિઆમો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો, તે ભાવે સદ્દહંતેહિં પત્તિઅંતેહિં રોયંતેહિં ફાસંતેહિ પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિં અંતોપક્ખસ્સ જં વાઇઅં પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણ વિહરામિ અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઇઅં ન પઢિઅં ન પરિઅટ્ટિઅં ન પુચ્છિઅં નાણુપેહિઅં નાણુપાલિઅં સંતે બલે સંતે વિરિએ સંતે પુરિસકારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો પડિક્કમામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં, નમો તેસિં ખમાસમણાણું જેહિં ઇમં વાઇઅં દુવાલસંગં ગણિપિડગં ભગવંતં તં જહા સમ્મં કાએણું ફાસંતિ પાલંતિ પૂરંતિ તીરંતિ કિટ્ટંતિ સમ્મં આણાએ આરાહંતિ, અહં ચ નારાહેમિ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં. ૮

સુઅદેવયા ભગવઈ, નાણુવરણી અકમ્મસંઘાય;
તેસિં ખવેઉ સયયં, જેસિં સુઅસાયરે ભત્તી. ૧

૮. શ્રી પાક્ષિક ખામણા

ઇચ્છામિ ખમાસમણો ! પિયં ચ મે જં ભે, હટ્ઠાણું તુટ્ઠાણું, અપ્પાયંકાણું, અભગ્ગજોગાણું; સુસીલાણું સુવ્વયાણું, સાયરિયઉવજ્ઝાયાણું, નાણેણં દંસણેણં, ચરિત્તેણં, તવસા અપ્પાણં ભાવેમાણાણું, બહુસુભેણ ભે દિવસો પોસહો પક્ખો વઇક્કંતો; અન્નો ય ભે કલ્લાણેણં પજ્જુવટ્ઠિઓ, સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ૧ (ગુરૂવાકયમ્) તુમ્ભેહિં સમં.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો ! પુવ્વિં ચેઇઆઇં વંદિત્તા, નમંસિત્તા, તુમ્ભણહં પાયમૂલે વિહરમાણેણં, જે કેઇ બહુદેવસિયા સાહુણો દિટ્ઠા સમાણા વા વસમાણા વા ગામાણુગામં દૂઇજ્જમાણા વા, રાઇણિયા સંપુચ્છંતિ, ઓમરાઇણિયા વંદંતિ. અજ્જયા વંદંતિ અજ્જિયાઓ યાઓ વંદંતિ, સાવયા વંદંતિ, સાવિયાઓ વંદંતિ, અહંપિ નિસ્સલ્લો નિક્કસાઓ ત્તિ કટ્ટુ સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ૨ (ગુરૂવાકયમ્) અહમવિ વંદાવેમિ ચેઇઆઇં.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો ! ઉવટ્ઠિઓહં. (અબ્ભુટ્ઠિઓહં) તુમ્ભણહં, સંતિઅં, અહાકપ્પં વા, વત્થં વા, પરિગ્ગહં વા, કંબલં વા, પાયપુચ્છણું વા (રયહરણું વા) અક્ખરં વા પયં વા ગાહં વા સિલોગં વા (સિલોગદ્ધં વા) અટ્ઠં વા, હેઉં વા, પસિણું વા, વાગરણું વા, તુમ્ભેહિં ચિઅત્તેણું દિન્નં, મએ અવિણએણ પડિચ્છિઅં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં. ૩ (ગુરૂવાકયમ્) આયરિઅસંતિઅં.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો ! અહમપુવ્વાઇં, કયાઇં ચ મે, કિઇકમ્માઇં, આયારમંતરે, વિણયમંતરે, સેહિઓ, સેહાવિઓ,

સંગહિઓ, ઉવગ્ગહિઓ, સારિઓ, વારિઓ, ચોઇઓ, પડિચોઇઓ, ચિઅત્તા મે પડિચોયણા, (અબ્ભુટ્ઠિઓહં) ઉવટ્ઠિઓહં, તુબ્ભણ્હં તવતેયસિરીએ, ઇમાઓ ચાઉરંતસંસારકંતારાઓ, સાહટ્ટુ નિત્થરિસ્સામિ ત્તિ કટ્ટુ, સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ૪ (ગુરૂવાકયમ્) નિત્થારગપારગા હોહ.

૯. સાધુને દૈવસિક અને રાત્રિક પ્રતિક્રમણમાં અતિચારની આઠ ગાથાને સ્થાનકે ગણવાની અર્થ સહિત એક ગાથા.

સયણાસણ્ણપાણે ચેઇય જઈ સિજ્જ કાય ઉચ્ચારે;
સમિઈ ભાવણા ગુત્તી, વિતહાયરણે ય અઇયારો. ૧.

અર્થ—શયન એટલે સંથારાદિ, આસન એટલે પીઠકાદિ, અને અન્નપાણે એટલે આહાર પાણી આટલું અવિધિએ ગ્રહણ કરવાથી, ચૈત્ય એટલે અવિધિએ દેરાસરજીને અથવા પ્રતિમાજીને વંદનાદિ કરવાથી, યતિ એટલે મુનિઓની રીતિ પ્રમાણે વિનય ન કરવાથી, શય્યા એટલે વસતિની અવિધિએ પ્રમાર્જના વગેરે કરવાથી, કાય એટલે લઘુનીતિ. ઉચ્ચાર એટલે વડીનીતિ, આ બંનેનું અસ્થંડિલે અથવા અપ્રતિલેખિત સ્થંડિલે વ્યુત્સર્જન કરવાથી, પાંચ સમિતિ, બાર ભાવના, ત્રણ ગુપ્તિ વગેરેનું અવિધિએ સેવન કરવાથી અથવા સેવન નહીં કરવાથી, ઇત્યાદિ ક્રિયામાં વિતથ આચરણ થવાથી અતિચાર લાગ્યા હોય તે.

આ ગાથા ગણતાં તેમાં કહેલ બાબતો સંબંધી જે કાંઈ અતિચાર લાગ્યા હોય તે સાધુએ સંભારીને યાદ કરવા. સામાન્ય સાધુ કરતાં ગુરુને (આચાર્યને) અલ્પ વ્યાપાર હોવાથી ગુરુએ બે વાર આ ગાથા અર્થ સાથે વિચારવી.

૧૦ પડિલેહણની વિધિ (સવારની)

ઇરિયાવહી (ખમા૦ થી લોગસ્સ સુધી) કહી ખમાસમણ દઈ, ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ પડિલેહણ કરૂં ? 'ઇચ્છં' કહી સાધુએ મુહપત્તિ ૫૦ બોલથી, ઓઘો ૧૦ બોલથી, આસન ૨૫ બોલથી, સૂત્રનો કંદોરો ૧૦ બોલથી, અને ચોલપટ્ટો ૨૫ બોલથી પડિલેહવો, (સાધ્વીએ મુહપત્તિ ૫૦ બોલથી, ઓઘો ૧૦ બોલથી, આસન ૨૫ બોલથી, કપડો ૨૫ બોલથી, કંચુઓ ૨૫ બોલથી, સાડો ૨૫ બોલથી અને કંદોરો ૧૦ બોલથી પડિલેહવો.) પછી ઇરિયાવહિ પડિક્કમી ખમાસમણ દઈ 'ઇચ્છકારી ભગવન્! પસાય કરી પડિલેહણા પડિલેહાવોજી' ઇચ્છં. કહી સ્થાપનાચાર્યની પડિલેહણા કરે. તે આ પ્રમાણે—

પ્રથમ ખભાની કામલી પડિલેહી સંકેલીને તેની ઉપર સ્થાપનાચાર્ય મૂકે. પછી તેને છોડી પ્રથમ ઉપરની એક મુહપત્તિ પડિલેહે. પછી " શુદ્ધ સ્વરૂપના ધારક ગુરૂ, જ્ઞાનમય, દર્શનમય, ચારિત્રમય, શુદ્ધ શ્રદ્ધામય, શુદ્ધ પ્રરૂપણામય, શુદ્ધ સ્પર્શનામય, પંચાચાર પાળે, પળાવે, અનુમોદે મનગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિએ ગુપ્તા " આ પ્રમાણે તેર તેર બોલ બોલી પાંચે સ્થાપનાજીની પૃથક્ પૃથક્ પડિલેહણા કરે. પછી સ્થાપનાજી સંબંધી બીજી મુહપત્તિઓ પડિલેહે (સાંજની પડિલેહણા વખતે પહેલાં સ્થાપનાજીની બધી મુહપત્તિઓ પડિલેહીને પછી સ્થાપનાજી પડિલેહે.) પછી સ્થાપનાજી બાંધી ઠવણી ઉપર પધરાવી, ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહી, ખમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ સંદિસાહું ? ઇચ્છ, ખમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ પડિલેહું ? ઇચ્છં, કહી બાકીનાં સર્વ વસ્ત્રો પડિલેહવાં. છેવટે દાંડો પડિ-

લેહુવો. પછી ડંડાસણુ પડિલેહી, ઇરિઆવહી પડિક્કમી, કાજો લેવો. પછી ઇરિઆવહી પડિક્કમી કાજો જોઇને પરઠવવો. પછી ઇરિઆવહી પડિક્કમી, ખમાસમણુ દઈ, ઇચ્છા૦ સજ્ઝાય કરૂં ? ઇચ્છ, કહી એક નવકાર ગણી 'ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં' એ સજ્ઝાય પાંચ ગાથાની કહે.

પછી ઇચ્છા૦ ઉપયોગ કરૂં ? ઇચ્છ, ઇચ્છા૦ ઉપયોગ કરાવણી કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ? ઇચ્છ. ઉપયોગ કરાવણી કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી નવકાર ગણી, ઇચ્છા૦ ગુરૂ કહે 'લાભ' શિષ્ય કહે 'કહં' લઈશું ? ગુરૂ કહે 'જહાગહિઅં પુવ્વસૂરીહિં' શિષ્ય કહે 'આવસ્સિઆએ' ગુરુ કહે 'જસ્સ જોગો' કહી શિષ્ય સજ્ઝાતર ઘર પૂછે, (ગુરૂ કહે તે ઘર સજ્ઝાતર કરવું.)

પ્રાતઃ ગુરૂવંદન વિધિ—બે ખમા૦ દઈ ઇચ્છકાર૦ (પંન્યાસાદિ પદસ્થ હોય તો ખમા૦ દઇ) પછી અબ્ભુટ્ઠિઓ૦ ખામી ખમા૦ દઈ ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી પચ્ચક્ખાણુનો આદેશ આપશોજી ? ઇચ્છ. કહી (ગુરૂ પાસે પચ્ચક્ખાણુ લે) પછી ખમા૦ ઇચ્છા૦ બહુવેલ સંદિસાહું ? ઇચ્છ. ખમા૦ ઇચ્છા૦ બહુવેલ કરશું ? ઇચ્છ.

પહેલી પોરિસિ સુધી સ્વાધ્યાય કરવો. તે સ્વાધ્યાયને માટે આ પુસ્તકમાંથી ગાથાઓ વાંચવી.

૧૧. ચૈત્યવંદન વિધિ

ઇરિયાવહિ પ્રતિક્રમી ત્રણ ખમાસમણ દઇ ઇચ્છા૦ ચૈત્યવંદન કરૂં ? ઇચ્છ. કહી ચૈત્યવંદન જંકિંચિ૦ નમુત્થુણં૦

જાવંતિ૦ ખમા૦ જાવંત૦ નમોડર્હંત્૦ પૂર્વાચાર્યકૃત સ્તવન, જયવીરાય ઊભા થઇ અરિહંત ચેઇઆણં૦ અન્નત્થ૦ એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ પારીને નમોડર્હંત્ કહી થોય કહેવી.

૧૨ પોરિસિવિધિ

છ ઘડી દિવસ ચડ્યા પછી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ બહુ પડિપુન્ના પોરિસિ ? ઇચ્છં, કહી ખમાસમણ દઇ, ઇરિયાવહી પડિક્કમવા. પછી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ પડિલેહણ કરૂં ? ઇચ્છં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી. (ચોમાસાની વખતે વસતિ પ્રમાર્જવી.)

૧૩ પચ્ચક્ખાણ પારવાનો વિધિ

ખમાસમણ દઈ, ઇરિયાવહી પડિક્કમી, ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ ચૈત્યવંદન કરૂં ? ઇચ્છં. કહી જગચિંતામણીનું ચૈત્યવંદન જયવીયરાય સંપૂર્ણ પર્યંત કરવું. (સ્તવનના સ્થાને ઉવસગ્ગહરં કહેવું) પછી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ સજ્ઝાય કરૂં ? ઇચ્છં. કહી એક નવકાર ગણી 'ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં' સજ્ઝાય કહેવી. પછી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં. કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી. પછી ખમા૦ ઇચ્છા૦ પચ્ચક્ખાણ પારૂં ? 'યથાશક્તિ' ખમા૦ ઇચ્છા૦ પચ્ચક્ખાણ પાર્યું 'તહત્તિ' કહી જમણો હાથ મુઠી વાળી, ઓઘા ઉપર સ્થાપી એક નવકાર ગણી, આંબિલ પર્યંતના પચ્ચક્ખાણ નીચે પ્રમાણે કહીને પારવાં.

"ઉગ્ગએ સૂરે નમુક્કારસહિઅં પોરિસિં સાઢપોરિસિં સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમઢ્ઢ અવઢ્ઢ મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાણ કર્યું"

ચઉવિહાર; આયંબિલ, નીવિ, એકાસણું, બેઆસણું પચ્ચક્ખાણ કર્યું તિવિહાર; પચ્ચક્ખાણ ફાસિઅં, પાલિઅં, સોહિઅં તીરિઅં, કિટ્ટિઅં આરાહિઅં, જં ચ ન આરાહિઅં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.”

(આમાંનું જે પચ્ચક્ખાણ કર્યું હોય ત્યાં સુધી બોલવું આગળનાં પચ્ચક્ખાણ ન બોલવાં.) તિવિહાર ઉપવાસવાળાએ નીચે પ્રમાણે કહેવું.

“સૂરે ઉગ્ગએ ઉપવાસ કર્યો તિવિહાર; પોરિસિ સાઢપોરિસિ પુરિમઢ્ઢ અવઢ્ઢ મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાણ કર્યું પાણાહાર; પચ્ચક્ખાણ ફાસિઅં, પાલિઅં, સોહિઅં, તીરિઅં, કિટ્ટિઅં, આરાહિઅં જં ચ ન આરાહિઅં તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.”

(આમાં પણ પોરિસિ વગેરે પચ્ચક્ખાણનાં નામ જ્યાં સુધીને માટે તિવિહાર ઉપવાસ કર્યો ત્યાં સુધીના લેવાં)

આ પ્રમાણે પચ્ચક્ખાણ પાર્યા પછી નીચે પ્રમાણે ૧૭ ગાથા કહેવી.

ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં અહિંસા સંજમો તવો, દેવા વિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણો ॥ ૧ ॥ જહા દુમસ્સ પુપ્ફેસુ ભમરો આવિયઇ રસં, ન ય પુપ્ફં કિલામેઈ, સો અ પીણેઇ અપ્પયં ॥ ૨ ॥ એમેએ સમણા મુત્તા, જે લોએ સંતિ સાહુણો, વિહંગમા વ પુપ્ફેસુ, દાણભત્તેસણે રયા ॥૩॥ વયં ચ વિત્તિ લબ્ભામો, ન ય કોઈ ઉવહમ્મઇ, અહાગડેસુ રીયંતે, પુપ્ફેસુ ભમરા જહા ॥૪॥ મહુગારસમા બુદ્ધા, જે ભવંતિ અણિસ્સિયા, નાણાપિંડરયા દંતા, તેણ

વુચ્ચંતિ સાહુણો ॥ ત્તિબેમિ ॥ ૫ ॥ (દુમપુપ્ફિઅજ્ઝયણમ્ ॥ ૧ ॥) કહં નુ કુજ્જા સામન્નં, જો કામે ન નિવારએ, પએ પએ વિસીઅંતો, સંકપ્પસ્સ વસં ગઓ ॥ ૬ ॥ વત્થગંધમલંકારં, ઇત્થિઓ સયણાણિ ય, અચ્છંદા જે ન ભુંજંતિ, ન સે ચાઇ ત્તિ વુચ્ચઈ ॥ ૭ ॥ જે અ કંતે પિએ ભોએ, લદ્ધેવિ પિટ્ઠિ કુવ્વઈ, સાહીણે ચયઇ ભોએ, સે હુ ચાઈ ત્તિ વુચ્ચઇ ॥ ૮ ॥ સમાઈ પેહાઈ પરિવ્વયંતો, સિઆ મણો નિસ્સરઈ બહિદ્ધા; ન સા મહં નો વિ અહંપિ તીસે, ઇચ્ચેવ તાઓ વિણઇજ્જ રાગં ॥ ૯ ॥ આયાવયાહી ચય સોગમલ્લં, કામે કમાહી કમિયં ખુ દુક્ખં; છિંદાહિ દોસં વિણઇજ્જ રાગં, એવં સુહી હોહિસિ સંપરાએ ॥ ૧૦ ॥ પક્ખંદે જલિયં જોઈં, ધૂમકેઉં દુરાસયં નેચ્છંતિ વંતયં ભોત્તુું, કુલે જાયા અગંધણે ॥ ૧૧ ॥ ધિરત્થુ તેઽજસો કામી, જો તં જીવિયકારણા; વંતં ઇચ્છસિ આવેઉ, સેયં તે મરણું ભવે ॥ ૧૨ ॥ અહ ચ ભોગરાયસ્સ, તં ચ સિ અંધગવણ્હિણો, મા કુલે ગંધણા હોમો, સંજમં નિહુઓ ચર ॥૧૩॥ જઇ તં કાહિસિ ભાવં જા જા દિચ્છસિ નારીઓ; વાયાવિદ્ધુવ્વ હડો, અટ્ઠિઅપ્પા ભવિસ્સસિ ॥ ૧૪ ॥ તીસે સો વયણું સોચ્ચા, સંજયાઈ સુભાસિઅં અંકુસેણ જહા નાગો, ધમ્મે સંપડિવાઇઓ ॥ ૧૫ ॥ એવં કરંતિ સંબુદ્ધા પંડિઆ પવિયક્ખણા; વિણિઅટ્ટંતિ ભોગેસુ, જહા સે પુરિસુત્તમો; ત્તિબેમિ ॥૧૬॥ (સામન્નપુવ્વિયજ્જયણમ્ ॥ ૨ ॥) સંજમે સટ્ઠિઅપ્પાણું, વિપ્પમુક્કાણું તાઈણું, તેસિમેયમણાઇન્નં, નિગ્ગંથાણ મહેસિણું ॥ ૧૭ ॥

સાધુ મહારાજે ઉપયોગપૂર્વક મુહપત્તિ ગુચ્છો પડિલેહવો, પછી પડલાં અને પાત્રાં પડિલેહવાં.

૧૪ ગોચરીના ૪૭ દોષો

સાધુસાધ્વીએ આહાર પાણી વહોરતાં તેના ૪૨ દોષ વર્જવા તથા આહાર કરતાં મંડળીના ૫ દોષ વર્જવા તે આ પ્રમાણે–પ્રથમ ઉદ્ગમના એટલે આહાર ઉપજવાના સંબંધના ૧૬ દોષ આ પ્રમાણે–૧ સર્વ દર્શનીઓને અથવા સર્વ લિંગીઓ(મુનિઓ)ને ઉદ્દેશીને કરવું તે આધાકર્મી દોષ. ૨ પૂર્વે તૈયાર કરેલા ભાત, લાડુ આદિકને મુનિને ઉદ્દેશીને દહીં ગોળ વિગેરેથી સ્વાદિષ્ટ કરવા, તૈયાર થયેલ ચૂરમા મધ્યે ઘૃતાદિ ભેળવી લાડુ કરવા તે ' ઉદ્દેશ દોષ ' ૩ શુદ્ધ અન્નાદિકને આધાકર્મીથી મિશ્રિત કરવું તે ' પૂતિકર્મદોષ. ' ૪ જે પોતાને માટે તથા સાધુને માટે પ્રથમથી જ કલ્પીને બનાવવું તે ' મિશ્ર દોષ; ' ૫ સાધુને માટે ક્ષીર આદિક જુદાં કરી પોતાના ભાજનમાં સ્થાયી રાખવાં તે ' સ્થાપિત દોષ. ' ૬ વિવાહાદિકને વિલંબ છતાં સાધુને રહેલા જાણી તેમનો લાભ મેળવવા માટે તે વખતમાં જ વિવાહાદિ કરવા તે 'પાહુડી દોષ.' ૭ અંધકારમાં રહેલી વસ્તુને દીવા આદિકથી શોધી લાવી સાધુને આપવી તે 'પ્રાદુઃકરણ દોષ.' ૮ સાધુને માટે કિંમત આપીને ખરીદ કરવું તે 'ક્રીત દોષ.' ૯ સાધુને માટે ઉધારે અન્નાદિક લાવીને આપવું તે 'પ્રામિત્યક દોષ.' ૧૦ પોતાની વસ્તુ બીજા સાથે અદલાબદલી કરીને મુનિને આપવી તે 'પરાવર્તિત દોષ.' ૧૧ સાહમું લાવીને આપવું તે 'અભ્યાહૃત દોષ.' ૧૨ કુડલાદિકમાંથી ઘી આદિક કાઢવા માટે તેના મુખ પરથી માટી વિગેરે દૂર કરવી તે 'ઉદ્ભિન્ન દોષ.' ૧૩ ઉપલી ભૂમિથી, સીકેથી કે ભોંયરામાંથી લઈને સાધુને આપવું તે 'માલોપહૃત દોષ.' ૧૪ રાજા આદિ જોરાવરીથી કોઈની પાસેથી આંચકી લઇને આપે તે 'આચ્છેદ્ય દોષ.' ૧૫

આખી મંડળીએ નહીં ક્ષીધેલું (નહીં રજા આપેલું) તેમાંનો એક જણ સાધુને આપે તે 'અનાસૃષ્ટિ દોષ.' ૧૬ સાધુનું આવવું સાંભળી પોતાને માટે કરાતી રસવતી પ્રમુખમાં વધારે તે 'અધ્યવપૂરક દોષ.' આ સોળ દોષ આહાર દેનારથી લાગે છે.

હવે સાધુથી થતા ઉત્પાદનાના ૧૬ દોષ આ પ્રમાણે– ૧ ગૃહસ્થના બાળકને દૂધ પાવું, નવરાવવું, શણગારવું, રમાડવું તથા ખોળામાં બેસાડવું ઇત્યાદિ કર્મ કરવાથી મુનિને 'ધાત્રીપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૨ દૂતની પેઠે સંદેશો લઈ જવાથી સાધુને 'દૂતિપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૩ ત્રણે કાળના લાભાલાભ જીવિત મૃત્યુ આદિ નિમિત્ત કહેવાથી 'નિમિત્તપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૪ ભિક્ષા માટે પોતાના કુળ, જાતિ, કર્મ, શિલ્પ આદિકના વખાણ કરવાથી 'આજીવપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૫ ગૃહસ્થની પાસે દીનપણું જણાવીને ભિક્ષા લેવાથી 'વનીપકપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ભિક્ષાપ્રાપ્તિ માટે ઔષધાદિક બતાવવાથી 'ચિકિત્સાપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૭ ગૃહસ્થને ડરાવી, શ્રાપ દઈને આહાર ગ્રહણ કરવાથી 'ક્રોધપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. સાધુઓની પાસે એવી પ્રતિજ્ઞા કરે કે 'હું તો લબ્ધિમાન્, કે જો અમુક ઘરેથી સારો આહાર તમને લાવી આપું' એમ કહી ગૃહસ્થને વિડંબના કરી આહાર ગ્રહણ કરે તેથી 'માનપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૯ ભિક્ષા માટે જુદા જુદા વેષ તથા ભાષા બદલવાથી 'માયાપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૧૦ અતિ લોભવડે ભિક્ષા લેવા માટે ઘણું ભટકવાથી 'લોભપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૧૧ પહેલાં ગૃહસ્થના મા–બાપની તથા પછી સાસુ–સસરાની પ્રશંસાપૂર્વક તેમની સાથે પોતાનો પરિચય જણાવવાથી 'પૂર્વપશ્ચાત્ સંસ્તવ' નામે દોષ લાગે છે. ૧૨–૧૩–૧૪–૧૫

ભિક્ષા માટે વિદ્યા, મંત્ર, નેત્રાંજન આદિ ચૂર્ણ તથા પાદલેપાદિ યોગનો ઉપયોગ કરવાથી 'વિદ્યાદિપિંડ' નામે ચાર દોષ લાગે છે. ૧૬ ભિક્ષા માટે ગર્ભનું સ્તંભન, ગર્ભનું ધારણ, પ્રસવ તથા રક્ષાબંધનાદિ કરાવવાથી 'મૂળકર્મપિંડ' નામે દોષ લાગે છે.

હવે સાધુ તથા ગૃહસ્થ બંનેના સંયોગથી ઉત્પન્ન થતા એષણાના દશ દોષ આ પ્રમાણે—૧ આધાકર્માદિક દોષની શંકા સહિત જે પિંડ ગ્રહણ કરવો તે 'શંકિત દોષ'. ૨ સચિત્ત અથવા અચિત્ત એવા મધુઆદિક નિંદનીય પદાર્થોના સંઘટ્ટવાળો પિંડ ગ્રહણ કરવો તે 'ભ્રક્ષિત દોષ'. ૩ છ કાયની (સચિત્તની) મધ્યમાં સ્થાપન કરેલું જે અચિત્ત અન્ન પણ લેવું તે 'નિક્ષિપ્ત દોષ'. ૪ સચિત્ત ફળાદિકથી ઢંકાયેલું જે અન્નાદિ ગ્રહણ કરવું તે 'પિહિત દોષ'. ૫ દેવાના પાત્રમાં રહેલા પદાર્થને બીજા પાત્રમાં નાંખીને તે વાસણથી જે દેવું તે 'સંહૃતદોષ'. ૬ બાલક, વૃદ્ધ, નપુંસક, ક્રૂજતો, આંધળો, મદોન્મત્ત, હાથપગ વિનાનો, બેડીવાળો, પાદુકાવાળો, ખાંસીવાળો, ખાંડનાર, તોડનાર, ફાડનાર, અનાજ વિગેરે દળનાર, ભુંજનાર, કાતરનાર, પિંજનાર વિગેરે છકાયના વિરાધક પાસેથી તેમજ ગર્ભિણી, તેડેલ છોકરાવાળી અથવા ધાવતા બાળકવાળી સ્ત્રી પાસેથી આહાર લેવો તે 'દાયકદોષ'. ૭ દેવાલાયક જે ખાંડ આદિક વસ્તુ તેને સચિત્ત અનાજ આદિકમાં મિશ્ર કરી આપવું તે 'ઉન્મિશ્રદોષ'. ૮ અચિત્તપણાને પામ્યા વિનાનું જે દેવું તે 'અપરિણત દોષ'. ૯ દહીં, દૂધ, ઘી, ખીર આદિ દ્રવ્યોથી જે વાસણ તથા હાથાદિને ખરડીને આપે તે 'લિપ્તદોષ.' ૧૦ ઘી આદિકના જમીન ઉપર છાંટા પડે તેમ વહોરાવવું તે 'છર્દિતદોષ'.

હવે ગ્રાસૈષણાના અર્થાત્ આહારાદિ વાપરતી વખતના પાંચ દોષ આ પ્રમાણે–૧ રસના લોભથી પુડલા આદિકને અંદર તથા ઉપરથી ઘી, ખાંડ આદિમાં ઝબોળવા તે 'સંયોજના દોષ'. ૨ જેટલો આહાર કરવાથી ધીરજ, બળ, સંયમ તથા મન, વચન, કાયાના યોગને બાધ ન આવે તેટલો આહાર કરવો, ઉપરાંત કરે તો 'પ્રમાણાતિરિક્તતા દોષ'. ૩ સ્વાદિષ્ટ અન્નને અથવા તેના દેનારને વખાણતો થકો જે ભોજન કરે તે રાગરૂપી અગ્નિથી ચારિત્રરૂપ ચંદનનાં કાષ્ઠોને બાળીને કોલસારૂપ કરી નાંખે છે તેથી તે 'અંગારદોષ'. ૪ અન્નની કે તેના દેનારની નિંદા કરતે આહાર કરે તે પણ ચારિત્રરૂપ ચિત્રશાળાને કાળી કરે છે તેથી તે 'ધૂમ્રદોષ'. ૫ મુનિને ભોજન કરવામાં છ કારણો છે–૧ ક્ષુધા વેદના શમાવવા માટે; ૨ આચાર્યાદિક સાધુની વૈયાવચ્ચ કરી શકાય તે માટે, ૩ ઇર્યાસમિતિની શુદ્ધિ માટે, ૪ સંયમ પાળવા માટે, જીવિતવ્યની રક્ષા માટે, તથા ૬ ધ્યાનને સ્થિર કરવા માટે ભોજન કરવાની જરૂરિયાત છે, તેના અભાવે ભોજન કરે તો 'કારણાભાવ' નામનો પાંચમો દોષ લાગે.

આ ૪૭ દોષ સાધુ-સાધ્વીએ બરાબર સમજીને નિરંતર તે દોષ ન લાગે તેમ સાવધાનપણે વર્તવું.

આહાકમ્મુદ્દેસિય, પૂઇકમ્મે ય મીસજાએ ય;
ઠવણા પાહુડિયાએ, પાઓઅર કીય પામિચ્ચે. ૧

પરિયટ્ટિએ અભિહડુ, ભિન્ન માલોહડે ય અચ્છિજ્જે;
અનિસિટ્ઠે ડજ્ઝોયરએ, સોલસ પિણ્ડુગ્ગમે દોસા. ૨

ધાઈ દૂઇ નિમિત્તે, આજીવ વણીમગે તિગિચ્છા ય;
કોહે માણે માયા, લોભે ય હવન્તિ દસ એએ. ૩

પુવ્વિ-પચ્છા-સંથવ, વિજ્જા મંતે ય ચુણ્ણ જોગે ય;
ઉપ્પાયણાએ દોસા, સોલસમે મૂલકમ્મે ય. ૪

સંકિયમક્ખિયનિક્ખિત્તે, પિહિય સાહરિયદાયગુમ્મીસે;
અપરિણય લિત્ત છડ્ડિય, એસણ દોસા દસ હવન્તિ;
સંજોયણા પમાણે, ઇંગાલે ધૂમડકારણે ચેવ. ૫

૧૪. ગોચરી આલોવવાની વિધિ

ઉપર જણાવેલા દોષ ટાળી ગોચરી લઇ આવી, ત્રણ વાર નિસીહિ કહીને ઉપાશ્રયમાં પ્રવેશ કરે. ગુરુ સન્મુખ આવી 'નમો ખમાસમણાણું, મત્થએણ વંદામિ' કહે. પછી પગ મૂકવાની ભૂમિ પ્રમાજી, ગુરુ અથવા વડીલ સન્મુખ ઊભા રહી. ડાબા પગ ઉપર ડાંડો રાખી જમણા હાથમાં મુહપત્તિ રાખી, ઊભા ઊભા ખમાસમણ દઇ આદેશ માગી ઇરિઆવહિ૰ તસ્સ ઉત્તરી૰ અન્નત્થ૰ કહી એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરે. કાઉસ્સગ્ગમાં જે ક્રમથી ગોચરીની જે જે વસ્તુઓ લીધી હોય તે અને તેમાં લાગેલા દોષ સંભારે. પછી 'નમો અરિહંતાણં' કહી, કાઉસ્સગ્ગ પારી ધારી રાખેલા અતિચાર ક્રમ પ્રમાણે ગુરુને કહી બતાવે. પછી ગુરુને આહાર દેખાડે. પછી ગોચરી આલોવે, તે આ પ્રમાણે—

'પડિક્કમામિ ગોઅરચરિઆએ'થી માંડી મિચ્છામિ દુક્કડં પર્યંત (શ્રમણ સૂત્ર–પગામ સજ્ઝાયમાં આવે છે તે આલાવો) કહે. પછી તસ્સ ઉત્તરી૰ અન્નત્થ૰ કહી કાઉસ્સગ્ગ કરે. તે કાઉસ્સગ્ગમાં નીચેની ગાથા વિચારે.

અહો જિણેહિં અસાવજ્જા, વિત્તિ સાહૂણ દેસિયા;
મુક્ખસાહણહેઉસ્સ, સાહુ દેહસ્સ ધારણા ૧

અર્થ–મોક્ષ સાધનના હેતુરૂપ એવા સાધુના દેહને ટકાવનારી એવી પાપ રહિત વૃત્તિ (વર્તન) જિનેશ્વરોએ સાધુઓને દેખાડી છે તે આશ્ચર્યરૂપ છે.

પછી કાઉસ્સગ્ગ પારીને લોગસ્સ કહે.

સાંજે ગુરુને વંદન વિધિ

બે ખમાસમણ દઈ ઈચ્છકાર૦ (પંન્યાસાદિ પદસ્થ હોય તો ખમાસમણ દઈ) પછી અબ્ભુટ્ઠિઓ૦ ખામી, ખમાસમણ દઈ યથાશક્તિ પચ્ચક્ખાણ લેવું.

૧૫. પડિલેહણ વિધિ (સાંજની)

ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છા૦ બહુ પડિપુન્ના પોરિસિ ? કહી ખમાસમણ દઈ, ઇરિયાવહી પડિક્કમી, ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ પડિલેહણ કરું ? ઈચ્છં, ખમા૦ ઇચ્છા૦ વસ્તી પ્રમાર્જું ? ઈચ્છ, કહી ઉપવાસ કર્યો હોય તો મુહપત્તિ, આસન ને ઓઘો પડિલેહવાં, નહીં તો પૂર્વવત્ પાંચ વાનાં પડિલેહવાં. પછી ઇરિયાવહી પડિક્કમી ખમાસમણ દઇ, ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી પડિલેહણા પડિલેહાવોજી. એમ કહી પૂર્વોક્ત રીતે સ્થાપનાજીની પડિલેહણા કરવી. પછી ખમાસમણ૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઈચ્છં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહી, ખમાસમણ૦ ઇચ્છા૦ સજ્ઝાય કરું ? ઈચ્છં. કહી, એક નવકાર ગણી 'ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં' એ સજ્ઝાય પાંચ ગાથાની કહે. પછી આહાર વાપર્યો હોય તો બે વાંદણા દઈને

ઇચ્છકારી ભગવન્! પસાય કરી પચ્ચક્ખાણનો આદેશ દેશોજી. કહી મુઠ્ઠસી આદિ ચેાગ્ય પચ્ચક્ખાણ કરે. ઉપવાસ કર્યો હોય તો ખમાસમણ દઈ ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી પચ્ચક્ખાણનો આદેશ દેશોજી. કહી ચઉવિહાર ઉપવાસ કે પાણહારનું પચ્ચક્ખાણ કરે. પછી ખમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ સંદિસાહું? ઇચ્છં. ખમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ પડિલેહું? ઇચ્છં. કહી સર્વ વસ્ત્ર પડિલેહે. પછી પૂર્વોક્ત રીતે ઇરિયાવહી પડિક્કમી, કાજો લઈ, ઇરિયાવહી પડિક્કમી, કાજો પરઠવે.

૧૬. સ્થંડિલ શુદ્ધિનો વિધિ

દૈવસિક પ્રતિક્રમણના પ્રારંભમાં ખમા૦ ઇરિયાવહી૦ તસ્સ ઉત્તરી. અન્નત્થ૦ કહી એક લેાગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી કરી 'નમેા અરિહંતાણં' કહી કાઉસ્સગ્ગ પારી લેાગસ્સ૦ ખમા૦ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પચ્ચક્ખાણ (ન કર્યું હોય તેા કરવું. અને કર્યું હોય તેા) કર્યું છેજી એમ કહી ખમા૦ ઇચ્છા૦ સ્થંડિલ પડિલેહું? ઇચ્છં, કહી એકેકી દિશાએ છ છ માંડલા કરે તે આ પ્રમાણે :—

૧ આઘારે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણુહિયાસે.
૨ આઘારે આસન્ને પાસવણે અણુહિયાસે.
૩ આઘારે મજ્ઝે ઉચ્ચારે પાસવણે અણુહિયાસે.
૪ આઘારે મજ્ઝે પાસવણે અણુહિયાસે.
૫ આઘારે દૂરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણુહિયાસે.
૬ આઘારે દૂરે પાસવણે અણુહિયાસે.

બીજા છ માંડલામાં અણુહિયાસે ને ઠેકાણે 'અહિયાસે'

કહેવું. ત્યાર પછી બીજા બાર માંડલામાં આઘાડેને બદલે અણાઘાડે કહેવું. બાકી ઉપર પ્રમાણે જ કહેવું, એકંદર ૨૪ માંડલા કરવા.

આઘાડે=આગાઢ કારણે	અણુહિયાસે=સહન ન થઇ શકે તે
આસન્ને=નજીકમાં	મજ્ઝે=વચ્ચે
ઉચ્ચારે=વડીનીતિ	દૂરે=છેટે
પાસવણે=લઘુનીતિ	અહિયાસે=સહન થઈ શકે તો

પછી ઇરિયાવહી પડિક્કમી, ચૈત્યવંદન કરી દૈવસિકાદિ પ્રતિક્રમણ શરૂ કરે.

રાઈ, દેવસી અને પક્ખીમાં પાંચ કે તેથી વધુ સાધુ સમુદાય હોય તો ત્રણને ખામવા. શિષ્ય સમુદાય વધારે હોય તો ચૌમાસીમાં પાંચ સાધુને અને સંવત્સરીમાં સાત સાધુને ખામવા.

૧૭. સંથારા પોરિસીનો વિધિ

રાત્રે પહોર રાત્રી પર્યંત સજ્ઝાય ધ્યાન કર્યા પછી સંથારો કરવાને અવસરે ખમા૦ ઇચ્છા૦ 'બહુ પડિપુન્ના પોરિસિ' કહી ખમાસમણ દઈ ઇરિયાવહીથી લોગસ્સ સુધી કહી, ખમા૦ ઇચ્છા૦ 'બહુ પડિપુન્ના પોરિસી રાઇય સંથારએ ઠામિ' ઇચ્છં. કહી ચઉક્કસાય૦ નમુત્થુણં૦ જાવંતિ૦ ખમા૦ જાવંત૦ નમોઽર્હત્૦ ઉવસગ્ગહરં૦ અને જય વીયરાય પૂરા કહી ખમા૦ ઇચ્છા૦ સંથારા વિધિ ભણવા મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં. કહી મુહપત્તિ પડિલેહીને ' નિસીહિ નિસીહિ

નિસીહિ નમો ખમાસમણાણું ગોયમાઇણું મહામુણીણું, આટલો પાઠ, નવકાર તથા કરેમિ ભંતે–એટલું ત્રણ વાર કહે.

અણુજાણહ જિટ્ઠિજ્જા અણુજાણહ પરમગુરુ, ગુરુગુણ· રયણેહિં મંડિયસરીરા; બહુપડિપુણ્ણા પોરિસિ, રાઇયસંથારએ ઠામિ. ૧. અણુજાણહ સંથાર, બાહુવહાણેણ વામપાસેણં, કુક્કુડિપાયપસારણ, અંતરંત પમજ્જએ ભૂમિં. ૨. સંકોઇઅ સંડાસા, ઉવ્વટ્ટંતે અ કાયપડિલેહા; દવ્વાઈ ઉવઓગં, ઊસાસ· નિરૂંભણા લોએ. ૩. જઈ મે હુજ્જ પમાઓ, ઈમસ્સ દેહસ્સિ· માઇ રયણીએ; આહારમુવહિદેહું, સવ્વં તિવિહેણ વોસિરિઅં ૪ ચત્તારિ મંગલં અરિહંતા મંગલં, સિદ્ધા મંગલં, સાહુ મંગલ, કેવલીપન્નત્તો ધમ્મો મંગલં ૫. ચત્તારિ લોગુત્તમા– અરિહંતા લોગુત્તમા, સિદ્ધા લોગુત્તમા, સાહૂ લોગુત્તમા, કેવલિ પન્નત્તમા, કેવલિપન્નત્તો ધમ્મો લોગુત્તમો ૬. ચત્તારિ સરણું પવ· જ્જામિ, અરિહંતે સરણું પવજ્જામિ, સિધ્ધે સરણું પવજ્જામિ, સાહૂ સરણું પવજ્જામિ. કેવલિપન્નત્ત ધમ્મં સરણું પવજ્જામિ ૭. પાણાઈ વાયમલિઅં, ચોરિક્ક મેહુણ દવિણમુચ્છં; કોહં માણું માયં, લોભં પિજ્જં તહા દોસં ૮. કલહં અબ્ભક્ખાણું, પેસુન્ન રઈઅરઇ સમાઉત્તં, પરપરિવાયં માયા મોસં મિચ્છત્તસલ્લં ચ ૯. વોસિરિસુ ઇમાઇં, મુક્ખમગ્ગસંસગ્ગવિગ્ઘભૂઆઇં; દુગ્ગઇનિબંધણાઇં, અઠ્ઠારસ પાવઠાણાઇં ૧૦. એગોઽહં નત્થિ મે કોઈ, નાહમન્નસ્સ કસ્સઈ; એવં અદીણમણસો, અપ્પાણ· મણુસાસઈ ૧૧. એગો મે સાસઓ અપ્પા નાણદંસણસ જુઓ; સેસા મે બાહિરા ભાવા, સવ્વે સંજોગલક્ખણા ૧૨ સંજોગ· મૂલા જીવેણ, પત્તા દુક્ખપરંપરા; તમ્હા સંજોગસંબંધં, સવ્વં તિવિહેણ વોસિરિઅં ૧૩. અરિહંતો મહ દેવો; જાવજ્જીવં

સુસાહુણો ગુરુણો; જિણપન્નત્તં તત્તં, ઇઅ સમ્મત્તં મએ ગહિઅં ૧૪. ખમિઅ ખમાવિઅ, મઇ ખમિઅ સવ્વહ જીવનિકાય; સિદ્ધહ સાખ આલોયણુહ, મુજ્જહ વઇર ન ભાવ ૧૫. સવ્વે જીવા કમ્મવસ, ચઉદહ રાજ ભમંત; તે મે સવ્વ ખમાવિઆ, મુજ્જવિ તેહુ ખમંત ૧૬. જં જં મણેણ બદ્ધં, જં જં વાએણ ભાસિઅં પાવં; જં જં કાએણ કયં, મિચ્છામિ દુક્કડં તસ્સ. ૧૭

તેમાં ચૌદમી ગાથા ત્રણ વાર કહેવી. પછી ત્રણ નવકાર ગણવા. પછી છેલ્લો ત્રણ ગાથા કહેવી. ત્યાર બાદ નિદ્રા ન આવે ત્યાં સુધી સજ્ઝાય ધ્યાન કરે. પછી કુકડાની માફક પગ સંકોચીને સૂવે.

૧૮. પાક્ષિક પ્રતિક્રમણમાં કોઇને છીંક આવે તો કાઉસ્સગ્ગ કરવાનો વિધિ

જો પાક્ષિક અતિચાર અગાઉ છીંક આવે તો ઇરિયાવહીથી માંડીને સર્વ ફરીને કરવું, અતિચાર પછી બૃહત્શાંતિ સુધીમાં આવે તો દુક્ખક્ખઓનો કાઉસ્સગ્ગ કર્યા અગાઉ ઇરિયાવહી પડિક્કમી, લોગસ્સ કહી ખમાસમણ દઇ ઇચ્છા૦ 'ક્ષુદ્રોપદ્રવ ઓહડાવણુત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ?' ઇચ્છં, કહી ક્ષુદ્રો૦ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરવો. તે નીચેની ગાથા કહીને પારવો.

सर्वे यक्षाम्बिकाद्या ये वैयावृत्यकारा जिने (सुराः)
क्षुद्रोपद्रवसंघातं, ते कृतं द्रावयंतु नः १

પછી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો.

૧૯. બાર માસે કાઉસ્સગ્ગ કરવાનો વિધિ

ચૈત્ર શુદ્ધિ ૧૧–૧૨–૧૩ અથવા ૧૨–૧૩–૧૪ અથવા ૧૩–૧૪–૧૫ એ ત્રણે દિવસોએ દરરોજ દૈવસિક પ્રતિક્રમણમાં સજ્ઝાય કહ્યા પછી આ કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પ્રથમ ખમાસમણ દઈ ઈચ્છા૦ 'અચિત્તરજ ઓહડાવણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ?' ઈચ્છ. અચિત્ત૦ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરવો, પારીને લોગસ્સ કહેવો.

૨૦. લોચ કરવાના પ્રારંભમાં કાઉસ્સગ્ગ કરવાનો વિધિ

લોચ કરવો હોય તે દિવસે લોચ કર્યા અગાઉ ઈરિયાવહી પડિક્કમી ખમા૦ ઈચ્છા૦ (સચિત્ત) અચિત્તરજ ઓહડાવણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ?' ઇચ્છ (સચિત્ત) અચિત્ત૦ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરવો. પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો.

૨૧. કોઇ સાધુ કાળ કરે ત્યારે સાધુને કરવાનો વિધિ

જો કોઈ સાધુ કે સાધ્વીએ રાત્રે કાળ કર્યો હોય અને બીજા સાધુઓને પ્રતિક્રમણ ક્રિયા કરવી હોય તો સ્થાપનાચાર્યજીને લઈ તે સ્થાને કે બીજા સ્થાનકે જઈને મનમાં ક્રિયા કરવી અને કાળ કરેલ સાધુ તથા બીજા સાધુઓના સ્થાપનાચાર્યજી ત્યાં રાખવા નહિ.

કોઈ સાધુ અથવા સાધ્વી કાળ કરે કે તરત જ મૃતકના માથાની જગ્યાએ જમીનમાં લોઢાની ખીલી મારવી, પછી જે સાધુએ કાળ કર્યો હોય તેની પાસે આવીને એક સાધુ આ

પ્રમાણે કહે : કોટિકગણ, વયરીશાખા, ચાંદ્રકુલ, આચાર્યશ્રી વિજયસિંહસૂરિ, ઉપાધ્યાય શ્રી સકલચંદ્રજી, પંન્યાસ શ્રી સત્યાવજયગણિ, સ્થવિર શ્રી (સમુદાયમાં વૃદ્ધ સાધુનું નામ) મહત્તરાશ્રી (મોટા ગુરુણીજીનું નામ) અમુક મુનિના શિષ્ય (મુનિશ્રી) અમુકની શિષ્યા ( ) મહાપારિઠાવણિઆએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી પ્રગટ નવકાર કહી ત્રણ વાર વોસિરે વોસિરે કહે, તે વખતે માથે વાસક્ષેપ નાખવો.

કોઇ સાધુ કાળ કરે ત્યારે શ્રાવકને કરવાનો વિધિ

જો રાત્રિ મૃતક રાખવાનું હોય, તો મૃતકના માથાની નીચે જમીન ઉપર કે થાંભલે ખીલી મારવી અને નિર્ભય માણસોએ રાત્રે જાગવું પણ સૂવું નહિ.

પ્રથમ દાઢી, મૂછ અને માથાના કેશ કાઢી નંખાવે, પછી હાથની છેલ્લી આંગળીના ટેરવાનો છેદ કરે, પછી હાથ પગની આંગળીઓનો ધોળા સુતરથી બંધ કરે, પછી કથરોટમાં બેસાડીને કાચા પાણીથી સ્નાન કરાવે, પછી નવાં સુંવાળાં કપડાંથી શરીર લુંછીને સુખડ કેશર બરાસનો વિલેપન કરી નવાં સુંવાળાં વસ્ત્ર પહેરાવે તે આ પ્રમાણે :—સાધુ સાધ્વી હોય તો પ્રથમનો ઓઘો લઇ લેવો, સાધુને નવો ચોળપટ્ટો ૨॥ હાથનો પહેરાવી કંદોરો બાંધે તથા નવો શ્વેત કપડો ૩॥ હાથનો કેશરના પાંચ અવળા સાથીઆ કરી ઓઢાડે, બીજા કપડાંને કેશરનાં છાંટા નાંખવા. ननामी ઉપર એક ઉત્તરપટ્ટો પાથરવો અને તેના વચલા ભાગમાં એક આટાનો અવળો સાથીઓ કરવો અને માંડવી હોય તો બેઠકે અવળો સાથીઓ કરવો, તથા સાધ્વી હોય તો લેંઘા વગેરે નીચેનાં બધાં વસ્ત્રો

સિવાયના ઉપરના ભાગનાં બધાં વસ્ત્રોને કેશરના અવળા પાંચ પાંચ સાથીઆ કરવા તેમજ ઉપર અને નીચેનાં બધાં વસ્ત્રોને કેશરના છાંટા નાંખવા.

ચાર આંગળ પહોળો નવાં લુગડાંનો પાટો કેડે બાંધવો, પછી નાવના આકારે ચોદ પડનો લ ગોટ પહેરાવે. તે નાવના આકારે ન હોય, ના કપડાંના ચૌદ પડ કરીને તેનો લ ગોટ પહેરાવે, પછી નાનો લેંઘો જાંઘ સુધીનો પહેરાવે, પછી લાંબો લેઘો પગના કાંડા સુધીનો પહેરાવી કેડે દોરો બાંધીને. એક સાડો ઢીંચણથી નીચે અને પગના કાંડાથી ઉપર સુધીનો પહેરાવે, તેના ઉપર બીજો સાડો પગના કાંડા સુધી પહેરાવી દોરીથી બાંધવો. પછી કંચવાની જગ્યાએ, લુગડાનો પાટો વીંટી ત્રણ કંચવા પહેરાવી એક કપડો ઓઢાડે, પછી સુવાડીને બીજો કપડો ઓઢાડે, અને જમીન ઉપર સુવાડે ત્યાં પણ માથાની જગ્યાએ જમીનમાં ખીલો ઠોકે, પછી મૃતકની જમણી બાજુએ ચરવળી તથા મુહપત્તિ મૂકે અને ડાબી બાજુએ ઝોળીની અંદર ખંડિત પાત્રામાં એક લાડુ મૂકે. પછી જે વખતે કાળ કર્યો હોય તે વખતનું કયું નક્ષત્ર હતું તે જોવું. (અથવા બ્રાહ્મણને પૂછવું) રોહિણી, વિશાખા, પુનર્વસુ અને ત્રણ ઉત્તરા એ છ નક્ષત્રમાં ડાભના બે પુતળાં કરવાં. જ્યેષ્ઠા, આર્દ્રા, સ્વાતિ, શતભિષા, ભરણી, અશ્લેષા અને અભિજિત્ આ સાત નક્ષત્રમાં પુતળાં કરવા નહિ, બાકીના ૧૫ નક્ષત્રમાં એકેક પુતળું કરવું. તે પુતળાના જમણા હાથમાં ચરવળી તથા મુહપત્તિ આપવી, તથા ડાબા હાથની ઝોળીમાં ભાંગેલું પાત્ર લાડુ સાહત મૂકવું. જો બે પુતળાં હોય તો બંનેને તે પ્રમાણે આપવું. પછી પૂતળાં આદિ બધી વસ્તુ મૃતકની પાસે મૂકવી. પછી સારો મજબૂત ત્રીજો કપડો હોય તે પાથરીને તેની

અંદર બધી વસ્તુઓ સહિત મૃતકને સૂવાડીને કપડાંના બધા છેડા વીંટાળી દે. અને મૃતકનાં પ્રથમનાં બધા વસ્ત્રો હોય તે શ્રાવકો ઉનાં પાણીથી પલાળી સૂકાવી ફાડીને પરઠવી દે અને સંથારો, કામળી વગેરે જે ઉનનાં કપડાં હોય તેને ગોમુત્ર છાંટે (જો સુતરાઉ કપડાંને પલાળવાની જોગવાઇ ન બને તો ગોમુત્ર છાંટે તો પણ ચાલે.)

૨૨. સાધુ સાધ્વી કાળધર્મ પામે ત્યારે જોઇતા સામાનની યાદી

લાડવાના ડોયલા, દીવીઓ વાંસની ૪, વાટકા ૪, દેવતા ને કંદુપ શેર ૨, સુતર શેર ૨॥, બદામ શેર ૧૦, ટોપરાં મણ ૦॥, ચોમાસું હોય તો વધારે. પુંજણીઓ ૨, સાજમાં સામાન વાંસ ૨, બપાટીઆં અને છાણાં આશરે ૧૫, ખોડા ઢોરની ગાડી, બરાસ તોલો ૦॥, કેશર તોલો ૦॥, વાસક્ષેપ તોલો ૦॥, સોના રૂપાનાં ફુલ, બળતણ, છૂટા પૈસા રૂા. ૫ ના આશરે, તાસ, દેઘડો, બાજરી આશરે ૫ મણ, સુખડ, રાળ શેર ૨, ચોમાસું હોય તો વધારે, ગુલાલ શેર ૫, નાડું શેર ૧.

ગૃહસ્થ મૃતકને લઈ જાય ત્યારે બીજી વાર વાસક્ષેપ મંત્રેલો કે વેચાતો લાવેલો એમ ને એમ નાંખવો ઉપાશ્રય-માંથી મૃતકને બહાર કાઢે ત્યારે પગ તરફથી કાઢે, કોઇએ રોવું નહિ, પણ સર્વ શ્રાવકોએ 'જય જય નંદા' 'જય જય ભદ્રા' એમ બોલતા જવું; અને આગળ બદામો, નાણું વગેરે ઉપાશ્રયથી ઠેઠ સ્મશાનભૂમિ સુધી એક શ્રાવકે ઊછાળવું. શોક રહિત મહોત્સવપૂર્વક વાજીંત્ર વાગતે મોટા આડંબરથી, શુદ્ધ કરી રાખેલ ભૂમિ ઉપર સુખડ વગેરેનાં ઉત્તમ લાકડાંની ચિતા

કરી માંડવી પધરાવે, ત્યારે મૃતકનું મુખ ગામ તરફ રાખી, અગ્નિસંસ્કાર કરી, રક્ષા યોગ્ય સ્થાનકે પરઠવી, પવિત્ર થઇ ગુરુ પાસે આવી સંતિકરં કે લઘુશાંતિ અથવા બૃહત્શાંતિ સાંભળે તથા અનિત્યતાનો ઉપદેશ સાંભળી શ્રાવકો અઠ્ઠાઈ-મહોત્સવ કરે. મૃતકને ઉપાડી ગયા પછી આખા મકાનમાં ગોમુત્ર છાંટવું તથા મૃતકના સંથારાની જગ્યા સોના વાણી કરેલ અચિત્ત પાણીથી ધોઇ નાંખવી તથા મૃતકે જ્યાં જીવ છોડ્યો હોય ત્યાં લોટનો અવળો સાથીઓ કરવો. કાળ કરેલ સાધુ સાધ્વીના શિષ્ય કે શિષ્યા અથવા લઘુપર્યાયવાળા શિષ્ય કે શિષ્યા અવળો વેષ પહેરે અને ઓઘો જમણા હાથમાં રાખી અવળો કાજો દ્વારથી આસન તરફ લે. અવળો કાજો લેતી વખતે પ્રથમ કરેલ લોટનો અવળો સાથીઓ અવળા કાજામાં લઈ લેવો, પછી કાજા સંબંધી ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને અવળા દેવ વાંદવાની શરૂઆત કરે.

પ્રથમ કલ્લાણકંદની એક થોઈ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ, પછી અન્નત્થ૦ અરિહંતચેઈ૦ જય વીયરાય૦ ઉવસગ્ગહરં૦ નમોઽર્હત્૦ જાવંત૦ ખમા૦ જાવંતિ૦ નમુત્થુણં૦ જંકિંચિ૦ પાર્શ્વનાથનું ચૈત્યવંદન૦ લોગસ્સ૦ એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ, અન્નત્થ૦ તસ્સ ઉત્તરી૦ ઇરિયાવહિ૦ ખમાસમણ દઈ અવિધિ આશાતના મિચ્છામિ દુક્કડં કહે. પછી અવળો વેષ કાઢી નાખીને સવળો પહેરીને પછી સવળો કાજો લેવા સંબંધી ઇરિયાવહિ પડિક્કમે. પછી દેવ વાંદવા માટે આવેલા સર્વ સાધુ સાધ્વીઓએ કપડો, ચોળપટ્ટો, મુહપત્તિ, ઓઘાની એક દશી અને કંદોરો એ પાંચે વસ્તુના છેડા સોનાવાણીમાં તથા ગૌમુત્રમાં જરા બોળવા, પછી પ્રભુ પધરાવે ત્યાં આગળ કંકુના પાંચ સાથીઆ સવળા કરાવી તેના ઉપર ચોખાના પાંચ

સાથીઆ સવળા કરાવી તેના ઉપર ચોખાના પાંચ સાથીઆ કરાવી સભા સમક્ષ સર્વ સાધુ સાધ્વીઓ આઠ થોયવડે સવળા દેવ વાંદે, તેમાં સર્વ ઠેકાણે પાર્શ્વનાથનાં ચૈત્યવંદનો, સંસારદાવા અને સ્નાતસ્યાની સ્તુતિઓ તથા સ્તવનને ઠેકાણે અજિતશાંતિ રાગ કાઢયા વિના કહે.

દેવ વાંદી રહ્યા પછી ખમાસમણ૦ ઇચ્છા૦ ક્ષુદ્રોપદ્રવ ઓહડાવણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ? ઇચ્છં. ક્ષુદ્રોપદ્રવ ઓહડાવણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરી, એક જણ કાઉસ્સગ્ગ પારીને નમોઽર્હત્ કહી સવે યક્ષાંબિકા૦ આ સ્તુતિ અને બૃહત્શાંતિ કહીને પારે, પછી પ્રગટ લોગસ્સ કહી અવિધિ આશાતનાનો મિચ્છામિ દુક્કડં દઈ સાધુ–સાધ્વી પરસ્પર થોભવંદન કરે.

બહારગામથી સ્વ–સમાચારીવાળા સાધુ કાળધર્મ પામ્યાના સમાચાર આવે તો ઉપર પ્રમાણે આઠ થુઈએ સવળા દેવ વાંદે તથા અજિતશાંતિ, બૃહત્શાંતિ વગેરે ઉપર પ્રમાણે કહે.

સાધ્વીના સમાચાર આવે તો સાધ્વીઓ અને શ્રાવિકાઓ સવળા દેવ વાંદે અને અજિતશાંતિ વગેરે ઉપર લખ્યા મુજબ કહે.

૨૩. સાધુ દરરોજ સાત વખત ચૈત્યવંદન કરે તે આ પ્રમાણે.

૧. જાગે ત્યારે રાઇપડિક્કમણાના પ્રારંભમાં જગચિંતામણિનું. ૨. રાઇપડિક્કમણાને અંતે વિશાલલોચનનું. ૩. દેરાસર દર્શન કરવા જાય ત્યારે ત્યાં. ૪. પચ્ચક્ખાણ પારતાં જગચિંતામણિનું. ૫. આહાર કરી રહ્યા પછી ઇરિયાવહી પડિક્કમીને

જગચિંતામણિનું. ૬. દૈવસિક પ્રતિક્રમણના પ્રારંભમાં. (કોઈ નમોડસ્તુ વર્દ્ધમાનાયનું કહે છે.) ૭. સંથારા પોરિસિ ભણાવતાં ચઉક્કસાયનું.

૨૪. સાધુ દરરોજ ચાર વાર સજ્ઝાય કરે તે આ પ્રમાણે

૧. સવારની પડિલેહણને અંતે ધમ્મો મંગલ૦ ની. ૨. સાંજની પડિલેહણના મધ્યમાં ધમ્મો મંગલ૦ ની. ૩. દૈવસિક પ્રતિક્રમણને અંતે કહેવાય છે તે. (કોઈ પચ્ચક્ખાણ પારતાં ધમ્મો મંગલ૦ ની કહે છે તે ગણે છે.) ૪. રાઈ પ્રતિક્રમણના આરંભમાં ભરહેસર૦ ની.

	કારતક શુદ ૧૫ થી	ફાગણ શુદ ૧૫ થી	અષાડ શુદ ૧૫ થી
સુખડીનો કાળ	૧ માસ	૨૦ દિવસ	૧૫ દિવસ
પલ્લાં	૪	૩	૫
કાંબળીનો કાળ	૪ ઘડી	૨ ઘડી	૬ ઘડી
પાણીનો કાળ	૪ પ્રહર	૫ પ્રહર	૩ પ્રહર

ફાગણ સુદ ૧૪થી ભાજીપાલો, નવું પીલેલ તલનું તેલ અને મેવામાં ખજુર, કાજુ, ચારોલી, અખોડ, જરદાલી વગેરે આઠ માસ સુધી બંધ. આર્દ્રાથી કેરી અને કાચી ખાંડ બંધ.

કરણસિત્તરી

૫ ૧૦ ૧૭ ૧૦ ૯
વય સમણધમ્મ સંજમ, વેયાવચ્ચં ચ બંભગુત્તીઓ;
૩ ૧૨ ૪
નાણાઈ તિયં તવ, કોહ નિગ્ગહાઈ ચરણમેયં. ૧

ચરણસિત્તરી

૪ ૫ ૧૨ ૧૨ ૫
પિંડવિસોહી સમિઈ, ભાવણ પડિમાય ઇંદ્રિયનિરોહો;
૨૫ ૩ ૪
પડિલેહણું ગુત્તીઓ, અભિગ્ગહા ચેવ કરણું તુ. ૨

સ્થાપનાચાર્યની પડિલેહણાના બોલ

(૧) શુદ્ધ સ્વરૂપના ધારક ગુરુ. (૨) જ્ઞાનમય. (૩) દર્શનમય. (૪) ચારિત્રમય. (૫) શુદ્ધ શ્રદ્ધામય. (૬) શુદ્ધ પ્રરૂપણામય. (૭) શુદ્ધ સ્પર્શનામય. (૮) પંચાચાર પાળે. (૯) પળાવે. (૧૦) અનુમોદે. (૧૧) મનગુપ્તિ. (૧૨) વચનગુપ્તિ. (૧૩) કાયગુપ્તિએ ગુપ્તા.

મુહપત્તિના પચાસ બોલ

૧ સૂત્ર અર્થ તત્ત્વ કરી સદ્દહું. ૨ સમ્યક્ત્વ મોહનીય. ૩ મિશ્ર મોહનીય. ૪ મિથ્યાત્વ મોહનીય પરિહરૂં. ૫ કામરાગ. ૬. સ્નેહરાગ. ૭ દૃષ્ટિરાગ પરિહરૂં. ૮ સુદેવ. ૯ સુગુરુ. ૧૦ સુધર્મ આદરૂં. ૧૧ કુદેવ. ૧૨ કુગુરુ. ૧૩ કુધર્મ પરિહરૂં. ૧૪ જ્ઞાન. ૧૫ દર્શન. ૧૬ ચારિત્ર આદરૂં. ૧૭ જ્ઞાન વિરાધના. ૧૮ દર્શન વિરાધના. ૧૯ ચારિત્ર વિરાધના પરિહરૂં. ૨૦ મનગુપ્તિ. ૨૧ વચનગુપ્તિ. ૨૨ કાયગુપ્તિ આદરૂં. ૨૩ મન દંડ. ૨૪ વચન દંડ. ૨૫ કાય દંડ પરિહરૂં. ૨૬ હાસ્ય. ૨૭ રતિ. ૨૮ અરતિ પરિહરૂં. ૨૯ ભય. ૩૦ શોક. ૩૧ દુર્ગંચ્છા પરિહરૂં. ૩૨ કૃષ્ણ લેશ્યા. ૩૩ નીલ લેશ્યા. ૩૪ કાપોત લેશ્યા પરિહરૂં. ૩૫ રસ ગારવ. ૩૬ ઋદ્ધિ ગારવ. ૩૭ શાતા ગારવ પરિહરૂં. ૩૮ માયા શલ્ય. ૩૯ નિયાણ શલ્ય. ૪૦ મિથ્યાત્વ શલ્ય પરિહરૂં. ૪૧ ક્રોધ. ૪૨ માન પરિહરૂં. ૪૩ માયા. ૪૪ લોભ પરિહરૂં. ૪૫ પૃથ્વીકાય. ૪૬ અપ્કાય.

૪૭ તેઉકાયની રક્ષા કરૂં. ૪૮ વાઉકાય. ૪૯ વનસ્પતિકાય. ૫૦ ત્રસ કાયની રક્ષા કરૂં.

શ્રી પક્ખી પ્રતિક્રમણ વિધિ

૧ પ્રથમ દૈવસિક પ્રતિક્રમણમાં વંદિત્તુ કહીએ ત્યાં સુધી સર્વ કહેવુ, પણ ચૈત્યવંદન સકલાર્હંતનું કહેવું અને થોયો સ્નાતસ્યાની કહેવી.

૨ પછી ખમાસમણ દઇને 'દેવસિઅ આલોઇઅ પડિક્કંતા ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પક્ખી મુહપત્તિ પડિલેહું? ઇચ્છં' એમ કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી.

૩ પછી વાંદણાં બે દઇ ઇચ્છાકારેણ૦ સંદિ૦ ભગ૦ અબ્ભુટ્ઠિઓહં સંબુદ્ધાખામણેણં અબ્ભિંતર પક્ખિઅં ખામેઉં? ઇચ્છં ખામેમિ પક્ખિઅં, એક પક્ખસ્સ પનરસ દિવસાણું, પનરસ રાઇઆણું જંકિંચિ અપત્તિયં પરપત્તિયં૦ કહેવું.

૪ ઇચ્છાકારેણ સંદિ૦ ભગ૦ પક્ખિઅં આલોઉં? ઇચ્છં આલોએમિ જો મે પક્ખિઓ અઇઆરો કઓ૦ કહેવું.

૫ પછી 'ઇચ્છાકારેણ૦ સંદિ૦ ભગ૦ પક્ખી અતિચાર આલોઉં? ઇચ્છં' એમ કહી પક્ખી અતિચાર સંપૂર્ણ કહીએ.

૬ પછી "સવ્વસ્સવિ પક્ખિઅ દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિટ્ઠિઅ, ઇચ્છં૦ ઇચ્છં તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં" કહી

૭ પછી શિષ્ય કહે, "ઇચ્છકારી ભગવન્! પસાય કરી પક્ખિ તપ પ્રસાદ કરાવોજી" ગુરુ આવી રીતે કહે "ચઉત્થેણં

એક ઉપવાસ, બે આયંબિલ, ત્રણ નીવિ, ચાર એકાસણાં, આઠ બેઆસણાં, બે હજાર સજ્ઝાય, યથાશક્તિ તપ કરી પહોંચાડવો. ”

૮ પછી પ્રવેશ કર્યો હોય તો ‘પઢમ્ટ્ઠિઓ’ કહીએ અને કરવો હોય તો ‘ તહત્તિ ’ કહીએ તથા ન કરવો હોય તો અણુઓલ્યા રહીએ.

૯ પછી વાંદણા બે દઈ ‘ઇચ્છાકારેણુ૦ અબ્ભુટ્ઠિઓહં પત્તેઅખામણેણું અબ્ભિંતર પક્ખિઅં ખામેઉં ? ઇચ્છં ખામેમિ પક્ખિઅં, એક પક્ખસ્સ પનરસ દિવસાણું, પનરસ રાઇઆણું જંકિંચિ અપત્તિઅં૦ ’ કહી વાંદણાં બે દેવાં.

૧૦ પછી “દેવસિઅ આલોઇઅ પડિક્કંતા ઇચ્છા૦ સંદિ૦ ભગવન્ ! પક્ખિઅં પડિક્કમામિ ? સમ્મં પડિક્કમામિ. ”

૧૧ એમ કહી કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉ જો મે પક્ખિઓ૦ કહેવું.

૧૨ પછી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છાકારેણ સંદિ૦ પક્ખિ-સૂત્ર પઢું ? એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણી સાધુ હોય તો પક્ખિ-સૂત્ર કહે અને સાધુ ન હોય તો ત્રણ નવકાર ગણીને શ્રાવક વંદિત્તુ કહે.

૧૩ પછી સુઅદેવયાની થોય કહેવી.

૧૪ પછી નીચે બેસી જમણો ઢીંચણ ઉભો રાખી, એક નવકાર ગણી, કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિ પડિ૦ કહી વંદિત્તુ કહેવું.

૧૫ પછી કરેમિ ભંતે ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં જો મે પક્ખિઓ૦ તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કહીને બાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.

૧૬ પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહી, મુહપત્તિ પડિલેહીને, વાંદણા બે દેવાં.

૧૭ પછી ઇચ્છા૦ અબ્ભુટ્ઠિઓહં સમાસખામણેણં અબ્ભંતર પક્ખિઅં ખામેઉં ? ઇચ્છં ખામેમિ પક્ખિઅં, એક પક્ખસ્સ, પનરસ દિવસાણું, પનરસ રાઇઆણું જંકિંચિ અપત્તિઅં૦ કહેવું.

૧૮ પછી ખમાસમણ દઈને ઇચ્છા૦ પક્ખિ ખામણાં ખામું ? ઇચ્છં, કહી ખામણાં ચાર ખામવાં.

૧૯ પછી દેવસી પ્રતિક્રમણમાં વંદિત્તુ કહ્યા પછી બે વાંદણા દઈએ ત્યાંથી તે સામાયિક પારીએ ત્યાં સુધી સર્વ દેવસીની પેઠે જાણવું. પણ " સુઅદેવયા "ની થોયને ઠેકાણે ' જ્ઞાનાદિ૦ " ની થોય અને " જિસે ખિત્તે૦ " ને ઠેકાણે " યસ્યાઃક્ષેત્ર "ની થોય કહેવી. સ્તવન અજિતશાંતિનું કહેવું. સજ્ઝાયને ઠેકાણે ઉવસગ્ગહરં તથા સંસારદાવાની ચાર થોયો કહેવી અને લઘુ શાંતિને ઠેકાણે મોટી શાંતિ કહેવી.

શ્રી ચઉમાસી પ્રતિક્રમણ વિધિ

એમાં ઉપર કહ્યા મુજબ પક્ખિની વિધિ પ્રમાણે કરવું, પણ એટલું વિશેષ કે બાર લોગસ્સના કાઉસ્સગ્ગને ઠેકાણે વીશ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો અને પક્ખિના શબ્દને ઠેકાણે ચઉમાસીનો શબ્દ કહેવો તથા તપને ઠેકાણે " છટ્ઠેણં, બે ઉપવાસ, ચાર આયંબિલ, છ નીવિ, આઠ એકાસણાં, સોળ બેઆસણાં, ચાર હજાર સજ્ઝાય૦ " એ રીતે કહેવું.

શ્રી સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વિધિ

એમાં પણ ઉપર લખ્યા મુજબ પક્ખીની વિધિ પ્રમાણે કરવું, પણ એટલું વિશેષ કે બાર લોગસ્સના કાઉસ્સગ્ગને ઠેકાણે ચાળીશ લોગસ્સ અને એક નવકાર અથવા એક સો અને સાઠ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો અને તપને ઠેકાણે "અટ્ઠમભત્ત, ત્રણ ઉપવાસ, છ આયંબિલ, નવ નીવિ, બાર એકાસણાં, ચોવીશ બેઆસણાં અને છ હજાર સજ્ઝાય૦" એ રીતે કહેવું, અને પક્ખીના શબ્દને ઠેકાણે સંવચ્છરીનો શબ્દ કહેવો.

●

અસ્વાધ્યાય દિવસો

પ્રવચન સારોદ્ધારની છાપેલી પ્રત ભાગ ૨જો, પાનું ૪૨૨થી

અસ્વાધ્યાય=જેમાં સિદ્ધાંતમાં કહેલી મર્યાદાવડે સારી રીતે ભણવું ન હોય તે, લોહી વિગેરે. અસ્વાધ્યાય બે પ્રકારે. આત્મ સમુત્થ (સ્વાધ્યાય કરનારને પોતાનાથી ઉત્પન્ન થયેલો) અને પર સમુત્થ (સ્વાધ્યાય કરનારને અન્યથી ઉત્પન્ન થયેલો) પર સમુત્થમાં ઘણું કહેવા યોગ્યપણું હોવાથી પર સમુત્થ પહેલાં કહેવાય છે.

પર સમુત્થ પાંચ પ્રકારે–૧ સંયમઘાતી, ૨ ઔત્પાતિક (ઉત્પત્તિથી થયેલ), ૩ સદૈવ (દેવ પ્રયોગથી થયેલ), ૪ વ્યુદ્ગ્રહ (સંગ્રામ–ઝગડો), અને ૫ શરીરથી થયેલ. આ પાંચે અસ્વાધ્યાયને વિષે સ્વાધ્યાય કરનાર સાધુને તીર્થંકરની આજ્ઞા-ભંગ વિગેરે દોષો થાય છે.

૧. સંયમઘાતી ૩ ભેદે—મહિકા, સચિત્તરજ, અને વરસાદ.

મહિકા=કાર્તિકથી માઘમાસ સુધીના મહિનાઓ (વરસાદને માટે) ગર્ભમાસ હોવાથી ધૂમરી (ધૂમસ) પડતાંની સાથે તે સર્વ અપ્કાયમય કરે છે.

સચિત્ત રજ=ઘનવાયુથી ઉડેલી ઝીણી ધૂલી વ્યવહારથી સચિત્ત છે, તે દિશાઓમાં કાંઈક લાલ દેખાય છે. તે પણ નિરંતર પડવા વડે ત્રણ દિવસથી આગળ સર્વ પૃથ્વીકાયમય કરે છે. વરસાદ ૩ ભેદે—જે વરસાદથી પરપોટા થાય તે બુદ્બુદ. જે વરસાદમાં પરપોટા ન થાય તે બીજો ભેદ. તથા જે બુદ્બુદ વરસાદ પછી આઠ પહોરે પડે છે તે જલસ્પર્શિકા. અન્ય આચાર્યો ત્રણ, પાંચ અથવા સાત દિવસ પછી જલ સ્પર્શિકા કહે છે અને તે અપ્કાય સ્પષ્ટ થાય છે.

આ સંયમઘાતી ભેદો થતે અસ્વાધ્યાય. જે ક્ષેત્રમાં જેટલા કાળ સુધી મહિકાદિ પડે ત્યાં સુધી શ્વાસ અને પાપણના મટકા સિવાય વર્જવું. અહીંયા કાંઈ પણ ચેષ્ટા પડિલેહણાદિ કારણ વિના ન કરે. ગ્લાનાદિ કારણે યતનાથી, હસ્તસંજ્ઞાથી, આંખના ઈસારાથી કે અંગુલીની સંજ્ઞાથી, વ્યવહાર કરે, મોઢે મુહપત્તિ રાખીને બોલે, કામળી ઓઢીને ગમન કરે.

૨. ઔત્પાતિક પાંચ ભેદે—પાંશુ વૃષ્ટિ, માંસ વૃષ્ટિ, રૂધિર વૃષ્ટિ, કેશ વૃષ્ટિ અને શિલા વૃષ્ટિ. પાંશુ વૃષ્ટિ=ધૂમાકાર અચિત્ત રજ પડે તે. માંસ વૃષ્ટિ=માંસ ખંડ પડે તે. રૂધિર વૃષ્ટિ=લોહીનાં ટીપાંનો વરસાદ પડે તે. કેશવૃષ્ટિ=ઉપરના ભાગથી વાળોનો વરસાદ પડે તે. શિલા વૃષ્ટિ=પાષાણ કાર

વિગેરે શિલાનો વરસાદ. પાંશુ વૃષ્ટિ બે ભેદે-પાંશુ અને રજ ઉદ્‌ઘાત, પાંશુ=ધૂમાડા જેવી કાંઇક ગૌર વર્ણવાળી અચિત્ત રજ. અને રજ ઉદ્‌ઘાત=ચારે બાજુએ અંધકાર જેવું દેખાય તે. પાંશુ વૃષ્ટિ અને રજ ઉદ્‌ઘાત (રજવાળી દિશાઓ) વાયુ સહિત કે વાયુ રહિત હોય તો તેમાં સૂત્ર ન ભણાય પણ બાકીની સર્વ ક્રિયાઓ કરાય. માંસ અને લોહીનો વરસાદ પડે છતે ૧ અહોરાત્ર અસજ્ઝાય. બાકીના પાંશુ, કેશ અને શિલાનો વરસાદ જેટલા કાળ સુધી હોય તેટલા કાળ સુધી નંદિ વિગેરે સૂત્રો ન ભણાય, પણ બાકીના કાળે ભણાય.

૩. સદૈવ=દેવકૃત ગંધર્વનગર કે જે ચક્રવર્તિ વિગેરેના નગરને ઉત્પાત જણાવવા માટે સંધ્યા સમયે તે નગરના ઉપર (આકાશમાં) પ્રાકાર અને અટ્ટાલિકાદિ વડે સ્થિત થયેલું બીજું નગર દેખાય તે.

દિગ્દાહ=કોઇ એક દિશામાં બળતા મહાનગરની જેમ ઉપર પ્રકાશ અને નીચે અંધકાર હોય તે. (અકાળે) વિજળી. ઉલ્કા=તારો ખરે તેની જેમ પાછળથી રેખા સહિત કે પ્રકાશ યુક્ત હોય. (અકાળે) ગર્જિત=મેઘ ગર્જના યૂપક=શુક્લ બીજ ત્રીજ અને ચોથ એ ત્રણ દિવસમાં સંધ્યાગત ચંદ્ર હોવાથી સંધ્યા ન જણાય તેથી ત્રણ દિવસમાં સંધ્યાગત ચંદ્ર સંધ્યાના વિભાગ વડે અવરાયેલો છે. યૂપક વેળામાં કાળ વેળા નહિ જાણવાથી પ્રાદોષિક કાલગ્રહણ કે પ્રાદોષિક સૂત્ર પોરિસી ન થાય. યક્ષાદિપ્ત-એક દિશામાં આંતરે આંતરે વિજળી જેવો પ્રકાશ દેખાય. મેઘગર્જના પછી બે પ્રહર સુધી અને બાકીનાં (ગંધર્વનગર દિગ્દાહ વિજળી વિગેરે)માં ૧ પ્રહર સુધી અસજ્ઝાય. ગંધર્વનગર દેવકૃત જ હોય

અને બાકીનામાં ભજના એટલે કોઈ વખત સ્વાભાવિક હોય અને કોઈ વખત દેવકૃત હોય. તેમાં સ્વાભાવિકમાં સ્વાધ્યાયનો ત્યાગ કરાતો નથી, પરંતુ દેવકૃતમાં ત્યાગ કરાય છે. જો સ્વાભાવિક કે દેવકૃત છે એવી ખબર ન પડે તો સામાન્યથી તેઓનો પરિહાર થાય છે. એટલે અસજ્ઝાય તરીકે ગણાય છે. નિર્ઘાત–મેઘ સહિત અથવા મેઘ રહિત આકાશને વિષે વ્યંતર વડે કરાયેલ મહાન્ ગર્જના સમાન અવાજ ગુંજિત–ગર્જનાની પેઠે ગુંજારવ થતો મોટો અવાજ થાય તે. નિર્ઘાત અને ગુંજિત જે દિવસે જે વેળાએ થયો હોય ત્યારથી ૮ પ્રહર સુધી અસજ્ઝાય. ચાર સંધ્યા–૧ સવારે, (સૂર્ય ઉગ્યા પહેલ ૨૪ મીનીટ અને પછી ૨૪ મીનીટ સુધી.) ૨. સાંજે (સૂર્ય આથમ્યા પહેલાં ૨૪ મીનીટ અને આથમ્યા પછી ૨૪ મીનીટ સુધી.) ૩. દિવસના મધ્ય ભાગે બે ઘડી (૪૮ મીનીટ) સુધી. ૪. રાત્રિના મધ્ય ભાગે બે ઘડી; આ ચારે સંધ્યામાં સ્વાધ્યાય ન કરાય; પરંતુ પડિલેહણાદિ (દેવવંદન પ્રતિક્રમણ સ્મરણ વિગેરેનો નિષેધ નથી.)

ચાર મહા ઉત્સવના પડવા–ચૈત્ર શુદ ૧૫ અશાડ શુદ ૧૫ આસો શુદ ૧૫ કાર્તિક શુદ ૧૫ સુધીના ચારે મહાન્ ઉત્સવો જે દેશમાં જે દિવસથી માંડીને જેટલા કાળ સુધી પ્રવર્તે તેટલા કાળ સુધી અને તે પછીનો પડવો અસજ્ઝાય જે નગર કે ગામ વિગેરેમાં પશુ વધ જેટલા કાળ સુધી થાય ત્યાં સુધી અસજ્ઝાય (જેમકેઃ–બકરી ઈદ).

ચંદ્રગ્રહણ થાય તો ઉત્કૃષ્ટથી ૧૨ પહોર અને જઘન્યથી ૮ પહોર સુધી અસજ્ઝાય કરે છે. કેવી રીતે? ઉગતો ચંદ્રમા રાહુ વડે ગ્રહણ કરાય, તો ૪ પહોર રાત્રિના અને બીજા

દિવસના ૪ પહોર મળીને ૮ પહોર સુધી જઘન્યથી તથા પ્રભાતકાળે ચંદ્રમા ગ્રહણ સહિત આથમે તો તે પછીનો દિવસ રાત અને બીજો દિવસ મળીને ૧૨ પ્રહર સુધી ઉત્કૃષ્ટથી અસજ્ઝાય અથવા ઔત્પાતિક ગ્રહણ વડે ચંદ્રને સર્વ રાત્રિ ગ્રહણ રહ્યું અને ગ્રહણ સહિત આથમ્યો તો તે રાત્રિના ૪ પ્રહર અને બીજા દિવસ રાતના ૮ પ્રહર મળીને ૧૨ પ્રહર સુધી અસજ્ઝાય.

સૂર્યગ્રહણ થાય તો જઘન્યથી ૧૨ પ્રહર અને ઉત્કૃષ્ટથી ૧૬ પ્રહર સુધી અસજ્ઝાય કરે છે. કેવી રીતે? સૂર્ય ગ્રહણ સહિત અસ્ત પામ્યો તો ચાર પ્રહર તે રાત્રિના તથા આગામી દિવસના ૪ પ્રહર અને બીજી રાત્રિના ૪ પ્રહર મળી કુલ ૧૨ પ્રહર જઘન્યથી અસજ્ઝાય. ઉગતો સૂર્ય રાહુ વડે ગ્રહાય અને આખો દિવસ ગ્રહણ રહીને ગ્રહણ સહિત અસ્ત પામે તો તે દિવસ રાત અને બીજો દિવસ રાત મળી કુલ ૧૬ પ્રહર ઉત્કૃષ્ટથી અસજ્ઝાય.

ચંદ્ર સૂર્ય ગ્રહણ માટે અન્ય મત–ચંદ્ર રાતમાં ગ્રહણ કરાયો અને રાત્રે મૂકાયો હોય તો, બીજો ચંદ્ર ઉદય ન પામે ત્યાં સુધી એટલે તે રાત્રિ અને બીજા દિવસ સુધી અસ્વાધ્યાય, એ પહેલો મત તથા બીજો મત–ચંદ્ર રાતમાં ગ્રહણ કરાયો અને મુકાયો હોય તો તે રાત્રિનો બાકીનો ભાગ અસ્વાધ્યાય કારણ કે બીજો સૂર્ય ઉગે છતે અહોરાત્રિની સમાપ્તિ થઈ. સૂર્ય પણ દિવસે ગ્રહણ કરાયો અને દિવસે મૂકાયો હોય તો તે દિવસનો બાકીનો ભાગ અને રાત્રિ અસ્વાધ્યાય (અસજ્ઝાય).

૪ **વ્યુદ્ગ્રહ (લડાઇ–ઝઘડો)**–બે રાજા, બે સેનાપતિઓ, બે પ્રસિદ્ધ નાયક સ્ત્રીઓ, મલ્લયુદ્ધ, બે ગામનું યુદ્ધ તથા

હોળીનો ઝઘડો જ્યાં સુધી ઉપશમ ન થાય, ત્યાં સુધી અસ્વાધ્યાય. કારણ કે સ્વાધ્યાય કરવાથી વ્યંતરો છળે તથા લોકોની અપ્રીતિ થાય. રાજા, ગ્રામ સ્વામી દંડિકાદિ કાળ પામે છતે નવો રાજા અભિષેકવાળો ન થાય, ત્યાં સુધી પ્રજાને ક્ષોભ હોય તેથી અસજ્ઝાય; તથા મ્લેચ્છાદિકના ભય વડે આકુળ હોય ત્યારે અસજ્ઝાય. આ લડાઈ વિગેરેમાં જેટલા કાળ સુધી અસ્વસ્થતા હોય તેટલો કાળ તથા સ્વસ્થ થયા પછી એક અહોરાત્રિ સુધી અસજ્ઝાય.

મહત્તરાદિ (ગ્રામનો અધિકારી, ઘણા સ્વજનવાળો શય્યાતર અથવા સાત ઘરની અંદર કોઇ સામાન્ય મનુષ્યનું) મરણ થયે અહોરાત્રિ અસજ્ઝાય: સ્વાધ્યાય કરવાથી નિંદા અને અપ્રીતિ થાય, માટે ગુપ્ત ધીમે પ્રતિક્રમણાદિક કરે. સો હાથની અંદર મરેલ (મનુષ્યનું) કલેવર જ્યાં સુધી ન લઇ જાય ત્યાં સુધી અસજ્ઝાય. સ્ત્રીનું રૂદન સંભળાય ત્યાં સુધી અસ્વાધ્યાય.

૫ મત્સ્યાદિ પંચેંદ્રિય કલેવર ૬૦ હાથ સુધી હોય તો અસજ્ઝાય, પછી નહિ. ત્રણ નાની શેરી અથવા રાજમાર્ગના આંતરે કાગડા અને કુતરાદિ વડે તે માંસાદિ પુદ્ગલો વિખરાયેલાં હોય તો સ્વાધ્યાય કરાય. રાજમાર્ગમાં લોહી બિંદુ વિગેરે હોય તો સ્વાધ્યાય કલ્પે કારણ કે જતાં–આવતાં માણસો વિગેરેના પગથી અણુઓ વિખરાય એવી જિનાજ્ઞા છે. આખું ગામ જલચરના ચર્મ રૂધિર માંસ અને હાડથી વિખરાયેલ હોય, ત્રણ નાની શેરીના આંતરે તે ન મળે, તો ગામ બહાર સ્વાધ્યાય કરે. ૬૦ હાથની અંદર જલચરના લોહી માંસાદિ ધોયા છતાં પણ અણુઓ રહે માટે ૩ પ્રહર સુધી અસજ્ઝાય

તથા ૬૦ હાથની અંદર માંસ પાકમાં પણ ત્રણ પ્રહર સુધી અસજ્ઝાય. તેથી વધારે છેટું હોય તો સ્વાધ્યાય કરવામાં કોઇ પણ દોષ નથી.

મહાકાયવાળા પંચેન્દ્રિય મૂષકાદિનું બિલ્લાડા આદિ વડે મરણ થાય, તો ૮ પ્રહર સુધી નંદ્યાદિ સૂત્રોનો અસ્વાધ્યાય.

૬૦ હાથની અંદર ઈંડું પડે અને તે ઈંડું ફુટે નહિ તો લઇ ગયા પછી સ્વાધ્યાય કલ્પે. ઈંડું ફુટે અને કલલના અંશો જમીનમાં રહે માટે ત્રણ પહોર અસજ્ઝાય. માખીનો પગ બૂડે તેટલું પણ લોહી કે ઈંડાનો રસ પડે તો, ત્રણ પહોર અસજ્ઝાય. વસ્ત્ર ઉપર ઈંડું ફુટ્યું હોય અને તે વસ્ત્ર ૬૦ હાથથી બહારની ભૂમિમાં ધોયું હોય તો સ્વાધ્યાય કલ્પે.

અજરાયુ હાથણી પ્રસવે તો ૩ પહોર સુધી અસજ્ઝાય. ગાય વિગેરેની જરા લટકે ત્યાં સુધી અને પડ્યા પછી ૩ પહોર અસજ્ઝાય. તિર્યંચના ચર્મ માંસ લોહી અને અસ્થિ રાજમાર્ગથી અન્ય સ્થળે ૬૦ હાથની અંદર પડ્યાં હોય તે વરસાદથી ધોવાય કે અગ્નિથી રાખ થયે સ્વાધ્યાય કલ્પે.

માણસના કલેવરનું ચામડું લોહી માંસ છતે ક્ષેત્રથી ૧૦૦ હાથની અંદર અને કાળથી ૧ અહોરાત્રી સુધી અસજ્ઝાય. મનુષ્ય અને તિર્યંચનું લોહી વર્ણાન્તર બદિરના લેપ સરખું થાય તો તે પડે છતે સ્વાધ્યાય કલ્પે. વર્ણાદિ બદલાય નહિ તો અસજ્ઝાય.

* સ્ત્રીને ૠતુના ૩ દિવસ સુધી અસજ્ઝાય, પછીથી ગળે તો તે ૠતુ સંબંધી નથી પણ તે લોહી ફેરફાર વર્ણવાળું હોવાથી સ્વાધ્યાય કરવો કલ્પે.

* પુત્ર જન્મે તો ૭ દિવસ સુધી અસજ્ઝાય અને પુત્રી જન્મે તો તે વધારે લોહીવાળી હોવાથી ૮ દિવસ સુધી અસજ્ઝાય.

* પડેલો દાંત સો હાથની અંદર હોય તો શોધી દૂર કરવો, ૩ડે પ્રકારે શોધવા વડે પણ દાંત ન દેખાય તો શુદ્ધ છે તેથી સ્વાધ્યાય કરવો કલ્પે. અથવા અન્ય કહે છે કે પરઠવવાનો દંત ઓહાડાવણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ? ઇચ્છં. દંત ઓહાડાવણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.

દાંત મૂકીને બાકીનાં અંગોપાંગ સંબંધી હાડકું હોય તો બાર કલાક સુધી અસજ્ઝાય. અગ્નિથી બળેલું હાડકું સો હાથની અંદર હોય તો અસજ્ઝાય. અનુપ્રેક્ષા (અર્થની વિચારણા) તો કોઈ વખત નિષેધ કરાતી નથી.

■

સૂતક વિચાર

(નિત્ય સ્વાધ્યાય નામના પુસ્તકમાંથી ઉધ્ધૃત)

ઋતુવંતી સ્ત્રી સંબંધી સૂતક

૧. દિન ૩ સુધી ભાંડાદિકને અડકે નહીં, દિન ચાર લગી પડિક્કમણાદિક કરે નહીં, પણ તપસ્યા કરે તે લેખે લાગે, દિન ૫ પછી જિનપૂજા કરે. રોગાદિક કારણે ૩ દિવસ વિત્યા પછી પણ જો રૂધિર દીઠામાં આવે તો તેનો દોષ નથી. વિવેકે કરી પવિત્ર થઈ દેવદર્શન અને જિનપ્રતિમાદિકની અગ્રપૂજાદિક કરે તથા સાધુને પડિલાભે, પણ જિનપ્રતિમાની અંગ પૂજા ન કરે.

કોઇને ઘેર જન્મ થાય તે વિષે

૨. પુત્ર જન્મે ત્યારે દિન ૧૦નું તથા પુત્રી જન્મે દિન ૧૧ અને રાત્રે જન્મે તો દિન ૧૨નું સૂતક.

૩. ન્યારા (જુદા) જમતા હોય, તો બીજાના ઘરના પાણીથી જિનપૂજા કરે અને સુવાવડ કરનારી તથા કરાવનારીને તો નવકાર ગણવો પણ સૂઝે નહીં.

૪. પ્રસવવાળી સ્ત્રી માસ ૧ સુધી જિનપ્રતિમાની પૂજા કરે નહીં અને સાધુને પણ વહોરાવે નહીં.

૫. ઘરના ગોત્રીને દિન ૫ નું સૂતક જાણવું.

૬. ગાય, ઘોડી, ઉંટડી, ભેંસ ઘરમાં પ્રસવે, તો દિન ૨ નું અને વનમાં પ્રસવે તો દિન ૧ નું સૂતક.

૭. ભેંસ પ્રસવે તો દિન ૧૫, બકરી પ્રસવે તો દિન ૮, ગાય તથા ઉંટડી પ્રસવે તો દિન ૧૦ પછી તેનું દૂધ કલ્પે.

૮. દાસ દાસી જે આપણી નિશ્રાએ ઘરમાં રહ્યાં હોય તેનો જન્મ કે મૃત્યુ થાય તો ત્રણ દિવસ સૂતક.

મૃત્યુ સંબંધી સૂતકનો વિચાર

૧. જેને ઘેર જન્મ તથા મરણ થાય, તેને ઘેર જમનારા દિન બાર સુધી જિનપૂજા કરે નહીં. સાધુ આહાર લે નહીં. તથા તેના ઘરના જળથી જિનપૂજા થાય નહીં.

૨. મૃત્યુવાળા પાસે જેઓ સુવે તેઓ દિન ૩ પૂજા ન કરે.

૩. આંધીયા, દેવપૂજા ૩ દિન ન કરે. પરંતુ પડિક્કમણાદિક ને નવકારનું ધ્યાન મનમાં કરે, તો તેમાં કોઈ પણ બાધ નથી.

૪. મૃતકને અડકયા ન હોય સ્નાન કીધે શુદ્ધ થાય.

૫. અન્ય પુરૂષ જો મૃતકને અડકયા હોય તો તે સોલ પહોર પર્યંત પડિક્કમણાદિક મોટેથી ન કરે. પણ મનમાં કરે.

૬. વેષના પાલટનારા આઠ પહોર સૂતક પાલે.

૭. જન્મે તે દિવસે મૃત્યુ થાય અથવા દેશાંતર મરણ પામે તો દિન ૧ નું સૂતક.

૮. આઠ વરસ સુધીનું નાનું બાળક મરણ પામે તો દિન ૮ સૂતક.

૯. ગાય પ્રમુખનું મૃત્યુ થાય તો કલેવર ઘરની બહાર લઈ ગયા પછી દિન ૧ લગે સૂતક અને અન્ય તિર્યંચનું કલેવર પડયું હોય તેને ઘેરથી બહાર લઇ જાય ત્યાં સુધી સૂતક.

૧૦. જેટલા મહિનાનો ગર્ભ પડે તેટલા દિવસ સૂતક.

૧૧. ગોમૂત્રમાં ૨૪ પહોર, ભેંસના મૂત્રમાં ૧૬ પહોર, ઘેટી ગધેડી તથા ઘોડીના મૂત્રમાં ૮ પહોર અને નર નારીના મૂત્રમાં અંતર્મુહૂર્ત્ત પછી સમૂચ્છિમ જીવો ઉપજે.

ઉપદેશ પ્રાસાદમાંથી

૧. ધુવાર પડે તો સૂત્ર પઢવાની તથા પડિલેહણ પ્રતિક્રમણાદિ ક્રિયા પણ ન કરવી. વચ્ચે રાજમાર્ગ હોય તો છૂટી.

૨. આસો તથા ચૈત્ર શુદ પાંચમના મધ્યાહ્ન સમય(૧૨ વાગ્યા)થી પડવા સુધી અસજ્ઝાય.

૩. જે પાડામાં નારી પ્રસવે વચમાં ગાડા પ્રમાણ માર્ગ ન હોય તો અસજ્ઝાય.

૪. ધરતીકંપ થાય તો ૮ પહોર સુધી અસજ્ઝાય.

૫. ત્રણે ચોમાસીમાં ચોમાસી પ્રતિક્રમણ કર્યા પછી એકમ સુધી ૨।। દિવસ અને પક્ખિ પ્રતિક્રમણની રાત્રિએ અસજ્ઝાય.

૬. અજવાળે પખે પડવા બીજ અને ત્રીજની રાત્રે પહેલે પ્રહરે ઉત્તરાધ્યયનાદિ સૂત્રની અસજ્ઝાય.

૭. ઉપાશ્રય કે ઘરમાં વિષ્ટાદિકની અશુચિ હોય ત્યાં સુધી અસજ્ઝાય.

૮. બુદ્બુદાકર નિરંતર ૮ મુહૂર્ત ઉપરાંત વરસે તો અસજ્ઝાય.

૯. થોડો થોડો મેઘ નિરંતર ૭ દિવસ ઉપરાંત જ્યાં સુધી વરસે ત્યાં સુધી અસજ્ઝાય.

૧૦. બુદ્બુદ વિનાનો મેઘ ૧૬ પ્રહર નિરંતર વરસે તે ઉપરાંત જ્યાં સુધી નિરંતર વરસે ત્યાં સુધી અસજ્ઝાય.

૧૧. મસાણ ધુકતું હોય તો અસજ્ઝાય.

૧૨. આર્દ્રાથી સ્વાતિ સુધી મેઘ, ગર્જના કે વિજળી થાય તો સ્વાધ્યાય કલ્પે.

સેનપ્રશ્નમાં સેનસૂરિજી મહારાજ સાહેબ જણાવે છે કે આ સૂતક વિચારમાં કોઇ કોઇ મતાન્તર હોય તો તે ઠેકાણે અન્ય દર્શનીઓ જૈનધર્મની નિંદા ન કરે તે પ્રમાણે વર્તવું.

॥ શ્રુતકેવલિશ્રીશય્યમ્ભવસૂરિસંદબ્ધઃ ॥

શ્રી દશવૈકાલિકસૂત્રમલ્લપાઠઃ

૧. દ્રુમપુષ્પિકાધ્યયનમ્

(અનુષ્ટુપવૃત્તમ્)

ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં, અહિંસા સંજમો તવો;
દેવા વિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણો. ૧

જહા દુમસ્સ પુપ્ફેસુ, ભમરો આવિયઈ રસં;
ણ ય પુપ્ફં કિલામેઈ, સો અ પીણેઇ અપ્પયં. ૨

એમેએ સમણા મુત્તા, જે લોએ સંતિ સાહુણો;
વિહંગમા વ પુપ્ફેસુ, દાણભત્તેસણે રયા. ૩

વયં ચ વિત્તિં લબ્ભામો, ન ય કોઈ ઉવહમ્મઈ;
અહાગડેસુ રીયંતે, પુપ્ફેસુ ભમરા જહા. ૪

મહુકારસમા બુદ્ધા, જે ભવંતિ અણિસ્સિયા;
નાણાપિંડરયા દંતા, તેણ વુચ્ચંતિ સાહુણો ત્તિબેમિ. ૫

॥ ઇહ દુમપુષ્ફિયનામપઢમં અજ્ઝયણં સમ્મત્તં ॥

૨. શ્રામણ્યપૂર્વિકાધ્યયનમ્

કહં નુ કુજ્જા સામણ્ણં, જો કામે ન નિવારએ;
પએ પએ વિસીઅંતો, સંકપ્પસ્સ વસં ગઓ. ૧

વત્થગંધમલંકારં, ઇત્થીએ સયણાણિ અ;
અચ્છંદા જે ન ભુંજંતિ, ન સે ચાઇત્તિ વુચ્ચઈ. ૨

જે અ કંતે પિએ ભોએ, લદ્ધે વિ પિટ્ઠિ કુવ્વઈ;
સાહીણે ચયઈ ભોએ, સે હુ ચાઈ ત્તિ વુચ્ચઈ. ૩

(કાવ્યમ્)

સમાઇ પેહાઈ પરિવ્વયંતો,
સિઆ મણો નિસ્સરઈ બહિદ્ધા;
ન સા મહં નોવિ અહંપિ તીસે,
ઇચ્ચેવ તાઓ વિણુઈજ્જ રાગં. ૪

આયાવયાહી, ચય સોગમલ્લં,
કામે કમાહી, કમિઅં ખુ દુક્ખં;
છિંદાહિ દોસં, વિણુઇજ્જ રાગં,
એવં સુહી હોહિસિ સંપરાએ. ૫

(અનુષ્ટુપવૃત્તમ્)

પક્ખંદે જલિઅં જોઇં, ધૂમકેઉં દુરાસયં;
નેચ્છંતિ વંતયં ભોત્તું, કુલે જાયા અગંધણે. ૬

ધિરત્થુ તેઽજસોકામી, જો તં જીવિયકારણા;
વંતં ઇચ્છસિ આવેઉં, સેયં તે મરણું ભવે. ૭

અહં ચ ભોગરાયસ્સ, તં ચ સિ અંધગવણ્હિણો;
મા કુલે ગંધણા હોમો, સંજમં નિહુઓ ચર. ૮

જઈ તં કાહિસિ ભાવં, જા જા દિચ્છસિ નારીઓ;
વાયાવિદ્ધુવ્વ હડો, અટ્ઠિઅપ્પા ભવિસ્સસિ. ૯

તીસે સો વયણું સોચ્ચા, સંજયાઇ સુભાસિયં;
અંકુસેણ જહા નાગો, ધમ્મે સંપડિવાઇઓ. ૧૦

એવં કરંતિ સંબુદ્ધા, પંડિયા પવિઅક્ખણા;
વિણિઅટ્ટંતિ ભોગેસુ, જહા સે પુરિસુત્તમો ત્તિબેમિ. ૧૧

॥ ઇઈ સામન્નપુવ્વિયનામઙીયં અજ્જયણં સમ્મત્તં ॥

૩. ક્ષુલ્લકાચારાધ્યયનમ્

(અનુષ્ટુપવૃત્તમ્)

સંજમે સુટ્ઠિઅપ્પાણં, વિપ્પમુક્કાણ તાઈણં;
તેસિમેઅમણાઈન્નં, નિગ્ગંથાણ મહેસિણં. ૧

ઉદ્દેસિયં કીયગડં, નિયાગ–મભિહડાણિ ય;
રાઇભત્તે સિણાણે ય, ગંધમલ્લે ય વીયણે. ૨

સંનિહી ગિહિમત્તે અ, રાયપિંડે કિમિચ્છએ;
સંવાહણદંત પહોયણા અ સંપુચ્છણા દેહપલોયણા અ. ૩

અટ્ઠાવએ અ નાલીએ, છત્તસ્સ ય ધારણટ્ઠાએ;
તેગિચ્છં પાહણાપાએ, સમારંભં ચ જોઈણે. ૪

સિજ્જાયરપિંડ ચ, આસંદી–પલિઅંકએ;
ગિહંતરનિસિજ્જા ય, ગાયસ્સુવટ્ટણાણિ ય. ૫

ગિહિણો વેઆવડિયં, જા ય આજીવવત્તિયા;
તત્તા નિવ્વુડભોઈત્તં, આઉરસ્સરણાણિ અ. ૬

મૂલએ સિંગબેરે ય, ઉચ્છુખંડે અનિવ્વુડે;
કંદે મૂલે ય સચ્ચિત્ત, ફલે બીએ ય આમએ. ૭

સોવચ્ચલે સિંધવે લોણે, રોમાલોણે ય આમએ;
સામુદ્રે પંસુખારે ય કાલાલોણે ય આમએ. ૮

ધૂવણે ત્તિ વમણે અ, વત્થી કમ્મ–વિરેયણે;
અંજણે દંતવણે અ, ગાયાભ્ભંગ–વિભૂસણે. ૯

સવ્વમેયમણાઈન્નં, નિગ્ગંથાણ મહેસિણં;
સંજમંમિ અ જુત્તાણં, લહુભૂયવિહારિણં. ૧૦

પંચાસવપરિણાયા, તિગુત્તા છસુ સંજયા;
પંચનિગ્ગહણા ધીરા, નિગ્ગંથા ઉજ્જુદંસિણો. ૧૧

આયાવયંતિ ગિમ્હેસુ, હેમંતેસુ અવાઉડા;
વાસાસુ પડિસંલીણા, સંજયા સુસમાહિયા. ૧૨

પરીસહ-રિઊ-દંતા, ધૂયમોહા જિઇંદ્રિઆ;
સવ્વદુક્ખ-પ્પહીણટ્ઠા, પક્કમંતિ મહેસિણો. ૧૩

દુક્કરાઇં કરિત્તાણં, દુસ્સહાઇં સહેત્તુ ય;
કેઇત્થ દેવલોએસુ, કેઇ સિજ્ઝંતિ નીરયા. ૧૪

ખવિત્તા પુવ્વકમ્માઇં, સંજમેણ તવેણ ય;
સિદ્ધમગ્ગમણુપ્પત્તા, તાઇણો પરિનિવ્વુડે. ત્તિબેમિ ૧૫

॥ ઇઇ ખુડ્ડિયાયારકહા નામં તઇયં અજ્ઝયણં સમ્મત્તં ॥

૪. છજ્જીવણિયજ્ઝયણં ગદ્યમ્

સુયં મે આઉસં ! તેણં ભગવયા એવ-મક્ખાયં,
ઇહ ખલુ છજ્જીવણિઆનામજ્ઝયણં સમણેણં ભગવયા
મહાવીરેણં કાસવેણં પવેઇઆ, સુઅક્ખાયા, સુપન્નત્તા,
સેઅં મે અહિજ્જઉ અજ્ઝયણં ધમ્મપન્નત્તી. ૧

કયરા ખલુ સા છજ્જીવણિઆ નામજ્ઝયણં,
સમણેણં ભગવયા મહાવીરેણં;
કાસવેણં પવેઇઆ, સુઅક્ખાયા સુપન્નત્તા;
સેઅં મે અહિજ્જિઉં અજ્ઝયણં ધમ્મપન્નતી. ૨

ઇમા ખલુ સા ઇજ્જીવણિઆ નામજ્ઝયણં,
સમણેણં ભગવયા મહાવીરેણં;
કાસવેણં પવેઇઆ, સુઅક્ખાયા સુપન્નત્તા;
સેઅં મે અહિજ્જિઉં અજ્ઝયણં ધમ્મપન્નત્તી. ૩

તં જહા પુઢવિકાઇઆ આઉકાઇઆ, તેઉકાઇઆ;
વાઉકાઇઆ, વણસ્સઇકાઇઆ, તસકાઇઆ. ૪

પુઢવી ચિત્તમંત-મક્ખાયા, અણેગ-જીવા;
પુઢો-સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણુએણું. ૫

આઉ ચિત્તમંતમક્ખાયા, અણેગજીવા;
પુઢો-સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણુએણું. ૬

તેઉ ચિત્તમંત-મક્ખાયા, અણેગ-જીવા;
પુઢો-સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણુએણું. ૭

વાઉ ચિત્તમંત-મક્ખાયા, અણેગજીવા;
પુઢો સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણુએણું. ૮

વણસ્સઇ ચિત્તમંત-મક્ખાયા, અણેગ-જીવા;
પુઢો-સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણુએણું. ૯

તં જહા-અગ્ગબીઆ, મૂલબીઆ, પોરબીઆ, ખંધબીઆ,
બીઅરુહા, સંમુચ્છિમા તણલયા, વણસ્સઇકાઇઆ;
સબીઆ, ચિત્તમંત-મક્ખાયા અણેગજીવા,
પુઢો-સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણુએણું. ૧૦

સે જે પુણ ઇમે અણેગે બહવે તસા પાણા, તં જહા-અંડયા પોયયા જરાઉઆ રસયા સંસેઇમા સંમુચ્છિમા ઉબ્ભિઆ ઉવવાઇઆ, જેસિ કેસિં ચિ પાણાણું અભિક્કંતં પડિક્કંતં સંકુચિઅં પસારિઅં રુઅં ભંતં તસિઅં પલાઇઅં આગઇગઇવિન્નાયા જે અ કીડપયંગા, જાય કુંથુપિપીલિઆ, સવ્વે બેઇંદિઆ, સવ્વે તેઇંદિયા, સવ્વે ચઉરિંદિઆ, સવ્વે પંચિંદિઆ. સવ્વે તિરિક્ખજોણિયા, સવ્વે નેરઇઆ સવ્વે મણુઆ, સવ્વે દેવા, સવ્વે પાણા પરમાહમ્મિઆ એસો ખલુ છટ્ઠો જીવનિકાઓ તસકાઉ ત્તિ, પવુચ્ચઈ. (સૂત્ર૦ ૧)

ઇચ્ચેસિં છણ્હું જીવનિકાયાણું નેવ સયં દંડં સમારંભિજ્જા, નેવન્નેહિં દંડં સમારંભાવિજ્જા, દંડં સમારંભંતે

વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહ તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું ન કરેમિ ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ. (સૂત્ર૦ ૨)

પઢમે ભંતે! મહવ્વએ પાણાઈવાયાઓ વેરમણું સવ્વં ભંતે! પાણાઈવાયં પચ્ચક્ખામિ, સે સુહુમં વા, બાયરં વા, તસં વા, થાવરં વા, નેવ સયં પાણે અઇવાઈજ્જા, નેવન્નેહિં પાણે અઇવાયાવિજ્જા, પાણે અઇવાયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહું તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ; પઢમે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ પાણાઇવાયાઓ વેરમણું. ૧ (સૂત્ર૦ ૩)

અહાવરે દુચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ મુસાવાયાઓ વેરમણું, સવ્વં ભંતે! મુસાવાયં પચ્ચક્ખામિ સે કોહા વા, લોહા વા, ભયા વા, હાસા વા, નેવ સયં મુસં વઇજ્જા નેવન્નેહિ મુસં વાયાવિજ્જા, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહું તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ, દુચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણું. ૨ (સૂત્ર૦ ૪)

અહાવરે તચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણું, સવ્વં ભંતે! અદિન્નાદાણું પચ્ચક્ખામિ, સે ગામે વા નગરે વા રણ્ણે વા અપ્પં વા બહું વા અણું વા થૂલં વા

ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા નેવ સયં અદિન્નં ગિણ્હિજ્જા, નેવઽન્નેહિં અદિન્નં ગિણ્હાવિજ્જા, અદિન્નં ગિણ્હંતેવિ અન્ને ન સમણુજ્જાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્ન ન સમણુજ્જાણામિ, તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ, તચ્ચે ભંતે ! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ, સવ્વાઓ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં. ૩ (સૂત્ર૦ ૫)

અહાવરે ચઉત્થે ભંતે ! મહવ્વએ મેહુણાઓ વેરમણું, સવ્વં ભંતે ! મેહુણું પચ્ચક્ખામિ, સે દિવ્વં વા માણુસં વા તિરિક્ખજોણિઅં વા નેવ સયં મેહુણું સેવિજ્જા, નેવન્નેહિં મેહુણું સેવાવિજ્જા, મેહુણું સેવંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાએ કાએણું ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ, ચઉત્થે ભંતે ! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ, સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણું. ૪ (સૂત્ર૦ ૬)

અહાવરે પંચમે ભંતે ! મહવ્વએ પરિગ્ગહાઓ વેરમણું, સવ્વં ભંતે ! પરિગ્ગહં પચ્ચક્ખામિ, સે અપ્પં વા બહું વા અણું વા થૂલં વા ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હિજ્જા નેવઽન્નેહિં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હાવિજ્જા, પરિગ્ગહં પરિગિણ્હંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણું વાયાએ કાએણું ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ. પંચમે ભંતે ! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ, સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણું. ૫ (સૂત્ર૦ ૭)

અહાવરે છટ્ઠે ભંતે ! વએ રાઇભોયણાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે ! રાઇભોયણં પચ્ચક્ખામિ, સે અસણં વા પાણં વા ખાઇમં વા સાઇમં વા નેવ સયં રાઇં ભુંજિજ્જા, નેવન્નેહિં રાઇં ભુંજાવિજ્જા રાઇં ભુંજંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતંપિ અન્નં ન સમણુજાણામિ. તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ છટ્ઠે ભંતે ! વએ ઉવટ્ઠિઓમિ, સવ્વાઓ રાઇભોયણાઓ વેરમણં ૬. (સૂત્ર૦ ૮) ઇચ્ચેયાઇં પંચ મહવ્વયાઇં રાઇભોયણવેરમણં-છટ્ઠાઇં અત્તહિયટ્ઠયાએ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ. (સૂત્ર૦ ૯)

સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય પડિહય-પચ્ચક્ખાય. પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે પુઢવિ વા ભિત્તિં વા, સિલં વા લેલું વા, સસરક્ખં વા કાયં સસરક્ખં વા વત્થં હત્થેણ વા પાએણ વા કટ્ઠેણ વા કિલિંચેણ વા અંગુલિઆએ વા સિલાગાએ વા સિલાગહત્થેણ વા ન આલિહિજ્જા ન વિલિહિજ્જા ન ઘટ્ટિજ્જા ન ભિંદિજ્જા અન્નં ન આલિહાવિજ્જા ન વિલિહાવિજ્જા ન ઘટ્ટાવિજ્જા ન ભિંદાવિજ્જા, અન્નં આલિહંતં વા વિલિહંતં વા ઘટ્ટંતં વા ભિંદંતં વા ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. ૧ (સૂત્ર૦ ૧૦)

સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે ઉદગં વા ઓસં

વા હિમં વા મહિઅં વા કરગં વા હરતણુગં વા સુદ્ધોદગં વા ઉદઉલ્લં વા કાયં ઉદઉલ્લં વા વત્થં સસિણિદ્ધં વા કાયં સસિણિદ્ધં વા વત્થં ન આમુસિજ્જા ન સંફુસિજ્જા, ન આવીલિજ્જા ન પવીલિજ્જા, ન અક્ખોડિજ્જા ન પક્ખોડિજ્જા, ન આયાવિજ્જા ન પયાવિજ્જા અન્નં ન આમુસાવિજ્જા, ન સંફુસાવિજ્જા ન આવીલાવિજ્જા ન પવીલાવિજ્જા, ન અક્ખોડાવિજ્જા ન પક્ખોડાવિજ્જા, ન આયાવિજ્જા, ન પયાવિજ્જા, અન્નં આમુસંતં વા સંફુસંતં વા, આવીલંતં વા પવીલંતં વા, અક્ખોડંતં વા પક્ખોડંતં, વા આયાવંતં વા પયાવંતં વા, ન સમણુજાણામિ જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં, મણેણં વાયાએ કાએણં, ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતપિ અન્નં ન સમણુજાણામિ તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. ૨ (સૂત્ર૦ ૧૧)

સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે-દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે અગણિં વા ઇંગાલં વા મુમ્મુરં વા અચ્ચિં વા જાલં વા અલાયં વા સુદ્ધાગણિં વા ઉક્કં વા ઉંજેજ્જા ન ઘટ્ટેજ્જા, (નભિંદેજ્જા) ન ઉજ્જાલેજ્જા (ન પજ્જાલેજ્જા)ન નિવ્વાવેજ્જા અન્ન ન ઉંજાવેજ્જા ન ઘટ્ટાવેજ્જા (ન ભિંદાવિજ્જા), ન ઉજ્જાલાવિજ્જા (ન પજ્જાલાવિજ્જા) ન નિવ્વાવિજ્જા, અન્નં ઉજ્જંતં વા ઘટ્ટંતં વા, (ભિંદંતં વા,) ઉજ્જાલંતં વા, (પજ્જાલંતં વા) નિવ્વાવંતં વા, ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ, નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. ૩ (સૂત્ર૦ ૧૨)

સે ભિક્ખુ વા ભિક્ખુણી વા, સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે સિએણ વા, વિહુયણેણ વા, તાલિઅંટેણ વા, પત્તેણ વા, પત્તભંગેણ વા, સાહાએ વા, સાહાભંગેણ વા, પિહુણેણ વા, પિહુણહત્થેણ વા, ચેલેણ વા, ચેલકણ્ણેણ વા, હત્થેણ વા, મુહેણ વા, અપ્પણો વા, કાયં, બાહિરં વાવિ પુગ્ગલં, ન કુમેજ્જા ન વીએજ્જા, અન્નં ન કુમાવેજ્જા ન વીઆવેજ્જા અન્નં કુમંતં વા વીઅંતં વા ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. ૪ (સૂત્ર૦ ૧૩)

સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા, સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે બીએસુ વા, બીઅપઇટ્ઠેસુ વા, રૂઢેસુ વા, રૂઢપઇટ્ઠેસુ વા, જાએસુ વા, જાયપઇટ્ઠેસુ વા, હરિએસુ વા, હરિઅપઇટ્ઠેસુ વા, છિન્નેસુ વા, છિન્નપઇટ્ઠેસુ વા, સાચિત્તેસુ વા, સચિત્તકોલપડિનિસ્સિએસુ વા ન ગચ્છેજ્જા, ન ચિટ્ઠેજ્જા, ન નિસીએજ્જા, ન તુઅટ્ટેજ્જા, અન્નં ન ગચ્છાવેજ્જા, ન ચિટ્ઠાવેજ્જા, ન નિસીઆવેજ્જા, ન તુઅટ્ટાવેજ્જા, અન્નં ગચ્છંતં વા, ચિટ્ઠંતં વા, નિસીયંતં વા, તુયટ્ટંતં વા, ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંત! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫ (સૂત્ર૦ ૧૪)

સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા, સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, દિયા વા, રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે કીડં વા, પયંગં વા, કુંથું વા, પિપીલીઅં વા, હત્થંસિ વા, પાયંસિ વા, બાહુંસિ વા, ઊરૂંસિ વા, ઉદરંસિ વા, સીસંસિ વા, વત્થંસિ વા, પડિગ્ગહંસિ વા, કંબલસિ વા, પાયપુંછણંસિ વા, રયહરણંસિ વા, ગોચ્છગંસિ વા, ઉંડગંસિ વા, દંડગંસિ વા, પીઢગંસિ વા, ફલગંસિ વા, સેજ્જંસિ વા, સંથારગંસિ વા, અન્નયરંસિ વા, તહપ્પગારે ઉવગરણજાએ તઓ સંજયામેવ પડિલેહિઅ પડિલેહિઅ, પમજ્જિઅ પમજ્જિઅ, એગંતમવણેજ્જા, નો ણં સંઘાયમાવજ્જેજ્જા. ૬ (સૂત્ર૦ ૧૫)

(અનુષ્ટુપ્‌વૃત્તમ્)

અજયં ચરમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈં હિંસઇ;
બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઇ કડુઅં ફલં. ૧

અજયં ચિટ્ઠમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈં હિંસઇ;
બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૨

અજયં આસમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈં હિંસઈ;
બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૩

અજયં સયમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈં હિંસઇ,
બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૪

અજયં ભુંજમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈં હિંસઇ;
બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૫

અજયં ભાસમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈં હિંસઈ;
બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૬

કહં ચરે ? કહં ચિટ્ઠે ? કહમાસે ? કહં સએ ?
કહં ભુંજંતો ? ભાસંતો ?, પાવં કમ્મં ન બંધઇ ? ૭

જયં ચરે જયં ચિટ્ઠે, જયમાસે જયં સએ;
જયં ભુંજંતો ભાસંતો, પાવં કમ્મં ન બંધઈ. ૮

સવ્વભૂય-પ્પભૂઅસ્સ, સમ્મં ભૂયાઈં પાસઓ;
પિહિઆસવસ્સ દંતસ્સ, પાવં કમ્મં ન બંધઇ. ૯

પઢમં નાણું તઓ દયા, એવં ચિટ્ઠઈ સવ્વ સંજએ;
અન્નાણી કિં કાહી ? કિં, વા નાહીઇ છેઅ-પાવગં ? ૧૦

સોચ્ચા જાણઇ કલ્લાણું, સોચ્ચા જાણઈ પાવગં;
ઉભયં પિ જાણઇ સોચ્ચા, જં છે સેઅંતં સમાયરે. ૧૧

જો જીવે વિ ન યાણેઈ, અજીવે વિ ન યાણઇ;
જીવાજીવે અયાણંતો, કહં સો નાહીઇ સંજમં. ૧૨

જો જીવે વિ વિયાણેઈ, અજીવે વિ વિયાણઇ;
જીવા-જીવે વિયાણંતો, સો હુ નાહીઈ સંજમં. ૧૩

જયા જીવમજીવે ય, દો વિ એએ વિયાણઇ;
તયા ગઈં બહુવિહં, સવ્વજીવાણુ જાણઈ. ૧૪

જયા ગઈં બહુવિહં, સવ્વજીવાણુ જાણઇ;
તયા પુણ્ણું ચ પાવં ચ, બંધં મોક્ખં ચ જાણઈ. ૧૫

જયા પુણ્ણું ચ પાવં ચ, બંધં મોક્ખં ચ જાણઈ;
તયા નિવ્વિંદએ ભોએ, જે દિવ્વે જે અ માણુસે. ૧૬

જયા નિવ્વિંદએ ભોએ, જે દિવ્વે જે અ માણુસે;
તયા ચયઈ સંજોગં, સબ્ભિંતર-બાહિરં. ૧૭

જયા ચયઈ સંજોગં, સબ્ભિંતર બાહિરં;
તયા મુંડે ભવિત્તાણું, પવ્વઇએ અણુગારિઅં. ૧૮

જયા મુંડે ભવિત્તાણં, પવ્વઈએ અણુગારિઅં,
તયા સંવરમુક્કિટ્ઠં, ધમ્મં ફાસે અણુત્તરં. ૧૯

જયા સંવર-મુક્કિટ્ઠં, ધમ્મં ફાસે અણુત્તરં;
તયા ધુણઈ કમ્મરયં, અબોહિ-કલુસં કડં. ૨૦

જયા ધુણઈ કમ્મરયં, અબોહિ-કલુસં કડં;
તયા સવ્વત્તગં નાણું, દંસણું ચાભિગચ્છઈ. ૨૧

જયા સવ્વત્તગં નાણું, દંસણું ચાભિગચ્છઈ;
તયા લોગ-મલોગં ચ, જિણો જાણઈ કેવલી. ૨૨

જયા લોગ-મલોગં ચ, જિણો જાણઈ કેવલી;
તયા જોગે નિરુંભિત્તા, સેલેસિં પડિવજ્જઈ. ૨૩

જયા જોગે નિરુંભિત્તા, સેલેસિં પડિવજ્જઈ;
તયા કમ્મં ખવિત્તાણં. સિદ્ધિં ગચ્છઈ નીરઓ. ૨૪

જયા કમ્મં ખવિત્તાણં, સિદ્ધિં ગચ્છઈ નીરઓ;
તયા લોગ-મત્થયત્થો, સિધ્ધો હવઈ સાસઓ. ૨૫

(આર્યાગીતિવૃત્તમ્)

સુહસાયગસ્સ સમણસ્સ, સાયાઉલગસ્સ નિગામસાઈસ્સ;
ઉચ્છોલણાપહોઅસ્સ, દુલ્લહા સુગઈ તારિસગસ્સ. ૨૬

તવે ગુણ-પહાણસ્સ, ઉજ્જુમઈ ખંતિ-સંજમ-રયસ્સ;
પરીસહે જિણંતસ્સ, સુલહા સુગઈ તારિસગસ્સ. ૨૭

પચ્છા વિ તે પયાયા, ખિપ્પં ગચ્છંતિ અમર-ભવણાઈં;
જેસિં પિઓ તવો સંજમો અ, ખંતી અ બંભચેરં ચ. ૨૮

ઇચ્ચેઅં છજ્જીવણિઅં, સમ્મદિટ્ઠી સયા જએ;
દુલ્લહં લહિત્તુ સામન્નં, કમ્મુણા ન વિરાહેજ્જાસિ
ત્તિ બેમિ. ૨૯

॥ ઇહ ચઉત્થં છજ્જીવણિઆ નામજ્ઝયણું સમત્તં. ૪ ॥

પંચમજ્ઝયણં પિણ્ડેસણાએ ।। પઢમો ઉદ્દેસઓ

સંપત્તે ભિક્ખકાલંમિ, અસંભતો અમુચ્છિઓ;
ઇમેણ કમ્મજોગેણ, ભત્તપાણં ગવેસએ. ૧

સે ગામે વા નગરે વા, ગોઅરગ્ગ-ગઓ મુણી;
ચરે મંદમણુવ્વિગ્ગો, અવક્ખિત્તેણ ચેઅસા. ૨

પુરઓ જુગમાયાએ, પેહમાણો મહિં ચરે,
વજ્જંતો બીઅહરિઆઇં, પાણે અ દગમટ્ટિઅં. ૩

ઓવાયં વિસમં ખાણું, વિજ્જલં પરિવજ્જએ;
સંકમેણ ન ગચ્છેજ્જા, વિજ્જમાણે પરક્કમે. ૪

પવડંતે વ સે તત્થ, પક્ખલંતે વ સંજએ;
હિંસેજ્જ પાણભૂઆઇં. તસે અદુવ થાવરે. ૫

તમ્હા તેણ ન ગચ્છિજ્જા, સંજએ સુસમાહિએ;
સઇ અન્નેણ મગ્ગેણ, જયમેવ પરક્કમે. ૬

ઇંગાલં છારિઅં રાસિં, તુસરાસિં ચ ગોમયં;
સસરક્ખેહિં પાએહિં, સંજઓ તં નઇક્કમે. ૭

ન ચરેજ્જ વાસે વાસંતે, મહિઆએ વ પડંતિએ;
મહાવાએ વ વાયંતે, તિરિચ્છ-સંપાઇમેસુ વા. ૮

ન ચરેજ્જ વેસ-સામંતે, બંભચેર-વસાણુ(ણ)એ;
બંભયારિસ્સ દંતસ્સ, હુજ્જા તત્થ વિસુત્તિઆ. ૯

અણાયણે ચરંતસ્સ, સંસગ્ગીએ અભિક્ખણું;
જ્જ વયાણું પીલા, હુસામન્નંમિ અ સંસઓ. ૧૦

તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઇ-વડ્ઢણું;
વજ્જએ-વેસ-સામંતં, મુણી એગંત-મસ્સિએ. ૧૧

સાણં સૂયં ગાવિં, દિત્તં ગોણું હયં ગયં;
સંડિમ્ભં કલહં જુદ્ધં, દૂરઓ પરિવજ્જએ. ૧૨

અણુન્નએ નાવણુએ, અપ્પહિટ્ઠે અણાઉલે;
ઇંદિઆઇં જહાભાગં, દમઈત્તા મુણી ચરે. ૧૩

દવદવસ્સ ન ગચ્છેજ્જા, ભાસમાણો અ ગોઅરે;
હસંતો નાભિગચ્છેજ્જા, કુલં ઉચ્ચાવયં સયા. ૧૪

આલોઅં થિગ્ગલં દારં, સંધિં દગભવણાણિ અ;
ચરંતો ન વિનિજ્ઝાએ, સંક-દૂઠાણું વિવજ્જએ. ૧૫

રન્નો ગિહવઈણું ચ, રહસ્સા રક્ખિઆણ ય;
સંકિલેસકરં ઠાણું, દૂરઓ પરિવજ્જએ. ૧૬

પડિકુટ્ઠકુલં ન પાવસે, મામગં પરિવજ્જએ;
અચિઅત્તં કુલં ન પવિસે, ચિઅત્તં પવિસે કુલં. ૧૭

સાણી-પાવાર-પિહિઅં, અપ્પણા નાવપંગુરે;
કવાડં નો પણોલ્લેજ્જા, ઓગ્ગહંસિ અજાઈઆ. ૧૮

ગોઅરગ્ગ-પવિટ્ઠો અ, વચ્ચ-મુત્તં ન ધારએ;
ઓગાસં ફાસુઅં નચ્ચા, અણુન્નવિઅ વોસિરે. ૧૯

નીઅ-દુવારં તમસં, કોટ્ઠગં પરિવજ્જએ;
અચક્ખુવિસઓ જત્થ, પાણા દુપ્પડિલેહગા. ૨૦

જત્થ પુપ્ફાઇં બીઆઇં, વિપ્પઇન્નાઇં કોટ્ઠએ;
અહુણોવલિત્તં ઉલ્લં, દટ્ઠૂણ પરિવજ્જએ. ૨૧

એલગં દારગં સાણું, વચ્છગં વા વિ કુટ્ઠએ;
ઉલ્લંઘિઆ ન પવિસે, વિઉહિત્તાણ વ સંજએ. ૨૨

અસંસત્તં પલોઇજ્જા, નાઇદૂરાવલોઅએ;
ઉપ્ફુલ્લં ન વિનિજ્ઝાએ, નિઅટ્ટેજ્જ અયંપિરો. ૨૩

અઇભૂમિં ન ગચ્છેજ્જા, ગોઅરગ્ગ–ગઓ મુણી;
કુલસ્સ ભૂમિ જાણિત્તા, મિઅં ભૂમિં પરક્કમે. ૨૪

તત્થેવ પડિલેહિજ્જા, ભૂમિભાગં વિઅક્ખણો;
સિણાણસ્સ ય વચસ્સ, સંલોગં પરિવજ્જએ. ૨૫

દગ–મટ્ટિઅ–આયાણે, બીયાણિ હરિઆણિ અ;
પરિવજ્જંતો ચિટ્ઠિજ્જા, સવ્વિંદિઅ સમાહિએ. ૨૬

તત્થ સે ચિટ્ઠમાણસ્સ, આહારે પાણુ–ભોઅણું;
અકપ્પિઅં ન ગેણ્હિજ્જા, પડિગાહિજ્જ કપ્પિઅં. ૨૭

આહરંતી સિઆ તત્થ, પરિસાડિજ્જ ભોયણું;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૨૮

સંમદ્દમાણી પાણાણિ, બીઆણિ હરિઆણિ અ;
અસંજમકરિં નચ્ચા, તારિસિં પરિવજ્જએ. ૨૯

સાહટ્ટુ નિક્ખિવિત્તાણું, સચ્ચિત્તં ઘટ્ટિઆણિ અ;
તહેવ સમણટ્ઠાએ, ઉદગં સંપણુલ્લિઆ. ૩૦

ઓગાહઇત્તા ચલઇત્તા, આહરે પાણુ–ભોઅણું;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૩૧

પુરેકમ્મેણ હત્થેણ, દવ્વીએ ભાયણેણ વા;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૩૨

(એવં) ઉદઉલ્લ સસિણિદ્ધે, સસરક્ખે મટ્ટિઆઉસે;
હરિઆલે હિંગુલએ, મણોસિલા અંજણે લોણે. ૩૩

ગેરુઅ વન્નિઅ સેઢિઅ–સોરટ્ઠિઅ પિટ્ઠકુક્કુસકએ ય;
ઉક્કિટ્ઠ–મસંસટ્ઠે, સંસટ્ઠે ચેવ બોદ્ધવ્વે. ૩૪

અસંસટ્ઠેણ હત્થેણ, દવ્વીએ ભાયણેણ વા;
દિજ્જમાણું ન ઇચ્છિજ્જા, પચ્છાકમ્મં જહિં ભવે. ૩૫

સંસટ્ઠેણ ય હત્થેણ, દવ્વીએ ભાયણેણ વા;
દિજ્જમાણું પડિચ્છિજ્જા, જં તત્થેસણિઅં ભવે. ૩૬

દુણ્હં તુ ભુંજમાણાણં, એગો તત્થ નિમંતએ;
દિજ્જમાણું ન ઇચ્છિજ્જા, છંદં સે પડિલેહએ. ૩૭

દુણ્હં તુ ભુંજમાણાણં, દો વિ તત્થ નિમંતએ;
દિજ્જમાણું પડિચ્છિજ્જા, જં તત્થેસણિઅં ભવે. ૩૮

ગુવ્વિણીએ ઉવણ્ણત્થં, વિવિહં પાણ-ભોઅણં;
ભુંજમાણં વિવજ્જિજ્જા, ભુત્તસેસં પડિચ્છએ. ૩૯

સિઆ ય સમણટ્ઠાએ, ગુવ્વિણી કાલમાસિણી;
ઉટ્ઠિઆ વા નિસીઇજ્જા, નિસન્ના વા પુણુટ્ઠએ. ૪૦

તં ભવે ભત્તપાણું તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દેંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૪૧

થણગં પિજ્જેમાણી, દારગં વા કુમારિઅં;
તં નિક્ખિવિત્તુ રોમંતં, આહરે પાણભોઅણં. ૪૨

તં ભવે ભત્તપાણું તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દેંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૪૩

જં ભવે ભત્તપાણું તુ, કપ્પાકપ્પંમિ સંકિઅં;
દેંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૪૪

દગવારેણ પિહિઅં, નીસાએ પીઢએણ વા;
લોઢેણ વા વિ લેવેણ, સિલેસેણ વ કેણઇ. ૪૫

તં ચ ઉબ્ભિંદિઉં દિજ્જા, સમણટ્ઠાએ વ દાવએ;
દેંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૪૬

અસણું પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
જં જાણિજ્જ સુણિજ્જા વા, દાણટ્ઠા પગડં ઇમં. ૪૭

તં ભવે ભત્ત પાણું તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૪૮

અસણું પાણુગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
જં જાણિજ્જ સુણિજ્જા વા, પુણ્ણટ્ઠા પગડં ઇમં. ૪૯

તં ભવે ભત્ત–પાણું તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૫૦

અસણું પાણુગં વાવિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
જં જાણિજ્જ સુણિજ્જા વા, વણિમટ્ઠા પગડં ઇમં. ૫૧

તં ભવે ભત્ત–પાણું ત, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૫૨

અસણં પાણુગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
જં જાણિજ્જ સુણિજ્જા વા, સમણટ્ઠા પગડં ઇમં. ૫૩

તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૫૪

ઉદ્દેસિઅં કીઅગડં, પૂઇકમ્મં ચ આહડં;
અજ્ઝોયર–પામિચ્ચં, મીસજાયં વિવજ્જએ. ૫૫

ઉગ્ગમં સે અ પુચ્છિજ્જા, કસ્સટ્ઠા કેણ વા કડં;
સુચ્ચા નિસ્સંકિઅં સુદ્ધં, પડિગાહિજ્જ સંજએ. ૫૬

અસણું પાણુગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
પુપ્ફેસુ હુજ્જ ઉમ્મીસં, બીએસુ હરિએસુ વા. ૫૭

તં ભવે ભત્તપાણું તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૫૮

અસણું પાણુગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
ઉદગંમિ હુજ્જ નિક્ખિત્તં, ઉત્તિંગ–પણગેસુ વા. ૫૯

તં ભવે ભત્ત–પાણું તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૬૦

અસણું પાણુગં વા વિ, ખાઇમ સાઇમં તહા;
તેઉમ્મિ હુજ્જ નિક્ખિત્તં, તં ચ સંઘટ્ટિઆ દએ. ૬૧

તં ભવે ભત્તપાણું તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૬૨

એવં ઉસ્સક્કિઆ ઓસક્કિઆ,
ઉજ્જાલિઆ પજ્જાલિઆ નિવ્વાવિઆ;
ઉસ્સિંચિયા નિસ્સિંચિયા,
ઉવ્વત્તિયા ઓયારિયા દએ. ૬૩

તં ભવે ભત્ત–પાણું તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૬૪

હુજ્જ કટ્ઠં સિલં વા વિ, ઇટ્ટાલં વા વિ એગયા;
ઠવિઅં સંકમટ્ઠાએ, તં ચ હોજ્જ ચલાચલં. ૬૫

ન તેણ ભિક્ખૂ ગચ્છિજ્જા, દિટ્ઠો તત્થ અસંજમો;
ગંભીરં ઝુસિરં ચેવ, સવ્વિંદિઅ–સમાહિએ. ૬૬

નિસ્સેણિ ફલગં પીઢં, ઉસ્સવિત્તાણુ–મારુહે;
મંચં કીલં ચ પાસાયં, સમણટ્ઠા એવ દાવએ. ૬૭

દુરૂહમાણી પવડિજ્જા, હત્થં પાયં વ લૂસએ;
પુઢવિજીવે વિ હિંસિજ્જા, જે અ તન્નિસ્સિઆ જગે. ૬૮

એયારિસે મહાદોસે, જાણિઊણ મહેસણો;
તમ્હા માલોહડં ભિક્ખં ન પડિગિણ્હંતે સંજયા. ૬૯

કંદં મૂલં પલંબં વા, આમં છિન્નં વ સન્નિરં;
તુંબાગં સિગબેરં ચ, આમગં પરિવજ્જએ. ૭૦

તહેવ સત્તુ-ચુણ્ણાઈં, કોલ ચુણ્ણાઈં આવણે;
સક્કુલિં ફાણિઅં પૂઅં, અન્નં વા વિ તહાવિહં. ૭૧

વિક્કાયમાણું પસઢં, રએણું પરિફાસિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૭૨

બહુઅટ્ઠિઅં પુગ્ગલં, અણિમિસં વા બહુકંટયં;
અત્થિયં તિંદુયં બિલ્લં, ઉચ્છુખંડં ય સિંબલિં. ૭૩

અપ્પે સિઆ ભોઅણજાએ, બહુઉજ્ઝિયધમ્મિએ;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૭૪

તહેવુચ્ચાવયં પાણું, અદુવા વારધોઅણું;
સંસેઇમં ચાઉલોદગં, અહુણાધોઅં વિવજ્જએ. ૭૫

જં જાણેજ્જ ચિરાધોયં, મઇએ દંસણેણ વા;
પડિપુચ્છિઊણ સુચ્ચા વા, જં ચ નિસ્સંકિઅં ભવે. ૭૬

અજીવં પરિણયં નચ્ચા, પડિગાહિજ્જ સંજએ;
અહ સંકિયં ભવિજ્જા, આસાઇત્તાણ રોયએ. ૭૭

થોવમાસાયણટ્ઠાએ, હત્થગંમિ દલાહિ મે;
મા મે અચ્ચંબિલં પૂઈં, નાલં તણ્હં વિણિત્તએ. ૭૮

તં ચ અચ્ચંબિલં પૂઈં, નાલં તણ્હં વિણિત્તએ;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૭૯

તં ચ હોજ્જ અકામેણું, વિમણેણ પડિચ્છિઅં;
તં અપ્પણા ન પિએ, નો વિ અન્નસ્સ દાવએ. ૮૦

એગંત-મવક્કમિત્તા, અચિત્તં પડિલેહિઆ;
જયં પરિટ્ઠવિજ્જા, પરિટ્ઠપ્પ પડિક્કમે. ૮૧

સિઆ ય ગોયરગ્ગ-ગઓ, ઇચ્છિજ્જા પરિભુત્તુઅં ભુંજિઉં;
કુટ્ઠગં ભિત્તિમૂલં વા, પડિલેહિત્તાણ ફાસુઅં. ૮૨

અણુન્નવિત્તુ મેહાવી, પડિચ્છન્નંમિ સંવુડે;
હત્થગં સંપમજ્જિત્તા, તત્થ ભુંજિજ્જ સંજએ. ૮૩

તત્થ સે ભુંજમાણસ્સ, અટ્ઠિઅં કંટઓ સિઆ;
તણુકટ્ઠસક્કરં વા વિ, અન્નં વા વિ તહાવિહં. ૮૪

તં ઉક્ખિવિત્તુ ન નિક્ખિવે, આસએણ ન છડ્ડુએ;
હત્થેણ તં ગહેઊણં, એગંત-મવક્કમે. ૮૫

એગંત-મવક્કમિત્તા, અચિત્તં પડિલેહિઆ;
જયં પરિટ્ઠવિજ્જા, પરિટ્ઠપ્પ પડિક્કમે. ૮૬

સિઆ ય ભિક્ખૂ ઇચ્છિજ્જા, સિજ્જમાગમ્મ ભુત્તુઅં;
સપિ ડપાય-માગમ્મ, ઉંડુયં પડિલેહિઆ. ૮૭

વિણએણં પવિસિત્તા, સગાસે ગુરુણો મુણી;
ઇરિયાવહિય-માયાય, આગઓ ય પડિક્કમે. ૮૮

આભોઇત્તાણ નીસેસં, અઇઆરં જહક્કમં;
ગમણાગમણે ચેવ, ભત્ત-પાણે વ સંજએ. ૮૯

ઉજ્જુપન્નો અણુવ્વિગ્ગો, અવ્વક્ખિત્તેણ ચેઅસા;
આલોએ ગુરુસગાસે, જં જહા ગહિઅં ભવે. ૯૦

ન સમ્મમાલોઇયં હુજ્જા, પુવ્વિં પચ્છા વ જં કડં;
પુણો પડિક્કમે તસ્સ, વોસટ્ઠો ચિંતએ ઇમં. ૯૧

અહો જિણેહિં અસાવજ્જા, વિત્તી સાહૂણ દેસિઆ;
મુક્ખ-સાહણ-હેઉસ્સ, સાહુ-દેહસ્સ ધારણા. ૯૨

નમુક્કારેણ પરિત્તા, કરિત્તા જિણસંથવં;
સજ્ઝાયં પટ્ઠવિત્તાણં, વીસમેજ્જ ખણં મુણી. ૯૩

વીસમંતો ઇમં ચિંતે, હિયમટ્ઠં લાભમટ્ઠિઓ;
જઇમે અણુગ્ગહં કુજ્જા, સાહૂ હુજ્જામિ તારિઓ. ૯૪

સાહવો તો ચિઅત્તેણું, નિમંતિજ્જ જહક્કમં;
જઈ તત્થ કેઈ ઇચ્છિજ્જા, તેહિં સદ્ધિં તુ ભુંજએ. ૯૫

અહ કેઇ ન ઇચ્છિજ્જા, તઓ ભુંજિજ્જ એગઓ;
આલોએ ભાયણે સાહૂ, જયં અપરિસાડિયં. ૯૬

તિત્તગં વ કડુઅં વ કસાયં, અંબિલં વ મહુરં લવણુવા;
એઅ લદ્ધ-મન્નત્થ-પઉત્તં, મહુ ઘયં વ ભુંજિજ્જ સંજએ. ૯૭

(અનુષ્ટુપ્‌વૃત્તમ્)

અરસં વિરસં વા વિ, સૂઇઅં વા અસૂઇઅં;
ઉલ્લં વા જઈ વા સુક્કં, મંથુ-કુમ્માસ-ભોઅણું. ૯૮

ઉપ્પણ્ણું નાઇહીલિજ્જા, અપ્પં વા બહુ ફાસુઅં;
મુહાલદ્ધં મુહાજીવી, ભુંજિજ્જા દોસવજ્જિઅં. ૯૯

દુલ્લહા ઉ મુહાદાઈ, મુહાજીવીવિ દુલ્લહા;
મુહાદાઈ મુહાજીવી, દોડવિ ગચ્છંતિ સુગ્ગઇ ત્તિ બેમિ. ૧૦૦

॥ ઇતિ પિંડેસણાએ પઢમો ઉદ્દેસો સમત્તો ॥

પંચમજ્ઝયણું બીઓ ઉદ્દેસઓ

પડિગ્ગહું સંલિહિત્તાણં, લેવમાયાએ સંજએ;
દુગંધં વા સુગંધં વા, સવ્વં ભુંજે ન છડ્ડએ. ૧

સેજ્જા નિસીહિયાએ, સમાવન્ના ય ગોઅરે;
અયાવયટ્ઠા ભુચ્ચા ણું, જઈ તેણું ન સંથરે. ૨

તઓ કારણમુપ્પન્ને, ભત્ત-પાણું ગવેસએ;
વિહિણા પુવ્વઉત્તેણ, ઇમેણું ઉત્તરેણ ય. ૩

કાલેણ નિક્ખમે ભિક્ખૂ, કાલેણ ય પડિક્કમે;
અકાલં ચ વિવજ્જિજ્જા (ત્તા), કાલે કાલં સમાયરે. ૪

અકાલે ચરસિ ભિક્ખૂ, કાલં ન પડિલેહસિ;
અપ્પાણં ચ કલામિસિ, સંનિવેસં ચ ગરિહસિ. ૫

સઈ કાલે ચરે ભિક્ખૂ, કુજ્જા પુરિસકારિઅં;
અલાભુત્તિ ન સોએજ્જા, તવોત્તિ અહિઆસએ. ૬

તહેવુચ્ચાવયા પાણા, ભત્તટ્ઠાએ સમાગયા;
તં ઉજ્જુઅં ન ગચ્છિજ્જા, જયમેવ પરક્કમે. ૭

ગોયરગ્ગ–પવિટ્ઠો અ, ન નિસીએજ્જ કત્થઈ;
કહં ચ ન પબંધિજ્જા, ચિટ્ઠિત્તાણ વ સંજએ. ૮

અગ્ગલં ફલિહં, દારં, કવાડં વા વિ સંજએ;
અવલંબિઆ ન ચિટ્ઠિજ્જા, ગોયરગ્ગ–ગઓ મુણી. ૯

સમણં માહણં વાવિ, કિવિણં વા વણીમગં;
ઉવસંકમંતં ભત્તટ્ઠા, પાણટ્ઠાએ વ સંજએ. ૧૦

તં અઇક્કમિત્તુ ન પવિસે, ન ચિટ્ઠે ચક્ખુગોયરં;
એગંત–મવક્કમિત્તા, તત્થ ચિટ્ઠિજ્જ સંજએ. ૧૧

વણીમગસ્સ વા તસ્સ, દાયગસ્સુભયસ્સ વા;
અપ્પત્તિઅં સિઆ હુજ્જા, લહુત્તં પવયણસ્સ વા. ૧૨

પડિસેહિએ વ દિન્ને વા, તઓ તમ્મિ નિયત્તિએ;
ઉવસંકમિજ્જ ભત્તટ્ઠા, પાણટ્ઠાએ વ સંજએ. ૧૩

ઉપ્પલં પઉમં વા વિ, કુમુઅં વા મગદંતિઅં;
અન્નં વા પુપ્ફસચ્ચિત્તં, તં ચ સંલુંચિઆ દએ. ૧૪

તં ભવે ભત્ત–પાણું તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૧૫

ઉપ્પલં પઉમં વા વિ, કુમુઅં વા મગદંતિઅં;
અન્નં વા પુપ્ફં સચ્ચિત્તં, તં ચ સમદ્દિઆ દએ. ૧૬

તં ભવે ભત્ત-પાણું તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૧૭

સાલુયં વા વિરાલિયં, કુમુઅં ઉપ્પલ-નાલિઅં;
મુણાલિઅં સાસવ-નાલિઅં, ઉચ્છુ-ખંડં અનિવ્વુડં. ૧૮

વરુણગં વા પવાલં, રુક્ખસ્સ તણગસ્સ વા;
અન્નસ્સ વા વિ હરિઅસ્સ, આમગં પરિવજ્જએ. ૧૯

તરુણિઅં વા છિવાડિં, આમિઅં ભજ્જિઅં સઇં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૨૦

તહા કોલ-મણુસ્સિન્નં, વેલુઅં કાસવ-નાલિઅં;
તિલ-પપ્પડગં નીમં, આમગં પરિવજ્જએ. ૨૧

તહેવ ચાઉલં પિટ્ઠં, વિઅડં વા તત્તડનિવ્વુડં;
તિલપિટ્ઠં પૂઇપિન્નાગં, આમગં પરિવજ્જએ. ૨૨

કવિટ્ઠં માઉલિંગં ચ, મૂલગં મૂલગતિઅં;
આમં અસત્થપરિણયં, મણસા વિ ન પત્થએ. ૨૩

તહેવ ફલ-મંથૂણિ, બીઅમંથૂણિ જાણિઅ;
બિહેલગં પિયાલં ચ, આમગં પરિવજ્જએ. ૨૪

સમુઆણું ચરે ભિક્ખૂ, કુલમુચ્ચાવયં સયા;
નીયં કુલ-મઇક્કમ્મ, ઊસઢં નાભિધારએ. ૨૫

અદ્દીણો વિત્તિમેસિજ્જા, ન વિસીઇજ્જ પંડિએ;
અમુચ્છિઓ ભોઅણંમિ, માયણ્ણે એસણા-રએ. ૨૬

બહું પરઘરે અત્થિ, વિવિહં ખાઇમં-સાઇમં;
ન તત્થ પંડિઓ કુપ્પે, ઇચ્છા દિજ્જ પરો ન વા. ૨૭

સયણાસણ વત્થં વા, ભત્ત-પાણું વ સંજએ;
અદિંતસ્સ ન કુપ્પિજ્જા, પચ્ચક્ખે વિ અ દીસઓ. ૨૮

ઇત્થિઅં પુરિસં વાવિ, ડહરં વા મહલ્લગં;
વંદમાણું ન જાઇજ્જા, નો અ ણું ફરુસં વએ. ૨૯

જે ન વંદે ન સે કુપ્પે, વંદિઓ ન સમુક્કસે;
એવ-મન્ને સમાણસ્સ, સામણ્ણ-મણુચિટ્ઠઈ. ૩૦

સિઆ એગઇઓ લધ્ધું, લોભેણ વિણિગૂહઇ;
મામેયં દાઇયં સંતં, દટ્ઠૂણું સયમાયએ. ૩૧

અત્તટ્ઠા ગુરુઓ લુદ્ધો, બહું પાવં પકુવ્વઇ;
દુ-ત્તોસઓ અ સો હોઇ, નિવ્વાણું ચ ન ગચ્છઈ. ૩૨

સિઆ એગઇઓ લધ્ધું, વિવિહં પાણ-ભોઅણું;
ભદ્દગં ભદ્દગં ભુચ્ચા, વિવન્નં વિરસમાહરે. ૩૩

જાણંતુ તા ઇમે સમણા, આયયટ્ઠી અયં મુણી;
સતુટ્ઠો સેવએ પંતં, લૂહવિત્તી સુતોસઓ. ૩૪

પૂઅણટ્ઠા જસોકામી, માણ-સમ્માણ-કામએ;
બહુપસવઈ પાવં, માયાસલ્લં ચ કુવ્વઇ. ૩૫

સુરં વા મેરગં વા વિ, અન્નં વા મજ્જગં રસં;
સસક્ખં ન પિએ ભિક્ખૂ, જસં સારક્ખ-મપ્પણો. ૩૬

પિયા એગઇઓ તેણો, ન મે કોઇ વિઆણુઇ;
તસ્સ પસ્સહ દોસાઇં, નિઅડિં ચ સુણેહ મે. ૩૭

વટ્ઠઇ સુંડિઆ તસ્સ, માયામોસં ચ ભિક્ખૂણો;
અયસોઅ અનિવ્વાણું, સયયં ચ અસાહુઆ. ૩૮

નિચ્ચુવ્વિગ્ગો જહા તેણો, અત્તકમ્મેહિં દુમ્મઇ;
તારિસો મરણંતે વિ, ન આરાહેઈ સંવરં. ૩૯

આયરિએ નારાહેઇ, સમણે આવિ તારિસે;
ગિહત્થાવિ ણં ગરિહંતિ, જેણ જાણંતિ તારિસં. ૪૦

એવં તુ અગુણપ્પેહી, ગુણાણં ચ વિવજ્જએ;
તારિસો મરણંતે વિ, નારાહેઇ સંવરં. ૪૧

તવં કુવ્વઈ મેહાવી, પાણીઅં વજ્જએ રસં;
મજ્જ-પ્પમાય વિરઓ, તવસ્સી અઇઉક્કસો. ૪૨

તસ્સ પસ્સહ કલ્લાણં, અણેગ-સાહુ-પૂઇઅં;
વિઉલં અત્થ સંજુત્તં, કિત્તઇસ્સં સુણેહ મે. ૪૩

એવં તુસગુણપ્પેહી, અગુણાણં ચ વિવજ્જએ;
તારિસો મરણંતે વિ, આરાહેઇ અ સંવરં. ૪૪

આયરિએ આરાહેઇ, સમણે આવિ તારિસો;
ગિહત્થા વિ ણં પૂયંતિ, જેણ જાણંતિ તારિસં. ૪૫

તવ-તેણે વય-તેણે, રૂવ-તેણે અ જે નરે;
આયાર-ભાવતેણે અ, કુવ્વઇ દેવકિવ્વિસં. ૪૬

લધ્ધૂણ વિ દેવત્તં, ઉવવન્નો દેવકિવ્વિસે;
તત્થા વિ સે ન યાણાઈ, કિં મે કિચ્ચા ઈમં ફલં. ૪૭

તત્તો વિ સે ચઈત્તાણં, લબ્ભિહી એલ-મૂઅગં;
નરયં તિરિક્ખજોણિં વા, બોહી જત્થ સુદુલ્લહા. ૪૮

એઅં ચ દોસં દટ્ઠણં, નાયપુત્તેણ ભાસિઅં;
અણુમાયં પિ મેહાવી, માયામોસં વિવજ્જએ. ૪૯

(કાવ્યમ્)

સિક્ખિઊણ ભિક્ખેસણ્ણ સોહિં,
સંજયાણ બુદ્ધાણ સગાસે;
તત્થ ભિક્ખૂ સુપ્પણિહિ-ઇંદિએ,
તિવ્વલજ્જ-ગુણવં વિહરિજ્જા ત્તિ બેમિ. ૫૦

॥ ઇતિ પંચમં પિંડેસણાનામજ્ઝયણં સમત્તં ॥

૬. મહાચારકથાઽધ્યયનમ્

નાણ-દંસણ-સંપન્નં, સંજમે અ તવે રયં;
ગણિ-માગમ-સંપન્નં, ઉજ્જાણમ્મિ સમોસઢં. ૧

રાયાણો રાયમચ્ચા ય, માહણા અદુવ ખત્તિઆ;
પુચ્છંતિ નિહુઅપ્પાણો, કહં ભે આયારગોયરો ? ૨

તેસિં સો નિહુઓ દંતો, સવ્વભૂઅ-સુહાવહો;
સિક્ખાએ સુસમાઉત્તો, આયક્ખઈ વિઅક્ખણો. ૩

હંદિ ધમ્મત્થં-કામાણં, નિગ્ગંથાણં સુણેહ મે;
આયારગોઅરં ભીમં, સયલં દુરહિટ્ઠિઅં. ૪

નન્નત્થ એરિસં વુત્તં, જં લોએ પરમદુચ્ચરં;
વિઉલટ્ઠાણભાઈસ્સ, ન ભૂઅં ન ભવિસ્સઈ. ૫

સખુડ્ડગ-વિઅત્તાણં, વહિઆણં ચ જે ગુણા;
અખંડકુડિઆ કાયવ્વા, તં સુણેહ જહા તહા. ૬

દસ અટ્ઠ ય ઠાણાઈં, જાઈં બાલોવરજ્જઈ;
તત્થ અન્નયરે ઠાણે, નિગ્ગંથત્તાઉ ભસ્સઈ. ૭

(વયછક્કં કાયછક્કં ય, અકપ્પા ગિહિ-ભાયણું;
પલિયંક નિસેજ્જા ય, સિણાણું સોહવજ્જણું.) ૮

તત્થિમં પઢમં ઠાણું, મહાવીરેણ દેસિઅં;
અહિંસા નિઉણા દિટ્ઠા, સવ્વભૂએસુ સંજમો. ૯

જાવંતિ લોએ પાણા, તસા અદુવ થાવરા;
તે જાણુ-મજાણું વા, ન હણે નોવિ ઘાયએ. ૧૦

સવ્વે જીવા વિ ઇચ્છંતિ, જીવિઉં ન મરિજ્જિઉં;
તમ્હા પાણુવહં ઘોરં, નિગ્ગંથા વજ્જયંતિ ણું. ૧૧

અપ્પણટ્ઠા પરટ્ઠા વા, કોહા વા જઈ વા ભયા;
હિંસગં ન મુસં બૂયા, નોવિ અન્નં વયાવએ. ૧૨

મુસાવાએ ઉ લોગમ્મિ, સવ્વસાહૂહિં ગરિહિએ;
અવિસ્સાએ અ ભૂઆણું, તમ્હા મોસં વિવજ્જએ. ૧૩

ચિત્તમંત-સચિત્તં વા, અપ્પં વા જઉ વા બહું;
દંત-સોહણ મિત્તં વિ, ઉગ્ગહંસિ અજાઇયા. ૧૪

તં અપ્પણા ન ગિણ્હંતિ, નો વિ ગિણ્હાવએ પરં;
અન્નં વા ગિણ્હમાણું પિ, નાણુજાણંતિ સંજયા. ૧૫

અબંભચરિઅં ઘોરં, પમાયં દુરહિટ્ઠિઅં;
નાયરંતિ મુણી લોએ, ભેઆયયણ-વજ્જિણો. ૧૬

મૂલમેય-મહમ્મસ્સ, મહાદોસ-સમુસ્સયં;
તમ્હા મેહુણ-સંસગ્ગં, નિગ્ગંથા વિજ્જયંતિ ણું. ૧૭

બિડ-મુબ્ભેઇમં લોણું, તિલ્લં સપ્પિં ચ ફાણિઅં;
ન તે સન્નિહિમિચ્છંતિ, નાયપુત્ત-વએ-રયા. ૧૮

લોહસ્સેસ અણુપ્ફાસે, મન્ને અન્નયરામવિ;
જે સિઆ સન્નિહિં કામે, ગિહી પવ્વઈ એ ન સે ૧૯

જં પિ વત્થં વ પાયં વા, કંબલં પાયપુંછણું;
તં પિ સંજમ-લજ્જટ્ઠા, ધારંતિ પરિહિંતિ અ. ૨૦

ન સો પરિગ્ગહો વુત્તો, નાયપુત્તેણ તાઈણા;
મુચ્છા પરિગ્ગહો વુત્તો, ઇઈ વુત્તં મહેસિણા. ૨૧

સવ્વત્થુવહિણા બુદ્ધા, સંરક્ખણ-પરિગ્ગહે;
અવિ અપ્પણોવિ દેહંમિ, નાયરંતિ મમાઇયં. ૨૨

અહો નિચ્ચં તવો કમ્મં, સવ્વબુદ્ધેહિં વણ્ણિઅં;
જા ય લજ્જા-સમા વિત્તી, એગભત્તં ચ ભોઅણં. ૨૩

સંતિમે સુહુમા પાણા, તસા અદુવ થાવરા;
જાઈ રાઓ અપાસંતો, કહમેસણિઅં ચરે ? ૨૪

ઉદઉલ્લં બીઅ-સંસત્તં, પાણા નિવડિયા મહિં;
દિઆ તાઈં વિવજ્જિજ્જા, રાઓ તત્થ કહં ચરે ? ૨૫

એઅં ચ દોસં દટ્ઠૂણં, નાયપુત્તેણ ભાસિઅં;
સવ્વાહારં ન ભુંજંતિ, નિગ્ગંથા રાઇભોઅણં. ૨૬

પુઢવિકાયં ન હિંસંતિ, મણસા વયસા કાયસા;
તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૨૭

પુઢવિકાયં વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તવસ્સિએ;
તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૨૮

તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઈ-વડ્ઢણં;
પુઢવિકાય-સમારંભં, જાવજ્જીવાઇ વજ્જએ. ૨૯

આઉકાયં ન હિંસંતિ, મણસા વયસા કાયસા;
તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઅ. ૩૦

આઉકાયં વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તયસ્સિએ;
તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે ૩૧

તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઈ વડ્ઢણું;
આઉકાય સમારંભં, જાવજ્જીવાઈ વજ્જએ. ૩૨

જાયતેઅં ન ઇચ્છંતિ, પાવગં જલઇત્તએ;
તિક્ખમન્નયરં સત્થં, સવ્વઓ વિ દુરાસયં. ૩૩

પાઈણું પડિણું વા વિ, ઉડ્ઢં અણુદિસામવિ;
અહે દાહિણુઓ વા વિ, દહે ઉત્તરઓ વિ અ. ૩૪

ભૂઆણુ-મેસ-માઘાઓ, હવ્વવાહો ન સંસઓ;
તં પઈવ પયાવટ્ઠા, સંજયા કિંચિ નારભે. ૩૫

તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઇ-વડ્ઢણું;
તેઉકાય સમારંભં, જાવજ્જીવાઇ વજ્જઇ. ૩૬

અણિલસ્સ સમારંભં, બુદ્ધામન્નંતિ તારિસિં;
સાવજ્જ બહુલં ચેઅં, નેઅં તાઈહિં સેવિઅં. ૩૭

તાલિઅંટેણ પત્તેણ, સાહા વિહુઅણેણ વા;
ન તે વીઇઉમિચ્છંતિ, વેઆવેઉણ વા પરં. ૩૮

જં પિ વત્થં વ પાયં વા, કંબલં પાયપુંછણું;
ન તે વાયમુઈરંતિ, જયં પરિહરંતિ અ. ૩૯

તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઈ વડ્ઢણું;
વાઉકાય-સમારંભં, જાવજ્જીવાઇ વજ્જએ. ૪૦

વણસ્સઈ ન હિંસંતિ, મણસા વયસા કાયસા;
તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૪૧

વણસ્સઈં વિહિંસંતો, હિંસઇ ઉ તયસ્સિએ;
તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૪૨

તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઈ વડ્ઢણું;
વણસ્સઇ સમારંભં, જાવજ્જીવાઇ વજ્જએ. ૪૩

તસકાયં ન હિંસંતિ, મણસા વયસા કાયસા;
તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૪૪

તસકાયં વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તયસ્સિએ;
તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૪૫

તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દોસં દુગ્ગઇ વદ્ધણું;
તસકાય સમારંભં, જાવજીવાઇ વજ્જએ. ૪૬

જાઈં ચત્તારિડભુજ્જાઈં ઇસિણા–હારમાઈણિ;
તાઈં તુ વિવજ્જંતો, સંજમં અણુપાલએ. ૪૭

પિડં સિજ્જં ચ વત્થં ચ, ચઉત્થં પાયમેવ ય;
અકપ્પિઅં ન ઇચ્છિજ્જા, પડિગાહિજ્જ કપ્પિઅં. ૪૮

જે નિઆગં મમાયંતિ, કીઅ–મુદ્દેસિ–આહડં;
વહું તે સમણુજાણંતિ, ઇઈ વુત્તં મહેસિણા. ૪૯

તમ્હા અસણ–પાણાઈં, કીઅ મુદ્દેસિ–આહડં;
વજ્જયંતિ ઠિઅપ્પાણો, નિગ્ગંથા ધમ્મજીવિણો. ૫૦

કંસેસુ કંસપાએસુ, કુંડમોએસુ વા પુણો;
ભુંજંતો અસણ–પાણાઈં, આયાર પરિભસ્સઇ. ૫૧

સીઓદગ–સમારંભે, મત્તધોઅણ–છડ્ડણે;
જાઇં છન્નંતિ (છિપ્પંતિ) ભૂઆઈં,
દિટ્ઠો તત્થ અસંજમો. ૫૨

પચ્છાકમ્મં પુરેકમ્મં, સિઆ તત્થ ન કપ્પઇ;
એઅમટ્ઠું ન ભુંજંતિ, નિગ્ગંથા ગિદ્ધિ–ભાયણે. ૫૩

આસંદી–પલિઅંકેસુ, મંચ–માસાલએસુ વા;
અણાયરિઅ–મજ્જાણું, આસઇત્તુ સઇત્તુ વા. ૫૪

નાસંદ્દી–પલિઅંકેસુ, ન નિસિજ્જા ન પીઢએ;
નિગ્ગંથાઽપડિલેહાએ, બુદ્ધ–વુત્ત–મહિટ્ઠગા. ૫૫

ગંભીરવિજયા એએ, પાણા દુપ્પડિલેહગા;
આસદ્દિ પલિઅંકેા અ, એઅમટ્ઠં વિવજ્જિઆ. ૫૬

ગેાઅરગ્ગ–પવિટ્ઠસ્સ, નિસિજ્જા જસ્સ કપ્પઈ;
ઇમેરિસ–મણાયારં, આવજ્જઈ અબેાહિઅં. ૫૭

વિવત્તી બંભચેરસ્સ, પાણાણં ચ વહે વહેા;
વણીમગ–પડિગ્ઘાએા, પડિકેાહેા અગારિણું. ૫૮

અગુત્તી બંભચેરસ્સ, ઇત્થીએા વા વિ સંકણું;
કુસીલ વડ્ઢણું ઠાણું, દૂરએા પરિવજ્જએ. ૫૯

તિણ્હમન્નયરાગસ્સ, નિસિજ્જા જસ્સ કપ્પઇ;
જરાએ અભિભૂઅસ્સ, વાહિઅસ્સ તવિસ્સણેા. ૬૦

વાહિએા વા અરેાગી વા, સિણાણું જે ઉ પત્થએ;
વુક્કંતેા હેાઈ આયારેા, જઢેા હવઇ સંજમેા. ૬૧

સંતિમે સુહુમા પાણા, ઘસાસુ ભિલુગાસુ અ;
જે અ ભિક્ખુ સિણાયંતેા, વિઅડેણુપ્પલાવએ. ૬૨

તમ્હા તે ન સિણાયંતિ, સીએણ ઉસિણેણ વા;
જાવજ્જીવં વયં ઘેારં, અસિણાણ–મહિટ્ઠગા. ૬૩

સિણાણું અદુવા કક્કં, લુદ્ધં પઉમગાણિ અ;
ગાયસ્સુવ્વટ્ટણટ્ઠાએ, નારયંતિ કયાઇ વિ. ૬૪

નગિણસ્સ વા વિ મુંડસ્સ, દીહ–રેામ–નહંસિણેા;
મેહુણા ઉવસંતસ્સ, કિ વિભૂસાઇ કારિઅં ? ૬૫

વિભૂસા–વત્તિઅં ભિક્ખૂ, કમ્મં બંધઇ ચિક્કણું;
સંસાર–સાયરે ઘેારે, જેણું પડઇ દુરુત્તરે. ૬૬

વિભૂસા-વત્તિઅં ચેઅં, બુદ્ધા મન્નંતિ તારિસં;
સાવજ્જ બહુલં ચેઅં, નેયં તાઇહિં સેવિઅં. ૬૭

(કાવ્યમ્)

ઇવંતિ અપ્પાણુ-મમોહદંસિણો,
તવે રયા સંજમ-અજ્જવે ગુણે;
ધુણંતિ પાવાઈં, પુરેકડાઈં,
નવાઈં પાવાઈં ન તે કરંતિ. ૬૮

સઓવસંતા અમમા અકિંચણા,
સવિજ્જ-વિજ્જાણુગયા જસંસિણો;
ઉઉપ્પસન્ને વિમલે વ ચંદિમા,
સિદ્ધિં વિમાણાઈં ઉવેંતિ તાઇણો ત્તિ બેમિ. ૬૯

॥ ઇતિ મહાચારકથાખ્યં (ધર્માર્થકામાખ્યાનં)
ષષ્ઠમધ્યયનં સમાપ્તમ્. ૬ ॥

૭. સુવાક્યશુદ્ધ્યાખ્યં સપ્તમં અધ્યયનમ્

ચઉણ્હં ખલુ ભાસાણું, પરિસંખાય પન્નવં;
દુણ્હં તુ વિણયં સિક્ખે, દો ન ભાસિજ્જ સવ્વસો. ૧

જા અ સચ્ચા અવત્તવ્વા, સચ્ચામોસા અ જા મુસા;
જા અ બુદ્ધેહિ ણાઇણ્ણા, ન તં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨

અસચ્ચમોસં સચ્ચં ચ, અણુવજ્જ-મકક્કસં;
સમુપ્પેહ-મસંદિદ્ધં, ગિરં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૩

એઅં ચ અટ્ઠમન્નં વા, જં તુ નામેઈ સાસયં;
સ ભાસં સચ્ચમોસં પિ, તં પિ ધીરો વિવજ્જએ. ૪

વિતહં પિ તહામુત્તિ, જં ગિરં ભાસએ નરો;
તમ્હા સો પુટ્ઠો પાવેણં, કિં પુણં જો મુસં વએ? ૫

તમ્હા ગચ્છામો વક્ખામો, અમુગં વા ણે ભવિસ્સઇ;
અહં વા ણું કરિસ્સામિ, એસો વા ણં કરિસ્સઇ. ૬

એવમાઈ ઉ જા ભાસા, એસકાલં મિ સંકિયા;
સંપયા-ઈઅ-મટ્ઠે વા, તં પિ ધીરો વિવજ્જએ. ૭

અઇઅંમિ અ કાલંમિ, પચ્ચુપ્પન્ન મણાગએ;
જમટ્ઠં તુ વ જાણેજ્જા, એવમેઅં તિ નો વએ. ૮

અઇઅંમિ અ કાલંમિ, પચ્ચુપ્પન્ન-મણાગએ;
જત્થ સંકા ભવે તં તુ, એવમેઅં તિ નો વએ. ૯

અઇઅંમિ અ કાલંમિ, પચ્ચુપ્પન્ન-મણાગએ;
નિસ્સંકિઅં ભવે જં તુ, એવમેઅં તિ નિદ્દિસે. ૧૦

તહેવ ફરુસા ભાસા, ગુરુ-ભૂઓવઘાઈણી;
સચ્ચા વિ સા ન વત્તવ્વા, જઓ પાવસ્સ આગમો. ૧૧

તહેણુ કાણું કાણેત્તિ, પંડગં પંડગે ત્તિ વા;
વાહિઅં વા વિ રોગિત્તિ, તેણું ચોરે ત્તિ નો વએ. ૧૨

એએણુડન્નેણુ-મટ્ઠેણું, પરો જેણુવહમ્મઈ;
આયાર-ભાવ-દોસન્નૂ, ન તં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૧૩

તહેવ હોલે ગોલિત્તિ, સાણે વા વસુલિ ત્તિ અ;
દુમએ દૂહએ વા વિ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૧૪

અજિજએ પજિજએ વા વિ, અમ્મો માઉસિઉત્તિ અ;
પિઉસ્સિએ ભાયણિજ્જત્તિ, ધૂએ નત્તુણિઅત્તિ અ. ૧૫

હલે હલિત્તિ અન્નિત્તિ, ભટ્ટે સામિણિ ગોમિણિ;
હોલે ગોલે વસુલિત્તિ, ઇત્થિઅં નેવમાલવે. ૧૬

નામધિજ્જેણ ણું બૂઆ, ઈત્થીગુત્તેણ વા પુણો;
જહારિહ–મભિગિજ્ઝ, આલવિજ્જ લવિજ્જ વા. ૧૭

અજ્જએ પજ્જએ વા વિ, બપ્પો ચુલ્લપિઉ ત્તિ અ;
માઉલો ભાઇણિજ્જત્તિ, પુત્તે નત્તુણિઅ ત્તિ અ. ૧૮

હે હો હલિ ત્તિ અન્નિત્તિ, ભટ્ટે સામિઅ ગોમિઅ;
હોલ ગોલ વસુલિ ત્તિ, પુરિસં નેવ–માલવે. ૧૯

નામધિજ્જેણ બૂઆ, પુરિસગુત્તેણ વા પુણો;
જહારિહ–મભિગિજ્ઝ, આલવિજ્જ લવિજ્જ વા. ૨૦

પંચિંદિઆણ પાણાણું, એસ ઈત્થી અયં પુમં;
જાવ ણું ન વિ જાણિજ્જા, તાવ જાઈત્તિ આલવે. ૨૧

તહેવ માણુસં પસું, પક્ખિં વા વિ સરીસવં;
થૂલે પમેઇલે વજ્જે, પાઇએ ત્તિ અ નો વએ. ૨૨

પરિવૂઢ ત્તિ ણું બૂઆ, બૂઆ ઉવચિઅ ત્તિ અ;
સંજાએ પીણિએ વા વિ, મહાકાયત્તિ આલવે. ૨૩

તહેવ ગાઓ દુજ્ઝાઓ, દમ્મા ગોરહગ ત્તિ અ;
વાહિમા રહજોગિ ત્તિ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨૪

જુવં ગવિત્તિ ણું બૂઆ, ધેણું રસદય ત્તિ અ;
રહસ્સે મહલ્લએ વા વિ, વએ સંવહણિ ત્તિ અ. ૨૫

તહેવ ગંતુમુજ્જાણું, પવ્વયાણિ વણાણિ અ;
રુક્ખા મહલ્લ પેહાએ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨૬

અલં પાસાય–ખંભાણું, તોરણાણું ગિહાણ અ;
ફલિહગ્ગલ–નાવાણું, અલં ઉદગ–દોણિણું. ૨૭

પીઢએ ચંગબેરે અ, નંગલે મઇયં સિઆ:
જંતલટ્ઠી વ નાભી વા, ગંડિઆ વ અલં સિઆ. ૨૮

આસણું સયણું જાણું, હુજ્જા વા કિંચુવસ્સએ;
ભૂઓવઘાઈણિં ભાસં, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨૯

તહેવ ગંતુમુજ્જાણું, પવ્વયાણિ વણાણિ અ;
રુક્ખા મહલ્લ પેહાએ, એવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૩૦

જાઈમંતા ઇમે રુક્ખા, દીહવટ્ટા મહાલયા;
પયાયસાલા વિડિમા, વએ દરિસણિ ત્તિ અ. ૩૧

તહા ફલાઈં પક્કાઈં, પાયખજ્જાઇ નો વએ;
વેલોઈયાઇં ટાલાઈં, વેહિમાઈં તિ નો વએ. ૩૨

અસંથડા ઇમે અંબા, બહુનિવ્વડિમા ફલા;
વઈજ્જ બહુ સંભૂઆ, ભૂઅરૂવ ત્તિ વા પુણો. ૩૩

તહોસહિઓ પક્કાએ, નીલિઆએ છવીઇ અ;
લાઇમા ભજ્જિમાઉ ત્તિ, પિહુખજ્જ ત્તિ નો વએ. ૩૪

રૂઢા બહુસંભૂઆ, થિરા ઓસઢા વિ અ;
ગબ્ભિઆએ પસૂઆએ સસારાઉ ત્તિ આલવે. ૩૫

તહેવ સંખડિં નચ્ચા, કિચ્ચં, કજ્જં તિ નો વએ;
તેણગં વાવિ વજ્જિત્તિ, સુતિત્થિ ત્તિ અ આવગા. ૩૬

સંખડિં સંખડિં બૂઆ, પણિઅટ્ઠં તિ તેણગં;
બહુસમાણિ તિત્થાણિ, આવગાણું વિઆગરે. ૩૭

તહા નઇઓ પુણ્ણાઓ, કાયતિજ્જ ત્તિ નો વએ;
નાવાહિં તારિમાઓ ત્તિ, પાણિપિજ્જ ત્તિ નો વએ. ૩૮

બહુબાહડા અગાહા, બહુસલિલુપ્પલોદગા;
બહુવિત્થડોદગા આવિ, એવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૩૯

તહેવ સાવજ્જં જોગં, પરસ્સટ્ઠાએ નિટ્ઠિઅં;
કીરમાણું તિ વા નચ્ચા, સાવજ્જં નાલવે મુણી. ૪૦

સુકડિત્તિ સુપક્કિત્તિ, સુચ્છિન્ને સુહડે મડે;
સુનિટ્ઠિએ સુલદ્ધિત્તિ, સાવજ્જં વજ્જએ મુણી. ૪૧

(કાવ્યમ્)

પયત્તપક્કે (ક્ક) ત્તિ વ પક્કમાલવે,
પયત્તછિન્ન ત્તિ વ છિન્નમાલવે;
પયત્તલટ્ઠિ (ટ્ઠ) ત્તિ વ કમ્મહેઉઅં,
પહારગાઢ ત્તિ વ ગાઢમાલવે. ૪૨

(અનુષ્ટુપવૃત્તમ્)

સવ્વુક્કસં પરગ્ઘં વા, અઉલં નત્થિ એરિસં;
અવિક્કિઅમવત્તવ્વં, અવિઅત્તં ચેવ નો વએ. ૪૩

સવ્વમેઅં વઇસ્સામિ, સવ્વમેઅં તિ નો વએ;
અણુવીઈ સવ્વં સવ્વત્થ, એવં ભાસિજ્જ પન્નવં; ૪૪

સુક્કીઅં વા સુવિક્કીઅં, અકિજ્જં કિજ્જમેવ વા;
ઇમં ગિણ્હ ઇમં મુંચ, પણીયં નો વિઆગરે. ૪૫

અપ્પગ્ઘે વા મહગ્ઘે વા, કએ વા વિક્કએ વિ વા;
પણુઅટ્ઠે સમુપ્પન્ને, અણુવજ્જં વિઆગરે. ૪૬

તહેવાસંજયં ધીરો, આસં એહિ કરેહિ વા;
સય ચિટ્ઠ વયાહિ ત્તિ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૪૭

બહવે ઇમે અસાહૂ, લોએ વુચ્ચંતિ સાહુણો;
ન લવે અસાહું સાહુત્તિ, સાહું સાહુત્તિ આલવે. ૪૮

નાણ-દંસણ-સંપન્નં, સંજમે અ તવે રયં;
એવં ગુણ-સમાઉત્તં, સંજયં સાહુમાલવે. ૪૯

દેવાણું મણુઆણું ચ, તિરિઆણું ચ વુગ્ગહે;
અમુગાણું જએ હોઉ, મા વા હોઉ ત્તિ નો વએ. ૫૦

વાઓ વુટ્ઠં ચ સીઉહું, ખેમ ધાયં સિવંતિ વા;
કયાણુ હુજ્જ એઆણિ? મા વા હોઉ ત્તિ નો વએ. ૫૧

(કાવ્યમ્)

તહેવ મેહં વ નહં વ માણવં,
ન દેવદેવ ત્તિ ગિરં વઇજ્જા;
સમુચ્છિએ ઉન્નએ વા પઓએ,
વઇજ્જ વા વુટ્ઠ બલાહુએ ત્તિ. ૫૨

(અનુષ્ટુપ્‌વૃત્તમ્)

અંતલિક્ખ ત્તિ ણં બૂઆ, ગુજ્ઝાણુચરિઅ ત્તિ અ;
રિદ્ધિમંતં નરં દિસ્સ, રિદ્ધિમંતં તિ આલવે. ૫૩

(કાવ્યમ્)

તહેવ સાવજ્જજણુમોઅણી ગિરા,
ઓહારિણી જા ય પરોવઘાઈણી;
સે કોહ લોહ ભય હાસ માણવો,
ન હાસમાણો વિ ગિરં વઇજ્જા. ૫૪

સુવક્કસુદ્ધિં સમુપેહિઆ મુણી,
ગિરં ચ દુટ્ઠં પરિવજ્જએ સયા;
મિઅં અદુટ્ઠં અણુવીઇ ભાસએ,
સયાણ મજ્ઝે લહઈ પસંસણું. ૫૫

ભાસાઈ દોસે અ ગુણે અ જાણિઆ,
તીસે અ દુટ્ઠે પરિવજ્જએ સયા;
છસુ સંજએ સામણિએ સયા જએ,
વઇજ્જ બુદ્ધે હિઅમાણુલોમિઅં. ૫૬

પરિક્ખભાસી સુસમાહિ-ઇંદિએ,
ચઉક્કસાયા-વગએ અણિસ્સએ;
સ નિદ્ધુણે ધુતમલં પુરેકડં,
આરાહએ લોગમિણું તહા પરં ત્તિ બેમિ. ૫૭

ઇતિ સુવક્કસુદ્ધીનામં સત્તમમજ્ઝયણું સમત્તં. ૭

૮. આચાર પ્રણિધિનામકમધ્યયનં

આયાર-પ્પણિહિં લદ્ધું, જહા કાયવ્વ ભિક્ખુણા;
તં ભે ઉદાહરિસ્સામિ, અણુપુવ્વિં સુણેહ મે. ૧

પુઢવી-દગ-અગણિમારુઅ, તણ-રુક્ખ-સબીયગા;
તસા અ પાણા જીવ ત્તિ, ઇઈ વુત્તં મહેસિણા. ૨

તેસિં અચ્છણ-જોએણ, નિચ્ચં હોઅવ્વયં સિઆ;
મણસા કાય-વક્કેણું, એવં હવઇ સંજએ. ૩

પુઢવિં ભિત્તિં સિલં લેલું, નેવ ભિંદે ન સંલિહે;
તિવિહેણ કરણ-જોએણ, સંજએ સુસમાહિએ. ૪

સુદ્ધપુઢવીએ ન નિસીએ, સસરક્ખંમિ અ આસણે;
પમજ્જિત્તુ નિસીઇજ્જા, જાઇત્તા જસ્સ ઉગ્ગહં. ૫

સીઓદગં ન સેવિજ્જા, સિલાવુટ્ઠં હિમાણિ અ;
ઉસિણોદગં તત્ત-ફાસુઅં, પડિગાહિજ્જ સંજએ. ૬

ઉદ્ધઉલ્લં અપ્પણો કાયં, નેવ પુંછે ન સંલિહે;
સમુપ્પેહ તહાભૂઅં, નો ણં સંઘટ્ટએ મુણી. ૭

ઇંગાલં અગણિં અચ્ચિં, અલાયં વા સજોઈઅં;
ન ઉંજિજ્જા ન ઘટ્ટિજ્જા, નો ણં નિવ્વાવએ મુણી. ૮

તાલિઅંટેણ પત્તેણ, સાહાએ-વિહુયણેણ વા;
ન વીઇજ્જ અપ્પણો કાયં, બાહિરં વા વિ પુગ્ગલં. ૯

તણરુક્ખં ન છિંદિજ્જા, ફલં મૂલં ચ કસ્સ ઇ;
આમગં વિવિહં બીઅં, મણસા વિ ન પત્થએ. ૧૦

ગહણેસુ ન ચિટ્ઠિજ્જા, બીએસુ હરિએસુ વા;
ઉદગંમિ તહા નિચ્ચં, ઉત્તિંગ-પણગેસુ વા. ૧૧

તસે પાણે ન હિંસિજ્જા, વાયા અદુવ કમ્મુણા;
ઉવરઓ સવ્વભૂએસુ, પાસેજ્જ વિવિહં જગં. ૧૨

અટ્ઠ સુહુમાઇ પેહાએ, જાઇં જાણિત્તુ સંજએ;
દયાહિગારી ભૂએસુ, આસ ચિટ્ઠ સએહિ વા. ૧૩

કયરાઇં અટ્ઠ સુહુમાઇં, જાઇં પુચ્છિજ્જ સંજએ;
ઇમાઇં તાઇં મેહાવી, આઇખિજ્જ વિઅક્ખણે. ૧૪

સિણેહં પુપ્ફસુહુમં ચ, પાણુત્તિંગં તહેવ ય;
પણગં બીઅ-હરિઅં ચ, અંડસુહુમં ચ અટ્ઠમં. ૧૫

એવમેઆણિ જાણિત્તા, સવ્વભાવેણ સંજએ;
અપ્પમત્તો જએ નિચ્ચં, સવ્વિંદિઅ-સમાહિએ. ૧૬

ધુવં ચ પડિલેહિજ્જા, જોગસા પાયકંબલં;
સિજ્જ-મુચ્ચારભૂમિં ચ, સંથારં અદુવાસણં. ૧૭

ઉચ્ચારં પાસવણં, ખેલં સિંઘાણુ-જલ્લિઅં;
ફાસુઅં પડિલેહિત્તા, પરિટ્ઠાવિજ્જ સંજએ. ૧૮

પવિસિત્તુ પરાગારં, પાણટ્ઠા ભોઅણસ્સ વા;
જયં ચિટ્ઠે મિઅં ભાસે, ન ય રૂવેસુ મણું કરે. ૧૯

બહું સુણેહિ કન્નેહિ, બહું અચ્છી ઽ પેચ્ચઽ;
ન ય દિટ્ઠં સુઅં સવ્વં, ભિક્ખૂ અક્ખાઉમરિહઈ. ૨૦

સુઅં વા જઇ વા દિટ્ઠં, ન લવિજ્જોવઘાઇઅં;
ન ય કેણ ઉવાએણું, ગિહિજોગં સમાયરે. ૨૧

નિટ્ઠાણું રસનિજ્જૂઢં, ભદ્દગં પાવગંતિ વા;
પુટ્ઠો વા વિ અપુટ્ઠો વા, લાભાલાભં ન નિદ્દિસે. ૨૨

ન ય ભોઅણંમિ ગિદ્ધો, ચરે ઉંછં અયંપિરો;
અફાસુઅં ન ભુંજેજ્જા, કીય-મુદ્દેસિ-આહડં. ૨૩

સંનિહિ ચ ન કુવ્વિજ્જા, અણુમાયં પિ સંજએ;
મુહાજીવી અસંબદ્ધે, હવિજ્જ જગનિસ્સિએ. ૨૪

લૂહવિત્તી સુસંતુટ્ઠે, અપ્પિચ્છે સહરે સિઆ;
આસુરત્તં ન ગચ્છિજ્જા, સુચ્ચા ણું જિણુ-સાસણું. ૨૫

કન્નસુક્ખેહિ સદ્દેહિં, પેમં નાભિનિવેસએ;
દારુણું કક્કસં ફાસં, કાએણ અહિઆસએ. ૨૬

ખુહં પિવાસં દુસ્સિજ્જં, સી-ઉણ્હં અરઈં ભયં;
અહિઆસે અવહિઓ, દેહદુક્ખં મહાફલં. ૨૭

અત્થંગયંમિ આઇચ્ચે, પુરત્થા અ અણુગ્ગએ;
આહાર માઈયં સવ્વં, મણસાવિ ન પત્થએ. ૨૮

અતિંતિણે અચવલે, અપ્પભાસી મિઆસણે;
હવિજ્જ ઉઅરે દંતે; થોવં લધ્ધું ન ખિંસએ. ૨૯

ન બાહિરં પરિભવે, અત્તાણું ન સમુક્કસે;
સુઅલાભે ન મજ્જિજ્જા, જચ્ચા-તવસ્સિ-બુદ્ધિએ. ૩૦

સે જાણમજાણં વા, કટ્ટુ આહમ્મિઅં પયં;
સંવરે ખિપ્પમપ્પાણં, બીઅં તં ન સમાયરે. ૩૧

અણાયારં પરક્કમ્મ, નેવ ગૂહે ન નિન્હવે;
સુઈ સયા વિયડભાવે, અસંસત્તે જિઇંદ્રિએ. ૩૨

અમોહં વયણં કુજ્જા, આયરિઅસ્સ મહપ્પણો;
તં પરિગિજ્ઝ વાયાએ, કમ્મુણા ઉવવાયએ. ૩૩

અધુવં જીવિઅં નચ્ચા, સિદ્ધિમગ્ગં વિઆણિઆ;
વિણિઅટ્ટેજ્જ ભોગેસુ, આઉં પરિમિઅમપ્પણો. ૩૪

બલં થામં ચ પેહાએ, સદ્ધા-મારુગ્ગ-મપ્પણો.
ખિત્તં કાલં ચ વિન્નાય, તહપ્પાણં નિજુંજએ. ૩૫

જરા જાવ ન પીડેઇ, વાહી જાવ ન વડ્ઢઈ;
જાવિંદ્રિઆ ન હાયંતિ, તાવ ધમ્મં સમાયરે. ૩૬

કોહં માણં ચ માયં ચ, લોભં ચ પાવ-વડ્ઢણં;
વમે ચત્તારિ દોસે ઉ, ઇચ્છંતો હિઅ-મપ્પણો. ૩૭

કોહો પીઈં પણાસેઇ, માણો વિણય-નાસણો;
માયા મિત્તાણિ નાસેઇ, લોભો સવ્વ-વિણાસણો. ૩૮

ઉવસમેણ હણે કોહં, માણં મદ્દવયા જિણે;
માયં ચજ્જવ-ભાવેણ, લોભં સંતોસઓ જિણે. ૩૯

(કાવ્યમ્)

કોહો અ માણો અ અણિગ્ગહીઆ,
માયા અ લોભો અ પવડ્ઢમાણા;
ચત્તારિ એએ કસિણા કસાયા,
સિંચન્તિ મૂલાઇં પુણબ્ભવસ્સ. ૪૦

રાયણિએસુ વિણયં પઉંજે,
ધુવસીલયં સયયં ન હાવઈજ્જા;
કુમ્મુવ્વ અલ્લીણ-પલ્લીણ-ગુત્તો,
પરક્કમિજ્જા તવ-સંજમંમિ. ૪૧

(અનુષ્ટુપવૃત્તમ્)

નિદ્દં ચ ન બહુ મન્નિજ્જા, સપ્પહાસં વિવજ્જએ;
મિહો કહાહિં ન રમે, સજ્ઝાયમિ રઓ સયા. ૪૨

જોગં ચ સમણધમ્મમ્મિ, જુંજે અણલસો ધુવં;
જુત્તો અ સમણધમ્મમ્મિ, અટ્ઠં લહઈ અણુત્તરં. ૪૩

ઈહલોગ-પારત્ત-હિઅં, જેણં ગચ્છઈ સુગ્ગઈં;
બહુસ્સુઅં પજ્જુવાસિજ્જા, પુચ્છિજ્જત્થ વિણિચ્છયં. ૪૪

હત્થં પાયં ચ કાયં ચ, પણિહાય જિઇંદ્રિએ;
અલ્લીણ-ગુત્તો નિસિએ, સગાએ ગુરુણો મુણી. ૪૫

ન પક્ખઓ ન પુરઓ, નેવ કિચ્ચાણ પિટ્ઠઓ;
ન ય ઉરૂં સમાસિજ્જ, ચિટ્ઠિજ્જા ગુરૂણંતિએ. ૪૬

અપુચ્છિઓ ન ભાસિજ્જા, ભાસમાણસ્સ અંતરા;
પિટ્ઠિમંસં ન ખાઇજ્જા, માયામોસં વિવજ્જએ. ૪૭

અપ્પત્તિઅં જેણ સિઆ, આસુ કુપ્પિજ્જ વા પરો;
સવ્વસો તં ન ભાસિજ્જા, ભાસં અહિઅગામિણિં. ૪૮

દિટ્ઠિં મિઅં અસંદિદ્ધં, પડિપુન્નં વિઅં જિઅં;
અયંપિર મણુવ્વિગ્ગં, ભાસં નિસિર અત્તવં. ૪૯

આયાર પન્નત્તિ ધરં, દિટ્ઠિવાય-મહિજ્જગં;
વાયવિક્ખલિઅં નચ્ચા, ન તં ઉવહસે મુણી. ૫૦

નક્ખત્તં સુમિણં જોગં, નિમિત્તં મંત ભેસજ્જં;
ગિહિણો તં ન આઈક્ખે, ભૂઆહિગરણં પયં. ૫૧

અન્નટ્ઠં પગડં લયણં, ભઇજ્જ સયણાસણં;
ઉચ્ચાર ભૂમિ-સંપન્નં, ઇત્થી-પસુ-વિવજ્જિઅં. ૫૨

વિવિત્તા અ ભવે સિજ્જા, નારીણં ન લવે કહં;
ગિહિ-સંથવં ન કુજ્જા, કુજ્જા સાહૂહિં સંથવં. ૫૩

જહા કુક્કુડ-પોઅસ્સ, નિચ્ચં કુલલઓ ભયં;
એવં ખુ બંભયારિસ્સ, ઇત્થી-વિગ્ગહઓ ભયં. ૫૪

ચિત્તભિત્તં ન નિજ્ઝાએ, નારિં વા સુ-અલંકિઅં;
ભક્ખરં પિવ દટ્ઠૂણં, દિટ્ઠિં પડિસમાહરે. ૫૫

હત્થ પાય પડિચ્છિન્નં, કન્ન નાસ વિગપ્પિઅં;
અવિ વાસસયં નારિં, બંભયારી વિવજ્જએ. ૫૬

વિભૂસા ઇત્થિ સંસગ્ગો, પણીઅં રસભોઅણું;
નરસ્સત્ત ગવેસિસ્સ, વિસં તાલઉડં જહા. ૫૭

અંગ પચ્ચંગ સંઠાણું, ચારુલ્લવિઅ પેહિઅં;
ઇત્થીણું તં ન નિજ્ઝાએ, કામરાગ વિવડ્ઢણં. ૫૮

વિસએસુ મણુન્નેસુ, પેમં નાભિનિવેસએ;
અણિચ્ચં તેસિં વિન્નાય, પરિણામં પુગ્ગલાણ ય. ૫૯

પુગ્ગલાણું પરીણામં, તેસિં નચ્ચા જહા તહા;
વિણીઅ તણ્હો વિહરે, સીઈભૂએણ અપ્પણા. ૬૦

જાઈ સદ્ધાઈ નિક્ખંતો, પરિઆય-ટ્ઠાણ-મુત્તમં;
નમેવ અણુપાલિજ્જા, ગુણે આયરિઅ સંમએ. ૬૧

(કાવ્યમ્)

તવં ચિમં સંજમ જોગયં ચ,
સજ્ઝાયજોગં ચ સયા અહિટ્ઠિએ;
સુરે વ સેણાઇ સમત્ત માઉહે,
અલમપ્પણો હોઇ અલં પરેસિં. ૬૨

સજ્ઝાય-સજ્ઝાણુ-રયસ્સ તાઇણો,
અપાવ-ભાવસ્સ તવે રયસ્સ;
વિસુજ્ઝઈ જં સિ મલં પુરેકડં,
સમીરિઅં રુપ્પમલં વ જોઇણા. ૬૩

સે તારિસે દુક્ખસહે જિઇંદ્રિએ,
સુએણ જુત્તે અમમે અકિંચણે;
વિરાયઇ કમ્મ-ઘણંમિ અવગએ,
કસિણબ્ભ-પુડાવગમે વ ચંદિમે. ત્તિ બેમિ. ૬૪

ઇતિ આયાર પણિહીનામમટ્ઠમમજ્ઝયણં સમત્તં.

૯. વિનયસમાધિનામાધ્યયને પ્રથમોઽશકઃ

(કાવ્યમ્)

થંભા વ કોહા વ મયપ્પમાયા,
ગુરુસ્સગાસે વિણયં ન સિક્ખે;
સો ચેવ ઉ તસ્સ અભૂઇભાવો,
ફલં વ કીઅસ્સ વહાય હોઇ. ૧

જે આવિ મંદિત્તિ, ગુરું વિઇત્તા,
ડહરે ઇમે અપ્પસુઅત્તિ નચ્ચા;
હીલંતિ મિચ્છં પડિવજ્જમાણા,
કરંતિ આસાયણ તે ગુરૂણં. ૨

પગઇઇ મંદા વિ ભવંતિ એગે,
ડહરા વિ અ જે સુઅણુદ્ધોવવેઆ;
આયારમંતા ગુણસુટ્ઠિઅપ્પા,
જે હીલિઆ સિહિરિવ ભાસ કુજ્જા. ૩

જે આવિ નાગં ડહરં તિ નચ્ચા,
આસાયએ સે અહિઆય હોઇ;
એવાયરિઅં પિ હુ હીલયંતા,
નિઅચ્છઇ જાઈપહં ખુ મંદો. ૪

આસિવિસો યા વિ પરં સુરુટ્ઠો,
કિં જીવનાસાઉ પરં નુ કુજ્જા;
આયરિઅપાયા પુણ અપ્પસન્ના,
અબોહિ-આસાયણ નત્થિ મુક્ખો. ૫

જો પાવગં જલિઅ-મવક્કમિજ્જા,
આસીવિસં વા વિ હુ કોવઇજ્જા;
જો વા વિસં ખાયઈ જીવિઅટ્ઠી,
એસોવ-માસાયણુયા ગુરૂણું. ૬

સિયા હુ સે પાવય નો ડહેજ્જા,
આસીવિસો યા કુવિઓ ન ભક્ખે;
સિયા વિસં હાલહલં ન મારે,
ન યાવિ મોક્ખો ગુરુ-હીલણાએ. ૭

જો પવ્વયં સિરસા ભેત્તુ-મિચ્છે,
સુત્તં વ સીહું પડિબોહએજ્જા;
જો વા દએ સત્તિ-અગ્ગે પહારં,
એસોવ-માસાયણુયા ગુરૂણું. ૮

સિયા હુ સીસેણ ગિરિં પિ ભિન્દે,
સિયા હુ સીહો કુવિઓ ન ભક્ખે;
સિયા ન ભિન્દિજ્જ વ સત્તિ અગ્ગં,
ન યાવિ મોક્ખો ગુરુ હીલણાએ. ૯

આયરિય-પાયા પુણ અપ્પસન્ના,
અબોહિ આસાયણ નત્થિ મુક્ખો;
તમ્હા અણાબાહ સુહાભિકંખી,
ગુરુપ્પસાયા-ભિમુહો રમેજ્જા. ૧૦

જહાહિઅગ્ગી જલણું નમંસે,
નાણાહુઈ મન્ત-પયા-ભિસિત્તં;
એવાયરિયં ઉવચિટ્ઠએજ્જા,
અણન્તનાણોવગઓ વિ સન્તો. ૧૧

જસ્સન્તિએ ધમ્મપયાઈ સિક્ખે,
તસ્સન્તિએ વેણઇય પઉંજે;
સક્કારએ સિરસા પંજલીઓ,
કાય-ગ્ગિયરા "ભો" મણસા ય નિચ્ચં. ૧૨

લજ્જા દયા સંજમ બંભચેરં,
કલ્લાણ-ભાગિસ્સ વિસોહિ-ઠાણું;
જે મે ગુરુ સયય-મણુસાસયન્તિ,
તેઽહં ગુરુ સયયં પૂયયામિ. ૧૩

જહા નિસન્તે તવણચ્ચિમાલી,
પભાસઈ કેવલ-ભારહં તુ;
એવાયરિઓ સુય-સીલ બુદ્ધિએ,
વિરાયઈ સુરમજ્ઝે વ ઇન્દો. ૧૪

જહા સસી કોમઈ-જોગ-જુત્તો,
નક્ખત્ત-તારાગણ-પરિવુડપ્પા;
ખે સોહઈ વિમલે અબ્ભમુક્કે,
એવં ગણી સોહઇ ભિક્ખુમજ્ઝે. ૧૫

મહાગરા આયરિયા મહેસી,
સમાહિ-જોગે સુય-સીલ-બુદ્ધિએ;
સમ્પાવિઉ-કામે અણુત્તરાઈં,
આરાહએ તોસઈ ધમ્મ-કામી. ૧૬

સુચ્ચાણ મેહાવિ-સુભાસિયાઈં,
સુસ્સૂસએ આયરિઅપ્પમત્તો;
આરાહઇત્તાણ ગુણે અણેગે,
સે પાવઈ સિદ્ધિમણુત્તરં. ત્તિ બેમિ. ૧૭

ઇતિ વિણયસમાહીએ પઢમો ઉદ્દેસો સમત્તો ૧

૯. વિનયસમાધ્યધ્યયને દ્વિતીય ઉદ્દેશઃ ।। ૨ ।।

(કાવ્યમ્)

મૂલાઉ ખન્ધપ્પભવો દુમસ્સ,
ખન્ધાઉ પચ્છા સમુવેન્તિ સાહા;
સાહાપ્પસાહા વિરુહન્તિ પત્તા,
તઓ સે પુપ્ફં ચ ફલં રસો ય. ૧

(અનુષ્ટુપવૃત્તમ્)

એવં ધમ્મસ્સ વિણઓ, મૂલં પરમો સે મુક્ખો;
જેણ કિત્તં સુઅં સિગ્ઘં, નીસેસં ચાભિગચ્છઇ. ૨

જે ય ચણ્ડે મિએ થદ્ધે, દુવ્વાઈ નિયડી સઢે;
વુજ્ઝઈ સે અવિણીયપ્પા, કટ્ઠં સોયગયં જહા. ૩

વિણયં પિ જો ઉવાએણં, ચોઈઓ કુપ્પઈ નરો;
દિવ્વં સો સિરિમિજ્જન્તિ, દંડેણ પડિસેહએ. ૪

તહેવ અવિણીઅપ્પા, ઉવવજ્ઝા હયા ગયા;
દીસંતિ દુહમેહંતા, આભિઓગ મુવટ્ઠિયા. ૫

તહેવ સુવિણીઅપ્પા, ઉવવજ્ઝા હયા ગયા;
દીસંતિ સુહમેહંતા, ઇડ્ઢિં પત્તા મહાયસા. ૬

તહેવ અવિણીઅપ્પા, લોગંસિ નર–નારિઓ;
દીસંતિ દુહમેહંતા, છાયા વિગલિતેન્દિયા. ૭

દણ્ડ–સત્થ–પરિજુણ્ણા, અસબ્ભ–વયણેહિ ય;
કલુણા વિવન્ન–છંદા, ખુપ્પિવાસા–પરિગયા. ૮

તહેવ સુવિણીઅપ્પા, લોગંસિ નરનારિઓ;
દીસંતિ સુહમેહંતા, ઇડ્ઢિં પત્તા મહાયસા. ૯

તહેવ અવિણીઅપ્પા, દેવા જક્ખા ય ગુજ્ઝગા;
દીસંતિ દુહમેહંતા, આભિઓગ–મુવટ્ઠિયા. ૧૦

તહેવ સુવિણીઅપ્પા, દેવા જક્ખા અ ગુજ્ઝગા;
દીસંતિ સુહમેહંતા, ઇડ્ઢિં પત્તા મહાયસા. ૧૧

જે આયરિય–ઉવજ્ઝાયાણું, સુસ્સૂયા–વયણંકરા;
તેસિં સિક્ખા પવડ્ઢન્તિ, જલસિત્તા ઇવ પાયવા. ૧૨

અપ્પણટ્ઠા પરટ્ઠા વા, સિપ્પા નેઉણિયાણિ ય;
ગિહિણો ઉવભોગટ્ઠા, ઇહ લોગસ્સ કારણા. ૧૩

જેણ બંધં વહં ઘોરં, પરિઆવં ચ દારુણં;
સિક્ખમાણા નિયચ્છન્તિ, જુત્તા તે ઊલિઇંદિઆ. ૧૪

તેડવિ તં ગુરું ચૂયન્તિ, તસ્સ સિપ્પસ્સ કારણા;
સક્કારેન્તિ નમંસંતિ, તુટ્ઠા નિદ્દેસ-વત્તિણો. ૧૫

કિં પુણ જે સુઅગ્ગાહી, અણુંત હિયકામએ;
આયરિયા જં વએ ભિક્ખૂ, તમ્હા તં નાઈવત્તએ. ૧૬

નીઅં સેજ્જં ગઈં ઠાણં, નીયં ચ આસણાણિ ય;
નીયં ચ પાએ વંદિજ્જા, નીયં કુજ્જા ય અંજલિં. ૧૭

સંઘટ્ટઈત્તા કાએણં, તહા ઉવહિણામવિ;
'ખમેહ અવરાહં મે', વઈજ્જ 'ન પુણ' ત્તિ અ. ૧૮

દુગ્ગઓ વા પઓએણં, ચોઈઓ વહઈ રહં;
એવં દુબુદ્ધિ કિચ્ચાણં, વુત્તોવુત્તો પકુવ્વઈ. ૧૯

(આલવંતે લવંતે વા, ન નિસિજ્જાઈ પડિસ્સુણે;
મુત્તૂણં આસણં ધીરો, સુસ્સૂસાએ પડિસ્સુણે.)

કાલં છન્દોવયારં ચ, પડિલેહિત્તાણ હેઉહિં;
તેણં તેણં ઉવાએણં, તં તં સંપડિવાયએ. ૨૦

વિવત્તી અવિણીયસ્સ, સમ્પત્તી વિણિયસ્સ અ;
જસ્સેયં દુહઓ નાયં, સિક્ખં સે અભિગચ્છઈ. ૨૧

(કાવ્યમ્)

જે આવિ ચણ્ડે મઈ-ઇડ્ઢિ-ગારવે,
પિસુણે નરે સાહસ-હીણપેસણે;
અદિટ્ઠ-ધમ્મે વિણએ અકોવિએ,
અસંવિભાગી ન હુ તસ્સ મુક્ખો. ૨૨

નિદ્દેસવત્તી પુણ જે ગુરૂણં,
સૂયત્થ-ધમ્મા વિણયમ્મિ કોવિયા;
તરિત્ત તે ઓહમિણં દુરુત્તરં,
ખવિત્તુ કમ્મં ગઈમુત્તમં ગય. ત્તિબેમિ. ૨૩

ઇતિ વિણયસમાહિઅજ્ઝયણે બીઓ ઉદ્દેસો સમત્તો.

૯. વિનયસમાધ્યધ્યયને તૃતીય ઉદ્દેશઃ ॥ ૩ ॥

(કાવ્યમ્)

આયરિઅં અગ્ગિ-મિવાહિઅગ્ગી,
સુસ્સૂસમાણો પડિજાગરિજ્જા;
આલોઇયં ઇંગિઅમેવ નચ્ચા,
જો છન્દમારાહયઈ સ પુજ્જો. ૧

આયારમટ્ઠા વિણયં પઉંજે,
સુસ્સૂસમાણો પરિગિજ્ઝ વક્કં;
જહોવઇટ્ઠં અભિકંખમાણો,
ગુરું તુ નાસાયયઈ સ પુજ્જો. ૨

રાઇણિએસુ વિણયં પઉંજે,
ડહરા વિ ય જે પરિયાય-જેટ્ઠા;
નિયત્તણે વટ્ટઇ સચ્ચવાઇ,
ઓવાયવં વક્કકરે સ પુજ્જો. ૩

અન્નાયઉંછં ચરઇ વિસુદ્ધં,
જવણટ્ઠયા સમુયાણું ચ નિચ્ચં;
અલદ્ધુયં નો પરિદેવએજ્જા,
લદ્ધું ન વિકત્થયઈ સ પુજ્જો. ૪

સંથાર-સેજ્જા-સણ-ભત્તપાણે,
અપ્પિચ્છયા અઇલાભે વિ સન્તે;
જો એવમપ્પાણભિતોસએજ્જા,
સંતોસ-પાહન્ન-રએ સ પુજ્જો. ૫

રુક્ખા સહેઉં આસાઈ કંટયા,
અઓમયા ઉચ્છહયા નરેણું;
અણાસએ જો ઉ સહેજ્જ કંટએ,
વઇમએ કણુસરે સ પુજ્જો. ૬

મુહુત્ત-દુક્ખા ઉ હવન્તિ કંટયા,
અઓમયા તે વિ તઓ સુ-ઉદ્ધરા;
વાયાદુરુત્તાણિ દુરુદ્ધરાણિ,
વેરાણુબન્ધીણિ મહબ્ભયાણિ. ૭

સમાવયન્તા વયણાભિઘાયા,
કણુંગયા દુમ્મણિયં જણન્તિ;
ધમ્મો ત્તિ કિચ્ચા પરમગ્ગસૂરે,
જિઇન્દિએ જો સહઇ સ પુજ્જો. ૮

અવણ્ણુવાયં ચ પરમ્મુહસ્સ,
પચ્ચક્ખઓ પડિણીયં ચ ભાસ;
ઓહારણિં અપ્પિયકારિણિં ચ,
ભાસં ન ભાસેજ્જ સયા સ પુજ્જો. ૯

અલોલુએ અક્કુહએ અમાઇ,
અપિસુણે યાવિ અદીણવિત્તી;
નો ભાવએ નો વિય ભાવિયપ્પા,
અકોઉહલ્લે ય સયા સ પુજ્જો. ૧૦

ગુણેહિ સાહૂ અગુણેહિડસાહૂ,
ગેણ્હાહિ સાહુ-ગુણ મુંચડસાહૂ;
વિયાણિયા અપ્પગ-મપ્પએણું,
જો રાગદોસેહિ સમો સ પુજ્જો. ૧૧

તહેવ ડહરં વ મહલ્લગં વા,
ઇત્થીં પુમં પવ્વઇયં ગિહિં વ
નો હીલએ નોડવિ ય ખિંસએજ્જા,
થંભં ચ કોહં ચ ચએ સ પુજ્જો. ૧૨

જે માણિયા સયયં માણયન્તિ,
જત્તેણ કન્નં વ નિવેસયન્તિ;
તે માણએ માણરિહે તવસ્સી,
જિઇન્દિએ સચ્ચરએ સ પુજ્જો. ૧૩

તેસિં ગુરુણું ગુણસાયરાણું,
સોચ્ચાણ મેહાવી સુભાસિયાઇં;
ચરે મુણી પંચ-રએ તિગુત્તો,
ચઉક્કસાયા-વગએ સ પુજ્જો. ૧૪

ગુરુમિહ સયયં પડિયરિય મુણી,
જિણમય-નિઉણે અભિગમ-કુસલે;
ધુણિય રયમલં પુરેકડં,
ભાસુર-મઉલં ગઇં ગય. ત્તિબેમિ. ૧૫

ઇતિ વિણયસમાહીએ તઇઓ ઉદ્દેસો સમત્તો ૩

૯. વિનયસમાધ્યયને ચતુર્થ ઉદ્દેશ

સુયં મે આઉસં! તેણું ભગવયા એવમક્ખાયં, ઇહ ખલુ થેરેહિ ભગવંતેહિં ચત્તારિ વિણય-સમાહિટ્ઠાણા પન્નત્તા કયરે ખલુ તે થેરેહિં ભગવંતેહિ ચત્તારિ વિણય-સમાહિ-ટ્ઠાણા પન્નતા. ૧.

ઇમે ખલુ તે થેરેહિં ભગવંતેહિં ચત્તારિ વિણય-સમાહિ-ટ્ઠાણા પન્નત્તા, તં જહા-વિણય-સમાહી, સુય-સમાહી,

તવસમાહી, આયરસમાહી, વિણુએ સુએઅ તવે, આયારે નિચ્ચ પંડિયા; અભિરામયન્તિ અપ્પાણું, જે ભવંતિ જિઇંદિયા. ૧

ચઉવ્વિહા ખલુ વિણયસમાહી ભવઈ, તં જહા–અણુસાસિજ્જન્તો સુસ્સૂસેઇ ૧, સમ્મં સમ્પડિવજ્જઇ ૨, વેયમારાહઈ ૩, ન ય ભવઈ અત્તસમ્પગ્ગહિએ ૪.

ચઉત્થં પયં ભવઇ, ભવઇ ય એત્થ સિલોગો.
પેહેઈ હિયાણુસાસણું,
સૂસ્સૂસઈ તં ચ પુણો અહિટ્ઠએ;
ન ય માણ–મએણ મજ્જઈ,
વિણય–સમાહી આયયટ્ઠિએ. ૨

ચઉવ્વિહા ખલુ સુયસમાહી ભવઈ, તં જહા–સુયં મે ભવિસ્સઈત્તિ અજ્ઝાઇયવ્વં ભવઈ ૧, એગગ્ગચિત્તો ભવિસ્સામિત્તિ અજ્ઝાઇયવ્વં ભવઈ ૨, અપ્પાણું ઠાવઈસ્સામિત્તિ અજ્ઝાઇયવ્વં ભવઈ ૩, ઠિઓ પરં ઠાવઈસ્સામિત્તિ અજ્ઝાઇયવ્વં ભવઇ ૪, ચઉત્થં પયં ભવઈ, ભવઈ ય એત્થ સિલોગો.

નાણમેગગ્ગ–ચિત્તો ય, ઠિઓ ય ઠાવઇ પરં;
સુયાણિ ય અહિજ્જિત્તા, રઓ સુય–સમાહિએ. ૩

ચઉવ્વિહા ખલુ તવસમાહી ભવઈ, તં જહાનો ઇહલોગટ્ઠયાએ તવમહિટ્ઠિજ્જા ૧, નો પરલોગટ્ઠયાએ તવમહિટ્ઠિજ્જા ૨, નો કિત્તિ–વણ્ણ–સદ્દસિલોગટ્ઠયાએ તવમહિટ્ઠિજ્જા ૩, નન્નત્થ નિજ્જરટ્ઠયાએ તવમહિટ્ઠિજ્જા ૪, ચઉત્થં પયં ભવઈ, ભવઇ ય એત્થ સિલોગો.

વિવિહગુણ–તવો–રએ ય નિચ્ચં,
ભવઇ નિરાસએ નિજ્જરટ્ઠિએ;

તવસા ધુણઈ પુરાણુ–પાવગં,
જુત્તો સયા તવ–સમાહિએ. ૪

ચઉવ્વિહા ખલુ આયારસમાહી ભવઇ, તં જહાનો ઇહલોગટ્ઠયાએ આયારમહિટ્ઠિજ્જા ૧, નો પરલોગટ્ઠયાએ આયારમહિટ્ઠિજ્જા ૨, નો કિત્તિ વણ્ણ–સદ્દસિલોગટ્ઠયાએ આયારમહિટ્ઠિજ્જા ૩, નન્નત્થ આરહન્તેહિં હેઊહિં આયારમહિટ્ઠિજ્જા ૪, ચઉત્થં પવં ભવઇ, ભવઈ ય એત્થ સિલોગો.

જિણુવયણુ–રએ અતિન્તિણે,
પડિપુણ્ણાયય માયયટ્ઠિએ;
આયારસમાહિ–સંવુડે,
ભવઇ ય દન્તે ભાવ–સન્ધએ. ૫

અભિગમ ચઉરો સમાહિઓ,
સુવિસુદ્ધો સુસમાહિયપ્પઓ;
વિઉલ–હિય–સુહાવહં પુણો,
કુવ્વઈ સો પય–ખેમમપ્પણો. ૬

જાઈમરણાઓ મુચ્ચઇ, ઇત્થંત્થં ચ ચયઈ સવ્વસો;
સિદ્ધે વા ભવઇ સાસએ,
દેવે વા અપ્પરએ મહિટ્ઠિએ. ત્તિબેમિ. ૭

॥ ઇતિ વિણયસમાહીએ ચઉત્થો ઉદ્દેસો સમત્તો. ૪ ॥
॥ ઇતિ વિણયસમાહીનામં નવમ મજ્ઝયણં સમત્તં ॥

૧૦. સભિક્ષુઅધ્યયનં

નિક્ખમ્મમાણાઈ ય બુદ્ધવયણે, નિચ્ચં ચિત્તસમાહિઓ હવિજ્જા; ઇત્થીણ વસં ન યાવિ ગચ્છે, વન્તં નો પડિયાયઈ

જે સ ભિક્ખૂ. ૧ પુઢવિં ન ખણે ન ખણાવએ, સીઓદગં ન સિએ ન પિયાવએ; અગણિ-સત્થં જહા સુનિસિય, તં ન જલે ન જલાવએ જે સ ભિક્ખૂ. ૨ અનિલેણ ન વીએ ન વીયાવએ, હરિયાણિ ન છિન્દે ન છિન્દાવએ; બીયાણિ સયા વિવજ્જયન્તો, સચ્ચિત્તં નાહારએ જે સ ભિક્ખૂ ૩ વહણં તસ-થાવરાણ હોઇ, પુઢવિ-તણુ-કટ્ઠ નિસ્સિયાણં; તમ્હા ઉદ્દેસિયં ન ભુંજે, નો વિ પએ ન પયાવએ જે સ ભિક્ખૂ.૪ રોઇયનાયપુત્ત-વયણે અત્તસમે મન્નેજ્જ છપ્પિ કાએ; પંચ ય ફાસે મહવ્વયાઇં, પંચાસવ-સંવરએ જે સ ભિક્ખૂ. ૫ ચત્તારિ વમે સયા કસાએ, ધુવજોગી હવિજ્જ બુદ્ધવયણે; અહણે નિજ્જાય-રૂવરયએ, ગિહિજોગં પરિવજ્જએ જે સ ભિક્ખૂ. ૬ સમ્મદ્દિટ્ઠિ સયા અમૂઢે, અત્થિ હુ નાણે તવે સંજમે ય; તવસા ધુણઇ પુરાણપાવગં, મણ-વય-કાય-સુસંવુડે જે સ ભિક્ખૂ. ૭ તહેવ અસણં પાણગં વા, વિવિહં ખાઇમ-સાઇમં લભિત્તા; હોહી અટ્ઠો સુએ પરે વા, તં ન નિહે ન નિહાવએ જે સ ભિક્ખૂ. ૮ તહેવ અસણં પાણગં વા, વિવિહં ખાઇમ-સાઇમં લભિત્તા, છન્દિય સાહમ્મિઆણ ભુંજે, ભોચ્ચા સજ્જાય-રએ ય જે સ ભિક્ખૂ. ૯ નય વુગ્ગહિયં કહં કહેજ્જા, ન ય કુપ્પે નિહુઇન્દિએ પસન્તે; સંજમે ધુવં જોગેણ જુત્તે, ઉવસન્તે અવિહેડએ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૦ જો સહઇ હુ ગામ-કણ્ટએ, અક્કોસ-પહાર-તજ્જણાઓ ય; ભય-ભેરવ-સદ્દ-સપ્પહાસે, સમ-સુદ્ધ-દુક્ખ-સહે ય જે સ ભિક્ખૂ ૧૧ પડિમં પડિવજ્જિયા મસાણે, નો ભીયએ ભયભેરવાઇં દિઅસ્સ; વિવિહગુણ-તવો-રએ ય નિચ્ચં, ન સરીરં ચાભિકંખઈ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૨ અસઈ વોસટ્ઠ-ચત્ત દેહે, અકુટ્ઠે વ હએ વ લૂસએ વા; પુઢવિ-સમે મુણી હવિજ્જા, અનિયાણે અકોઉહલ્લે

જે સ ભિક્ખૂ. ૧૩ અભિભૂય કાએણ પરીસહાઇં, સમુદ્ધરે જાઇ-પહાઓ અપ્પયં; વિઇત્તુ જાઇ-મરણં મહબ્ભયં, તવે રએ સામણિએ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૪ હત્થ સંજએ પાય સંજએ, વાય સંજએ સંજએ સંજઇન્દ્રિએ, અજ્ઝપ્પ રએ સુસમાહિયપ્પા, સુત્તત્થં ચ વિયાણઇ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૫ ઉવહિમ્મિ અમુચ્છિએ અગિદ્ધે, અન્નાય ઉંછં પુલ-નિપ્પુલાએ; કય-વિક્કય-સન્નિહિઓ વિરએ, સવ્વ-સંગાવગએ ય જે સ ભિક્ખૂ ૧૬ અલોલ-ભિક્ખૂ ન રસેસુ ગિદ્ધે, ઉંછં ચરે જીવિય નાભિકંખે; ઇડ્ઢિં ચ સક્કારણપૂયણં ચ, ચએ ઠિયપ્પા અણિહે જે સ ભિક્ખૂ. ૧૭ ન પરં વએજ્જાસિ 'અયં કુસીલે,' જેણુન્ન કુપ્પેજ્જ ન તં વએજ્જા; જાણિય પત્તેયં પુણ્ણ-પાવં, અત્તાણં ન સમુક્કસે જે સ ભિક્ખૂ. ૧૮ ન જાઇમત્તે ન ય રૂવમત્તે, ન લાભમત્તે ન સુએણ મત્તે; મયાણિ સવ્વાણિ વિવજ્જઇત્તા, ધમ્મજ્ઝાણ-રએ ય જે સ ભિક્ખૂ. ૧૯ પવેયએ અજ્જ-પયં મહામુણી, ધમ્મે ઠિઓ ઠાવયઇપરંપિ; નિક્ખમ્મ વજ્જેજ્જ કુસીલલિંગં, ન યાવિ હાસં કુહએ જે સ ભિક્ખૂ. ૨૦ તં દેહવાસં અસુઇં અસાસયં સયા ચએ નિચ્ચ-હિયટ્ઠિયપ્પા; છિન્દિત્તુ જાઇ-મરણસ્સ બંધણં, ઉવેઇ ભિક્ખૂ અપુણાગમં ગઇં. ત્તિ બેમિ. ૨૧

ઇતિ સભિક્ખૂ અજ્ઝયણં દસમં સમત્તં. ૧૦

૧. શ્રી દશવૈકાલિકે પ્રથમા ચૂલિકા

ઇહ ખલુ ભો પવ્વઇએણં ઉપ્પન્નદુક્ખેણં સંજમે અરઇ-સમાવન્ન-ચિત્તેણં ઓહાણુપ્પેહિણા અણોહાઇએણં ચેવ હયરસ્સિગયં કુસ-પોયપડાગાભૂઆઇં ઇમાઇં અટ્ઠારસ ઠાણાઇં સમ્મં સંપડિલેહઅવ્વાઇં ભવંતિ; તં જહા-હં ભો દુસ્સમાએ

દુષ્પજીવી ૧, લહુસગા ઈત્તરિઆ ગિહીણું કામભોગા ૨, ભુજ્જો અ સાઈબહુલા મણુસ્સા ૩, ઇમે અ મે દુક્ખે ન ચિરકાલોવટ્ઠાઈ ભવિસ્સઈ ૪, આમજ્જણપુરક્ખારે ૫, વંતસ્સ ય પડિઆયણું ૬, અહરગઈ વાસોવસંપયા ૭, દુલ્લહે ખલુ ભો ગિહીણું ધમ્મે ગિહવાસ મજ્ઝે વસંતાણું ૮, આયંકે સે વહાય હોઇ ૯, સંકપ્પે સે વહાય હોઈ ૧૦, સોવક્કેસે ગિહવાસે નિરુવક્કેસે પરિઆએ ૧૧, બંધે ગિહવાસે, મુક્ખે પરિઆએ ૧૨, સાવજ્જે ગિહવાસે, અણુવજ્જે પરિઆએ ૧૩, બહુસાહારણા ગિહાણું કામભોગા ૧૪, પત્તેયં પુન્નપાવં ૧૫, અણિચ્ચે ખલુ ભો મણુઆણ જીવિએ કુસગ્ગજલબિંદુચંચલે ૧૬, બહું ચ ખલુ ભો પાવં કમ્મં પગડં ૧૭, પાવાણું ચ ખલુ ભો કડાણું કમ્માણું પુવ્વિં દુચ્ચિન્નાણું દુપ્પડિક્કંતાણું વેઈત્તા મુક્ખો નત્થિ અવેઈત્તા તવસા વા ઝોસઈત્તા ૧૮, અટ્ઠારસમં પયં ભવઈ, ભવઇ અ ઈત્થ સિલોગો.

જયા ય ચયઈ ધમ્મં, અણુજ્જો ભોગકારણા;
સે તત્થ મુચ્છિએ બાલે, આયઈં નાવબુજ્ઝઈ. ૧

જયા ઓહાવિએ હોઇ, ઇંદો વા પડિઓ છમં;
સવ્વ ધમ્મ-પરિબ્ભટ્ઠો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૨

જયા અ વંદિમો હોઈ, પચ્છા હોઇ અવંદિમો;
દેવયા વ ચુઆ ઠાણા, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૩

જયા અ પૂઇમો હોઈ, પચ્છા હોઇ અપૂઇમો;
રાયા વ રજ્જ-પબ્ભટ્ઠો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૪

જયા અ માણિમો હોઈ, પચ્છા હોઈ અમાણિમો;
સિટ્ઠિવ્વ કબ્બડે છૂઢો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૫

જયા અ થેરઓ હોઈ, સમઈક્કંત-જુવ્વણો;
મચ્છુ વ્વ ગલં ગિલિત્તા, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૬

જયા અ કુ-કુડુંબસ્સ, કૃ-તત્તીહિં વિહમ્મઈ;
હત્થી વ બંધણે બદ્ધો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૭

પુત્ત-દાર-પરીકિન્નો, મોહસંતાણ-સંતઓ;
પંકોસન્નો જહા નાગો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૮

અજ્જ આહં ગણી હુંતો, ભાવિઅપ્પા બહુસ્સુઓ;
જઈઽહં રમંતો પરિઆએ, સામન્ને જિણદેસિએ. ૯

દેવલોગ-સમાણો અ, પરિઆઓ મહેસિણં;
રયા ણું અરયાણું ચ, મહાનરય-સારિસો. ૧૦

(કાવ્યમ્)

અમરોવમં જાણિઅ સુક્ખમુત્તમં,
રયાણ-પરિઆઇ તહાઽરયાણું;
નિરઓવમં જાણિઅ દુક્ખમુત્તમં,
રમિજ્જ તમ્હાપરિઆઇ પંડિએ. ૧૧

ધમ્માઉ ભટ્ઠં સિરિઓ અવેયં,
જન્નગ્ગિ વિજ્જાઅ-મિવ-ડપ્પતેઅં;
હિલંતિણું દુવ્વિહિઅં કુસીલા,
દાડુદ્ઢિઅં ઘોરવિસં વ નાગં. ૧૨

ઇહેવ ધમ્મો અયસો અકિત્તી,
દુન્નામધિજ્જં ચ પિહુજ્જજણમિ;
ચુઅસ્સ ધમ્માઉ અહમ્મસેવિણો,
સંભિન્નવિત્તસ્સ ય હિટ્ઠઓ ગઈ. ૧૩

ભુંજિત્તુ ભોગાઇં પસજ્જ ચેઅસા,
તહાવિહં કટ્ટુ અસંજમં બહું;
ગઇં ચ ગચ્છે અણુભિજ્જઅં દુહં,
બોહી અ સે નો સુલહા પુણો પુણો. ૧૪

ઇમસ્સ તા નેરઇઅસ્સ જંતુણો,
દુહોવણીઅસ્સ કિલેસવત્તિણો;
પલિઓવમં ઝિજ્જઇ સાગરોવમં,
કિમંગ પુણ મજ્ઝ ઇમં મણોદુહં. ૧૫

ન મે ચિરં દુક્ખમિણું ભવિસ્સઇ,
અસાસયા ભોગપિવાસ જંતુણો;
ન ચે સરીરેણ ઇમેણવિસ્સઇ,
અવિસ્સઇ જીવિઅ-પજ્જવેણ મે. ૧૬

જસ્સેવમપ્પા ઉ હવિજ્જ નિચ્છિઓ,
ચઇજ્જ દેહં ન હુ ધમ્મસાસણું;
તં તારિસં નો પઇલંતિ ઇંદિઆ,
ઉવિંતવાયા વ સુદંસણું ગિરિં. ૧૭

ઇચ્ચેવ સંપસ્સિઅ બુદ્ધિમં નરો,
આયં ઉવાયં વિવિહં વિઆણિઆ;
કાએણ વાયા અદુ માણસેણં,
તિગુત્તિ ગુત્તો જિણુવયણ-મહિટ્ઠિજ્જાસિ. ત્તિબેમિ. ૧૮

॥ઇતિ સિરિદસવેયાલિએ રઇવક્કા પઢમા ચૂલા સમત્તા. ૧॥

શ્રી દશવૈકાલિકે દ્વિતીયા ચૂલિકા

ચૂલિઅં તુ પવક્ખામિ, સુઅં કેવલિ-ભાસિઅં;
જં સુણિત્તુ સુપુણ્ણાણું, ધમ્મે ઉપ્પજ્જએ મઇ. ૧

અણુસોઅ-પટ્ઠિઅ-બહુજણંમિ, પડિસોઅ-લદ્ધ-લક્ખેણું;
પડિસોઅમેવ અપ્પા, દાયવ્વો હોઉ-કામેણું. ૨

અણુસોઅસુહો લોઓ, પડિસોઓ આસવો સુવિહિઆણું;
અણુસોઓ સંસારો, પડિસોઓ તસ્સ ઉત્તારો. ૩

તમ્હા આયાર-પરક્કમેણું, સંવર-સમાહિ-બહુલેણું;
ચરિઆ ગુણા અ નિયમા અ, હુંતિ સાહૂણ દટ્ઠવ્વા. ૪

અનિએઅ-વાસો સમુઆણુ-ચરિઆ,
અન્નાય-ઉંછં પઇરિક્કયા અ;
અપ્પોવહી કલહ વિવજ્જણા અ,
વિહારચરિઆ ઇસિણં પસત્થા. ૫

આઇન્ન-ઓમાણુ-વિવજ્જણા અ,
ઓસન્ન-દિટ્ઠાહડ-ભત્તપાણે;
સંસટ્ઠ-કપ્પેણ ચરિજ્જ ભિક્ખૂ,
તજ્જાય-સંસટ્ઠ જઇ જઇજ્જા. ૬

અમજ્જ મંસાસિ અમચ્છરીઆ,
અભિક્ખણું નિવ્વિગઈ ગયા અ;
અભિક્ખણું કાઉસગ્ગકારી,
સજ્ઝાયજોગે પયઓ હવિજ્જા. ૭

ન પડિન્નવિજ્જા સયણાસણાઈં,
સિજ્જં નિસિજ્જં તહ ભત્તપાણું;
ગામે કુલે વા નગરે વ દેસે,
મમત્તભાવં ન કહિં પિ કુજ્જા. ૮

ગિહિણો વેઆવડિયં ન કુજ્જા,
અભિવાયણ–વંદણ–પૂઅણં વા;
અસંકિલિટ્ઠેહિં સમં વસિજ્જા,
મુણી ચરિત્તસ્સ જઓ ન હાણી. ૯

ન યા લભેજ્જા નિઉણં સહાયં,
ગુણાહિઅં વા ગુણઓ સમં વા;
ઇક્કો વિ પાવાઈં વિવજ્જયંતો,
વિહરિજ્જ કામેસુ અસજ્જમાણો. ૧૦

સંવચ્છરં વા વિ પરં પમાણં,
બીઅં ચ વાસં ન તહિં વસિજ્જા;
સુત્તસ્સ મગ્ગેણ ચરિજ્જ ભિક્ખૂ,
સુત્તસ્સ અત્થો જહ આણવેઇ. ૧૧

જો પુવ્વરત્તાવરરત્તકાલે,
સંપેક્ખએ અપ્પગ–મપ્પગેણં;
કિં મે કડં ચ મે કિચ્ચસેસં,
કિં સક્કણિજ્જં ન સમાયરામિ. ૧૨

કિં મે પરો પાસઇ કિં ચ અપ્પા,
કિં વાહં ખાલિઅં ન વિવજ્જયામિ;
ઇચ્ચેવ સમ્મં અણુપાસમાણો,
અણાગયં નો પડિબંધ કુજ્જા. ૧૩

જત્થેવ પાસે કઈ દુપ્પઉત્તં,
કાએણ વાયા અદુ માણસેણં;
તત્થેવ ધીરો પડિસાહરિજ્જા,
આઈન્નઓ ખિપ્પમિવ ક્ખલીણં. ૧૪

જસ્સેરિસા જોગ જિઇંદિઅસ્સ,
ધિઇમઓ સપ્પુરિસસ્સ નિચ્ચં;
તમાહુ લોએ પડિબુદ્ધજીવી,
સો જીઅઇ સંજમ-જીવિએણં. ૧૫

અપ્પા ખલુ સયયં રક્ખિઅવ્વો,
સવ્વિંદિએહિં સુસમાહિએહિં;
અરક્ખિઓ જાઇપહં ઉવેઇ,
સુરક્ખિઓ સવ્વદુહાણ મુચ્ચઇ. ત્તિબેમિ. ૧૬

॥ ઇઅ સિરિદસવેઆલિએ વિવિત્તચરિઆ બીઆ ચૂલા સમત્તા. ૨ ॥

॥ ઈતિ દસવેઆલિઅં મૂલસુત્તં સમત્તં ॥



તૃતીય ભાગ

પ્રકરણો, કુલકો, તત્ત્વાર્થ સૂત્ર, શતકો,
વીતરાગ સ્તોત્ર, યોગશાસ્ત્ર વિગેરે

શ્રી જીવ વિચાર પ્રકરણ મૂળ

ભુવણ-પઇવં વીરં, નમિઊણ ભણામિ અબુહ-બોહત્થં;
જીવ-સરૂવં કિંચિ વિ, જહ ભણિયં પુવ્વ-સુરિહિં. ૧

જીવા મુત્તા સંસારિણો ય, તસ થાવરા ય સંસારી;
પુઢવી જલ જલણ વાઉ, વણસ્સઈ થાવરા નેયા. ૨

ફલિહ મણિ રયણ વિદ્રુમ, હિંગુલ હરિયાલ મણસિલ રસિંદા;
કણગાઊ ધાઊ સેટી, વન્નિય અરણેટ્ટય પલેવા. ૩

અબ્ભય તૂરી ઊસં, મટ્ટી પાહાણ-જાઇઓ ણેગા;
સોવીરંજણ લુણાઇ, પુઢવી-ભેઆ ઈ ઇચ્ચાઈ. ૪

ભોમંતરિક્ખ-મુદગં, ઓસા હિમ કરગ હરિતણુ મહિઆ,
હુ તિ ઘણોદહિમાઇ, ભેયાણેગાં ય આઉસ્સ. ૫

ઇંગાલ જાલ મુમ્મુર, ઉક્કાસણિ કણુગ વિજ્જુમાઇઆ;
અગણિ-જિયાણં ભેયા, નાયવ્વા નિઉણ-બુદ્ધિએ. ૬

ઉબ્ભામગ ઉક્કલિયા, મંડલી મહ સુદ્ધ ગુંજવાયા ય;
ઘણ-તણુ-વાયાઈઆ, ભેયા ખલુ વાઉકાયસ્સ. ૭

સાહારણ પત્તેઆ, વણસ્સઈ જીવા દુહા સુએ ભણિયા,
જેસિ-મણંતાણં તણુ, એગા સાહારણા ત ઉ. ૮

કંદા અંકુર કિસલય, પણુગા સેવાલ ભૂમિફોડા ય,
અલ્લયતિય ગજ્જર મોત્થ, વત્થુલા થેગ પલ્લ કા. ૯

કોમલ ફલં ચ સવ્વં, ગૂઢ સિરાઈ સિણાઈ-પત્તાઈં,
થોહરિ કુંઆરિ ગુગ્ગુલી, ગલોય પમુહા ઈ છિન્નરૂહા. ૧૦

ઈચ્ચાઇણો અણેગે, હવંતિ ભેયા અણંતકાયાણું,
તેસિં પરિજ્ઞાણણત્થં, લક્ખણ-મેઅં સુએ ભણિયં. ૧૧

ગૂઢસિર-સંધિ-પવ્વં, સમભંગ-મહિરુગંચ છિન્નરુહં,
સાહારણું શરીરં, તવ્વિવરિઅં ચ પત્તેયં. ૧૨

એગ શરીરે એગો, જીવો જેસિં તુ તે ય પત્તેયા,
ફલ ફૂલ છલ્લિ કટ્ઠા, મૂલગ પત્તાણિ બીયાણિ. ૧૩

પત્તેય તરુ મુત્તું, પંચ વિ પઢવાઈણો સયલ લોએ.
સુહુમા હવંતિ નિયમા, અંતમુહુતાઉ અદ્દિસ્સા. ૧૪

સંખ કવડ્ડય ગંડુલ, જલોય ચંદણુગ અલસ લહગાઈ,
મેડુરિ કિમિ પૂઅરગા, બેઇંદિય માઈવાહાઈ. ૧૫

ગોમી મંકણ જૂઆ, પિપીલ ઉદ્દેહિયા ય મકોડા,
ઈલ્લિય ઘયમલ્લાઓ, સાવય ગોકીડ જાઈઓ. ૧૬

ગદ્દય ચોરકીડા, ગોમયકીડા ય ધન્નકીડા ય,
કુંથુ ગોવાલિય ઇલિયા, તેઇંદિય ઇંદગોવાઈ ૧૭

ચઉરિંદિયા ય વિચ્છૂ, ઢિંકુણ ભમરા ય ભમરિયા તિડ્ડા,
મચ્છિય ડંસા મસગા, કંસારી કવિલ ડોલાઇ. ૧૮

પંચિંદિયા ય ચઉહા, નારય તિરિયા મણુસ્સ દેવા ય,
નેરઇયા સત્તવિહા, નાયવ્વા પુઢવી ભેએણું. ૧૯

જલયર થલયર ખયરા, તિવિહા પંચિંદિયા તિરિક્ખા ય,
સુસુમાર મચ્છ કચ્છવ, ગાહા મગરા ય જલચારી. ૨૦

ચઉપય ઉરપરિસપ્પા, ભુયપરિસપ્પા ય થલયરા તિવિહા,
એો સપ્પ નઉલ પમુહા, બોધવ્વા તે સમાસેણં. ૨૧

ખયરા રોમયપક્ખી, ચમ્મયપક્ખી ય પાયડા ચેવ,
નરલોગાઓ બાહિં, સમુગ્ગપક્ખી વિયયપક્ખી. ૨૨

સવ્વે જલ–થલ–ખયરા, સમુચ્છિમા ગબ્ભયા દુહા હુંતિ,
કમ્મા–કમ્મગભૂમિ, અંતરદીવા મણુસ્સા ય. ૨૩

દસહા ભવણાહિવઈ, અટ્ઠવિહા વાણમંતરા હુંતિ,
જોઈસયા પંચવિહા, દુવિહા વેમાણિયા દેવા. ૨૪

સિદ્ધા પનરસ ભેયા, તિત્થા–તિત્થાઇ સિદ્ધ–ભેએણું,
એએ સંખેવેણું, જીવ–વિગપ્પા સમક્ખાયા. ૨૫

એએસિં જીવાણું, શરીર–માઉ ઠિઇ સકાયંમિ,
પાણા–જોણિ–પમાણું, જેસિં જં અત્થિ તં ભણિમો. ૨૬

અંગુલ–અસંખ–ભાગો, શરીર–મેગિંદિયાણ સવ્વેસિં,
જોયણ સહસ્સ–મહિયં, નવરં પત્તેય–રુક્ખાણ. ૨૭

બારસ જોયણ તિન્નેવ, ગાઉઆ જોયણું ચ અણુક્કમસો,
બેઇંદિય તેઇંદિય, ચઉરિંદિય દેહ–મુચ્ચત્તં. ૨૮

ધણુસયપંચ–પમાણા, નેરઇયા સત્તમાઈ પુઢવીએ,
તત્તો અદ્ધદ્ધૂણા, નેયા રયણપ્પહા જાવ. ૨૯

જોયણ સહસ્સમાણા, મચ્છા ઉરગા ય ગબ્ભયા હુંતિ,
ધણુહ–પુહુત્તં પક્ખીસુ, ભુયચારી ગાઉઅ–પુહુત્તં. ૩૦

ખયરા ધણુહપુહુત્તં, ભુયગા ઉરગા ય જોયણપુહુત્તં,
ગાઉઅ પુહુત્ત મિત્તા, સમુચ્છિમા ચઉપ્પયા ભાણુયા. ૩૧

છચ્ચેવ ગાઉઆઈં, ચઉપ્પયા ગબ્ભયા મુણેયવ્વા,
કોસ તિગં ચ મણુસ્સા, ઉક્કોસ શરીર–માણેણું. ૩૨

ઈસાણંત સુરાણું, રયણીએ સત્ત હુંતિ ઉચ્ચત્તં;
દુગ દુગ દુગ ચઉ ગેવિજ્જ, ણુત્તરે ઇક્કિક્ક-પરિહાણી.. ૩૩

બાવીસા પુઢવીએ, સત્તય આઉસ્સ તિન્નિ વાઉસ્સ;
વાસ સહસ્સા દસ તરૂ, ગણાણુ તેઊ તિ રત્તાઊ. ૩૪

વાસાણિ બારસાઊ, બેઇંદિયાણું તેઇંદિયાણું તુ;
અઉણાપન્ન દિણાઈં, ચઉરિંદીણું તુ છમ્માસા. ૩૫

સુર-નેરઇયાણ ઠિઈ, ઉક્કોસા સાગરાણિ તિત્તીસં;
ચઉપય તિરિય મણુસ્સા, તિન્નિ ય પલિઓવમા હુંતિ. ૩૬

જલયર-ઉર-ભુયગાણું, પરમાઊ હોઈ પુવ્વ કોડીઓ;
પક્ખીણું પુણ ભણિઓ, અસંખભાગો ય પલિયસ્સ. ૩૭

સવ્વે સુહુમા સાહારણા ય, સમુચ્છિમા મણુસ્સા ય,
ઉક્કોસ જહન્નેણું, અંતમુહુત્તં ચિય જિયંતિ. ૩૮

ઓગાહણાઉ-માણું, એવં સંખેવઓ સમક્ખાયં,
જે પુણ ઇત્થ વિસેસા, વિસેસ-સુત્તાઉ તે નેયા. ૩૯

બેઇંદિયા ય સવ્વે, અસંખ-ઉસ્સપ્પિણી સકાયંમિ;
ઉવવજ્જંતિ ચયંતિ ય, અણુંતકાયા અણુંતાઓ. ૪૦

સંખિજ્જ સમા વિગલા, સત્તટ્ઠ ભવા પણિંદિ તિરિ મણુઆ;
ઉવવજ્જંતિ સકાએ, નારય દેવા ય નો ચેવ. ૪૧

દસહા જિયાણ પાણા, ઇંદિય ઊસાસ આઉ બલરૂઆ;
એગિંદિએસુ ચઉરો, વિગલેસુ છ સત્ત અટ્ઠેવ. ૪૨

અસન્નિ સન્નિ પંચિંદિએસુ, નવ દસ કમેણ બોધવ્વા;
તેહિં સહ વિપ્પઓગો, જીવાણું ભન્નએ મરણું. ૪૩

એવં અણોરપારે, સંસારે સાયરંમિ ભીમંમિ;
પત્તો અણંતખુત્તો, જીવેહિં અપત્ત-ધમ્મેહિં. ૪૪

તહ ચઉરાસી લક્ખા, સંખા જોણીણ હોઇ જીવાણું;
પુઢવાઇણું ચઉહ્હં, પત્તેયં સત્ત સત્તેવ. ૪૫

દસ પત્તેય તરૂણું, ચઉદસ લક્ખા હવંતિ ઇયરેસુ;
વિગલિંદિએસુ દો દો, ચઉરો પંચિંદિતિરિયાણું. ૪૬

ચઉરો ચઉરો નારય, સુરેસુ મણુઆણ ચઉદસ હવંતિ;
સંપિંડિયા ય સવ્વે, ચુલસી લક્ખા ઉ જોણીણું. ૪૭

સિદ્ધાણું નત્થિ દેહો, ન આઉ કમ્મં ન પાણુ જોણીઓ;
સાઇ અણુંતા તેસિં, ઠિઇ જિણુંદાગમે ભણિઆ. ૪૮

કાલે અણાઇ-નિહણે, જોણિ-ગહણંમિ ભીસણે ઇત્થ;
ભમિયા ભમિહિંતિ ચિરં, જીવા જિણુ-વયણુ-મલહંતા. ૪૯

તા સંપઇ સંપત્તે, મણુઅત્તે દુલ્લહે વિ સમ્મત્તે;
સિરિ-સંતિ-સૂરિ-સિટ્ઠે, કરેહ ભો ઉજ્જમં ધમ્મે. ૫૦

એસો જીવવિયારો, સંખેવ-રુઇણ જાણણા-હેઉ;
સંખિત્તો ઉદ્ધરિઓ, રુદ્દાઓ સુય-સમુદ્દાઓ. ૫૧

શ્રી નવતત્ત્વ પ્રકરણ મૂળ

જીવા-જીવા પુણ્ણું, પાવા-સવ સંવરો ય નિજ્જરણા;
બંધો મુક્ખો ય તહા, નવ તત્તા હુંતિ નાયવ્વા. ૧

ચઉદસ ચઉદસ બાયાલીસા, બાસી ય હુંતિ બાયાલા;
સત્તાવન્નં બારસ, ચઉ નવ ભેયા કમેણેસિં. ૨

એગવિહ દુવિહ તિવિહા, ચઉવ્વિહા પંચ છવ્વિહા જીવા;
ચેયણ તસ ઇયરેહિં, વેય-ગઇ-કરણ-કાએહિં. ૩

એગિંદિય સુહુમિયરા, સન્નિયર પણિંદિયા ય સ બિ તિ ચઉ;
અપજ્જત્તા પજ્જત્તા, કમેણ ચઉદસ જિય-ઠ્ઠાણા. ૪

નાણું ચ દંસણું ચેવ, ચરિત્તં ચ તવો તહા;
વીરિયં ઉવઓગો ય, એઅં જીવસ્સ લક્ખણું. ૫

આહાર સરીરિંદિય, પજ્જત્તી આણુપાણુ ભાસ મણે;
ચઉ પંચ પંચ છપ્પિપય, ઇંગ-વિગલા-સન્નિ-સન્નીણું. ૬

પણિંદિઅ ત્તિ બલૂસા, સાઊ દસ પાણુ ચઉ છ સગ અટ્ઠ;
ઇંગ-દુ-તિ-ચઉરિ દ્વીણું, અસન્નિ-સન્નીણુ નવ દસ ય. ૭

ધમ્માડધમ્મા-ગાસા, તિય તિય ભેયા તહેવ અદ્ધા ય;
ખંધા દેસ પએસા, પરમાણુ અજીવ ચઉદસહા. ૮

ધમ્મા-ધમ્મા પુગ્ગલ, નહ કાલો પંચ હુંતિ અજીવા;
ચલણ સહાવો ધમ્મો, થિર સંઠાણો અહમ્મો ય. ૯

અવગાહો આગાસં, પુગ્ગલ-જીવાણુ પુગ્ગલા ચઉહા;
ખંધા દેસ પએસા, પરમાણુ ચેવ નાયવ્વા. ૧૦

સદ્ધંધયાર ઉજ્જોઅ, પભા છાયાતવેહિ આ,
વણ્ણ ગંધ રસા ફાસા, પુગ્ગલાણું તુ લક્ખણું. ૧૧

એગા કોડિ સત સટ્ઠિ, લક્ખા સત્તહત્તરી સહસ્સા ય,
દો ય સયા સોલહિઆ, આવલિઆ ઇંગ મુહુત્તમ્મિ. ૧૨

સમયાવલિ મુહુત્તા, દીહા પક્ખા ય માસ વરિસા ય,
ભણિઓ પલિઆ સાગર, ઉસ્સપ્પિણુ-સપ્પિણી કાલો. ૧૩

પરિણામિ જીવ મુત્તં, સપએસા એગ ખિત્ત કિરિઆ ય,
ણિચ્ચં કારણ કત્તા, સવ્વગય ઇયર અપ્પવેસે. ૧૪

સા ઉચ્ચગોઅ મણુદુગ, સુરદુગ પંચિંદિજાઇ પણુદેહા,
આઈતિતણુણુ-વંગા, આઈમ-સંઘયણુ-સંઠાણા. ૧૫

વન્ન ચઉક્કા-ગુરૂલહુ, પરઘા ઉસાસ આય-વુજ્જોઅં,
સુભખગઇનિમિણ તસદસ, સુર-નર-તિરિઆઉ તિત્થયરં. ૧૬

તસ બાયર પજ્જત્તં, પત્તેઅં થિરં સુભં ચ સુભગં ચ,
સુસ્સર આઇજ્જ જસં, તસાઇ-દસગં ઇમં હોઇ. ૧૭

નાણું-તરાય દસગં, નવ બીએ નીઅ સાય મિચ્છત્તં,
થાવર દસ નરયતિગં, કસાય પણુવીસ તિરયદુગં. ૧૮

ઈગ બિ તિ ચઉ જાઈઓ, કુખગઈ ઉવઘાય હું તિ પાવસ્સ,
અપસત્થં વન્ન-ચઉ, અપઢમ-સંઘયણુ-સંઠાણા. ૧૯

થાવર સુહુમ અપજ્જ, સાહારણુ-અથિર-અસુભ-દુભગાણિ,
દુસ્સર-ણાઇજ્જ-જસં, થાવરદસગં વિવજ્જત્થં. ૨૦

ઇંદિઅ કસાય અવ્વય, જોગા પંચ ચઉ પંચ તિન્નિ કમા,
કિરિઆઓ પણુવીસં, ઇમા ઉ તાઓ અણુક્કમસો. ૨૧

કાઇઅ અહિગરણિઆ, પાઉસિયા પારિતાવણી કિરિયા,
પાણાઇવાયારંભિઅ, પરિગ્ગહિયા માયવત્તી ય. ૨૨

મિચ્છા-દંસણુ-વત્તી, અપચ્ચક્ખાણા ય દિટ્ઠિ પુટ્ઠિ અ;
પાડુચ્ચિઅ સામંતો,-વણીઅ નેસત્થિ સાહત્થી. ૨૩

આણવણિ વિઆરણિઆ, આણુભોગા અણવકં ખપચ્ચઇઆ;
અન્ના પઓગ સમુદાણ, પિજ્જ દોસેરિયાવહિઆ. ૨૪

સમિઈ ગુત્તી પરિસહ, જઇધમ્મો ભાવણા ચરિત્તાણિ;
પણ તિ દુવીસ દસ બાર, પંચ ભેએહિં સગવન્ના. ૨૫

ઇરિયા-ભાસે-સણા દાણે, ઉચ્ચારે સમિઈ સુ અ,
મણગુત્તી વયગુત્તી, કાયગુત્તી તહેવ ય. ૨૬

ખુડા પિવાસા સી ઉણ્હં, દંસા ચેલા-રઈ-ત્થિઓ;
ચરિઆ નિસીહિયા સિજ્જા, અક્કોસ વહ જાયણા. ૨૭

અલાભ રોગ તણફાસા, મલ સક્કાર પરિસહા;
પન્ના અન્નાણુ સમ્મત્તં, ઈઅ બાવીસ પરિસહા. ૨૮

ખંતી મદ્દવ અજ્જવ, મુત્તી તવ સંજમે અ બોધવ્વે;
સચ્ચં સોઅં આકિંચણું ચ, બભં ચ જઈ ધમ્મો. ૨૯

પઢમ-મણિચ્ચ-મસરણં, સંસારો એગયા ય અન્નત્તં;
અસુઈત્તં આસવ, સંવરો ય તહ નિજ્જરા નવમી. ૩૦

લોગસહાવો બોહી, દુલ્લહા ધમ્મસ્સ સાહગા અરિહા;
એઆઓ ભાવણાઓ ભાવેઅવ્વા પયત્તેણં. ૩૧

સામાઈ અત્થ પઢમં, છેઓવટ્ઠાવણું ભવે બીયં,
પરિહારવસુદ્ધિઅં, સુહુમં તહ સંપરાયં ચ. ૩૨

તત્તો અ અહક્ખાયં, ખાયં સવ્વંમિ જીવ લોગમ્મિ;
જં ચરિઊણ સુવિહિઆ, વચ્ચંતિ અયરામરં ઠાણું. ૩૩

અણસણ-મૂણોઅરિયા, વિત્તીસંખેવણું રસચ્ચાઓ;
કાયકિલેસો સંલીણુયા, ય બજ્ઝો તવો હોઇ. ૩૪

પાયચ્છિત્તં વિણુઓ, વેયાવચ્ચં તહેવ સજ્ઝાઓ;
ઝાણું ઉસ્સગ્ગો વિ અ, અબ્ભિંતરઓ તવો હોઈ. ૩૫

બારસ વિહં તવો નિજ્જરા ય, બંધો ચઉ વિગપ્પો અ;
પયઇ-ટ્ઠિઇ-અણુભાગ, પએસ-ભેએહિં નાયવ્વો. ૩૬

પયઈ સહાવો વુત્તો, ઠિઈ કાલાવહારણું;
અણુભાગો રસો ણેઓ, પએસો દલ-સંચઓ. ૩૭

પડ-પાડહાર-સિ-મજ્જ, હડ-ચિત્ત-કુલાલ-ભંડગારીણું;
જહ એએસિ ભાવા, કમ્માણુ વિ જાણ તહ ભાવા. ૩૮

ઈહ નાણુ-દંસણા-વરણ, વેય-મોહાઉ-નામ-ગોઆણિ;
વિગ્ઘં ચ પણુ નવ દુ, અટ્ઠવીસ ચઉ તિસય દુ પણુવિહં. ૩૯

નાણે અ દંસણાવરણે, વેઅણિએ ચેવ અંતેરાએ અ;
તીસં કોડાકોડી, અયરાણં ઠિઈ અ ઉક્કોસા. ૪૦

સત્તરિ કોડાકોડી, મોહણીએ વીસ નામ ગોએસુ;
તિત્તીસં અયરાઈં, આઉટ્ઠિઇ બંધ ઉક્કોસા. ૪૧

બારસ મુહુત્ત જહન્ના, વેયણિએ અટ્ઠ નામ-ગોએસુ;
સેસાણું-તમુહુત્તં, એયં બંધ-ટ્ઠિઇ-માણું. ૪૨

સંત-પય-પરૂવણયા, દવ્વ-પમાણું ચ ખિત્ત ફુસણા ય;
કાલો અ અંતરં ભાગ, ભાવે અપ્પાબહું ચેવ. ૪૩

સંતં સુદ્ધપયત્તા, વિજ્જંતં ખ કુસુમંવ ન અસંતં,
મુક્ખત્તિ પયં તસ્સ ઉ, પરૂવણા મગ્ગણાઇહિં. ૪૪

ગઈ ઇંદિએ કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણે ય,
સંજમ દંસણ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૪૫

નિરગઈ પણિંદ તસ ભવ, સન્નિ અહક્ખાય ખઇઅ સમ્મત્તે,
મુક્ખો-ણાહાર કેવલ, દંસણ નાણે ન સેસેસુ. ૪૬

દવ્વપમાણે સિદ્ધાણું, જીવ-દવ્વાણિ હુંતિ ણંતાણિ,
લોગસ્સ અસંખિજ્જે, ભાગે ઇક્કો ય સવ્વે વિ. ૪૭

ફુસણા અહિયા કાલો, ઇગ-સિદ્ધ-પડુચ્ચ સાઇઓ ણંતો,
પડિવાયા-ભાવાઓ, સિદ્ધાણું અંતરં નત્થિ. ૪૮

સવ્વજિયાણુ-મણંતે, ભાગે તે તેસિં દંસણું નાણું,
ખઇએ ભાવે પરિણામિએ, અ પુણ હોઇ જીવત્તં. ૪૯

થીવા નપુંસ સિદ્ધા, થી નર સિદ્ધા કમેણ સંખગુણા,
ઈઅ મુક્ખતત્ત-મેઅં, નવતત્તા લેસઓ ભણિઆ. ૫૦

જીવાઈ નવ પયત્થે, જો જાણઈ તસ્સ હોઈ સમ્મત્તં,
ભાવેણ સદ્દહંતો, અયાણુમાણેવિ સમ્મત્તં. ૫૧

સવ્વાઈં જિણેસર-ભાસિઆઈં, વયણાઈં નન્નહા હુંતિ,
ઈઅ બુદ્ધિ જસ્સ મણે, સમ્મત્તં નિચ્ચલં તસ્સ. ૫૨

અંતોમુહુત્ત-મિત્તંપિ, ફાસિઅં હુજ્જ જેહિં સમ્મત્તં,
તેસિં અવડ્ઢ પુગ્ગલ, પરિઅટ્ટો ચેવ સંસારો. ૫૩

ઉસ્સપ્પિણી અણંતા, પુગ્ગલ-પરિઅટ્ટએ મુણેઅવ્વો,
તે-ણંતા-તીઅદ્ધા, અણાગયદ્ધા અણંતગુણા. ૫૪

જિણ અજિણ તિત્થ તિત્થા, ગિહિ અન્ન સલિંગ થી નર નપુંસા,
પત્તેય સયંબુદ્ધા, બુદ્ધબોહિય ઈક્કણિક્કા ય. ૫૫

જિણસિદ્ધા અરિહંતા, અજિણસિદ્ધા ય પુંડરિઆ પમુહા,
ગણહારિ તિત્થ સિદ્ધા, અતિત્થસિદ્ધા ય મરૂદેવી. ૫૬

ગિહિલિંગ સિદ્ધ ભરહો, વક્કલચીરી ય અન્નલિંગમ્મિ,
સાહૂ સલિંગસિદ્ધા, થી-સિદ્ધા ચંદણા-પમુહા. ૫૭

પુંસિદ્ધા ગોયમાઈ, ગાંગેય-પમુહ નપુંસયા સિદ્ધા,
પત્તેય સયંબુદ્ધા, ભણિયા કરકંડુ કવિલાઈ. ૫૮

તહ બુદ્ધબોહિ ગુરૂબોહિય, ઈગસમય એગ સિદ્ધા ય,
ઈગ સમયે વિ અણેગા, સિદ્ધા તે-ણેગ સિદ્ધા ય. ૫૯

(જઈઆ ઈ હોઇ પુચ્છા, જિણાણુ મગ્ગંમિ ઉત્તરં તઇયા,
ઈક્કસ નિગોયસ્સ, અણંતભાગો ય સિદ્ધિ-ગઓ.) ૬૦

શ્રી દંડક પ્રકરણ મૂળ

નમિઉં ચઉવીસ જિણે, તસ્સુત્ત-વિયાર-લેસ-દેસણઓ,
દંડગ-પએહિં તે ચ્ચિય, થોસામિ સુણેહ ભો ભવ્વા. ૧

નેરઇઆ અસુરાઇ, પુઢવાઇ-બેઇંદિયાદઓ ચેવ,
ગબ્ભય-તિરિય-મણુસ્સા, વંતર જોઇસિય વેમાણી. ૨

સંખિત્તયરી ઉ ઇમા, સરીર-મોગાહણા ય સંઘયણા,
સન્ના સંઠાણ કસાય, લેસિન્દિય દુસમુગ્ઘાયા. ૩

દિટ્ઠી દંસણ નાણે, જોગુ-વઓગો-વવાય ચવણ ઠિઈ,
પજ્જત્તિ કિમાહારે, સન્નિ ગઈ આગઇ વેએ. ૪

ચઉ-ગબ્ભ-તિરિય-વાઉસુ, મણુઆણું પંચ તિસરીરા;
થાવરચઉગે દુહઓ, અંગુલઅસંખભાગતણૂ. ૫

સવ્વેસિંપિ જહન્ના, સાહાવિય અંગુલસ્સ અસંખંસો;
ઉક્કોસ પણુસયધણૂ, નેરઇયા સત્તહત્થ સુરા. ૬

ગબ્ભતિરિ સહસ જોયણ, વણુસ્સઈ અહિયજોયણસહસ્સં;
નર તેઇંદિ તિગાઊ, બેઇંદિય જોયણે બાર. ૭

જોયણ-મેગં ચઉરિંદિ, દેહ-મુચ્ચત્તણું સુએ ભણિઅં;
વેઉવ્વિય-દેહું પુણ, અંગુલ-સંખંસ-મારંભે. ૮

દેવ નર અહિયલક્ખં, તિરિયાણું નવ ય જોયણ સયાઇં;
દુગુણું તુ નારયાણું, ભણિયં વેઉવ્વિયસરીરં. ૯

અંતમુહુત્તં નિરએ, મુહુત્ત ચત્તારિ તિરિય-મણુએસુ;
દેવેસુ અદ્ધમાસો, ઉક્કોસ વિઉવ્વણા-કાલો. ૧૦

થાવર-સુર-નેરઇઆ, અસ્સંઘયણા ય વિગલ છેવટ્ઠા;
સંઘયણ છગં ગબ્ભય, નર-તિરિએસુ વિ મુણેયવ્વં. ૧૧

સવ્વેસિ ચઉ દહ વા, સન્ના સવ્વે સુરા ય ચઉરંસા;
નર તિરિય છ સંઠાણા, હુંડા વિગલિંદિ-નેરઇયા. ૧૨

નાણાવિહ ધય સૂઈ, બુબ્બુય વણ વાઉ તેઉ અપકાયા;
પુઢવી મસૂર ચંદા-કારા સંઠાણઓ ભણિયા. ૧૩

સવ્વે વિ ચઉ કસાયા, લેસ છગ્ગં ગબ્ભતિરિયમણુએસુ;
નારય તેઊ વાઊ, વિગલા વેમાણિ ય તિ લેસા. ૧૪

જોઇસિય તેઉલેસા, સેસા સવ્વેવિ હુંતિ ચઉલેસા;
ઇંદ્રિય દ્વાર સુગમં, મણુઆણું સત્ત સમુગ્ઘાયા. ૧૫

વેયણ કસાય મરણે, વેઉવ્વિય તેયએ ય આહારે;
કેવલિ ય સમુગ્ઘાયા, સત્ત ઇમે હુંતિ સન્નીણું. ૧૬

એગિંદિયાણ કેવલ, તેઉ-આહારગ વિણા ઉ ચત્તારિ;
તે વેઉવ્વિયવજ્જા, વિગલા-સન્નીણ તે ચેવ. ૧૭

પણ ગબ્ભતિરિસુરેસુ, નારય વાઊસુ ચઉર તિય સેસે;
વિગલ દુ દિટ્ઠી થાવર, મિચ્છત્તિ સેસ તિય દિટ્ઠી. ૧૮

થાવર બિ તિસુ અચક્ખૂ, ચઉરિંદિસુ તદ્દુગં સુએ ભણિઅં;
મણુઆ ચઉ દંસણિણો, સેસેસુ તિગં તિગં ભણિઅં. ૧૯

અન્નાણનાણ તિય તિય, સુર તિરિ નિરએ થિરે અનાણદુગં;
નાણાન્નાણ દુ વિગલે, મણુએ પણ નાણ તિ અનાણા. ૨૦

ઇક્કારસ સુર-નિરએ, તિરિએસુ તેર પન્નર મણુએસુ;
વિગલે ચઉ પણ વાએ, જોગ તિયં થાવરે હોઇ. ૨૧

ઉવઓગા મણુએસુ, બારસ નવ નિરય તિરિય દેવેસુ;
વિગલદુગે પણ છક્કં, ચઉરિંદિસુ થાવરે તિયગં. ૨૨

સંખમસંખા સમયે, ગબ્ભય તિરિ વિગલ નારય સુરા ય;
મણુઆ નિયમા સંખા, વણ-ણંતા થાવર અસંખા. ૨૩

અસન્નિ નર અસંખા, જહ ઉવવાએ તહેવ ચવણે વિ;
બાવીસ સગ તિ દસવાસ, સહસ્સ ઉક્કિટ્ઠ પુઢવાઈ. ૨૪

તિ દિણુગ્ગતિ પલ્લાઉ, નર તિરિ સુર નિરય સાગર તિત્તીસા;
વંતર પલ્લં જોઇસ, વરિસલકૂખા-હિયં પલિયં. ૨૫

અસુરાણ અહિય અયરં, દેસૂણદુ પલ્લયં નવ નિકાયે;
બારસવાસુણ પણુદિણુ, છમ્માસુક્કિટ્ઠ વિગલાઉ. ૨૬

પુઢવાઈ-દસ-પયાણું, અંતમુહુત્તં જહન્ન આઉઠિઈ;
દસસહસવરિસઠિઈઆ, ભવણાહિ વનિરયવંતરિઆ. ૨૭

વેમાણિય જોઇસિયા, પલ્લતયટ્ઠંસ આઉઆ હુંતિ;
સુરનરતિરિનિરએસુ, છ પજ્જત્તી થાવરે ચઉગં. ૨૮

વિગલે પંચ પજ્જત્તી, છદ્દિસિઆહાર હોઇ-સવ્વેસિં;
પણગાઇ-પયે ભયણા, અહ સન્નિતિયં ભણિસ્સામિ. ૨૯

ચઉવિહસુરતિરિએસુ, નિરએસુ અ દીહકાલિગી સન્ના;
વિગલે હેઉવએસા, સન્નારહિયા થિરા સવ્વે ૩૦

મણુઆણ દીહકાલિય, દિટ્ઠીવાઓ-વએસિયા કેવિ;
પજ્જપણુ તિરિ મણુ અચ્ચિય, ચઉવિહ દેવેસુ ગચ્છંતિ. ૩૧

સંખાઉ પજ્જ પણિંદિ, તિરિય-નરેસુ તહેવ પજ્જત્તે;
ભૂ-દગ-પત્તેયવણે, એએસુ ચ્ચિય સુરાગમણું. ૩૨

પજ્જત્તસંખગબ્ભય, તિરિયનરા નિરયસત્તગે જંતિ;
નિરય ઉવટ્ટા એએસુ, ઉવવજ્જંતિ ન સેસેસુ. ૩૩

પુઢવી-આઉ-વણુસ્સઈ,-મજ્ઝે નારયવિવજ્જિયા જીવા;
ન્વે ઉવવજ્જંતિ, નિય નિય કમ્માણુમાણેણું. ૩૪

પુઢવાઈ-દસ પએસુ, પુઢવી આઊ વણુસ્સઇ જંતિ;
પુઢવાઇદસપએહિ ય, તેઉ-વાઊસુ ઉવવાઓ. ૩૫

તેઊવાઉ-ગમણું, પુઢવી-પમુહં મ હોઇ પયનવગે;
પુઢવાઇઠાણુદસગા, વિમલાઇતિયં તહિં જંતિ. ૩૬

ગમણા-ગમણું ગબ્ભય તિરિયાણું સયલજીવઠાણેસુ;
સવ્વત્થ જંતિ મણુઆ, તેઊવાઊહિં નો જંતિ. ૩૭

વેયતિય તિરિ-નરેસુ, ઈત્થી પુરિસો ય ચઉવિહ-સુરેસુ;
થિરવિગલનારએસુ, નપુસંવેઓ હવઈ એગો. ૩૮

પજ્જ મણુ ણાયરગ્ગિ, વેમાણિય ભવણ નિરય વંતરિયા;
જોઈસ ચઉ પણુતિરિયા, બેઇંદિય તેઇંદિય ભૂ આઉ. ૩૯

વાઉ વણસ્સઈ ચ્ચિય, અહિયા અહિયા કમેણિમે હુંતિ;
સવ્વેવિ ઇમે ભાવા, જિણા મએ ણુંતસો પત્તા. ૪૦

સંપઈ તુમ્હ ભત્તસ્સ,-દંડગ-પય-ભમણુ-ભગ્ગ-હિયયસ્સ;
દંડતિય-વિરય-સુલહં, લહુ મમ દિંતુ મુક્ખપયં. ૪૧

સિરિ જિણહંસ મુણીસર, રજ્જે સિરિ ધવલચંદ સીસેણ;
ગજસારેણ લિહિયા, એસા વિન્નત્તિ અપ્પહિયા. ૪૨

શ્રી લઘુસંગ્રહણી પ્રકરણ મૂળ

નમિય જિણું સવ્વન્નું, જગપુજ્જં જગગુરું મહાવીરં;
જંબૂદ્દીવ પયત્થે, વુચ્છં સુત્તા સપરહેઉ. ૧

ખંડા જોયણ વાસા, પવ્વય કૂડા ય તિત્થ સેઢીઓ;
વિજય-દ્રહ-સલિલાઓ, પિંડેસિ હોઇ સંઘયણી. ૨

નઉઅસયં ખંડાણું, ભરહ-પમાણેણ ભાઇએ લક્ખે;
અહવા નઉઅ-સયગુણું, ભરહ-પમાણું હવઈ લક્ખં. ૩

અહવિગ ખંડે ભરહે, દો હિમવંતે અ હેમવઈ ચઉરો;
અટ્ઠ મહાહિમવંતે, સોલસ ખંડાઇં હરિવાસે. ૪

બત્તીસં પુણ નિસઢે, મિલિઆ તેસટ્ઠિ બીયપાસે વિ,
ચઉસટ્ઠી ઉ વિદેહે, તિરાસિપિંડે ઉ નઉય-સયં. ૫

જોયણ પરિમાણાઈં, સમચઉરંસાઈં ઈત્થ ખંડાઈં,
લક્ખસ્સ ય પરિહીએ, તપ્પાયગુણે ય હુંતેવ. ૬

વિક્ખંભવગ્ગદહગુણ, કરણી વટ્ટસ્સ પરિરઓ હોઇ,
વિક્ખંભપાયગુણિઓ, પરિરઓ તસ્સ ગણિય-પયં. ૭

પરિહી તિલક્ખ સોલસ, સહસ્સ દો ય સય સત્તવીસહિયા,
કોસ તિગ-ટ્ઠાવીસં, ધણુસય તેરંગુલદ્ધહિઅં. ૮

સત્તેવ ય કોડિ સયા, નઉઆ છપ્પન્ન સય-સહસ્સાઈં,
ચઉનઉયં ચ સહસ્સા, સયં દિવડ્ઢં ચ સાહિયં. ૯

ગાઉઅ-મેગં પનરસ, ધણુસયા તહ ધણૂણિ પન્નરસ,
સટ્ઠિં ચ અંગુલાઈં, જંબૂહીવસ્સ ગણિયપયં. ૧૦

ભરહાઇ સત્ત વાસા, વિયટ્ઠ ચઉ ચઉરતિસ વટ્ટિયરે,
સોલસ વક્ખારગિરિ, દો ચિત્ત વિચિત્ત દો જમગા. ૧૧

દોસય કણય-ગિરિણું, ચઉ ગયદંતા ય તહ સુમેરૂ ય,
છ વાસહરા પિંડે, એગુણસત્તરિ સયા દુન્ની. ૧૨

સોલસવક્ખારેસુ, ચઉ ચઉ કૂડા ય હુંતિ પત્તેયં,
સોમણસ ગંધમાયણ, સત્તટ્ઠ ય રુપ્પિ-મહહિમવે. ૧૩

ચઉતીસવિયટ્ઢેસુ, વિજ્જુપ્પહ-નિસઢ-નીલવંતેસુ,
તહ માલવંત સુરગિરિ, નવ નવ કૂડાઈં પત્તેયં. ૧૪

હિમ-સિહરિસુ ઈક્કારસ, ઈય ઇગસટ્ઠીગિરિસુ કૂડાણું,
એગત્તે સવ્વધણું, સય ચઉરો સત્તસટ્ઠી ય. ૧૫

ચઉ સત્તે અટ્ઠ-નવગે, ગારસ-કૂડેહિં ગુણહ જહસંખં,
સોલસ દુ દુ ગુણયાલં, દુવે ય સગસટ્ઠિ સય-ચઉરો. ૧૬

ચઉતીસંવિજએસું, ઉસહકૂડા અટ્ઠ મેરુજંબુમ્મિ,
અટ્ઠ ય દેવકુરાએ, હરિકૂડ હરિસ્સહે સટ્ઠી. ૧૭

માગહવરદામપભાસ,–તિત્થ વિજયેસુ ઐરવય–ભરહે,
ચઉતીસા તિહિં ગુણિયા, દુરુત્તર–સયં તુ તિત્થાણું. ૧૮

વિજ્જાહર–અભિઓગિય, સેઢીઓ દુન્નિ દુન્નિ વેઅઢ્ઢે,
ઇય ચઉગુણ ચઉતીસા, છત્તીસસયં તુ સેઢીણું. ૧૯

ચક્કી–જે અવાઈં, વિજયાઈં ઇત્થ હુંતિ ચઉતીસા,
મહદહ છપ્પઉમાઇ, કુરૂસુ દસગં તિ સોલસગં. ૨૦

ગંગા સિંધૂ રત્તા, રત્તવઇ ચઉ નઈઓ પત્તેયં,
ચઉદસહિં સહસ્સેહિં, સમગં વચ્ચંતિ જલહિંમિ. ૨૧

એવં અભિમંતરિયા, ચઉરો પુણ અટ્ઠવીસ સહસ્સેહિં,
પુણરવિ છપ્પન્નેહિં, સહસ્સેહિં જંતિ ચઉ સલિલા. ૨૨

કુરૂમજ્ઝે ચઉરાસી,–સહસ્સાઈં તહ ય વિજય સોલસસુ,
બત્તીસાણુ નઈણું ચઉદસસહસ્સાઈં પત્તેયં. ૨૩

ચઉદસ સહસ્સ ગુણિયા, અડતીસ નઈઓ વિજયમજ્ઝિલ્લા,
સીઓયાએ નિવડંતિ, તહ ય સીયાઈં એમેવ. ૨૪

સીયા સીઓયા વિ ય, બત્તીસ–સહસ્સ પંચ–લક્ખેહિં,
સવ્વે ચઉદસ લક્ખા, છપ્પન્ન–સહસ્સ મેલવિયા. ૨૫

છજ્જોયણે સકોસે ગંગા–સિંધૂણ વિત્થરો મૂલે,
દસ ગુણિઓ પજ્જંતે, ઇય દુ દુ ગુણણેણ સેસાણું. ૨૬

જોયણ સયમુચ્ચિટ્ઠા, કણયમયા સિહરિ–ચુલ્લ હિમવંતા;
રુપ્પિમહાહિમવંતા, દુસઉચ્ચા રુપ્પ કણયમયા. ૨૭

ચતારિ જોયણસએ, ઉચ્ચિટ્ઠો નિસઢ નીલવંતો ય;
નિસઢો તવણિજ્જમઓ, વેરુલિઓ નીલવંતગિરી. ૨૮

સવ્વેવિ પવ્વયવરા, સમયક્ખિત્તંમિ મંદરવિહૂણા;
ધરણિતલે ઉવગાઢા, ઉસ્સેહ–ચઉત્થ–ભાયંમિ. ૨૯

ખંડાઇગાહાહિં, દસહિં દારેહિં જંબૂદ્વીવસ્સ;
સંઘયણી સમ્મત્તા, રઇયા હરિભદ્દ-સૂરીહિં. ૩૦

શ્રી ચૈત્યવંદન ભાષ્ય મૂળ

વંદિત્ત વંદણિજ્જે, સવ્વે ચિઇવંદણાઈ સુવિયારં;
બહુ-વિત્તિ-ભાસ-ચુણ્ણી,-સુયાણુસારેણ વુચ્છામિ. ૧

દહતિગ અહિગમ-પણુગં, દુદિસિ તિહુગ્ગહ તિહા ઉ વંદણુયા;
પણિવાય નમુક્કારા, વન્ના સોલ-સય-સીયાલા. ૨

ઈગસીઇ સયં તુ પયા, સગનઉઈ સંપયાઓ પણ દંડા;
બાર અહિગાર ચઉ વંદણિજ્જ, સરણિજ્જ ચઉહ જિણા. ૩

ચઉરો થુઇ નિમિત્તટ્ઠ, બાર હેઉ અ સોલ આગારા;
ગુણવીસ દોસ ઉસ્સગ્ગ,-માણ થુત્તં ચ સગવેલા. ૪

દસ આસાયણ-ચાઓ, સવ્વે ચિઇવંદણાઇ ઠાણાઈં;
ચઉવીસ દુવારેહિં, દુસહસ્સા હુંતિ ચઉસયરા. ૫

તિન્નિ નિસીહી તિન્નિ ઉ, પયાહિણા તિન્નિ ચેવ ય પણામા;
તિવિહા પૂયા ય તહા, અવત્થ-તિય-ભાવણું ચેવ. ૬

તિદિસિ નિરિક્ખણ-વિરઈ, પયભૂમિ-પમજ્જણું ચ તક્ખુત્તો;
વન્નાઇ-તિયં મુદ્દા,-તિયં ચ તિવિહં ચ પણિહાણું. ૭

ઘર-જિણહર-જિણપૂયા, વાવારચ્ચાયઓ નિસીહિ-તિગં;
અગ્ગ-દ્વારે મજ્જે, તઇયા ચિઇ-વંદણા સમએ. ૮

અંજલિબદ્ધો અદ્ધો,-ણુઓ અ પંચંગઓ અતિ પણામા;
સવ્વત્થ વા તિવારં, સિંરાઇ-નમણે પણામ-તિયં. ૯

અંગગ્ગભાવ-ભેયા, પુપ્ફાદ્દાર-થુઇહિં પૂયતિગં;
પંચુવયારા અટ્ઠો,-વયાર સગ્વોવયારા વા. ૧૦

ભાવિજ્જ અવત્થતિયં, પિંડત્થ પયત્થ રૂવ-રહિયત્તં;
છઉમત્થ કેવલિત્તં, સિદ્ધત્તં ચેવ તસ્સત્થો. ૧૧

ન્હવણુચ્ચગેહિં છઉમત્થ,-વત્થ પડિહારગેહિં કેવલિયં;
પલિયંકુસ્સગ્ગેહિ અ, જિણસ્સ ભાવિજ્જ સિદ્ધત્તં. ૧૨

ઉદ્ધાહો તિરિઆણું, તિદ્દિસાણ નિરકૂખણું ચઈજ્જહવા;
પચ્છિમ-દાહિણ-વામાણુ, જિણમુહ-ન્નત્થ-દિટ્ઠિ-જુએ. ૧૩

વન્નતિયં વન્નત્થા, લંબણમાલંબણું તુ પડિમાઈ;
જોગ-જિણ-મુત્તસુત્તી,-મુદ્દાભેએણ મુદ્દતિયં. ૧૪

અન્નુન્નંતરિઅંગુલિ,-કોસાગારેહિં દોહિં હત્થેહિં;
પિટ્ઠોવરિ કુપ્પર, સંઠિએહિં તહ જોગમુદ્દત્તિ. ૧૫

ચત્તારિ અંગુલાઈં, પુરઓ ઊણાઈં જત્થ પચ્છિમઓ;
પાયાણું ઉસગ્ગો, એસા પુણ હોઇ જિણમુદ્દા. ૧૬

મુત્તાસુત્તી મુદ્દા, જત્થ સમા દોવિ ગબ્ભિઆ હત્થા;
તે પુણ નિલાડદેસે, લગ્ગા અન્ને અલગ્ગ ત્તિ. ૧૭

પંચગો પણિવાઓ, થયપાઢો હોઇ જોગમુદ્દાએ;
વંદણ જિણમુદ્દાએ, પણિહાણું મુત્તસુત્તીએ. ૧૮

પણિહાણુતિગં ચેઇઅ,-મુણિવંદણ-પત્થણા સરૂવં વા;
મણ-વય-કાએગત્તં, સેસ-તિયત્થો ય પયડુત્તિ. ૧૯

સચ્ચિત્તદવ્વમુજ્જણ-મચ્ચિત્તમણુજ્જણું મણેગત્તં;
ઈગ-સાડિ ઉત્તરાસંગુ, અંજલી સિરસિ જિણ દિટ્ઠે. ૨૦

ઈઅ પંચવિહાભિગમો, અહવા મુચ્ચંતિ રાયચિણ્હાઈં;
ખગ્ગં છત્તોવાણહ, મઉડં ચમરે અ પંચમએ. ૨૧

વંદંતિ જિણે દાહિણ,-દિસિટ્ઠિઆ પુરિસ વામદિસિ નારી;
નવકર જહન્ન સટ્ઠિકર, જિટ્ઠ મજ્જુગ્ગહે સેસો. ૨૨

નમુક્કારેણ જહન્ના, ચિઇવંદણ મજ્ઝ દંડ-થુઇ-જુઅલા;
પણ દંડ થુઈ-ચઉક્કગ, થયપણિહાણેહિ ઉક્કોસા. ૨૩

અન્ને ભિતિ ઇગેણું, સક્કત્થએણું, જહન્ન-વંદણુયા;
તદુગ-તિગેણ મજ્ઝા, ઉક્કોસા ચઉહિ પં ચહિ વા. ૨૪

પણિવાએ પંચંગો, દો જાણુ કરદુગુત્તમંગ ચ;
સુમહત્થ-નમુક્કારા, ઇગ દુગ તિગ જાવ અટ્ઠસયં. ૨૫

અડસટ્ઠિ અટ્ઠવીસા, નવનઉયસયં ચ દુસય-સગનઉયા;
દોગુણતીસ દુસટ્ઠા, દુસોલ અડનઉયસય દુવન્નસયં. ૨૬

ઇઅ નવકાર-ખમાસમણ, ઇરિઅ-સક્ક ત્થઆઇ દંડેસુ;
પણિહાણેસુ અ અદુરુત્ત,-વન્ન સોલસય સીયાલા. ૨૭

નવ બત્તીસ તિતીસા, તિચત્ત અડવીસ સોલ વીસ પયા;
મંગલ-ઇરિયા-સક્કત્થયાઇસું એગસીઇસયં. ૨૮

અટ્ઠટ્ઠ નવટ્ઠય અટ્ઠવીસ, સોલસ ય વીસ વીસામા;
ક્રમસો મંગલ-ઇરિયા,-સક્કત્થયાઇસુ સગનઉઇ. ૨૯

વણ્ણટ્ઠસટ્ઠિ નવ પય, નવકારે અટ્ઠ સંપયા તત્થ;
સગ સંપય પય તુલ્લા, સતરક્ખર અટ્ઠમી દુ પયા. ૩૦

પણિવાય અક્ખરાઇં, અટ્ઠાવીસં તહા ય ઇરિયાએ;
નવનઉઅ-મક્ખરસયં, દુતીસ પય સંપયા અટ્ઠ. ૩૧

દુગ દુગ ઇગ ચઉ ઇગ પણ, ઇગાર છગ ઇરિય-સંપયાઇ પયા;
ઇચ્છા ઇરિ ગમ પાણા, જે મે એગિંદિ અભિ તસ્સ. ૩૨

અબ્ભુવગમો નિમિત્તં, ઓહે-અરહેઉ-સંગહે પંચ;
જીવ-વિરાહણ-પડિક્કમણ, ભેયઓ તિન્નિ ચૂલાએ. ૩૩

દુ-તિ-ચઉ-પણુ-પણુ-પણુ-દુ, ચઉ તિપય સક્કત્થય સંપયાઈપયા,
નમુ આઇગ પુરિસો લોગુ અભય ધમ્મ-પ્પ જિણુ સવ્વ. ૩૪

થોઅવ્વ સંપયા ઓહ, ઇયરહેઉ-વઓગ તદ્ધેઉ;
સવિસેસુવઓગ સરૂવ,-હેઉ નિયસમ-કલય મુક્ખે. ૩૫

દો સગનઉઆ વન્ના, નવસંપય પય તિતીસ સક્કત્થએ;
ચેઇયિથયટ્ઠ-સંપય, તિચત્ત-પય વન્ન-દુસયગુણુતીસા. ૩૬

દુ છ સગ નવ તિય છ-ચ્ચઉ, છપ્પય ચિઇ સંપયા પયા પઢમા;
અરિહં વંદણુ સદ્ધા, અન્ન સુહુમ એવ જા તાવ. ૩૭

અબ્ભુવગમો નિમિત્તં, હેઉ ઇગ-બહુ-વયંત આગારા;
આગંતુગ આગારા, ઉસ્સગ્ગાવહિ સરૂવટ્ઠ. ૩૮

નામથયાઈસુ સંપય, પયસમ અડવીસ સોલ વીસ કમા;
અદુરુત્ત-વન્ન દોસટ્ઠ, દુસયસોલ-ટ્ઠનઉઅસયં. ૩૯

પણિહાણિ દુવન્નસયં, કમેણ સગ તિ ચઉવીસ તિત્તીસા;
ગુણતીસ અટ્ઠવીસા, ચઉતી-સિગતીસ બાર ગુરુ વન્ના. ૪૦

પણદંડા સક્કત્થય, ચેઇઅ નામ સુઅ સિદ્ધત્થય ઈત્થ;
દો ઇગ દો દો પંચ ય, અહિગારા બારસ કમેણ. ૪૧

નમુ જેઅ અ અરિહં લોગ, સવ્વ પુરુખતમ સિદ્ધ જો દેવા;
ઉજ્જિ ચત્તા વેઆ,-વચ્ચગ અહિગાર પઢમપયા. ૪૨

પઢમ-હિગારે વંદે, ભાવજિણે બીયએ ઉ દવ્વજિણે;
ઇગચેઇય-ઠવણુ-જિણે, તઇય ચઉત્થંમિ નામજિણે. ૪૩

તિહુઅણ ઠવણુ-જિણે પુણુ, પંચમએ વિહરમાણ જિણ છટ્ઠે;
સત્તમએ સુયનાણું, અટ્ઠમએ સવ્વ-સિદ્ધ થુઇ. ૪૪

તિત્થાહિવ વીરથુઈ, નવમે દસમે ય ઉજ્જયંત-થુઇ;
અટ્ઠાવયાઇ ઇગદિસિ, સુદિટ્ઠિસુર-સમરણા ચરિમે. ૪૫

નવ અહિગારા ઇહ લલિઅ–વિત્તિમાઇ અણુસારા;
તિન્નિ સુય–પરંપરયા, બીએા દસમેા ઇગારસમેા. ૪૬

આવસ્સય–ચુણ્ણીએ, જં ભણિયં સેસયા જહિચ્છાએ;
તેણું ઉજ્જિજતાઇ વિ, અહિગારા સુયમયા ચેવ. ૪૭

બીએા સુયત્થયાઇ, અત્થએા વન્નિએા તહિં ચેવ;
સક્કત્થયંતે પઢિએા, દવ્વારિહ–વસરિ પયઠત્થેા. ૪૮

અસઢાઇન્નણુવજ્જં, ગીઅત્થ–અવારિઅંતિ મજ્ઝત્થા;
આયરણા વિહુ આણત્તિ, વયણુએા સુબહુ મન્નતિ. ૪૯

ચઉવંદણિજ્જ જિણ મુણિ, સુય સિદ્ધા ઇહ સુરાઇ સરણિજ્જા;
ચઉહુ જિણા નામ ઠવણુ, દવ્વ ભાવ જિણ–ભેએણું. ૫૦

નામજિણા જિણનામા, ઠવણુજિણા પુણ જિણિંદપડિમાએા;
દવ્વજિણા જિણજીવા, ભાવજિણા સમવસરણત્થા. ૫૧

અહિગય–જિણ–પઢમથુઇ, બીયા સવ્વાણુ તઇઅ નાણુસ્સ;
વેયાવચ્ચગરાણું, ઉવએાગત્થં ચઉત્થ થુઇ. ૫૨

પાવખવણુત્થ ઇરિઆઇ, વંદણવત્તિઆઇ છ નિમિત્તા;
પવયણુ–સુર–સરણુત્થં, ઉસ્સગ્ગેા ઇઅ નિમિત્તટ્ઠ. ૫૩

ચઉ તસ્સ ઉત્તરીકરણ,–પમુહ સદ્ધાઇઆ ય પણુ હેઉ;
વેયાવચ્ચગરત્તાઇ, તિન્નિ ઇઅ હેઉ બારસગ. ૫૪

અન્નત્થયાઇ બારસ, આગારા એવમાઇયા ચઉરેા;
અગણી પણિંદિ–છિંદણુ, બેાહી–બેાભાઇ ડક્કેા ય; ૫૫

ઘેાડગ લય ખંભાઇ, માલુ–દ્ધી નિઅલ સબરિ ખલિણ વહૂ;
લંબુત્તર થણ સંજઇ, ભમુહંગુલિ વાયસ કવિટ્ઠેા. ૫૬

સિરકંપ મૂઅ વારુણિ, પેહત્તિ ચઇજ્જ દેાસ ઉસ્સગ્ગે;
લંબુત્તર થણ સંજઇ, ન દેાસ સમણીણુ સવહુ સડ્ઢીણું. ૫૭

ઇરિ-ઉસ્સગ્ગપમાણં, પણવીસુસ્સાસ અટ્ઠ સેસેસુ;
ગંભીર-મહુર-સદ્દં, મહત્થ જુત્તં હવઇ થુત્તં. ૫૮

પડિકમણે ચેઇય જિમણુ, ચરિમ પડિકમણ સુઅણ પડિબોહે;
ચિઇવંદણ ઇઅ જઇણો, સત્ત ઉ વેલા અહોરત્તે. ૫૯

પડિકમઓ ગિહિણોવિ હુ, સગવેલા પંચવેલ ઇઅરસ્સ;
પુઆસુ તિસંઝાસુ અ, હોઇ તિ-વેલા જહન્નેણં. ૬૦

તંબોલ પાણ ભોયણ, વાણહ મેહુન્ન સુઅણ નિટ્ઠવણું;
મુત્ત-ચ્ચારં જૂઅં, વજ્જે જિણુનાહ જગઈએ. ૬૧

ઇરિ નમુક્કાર નમુત્થુણ, અરિહંત થુઈ લોગ સવ્વ થુઈ પુક્ખ;
થુઈ સિદ્ધા વેઆ થુઈ, નમુત્થુ જાવંતિ થય જયવી. ૬૨

સવ્વોવાહિ વિસુદ્ધં, એવં જો વંદએ સયા દેવે;
દેવિંદવિંદ મહિઅં, પરમપયં પાવઈ લહું સો. ૬૩

શ્રી ગુરુવંદન ભાષ્ય મૂળ

ગુરુવંદણ-મહ તિવિહં, તં ફિટ્ટા છોભ બારસાવત્તં,
સિરનમણાઈસુ પઢમં, પુણણુ-ખમાસમણ-દુગિ બીઅં. ૧

જહ હૂઓ રાયાણું, નમિઉં કજ્જં નિવેઇઉં પચ્છા,
વીસજ્જિઓ વિ વંદિઅ, ગચ્છઈ એમેવ ઇત્થ દુગં. ૨

આયારસ્સ ઉ મૂલં, વિણુઓ સો ગુણવઓ અ પડિવત્તી;
સા ય વિહિ-વંદણાઓ, વિહી ઇમો બારસાવત્તે. ૩

તઇયં તુ છ દ્દણ-દુગે, તત્થ મિહો આઇમં સયલસ્સ ઘે;
બીયં તુ દંસણીણ ય, પયટ્ઠિઆણું ચ તઇયં તુ. ૪

વંદણુ-ચિઇ-કિઇકમ્મં, પૂઆકમ્મં ચ વિણયકમ્મં ચ;
કાયવ્વં કસ્સ વ ? કેણુ, વાવિ ? કાહેવ ? કઈ ખુત્તો ? ૫

કઈ ઓણયં ? કઇ સિરં, કઇહિ વ આવસ્સએહિં પરિસુદ્ધં ?
કઈ દોસ-વિપ્પમુક્કં, કિઇકમ્મં કીસ કીરઈ વા. ૬

પણુનામ પણાહરણા, અજુગ્ગપણુ જુગ્ગપણુ ચઉ અદાયા;
ચઉદાય પણુનિસેહા, ચઉ અણિસેહ-દુકારણયા. ૭

આવસ્સય-મુહણુંતય,-તાણુપેહ-પણીસ દોસ બત્તીસા;
છગુણ ગુરુઠવણ દુગ્ગહ, દુછવીસક્ખર ગુરુ પણીસા. ૮

પય અડવન્ન છઠાણા, છગુરૂવયણા આસાયણ-તિત્તીસં;
દુવિહી દુવીસ-દારેહિં, ચઉસયા બાણુઈ ઠાણા. ૯

વંદણુયં ચિઇકમ્મં, કિઇકમ્મં વિણયકમ્મ પૂઅકમ્મં;
ગુરુવંદણુ-પણુ-નામા, દવ્વે ભાવે દુહાહરણા (દુહેહેણુ). ૧૦

સીયલય ખુડ્ડુએ વીર,-કન્હ સેવગ દુ પાલએ-સંબે;
પંચે એ દિટ્ઠતા, કિઇકમ્મે દવ્વ-ભાવેહિં. ૧૧

પાસત્થો ઓસન્નો, કુસીલ સંસત્તઓ અહાછંદો;
દુગ-દુગ-તિ-દુગ-ણેગવિહા, અવંદણિજ્જા જિણમયંમિ. ૧૨

આયરિય ઉવજ્ઝાએ, પવત્તિ થેરે તહેવ રાયણિએ;
કિઇકમ્મ નિજ્જરટ્ઠા, કાયવ્વ-મિમેસિ પંચણહં. ૧૩

માય પિઅ જિટ્ઠભાયા, ઓમાવિ તહેવ સવ્વ-રાયણિએ;
કિઇકમ્મ ન કારિજ્જા, ચઉસમણાઈ કુણંતિ પુણો. ૧૪

વિક્ખત્ત પરાહુત્તે, અ પમત્તે મા કયાઇ વંદિજ્જા;
આહારં નીહારં, કુણમાણે-કાઉ-કામે અ. ૧૫

પસંતે આસણુત્થે અ, ઉવસંતે ઉવટ્ઠિએ;
અણુન્નવિત્તુ મેહાવી, કિઇકમ્મં પઉંજઇ ૧૬

પડિકમણે, સજ્ઝાએ, કાઉસ્સગ્ગા–વરાહ પાહુણએ;
આલોયણ સંવરણે, ઉત્તમટ્ઠે ય વંદણયં. ૧૭

દોવણય–મહાજયં, આવત્તા બાર ચઉસિર તિગુત્તં;
દુપવેસિગ નિક્ખમણું, પણવીસાવસય કિઇકમ્મે. ૧૮

કિઇકમ્મંપિ કુણંતો, ન હોઈ કિઇકમ્મ-નિજ્જરા-ભાગી;
પણવીસા–મન્નયરં, સાહૂ ઠાણું વિરાહંતો. ૧૯

દ્વિદ્વિ–પડિલેહ એગા, છ ઉદ્ઢ–પપ્ફોડ તિગ–ત્તિગં–તરિઆ;
અક્ખોડ પમજ્જણુયા, નવ નવ મુહપત્તિ પણવીસા. ૨૦

પાયાહિણેણ તિઅ તિઅ, વામેઅર-બાહુ સીસ મુહ હિયએ;
અંસુટ્ઠાહો પિટ્ઠિ, ચઉ છપ્પય દેહ–પણવીસા. ૨૧

આવસ્સએસુ જહ જહ, કુણઇ પયત્તં અહીણ–મઇરિત્તં;
તિવિહ–કરણોવઉત્તો, તહ તહ સે નિજ્જરા હોઈ. ૨૨

દોસ અણાઢિઅ થદ્ધિઅ, પવિદ્ધ પરિપિંડિઅં ચ ટોલગઈં;
અંકુસ કચ્છભ રિંગિઅ, મચ્છુવ્વત્તં મણુપઉટ્ઠં. ૨૩

વેઇયબદ્ધ ભયંતં, ભય ગારવ મિત્ત કારણા તિન્નં;
પડિણીય રુટ્ઠતજ્જિઅ, સઢ હીલિઅ વિપલિઉંચિયયં. ૨૪

દિટ્ઠમદિટ્ઠં સિંગં, કર તમ્મોઅણ અણિદ્ધણાલિદ્ધં;
ઊણું ઉત્તરચૂલિઅ, મૂઅં ઢઢ્ઢર ચુડલિયં ચ. ૨૫

બત્તીસદોસ–પરિસુદ્ધં, કિઇકમ્મં જો પઉંજઇ ગુરુણું;
સો પાવઈ નિવ્વાણું, અચિરેણ વિમાણવાસં વા. ૨૬

ઇહ છચ્ચ ગુણા વિણુઓ,–વયાર માણાઇભંગ ગુરુપૂઆ;
તિત્થયરાણ ય આણા, સુઅધમ્મા–રાહણા કિરિયા. ૨૭

ગુરુગુણજુત્તં તુ ગુરું, ઠાવિજ્જા અહવ તત્થ અક્ખાઇ;
અહવા નાણાઈ–તિઅં, ઠવિજ્જ સક્ખં ગુરુઅભાવે. ૨૮

અકૂખે વરાડએ વા, કટ્ઠે પુત્થે અ ચિત્તકમ્મે અ;
સબ્ભાવ–મસબ્ભાવં, ગુરુઠવણા ઈંત્તરાવકહા. ૨૯

ગુરુવિરહંમિ ઠવણા, ગુરુવએસોવદંસણત્થં ચ;
જિણવિરહંમિ જિણબિંબ,–સેવણા–મંતણું સહલં. ૩૦

ચઉદિસિ ગુરુગ્ગહો ઈહ, અહુટ્ઠ તેરસ કરે સપરપક્ખે;
અણુણ્ણાયસ્સ સયા, ન કપ્પએ તત્થ પવિસેઉં. ૩૧

પણ તિગ બારસ દુગ તિગ, ચઉરો છટ્ઠાણુ પય ઈગુણતીસં;
ગુણતીસ સેસ આવસ્સયાઈ સવ્વપય અડવન્ના. ૩૨

ઈચ્છાય અણુન્નવણા, અવ્વાબાહં ચ જત્ત જવણા ય;
અવરાહ–ખામણાવિ ય, વંદણ–દાયસ્સ છટ્ઠાણા. ૩૩

છંદેણ–ણુજ્જાણામિ, તહત્તિ તુબ્ભંપિ વટ્ટએ એવં;
અહમવિ ખામેમિ તુમં, વયણાઈં વંદણરિહસ્સ. ૩૪

પુરઓ પકૂખાસન્ને, ગંતા ચિટ્ઠણ નિસીઅણા–યમણે;
આલોયણ પડિસુણણે, પુવ્વા–લવણે ય આલોએ. ૩૫

તહ ઉવદંસ નિમંતણ, ખદ્ધા–યણે તહા અપડિસુણણે;
ખદ્ધત્તિ ય તત્થગએ, કિં તુમ તજ્જાય નોસુમણે. ૩૬

નો સરસિ કહં છિત્તા, પરિસંભિત્તા અણુટ્ઠિયાઇ કહે;
સંથાર–પાયઘટ્ટણ, ચિટ્ઠહુ–ચ્ચ–સમાસણે આવિ. ૩૭

ઇરિયા કુસુમિણસગ્ગો, ચિઇવંદણ પુત્તિ વંદણા–લોયં,
વંદણ ખામણ વંદણ, સંવર ચઉછોભ દુસજ્ઝાએ. ૩૮

ઈરિયા ચિઇવંદણ પુત્તિ, વંદણું ચરિમ–વંદણા–લોયં;
વંદણ ખામણ ચઉછોભ, દિવસુસ્સગ્ગો દુસજ્ઝાએ. ૩૯

એયં કિઇકમ્મ–વિહિં, જુંજંતા ચરણ–કરણ–માઉત્તા;
સાહૂ ખવંતિ કમ્મં, અણેગભવ–સંચિય–મણંતં. ૪૦

અપ્પમઇ-ભવ્વ-ઓહરથ,-ભાસિયં વિવરિયં ચ જમિહ મએ;
તં સોહંતુ ગિયત્થા, અણુભિનિવેસી અમચ્છરિણો. ૪૧

શ્રી પચ્ચક્ખાણ ભાષ્ય મૂળ

દસ પચ્ચક્ખાણ ચઉવિહિ, આહાર દુવીસગાર અદુરુત્તા;
દસ વિગઈ તીસ વિગઈ-ગય, દુહભંગા છ સુદ્ધિ ફલં. ૧

અણાગય-મઈક્કંતં, કોડીસહિયં નિયટિ અણુગારં;
સાગાર નિરવસેસં, પરિમાણુકડં સકે અદ્ધા. ૨

નવકારસહિઅ પોરિસિ, પુરિમડ્ઢે-ગાસણે-ગઠાણે અ;
આયંબિલ અભતટ્ઠે, ચારમે અ અભિગ્ગહે વિગઇ. ૩

ઉગ્ગએ સૂરે અ નમો, પોરિસિ પચ્ચક્ખ ઉગ્ગએ સૂરે;
સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમં, અભતટ્ઠં પચ્ચખાઇત્તિ. ૪

ભણુઈ ગુરૂ સીસો પુણ, પચ્ચક્ખામિત્તિ એવ વોસિરઈ;
ઉવઓગિત્થ પમાણું, ન પમાણું વંજણચ્છલણા. ૫

પઢમે ઠાણે તેરસ, બીએ તિન્નઉ તિગાઇ તઇઅંમિ;
પાણુસ્સ ચઉત્થંમિ, દેસવગાસાઈ પંચમએ. ૬

નમુ પોરિસિ સઢ્ઢા, પુરિમ-વઢ્ઢ અ ગુઢ્ઢમાઇ અડ તેર;
નિવિ વિગઇંબિલ તિય તિય, દુ ઇગાસણુ એગઠાણુાઈ. ૭

પઢમંમિ ચઉત્થાઈ, તેરસ બીયંમિ તઇય પાણુસ્સ;
દેસવગાસં તુરિએ, ચરિમે જહ સંભવં નેયં. ૮

તહ મજ્જ પચ્ચક્ખાણેસુ, ન પિહુ સૂરગ્ગ-યાઈ વોસિરઈ;
કરણવિહિ ઉ ન ભન્નઈ, જહાવસીયાઇ મિઅછંદે. ૯

તહ તિવિહ પચ્ચક્ખાણે, ભન્નંતિ અ પાણુગસ્સ આગારા;
દુવિહાહારે અચિત્ત,-લોઇણે તહ ય ફાસુજલે. ૧૦

ઈત્તુચ્ચિય ખવણંબિલ,-નિવિયાસુ ફાસુયં ચિય જલં તુ;
સઠ્ઠા વિ પિયંતિ તહા, પચ્ચક્ખંતિ ય તિહાહારં. ૧૧

ચઉહાહારં તુ નમો, રત્તિંપિ મુણીણ સેસ તિહ-ચઉહા;
નિસિ પોરિસિ પુરિમેગા, સણાઇસઠ્ઠાણ દુ-તિ-ચઉહા. ૧૨

મુહપસ્સમ-ખમેગાગી, આહારિ વ એઈ દેઈ વા સાયં;
મુહિએ વિ ખિવઈ કુટ્ઠે, જં પંકુવમં તમાહારે. ૧૩

અસણે મુગ્ગે-યણ-સત્તુ,-મંડ-પય-ખજ્જ-રબ્બ-કંદાઈ;
પાણે કંજિય જવ કયર, કક્કડે-દગ-સુરાઈજલં. ૧૪

ખાઇમે ભત્તોસ ફલાઈ, સાઇમે સુંઠિ જીર અજમાઇ;
મહુ ગુડ તંબોલાઈ, અણહારે મોય નિંબાઇ. ૧૫

દો નવકારિ છ પોરિસિ, સગ પુરિમઠ્ઠે ઈગાસણે અટ્ઠ;
સત્તેગઠાણિ અંબિલિ, અટ્ઠ પણ ચઉત્થિ છ પાણે. ૧૬

ચઉ ચરિમે ચઉ-ભિગ્ગહિ, પણ પાવરણે નવટ્ઠ નિવ્વીએ;
આગારુક્ખત્ત વિવેગ, મુત્તુ દવ વિગઈ નિયમિ-ટ્ઠ. ૧૭

અન્ન સહ દુ નમુક્કારે, અન્ન સહ પચ્છ-દ્દિસ ય સાહુ સવ્વ;
પોરિસિ છ સઠ્ઠપોરિસિ, પુરિમઠ્ઠે સત્ત સમહત્તરા. ૧૮

અન્ન સહસ્સાગારિ અ, આઉંટણ ગુરુઅ પારિ મહ સવ્વ;
એગ-બિઆસણિ અટ્ઠ ઉ, સગ ઈગઠાણે અઉંટ વિણા. ૧૯

અન્ન સહ લેવા ગિહ, ઉક્ખિત્ત પડુચ્ચ પારિ મહ સવ્વ;
વિગઈ નિવ્વિગઇએ નવ, પડુચ્ચ વિણુ અંબિલે અટ્ઠ. ૨૦

અન્ન સહ પારિ મહ સવ્વ, પંચ ખવણે છ પાણિ લેવાઈ;
ચઉ ચરિમંગુટ્ઠાઈ, ભિગ્ગહિ અન્ન સહ મહ સવ્વ. ૨૧

દુદ્ધ-મહુ-મજ્જ-તિલ્લં, ચઉરો દવ્વિગઈ ચઉર પિંડ-દવા;
ઘય-ગુલ-દહિયં પિસયં, મક્ખણ-પક્કન્ન દો પિંડો. ૨૨

પોરિસિ સદ્ધ-અવડ્ઢં, દુભત્ત નિવ્વિગઇ પોરિસાઇ સમા;
અંગુટ્ઠ-મુટ્ઠિ-ગંઠી,-સચ્ચિત્ત દવ્વાઇ-ભિગ્ગહિયં. ૨૩

વિસ્સરણ-મણાભોગો, સહસાગારો સવ્વં મુહપવેસો;
પચ્છન્નકાલ મેહાઇ, દિસિ-વિવજ્જાસુ દિસિમોહો. ૨૪

સાહુવયણ ઉગ્ઘાડા.-પોરિસિ તણુ-સુત્થયા સમાહિત્તિ;
સંઘાઈકજ્જ મહત્તર, ગિહત્થ-બંદાઇ સાગારી. ૨૫

આઉંટણ-મંગાણું, ગુરુ-પાહુણ-સાહુ ગુરુઅભુટ્ઠાણું;
પરિઠાવણવિહિ-ગહિએ, જઇણ પાવરણિ કડિપટ્ટો. ૨૬

ખરડિય લૂહિઅ ડોવાઈ, લેવ સંસટ્ઠ ડુચ્ચ મંડાઈ;
ઉક્ખિત્ત પિંડ વિગઇણ, મક્ખિયં અંગુલીહિ મણા. ૨૭

લેવાડં આયામાઇ, ઈઅર સોવીરમચ્છ-મુસિણુજલં;
ધોઅણ બહુલ સસિત્થં, ઉસ્સેઇમ ઈઅર સિત્થવિણા. ૨૮

પણ ચઉ ચઉ ચઉ દુ દુવિહ, છ ભક્ખ દુદ્ધાઈ વિગઈ ઈગવીસં;
તિ દુ તિ ચઉવિહ અભક્ખા, ચઉ મહુમાઇ વિગઇ બાર. ૨૯

ખીર ઘય દહિઅ તિલ્લ ગુડ (લ) પક્કન્ન છ ભક્ખ વિગઈઓ;
ગો-મહિસિ-ઉટ્ટિ-અય-એલગાણ પણ દુદ્ધ અહ ચઉરો. ૩૦

ઘય દહિઆ ઉટ્ટિ વિણા, તિલ સરિસવ અયસિલટ્ટ તિલ ચઉ;
દવગુડ પિંડગુડા દો, પક્કન્નં તિલ્લ-ઘય-તલિયં. ૩૧

પયસાડિ-ખીર-પેયા,-વલેહિ દુદ્ધટ્ટિ દુદ્ધ વિગઈગયા;
દક્ખ બહુ અપ્પ તંદુલ, તચ્ચુન્નં-બિલસહિઅ દુદ્ધે. ૩૨

નિબ્ભંજણ વીસંદણ, પક્કોસહિતરિય કિટ્ટિ પક્કઘયં;
દહિએ કરંબ સિહરિણિ, સલવણ-દહિ ઘોલ ઘોલવડા. ૩૩

તિલકુટ્ટી નિબ્ભંજણુ, પક્કતિલ પક્કુસહિ-તરિય તિલ્લ મલ્લી;
સક્કર ગુલવાણય પાય, ખંડ અદ્ધકઢિ ઇક્ખુરસો. ૩૪

પૂરિય તવ પૂઆ બીય પૂઅ તન્નેહ તુરિય ઘાણાઇ;
ગુલહાણી જલલપ્પસિ, ય પંચમો પૂત્તિકય પૂએ. ૩૫

દુદ્ધ દહી ચઉરંગુલ, દવગુડ ઘય તિલ્લ એગ ભત્તુવરિં,
પિંડગુલ મક્ખણાણું, અદ્દામલયં ચ સંસટ્ઠં. ૩૬

દવ્વહિયા વિગઈ વિગઇ,—ગય પુણો તેણુ તં હયં દવ્વં,
ઉદ્ધરિએ તત્તંમિ ય, ઉક્કિટ્ઠ દંવ્વં ઇમં ચન્ને. ૩૭

તિલસક્કકુલિ વરસોલાઇ, રાયણંબાઈ દક્ખવાણાઇ;
ડોલી તિલ્લાઇ ઇઅ, સરસુત્તમ દવ્વ લેવકડા. ૩૮

વિગઇગયા સંસટ્ઠા, ઉત્તમદવ્વા ય નિવ્વિગઇયંમિ;
કારણજાયં મુત્તું, કપ્પંતિ ન ભુત્તું જં વુત્તં. ૩૯

વિગઈ વિગઈભીઓ, વિગઇગયં જો અ ભુંજએ સ હૂ;
વિગઇ વિગઇ-સહાવા, વિગઈ વિગઈ બલા નેઇ. ૪૦

કુત્તિય મચ્છિય ભામર, મહું તિહા કટ્ઠ પિટ્ઠ મજ્જ દુહા;
જલ થલ ખગ મંસતિહા, ઘયવ્વ મક્ખણ ચઉઅભક્ખા. ૪૧

મણ વયણ કાય મણુવય, મણુતણુ વયતણુ તિજોગિ સગસત્ત;
કર કારણમઇ દુ તિ જુઇ, તિકાલિ સીયાલ-ભંગ-સયં. ૪૨

એયં ચ ઉત્તકાલે, સયં ચ મણ વયણ તણુહિં પાલણિયં;
જાણગ-જાણગ પાસિ ત્તિ, ભંગ ચઉગે તિસુ અણુન્ના. ૪૩

ફાસિય પાલિય સોહિય, તીરિય કિટ્ટિય અરાહિય છ સુદ્ધં;
પચ્ચક્ખાણું ફાસિય, વિહિણોચિય-કાલિ જં પત્તં. ૪૪

પાલિય પુણ પુણ સરિયં, સોહિય ગુરુદત્ત સેસ ભોયણુએ;
તીરિય સમહિય કાલા, કિટ્ટિય ભોયણુસમય સરણા. ૪૫

ઇઅ પડિઅરિઅં આરાહિયં તુ અહવા છ સુદ્ધિ સદ્દહણા;
જાણણ વિણય-ણુભાસણ, અણુપાલણ ભાવસુદ્ધિત્તિ. ૪૬

પચ્ચક્ખાણુસ્સ ફલં, ઇંહ પરલોએ ય હોઇ દુવિહં તુ;
ઇંહલોએ ધમ્મિલાઈ, દામન્નગ-માઈ પરલોએ. ૪૭

પચ્ચક્ખાણમિણું સેવિઊણ, ભાવેણ જિણવરુદ્દિટ્ઠં,
પત્તા અણંત જીવા, સાસય-સુક્ખં અણાબાહં. ૪૮

ભાષ્યત્રયં સમાપ્તમ્



(શ્રી મહેવેન્દ્રસૂરિવિરચિત)

શ્રી કર્મગ્રંથ મૂલ

કર્મવિપાક નામા પ્રથમઃ કર્મગ્રંથઃ

સિરિવીરજિણું વંદિઅ, કમ્મવિવાગં સમાસઓ વુચ્છં,
કીરઈ જિએણ હેઉહિં, જેણું તો ભન્નએ કમ્મં. ૧

પયઈ ઠિઇ-રસ-પએસા, તં ચઉહા મોઅગરસ દિટ્ઠંતા;
મૂલપગઈટ્ઠ ઉત્તર,-પગઈ અડવન્નસયભેયં. ૨

ઇહ નાણુદંસણાવરણ, વેઅમોહાઉ-નામગોઆણિ;
વિગ્ઘં ચ પણનવદુ,-અટ્ઠવીસ ચઉતિસયદુપણવિહં. ૩

મઇસુઅઓહીમણકેવલાણિ, નાણાણિ તત્થ મઈનાણું;
વંજણવગ્ગહ ચઉહા, મણનયણવિણિંદ્રિયચઉક્કા. ૪

અત્થુગ્ગહ-ઇહાવાય,-ધારણા કરણ-માણસેહિ છહા;
ઇય અટ્ઠવીસ-ભેઅં, ચઉદસહા વીસહા વ સુયં. ૫

અક્ખર સન્ની સમ્મં, સાઈઅં, ખલુ સપજ્જવસિઅં ચ;
ગમિયં અંગપવિટ્ઠં, સત્ત વિ એએ સપડિવક્ખા. ૬

પજ્જયઅક્ખર-પયસંઘાયા, પડિવત્તિ તહ ય અણુઓગો;
પાહુડપાહુડ-પાહુડ-વત્થૂ પુવ્વા ય સસમાસા. ૭

અણુગામિ વડ્ઢમાણુય,-પડિવાઇયરવિહા છહા ઓહી;
રિઉમઈ-વિઉલમઇ, મણનાણું કેવલમિગવિહાણું. ૮

એસિ જં આવરણું, પડુવ્વ ચક્ખૂસ્સ તં તયાવરણું;
દંસણ ચઉ પણ નિદ્દા, વિત્તિસમં દંસણાવરણું. ૯

ચક્ખૂદિટ્ઠિ અચક્ખૂ,–સેસિંદિઅ–ઓહિકેવલેહિં ચ;
દંસણમિહ સામન્નં, તસ્સાવરણં તયં ચઉહા. ૧૦

સુહપડિબોહા નિદ્દા, નિદ્દાનિદ્દા ય દુક્ખપડિબોહા;
પયલા ઠિઓવવિટ્ઠસ્સ, પયલપયલા ઉ ચંકમઓ. ૧૧

દિણચિંતિ–અત્થકરણી, થીણદ્ધી અદ્ધચક્કિ–અદ્ધબલા;
મહુલિત્તઅગ્ગધારા,–લિહણં વ દુહા ઉ વેઅણિઅં. ૧૨

ઓસન્નં સુરમણુએ, સાયમસાયં તુ તિરિઅ–નિરએસુ;
મજ્જ વ મોહણીઅં, દુવિહં દંસણ–ચ–ણુમોહા. ૧૩

દંસણમોહં તિવિહં, સમ્મં મીસં તહેવ મિચ્છત્તં;
સુદ્ધં અદ્ધવિસુદ્ધં, અવિસુદ્ધં તં હવઇ કમસો. ૧૪

જિઅઅજિઅપુણ્ણપાવા–સવસંવર બંધમુક્ખનિજ્જરણા;
જેણં સદ્દહઈ તયં, સમ્મં ખઈગાઇ–બહુભેઅં. ૧૫

મીસા ન રાગદોસો, જિણધમ્મે અંતમુહુ જહા અન્ને;
નાલિયરદ્વીવ–મણુણ્ણો, મિચ્છં જિણધમ્મ વિવરીઅં. ૧૬

સોલસ કસાય નવ નોકસાય, દુવિહં ચરિત્તમોહણિઅં;
અણ અપચ્ચક્ખાણા, પચ્ચક્ખાણા ય સંજલણા. ૧૭

જાજીવ-વરિસ-ચઉમાસ,–પક્ખગા નિરયતિરિઅ-નર-અમરા;
સમ્માણુ–સવ્વવિરઇ,–અહક્ખાયચરિત્ત–ઘાયકરા. ૧૮

જલ–રેણુ–પુઢવિ–પવ્વય,–રાઇસરિસો ચઉવ્વિહો કોહો;
તિણિસલયા-કટ્ઠટ્ઠિઅ,–સેલત્થંભોવમો માણો. ૧૯

માયાવલેહિ–ગોમુત્તિ,–મિંઢસિંગ–ઘણુવંસિમૂલ–સમા;
લોહો હલિદ્દ ખંજણ, કદ્દમકિમિરાગસામાણો(સારિચ્છો). ૨૦

જસ્સુદયા હોઈ જિએ, હાસ રઇ અરઇ સોગ ભય કુચ્છા;
સનિમિત્તમન્નહા વા, તં ઇહ હાસાઇમોહણિયં. ૨૧

પુરિસિત્થતદુભયં પઈ, અહિલાસો જ વ્વસા હવઈ સો ઉ;
થી–નર–નપુ–વેઉદ્દએ, કુંકુમ–તણુ–નગર–દાહસમો. ૨૨

સુર–નર–તિરિ–નિરયાઉ, હડિસરિસં નામકમ્મ ચિત્તિસમં;
બાયાલ–તિનવઈવિહં, તિઉત્તરસયં ચ સત્તટ્ઠી. ૨૩

ગઈ–જાઈ–તણુ–ઉવંગા, બંધણ–સંઘાયણાણિ સંઘયણા;
સંઠાણ વન્નગંધરસ–ફાસ અણુપુવ્વિ વિહગગઈ. ૨૪

પિંડપયડિત્તિ ચઉદસ, પરઘા–ઊસાસા–આયવુજ્જોએ;
અગુરુલહુ તિત્થ નિમિણે, વઘાયમિઅ અટ્ઠ પત્તેઆ. ૨૫

તસ–બાયર–પજ્જત્તં, પત્તેય–થિરં સુભં ચ સુભગં ચ;
સુસરાઈજ્જજસં, તસદસગં થાવરદસં તુ ઈમં. ૨૬

થાવર–સુહુમ અપજ્જં, સાહારણ–અથિર–અસુભ–દુભગાણિ;
દુસ્સર–ણાઈજ્જા–જસ,–મિઅનામે સેઅરા વીસં. ૨૭

તસચઉ થિરછક્કં અથિરછક્કં, સુહુમતિગ થાવરચઉક્કં;
સુભગતિગાઈ વિભાસા, તયાઈસંખાહિ પયડીહિં. ૨૮

વન્નચઉ–અગુરુલહુ ચઉ, તસાઇ-દુ-તિ-ચઉર-છક્કમિચ્ચાઇ;
ઈઅ અન્નાવિ વિભાસા, તયાઇસંખાહિ પયડીહિં. ૨૯

ગઈઆઇણ ઉ ક્રમસો, ચઉપણ–પણતિપણ–પંચછછક્કં;
પણદુગ–પણટ્ઠચઉદુગ, ઈઅ ઉત્તરભેય પણસટ્ઠી. ૩૦

અડવીસજુઆ તિનવઈ, સંતે વા પનરબંધણે તિસયં;
બંધણસઘાયગહો, તણૂસુ સામન્ન–વણ્ણચઉ. ૩૧

ઈઅ સત્તટ્ઠી બંધોદએ ય, ન ય સમ્મ–મીસયા બંધે;
બંધુદએ સત્તાએ, વીસ–દુવીસટ્ઠવણ્ણસયં. ૩૨

નિરયતિરિ–નરસુરગઇ, ઈગબિઅતિઅ–ચઉપણિંદિજાઈઓ,
ઓરાલવિઉવ્વાહારગ,–તેઅકમ્મણ પણસરીરા. ૩૩

બાહૂરુ પિટ્ઠિ સિર ઉર, ઉપરંગ ઉવંગ અંગુલીપમુહા;
સેસા અંગોવંગા, પઢમતણુતિગસ્સુવંગાણિ. ૩૪

ઉરલાઈ–પુગ્ગલાણું, નિબદ્ધ–બજ્ઝંતયાણ સંબંધ;
જં કુણઇ જઉસમં તં, બંધણુ–મુરલાઈતણુનામા. ૩૫

જં સંઘાયઈ ઉરલાઇ,–પુગ્ગલે તિ (ત) ણુગણું વ દંતાલી;
તં સંઘાયં બંધણુ–મિવ તણુનામેણ પંચવિહં. ૩૬

ઓરાલવિઉવ્વાહારયાણ, સગ–તેઅ-કમ્મજુત્તાણું;
નવબંધણાણિ ઈઅર દુ,–સહિયાણું તિન્નિ તેસિં ચ; ૩૭

સંઘયણમટ્ઠનિચએ, તં છદ્ધા વજ્જરિસહનારાયં;
તહ રિસહનારાયં નારાયં અદ્ધનારાયં. ૩૮

કીલિઅ છેવટ્ઠું ઇહ, રિસહો પટ્ટો અ કીલિઆ વજ્જં;
ઉભઓ મક્કડબંધો, નારાયં ઈમમુરાલંગે. ૩૯

સમચઉરંસં નિગ્ગોહ, સાઈ ખુજ્જાઇ વામણું હુંડં;
સંઠાણા વણ્ણા કિણ્હ,–નીલ–લોહિઅ–હલિદ્દ–સિઆ. ૪૦

સુરહિદુરહી રસા પણુ, તિત્ત–કડુ–કસાય–અંબિલા–મહુરા;
ફાસા ગુરુલહુ–મિઉખર,–સીઉણ્હ–સિણિદ્ધરૂક્ખટ્ઠા. ૪૧

નીલ–કસિણું દુગંધં, તિત્તં કડુઅં ગુરું ખરં રુક્ખં;
સીઅં ચ અસુહનવગં, ઈક્કારસગં સુભં સેસં. ૪૨

ચઉહગઇવ્વ–ણુપુવ્વી, ગઈપુવ્વિદુગં તિગં નિયાઉજુઅં;
પુવ્વીઉદયો વક્કે, સુહઅસુહવસુટ્ઠવિહગગઇ. ૪૩

પરઘા-ઉદયા પાણી, પરેસિ બલિણંપિ હોઇ દુદ્ધરિસો;
ઊસસણ–લદ્ધિજુત્તો, હવેઈ ઉસાસનામ–વસા. ૪૪

રવિબિંબે ઉ જિઅંગં, તાવજુઅં આયવાઉ ન ઉ જલણે;
જમુસિણફાસસ્સ તહિં, લોહિઅવણ્ણસ્સ ઉદઉત્તિ. ૪૫

અણુસિણુપયાસરૂવં, જિં અંગમુજ્જોઅએ ઇંહુજ્જોઆ;
જઈ-દેવુત્તરવિક્કિઅ,-જોઇસ-ખજ્જોઅમાઈવ. ૪૬

અંગં ન ગુરુ ન લહુઅં, જાયઈ જીવસ્સ અગુરુલહુ-ઉદયા;
તિત્થેણુ તિહુઅણસ્સવિ, પુજ્જો સે ઉદ્દએ કેવલિણો. ૪૭

અંગોવંગ-નિઅમણું, નિમ્માણું કુણઈ સુત્તહારસમં;
ઉવઘાયા ઉવહમ્મઈ, સતાણુવયવ-લંબિગાઇહિં. ૪૮

બિતિચઉપણિંદિઅ તસા, બાયરઓ બાયરા જિઆ થૂલા;
નિઅનિઅપજ્જત્તિજુઆ, પજ્જત્તા લદ્ધિ-કરણેહિ. ૪૯

પત્તેઅતણુ પત્તે,-ઉદએણું દંતઅટ્ઠિમાઇ થિરં;
નાભુવરિ સિરાઇ સુહં, સુભગાઓ સવ્વજણુઇટ્ઠો. ૫૦

સુસરા મહુરસુહઝુણી, આઈજ્જા સવ્વલોઅ-ગિજ્જવઓ;
જસઓ જસ કિત્તીઓ, થાવરદસગં વિવજ્જત્થ. ૫૧

ગોઅં દુહુચ્ચનીઅં, કુલાલ ઇંવ સુઘડભુ ભલાઈઅં;
વિગ્ઘં દાણે લાભે, ભોગુવભોગેસુ વીરિએ અ. ૫૨

સિરિહરિઅ સમં એઅં, જહ પડિકૂલેણ તેણુ રાયાઈ,
ન કુણઈ દાણાઈઅં, એવં વિગ્ઘેણ જીવો વિ. ૫૩

પડિણીઅત્તણુ-નિન્હવ,-ઉવઘાય-પઓસ-અંતરાએણું;
અચ્ચાસાયણુાએ, આવરણદુગં જિઓ જયઈ. ૫૪

ગુરુભત્તિ-ખંતિ-કરુણા,-વય-જોગ-કસાયવિજય-દાણજુઓ;
દઢધમ્માઇ અજ્જઈ, સાયમસાયં વિવજ્જયઓ. ૫૫

ઉમગ્ગદેસણા-મગ્ગ, નાસણા-દેવદવ્વહરણેહિં;
દંસણમોહં જિણમુણિ-ચેઈઅ-સંઘાઈ-પડિણીઓ. ૫૬

દુવિહંપિ ચરણમોહં, કસાયહાસાઇ-વિસય-વિવસમણો;
બંધઇ નિરયાઉ મહા,-રંભ પરિગ્ગહ-રઓ રુદ્દો. ૫૭

તિરિઆઉ ગૂઢહિઅએો, સઢો સસલ્લો તહા મણુસ્સાઉ;
પયઇઈ તણુકસાએો, દાણુરુઈ મજ્ઝિમગુણો અ. ૫૮

અવિરયમાઇ સુરાઉં, બાલતવોડકામનિજ્જરો જયઇ;
સરલો અગારવિલ્લો, સુહનામં અન્નહા અસુહં. ૫૯

ગુણપેહી મયરહિએો, અજ્જયણુ-જ્ઝાવણારુઇ નિચ્ચં;
પકુણઇ જિણાઇભત્તો, ઉચ્ચં નીઅં ઇઅરહા ઉ. ૬૦

જિણપૂઆ-વિગ્ઘકરો, હિંસાઇ-પરાયણો જયઈ વિગ્ઘં,
ઇઅ કમ્મવિવાગોયં, લિહિઓ દેવિંદસૂરીહિં. ૬૧

કર્મસ્તવનામા દ્વિતીયઃ કર્મગ્રંથઃ

તહ થુણિમો વીરજિણું જહ ગુણઠાણેસુ સયલકમ્માઈ;
બંધુઓદ્દીરણયા,-સત્તાપત્તાણિ ખવિઆણિ. ૧

મિચ્છે સાસણ મીસે, અવિરય દેસે પમત્ત અપમત્તે;
નિઅટ્ટિ અનિઅટ્ટિ, સુહુમુવસમ ખીણસજોગિઅજોગિગુણા. ૨

અભિનવકમ્મગ્ગહણું, બંધો ઓહેણુ તત્થ વીસસય;
તિત્થયરાહારદુગ-વજ્જં મિચ્છંમિ સતરસયં. ૩

નરયતિગ જાઇથાવર,-ચઉ હુંડાયવ-છિવટ્ઠ-નપુ-મિચ્છં;
સોલંતો ઇગહિઅસય, સાસણિ તિરિથીણદુહગતિગં. ૪

અણુમજ્ઝાગિઈસંઘયણ,-ચઉનિ ઉજ્જોઅ-કુખગઇતિત્તિ;
પણવીસંતો મીસે, ચઉસયરિ દુઆઉઅ-અબંધા. ૫

સમ્મે સગસયરિજિણાઉ, બંધિ વઇરનરતિઅ બિઅકસાયા;
ઉરલદુગંતો દેસે, સત્તટ્ઠી તિઅકસાયંતો. ૬

તેવટ્ટિ પમત્તે સોગ, અરઈ અથિરદુગ અજસ અસ્સાયં;
વુચ્છિજ્જ છચ્ચ સત્ત વ, નેઇ સુરાઉં જયા નિટ્ઠં. ૭

ગુણસટ્ઠિ અપ્પમત્તે, સુરાઉ બંધંતુ જઈ ઇહાગચ્છે;
અન્નહ અટ્ઠાવન્ના, જં આહારદુગં બંધે. ૮

અડવન્ન અપુવ્વાઈ મિ, નિદ્દદુગંતો છપન્ન પણ ભાગે;
સુરદુગ-પણિંદિ-સુખગઈ, તસનવ ઉરલવિણુ તણુવંગા. ૯

સમચઉરનિમિણજિણવન્ન,-અગુરુલહુચઉ છલં સિતીસંતો;
ચરમે છવીસબંધો, હાસ રઇ-કુચ્છ-ભય ભેઓ. ૧૦

અનિઅટ્ટ-ભાગપણગે, ઇગેગહીણો દુવીસવિહબંધો;
પુમ સંજલણ-ચઉહ્ં, કમેણ છેઓ સતર સુહુમે. ૧૧

ચઉદંસણુચ્ચજસનાણુ,-વિગ્ઘદસગંતિ સોલસુચ્છેઓ;
તિસુ સાયબંધ છેઓ, સન્નેગિ બંધંતુડણુંતો અ. ૧૨

ઉદઓ વિવાગવેઅણ-મુદીરણમપત્તિ ઇહ દુવીસસયં;
સતરસયં મિચ્છે મીસ,-સમ્મ-આહાર-જિણાણુદયા ૧૩

સુહુમતિગાયવમિચ્છં, મિચ્છંતં સાસણે ઇગારસયં;
નિરયાણુપુવ્વિ-ણુદયા અણથાવર-ઇગવિગલઅંતો. ૧૪

મીસે સયમણુપુવ્વી-ડણુદયા મીસોદએણ મીસંતો;
ચઉસયમજ્જએ સમ્મા,-ડણુપુવ્વિએવા બિઅકસાયા. ૧૫

મણુતિરિણુપુવ્વિ વિઉવટ્ટ, દુહગઅણાઈજ્જદુગ સતરછેઓ;
સગસીઇ દેસિ તિરિગઇ,-આઉ નિઉજ્જોઅ તિકસાયા. ૧૬

અટ્ઠછેઓ ઇગસી, પમત્તિ આહારજુઅ(ગ)લ પક્ખેવા;
થીણતિગાહારગદુગ,-છેઓ છસ્સયરિ અપ્પમત્તે. ૧૭

સમ્મત્તં તિમસંઘયણ-તિઅગચ્છેઓ બિસત્તરિ અપુવ્વે;
હાસાઇછક્ક અંતો, છસટ્ઠિ અનિઅટ્ટિ વેઅતિગં. ૧૮

સંજલણતિગંછ–છેએો, સટ્ઠિ સુહુમંમિ તુરિઅલોભંતો;
ઉવસંતગુણે ગુણસટ્ઠિ, રિસહનારાયદુગઅંતો. ૧૯

સગવન્ન ખીણદુચરિમિ, નિદ્દદુગંતો અ ચરિમિ પણવન્ના;
નાણંતરાયદસણ,–ચઉ છેએો સજોગિ બાયાલા. ૨૦

તિત્થુદયા ઉરલા–થિર,–ખગઇદુગ પરિત્તતિગ છ સંઠાણા;
અગુરુલહુ–ચન્નચઉ નિમિણ,–તેઅકમ્માઈ સંઘયણું. ૨૧

દૂસર સૂસર સાયા,–સાએેગયરં ચ તીસ વુચ્છેએો;
બારસ અજોગિ સુભગાઇજ્જ, જસન્નયર વેઅણિઅં. ૨૨

તસતિગપણિંદિમણુઆઉ, ગઇજિણુચ્ચંતિ ચરિમસમયંતો,
ઉદઉવ્વુદ્દીરણા પર,–મપમત્તાઈ–સગગુણેસુ. ૨૩

એેસા પયડિતિગૂણા, વેયણિયાહારજુઅલ–થીણતિગં,
માણુઆઉ પમત્ત તા, અજોગિ અણુદ્દીરગો ભયવં. ૨૪

સત્તા કમ્માણ ઠિઈ, બંધાઈલદ્ધ–અત્તલાભાણું;
રાંતે અડયાલસયં, જા ઉવસમુ વિજિણુ બિઅતઇએે. ૨૫

અપુવ્વાઈચઉક્કે, અણતિરિનિરયાઉ વિણુ બિયાલસયં;
સમ્માઇચઉસુ સત્તગ,–ખયંમિ ઇગચત્તસયમહવા. ૨૬

ખવગંતુ પપ્પ ચઉસુવિ, પણયાલં નિરયતિરિસુરાઉ વિણા;
સત્તગવિણુ અડતીસં, જાઅનિઅટ્ટી–પઢમભાગેા. ૨૭

થાવરતિરિ નિરયાયવ,–દુગ થીણતીગેગ વિગલ સાહાર;
સેાલખએેા દુવીસસયં બીઅંસિ બી અંત અકસાયંતેા. ૨૮

તઇઆઇસુ ચઉદસતેર,–બારછપણુ–ચઉતિહિયસય કમસેા;
નપુ–ઇત્થિહાસછગ–પુંસ, તુરિઅકેાહ–મય–માય–ખએેા. ૨૯

સુહુમિ દુસય લેાહંતો, ખીણદુચરિમેગસય દુનિદ્દખએેા;
નવનવઈ ચરિમસમએે, ચઉદંસણ–નાણવિગ્ઘંતો. ૩૦

પણસીઈ સન્નેગિ અજોગિ, દુચરિમે દેવખગઈગંધદુગં;
ફાસટ્ઠ વન્નરસતણુ-બંધણસંઘાયપણ નિમિણું. ૩૧
સંઘયણઅથિરસંઠાણ,-છક્ક અગુરુલહુચઉ અપજ્જત્તં;
સાયંવ અસાયંવા, પરિત્તુવંગતિગ સુસર નિઅં. ૩૨
બિસયરિ ખઓ અ ચરિમે, તેરસ મણુ અતસતિગ જસાઈજ્જં;
સુભગ-જિણુચ્ચ-પર્ણિદિઅ, સાયાસાએગયર-છેઓ. ૩૩
નરઅણુપુવ્વિ વિણા વા, બારસચરિમસમયંમિ જો ખવિઉં;
પત્તો સિદ્ધિ દેવિંદ,-વંદિઅં નમહ તં વીરં. ૩૪

બંધસ્વામિત્વ નામા તૃતીયઃ કર્મગ્રંથઃ

બંધવિહાણુ-વિમુક્કં, વંદિય સિરિવદ્ધમાણુ-જિણચંદં;
ગઈઆઈસુ વુચ્છં, સમાસઓ બંધસામિત્તં. ૧
ગઇ ઇંદિએ ય કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણે ય;
સંજમ દંસણ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૨
જિણ સુરવિઉવાહારદુ, દેવાઉ ય નિરય-સુહુમ-વિગલનિગં;
એગિંદિ થાવરાયવ, નપુ મિચ્છં હુંડ છેવટ્ઠં. ૩
અણુમજ્ઝાગિઈસંઘયણ, કુખગઇનિયઇત્થિદુહગથીણુતિગં;
ઉજ્જોઅ તિરિદુગંતિરિ,-નરાઉ નરઉરલદુગ-રિસહં. ૪
સુરઇગુણવીસવજ્જં, ઇગસઉ ઓહેણ બંધહિં નિરયા;
તિત્થવિણા મિચ્છિ સયં, સાસણિ નપુચઉવિણા છનુઈ. ૫
વિણુઅણુછવીસ મીસે, બિસયરિ સમ્મંમિજિણનરાઉજુઆ;
ઇઅ રયણાઈસુ ભંગો, પંકાઇસુ તિત્થયર-હીણો. ૬

અજિણમણુઆઉ ઓહે, સત્તમિએ નરદુગુચ્ચવિણુ મિચ્છે;
ઇગનવઈ સાસાણે, તિરઆઉ નપુસંચઉ વજ્જં. ૭

અણુચઉવીસ વિરહિઆ, સનરદુગુચ્ચા ય સયરિ મીસદુગે;
સતરસએ ઓહિ મિચ્છે, પજ્જતિરિઆ વિણુ જિણાહારં. ૮

વિણુ નિરયસોલ સાસણિ, સુરાઉઅણુએગતીસ વિણુ મીસે;
સસુરાઉ સયરિ સમ્મે, બીઅકસાએ વિણા દેસે. ૯

ઇય ચઉગુણેસુવિ નરા, પરમજયા સજિણુ ઓહુ દેસાઈ;
જિણઇક્કારસ–હીણું, નવસય અપજ્જત્ત–તિરિઅનરા. ૧૦

નિરયવ્વ સુરા નવરં, ઓહે મિચ્છે ઇગિંદિતિગ–સહિઆ;
કપ્પદુગે વિ ય એવં, જિણહીણા જોઇ–ભવણ–વણે. ૧૧

રયણુવ્વ સણંકુમારાઇ, આણયાઇ ઉજ્જોયચઉ રહિઆ;
અપજ્જતિરિઅવ્વ નવસય, મિગિંદિપુઢવિજલતરુવિગલે. ૧૨

છનવઇ સાસણિ વિણુ સુહુમતેર, કેઇ પુણુ બિંતિ ચઉનવઈ;
તિરિઅનરાઉહિં વિણા, તાણુપજ્જત્તિં ન જંતિ જએ. ૧૩

ઓહુ પણિંદિતસે ગઈ,–તસે જિણિક્કારનરતિગુચ્ચ વિણા;
મણુવયજોગે ઓહા, ઉરલે નરભંગુ તમ્મિસ્સે. ૧૪

આહારછગ વિણોહે, ચઉદસસઉ મિચ્છિ જિણપણગહીણું;
સાસણિ ચઉનવઇ વિણા, તિરિઅનરાઉ સુહુમતેર. ૧૫

અણુચઉવીસાઈ વિણા, જિણપણજુઅ સમ્મિ જોગિણોસાયં;
વિણુ તિરિનરાઉ કમ્મે વિ, એવમાહારદુગિ ઓહા. ૧૬

સુરઓહા વેઉવ્વે, તિરિઅનરાઉ–રહિઓ અ તમ્મિસ્સે;
વેઅતિગાઇમ બિઅતિઅ, કસાય નવ દુ ચઉ પંચગુણા. ૧૭

સંજલણતિગેનવદસ, લોભે ચઉ અજઈ દુતિ અનાણતિગે;
બારસ અચક્ખુચક્ખુસુ, પઢમા અહખાય ચરિમચઉ. ૧૮

મણનાણિ સગ જયાઇ, સમઈ અચ્છેઅ ચઉ દુન્નિ પરિહારે;
કેવલદુગિ દો ચરમા,–જયાઈ નવ મઇસુઓહિદુગે ૧૯

અડ ઉવસમિ ચઉ વેઅગિ, ખઇએ ઇક્કાર મિચ્છતિગિ દેસે;
સુહુમિ સઠાણું તેરસ, આહારગિ નિઅનિઅગુણોહો. ૨૦

પરમુવસમિ વટ્ટંતા, આઉ ન બંધંતિ તેણ અજયગુણે;
દેવમણુઆઉ હીણો, દેસાઈસુ પુણ સુરાઉ વિણા. ૨૧

ઓહે અટ્ઠારસયં, આહારદુગૂણ-માઇલેસતિગે;
તં તિત્થોણું મિચ્છે. સાણાઈસુ સવ્વેહિ ઓહો. ૨૨

તેઉ નિરયનવૂણા, ઉજ્જોઅચઉ નિરયબારવિણુ સુક્કા;
વિણુ નિરયબાર પમ્હા, અજિણાહારા ઇમા મિચ્છે. ૨૩

સવ્વગુણ ભવ્વસન્નિસુ, ઓહુ અભવ્વા અસન્નિ મિચ્છસમા;
સાસણિ અસન્નિ સન્નિવ્વ, કમ્મણભંગો અણાહારે. ૨૪

તિસુ દુસુ સુક્કાઇગુણા, ચઉ સગ તેરત્તિ બંધસામિત્તં;
દેવિંદસૂરિ-રઇઅં, નેઅં કમ્મત્થયં સોઉં. ૨૫

ષડશીતિનામા ચતુર્થ: કર્મગ્રંથ:

નમિઅ જિણું જિઅમગ્ગણ, –ગુણઠાણુવઓગજોગલેસાઓ;
બંધપ્પબહૂ ભાવે, સંખિજ્જાઇ કિમવિ વુચ્છં. ૧

(નમિય જિણું વત્તવ્વા, ચઉદસ–જિઅઠાણુએસુ ગુણઠાણા;
જોગુવઓગો લેસા, બંધુદઓદ્દીરણા સત્તા.) ૨

(તહ મૂલ ચઉદ મગ્ગણ,–ઠાણેસુ બાસટ્ઠિ ઉત્તરેસું ચ;
જિઅ–ગુણ જોગુવઓગા, લેસપ્પબહું ચ છટ્ઠાણા.) ૩

(ચઉદસગુણેસુ જિઅજ્જે,-ગુવઓગલેસા ય બંધહેઉ ય;
બંધાઇચઉ અપ્પા,-મહું ચ તો ભાવસંખાઇ.) ૩-૧

ઇહ સુહુમબાયરેગિંદિ, બિતિચઉ-અસન્નિસન્નિપંચિંદી;
અપજ્જત્તા પજ્જત્તા, ચઉદસ જિઅટ્ઠાણા. ૩-૨

બાયરઅસન્નિવિગલે, અપજ્જિ પઢમબિઅ સન્નિઅપજ્જત્તે;
અજયજુઅ સન્નિપજ્જે, સવગુણા મિચ્છ સેસેસુ. ૩-૩

અપજ્જત્તછક્કિ કમ્મુરલ,-મીસ જોગા અપજ્જ-સન્નિસુ;
તે સવિઉવ્વમીસ એસુ, તણુપજ્જેસુ ઉરલ મન્ને. ૪

સવ્વે સન્નિપજ્જત્તે; ઉરલં સુહુમે સભાસુ તં ચઉસુ;
બાયરિ સવિઉવ્વિદુગં, પજ્જસન્નિસુ બાર ઉવઓગા. ૫

પજ્જચઉરિંદિ-અસન્નિસુ, દુદંસદુઅનાણદ્વસસુ ચક્ખુવિણા;
સન્નિઅપજ્જે મણનાણુ,-ચક્ખુકેવલદુગ વિહૂણા. ૬

સન્નિદુગિ છલેસ, અપજ્જ બાયરે પઢમચઉ તિ સેસેસુ;
સત્તટ્ઠ બંધુદીરણ, સંતુદયા અટ્ઠ તેરસસુ. ૭

સત્તટ્ઠ છેગ બંધા, સંતુદયા સત્ત અટ્ઠ ચત્તારિ;
સત્તટ્ઠ છ પંચ દુગં, ઉદીરણા સન્નિપજ્જત્તે. ૮

ગઇ-ઇંદ્રિએ ય કાએ, જોએ વેએ કસાય-નાણેસુ;
સંજમ દંસણ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૯

સુરનરતિરિનિરયગઈ, ઈગબિઅતિઅ-ચઉપણિંદિ છક્કાયા;
ભૂજલજલણાનિલવણ, તસા ય મણ-વયણ-તણુજોગા. ૧૦

વેઅ નરિત્થિ-નપુંસા, કસાય કોહ-મય-માય-લોભત્તિ;
મઇ સુઅવહિ મણ-કેવલ, વિભંગ-મઇસુઅનાણ સાગારા. ૧૧

સામાઇઅ છેઅ પરિહાર, સુહુમ અહક્ખાય દેસ જય અજયા;
ચક્ખુ અચક્ખુ ઓહી,-કેવલ દંસણ અણાગારા. ૧૨

કિણ્હા નીલા કાઊ, તેઊ પમ્હા ય સુક્ક ભવ્વિઅરા;
વેઅગ ખઈગુવસમ મિચ્છ, મીસ સાસાણુ સન્નિઅરે. ૧૩

આહારેઅર ભેઆ, સુરનિરયવિભંગ-મઇસુઓહિદુગે;
સમ્મત્તતિગે પમ્હા, સુક્કા સન્નીસુ સન્નીદુગં. ૧૪

તમસન્નિ અપજ્જજુયં, નરે સબાયરઅપજ્જ તેઊએ;
થાવરઇગિંદિ પઢમા ચઉ, બાર અસન્નિ દુ દુ વિગલે. ૧૫

દસ ચરિમ તસે અજયા, હારગ તિરિ તણુ કસાય દુઅનાણે;
પઢમતિલેસા ભવિઅર, અચક્ખુનપુમિચ્છ સવ્વેવિ. ૧૬

પજ્જસન્ની કેવલદુગે, સંજમ-મણનાણુ-દેસ-મણ-મીસે;
પણુચરિમપજ્જ વયણે, તિય છ વ પજ્જિઅર ચકખુંમિ. ૧૭

થીનરપણિંદિ ચરમા ચઉ, અણહારે દુસન્નિ છ અપજ્જા;
તે સુહુમઅપજ્જ વિણા, સાસણિ ઈત્તો ગુણે વુચ્છં. ૧૮

પણુ તિરિ ચઉ સુરનિરએ, નરસન્નિપણિંદિભવ્વતસિ સવ્વે;
ઇગવિગલ ભૂદગવણે, દુ દુ એગં ગઈતસ-અભવ્વે. ૧૯

વેઅતિકસાય નવ દસ, લોભે ચઉ અજઇ દુતિ અનાણતિગે;
બારસ અચક્ખુચક્ખુસુ, પઢમા અહખાઇ ચરિમચઉ. ૨૦

મણનાણિ સગ જયાઈ, સમઇઅ છેઅ ચઉ દુન્નિ પરિહારે;
કેવલદુગિ દો ચરિમા,-જયાઈ નવ મઇસુઓહિદુગે. ૨૧

અડ ઉવસમિ ચઉ વેઅગિ, ખઇએ ઇક્કાર મિચ્છતિગિ દેસે,
સુહુમે અ સઠાણું તેર, જોગ-આહાર-સુક્કાએ. ૨૨

અસન્નિસુ પઢમદુગં, પઢમતિલેસાસુ છચ્ચ દુસુ સત્ત;
પઢમંતિમદુગ અજયા, અણહારે મગ્ગણાસુ ગુણા. ૨૩

સચ્ચેઅર મીસ અસચ્ચ, મોસ મણ વય વિઉવ્વિઆહારા;
ઉરલં મીસા કમ્મણ, ઇઅ જોગા કમ્મ અણહારે. ૨૪

નરગઇ પણિંદિ તસ તણુ, અચક્ખુ નર નપુ કસાય સમ્મદુગે;
સન્નિ છલેસા–હારગ, ભવ મઇ સુઅ ઓહિદુગિ સવ્વે. ૨૫

તિરિઇત્થિ અજય સામણ, અનાણુ ઉવસમ અભવ્વ મિચ્છેસુ;
તેરાહારદુગૂણા, તે ઉરલદુગૂણ સુરનિરએ. ૨૬

કમ્મુરલદુગંથાવરિ, તે સવિઉવ્વિદુગ પંચ ઇંગિ પવણે;
છ અસન્નિ ચરિમ–વઇજુઅ, તે વિઉવ્વદુગૂણચઉ વિગલે. ૨૭

કમ્મુરલમીસ વિણુ મણુ, વઇ સમઇઅ છેઅ ચક્ખુ મણનાણે;
ઉરલદુગ કમ્મ પઢમં,–તિમમણુવઇ કેવલદુગંમિ. ૨૮

મણુવઇઉરલા પરિહારિ, સુહુમિ નવ તે ઉ મીસે સવિઉવ્વા;
દેસે સવિઉવ્વિદુગા, સકમ્મુરલમીસ અહખ્ખાએ. ૨૯

તિઅનાણુ નાનપણુ ચઉ,–દંસણુ બાર જિઅલક્ખણુવઓગા;
વિણુ મણનાણુ દુકેવલ, નવ સુર–તિરિ–નિરય–અજએસુ. ૩૦

તસ જેઅ વેઅ સુક્કા,–હાર નર પણિંદિ સન્નિ ભવિ સવ્વે;
નયણેઅર પણુ લેસા, કસાય દસ કેવલદુગૂણા. ૩૧

ચઉરિંદિઅસન્નિ દુ અન્નાણુ, દુદંસ ઇંગબિતિથાવરિ અચક્ખુ;
તિઅનાણુ દંસણદુગં, અનાણુતિગિ અભવિ મિચ્છદુગે. ૩૨

કેવલદુગે નિઅદુગં, નવ તિઅનાણુ વિણુ ખઇઅઅહખ્ખાએ;
દંસણનાણુતિગં દેસિ, મીસિ અન્નાણુમીસં તં. ૩૩

મણનાણુ–ચક્ખુવજ્જા, અણહારે તિન્નિદંસ ચઉનાણુ;
ચઉનાણુસંજમોવસમ,–વેઅગે ઓહિદંસે અ. ૩૪

દો તેર તેર બારસ, મણે કમા અટ્ઠ દુ ચઉ ચઉ વયણે;
ચઉ દુ પણુ તિન્નિ કાયે, જિઅગુણજોગોવઓગન્ને. ૩૫

છસુ લેસાસુ સઠાણું, ઓગિંદિ–અસન્નિ–ભૂ–દગ–વણેસુ;
પઢમા ચઉરા તિન્નિઉ, નારય–વિગલગ્ગિ–પવણેસુ. ૩૬

અહખાય-સુહુમ-કેવલ,-દુગિ સુક્કા છાવિ સેસઠાણેસુ;
નર-નિરય-દેવ-તિરિઆ, થોવા દુ અસંખ-ણુંતગુણા. ૩૭

પણુ ચઉ તિદુ એગિંદી, થોવા તિન્નિઅહિયા અણુંતગુણા;
તસ થોવ અસંખગ્ગી, ભૂજલનિલ-અહિય વણુ-ણુંતા. ૩૮

મણુ-વયણુ-કાયજોગી, થોવા અસંખગુણુ-અણુંતગુણા;
પુરિસા થોવા ઈત્થી, સંખગુણા-ણુંતગુણ કીવા. ૩૯

માણી કોહી માયી, લોભી અહિય મણનાણિણો થોવા;
ઓહિ અસંખા મઇસુઅ, અહિઅ સમ અસંખ વિબ્ભંગા. ૪૦

કેવલિણો-ણંતગુણા, મઇસુઅઅન્નાણિ-ણુંતગુણ તુલ્લા;
સુહુમા થોવા પરિહાર, સંખ અહખાય સંખગુણા. ૪૧

છેય સમઇય સંખા, દેસ અસંખગુણ ણુંતગુણ અજયા;
થોવ અસંખ દુણુંતા, ઓહિ નયણ કેવલ અચક્ખુ. ૪૨

પચ્છાણુપુવ્વિ લેસા, થોવા દોડસંખ-ણુંત દો અહિઆ;
અભવિઅર થોવ ણુંતા, સાસણ થોવો વસમ સંખા. ૪૩

મીસા સંખા વેઅગ, અસંખગુણ અઈઅ મિચ્છ દુ અણુંતા;
સન્નિઅર થોવ ણુંતો,-ણહાર થોવેઅર અસંખા. ૪૪

સવ્વજિઅઠાણુ મિચ્છે, સગ સાસણિ પણુ અપજ્જ સન્નિદુગ;
સમ્મે સન્ની દુવિહો, સેસેસું સન્નિપજ્જત્તો. ૪૫

મિચ્છદુગિ અજઇ જોગા,-હાર દુગૂણા અપુવ્વપણુગે ઉ;
મણુવઇ ઉરલ સવિઉવ્વિ, મીસિ સવિઉવ્વિદુગ દેસે. ૪૬

સાહારદુગ પમત્તે, તે વિઉવાહારમીસ વિણુ ઈઅરે;
કમ્મુરલદુગંતાઇમ,-મણુવયણુ સજોગી ન અજોગી. ૪૭

તિઅનાણુ દુદંસાઇમ,-દુગે અજઇ દેસિ નાણુદંસતિગ;
તે મીસિ મીસા સમણા, જયાઇ કેવલદુ અંતદુગે. ૪૮

સાસણભાવે નાણું, વિઉવ્વગાહારગે ઉરલમિસ્સં;
નેગિંદિસુ સાસાણો, નેહાહિગયં સુયમયં પિ. ૪૯

છસુ સવ્વા તેઉતિગં, ઇગિ છસુ સુહ્મા અજોગિ અલ્લેસા;
બંધસ્સ મિચ્છ અવિરઇ, કસાય જોગત્તિ ચઉ હેઉ. ૫૦

અભિગહિઅ-મણભિગહિઆ, ભિનિવેસિય-સંસઇય-મણાભોગં;
પણમિચ્છ બાર અવિરઇ, મણકરણાનિઅમુ છજિઅવહો. ૫૧

નવ સોલ કસાયા પનર, જોગ ઇઅ ઉત્તરા ઉ સગવન્ના;
ઇગ ચઉ પણ તિગુણેસુ, ચઉ-તિ-દુ-ઇગપચ્ચઓ બંધો. ૫૨

ચઉ મિચ્છમિચ્છઅવિરઇ,-પચ્ચઇઆ સાય સોલ પણતીસા;
જોગવિણુ તિયચ્ચઇઆ,-હારગજિણુવજ્જ સેસાઓ. ૫૩

પણપન્ન પન્ના તિઅછહિઅ,-ચત્ત ગુણચત્ત છચઉદુગવીસા;
સોલસ દસ નવ નવ સત્ત, હેઉણો ન ઉ અજોગિમ. ૫૪

પણપન્ન મિચ્છિ હારગ,-દુગૂણ સાસાણિ પન્ન મિચ્છ વિણા;
મીસદુગ-કમ્મ-અણ વિણુ, તિયત્ત મીસે અહ છચત્તા. ૫૫

સદુમીસકમ્મ અજએ, અવિરઇ કમ્મુરલમીસ બિકસાએ;
મુત્તુ ગુણચત્ત દેસે, છવીસ સાહારદુ પમત્તે. ૫૬

અવિરઇ-ઇગાર-તિકસાય, વજ્જ અપમત્તિ મીસદુગરહિઆ;
ચઉવીસ અપુવ્વે પુણ, દુવીસ અવિઉવ્વિ આહારે. ૫૭

અછહાસ સોલ બાયરિ, સુહુમે દસ વેઅસંજલણુતિ વિણા;
બીણુવસંતિ અલોભા, સજોગિ પુવ્વત્ત સગ જોગા. ૫૮

અપમત્તંતા સત્તટ્ઠ, મીસ-અપુવ્વ-બાયરા સત્ત;
બંધઇ છસ્સુહુમો એગ,-મુવરિમા બંધગા-જોગી. ૫૯

આસુહુમં સંતુદએ અટ્ઠવિ, મોહવિણુ સત્ત ખીણંમિ;
ચઉ ચરિમદુગે અટ્ઠઉ, સંતે ઉવસંતિ સત્તુદએ. ૬૦

ઉઈરંતિ પમત્તંતા સગટ્ઠ મીસટ્ઠ વેઅઆઉ વિણા,
છગ અપમત્તાઇ તએા, છપંચ સુહુમેા પણુવસંતેા. ૬૧

પણ દેા ખીણ દુ જોગી,–ણુદીરગુ અજોગિ થેાવ ઉવસંતા;
સંખગુણુ ખીણુ સુહુમા, નિઅટ્ટી અપુવ્વ સમ અહિઆ ૬૨

જોગિ અપમત્ત ઇઅરે, સંખગુણા દેસ–સાસણા–મીસા;
અવિરઇ અજોગિમિચ્છા, અસંખ ચઉરેા દુવે–ણંતા. ૬૩

ઉવસમ–ખય–મીસેાદય પરિણામા, દુ નવ દ્ગાર ઈગવીસા;
તિઅભેઅ સન્નિવાઇઅ, સમ્મં ચરણું પઢમભાવે. ૬૪

બીએ કેવલજુઅલં, સમ્મં દાણાઈલદ્ધિ પણ ચરણું;
તઈ એ સેસુવએાગા, પણ લદ્ધી સમ્મવિરઈદુગં. ૬૫

અન્નાણમસિદ્ધતા,–સંજમ–લેસા–કસાય–ગઈ–વેયા;
મિચ્છં–તુરિએ ભવ્વા,–ભવ્વત્ત–જિઅત્ત પરિણામે. ૬૬

ચઉચઉગઇસુ મીસગ,–પરિણામુદએહિં ચઉ સખઇએહિં;
ઉવસમજુએહિં વા ચઉ, કેવલિ–પરિણા–મુદય ખઈએ. ૬૭

ખય–પરિણામિ સિદ્ધા, નરાણ પણ જોગુવસમસેઢીએ;
ઇઅ પનર સન્નિવાઇઅ, ભેયા વીસં અસંભવિણેા. ૬૮

મેાહેવ સમેા મીસેા, ચઉઘાઇસુ અટ્ઠકમ્મસુ અ સેસા;
ધમ્માઈ પારિણામિઅ, ભાવે ખંધા ઉદઇએ વિ. ૬૯

સમ્માઇચઉસુ તિગ ચઉ, ભાવા ચઉપણુ વસામ–ગુવસંતે;
ચઉ ખીણાપુવ્વે તિન્નિ, સેસ ગુણઠાણુ ગેગજિએ. ૭૦

સંખિજ્જેગમસંખં, પત્તિ–જુત્ત–નિયપયજુયં તિવિહું;
એવમણંતંપિ તિહા, જહન્ન–મજ્જુક્કસા સવ્વે. ૭૧

લહુસંખિજ્જં દુચ્ચિઅ, અએા પરં મજ્ઝિમં તુજા ગુરુઅં;
જંબુદ્દીવ–પમાણુય, ચઉપલ્લ પરૂવણાઈ ઇમં. ૭૨

પલ્લાણુવટ્ટિઅ-સલાગ, પડિસલાગ-મહાસલાગકૂખા;
જેઅણુસહસોગાઢા, સવેઈઅંતા સસિહ ભરિઆ. ૭૩

તો દીવુદહિસુ ઈક્કિક્ક, સરિસવં ખિવિઅ નિટ્ઠિએ પઢમે;
પઢમંવ તદંતં ચિય, પુણ ભરિએ તંમિ તહ ખીણે. ૭૪

ખિપ્પઈ સલાગપલ્લેગુ, સરિસવો ઈઅ સલાગ-ખવણેણું;
પુણ્ણો બીએ અ તએ, પુવ્વંપિ વ તંમિ ઉદ્ધરિએ. ૭૫

ખિણે સલાગ તઇએ, એવં પઢમેહિં બીઅયં ભરસુ;
તેહિ તઇઅં તેહિ ય, તુરિઅં જા કિર કુડા ચઉરો. ૭૬

પઢમતિપલ્લુદ્ધરિઆ, દીવુદહી પલ્લચઉ-સરિસવા ય;
સવ્વો વિ એગરાસી, રૂવૂણો પરમ-સંખિજ્જ. ૭૭

રૂવજુઅંતુ પરિત્તા,-સંખં લહુ અસ્સ રાસિડઅબ્ભાસે;
જુત્તા સંખિજ્જં લહુ, આવલિઆ-સમય-પરિમાણું. ૭૮

બિ-તિ-ચઉ-પંચમ-ગુણણે, કમા સગાસંખ પઢમચઉસત્તા;
ડણંતા તે રૂવજુઆ, મજ્જા રૂવૂણ ગુરુપચ્છા. ૭૯

ઈઅ સુત્તુત્તં અદ્ધે, વગ્ગિઅમચ્છસિ ચઉત્થય-મસંખં;
હોઈ અસંખાસંખં, લહુ રૂવજુઅં તુ તં મજ્ઝં. ૮૦

રૂવૂણ માઈમં ગુરુ, તિવગ્ગિઉં તત્થિમે દસકૂખેવે;
લોગાગાસપએસા, ધમ્માડધમ્મેગજિઅદેસા. ૮૧

ઠિઇબંધજ્ઝવસાયા, અણુભાગા જોગછેઅપલિભાગા;
દુણ્હ ય સમાણ સમયા, પત્તેઅ નિગોઅએ ખિવસુ. ૮૨

પુણ તંમિ તિવગ્ગિઅએ, પરિત્તણંતલહુ તસ્સ રાસીણું;
અબ્ભાસે લહુજુત્તા,-ણુંતં અભવ્વજિઅ-માણું. ૮૩

તવ્વગ્ગે પુણ જાયઈ, ણુંતાણુંત લહુ તં ચ તિકૂખુત્તો;
વગ્ગસુ તહવિ ન તં હોઈ, ડણુંતખેવે ખિવસુ છ ઇ મે. ૮૪

સિદ્ધા નિગોઅજીવા, વણસ્સઈ કાલ પુગ્ગલા ચેવ;
સવ્વમલોગનહું પુણ, તિવગ્ગિઉં કેવલદુગંમિ. ૮૫

ખિત્તેડણુંતાણુંતં, હવેઈ જિટ્ઠં તુ વવહરઈ મજ્ઝં;
ઇઅ સુહુમત્થવિઆરો, લિહિઓ દેવિંદસૂરીહિં. ૮૬

શતક નામા પંચમ કર્મગ્રંથ:

નમિઅ જિણું ધુવબંધો,–દયસંતા ઘાઇ પુન્ન પરિઅત્તા;
સેઅર ચઉહવિવાગા, વુચ્છં બંધવિહ સામી અ. ૧

વન્નચઉ તેઅકમ્મા,–ગુરુલહુ નિમિણોવઘાય ભય કુચ્છા;
મિચ્છ–કસાયા–વરણા, વિગ્ઘં ધુવબંધિ સગચત્તા. ૨

તણુવંગાગિઈ–સંઘયણ, જાઇ–ગઇ–અગઇ–પુવ્વિ–જિણુસાસં;
ઉજ્જોઆયવ–પરઘા, તસવીસા ગોઅવેઅણિઅં. ૩

હાસાઇજુઅલદુગ વેઅ,–આઉ તેવુત્તરી અધુવબંધી(ધા);
ભંગા અણાઇસાઇ, અણુંતસંતુત્તરા ચઉરો. ૪

પઢમબિઆ ધુવઉદઇસુ, ધુવબંધિસુ તઈ અવજ્જભંગતિગં;
મિચ્છંમિ તિન્નિ ભંગા, દુહાવિ અધુવા તુરિઅ–ભંગા. ૫

નિમિણથિરઅથિરઅગુરુઅ,–સુહઅસુહતેઅકમ્મ ચઉવન્ના;
નાણંતરાય–દંસણ, મિચ્છં ધુવઉદય સગવીસા. ૬

થિરસુભિઅર વિણુ અધુવ,–બંધિ મિચ્છવિણુમોહ ધુવબંધી;
નિદ્દોવઘાય–મીસં, સમ્મં પણ નવઇ અધુવુદયા. ૭

તસવન્નવીસ–સગતેઅ,–કમ્મ ધુવબંધિડસેસ વેઅતિગં;
જાગિઇ તિગ વેઅણિઅં, દુજુઅલ સગઉરલુસાસચઉ. ૮

ખગઇતિરિદુગ નિઅં, ધુવસંતા સમ્મ મીસ મણુયદુગં;
વિઉવ્વિક્કાર જિણાઉ, હારસગુચ્ચા અધુવસંતા. ૯

પઢમતિગુણેસુ મિચ્છં, નિઅમા અજયાઇઅટ્ઠગે ભજ્જં;
સાસાણે ખલુ સમ્મં, સંતં મિચ્છાદઇદસગે વા. ૧૦

સાસણ–મીસેસુ ધુવં, મીસં મિચ્છાઇનવસુ ભયણાએ;
આઇદુગે અણુ નિઅમા, ભઈઆ મીસાઇનવગંમિ. ૧૧

આહારસત્તગં વા, સવ્વગુણે બિતિગુણે વિણા તિત્થં;
નોભયસંતે મિચ્છો, અંતમુહુત્તં ભવે તિત્થે. ૧૨

કેવલજુઅલાવરણા, પણ નિદ્દા બારસાઇમકસાયા;
મિચ્છ તિ સવ્વઘાઇ, ચઉનાણુ–તિદંસણાવરણા. ૧૩

સંજલણ નોકસાયા, વિગ્ઘં ઈઅ દેસઘાઇ ય અઘાઈ;
પત્તેયતણુડ્ઢાઉ, તસવીસા, ગોઅદુગ–વન્ના. ૧૪

સુરનરતિગુચ્ચ–સાયં, તસદસ તણુવંગ વઇરિ–ચઉરંસં;
પરઘા–સગ તિરિઆઉ, વન્નચઉ પણિંદિસુભખગઈ. ૧૫

બાયાલ પુણ્ણપગઈ, અપઢમસંઠાણુ–ખગઇ–સંઘયણા;
તિરિદુગ–અસાય–નીએા,–વઘાય–વિગલ નિરયતિગં. ૧૬

થાવરદસ વન્નચઉક્ક, ધાઈ પણયાલ સહિઅ બાસીઈ;
પાવપયડિ ત્તિ દેાસુ વિ, વન્નાઇ–ગહા સુહા અસુહા. ૧૭

નામધુવબંધિનવગં, દંસણ પણનાણુ વિગ્ઘ પરઘાયં;
ભય કુચ્છ મિચ્છ સાસં, જિણુ ગુણતીસા અપરિઅત્તા. ૧૮

તણુઅટ્ઠ વેઅ દુજુઅલ, કસાય ઉજ્જોઅગોઅદુગ નિદ્દા;
તસવીસાઉ પરિત્તા, ખિત્તવિવાગાડણુપુવ્વીએા. ૧૯

ઘણુઘાઈ દુગોઅજિણા, તસિઅરતિગસુભગદુભગચઉસાસં;
જાઇતિગ જિઅવિવાગા, આઉ ચઉરેા ભવવિવાગા. ૨૦

નામધુવોદય ચઉતણુ,–વઘાયસાહારણિઅરુજ્જોઅતિગં;
પુગ્ગલવિવાગિ બંધો, પયઈ-ઠિઈ-રસ–પએસ ત્તિ. ૨૧

મૂલપયડીણ અડસત્ત,–છેગબંધેસુ તિન્નિ ભૂગારા;
અપ્પરા તિઅ ચઉરો, અવટ્ઠિઓ ન હુ અવત્તવ્વો. ૨૨

એગાદહિગે ભૂઓ, એગાઇ ઊણગંમિ અપ્પતરો;
તમ્મત્તોડવટ્ઠિયઓ, પઢમે સમએ અવત્તવ્વો. ૨૩

નવ છ ચ્ચઉ દંસે દુ દુ, તિ દુ મોહે દુઈગવીસ સત્તરસ;
તેરસ નવ પણુ ચઉ તિ દુ, ઇક્કો નવ અટ્ઠ દસ દુન્નિ. ૨૪

તિપણુછઅટ્ઠનવહિઆ,–વીસા તીસેગતીસ ઈગ નામે;
છસ્સગઅટ્ઠતિબંધા, સેસેસુ ય ઠાણમિક્કિક્કં. ૨૫

વીસયરકોડિકોડી, નામે ગોએ ય સત્તરીમોહે;
તીસિયરચઉસુ ઉદ્દહી, નિરયસુરાઉમિ તિત્તીસા. ૨૬

મુત્તુંઅકસાયઠિઈં બાર મુહુત્તા જહન્ન વેઅણિએ;
અટ્ઠટ્ઠ નામગોએસુ, સેસએસું મુહુત્તંતો. ૨૭

વિગ્ઘાવરણુ અસ એ, તીસં અટ્ઠાર સુહુમવિગલતિગે;
પઢમાગિઈસંઘયણે, દસ દુસુવરિમેસુ દુગવુડ્ઢી. ૨૮

ચાલીસ કસાએસુ, મિઉલહુનિદ્દુણહસુરહિસિ અમહુરે;
દસ દોસટ્ઠ સમાહિઆ, તે હાલિદ્દંબિલાઇણું. ૨૯

દસ સુહવિહ ગઈ ઉચ્ચે, સુરદુગ થિરછક્ક પુરિસ રઈ હાસે;
મિચ્છે સત્તરિ મણુદુગ,–ઈત્થી–સાએસુ પન્નરસ. ૩૦

ભયકુચ્છઅરઇસોએ, વિઉવ્વતિરિઉરલનિરયદુગનીએ;
તેઅપણ અથિરછક્કે, તસચઉ થાવર ઈગ પણિંદી. ૩૧

નપુકુખગઈસાસચઊ,–ગુરુકક્ખડરુક્ખસીયદુગ્ગંધે;
વીસં કોડાકોડી, એવઈઆબાહ વાસસયા. ૩૨

ગુરુ કોડિકોડિ અંતો, તિત્થાહારાણુ ભિન્નમુહુ બાહા;
લહુ ઠિઈ સંખગુણુણા, નરતિરિઆણુઉ પલ્લતિગં. ૩૩

ઈગ વિગલ પુવ્વકોડી, પલિઆડસંખંસ આઉચઉ અમણા;
નિરુવકમાણ છમાસા, અબાહ સેસાણુ ભવતંસો. ૩૪

લહુઠિઇબંધો સંજલણ,-લોહપણુવિગ્ઘનાણુદંસેસુ;
ભિન્નમુહુત્તં તે અટ્ઠ, જસુચ્ચે બારસ ય સાએ. ૩૫

દો-ઈગમાસો પક્ખો, સંજલણતિગે પુમટ્ઠ વરિસાણિ;
સેસાણુક્કોસાએ, મિચ્છત્તઠિઈ ઈ જં લદ્ધં. ૩૬

અયમુક્કાસોગિંદિસુ, પલિયાડસંખંસહીણ લહુબંધો;
કમસો પણુવીસાએ, પન્ના સય સહસ સંગુણિઓ. ૩૭

વિગલ-અસન્નિસુ જિટ્ઠો, કણિટ્ઠઓ પલ્લસંખભાગૂણો;
સુરનિરયાઉ સમા દસ, સહસ્સ સેસાઉ ખુડ્ડભવં. ૩૮

સવ્વાણુ વિ લહુબંધે, ભિન્નમુહુ અબાહ આઉજિટ્ઠે વિ;
કેઇ સુરાઉસમં જિણુ,-મંતમુહૂ બિંતિ આહારં. ૩૯

સત્તરસ સમહિઆ કિર, ઈગાણુપાણુ મિ હુંતિ ખુડ્ડભવા;
સગતીસસયતિહુત્તર, પાણૂ પુણુ ઈગમુહુત્તંમિ. ૪૦

પણસટ્ઠિસહસ પણસય,-છત્તીસા ઇગમુહુત્ત-ખુડ્ડભવા;
આવલિઆણું દોસય,-છપ્પન્ના એગખુડ્ડભવે. ૪૧

અવિરયસમ્મો તિત્થં, આહારદુગામરાઉ ય પમત્તો;
મિચ્છદ્દિટ્ઠી બંધઇ, જિટ્ઠટ્ઠિઈ સેસ પયડીણું. ૪૨

વિગલસુહુમાઉગતિગં, તિરિમણુઆ સુરવિઉવ્વિનિરયદુગં;
એગિંદિ-થાવરાયવ, આઇસાણા સુરુક્કોસં. ૪૩

તિરિઉરલદુગુજ્જોઅં, છિવટ્ઠ સુરનિરય સેસ ચઉગઇઆ;
આહારજિણુમપુવ્વો,-ડનિઅટ્ટિ સંજલણપુરિસલહું. ૪૪

સાય જસુચ્ચાવરણા, વિગ્ઘં સુહુમો વિઉવ્વિ છ અસન્ની;
સન્ની વિ આઉ બાયર,-પજ્જેગિદ્દી ઉ સેસાણું. ૪૫

ઉક્કોસજહન્નેઅર, ભંગા સાઈ અણાઇ ધ્રુવ અધ્રુવા;
ચઉહા સગ અજહન્નો, સેસતિગે આઉચઉસુ દુહા. ૪૬

ચઉભેએો અજહન્નો, સંજલણાવરણનવવિગ્ઘાણું;
સેસતિગિ સાઈ અધ્રુવેા, તહ ચઉહા સેસપયડીણું. ૪૭

સાણાઇઅપુવ્વંતે, અયરંતેા કેાડિકેાડિએો ન હિગેા;
બંધેા નહુ હીણેા ન ય, મિચ્છે ભવ્વિઅરસન્નિમિ. ૪૮

જઇલહુબંધેા બાયર,-પજ્જઅસંખગુણસુહુમપજ્જડહિગેા;
એસિ અપજ્જાણુ લહૂ, સુહુમેઅર અપજ્જપજ્જગુરુ. ૪૯

લહુ બિઅપજ્જઅપજ્જે, અપજ્જેઅરબિઅગુરુડહિગેા એવં;
તિચઉઅસન્નિસુ નવરં, સંખગુણેા બિબઅમણુપજ્જે. ૫૦

તેા જઇજિટ્ઠો બંધેા, સંખગુણેા દ્વેસવિરય-હસ્સિઅરેા;
સમ્મચઉ સન્નિચકરેા, ઠિઇબંધાણુક્રમ-સંખગુણા. ૫૧

સવ્વાણુવિ જિટ્ઠઠિઈ, અસુભા જં સાઇસંકિલેસેણું;
ઇઅરા વિસેાહિએા પુણ, મુત્તું નરઅમરતિરિઆઉં. ૫૨

સુહુમનિગેાઆઇ ખણુપ્પ,-જોગ બાયર ય વિગલઅમણુ મણા;
અપજ્જલહુ પઢમટ્ઠગુરુ, પજ્જહસ્સિઅરેા અસંખગુણેા. ૫૩

અપજ્જત્તતસુક્કોસેા, પજ્જજહન્નિઅરુ એવ ઠિઇઠાણા;
અપજ્જેઅર સંખગુણા, પરમપજ્જભએ અસંખગુણા. ૫૪

પઇખણુમસંખ ગુણવિરિઅ, અપજ્જ પઇઠિઇસંખલેાગસમા;
અજ્ઝવસાયા અહિઆ, સત્તસુ આઉસુ અસંખગુણા. ૫૫

તિરિનિરયતિ-જોઆણું, નરભવજુઅ સચઉપલ્લ તેસટ્ઠં;
થાવરચઉ-ઇગવિગલા, -યવેસુ પણુસીઇસિયમયરા. ૫૬

અપઢમસંઘયણુ ગિઈ,-ખગઇ અણુમિચ્છ-દુહુગથીણુતિગં;
નિખનપુછત્થિ દુતીસં, પણિંદિસુ અબંધઠિઇ પરમા. ૫૭

વિજયાઇસુ ગેવિજ્જે, તમાઇ દહિસય દુતીસ તેસટ્ઠં;
પણુસીઇ સયયબંધો, પલ્લતિગં સુરવિઉવ્વિદુગે. ૫૮

સમયાદસંખકાલં, તિરિદુગ-નીએસુ આઉ અંતમુહૂ;
ઉરલિ અસંખપરટ્ટા, સાયઠિઈ પુવ્વકોડૂણા. ૫૯

જલહિસયં પણુસીઅં, પરઘુસ્સાસે પણિંદિ તસચઉગે;
બત્તીસં સુહવિહગઈ, પુમ-સુભગતિગુચ્ચ-ચઉરંસે. ૬૦

અસુખગઇજાઈઆગિઈ,-સંઘયણા-હાર-નિરય-જોઅદુગં,
થિરસુભજસ-થાવરદસ, નપુઇત્થી-દુજુઅલ-મસાયં. ૬૧

સમયાદંતમુહુત્તં, મણુદુગ-જિણુ-વઇર-ઉરલુવંગેસુ;
તિત્તીસયરા પરમો, અંતમુહુ લહૂવિ આઉજિણે. ૬૨

તિવ્વો અસુહસુહાણું, સંકેસવિસોહિએ વિવજ્જયઓ;
મંદરસો ગિરિમહિરય,-જલરેહાસરિસકસાએહિં. ૬૩

ચઉઠાણુઇ અસુહો, સુહડન્નહા વિગ્ઘદેસઆવરણા;
પુમસંજલણિગદુતિચઉ,-ઠાણુરસા સેસ દુગમાઇ. ૬૪

નિંબુચ્છુરસો સહજો, દુતિચઉભાગકઢિઇચ્છભાગંતો;
ઇગઠાણુઇ અસુહો, અસુહાણ સુહો સુહાણું તુ. ૬૫

તિવ્વમિગથાવરાયવ, સુરમિચ્છા વિગલસુહુમનિરયતિગં;
તિરિમણુઆઉ તિરિનરા, તિરિદુગ-છેવટ્ઠ સુરનિરયા. ૬૬

વિઉવિસુરાહારદુગં, સુખગઇવન્નચઉતઅજિણુસાયં;
સમચઉ-પરઘા-તસદસ, પણિંદિસાસુચ્ચ અવગા ઉ. ૬૭

તમતમગા ઉજ્જોઅં, સમ્મસુરા મણુઅઉરલદુગ-વઇરં;
અપમત્તો અમરાઉં, ચઉગઇ મિચ્છા ઉ સેસાણું. ૬૮

થીણુતિગં અણુ-મિચ્છં, મંદરસં સંજમુમ્મુહો મિચ્છો;
બિઅ તિઅકસાય અવિરય,-દેસ પમત્તો અરઈ સોએ. ૬૯

અપમાઈ હારગદુગં, દુનિદ્દ-અસુવન્ન-હાસરઇકુચ્છા;
ભયમુવઘાયમપુવ્વો, અનિઅટ્ટી પુરિસ-સંજલણે. ૭૦

વિગ્ઘાવરણે સુહુમો, મણુતિરિઆ સુહુમવિગલતિગ-આઉં;
વેઉવ્વિછક્કમમરા,-નિરયા ઉજ્જોઅ-ઉરલદુગં. ૭૧

તિરિદુગનિઅં તમતમા, જિણુમવિરય નિરયવિણિગથાવરયં;
આસુહુમાયવ સમ્મો વ, સાયથિરસુભજસા સિઅરા. ૭૨

તસવન્નતેઅચઉમણુ,-ખગઈદુગ પણિંદિ-સાસ-પરઘુચ્ચં;
સંઘયણાગિઈનપુથી, સુભગિઅરતિ મિચ્છચઉગઇઆ. ૭૩

ચઉતેઅવન્ન વેઅણિઅ,-નામણુક્કોસ સેસધુવબંધી;
ધાઈણું અજહન્નો, ગોએ દુવિહો ઇમો ચઉહા. ૭૪

સેસંમિ દુહાઈગ દુગ,-ણુગાઇ જા અભવણું ત ગુણિઆણુ;
ખંધા ઉરલોચિઅવગ્ગણા ઉ તહ અગહણું તરિઆ. ૭૫

એમેવ વિઉવ્વાહાર,-તેઅભાસાણુપાણુ-મણુકમ્મે;
સુહુમા કમાવગાહો, ઊણુગુણ્ણુલ-અસંખંસો. ૭૬

ઇક્કિક્કહિઆ સિદ્ધા,-ણુંતંસા અંતરેસુ અગ્ગહણા;
સવ્વત્થ જહન્નુચિઆ, નિઅણુંતંસાહિઆ જિટ્ઠા. ૭૭

અંતિમચઉફાસદુગંધ,-પંચવન્નરસ-કમ્મખંધદ્દલં;
સવ્વજ્જઅણુંતગુણરસ, અણુજુત્તમણુંતયપએસં. ૭૮

એગપએસોગાઢં, નિઅસવ્વપએસઓ ગહેઇ જિણો;
થોવો આઉ તદ્દંસો, નામે ગોએ સમો અહિઓ. ૭૯

વિગ્ઘાવરણે મોહે, સવ્વોવરિ વેઅણીઈ જેણુપ્પે;
તસ્સ કુડત્તં ન હવઈ, ઠિઇ-વિસેસેણ સેસાણું. ૮૦

નિઅનાઇલદ્ધદલિઆ,-ણુંતંસો હોઇ સવ્વઘાઈણું;
બજ્ઝંતીણ વિભજ્જઇ, સેસં સેસાણ પઇસમયં. ૮૧

સમ્મ-દર-સવ્વવિરઇ, અણવીસંજોએ દંસખવગે અ;
મોહસમ-સંત-ખવગે, ખીણ-સજોગિઅર-ગુણસેઢી ૮૨

ગુણસેઢી દલરયણા,-ણુસમયમુદયાદસંખગુણણાએ;
એયગુણા પુણ કમસો, અસંખગુણનિજ્જરા જીવા. ૮૩

પલિઆડસંખંસ-મુહૂ, સાસણઇઅરગુણ-અંતરં હ્રસ્સ;
ગુરુ મિચ્છિ બે છસટ્ઠી, ઇઅરગુણે પુગ્ગલદ્ધંતો. ૮૪

ઉદ્ધારઅદ્ધખિત્તં, પલિઅ તિહા સમય-વાસસય-સમએ;
કેસવહારો દીવો, દહિ-આઉ-તસાઇપરિમાણું. ૮૫

દવ્વે ખિત્તે કાલે, ભાવે ચઉહ દુહ બાયરો સુહુમો;
હોઇ અણંતુસ્સપ્પિણિ,-પરિમાણો પુગ્ગલપરટ્ટો. ૮૬

ઉરલાઇસત્તગેણું, એગજિઓ મુઅઇ કુસિઅ સવ્વઅણૂ;
જત્તિઅકાલિ સ થૂલો, દવ્વે સુહુમો સગન્નયરા. ૮૭

લોગપએસોસપ્પિણિ,-સમયા અણુભાગબંધઠાણા ય;
જહુત્તહ કમમરણેણું, પુટ્ઠા ખિત્તાઈ થૂલિઅરા. ૮૮

અપ્પયરપયડિબંધી, ઉક્કડજોગી અ સન્નિપજ્જત્તા;
કુણઇ પએસુક્કોસં, જહન્નયં તસ્સ વચ્ચાસે. ૮૯

મિચ્છઅજયચઉ આઉ, બિતિગુણવિણુ મોહિસત્તમિચ્છાઈ;
છણ્હું સતરસ સુહુમો, અજયા દેસા બિતિકસાએ. ૯૦

પણ અનિઅટ્ટી સુખગઈ, નરાઉ-સુરસુભગતિગ-વિઉવ્વિદુગં;
સમચઉરંસ-મસાયં, વઇરં મિચ્છો વ સમ્મો વા. ૯૧

નિદ્દાપયલાદુજુઅલ,-ભયકુચ્છાતિત્થ સમ્મગો સુજઈ;
આહારદુગં સેસા, ઉક્કોસપએસગા મિચ્છો. ૯૨

સુમુણી દુન્નિ અસન્ની, નિરયતિગ–સુરાઉ સુરવિઉવ્વિદુગં;
સમ્મો જિણં જહન્નં, સુહુમનિગોઆઇખણુ સેસા. ૯૩

દંસણછગ–ભયકુચ્છા, બિાતતુરિઅકસાય વિગ્ઘનાણાણું;
મૂલછગેડણુક્કોસો, ચઉહ દુહા સેસિ સવ્વત્થ. ૯૪

સેઢિઅસંખિજ્જંસે, જોગટ્ઠાણાણિ પયડિ–ઠિઈભેઆ;
ઠિઈબંધજ્ઝવસાયા,–ણુભાગઠાણા અસંખગુણા. ૯૫

તત્તો કમ્મપએસા, અણંતગુણિઆ તએ રસચ્છેઆ;
જોગા પયડિપએસં, ઠિઈઅણુભાગં કસાયાઓ. ૯૬

ચઉદસરજ્જૂ લોગો, બુદ્ધિકઓ સત્તરજ્જુમાણુઘણો;
તદ્દીહેગપએસા, સેઢી પયરો અ તવ્વગ્ગો. ૯૭

અણુ–દંસ–નપુંસિત્થી, વેઅચ્છક્કં ચ પુરિસવેઅં ચ;
દો દો એગંતરિએ, સરિસે સરિસં ઉવસમેઇ. ૯૮

અણુમિચ્છમીસસમ્મં, તિઆઉઇગવિગલથીણતિગુજ્જોઅ;
તિરિ–નિરય–થાવરદુગં, સાહારાયવ–અડ–નપુત્થી. ૯૯

છગપુમસંજલણા દો,–નિદ્દાવિગ્ઘાવરણુખએ નાણી;
દેવિંદસૂરિ–લિહિઅં, સયગમિણું આયસ્મરણટ્ઠા. ૧૦૦



શ્રી ચંદ્રમહત્તરાચાર્યકૃત

ષષ્ઠઃ સપ્તતિકા કર્મગ્રંથઃ

સિદ્ધપએહિં મહત્થં, બંધોદયસંતપયડિઠાણાણું;
વુચ્છં સુણુ સંખેવં, નીસંદં દિટ્ઠિવાયસ્સ. ૧

કઇ બંધંતો વેયઇ ?, કઈ કઈ વા સંતપયડિઠાણાણિ;
મૂલુત્તરપગઇસુ, ભંગવિગપ્પા મુણેઅવ્વા. ૨

અટ્ઠવિહસત્તછબ્બંધએસુ, અટ્ઠેવ ઉદયસંતંસા;
એગવિહે તિવિગપ્પો, એગવિગપ્પો અબંધંમિ. ૩

સત્તટ્ઠબંધ અટ્ઠુદય,–સંત તેરસસુ જીવઠાણેસુ;
એગંમિ પંચ ભંગા, દો ભંગા હુંતિ કેવલિણો. ૪

અટ્ઠસુ એગવિગપ્પો, છસ્સુવિ ગુણસન્નિએસુ દુવિગપ્પા;
પત્તેઅં પત્તેઅં, બંધોદયસંતકમ્માણું. ૫

પંચ નવ દુન્નિ અટ્ઠાવીસા, ચઉરો તહેવ બાયાલા;
દુન્નિ અ પંચ ય ભણિયા, પયડીઓ આણુપુવ્વીએ. ૬

બંધોદયસંતંસા, નાણાવરણંતરાઇએ પંચ;
બંધોવરમેવિ ઉદય, સંતંસા હુંતિ પંચેવ. ૭

બંધસ્સ ય સંતસ્સ ય, પગઇટ્ઠાણાઇ તિણ્ણિ તુલ્લાઈં;
ઉદયટ્ઠાણાઈ દુવે, ચઉ પણગં દંસણાવરણે. ૮

બીઆવરણે નવબંધએ (ગે)સુ, ચઉપંચઊદય નવસંતા;
છચ્ચઉબંધે ચેવં, ચઉબંધુદએ છલંસા ય. ૯

ઉવરબંધે ચઉ પણ, નવંસ ચઉરુદય છચ્ચચઉસંતા;
વેઅણિઆઉયગોએ, વિભજ્જ મોહં પરં વુચ્છં. ૧૦

ગોઅંમિ સત્ત ભંગા, અટ્ઠ ય ભંગા હવંતિ વેઅણિએ;
પણ નવ નવ પણ ભંગા, આઉચઉક્કે વિ ક્રમસો ઉ. ૧૧

બાવીસ ઇક્કવીસા, સત્તરસં તેરસેવ નવ પંચ;
ચઉ તિગ દુગં ચ ઇક્કં, બંધટ્ઠાણાણિ મોહસ્સ. ૧૨

એગં વ દો વ ચઉરો, એત્તો એગાહિઆ દસુક્કોસા;
ઓહેણ મોહણિજ્જે, ઉદયટ્ઠાણાણિ નવ હુંતિ. ૧૩

અટ્ઠ ય સત્ત ય છ ચ્ચઉ, તિગ દુગ એગાહિઆ ભવે વીસા;
તેરસ બારિક્કારસ, ઇત્તો પંચાઇ એગૂણા. ૧૪

સંતસ્સ પયડિઠાણાણિ, તાણિ મોહસ્સ હુંતિ પન્નરસ;
બંધોદયસંતે પુણ, ભંગવિગપ્પા બહૂ જાણ. ૧૫

છબ્બાવીસે ચઉ ઇગવીસે, સત્તરસ તેરસે દો દો;
નવબંધગે વિ દુણ્હિ ઉ, ઇક્કિક્કમએ પરં ભંગા. ૧૬

દસ બાવીસે નવ ઇગવીસે, સત્તાઈ ઉદયકમ્મંસા;
છાઈ નવ સત્તરસે, તેરે પંચાઇ અટ્ઠેવ. ૧૭

ચત્તારિઆઈ નવબંધએસુ, ઉક્કોસ સતમુદયયંસા;
પંચવિહબંધગે પુણ, ઉદઓ દુણ્હં મુણેઅવ્વો. ૧૮

ઇત્તો ચઉબંધાઇ, ઇક્કિકકુદયા હવંતિ સવ્વેવિ;
બંધોવરમે વિ તહા, ઉદયાભાવે વિ વા હુજ્જા. ૧૯

ઇક્કગ છક્કિક્કારસ, દસ સત્ત ચઉક્ક ઇક્કગં ચેવ;
એએ ચઉવીસગયા, બાર દુગિક્કંમિ ઇક્કારા. ૨૦

(પાઠાંતરે–ચઉવીસ દુગિક્કિમિક્કારા)

નવતેસીઇસએહિં, ઉદયવિગપ્પેહિ મોહિઆ જીવા;
અઉણુત્તરિ–સીઆલા, પયવિંદએહિં વિન્નેઆ. ૨૧

નવપંચાણુઉઅસએ, ઉદયવિગપ્પેહિ મોહિઆ જીવા;
અઉત્તરિ એગુત્તરિ, પયવિંદસએહિં વિન્નેઆ. ૨૨

તિન્નેવ ય બાવીસે, ઇગવીસે અટ્ઠવીસ સત્તરસે;
છચ્ચેવ તેર-નવ-બંધએસુ પંચેવ ઠાણાણિ. ૨૩

પંચવિહ-ચઉવિહેસું, છ છક્ક સેસેસુ જાણ પંચેવ;
પત્તેઅં પત્તેઅં, ચત્તારિ અ બંધવુચ્છેએ. ૨૪

દસ-નવ-પન્નરસાઈં, બંધોદય-સંત-પયડિઠાણાણિ;
ભણિઆણિ મોહણિજ્જે, ઇત્તો નામં પરં વુચ્છં. ૨૫

તેવીસ પન્નવીસા, છવ્વીસા અટ્ઠવીસ ગુણતીસા;
તીસેગતીસમેગં બંધટ્ઠાણાણિ નામસ્સ. ૨૬

ચઉ પણુવીસા સોલસ, નવ બાણઉઈસયા ય અડયાલા;
એયાલુત્તર છાયાલ,–સયા ઇક્કિક્ક બંધવિહી. ૨૭

વીસિગવીસા ચઉવીસગા ઉ, એગાહિઆ ય ઇગતીસા;
ઉદયટ્ઠાણાણિ ભવે, નવ અટ્ઠ ય હુંતિ નામસ્સ. ૨૮

ઇક્કિ ગિઆલિક્કારસ, તિત્તીસા છસ્સયાણિ તિત્તીસા;
બારસ–સત્તરસસયાણુ–હિગાણિ–બિપંચસીઇહિં. ૨૯

અઉત્તીસિક્કારસ, સયાણિહિઅ સતરપંચસટ્ઠીહિં;
ઇક્કિક્કગં ચ વીસા, દટ્ઠુદયંતેસુ ઉદયવિહી. ૩૦

તિ દુનઉઈ ગુણનઉઈ, અડસી છલસી અસીઈ ગુણસીઇ;
અટ્ઠયછપ્પન્નત્તરિ, નવ અટ્ઠ ય નામસંતાણિ. ૩૧

અટ્ઠ ય બારસ બારસ, બંધોદય-સંત-પયડિઠાણાણિ;
ઓહેણાએસેણ ય, જત્થ જહાસંભવ વિભજે. ૩૨

નવ પણુગોદયસંતા, તેવીસે પન્નવીસ છવ્વીસે;
અટ્ઠ ચઉરટ્ઠવીસે, નવ સગિ ગુણતીસ તીસંમિ. ૩૩

એગેગમેગતીસે, એગે એગુદય અટ્ઠ સંતંમિ;
ઉવરયબંધે દસ દસ, વેઅગસંતંમિ ઠાણાણિ. ૩૪

તિવિગપ્પ-પગઈ-ઠાણેહિં, જીવગુણસન્નિએસુ ઠાણેસુ;
ભંગા પઉંજિઅવ્વા, જત્થ જહા સંભવો ભવઈ. ૩૫

તેરસસુ જીવ-સંખેવએસુ, નાણંતરાય-તિવિગપ્પો;
ઇક્કંમિ તદુવિગપ્પો, કરણું પઈ ઇત્થ અવિગપ્પો. ૩૬

તેરે નવ ચઉ પણુગં, નવ સંતેગંમિ ભંગમિક્કારા;
વેઅણિ-આઉય-ગોએ, વિભજ્જ મોહું પરં વુચ્છં. ૩૭

પજ્જત્તગ-સન્નિઅરે, અટ્ઠ ચઉક્કં ચ વેઅણિઅભંગા;
સત્ત ય તિગં ચ ગોએ, પત્તેઅં જીવઠાણેસુ. ૩૮

પજ્જત્તાડપજ્જત્તગ, સમણે પજ્જત્તઅમણ સેસેસુ;
અટ્ઠાવીસં દસગં, નવગં પણુગં ચ આઉસ્સ. ૩૯

અટ્ઠસુ પંચસુ એગે, એગ દુગં દસ ય મોહબંધગએ;
તિગ ચઉ નવ ઉદયગએ, તિગ તિગ પન્નરસ સંતંમિ. ૪૦

પણુ દુગ પણુગં પણુ ચઉ, પણુગં પણુગા હવંતિ તિન્નેવ;
પણુ છપ્પણુગં છચ્છ,-પ્પણુગં અટ્ઠટ્ઠ દસગં તિ. ૪૧

સત્તેવ અપજ્જતા, સામી સુહુમા ય બાયરા ચેવ;
વિગલિંદિઆઉ તિન્નિઉ, તહ ય અસન્ની અ સન્ની અ. ૪૨

નાણંતરાય તિવિહમવિ, દસસુ દો હુંતિ દોસુ ઠાણેસુ;
મિચ્છાસાણે બીએ, નવ ચઉ પણુ નવ ય સંતંસા. ૪૩

મિસ્સાઇ નિઅટ્ટીઓ, છ ચ્ચઉ પણુ નવ ય સંતકમ્મંસા;
ચઉબંધ તિગે ચઉપણુ, નવંસ દુસુ જુઅલ છસ્સંતા. ૪૪

ઉવસંતે ચઉ પણુ નવ, ખીણે ચઉરુદય છચ્ચ ચઉ સંતા;
વેઅણિ-આઉઅ-ગોએ, વિભજ્જ મોહું પરં વુચ્છં. ૪૫

ચઉ છસ્સુ દુન્નિ સત્તસુ, એગે ચઉગુણિસુ વેઅણિઅભંગા;
ગેાએ પણ ચઉ દો તિસુ, એગટ્ઠસુ દુન્નિ ઇક્કમિ. ૪૬

અટ્ઠચ્છાહિગવીસા, સોલસ વીસં ચ બારસ છ દોસુ;
દો ચઉસુ તીસુ ઇક્કં, મિચ્છાઇસુ આઉએ ભંગા. ૪૭

ગુણઠાણુએસુ અટ્ઠસુ, ઇક્કિક્કં મોહબંધઠાણું તુ;
પંચ અનિઅટ્ટિઠાણે, બંધોવરમેા પરં તત્તો. ૪૮

સત્તાઈ દસ ઉ મિચ્છે, સાસાયણુમીસએ નવુક્કોસા;
છાઈ નવ ઉ અવિરએ, દેસે પંચાઈ અટ્ઠેવ. ૪૯

વિરએ ખએાવસમિએ, ચઉરાઇ સત્ત છચ્ચ પુવ્વંમિ;
અનિઅટ્ટિભાયરે પુણ, ઇક્કો વ દુવે વ ઉદયંસા. ૫૦

એગં સુહુમસરાગે, વેએઇ અવેઅગા ભવે સેસા;
ભંગાણું ચ પમાણું, પુવ્વુદ્દિટ્ઠેસુ નાયવ્વં. ૫૧

ઇક્ક છડિક્કારિક્કા–રસેવ, ઇક્કારસેવ નવ તિન્નિ;
એએ ચઉવીસગયા, બાર દુગે પંચ ઇક્કંમિ. ૫૨

બારસ–પણુસટ્ઠિ–સયા, ઉદયવિગપ્પેહિ મોહિઆ જીવા;
ચુલસીઇ સત્તુત્તરી, પયવિદ્દસએહિ વિન્નેઆ. ૫૩

અટ્ઠગ ચઉ ચઉ ચઉરટ્ઠગા ય, ચઉરેા અ હુંતિ ચઉવીસા;
મિચ્છાઈ–અપુવ્વંતા, બારસ પણુગં ચ અનિઅટ્ટી. ૫૪

જોગેાવએાગલેસા, ઇએહિ ગુણિઆ હવંતિ કાયવ્વા;
જે જત્થ ગુણઠ્ઠાણે, હવંતિ ત તત્થ ગુણકારા. ૫૫

અટ્ઠટ્ઠહી બત્તીસં, બત્તીસં સટ્ઠિમેવ બાવન્ના;
ચેાઆલ દોસુ વીસા, વિઅ મિચ્છમાઈસુ સામન્નં. ૫૬

તિન્નેગે એગેગં, તિગ મીસે પંચ ચઉસુ તિગ પુવ્વે;
ઇક્કાર બાયરંમિ ઉ, સુહુમે ચઉ તિન્નિ ઉવસંતે. ૫૭

છન્નવ છક્કં તિગ સત્ત, દુગં દુગ તિગ દુગં તિ અટ્ઠ ચઊ,
દુગ છચ્ચઉ દુગ પણ ચઉ, ચઉ દુગ ચઉ પણુગ એગ ચઊ. ૫૮

એગેગમટ્ઠ એગેગમટ્ઠ, છઉમત્થ-કેવલિજિણાણું;
એગ ચઊ એગ ચઊ, અટ્ઠ ચઊ દુ છક્કમુદયંસા. ૫૯

ચઉ પણવીસા સોલસ, નવ ચત્તાલા સયા ય બાણુઉઈ;
બત્તીસુત્તર છાયાલ, સયા મિચ્છસ્સ બંધવિહી. ૬૦

અટ્ઠ સયા ચઉસટ્ઠી, બત્તીસસયાઈં સાસણે ભેઆ;
અટ્ઠાવીસાઈસું, સવ્વાણુડટ્ઠહિગછન્નઉઈ. ૬૧

ઈગચત્તિગાર બત્તીસ, છસય ઇગતીસિગારનવનઉઈ;
સતરિગસિ ગુત્તીસચઉદ્દ, ઈગારચઉસટ્ઠિ મિચ્છૂદયા. ૬૨

બત્તીસ દુન્નિ અટ્ઠ ય, બાસીઈ સયાયપંચ નવ ઉદયા;
બારહિઆ તંવીસા, બાવન્નિક્કારસ સયા ય. ૬૩

દો છક્કટ્ઠ ચઉક્કં, પણ નવ ઈક્કાર છક્કગં ઉદયા;
નેરઇઆઈસુ સત્તા, તિ પંચ ઈક્કારસ ચઉક્કં. ૬૪

ઈગ વિગલિંદિઅ સગલે, પણ પંચ ય અટ્ઠ બંધઠાણાણિ;
પણ છક્કિક્કારુદયા, પણ પણ બારસ ય સંતાણિ. ૬૫

ઈઅ કમ્મપગઈ-ઠાણાણિ, સુટ્ઠુ બંધુદય-સંતકમ્માણું;
ગઇઆઇએહિં અટ્ઠસુ, ચઉપ્પયારેણ નેઆણિ. ૬૬

ઉદયસ્સુદીરણાએ, સામિત્તાઓ ન વિજ્જઇ વિસેસો;
મુત્તુણ ય ઈગયાલં, સેસાણું સવ્વપયડીણું. ૬૭

નાણંતરાય-દસગં, દંસણ નવ વેઅણિજ્જ મિચ્છત્તં;
સમ્મત્ત લોભ વેઆ,-ઉઆણિ નવનામ ઉચ્ચં ચ. ૬૮

તિત્થયરાહારગ-વિરહિઆઉ અજ્જેઇ સવ્વપયડીઓ;
મિચ્છત્તવેઅગો, સાસણોવિ ગુણવીસસેસાઓ. ૬૯

છાયાલસેસ મીસો, અવિરયસમ્મો તિઆલપરિસેસા;
તેવન્ન દેસવિરઓ, વિરઓ સગવન્નસેસાઓ ૭૦

ઇગુણટ્ઠિ–મપ્પમત્તો, બંધઇ દેવાઉઅસ્સ ઈઅરોવિ;
અટ્ઠાવન્ન–મપુવ્વો, છપ્પન્નં વાવિ છવ્વીસં. ૭૧

બાવીસા એગુણું, બંધઈ અટ્ઠારસંત-મનિઅટ્ટી;
સતરસ સુહુમસરાગો, સાયમમોહો સજોગુત્તિ. ૭૨

એસો ઉ બંધસામિત્ત,–ઓહો ગઇઆઇએસુ વિ તહેવ;
ઓહાઓ સાહિજ્જઈ, જત્થ જહા પગઇસબ્ભાવો. ૭૩

તિત્થયર–દેવનિરયાઉઅં ચ તિસુ તિસુ ગઇસુ ઓઘવ્વં;
અવસેસા પયડીઓ, હવંતિ સવ્વાસુ વિ ગઈસુ. ૭૪

પઢમકસાયચઉક્કં, દંસણતિગ સત્તગા વિ ઉવસંતા;
અવિરયસમ્મત્તાઓ, જાવ નિઅટ્ટિત્તિ નાયવ્વા. ૭૫

સત્તટ્ઠ નવ ય પનરસ, સોલસ અટ્ઠારસેવ ગુણવીસા;
એગાહિ દુ ચઉવીસા, પણુવીસા બાયરે જાણુ. ૭૬

સત્તાવીસં સુહુમે, અટ્ઠાવીસં ચ મોહપયડીઓ;
ઉવસંતવીઅરાએ, ઉવસંતા હુંતિ નાયવ્વા. ૭૭

પઢમકસાયચઉક્કં, ઇત્તો મિચ્છત્ત–મીસ–સમ્મત્તં;
અવિરયસમ્મે દેસે, પમત્તિ અપમત્તિ ખીઅંતિ. ૭૮

અનિઅટ્ટિબાયરે થીણુ,–ગિદ્ધિતિગ–નિરયતિરિઅનામાઓ;
સંખિજ્જઇમે સેસે, તપ્પાઉગ્ગાઓ ખીઅંતિ. ૭૯

ઇત્તો હણઇ કસાય–ટ્ઠગંપિ પચ્છા નપુંસગં ઇત્થિં;
તો નોકસાયછક્કં, છુહઇ સંજલણકોહંમિ. ૮૦

પુરિસં કોહે કોહું, માણે માણું ચ છુહઇ માયાએ;
માયં ચ છુહઈ લોહે, લોહં સુહુમંપિ તો હણુઇ. ૮૧

ખીણકસાયદુચરિમે, નિદ્દં પયલં ચ હણુઇ છઉમત્થો;
આવરણમંતરાએ, છઉમત્થો ચરમસમયંમિ. ૮૨

દેવગઈસહગયાઓ, દુચરમસમયંભવિઅંમિ ખીઅંતિ;
સવિવાગેઅરનામા, નીઆગોઅંપિ તત્થેવ. ૮૩

અન્નયર-વેઅણીઅં, મણુઆઉઅ-મુચ્ચગોઅ-નવનામે;
વેએઈ અજોગિજિણો, ઉક્કોસજહન્નમિક્કારા. ૮૪

મણુઅગઇ જાઈ તસ બાયરં ચ પજ્જત્તસુભગમાઈજ્જ;
જસકિત્તી તિત્થયરં, નામસ્સ હવંતિ નવ એઆ. ૮૫

તચ્ચાણુપુવ્વિસહિઆ, તેરસ ભવસિદ્ધિઅસ્સ ચરમંમિ;
સંતંસગમુક્કોસં, જહન્નયં બારસ હવંતિ. ૮૬

મણુઅગઇસહગયાઓ, ભવખિત્તવિવાગ-જિઅવિવાગાઓ;
વેઅણિઅન્નયરુચ્ચં, ચરમ-સમયંમિ ખીઅંતિ. ૮૭

અહસુઈઅસયલજગસિહર-મરુઅનિરુવમસહાવસિદ્ધિસુહં;
અનિહણમવ્વાબાહં, તિરયણસારં અણુહવંતિ. ૮૮

દુરહિગમ-નિઉણ-પરમત્થ-રુઇરબહુભંગદિટ્ઠિવાયાઓ;
અત્થા અણુસરિઅવ્વા, બંધોદયસંતકમ્માણ. ૮૯

જો જત્થ અપડિપુન્નો, અત્થો અપ્પાગમેણ બદ્ધોત્તિ;
તં ખમિઊણ બહુસુઆ, પૂરેઊણં પરિકહંતુ. ૯૦

ગાહગ્ગં સયરીએ, ચંદમહત્તર-મયાણુસારીએ;
ટીગાઇ-નિઅમિઆણું, એગૂણા હોઈ નઉઇએ. ૯૧

શ્રી બૃહત્ સંગ્રહણી પ્રકરણ મૂળ

નમિઉં અરિહંતાઈં, ઠિઈ ભવણા–ગાહણા ય પત્તેયં;
સુર–નારયાણ વુચ્છં, નર તિરિયાણં વિણા ભવણં. ૧

ઉવવાય–ચવણ–વિરહં, સંખં ઇંગ–સમઇયં ગમા–ગમણે;
દસ વાસ સહસ્સાઈં, ભવણવઈણં જહન્ન ઠિઈ. ૨

ચમર બલિ સાર–મહિઅં, તદ્દેવીણં તુ તિન્નિ ચત્તારિ;
પલિયાઈં સદ્ધાઈં, સેસાણં નવનિકાયાણં. ૩

દાહિણ દિવડ્ઢ પલિયં, ઉત્તરઓ હુન્તિ દુન્નિ દેસૂણા;
તદ્દેવી–મદ્ધ પલિયં, દેસૂણં આઉ–મુક્કોસં. ૪

વંતરિયાણ જહન્નં, દસ વાસ સહસ્સ પલિય–મુક્કોસં;
દેવીણં પલિયદ્ધં, પલિયં અહિયં સસિ–રવીણં. ૫

લક્ખેણ સહસ્સેણ ય વાસાણ ગહાણ પલિય–મેએસિં;
ઠિઇ અદ્ધં દેવીણં, કમેણ નક્ખત્ત તારાણં. ૬

પલિયદ્ધં ચઉભાગો, ચઉઅડ ભાગાહિગાઉ દેવીણં;
ચઉ જુઅલે ચઉભાગો, જહન્ન–મડ ભાગ પંચમએ. ૭

દો સાહિ સત્ત સાહિય, દસ ચઉદસ સત્તર અયર જા સુક્કો;
ઇક્કિક્ક–મહિય–મિત્તો, જા ઇંગતીસુવરિ ગેવિજ્જે. ૮

તિત્તીસ–ણુત્તરેસુ, સોહમ્માઇસુ ઇમા ઠિઈ જિટ્ઠા;
સોહમ્મે ઇસાણે, જહન્ન ઠિઇ પલિય–મહિયં ચ. ૯

દો સાહિ સત્ત દસ ચઉદસ, સત્તર અયરાઈંજા સહસ્સારો;
તપ્પરઓ ઇક્કિક્કં, અહિયં જાણુત્તર–ચઉક્કે. ૧૦

ઇગતીસ સાગરાઈં, સવ્વટ્ઠે પુણ જહન્ન ઠિઈ નત્થિ;
પરિગ્ગહિયાણિ–ચરાણિ ય, સોહમ્મી–સાણુ–દેવીણં. ૧૧

પલિયં અહિયં ચ કમા, ઠિઇ જહન્ના ઇઓ ય ઉક્કોસા;
પલિયાઇં સત્ત પન્નાસ, તહ ય નવ પંચવન્ના ય. ૧૨

પણ છ ચઉ ચઉ અટ્ઠ ય, કમેણ પત્તેય-મગ્ગમહિસીઓ;
અસુર નાગાઇ વંતર, જોઇસ કપ્પ દુગિંદાણું. ૧૩

દુસુ તેરસ દુસુ બારસ, છ પણુ ચઉ ચઉ દુગે દુગે ય ચઉ;
ગેવિજ્જ-ણુત્તરે દસ, બિસટ્ઠિ પયરા ઉવરિ લોઅે. ૧૪

સોહમુક્કોસ ઠિઇ, નિય પયર વિહુત્ત ઇચ્છ સંગુણિઓ;
પયરુક્કોસ ઠિઇઓ, સવ્વત્થ જહન્નઓ પલિયં. ૧૫

સુરકપ્પઠિઇ વિસેસો, સગ પયર વિહુત્ત ઇચ્છ સંગુણિઓ;
હિઠિલ્લ ઠિઇ સહિઓ, ઇચ્છિય પયરંમિ ઉક્કોસા. ૧૬

કપ્પસ્સ અંતપયરે, નિય કપ્પ-વડિસયા વિમાણાઓ;
ઇંદ નિવાસા તેસિં, ચઉદિસિ લોગપાલાણું. ૧૭

સોમ જમાણું સતિભાગ, પલિય વરૂણસ્સ દુન્નિ દેસુણા;
વેસમણે દો પલિયા, એસ ઠિઇ લોગપાલાણું. ૧૮

અસુરા નાગ સુવન્ના, વિજ્જુ અગ્ગી ય દીવ ઉદહી અ;
દિસિ પવણ થણિય દસવિહ, ભવણવઇ તેસુ દુદુ ઇંદા. ૧૯

ચમરે બલી અ ધરણે, ભૂયાણંદે ય વેણુદેવે ય;
તત્તો ય વેણુદાલી, હરિકંતે હરિસ્સહે ચેવ. ૨૦

અગ્ગિસિહ અગ્ગિમાણવ, પુન્ન વિસિટ્ઠે તહેવ જલકંતે;
જલપહ તહ અમિઅગઇ, મિયવાહણ દાહિણુત્તરઓ. ૨૧

વેલંબે ય પભંજણ, ઘોસ મહાઘોસ એસિ-મન્નયરો;
જંબુદીવં છત્તં, મેરું દંડં પહુ કાઉં. ૨૨

ચઉતીસા ચઉચત્તા, અટ્ઠતીસા ય ચત્ત પંચણ્હં;
પન્ના ચત્તા કમસો, લક્ખા ભવણાણ દાહિણુએા. ૨૩

ચઉ ચઉ લક્ખ વિહૂણા, તાવઇયા ચેવ ઉત્તર દિસાએ;
સવ્વેવિ સત્તકોડી, બાવત્તરિ હુન્તિ લક્ખા ય. ૨૪

રયણાએ હિટ્ઠુવરિં, જોયણ સહસ્સં વિમુત્તું તે ભવણા;
જંબુદ્દીવ સમા તહ, સંખ–મસંખિજ્જ વિત્થારા. ૨૫

ચુડામણિ ફણિ ગરુડે, વજ્જે તહ કલસ સીહ અસ્સે ય;
ગય મયર વદ્ધમાણે, અસુરાઇણું મુણસુ ચિંધે. ૨૬

અસુરા કાલા નાગુ–દહિ, પંડુરા તહ સુવન્ન દિસિ થણિયા;
કણગાભ વિજ્જુ સિહિ દીવ, અરૂણા વાઉ પિયંગુ નિભા. ૨૭

અસુરાણ વત્થ રત્તા, નાગેા–દહિ વિજ્જુ દીવ સિહિ નીલા;
દિસિ થણિય સુવન્નાણું, ધવલા વાઉણ સંઞ–રુઈ. ૨૮

ચઉ–સટ્ઠિ સટ્ઠિ અસુરે, છચ્ચ સહસ્સાઇં ધરણુમાઇણું;
સામાણિયા ઇમેસિં, ચઉગ્ગુણા આયરક્ખા ય. ૨૯

રયણાએ પઢમ જોયણ, સહસ્સેહિટ્ઠુવરિ સય સય વિહૂણે;
વંતરિયાણું રમ્મા, ભેામા નયરા અસંખિજ્જા. ૩૦

ખરિં વટ્ટા અંતેા, ચઉરંસા અહેા ય કણિણુઆયારા;
ભવણુવઇણું તહ વંતરાણુ, ઇંદ ભવણાએા નાયવ્વા. ૩૧

તહિં દેવા વંતરિયા, વર તરુણી ગીય વાઇય રવેણું;
નિચ્ચં સુહિયા પમુઇયા, ગયં પિ કાલં ન યાણંતિ. ૩૨

તે જંબુદ્દીવ ભારહ, વિદેહ સમ ગુરૂ જહન્ન મજ્ઝિમગા;
વંતર પુણ અટ્ઠવિહા, પિસાય ભૂયા તહા જક્ખા. ૩૩

રક્ખસ કિંનર કિંપુરિસા, મહોરગા અટ્ઠમા ય ગંધવ્વા;
દાહિણુત્તર ભેયા, સોલસ તેસિં ઇમે ઇંદા. ૩૪

કાલે ય મહાકાલે, સુરુવ પડિરુવ પુન્નભદ્દે ય;
તહ ચેવ માણિભદ્દે, ભીમે ય તહા મહાભીમે. ૩૫

કિંનર કિંપુરિસે સપ્પુરિસા, મહાપુરિસ તહય અઈકાયે;
મહાકાય ગીયરઈ, ગીયજસે દુન્નિ દુન્નિ કમા. ૩૬

ચિધં કલંબ સુલસે, વડ ખટ્ટંગે અસોગ ચંપયએ;
નાગે તુંબરૂ અ ઝએ, ખટ્ટંગ વિવજ્જિયા રૂક્ખા. ૩૭

જક્ખ પિસાય મહોરગ, ગંધવ્વા સામ કિંનરા નીલા;
રક્ખસ કિંપુરિસા વિય, ધવલા ભૂયા પુણો કાલા. ૩૮

અણપન્ની પણપન્ની, ઇસિવાઇ ભૂયવાઈ એ ચેવ;
કંદીય મહાકંદી, કોહંડે ચેવ પયંગે ય. ૩૯

ઇય પઢમ ભેયણુ સએ, રયણાએ અટ્ઠ વંતરા અવરે;
તેસુ ઇંહ સોલસિંદા, રુયગ અહો દાહિણુત્તરઓ. ૪૦

સંનિહિએ સામાણે, ધાઈ વિહાએ ઇસીય ઇસીવાલે;
ઇસર મહેસરે વિય, હવઈ સુવચ્છે વિસાલે ય. ૪૧

હાસે હાસરઈ વિય, સેએ ય ભવે તહા મહાસેએ;
પયંગે પયંગવઈ વિય, સોલસ ઇંદાણ નામાઇં. ૪૨

સામાણિયાણ ચઉરો, સહસ્સ સોલસ ય આયરક્ખાણું;
પત્તેયં સવ્વેસિં, વંતરવઈ સસિ રવીણું ચ. ૪૩

ઇંદ સમ તાયતીસા, પરિસતિયા રક્ખ લોગપાલા ય;
અણિય પઇન્ના અભિઓગા, કિબ્બિસં દસ ભવણ વેમાણી. ૪૪

ગંધવ્વ નટ્ટ હય ગય, રહ ભડ અણિયાણિ સવ્વ ઇંદાણું;
વેમાણિયાણ વસહા, મહિસા ય અહોનિવાસીણું. ૪૫

તિત્તીસ તાયતીસા, પરિસતિયા લોગપાલ ચત્તારિ;
અણિઆણિ સત્ત સત્તય, અણિયાહિવ સવ્વઇંદાણું. ૪૬

નવરં વંતર જોઇસ, ઇંદાણુ ન હુન્તિ લોગપાલાઓ;
તાયત્તીસ-ભિહાણા, તિયસા વિ ય તેસિં ન હુ હુન્તિ. ૪૭

સમભૂતલાઓ અટ્ઠહિં, દસૂણુ જોયણ સએહિં આરબ્ભ;
ઉવરિ દસુત્તર જોયણુ, સંયમિ ચિટ્ઠન્તિ જોઇ સિયા. ૪૮

તત્થ રવી દસ જોયણુ, અસીઇ તદુવરિં સસીય રિક્ખેસુ;
અહ ભરણિ સાઇ ઉવરિં, બહિં મૂલો ભિંતરે અભિઈ. ૪૯

તાર રવી ચંદ રિક્ખા, બુહ સુક્કા જીવ મંગલ સણિયા;
સગ સય નઉય દસ અસિઈ, ચઉ ચઉ કમસો તિયા ચઉસુ. ૫૦

ઇક્કારસ જોયણ સય, ઇંગવીસિક્કાર સાહિયા કમસો;
મેરુ અલોગા-બાહું, જોઇસ ચક્કં ચરઈ ઠાઇ. ૫૧

અદ્ધ કવિટ્ઠાગારા, ફલિહમયા રમ્મ જોઇસ-વિમાણા;
વંતર નયરેહિંતો, સંખિજ્જ ગુણા ઇમે હુન્તિ. ૫૨

તાઇં વિમાણાઇં પુણ, સવ્વાઇં હુન્તિ ફાલિહ-મયાઇં;
દગ-ફાલિહ મયા પુણ, લવણે જે જોઇસ વિમાણા. ૫૩

જોયણિ-ગસટ્ઠિ ભાગા, છપ્પન અડયાલ ગાઉ દુ ઇગ-દ્ધં;
ચંદાઇ વિમાણા-યામ, વિત્થડા અદ્ધ-મુચ્ચત્તં. ૫૪

પણયાલ લક્ખ જોયણુ, નર-ખિત્તં તત્થિમે સયા ભમિરા;
નરખિત્તાઉ બહિં પુણ, અદ્ધ-પમાણા ઠિઆ નિચ્ચં. ૫૫

સસિ રવિ ગહ નક્ખત્તા, તારાઓ હુન્તિ જહુત્તરં સિગ્ઘા;
વિવરીયા ઉ મહદ્ધિઅ, વિમાણ-વહગા કમેણે-સિં. ૫૬

સોલસ સોલસ અડ ચઉ, દો સુર સહસ્સા પુરઓ દાહિણુઓ;
પચ્છિમ ઉત્તર સીહા, હત્થી વસહા હયા કમસો. ૫૭

ગહ અટ્ઠાસી નક્ખત્ત, અડવીસં તાર કોડિ-કોડીણં,
છાસટ્ઠિ સહસ્સ નવસય, પણહત્તરિ એગ સસિ સિન્ન ૫૮

કોડા કોડી સન્નં-તરં તુ મન્નન્તિ ખિત્ત-ઓવમયા;
કેઇ અન્ને ઉસ્સે-હંગુલ-માણેણ તારાણં. ૫૯

કિણ્હં રાહુ વિમાણં, નિચ્ચં ચંદેણ હોઈ અવિરહિયં;
ચઉરંગુલ મપ્પત્તં, હિટ્ઠા ચંદસ્સ તં ચરઈ. ૬૦

તારસ્સ ય તારસ્સ ય, જંબુદ્દીવંમિ અંતરં ગુરુયં;
બારસ જોયણ સહસ્સા, દુન્નિ સયા ચેવ બાયાલા. ૬૧

નિસઢો ય નીલવંતો, ચત્તારિ સય ઉચ્ચ પંચ સય કૂડા;
અદ્ધં ઉવરિ રિક્ખા, ચરંતિ ઉભય-ટ્ઠ બાહાઓ. ૬૨

છાવટ્ઠા દુન્નિ સયા, જહન્ન-મેયં તુ હોઇ વાધાએ;
નિવ્વાધાએ ગુરુ લહુ, દો ગાઉ ય ધણુ સયા પંચ. ૬૩

માણુસ-નગાઓ બાહિં, ચંદા સૂરસ્સ સૂર ચંદસ્સ;
જોયણ સહસ્સ પન્નાસ, ણુણ્ણગા અંતરં દિટ્ઠિ. ૬૪

સસિ સસિ રવિ રવિ સાહિય, જોયણ લક્ખેણ અંતરં હોઇ;
રવિ અંતરિયા સસિણો, સસિ અંતરિયા રવિ દિત્તા. ૬૫

બહિયા ઉ માણુસુત્તરઓ, ચંદા સૂરા અવટ્ઠિ-ઉજ્જોયા;
ચંદા અભિઈ-જુત્તા, સૂરા પુણ હુન્તિ પુસ્સેહિ. ૬૬

ઉદ્ધાર સાગર દુગે, સટ્ઠે સમએહિં તુલ્લ દીવુદહિ,
દુગુણા દુગુણ પવિત્થર, વલયાગારા પઢમ વજ્જં. ૬૭

પઢમો જોયણ લક્ખં, વટ્ટો તં વેઢિઉં ઠિઆ સેસા;
પઢમો જંબુદ્દીવો, સયંભૂરમણોદહી ચરમો. ૬૮

જંબૂ ધાયઈ પુક્ખર, વારુણીવર ખીર ઘય ખોય નંદીસરા;
અરૂણ-રૂણુવાય કુંડલ, સંખ રુયગ ભુયગ કુસ કુંચા. ૬૯

પઢમે લવણો જલહી, બીએ કાલોય પુક્ખરાઈસુ;
દ્વીવેસુ હુન્તિ જલહી, દ્વીવ–સમાણેહિં નામેહિં. ૭૦

આભરણ વત્થ ગંધે, ઉપ્પલ તિલએ ય પઉમ નિહિ રયણે;
વાસહર દહ નઈઓ, વિજયા વક્ખાર કપ્પિંદા. ૭૧

કુરૂ મંદર આવાસા, કૂડા નક્ખત્ત ચંદ સૂરા ય;
અન્નેવિ એવમાઈ, પસત્થ–વત્થૂણ જે નામા. ૭૨

તન્નામા દ્વીવુદહી, તિપડોવાયાર હુન્તિ અરુણાઇ;
જંબૂ–લવણાઇયા, પત્તેયં તે અસંખિજ્જા. ૭૩

તાણં–તિમ સૂરવરા–વભાસ જલહી પરંતુ ઇક્કિક્કા;
દેવે નાગે જક્ખે, ભૂએ ય સયંભૂરમણે ય. ૭૪

વારુણીવર ખીરવરો, ઘયવર લવણો ય હુન્તિ ભિન્નરસા;
કાલોય પુક્ખરો–દહિ, સયંભૂરમણો ય ઉદગરસા. ૭૫

ઈક્ખુરસ સેસ જલહી, લવણે કાલોએ ચરિમિ બહુમચ્છા;
પણ સગ દસ જોયણ સય, તણુ કમા થોવ સેસેસુ. ૭૬

દો સસિ દો રવિ પઢમે, દુગુણા લવણંમિ ધાયઈ સંડે;
બારસ સસિ બારસ રવિ, તપ્પભિઇ નિદ્દિટ્ઠ સસિરવિણો. ૭૭

તિગુણા પુક્ખરદ્ધ જુયા, અણુંતરા–ણુંતરંમિ ખિત્તંમિ;
કાલોએ બાયાલા, બિસત્તરી પુક્ખરદ્ધંમિ. ૭૮

દો સસિ દો રવિપંતિ, એગંતરિયા છસટ્ઠિ સંખાયા;
મેરું પયાહિણંતા, માણુસ–ખિત્તે પરિઅડન્તિ. ૭૯

એવં ગહાઈણો વિ હુ, નવરં ધુવ પાસવત્તિણો તારા;
તં ચિય પયાહિણંતા, તત્થેવ સયા પરિભમન્તિ. ૮૦

પન્નરસ ચુલસી ઇ સયં, ઈહ સસિ–રવિ મંડલાઈ તક્ખિત્તં;
જોયણ પણુ–સય–દસહિય, ભાગા અડયાલ ઈગસટ્ઠા. ૮૧

તીસિ-ગસટ્ઠા ચઉરો, ઈગસટ્ઠસ્સ સત્ત ભઈયસ્સ;
પણતીસં ચ દુ જોયણ, સસિ-રવિણો મંડલં-તરયં. ૮૨

મંડલ દસગં લવણે, પણગં નિસઢંમિ હોઈ ચંદસ્સ;
મંડલ-અંતર-માણું, જાણ પમાણું પુરા કહિયં. ૮૩

પણસટ્ઠી નિસઢંમિ ય, દુન્નિ ય બાહા દુજોયણું-તરિયા,
ઇંગુણવીસં તુ સયં, સૂરસ્સ ય મંડલા લવણે. ૮૪

સસિ-રવિણો લવણુંમિય, જોયણ સય તિન્નિ તીસ અહિયાઈં;
અસીયં તુ જોયણ સયં, જંબુદ્દીવંમિ પવિસન્તિ. ૮૫

ગહ રિક્ખ તાર સંખં, જત્થે-ચ્છસિ નાઉ મુદ્દહિ-દ્દીવે વા;
તસ્સસિહિ એગ-સસિણો, ગુણ સંખં હોઈ સવ્વગ્ગં. ૮૬

બત્તીસ-ટ્ઠાવીસા, બારસ અડ ચઉ વિમાણ લક્ખાઈં;
પન્નાસ ચત્ત છ સહસ્સ, કમેણ સોહમ્માઈસુ. ૮૭

દુસુ સયચઉ દુસુ સય-તિગ, મિગારસહિયં સયં તિગે હિટ્ઠા;
મજ્ઝે સત્તુત્તર-સય, મુવરિ તિગે સય-મુવરિ પંચ. ૮૮

ચુલસીઇ લક્ખ સત્તાણુવઇ, સહસ્સા વિમાણ તેવીસં;
સવ્વગ્ગ મુદ્ધ લોગંમિ, ઈંદિયા બિસટ્ઠિ પયરેસુ. ૮૯

ચઉ દિસિ ચઉ પંતીઓ, બાસટ્ઠિ વિમાણિયા પઢમ પયરે;
ઉવરિ ઇક્કિક્ક હીણા, અણુત્તરે જાવ ઇક્કિક્કં. ૯૦

ઈંદિય વટ્ટા પંતીસુ, તો કમસો તંસ ચઉરંસા વટ્ટા;
વિવિહા પુપ્ફવકિન્ના, તયંતરે મુત્તું પુવ્વ-દિસિં. ૯૧

એગં દેવે-દ્દીવે, દુવે ય નાગોદહીસુ બોધવ્વે;
ચત્તારિ જક્ખ-દ્દીવે, ભૂય-સમુદ્દેસુ અટ્ઠેવ. ૯૨

સોલસ સયંભૂરમણે, દ્દીવેસુ પઇટ્ઠિયા ય સુરભવણા.
ઇગતીસં ચ વિમાણા, સયંભૂરમણે સમુદ્દે ય. ૯૩

વટ્ટં વટ્ટસ્સુવરિં, તંસં તંસસ્સ ઉવરિમં હોઇ;
ચઉરંસે ચઉરંસં, ઉદ્ધં તુ વિમાણુ સેઢીએા. ૯૪

સવ્વે વટ્ટ–વિમાણુા, એગ–દુવારા હવન્તિ નાયવ્વા;
તિન્નિ ય તંસ વિમાણે, ચત્તારિ ય હુન્તિ ચઉરંસે. ૯૫

પાગાર–પરિક્ખિત્તા, વટ્ટવિમાણુા હવન્તિ સવ્વેવિ;
ચઉરંસ વિમાણાણું, ચઉદ્દિસિં વેઇયા હોઇ. ૯૬

જત્તો વટ્ટ વિમાણુા, તત્તો તંસસ્સ વેઇયા હોઇ;
પાગારો બોધવ્વેા, અવસેસેસુ તુ પાસેસુ. ૯૭

આવલિય–વિમાણાણું, અંતરં નિયમસેા અસંખજ્જં;
સંખિજ્જ–મસંખિજ્જં, ભણિયં પુપ્ફાવકિન્નાણું. ૯૮

અચ્ચંત–સુરહિ ગંધા, ફાસે નવણીય–મઉય સુહફાસા;
નિચ્ચુજ્જોયા રમ્મા, સયં પહા તે વિરાયંતિ. ૯૯

જે દક્ખિણેણ ઇંદા, દાહિણુએા આવલી મુણેયવ્વા;
જે પુણ ઉત્તર ઇંદા, ઉત્તરએા આવલી મુણે તેસિ. ૧૦૦

પુવ્વેણ પચ્છિમેણ ય, સામન્ના આવલી મુણેયવ્વા;
જે પુણ વટ્ટ વિમાણા, મજ્ઝિલ્લા દાહિણુલ્લાણં. ૧૦૧

પુવ્વેણ પચ્છિમેણ ય, જે વટ્ટા તે વિ દાહિણિલ્લસ્સ;
તસ ચઉરંસગા પુણ, સામન્ના હુન્તિ દુણ્હં પિ. ૧૦૨

પઢમ–તિમ પયરાવલિ, વિમાણ મુહ ભૂમિ તસ્સમાસદ્ધં;
પયર ગુણ–મિટ્ઠ કપ્પે, સવ્વગ્ગં પુપ્ફકિન્નિયરે. ૧૦૩

ઇંગદ્ઢિસિ–પંતિ વિમાણા, તિવિભત્તા તંસ ચઉરંસા વટ્ટા;
તંસેસુ સેસ–મેગં, ખિવ સેસ દુગસ્સ ઇક્કિક્કં. ૧૦૪

તંસેસુ ચઉરંસેસુ ય, તેા રાસિ તિગંપિ ચઉગુણં કાઉં;
વટ્ટેસુ ઇંદયં ખિવ, પયર ઘણું મીલિયં કપ્પે. ૧૦૫

સત્ત-સય સત્તવીસા, ચત્તારિ-સયા ય હુન્તિ ચઉનઉયા;
ચત્તારિ ય છાસીયા, સોહમ્મે હુન્તિ વટ્ટાઈ. ૧૦૬

એમેવ ય ઈસાણે, નવરં વટ્ટાણુ હોઈ નાણુત્તં;
દો સય અટ્ઠતીસા, સેસા જહ ચેવ સોહમ્મે. ૧૦૭

પુવ્વા-વરા છ લંસા, તંસા પુણ દાહિણુત્તરા બજ્ઝ;
અબ્ભિન્તર ચઉરંસા, સવ્વા-વિ ય કણ્હરાઈઓ. ૧૦૮

ચુલસી અસિઈ બાવત્તરિ, સત્તરિ સટ્ઠી ય પન્ન ચત્તાલા;
તુલ્લ સુર તીસ વીસા, દસ સહસ્સ આયરક્ખ ચઉગુણિયા. ૧૦૯

કપ્પેસુ ય મિય મહિસો, વરાહ સીહા ય છગલ સાલૂરા;
હય ગય ભુયંગ ખગ્ગી, વસહા વિડિમાઈ ચિંધાઇં. ૧૧૦

દુસુ તિસુ તિસુ કપ્પેસુ, ઘણુદહિ ઘણુવાય તદુભયં ચ કમા;
સુર-ભવણુ-પઇટ્ઠાણું, આગાસ પઇટ્ઠિયા ઉવરિં. ૧૧૧

સત્તાવીસ સયાઈં, પુઢવિ-પિંડો વિમાણુ-ઉચ્ચત્તં;
પંચ સયા કપ્પ દુગે, પઢમે તત્તો ય ઇક્કિક્કં. ૧૧૨

હાયઈ પુઢવીસુ સયં, વડ્ઢઈ ભવણેસુ દુ દુ દુ કપ્પેસુ;
ચઉગે નવગે પણુગે, તહેવ જા-ણુત્તરેસુ ભવે. ૧૧૩

ઈગવીસ સયા પુઢવી, વિમાણુ-મિક્કારસેવ ય સયાઈં;
બત્તીસ જોયણુ સયા, મિલિયા સવ્વત્થ નાયવ્વા. ૧૧૪

પણુ ચઉ તિ દુ વન્ન વિમાણુ, સયય દુસુ દુસુ ય જા સહસ્સારો;
ઉવરિ સિય ભવણુ વતર, જોઇસિયાણું વિવિહ વન્ના. ૧૧૫

રવિણો ઉદયત્થંતર, ચઉ નવઈ સહસ્સ પણુ સય છવીસા;
બાયાલ સટ્ઠિ ભાગા, કક્કડ-સંકંતિ દિયહંમિ. ૧૧૬

એયંમિ પુણો ગુણિએ, તિ પંચ સગ નવ ય હોઈ કમ માણું;
તિગુણંમિ ય દો લક્ખા, તેસીઈ સહસ્સ પંચ સયા, ૧૧૭

અસીઈ છ સટ્ઠિ ભાગા, જ્ઞેયણુ ચઉ લક્ખ બિસત્તરિ સહસ્સા;
છચ્ચ સયા તેત્તીસા, તીસ કલા પંચ ગુણિયંમિ. ૧૧૮

સત્ત ગુણે છ લક્ખા, ઇગસટ્ઠિ સહસ્સ છ સય છાસીયા;
ચઉપન્ન કલા તહ નવ, ગુણંમિ અડલક્ખ સટ્ઠાએ. ૧૧૯

સત્તસયા ચત્તાલા, અટ્ઠારસ કલા ય ઇય કમા ચઉરો;
ચંડા ચઉલા જયણા, વેગા ય તહા ગઈ ચઉરો. ૧૨૦

ઇત્થ ય ગઈ ચઉત્થિ, જયણુર્યરિં નામ કેઇ મન્નંતિ;
એહિં કમેહિં–મિમાહિં, ગઇહિં ચઉરો સુરા કમસો. ૧૨૧

વિક્ખંભ આયામં, પરિહિં અબ્ભિંતરં ચ બાહિરિયં;
જુગવં મિણંતિ છમ્માસ, જાવ ન તહાવિ તે પારં. ૧૨૨

પાવંતિ વિમાણાણું, કેસિ પિહુ અહવ તિગુણયાધએ;
કમ ચઉગે પત્તેયં, ચંડાઈ ગઈ ઉ જોઇજ્જા. ૧૨૩

તિગુણેણુ કપ્પ ચઉગે, પંચ ગુણેણું તુ અટ્ઠસુ મુણિજ્જા;
ગેવિજ્જે સત્ત ગુણેણું, નવ ગુણે–ણુત્તર ચઉક્કે. ૧૨૪

પઢમ પયરંમિ પઢમે, કપ્પે ઉડુ નામ ઇંદય વિમાણું;
પણયાલ લક્ખ જોયણ, લક્ખં સવ્વુવરિ સવ્વદ્દં. ૧૨૫

ઉડુ ચંદ રયય વગ્ગુ, વીરિય વરુણે તહેવ આણંદે;
બંભે કંચણ રુઇરે, ચંદ અરુણે ય વરુણે ય. ૧૨૬

વેરૂલિય રુયગ રુઇરે, અંકે ફલિહે તહેવ તવણિજ્જે;
મેહે અગ્ઘ હલિદ્દે, નલિણે તહ લોહિયક્ખે ય. ૧૨૭

વઇરે અંજણ વરમાલ, રિટ્ઠ દેવે ય સોમ મંગલએ;
બલભદ્દે ચક્ક ગયા, સોવત્થિય ણંદિયાવત્તે. ૧૨૮

આભંકરે ય ગિદ્ધી, કેઉ ગરુલે ય હોઇ બોધવ્વે;
બંભે બંભહિએ પુણ, બંભુત્તર લંતએ ચેવ. ૧૨૯

મહસુક્ક સહસ્સારે, આણય તહ પાણએ ય બોધવ્વે;
પુપ્ફે-લંકાર આરણ, તહા વિય અચ્ચુએ ચેવ. ૧૩૦

સુંદસણ સુપડિબદ્ધે, મણોરમે ચેવ હોઈ પઢમ તિગે;
તત્તો ય સવ્વભદ્દે, વિસાલએ સુમણે ચેવ. ૧૩૧

સોમણસે પીઈકરે, આઈચ્ચે ચેવ હોઈ તઈય તિગે;
સવ્વટ્ઠસિદ્ધિ નામે, ઈંદયા એવ બાસટ્ઠી. ૧૩૨

પણયાલીસં લક્ખા, સીમંતય માણુસં ઉડુ સિવં ચ;
અપયટ્ઠાણે સવ્વટ્ઠ, જંબુદ્દીવે ઈમં લક્ખં. ૧૩૩

અહ ભાગા સગ પુઢવીસુ, રજ્જુ ઈક્કિક્ક ત હોવ સોહમ્મે;
માહિંદ લંત સહસ્સાર, અચ્ચુય ગેવિજ્જ લોગ તે. ૧૩૪

સમ્મત્ત ચરણ સહિયા, સવ્વં લોગં ફુસે નિરવસેસં;
સત્ત ય ચઉદસ ભાએ, પંચ ય સુય દેસ વિરઇએ. ૧૩૫

ભવણ વણ જોઇ સોહમ્મી,-સાણે સત્ત હત્થ તણુ-માણું;
દુ દુ દુ ચઉક્કે ગેવિજ્જ-ણુત્તરે હાણિ ઈક્કિક્કં. ૧૩૬

કપ્પ દુગ દુ દુ દુ ચઉગે, નવગે પણગે ય જિટ્ઠ-ઠિઈ અઈરા;
દો સત્ત ચઉદ્દ-ટ્ઠારસ, બાવીસિગતીસ તિત્તીસા. ૧૩૭

વિવરે તાણિ ફૂકુણે, ઈક્કારસગા ઉ પાડિએ સેસા;
હત્થિક્કારસ ભાગા, અયરે અયરે સમહિયંમિ. ૧૩૮

ચય પુવ્વ સરીરાઓ, કમેણ ઈગુત્તરાઈ વુડ્ઢીએ;
એવં ઠિઈ વિસેસા, સણંકુમારાઈ તણુ-માણું. ૧૩૯

ભવ ધારણિજ્જ એસા, ઉત્તર વેઉવ્વિ જોયણા લક્ખં;
ગેવિજ્જ-ણુત્તરેસુ, ઉત્તર વેઉવ્વિયા નત્થિ. ૧૪૦

સાહાવિય વેઉવ્વિય, તણુ જહન્ના કમેણ પારંભે;
અંગુલ અસંખ ભાગો, અંગુલ સંખિજ્જ ભાગોય. ૧૪૧

સામન્નેણં ચઉવિહ, સુરેસુ બારસ મુહુત્ત ઉક્કોસા;
ઉવવાય વિરહકાલો, અહ ભવણાઈસુ પત્તેયં. ૧૪૨

ભવણ વણ જોઈ સોહમ્મી,–સાણેસુ મુહુત્ત ચઉવીસં;
તો નવદ્દિણ વીસ મુહુ, બારસ દ્દિણ દસ મુહુત્તાય. ૧૪૩

બાવીસ સટ્ઠ દ્દિયહા, પણયાલ અસીઈ દ્દિણ સયં તત્તો;
સંખિજ્જા દુસુ માસા, દુસુ વાસા તિસુ તિગેસુ કમા. ૧૪૪

વાસાણ સયા સહસ્સા, લક્ખ તહ ચઉસુ વિજયમાઈસુ;
પલિયા અસંખ ભાગો, સવ્વટ્ઠે સંખભાગો ય. ૧૪૫

સવ્વેસિંપિ જહન્નો, સમઓ એમેવ ચવણ વિરહો વિ;
ઈગ દુતિ સંખ-મસંખા ઈગ, સમએ હુન્તિ ય ચવંતિ. ૧૪૬

નર પંચિંદિય તિરિયા-ણુપ્પતી સુરભવે પજ્જત્તાણું;
અજ્ઝવસાય વિસેસા, તેસિ ગઈ તારતમ્મં તુ. ૧૪૭

નર તિરિ અસંખ જીવી, સવ્વે નિયમેણ જંતિ દેવેસુ;
નિય આઉય સમ હીણા,–ઉએસુ ઇસાણ અંતેસુ. ૧૪૮

જંતિ સમુચ્છિમ તિરિયા, ભવણ–વણેસુ ન જોઇમાઇસુ;
જં તેસિં ઉવવાઓ, પલિયા–સંખંસ આઉસુ. ૧૪૯

બાલતવે પડિબદ્ધા, ઉક્કડરોસા તવેણ ગારવિયા;
વેરેણ ય પડિબદ્ધા, મરિઉં અસુરેસુ જાયંતિ. ૧૫૦

રજ્જુગહ–વિસ ભક્ખણ–જલ–જલણ-પવેસ–તણ્હ-છુહ-દુહએ;
ગિરિસિર પડણાઉ મુઆ, સુહભાવા હુંતિ વંતરિયા. ૧૫૧

તાવસ જા જોઇસિયા, ચરગ પરિવ્વાય બંભલોગો જા;
જા સહસ્સારો પંચિંદિ, તિરિય જા અચ્ચુઓ સટ્ઠા. ૧૫૨

જઇ લિંગ મિચ્છ દિટ્ઠી, ગેવિજ્જા જાવ જંતિ ઉક્કોસં;
પયમાંવ અસદ્દહંતો, સુત્તત્થં મિચ્છદિટ્ઠીઓ. ૧૫૩

સુત્તં ગણુહર-રઇયં, તહેવ પત્તેય બુદ્ધ-રઇયં ચ;
સુય-કેવલિણા રઇયં, અભિન્ન-દસ-પુવ્વિણા રઇયં. ૧૫૪

છઉમત્થ સંજયાણું, ઉવવા ઉક્કોસઓ અ સવ્વટ્ઠે;
તેસિં સટ્ઠાણું પિ ય, જહન્નઓ હોઇ સોહમ્મે. ૧૫૫

લંતંમિ ચઉદ્દ પુવ્વિસ્સ, તાવસાઈણુ વંતરેસુ તહા;
એસિં ઉવવાય વિહિ, નિય કિરિય ઠિયાણ સવ્વોવિ. ૧૫૬

વજ્જરિસહ નારાયં, પઢમં બીયં ચ રિસહ નારાયં;
નારાય-મદ્ધ નારાય, કીલિયા તહ ય છેવટ્ઠં. ૧૫૭

એએ છ સંઘયણા, રિસહો, પટ્ટો ય કીલિયા વજ્જં;
ઉભઓ મક્કડ બંધો, નારાઓ હોઈ વિન્નેઓ. ૧૫૮

છ ગબ્ભ તિરિ નરાણું, સમુચ્છિમ પણિંદિ વિગલ છેવટ્ઠં;
સુર નેરઇયા એગિંદિયા ય સવ્વે અસંઘયણા. ૧૫૯

છેવટ્ઠેણું ઉ ગમ્મઈ, ચઉરો જા કપ્પ કીલિયાઇસુ;
ચઉસુ દુ દુ કપ્પ વુડ્ઢી, પઢમેણું જાવ સિદ્ધી વિ. ૧૬૦

સમચઉરંસે નગ્ગોહ, સાઈ વામણ ય ખુજ્જ હુંડે ય;
જીવાણ છ સંઠાણા, સવ્વત્થ સુલક્ખણું પઢમં. ૧૬૧

નાહીએ ઉવરિ બીયં, તઇય-મહો પિટ્ઠિ ઉયર ઉર વજ્જં;
સિર ગીવ પાણિ પાએ, સુલક્ખણું તં ચઉત્થં તુ. ૧૬૨

વિવરીયં પંચમગં, સવ્વત્થ અલક્ખણું ભવે છટ્ઠં;
ગબ્ભય નર તિરિય છહા, સુરા સમા હુંડયા સેસા. ૧૬૩

જંતિ સુરા સંખાઉ ય ગબ્ભય પજ્જત્ત મણુય તિરિએસુ;
પજ્જત્તેસુ ય બાયર, ભૂ-દગ-પત્તેયગ-વણેસુ. ૧૬૪

તત્થવિ સણંકુમારં, પભિઈ એગિંદિએસુ નો જંતિ;
આણુય પમુહા ચવિઉં, મણુએસુ ચેવ ગચ્છન્તિ. ૧૬૫

દો કપ્પ કાયસેવી, દો દો દો ફરિસ રૂવ સદ્દેહિં;
ચઉરો મણેણુ-વરિમા, અપ્પ વિયારા અણંત સુહા. ૧૬૬

જં ચ કામસુહં લોએ, જં ચ દિવ્વં મહાસુહં;
વીયરાય-સુહસ્સ ય, ણંતભાગં પિ નગ્ઘઇ. ૧૬૭

ઉવવાએ દેવીણું, કપ્પ દુગં જા પરએ સહસ્સારા;
ગમણાગમણું નત્થી, અચ્ચુય પરએ સુરાણું પિ. ૧૬૮

તિ પલિય તિ સાર તેરસ, સારા કપ્પ દુગ તઈલ લંત અહો;
કિબ્બિસિય ન હુન્તિ ઉવરિં, અચ્ચુય પરએ ભિઓગાઈ. ૧૬૯

અપરિગ્ગહ દેવીણું, વિમાણ લક્ખા છ હુંતિ સોહમ્મે;
પલિયાઈ સમયાહિય, ઠિઇ જસિં જાવ દસ પલિયા. ૧૭૦

તાએ સણંકુમારા, ણેત્તં વડ્ઢન્તિ પલિય દસગેહિં;
જા બંભ સુક્ક આણય, આરણ દેવાણ પન્નાસા. ૧૭૧

ઇસાણે ચઉ લક્ખા, સાહિય પલિયાઈ સમય અહિય ઠિઇ;
જા પન્નર પલિય જસિં, તાએ માહિંદ દેવાણું. ૧૭૨

એએણ કમેણ ભવે, સમયાહિય પલિય દસગ વુડ્ઢીએ;
લંત સહસ્સાર પાણય, અચ્ચુય દેવાણ પણપન્ના. ૧૭૩

કિણ્હા નીલા કાઉ, તેઉ પમ્હા ય સુક્ક લેસ્સાએ;
ભવણ વણ પઢમ ચઉ લેસ, જોઇસ કપ્પ દુગે તેઉ. ૧૭૪

કપ્પ તિય પમ્હ લેસા, લંતાઇસુ સુક્કલેસ હુન્તિ સુરા;
કણ્ણગાભ પઉમ કેસર, વન્ના દુસુ તિસુ ઉવરિ ધવલા. ૧૭૫

દસવાસ સહસ્સાઇં, જહન્ન-માઉં ધરંતિ જે દેવા;
તેસિં ચઉત્થાહારો, સત્તહિં થોવેહિં ઊસાસો. ૧૭૬

આહિ વાહિ વિમુક્કસ્સ, નીસાસૂસ્સાસ એગગો;
પાણુ સત્ત થમો થોવો, સોવિ સત્ત ગુણો લવો. ૧૭૭

લવ સત્તહત્તરીએ, હોઇ મુહુત્તો ઇમંમિ ઊસાસા;
સગતીસ સય તિહુત્તર, તીસ ગુણા તે અહોરત્તે. ૧૭૮

લક્ખં તેરસ સહસ્સા, નઉયસયં અયર સંખયા દેવે;
પક્ખેહિં ઊસાસે, વાસ સહસ્સેહિં આહારો. ૧૭૯

દસવાસ સહસ્સુવરિં, સમયાઈ જાવ સાગરં ઊણું;
દિવસ મુહુત્ત પુહુત્તા, આહારુસાસ સેસાણું. ૧૮૦

સરીરેણ ઓયાહારો, તયાઇ ફાસેણ લોમ આહારો;
પક્ખેવાહારો પુણ, કાવલિઓ હોઇ નાયવ્વો. ૧૮૧

ઓયાહારા સવ્વે, અપજ્જત્ત પજ્જત્ત લોમ આહારો;
સુર નિરય ઇગિંદિ વિણા, સેસા ભવત્થા સપક્ખેવા. ૧૮૨

સચિત્તા–ચિત્તો–ભય, રૂવો આહાર સવ્વ તિરિયાણું;
સવ્વ–નસણું ચ તહા, સુર–નેરઇયાણ અચ્ચિત્તો. ૧૮૩

આભોગા–ણાભોગા, સવ્વેસિં હોઇ લોમ આહારો;
નિરયાણું અમણુન્નો, પરિણમઇ સુરાણ સમણુન્નો. ૧૮૪

તહ વિગલ નારાયાણં, અંતમુહુત્તા સ હોઈ ઉચ્છોસો;
પંચિંદિ તિરિ નરાણું, સાહાવિઓ છટ્ઠ અટ્ઠમઓ. ૧૮૫

વિગ્ગહ ગઇ–માવન્ના. કેવલિણો સમુહયા અજોગી ય;
સિદ્ધા ય અણાહારા, સેસા આહારગા જીવા. ૧૮૬

કેસટ્ઠિ મંસ નહ રોમ, રુહિર વસ ચમ્મ મુત્ત પુરિસેહિં;
રહિયા નિમ્મલ દેહા, સુગંધ નીસાસ ગય લેવા. ૧૮૭

અંતમુહુત્તેણું ચિય, પજ્જત્તા તરુણ પુરિસ સકાસા;
સવ્વંગ ભૂસણુધરા, અજરા નિરુયા સમા દેવા. ૧૮૮

અણિમિસ નયણા મણ, કજ્જ સાહણા પુપ્ફ દામ અમિલાણા;
ચઉરંગુલેણ ભૂમિ, ન છિવન્તિ સુરા જિણા બિંતિ. ૧૮૯

પંચસુ જિણકલ્લાણેસુ, ચેવ મહરિસિ તવાણુભાવાએ;
જમ્મંતર નેહેણ ય, આગચ્છન્તિ સુરા ઈહયં. ૧૯૦

સંકંતિ દિવ્વ-પેમા, વિષય-પસત્તા-સમત્ત-કત્તવ્વા;
અણુહીણુ મણુયકજ્જા, નરભવ-મસુહું નઈંતિ સુરા. ૧૯૧

ચત્તારિ પંચ જોયણ, સયાઈં ગંધો ય મણુય લોગસ્સ;
ઉડ્ઢં વચ્ચઈ જેણું, ન હુ દેવા તેણ આવન્તિ. ૧૯૨

દોકપ્પ પઢમ પુઢવિં, દો દો દો બીય તઇયગં ચઉત્થિ;
ચઉ ઉવરિમ ઓહીએ, પાસન્તિ પંચમં પુઢવિં. ૧૯૩

છટ્ઠિ છ ગેવિજ્જા, સત્તમીયરે અણુત્તર સુરા ઉ;
કિંચૂણુ લોગનાલિં, અસંખ દીવુદહિ તિરિયં તુ. ૧૯૪

બહુઅરગં ઉવરિમગા, ઉડ્ઢં સવિમાણ ચૂલિય ધયાઇ;
ઊણુદ્ધ સાગરે સંખ, જોયણા તપ્પર-મસંખા. ૧૯૫

પણવીસ જોયણ લહુ, નારય ભવણુ વણુ જોઇ કપ્પાણું;
ગેવિજ્જ-ણુત્તરાણ ય, જહસંખં ઓહિ આગારા. ૧૯૬

તપ્પાગારે પલ્લગ, પડહગ જલ્લરિ મુહંગ પુપ્ફ જવે;
તિરિય મણુએસુ ઓહિ, નાણુવિહ સંઠિઓ ભણિઓ. ૧૯૭

ઉડ્ઢં ભવણુ વણાણું, બહુગો વેમાણિયાણુ હો ઓહી;
નારય જોઈસ તિરિયં, નર તિરિયાણું અણેગવિહો. ૧૯૮

ઇય દેવાણું ભણિયં, ઠિઈ પમુહું નારયાણ વચ્છામિ;
ઇગ તિન્નિ સત્ત દસ સત્તર, અયર બાવીસ તિત્તીસા. ૧૯૯

સત્ત ય પુઢવીસુ ઠિઇ, જિટ્ઠો-વરિમાઇ હિટ્ઠ પુઢવીએ;
હોઇ કમેણુ કણિટ્ઠા, દસવાસ સહસ્સ પઢમાએ. ૨૦૦

નવઈ સમ સહસ લક્ખા, પુવ્વાણું કોડી અયર દસ ભાગ;
ઇક્કિક્ક ભાગ વુડ્ઢી, જા અયરં તેરસે પયરે. ૨૦૧

ઇઅ જિટ્ઠ જહન્ના પુણ, દસ વાસ સહસ્સ લક્ખ પયર દુગે;
સેસેસુ ઉવરિ જિટ્ઠા, અહો કણિટ્ઠાઉ પઈ પુઢવિં. ૨૦૨

ઉવરિ ખિઈ ઠિઈ વિસેસો, સગ પયર વિહત્તુ ઇચ્છ સંગુણિઓ;
ઉવરિમ ખિઈ ઠિઈ સહિઓ, ઇચ્છિય પયરંમિ ઉક્કોસા. ૨૦૩

બંધણ ગઈ સંઠાણા, ભેયા વન્ના ય ગંધ રસ ફાસા;
અગુરૂ લહુ સદ્દ દસહા, અસુહા વિય પુગ્ગલા નિરએ. ૨૦૪

નરયા દસવિહ વેયણ, સી ઊસિણ ખુહ પિવાસ કંડૂહિં;
પરવસ્સં જર દાહં, ભય સોગં ચેવ વેયંતિ. ૨૦૫

સત્તસુ ખિત્તજ વિયણા, અન્નન્ન કયાવિ પહરણેહિ વિણા;
પહરણ કયા વિ પંચસુ, તિસુ પરમાહમ્મિય કયાવિ. ૨૦૬

રયણપ્પહ સક્કરપહ, વાલુયપહ પંકપહ ય ધૂમપહા;
તમપહા તમતમપહા, કમેણ પુઢવીણ ગોત્તાઇં. ૨૦૭

ઘમ્મા વંસા સેલા અંજણ રિટ્ઠા મઘા ય માઘવઈ;
નામેહિં પુઢવીઓ, છત્તાઇછત્ત સંઠાણા. ૨૦૮

અસીય બત્તીસ અડવીસ, વીસા અટ્ઠાર સોલ અડસહસ્સા;
લક્ખુવરિ પુઢવિ પિંડો, ઘણુદ્ધહિ ઘણુવાય તણુવાયા. ૨૦૯

ગયણું ચ પઈટ્ઠાણું, વીસ સહસ્સાઇં ઘણુદ્ધહી પિંડો;
ઘણતણુ વાયાગાસા, અસંખ જોયણ જુયા પિંડો. ૨૧૦

ન ફુસંતિ અલોગં, ચઉદ્દિસંપિ પુઢવી ય વલય સંગહિયા;
રયણાએ વલયાણું, છદ્ધ પંચમ જોયણ સડ્ઢં. ૨૧૧

વિક્ખંભો ઘણુદ્ધહી, ઘણ તણુવાયાણ હોઇ જહસંખં;
સતિભાગ ગાઉયં, ગાઉયં તહ ગાઉય તિભાગો. ૨૧૨

પઢમ મહીવલએસું, ખિવિજ્જ એયં કમેણ બીયાએ;
દુ તિ ચઉ પંચ છ ગુણું, તઇયાઇસુ તંપિખિવ કમસો. ૨૧૩

મજ્ઝે ચિય પુઢવી અહે, ઘણુદહિ પમુહાણ પિંડ પરિમાણું;
ભણિયં તઓ ક્રમેણું, હાયઈ જા વલય પરિમાણું. ૨૧૪

તીસ પણુવીસ પન્નરસ, દસ તિન્નિ પણુણ એગ લક્ખાઈં;
પંચ ય નરયા ક્રમસો, ચુલસી લક્ખાઈં સત્તસુ વિ. ૨૧૫

તેરિક્કારસ નવ સગ, પણુ તિન્નિગ પયર સવ્વિગુણુવન્ના;
સીમંતાઇ અપ્પઈ, ઠાણું તા ઇંદિયા મજ્ઝે ૨૧૬

તેહિતો દિસિ વિદિસિં, વિણિગ્ગયા અટ્ઠનિરય આવલીયા;
પઢમે પયરે દિસિ ગુણ,-વન્ન વિદિસાસુ અડયાલા. ૨૧૭

બીયાઇસુ પયરેસુ, ઇગ ઈગ હિણા ઉ હુન્તિ પંતીઓ;
જા સત્તમી મહી પયરે, દિસિ ઈક્કિક્કો વિદિસિ નત્થિ. ૨૧૮

ઈટ્ઠ પયરેગ દિસિ, સંખ અડગુણા ચઉવિણા સઇંગસંખા;
જહ સીમંતય પયરે, એગુણનઉયા સયા તિન્નિ. ૨૧૯

અપયટ્ઠાણે પંચ ઉ, પઢમો મુહ-મંતિમો હવઇ ભૂમી;
મુહભૂમી સમાસદ્ધં, પયરગુણું હોઇ સવ્વધણું. ૨૨૦

છન્નવઇ સય તિવન્ના, સત્તસુ પુઢવીસુ આવલી નિરયા;
સેસ તિયાસી લક્ખા, તિસય સિયાલા નવઇ સહસા. ૨૨૧

તિ સહસ્સુચ્ચા સુવ્વે, સંખ-મસંખિજ્જ વિવત્થડાયામા;
પણુયાલ લક્ખ સીમંતએ ય લક્ખં અપઈટ્ઠાણે. ૨૨૨

છસુ હિટ્ઠોવરિ જોયણ, સહસ્સ બાવન્ન સડ્ઢ ચરિમાએ;
પુઢવીએ નરય રહિયં, નરયા સેસંમિ સવ્વાસુ. ૨૨૩

બિસહસ્સૂણા પુઢવી, તિસહસ ગુણિએહિં નિયય પયરેહિં;
ઉણા રુવૂણ નિય પયર, ભાઇયા પત્થડંતરયં. ૨૨૪

પઉણટ્ઠ ધણુ છ અંગુલ, રયણાએ દેહમાણુ-મુક્કોસં;
સેસાસુ દુગુણ દુગુણું, પણુ ધણુ સય જાવ ચરમાએ. ૨૨૫

રયણાએ પઢમ પયરે, હત્થતિય દેહમાણુ–મણુપયરં;
છપ્પન્નં ગુલસડ્ઢા, વુડ્ઢી જા તેરસે પુન્નં. ૨૨૬

જં દેહ પમાણુ ઉવરિમાએ, પુઢવીઈ અંતિમે પયરે;
તં ચિય હિટ્ઠિમ પુઢવી, પઢમ પયરંમિ બોધવ્વં. ૨૨૭

તં ચેગુણગ સગ પયર, ભઈયં બીયાઇ પયર વુડ્ઢિ ભવે;
તિકર તિ અંગુલ કરસત્ત, અંગુલા સડ્ઢિ ગુણવીસં. ૨૨૮

પણુ ધણુ અંગુલ વીસં, પનરસ ધણુ દુન્નિ હત્થ સડ્ઢા ય;
બાસટ્ઠિ ધણુહ સડ્ઢા, પણુ પુઢવી પયર વુડ્ઢિ ઇમા. ૨૨૯

ઇઅ સાહાવિય દેહો, ઉત્તર વેઉવ્વિઓ ય તદ્દુગુણો;
દુવિહોવિ જહન્ન કમા, અંગુલ અસંખ સંખંસો. ૨૩૦

સત્તસુ ચઉવીસ મુહૂ, સગ પન્નર દિણેગ દુ ચઉ છમ્માસા;
ઉવવાય ચવણ વિરહો, ઓહે બારસમુહુત્ત ગુરુ ૨૩૧

લહુઓ દુહાવિ સમઓ, સંખા પુણ સુર સમા મુણેયવ્વા;
સંખાઉ પજ્જત્ત પણિંદિ, તિરિ નરા જંતિ નરએસુ. ૨૩૨

મિચ્છદ્દિટ્ઠિ મહારંભ, પરિગ્ગહો તિવ્વકોહ નિસ્સીલો;
નરયાઉઅં નિબંધઇ, પાવમઈ રૂદ્દ પરિણામો. ૨૩૩

અસન્નિ સરિસિવ પક્ખી, સીહ ઉરગિત્થિ જન્તિ જા છટ્ઠિં;
કમસો ઉક્કોસેણું, સત્તમ પુઢવિં મણુય મચ્છા. ૨૩૪

વાલા દાઢી પક્ખી, જલયર નરયા–ગયા ઉ અઇકૂરા;
જંતિ પુણો નરએસુ, બાહુલ્લેણું ન ઉણુ નિયમો. ૨૩૫

દો પઢમ પુઢવિ ગમણું, છેવટ્ઠે કીલિયાઈ સંઘયણે;
ઇક્કિક્ક પુઢવી વુડ્ઢી, આઇ તિલેસ્સાઉ નરએસું. ૨૩૬

દુસુ કાઊ તઇયાએ, કાઊ નીલાય નીલ પંકાએ;
ધૂમાએ નીલ કિણ્હા, દુસુ કિણ્હા હુન્તિ લેસ્સાઓ. ૨૩૭

સુર-નારયાણુ તાએા, દવ્વ લેસા અવટ્ઠિઆ ભણિયા;
ભાવ પરાવત્તીએ, પુણ એસિં હુન્તિ છલ્લેસા. ૨૩૮

નિરઉવટ્ટા ગબ્ભય, પજ્જત્ત સંખાઉ લદ્ધિ એએસિં;
ચક્કિ હરિ જુઅલ અરિહા,
જિણુ જઈ દિસિ સમ્મ પુહવિ કમા. ૨૩૯

રયણાએ એાહિ ગાઉઅ, ચત્તારિ અદ્ધટ્ઠ ગુરૂ લહુ કમેણુ;
પઈ પુઢવિ ગાઉયદ્ધં, હાયઇ જા સત્તમિ ઈગદ્ધં. ૨૪૦

ગબ્ભ નર તિ પલિયાઉ, તિ ગાઉ ઉક્કોસ તે જહન્નેણું;
મુચ્છિમ દુહાવિ અંતમુહૂ, અંગુલ અસંખ ભાગતણૂ. ૨૪૧

બારસ મુહુત્ત ગબ્ભે, ઈયરે ચઉવીસ વિરહ ઉક્કોસો;
જમ્મ-મરણેસુ સમએા, જહન્ન સંખા સુર સમાણા. ૨૪૨

સત્તમિ મહિ નેરઇએ, તેઉ વાઉ અસંખ નર તિરિએ;
મુત્તૂગુ, સેસ જીવા, ઉપ્પજ્જંતિ નરભવંમિ. ૨૪૩

સુર નેરઇએહિં ચિય, હવંતિ હરિ અરિહ ચક્કિ બલદેવા;
ચઉવિહ સુર ચક્કિ બલા, વેમાણિય હુન્તિ હરિ અરિહા. ૨૪૪

હરિણેા મણુસ્સ રયણાઈં, હુન્તિ નાણુત્તરેહિં દેવેહિં;
જહ સંભવ-મુવવાએા, હય ગય એગિંદિ રયણાણું. ૨૪૫

વામ પમાણું ચક્કં, છત્તં દંડં દુહત્થયં ચમ્મં;
અત્તીમ ગુલ ખગ્ગેા, સુવન્નકાગિણિ ચઉરંગુલિયા. ૨૪૬

ચઉરંગુલેા દુ અંગુલ,–પિહુલેા ય મણિ પુરેાહિ ગય તુરયા;
સેણાવઈ ગાહાવઈ, વદ્ધ ઈત્થી ચક્કિ રયણાઈં ૨૪૭

ચક્કં ધણુહં ખગ્ગેા, મણી ગયા તહય હેાઈ વણમાલા;
સંખેા સત્ત ઈમાઈં, રયણાઈં વાસુદેવસ્સ. ૨૪૮

સંખ નરા ચઉસુ ગઈસુ, જંતિ પંચસુવિ પઢમ સંઘયણે;
ઈગ દુ તિ જા અટ્ઠસયં, ઇગસમએ જંતિ તે સિદ્ધિ. ૨૪૯

વીસિત્થિ દસ નપુંસગ, પુરિસ-દ્વસયં તુ એગસમએણું;
સિજ્ઝઈ ગિહિ અન્ન સલિંગ, ચઉ દસ અટ્ઠાહિય સયંચ. ૨૫૦

ગુરૂલહુ મજ્ઝિમ દો ચઉ, અટ્ઠસયં ઉડ્ઢહો તિરિયલોએ;
ચઉ બાવીસ-દ્વસયં, દુ સમુદ્દે તિન્નિ સેસ જલે. ૨૫૧

નરય તિરિયા-ગયા દસ, નરદેવ ગઈઉ વીસ અટ્ઠસયં;
દસ રયણા સક્કર વાલુયાઉ, ચઉ પંક ભૂ દગએ. ૨૫૨

છચ્ચ વણસ્સઈ દસ તિરિ, તિરિત્થી દસ મણુય વીસ નારીએ;
અસુરાઇ વંતરા દસ, પણ તદેવિઉ પત્તેયં. ૨૫૩

જોઈ દસ દેવિ વીસં, વેમાણિય-દ્વસય વીસ દેવીએ;
તહ પુંવેએહિતો, પુરિસો હોઊણ અટ્ઠસયં. ૨૫૪

સેસટ્ઠ ભંગએસુ, દસ દસ સિજ્ઝન્તિ એગ સમએણું;
વિરહો છમાસ ગુરૂએ, લહુ સમએ ચવણુમિહ નત્થિ. ૨૫૫

અડ સગ છ પંચ ચઉ તિન્નિ, દુન્નિ ઇક્કો ય સિજ્ઝમાણેસુ;
બત્તીસાઈસુ સમયા, નિરંતરં અંત્તરં ઉવરિં. ૨૫૬

બત્તીસા અડયાલા, સટ્ઠી બાવત્તરી ય બોધવ્વા;
ચુલસીઈ છન્નવઈ, દુરહિય-મટ્ઠુત્તર સયં ચ. ૨૫૭

પણયાલ લક્ખ જોયણ, વિક્ખંભા સિદ્ધસિલ ફલિહવિમલા;
તદુવરિગ જોયણંતે, લોગંતો તત્થ સિદ્ધ-ઠિઈ. ૨૫૮

બાવીસ સગતિ દસ વાસ, સહસ ગણિતિન્નિ બેઇં દિયાઈસુ;
બારસ વાસુણ પણ દિણ, છમ્માસતિ પલિય ઠિઇજિટ્ઠા. ૨૫૯

સણ્હા ય સુદ્ધ વાલુય, મણોસિલા સક્કરાય ખર પુઢવી;
ઈગ બાર ચઉદ સોલસ, અટ્ઠારસ બાવીસ સમ સહસા. ૨૬૦

ગબ્ભ ભુય જલયરો–ભય, ગબ્ભોરગ પુવ્વ કોડિ ઉક્કોસા;
ગબ્ભ ચઉપ્પય પક્ખિસુ, તિપલિય પલિયા અસંખ સો. ૨૬૧
પુવ્વસ્સ ઉ પરિમાણું, સયરિં ખલુ વાસ કોડિ લક્ખાઓ;
છપ્પન્ન ચ સહસ્સા, બોધવ્વા, વાસ કોડીણું. ૨૬૨
સમુચ્છિ પણિંદિ થલ ખયર, ઉરગ ભુયગ જિદ્દિઇ કમસો;
વાસ સહસ્સા ચુલસી, બિસત્તરિ તિપન્ન બાયાલા. ૨૬૩
એસા પુઢવાઇણું, ભવઠિઇ સંપયં તુ કાયઠિઇ;
ચઉ એગિંદિસુ લોયા, ઉસ્સપ્પિણિઓ અસંખિજ્જા. ૨૬૪
તાઓ વણુંમિ અણુંતા, સંખિજ્જા વાસ સહસ વિગલેસુ;
પંચિંદિ તિરિ નરેસુ. સત્તટ્ઠ ભવા ઉ ઉક્કોસા. ૨૬૫
સવ્વેસિંપિ જહન્ના, અંતમુહુત્તં ભવે ય કાયે ય;
જોયણ સહસ્સ–મહિયં, એગિંદિય દેહ–મુક્કોસં. ૨૬૬
બિ તિ ચઉરિંદિ સરીરં, બારસ જોયણ તિકોસ ચઉકોસં;
જોયણ સહસ પણિંદિય, ઓહે વુચ્છં વિસેસ તુ. ૨૬૭
અંગુલ અસંખ ભાગો, સુહુમ નિગોઓ અસંખ ગુણવાઉ;
તો અગણિ તઓ આઉ, નત્તો સુહુમા ભવે પુઢવી ૨૬૮
તો બાયર વાઉ ગણી, આઉ પુઢવી નિગોય અણુક્કમસો;
પત્તેબવણ સરીરં, અહિયં જોયણ સહસ્સં તુ. ૨૬૯
ઉસ્સેહંગુલ જોયણ, સહસ્સમાણે જલાસએ નેયં;
તં વલ્લિ પઉમ પમુહં, અઓ પરં પુઢવીરુવં તુ. ૨૭૦
બારસ જોયણ સંખો, તિકોસ ગુમ્મીય જોયણું ભમરો;
મુચ્છિમ ચઉપય ભુય, ગુરગગાઉ–ધણુ–જોયણ–પુહુત્તં. ૨૭૧
ગબ્ભ ચઉપ્પય છગ્ગાઉયાઇ ભુયગાઉ ગાઉય પુહુત્તં;
જોયણ સહસ્સ–મુરગા, મચ્છા ઉભયે વિ ય સહસ્સં. ૨૭૨

પક્ખિ દુગ ધણુ પુહુત્તં, સવ્વાણું જુલ અસંખ ભાગ લહૂ;
વિરહો વિગલાસન્નીણું, જમ્મ મરણેસુ અંતમુહૂ ૨૭૩

ગબ્ભે મુહુત્ત બારસ, ગુરૂએ લહુ સમય સંખ સુર તુલ્લા;
અણુસમય-મસંખિજ્જા, એગિંદિય હુંતિ ય ચવંતિ ૨૭૪

વવકાઇએ અણુંતા, ઇક્કિક્કાએ વિ જં નિગોયાએ;
નિચ્ચ-મસંખો ભાગો, અણુંત જીવો ચયઈ એઇ. ૨૭૫

ગોલા ય અસંખિજ્જા, અસંખ નિગોયએ હવઇ ગોલો;
ઇક્કિક્કંમિ નિગોએ, અણુંત જીવા મુણેયવ્વા. ૨૭૬

અત્થિ અણંતા જીવા, જેહિં ન પત્તો તસાઈ પરિણામો;
ઉપ્પજ્જંતિ ચયંતિ ય, પુણો વિ તત્થેવ તત્થેવ. ૨૭૭

સવ્વોવિ કિસલિઓ ખલુ, ઉગ્ગમમાણો અણુંતઓ ભણિઓ;
સો ચેવ વિવડ્ઢન્તો, હોઇ પરિત્તો અણુંતો વા. ૨૭૮

જયા મોહોદઓ તિવ્વો, અન્નાણું ખુ મહબ્ભયં;
પેલવં વેયણીયં, તુ તયા એગિંદિયત્તણું. ૨૭૯

તિરિએસુ જંતિ સંખાઉ, તિરિ નરા જા દુકપ્પ દેવાએ;
પજ્જત્ત સંખ ગબ્ભય, બાયર ભૂ દગ પરિત્તેસુ. ૨૮૦

તો સહસ્સારંત સુરા, નિરયા પજ્જત્ત સંખ ગબ્ભેસુ;
સંખ પણિંદિય તિરિયા, મરિઉં ચઉસુવિ ગઇસુ જન્તિ. ૨૮૧

થાવર વિગલા નિયમા, સંખાઉ ય તિરિ નરેસુ ગચ્છન્તિ;
વિગલા લબ્ભિજ્જ વિરઈં, સમ્મ પિ ન તેઉવાઉ ચુયા. ૨૮૨

પુઢવી દગ પરિત્તવણા, બાયર પજ્જત્ત હુન્તિ ચઉલેસા;
ગબ્ભય તિરિય નરાણું, છલ્લેસા તિન્નિ સેસાણું. ૨૮૩

અંતમુહુત્તંમિ ગએ, અંતમુહુત્તંમિ સેસએ ચેવ;
લેસાહિ પરિણયાહિં, જીવા વચ્ચંતિ પરલોયં. ૨૮૪

તિરિ નર આજામિ ભવ, લેસ્સાએ અઇગયે સુરા નિરયા;
પુવ્વ ભવ લેસ્સ સેસે, અંતમુહુત્તે મરણમિતિ. ૨૮૫

અંતમુહુત્ત ઠિઇઓ, તિરિય નરાણું હવન્તિ લેસ્સાઓ;
ચરિમા નરાણ પુણ નવ, વાસૂણા પુવ્વકોડી વિ. ૨૮૬

તિરિયાણ વિ ઠિઇપમુહું, ભણિય-મસેસંપિ સંપઇ વુચ્છં;
અભિહિય દ્વાર-ખ્ભહિયં, ચઉગઇ જીવાણ સામન્નં. ૨૮૭

દેવા અસંખ નર તિરિ, ઇત્થી પુવેય ગબ્ભ નર તિરિયા;
સંખાઉયા તિ વેયા, નપુંસગા નારયાઈઆ. ૨૮૮

આયંગુલેણ વત્થું, સરીર-મુસ્સેહ-અંગુલેણ તહા;
નગ-પુઢવિ-વિમાણાઈં, મિણસુ પમાણું-ગુલેણ તુ. ૨૮૯

સત્થેણ સુતિક્ખેણ વિ, છિત્તું ભિત્તું ચ જં કિર ન સક્કા;
તં પરમાણું સિદ્ધા, વયંતિ આઈં પમાણાણું. ૨૯૦

પરમાણુ તસરેણુ રહરેણુ વાલઅગ્ગ લિક્ખા ય;
જૂય જવો અટ્ઠગુણો, કમેણ ઉસ્સેહ-અંગુલયં. ૨૯૧

અંગુલ છક્કં પાઓ, સો દુગુણ વિહત્થિ સા દુગુણ હત્થો;
ચઉહત્થં ધણુ દુસહસ, કોસો તે જોયણું ચઉરો. ૨૯૨

ચઉસયગુણું પમાણં, ગુલ મુસ્સેહં-ગુલાઉ બોધવ્વં;
ઉસ્સેહં-ગુલ દુગુણું, વીરસ્સાયં-ગુલં ભણિયં. ૨૯૩

પુઢવાઈસુ પત્તેયં, સગ વણ પત્તેય ણુંત દસ ચઉદ્દ;
વિગલે દુદુ સુર નારય, તિરિ ચઉ ચઉ ચઉદ્દસ નરેસુ. ૨૯૪

એગિંદિએસુ પંચસુ, બાર સગ તિ સત્ત અટ્ઠવીસા ય;
વિગલેસુ સત્ત અડ નવ, જલ ખહ ચઉપય ઉરગ ભુયગે. ૨૯૫

અદ્ધ તેરસ બારસ, દસ દસ નવગં નરામરે નિરએ;
બારસ છવ્વીસ પણુવીસ, હુન્તિ કુલ કોડિ લક્ખાઇં ૨૯૬
ઇગ કોડિ સત્ત નવઈ, લક્ખા સટ્ઠા કુલાણુ કોડીણું;
સંવુડજોણિ સુરેગિદ્ધિ, નારયા વિયડ વિગલ ગબ્ભુભયા. ૨૯૭
અચિત્ત જોણિ સુર નિરય, મીસ ગબ્ભે તિભેય સેસાણું;
સી ઉસિણુ નિરય સુર ગબ્ભ, મીસ તે ઉસિણુ સેસ તિહા. ૨૯૮
હયગબ્ભ સંખવત્તા, જોણી કુમુન્નયાઈ જાયંતિ;
અરિહ હરિ ચક્કિરામા, વસી પત્તાઈ સેસ નરા. ૨૯૯
આઉસ્સ બંધ કાલો, અબાહકાલો ય અંતસમઓ ય;
અપવત્તાણુ-ણુપવત્તાણુ, ઉવક્કમ-ણુવક્કમ ભણિયા. ૩૦૦
બંધન્તિ દેવ નારય, અસંખ નર તિરિ છમાસ સેસાઉ;
પરભવિયાઉ સેસા, નિરુવક્કમ તિભાગ સેસાઉ. ૩૦૧
સોવક્કમાઉયા પુણ, સેસ તિભાગે અહવ નવમ ભાગે;
સત્તાવીસઇમે વા, અંતમુહુત્તં-તિમે વા વિ. ૩૦૨
જઇમે ભાગે બંધો, આઉસ્સ ભવે અબાહ કાલો સો;
અંતે ઉજ્જુગઈ ઇગ, સમય વક્ક ચઉ પંચ સમયં તા. ૩૦૩
ઉજ્જુગઈ પઢમ સમએ, પરભવિયં આઉયં તહા હારો;
ઉજ્જુગઈ પઢમ સમએ, પરભવિયાઉં ઉદય-મેઈ. ૩૦૪
ઇગ દુ તિ ચઉ વક્કાસુ, દુગાઇસમએસુ પરભવાહારો;
દુગ વક્કાઇસુ સમયા, ઇગ દો તિન્નય અણાહારા. ૩૦૫
બહુકાલ વેયણિજ્જં, કમ્મં અપ્પેણ જમિહ કાલેણું;
વેઇજ્જઇ જુગવં ચિય, ઉઇન્ન સવ્વ-પએસગ્ગં. ૩૦૬
અપવત્તણિજ્જ-મેયં, આઉં અહવા અસેસ-કમ્મંપિ;
બંધ સમએ વિ બદ્ધં, સિઢિલં ચિયં તંજહા જોગં. ૩૦૭

જં પુણ ગાઢ નિકાયણ, બંધેણું પુવ્વમેવ કિલ બદ્ધં;
તં હોઈ અણુપવત્તણ, જુગ્ગં કમ વેયણિજ્જ ફલં. ૩૦૮

ઉત્તમ ચરમ સરીરા, સુર નેરઇયા અસંખ નર તિરિયા;
હુન્તિ નિરુવક્કમાએો, દુહાવિ સેસા મુણેયવ્યા. ૩૦૯

જેણાઉ-મુવક્કમિજ્જઈ, અપ્પ સમુત્થેણ ઇયર જેણાવિ;
સેા અજ્જવસાણાઇ, ઉવક્કમ-ણુવક્કમેા ઇયરેા. ૩૧૦

અજ્જવસાણ નિમિત્તે, આહારે વેયણા પરાઘાએ;
ફાસે આણાપાણૂ, સત્તવિહું ઝિજ્જએ આઉં. ૩૧૧

આહાર સરીર ઇંદ્રિય, પજ્જત્તી આણુ પાણુ ભાસ મણે;
ચઉ પંચ પંચ છપ્પિપય, ઇગ વિગલા-સન્નિ સન્નીણું. ૩૧૨

આહાર સરીર ઈંદ્રિય, ઊસાસા વઊ મણેા-ભિનિવ્વત્તી;
હોઈ જએા દલિયાઊ, કરણું પઈ સાઉ પજ્જત્તી. ૩૧૩

પણિંદિય તિબલૂસા,-સાઊ દસપાણ ચઉ છ સગ અટ્ઠ;
ઇગદુતિ ચઊરિંદ્રીણું, અસન્નિસન્નીણ નવ દસ ય. ૩૧૪

સંખિત્તા સંઘયણી, ગુરુતર સંઘયણિ મજ્ઝએા એસા;
સિર સિરિ ચંદ મણિ દેણુ, નિમ્મિયા અપ્પ પઢણટ્ઠા. ૩૧૫

સંખિત્તયરી ઉ ઈમા, સરીર-મેાગાહણા ય સંઘયણા;
સન્ના સંઠાણ કસાય, લેસિંદિય દુ સમુગ્ઘાયા. ૩૧૬

દિટ્ઠી દંસણ નાણે, જેગુ-વએાગેા-વવાય ચવણ ઠિઈ;
પજ્જત્તિ કિમાહારે, સન્નિ ગઈ આગઈ વેએ. ૩૧૭

મલહારિ હેમ સૂરીણ, સીસ લેસેણ વિરઇયં સમ્મં;
સંઘયણિ રયણ-મેયં, નંદઉ જા વીરજિણ તિત્થં. ૩૧૮

બૃહત્સંગ્રહણી અને ઉપયોગી પ્રક્ષેપ ગાથાઓ

પંચ સયા બાવીસા, તિન્નવ વસયા ઉ હુંતિ છપ્પન્ના;
તિન્નિ સયા અડયાલા, સણંકુમારસ્સ વટ્ટાઇ. ૧

સત્તરિસયમણુણું, તિન્નેવ સયા હવન્તિ છપ્પન્ના;
તિન્નિ સયા અડયાલા, વટ્ટાઈ માહિંદ સગ્ગસ્સ. ૨

ચોવત્તરિ ચુલસીયા, છસુત્તરયા દુવે દુવે સયાઓ;
કપ્પંમિ બંભલોએ, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૩

તિ નઉય ચેવ સયં, દ્વે ચેવ સયા સયં ચ બાણુઉયં;
કપ્પમિ લંતગંમિ, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૪

અટ્ઠાવીસં ચ સયં, છત્તીસ-સયં સયં ચ બત્તીસં;
કપ્પંમિ મહાસુક્કે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૫

અટ્ઠુત્તરસય સોલસ,-સય પુણુ અટ્ઠુત્તરં સયં પુણ્ણું;
કપ્પમિ સહસ્સારે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૬

અડસીઈ બાણઉઇ, અટ્ઠાસીઇ ય હોઈ બોધવ્વા;
આણય-પાણય કપ્પે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૭

ચઉસટ્ઠી બાવત્તરિ, અડસટ્ઠી ચેવ હોઈ નાયવ્વા;
આરણ અચ્ચુય કપ્પે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૮

પણતીસા ચત્તાલા, છત્તીસા હેટ્ઠિમંમિ ગેવિજ્જે;
તેવીસા અટ્ઠાવીસા, ચોવીસા ચેવ મજ્ઝિમએ. ૯

ઈક્કારસ સોલસ, બારસેવ ગેવિજ્જે ઉવરિમે હુંતિ;
એક્કં વટ્ટા તંસા, ચઉરો ય અણુત્તર વિમાણે. ૧૦

અચ્ચિ તહાચ્ચિમાલી, વઇરોયણુ પભંકર ય ચંદાભં;
સુરાભં સુપ્પાભં, સુપઇટ્ઠાભં ચ રિટ્ઠાભં. ૧૧

સારસ્સય-માઇચ્ચા, વણ્હી વરૂણા ય ગદ્દતોયા ય;
તુસિયા અવ્વાબાહા, અગ્ગિ તહ ચેવ રિટ્ઠા ય. ૧૨

નાણસ્સ કેવલીણું ધમ્માયરિયસ્સ સવ્વસાહૂણું;
માઇ અવણણુવાઇ, કિબ્બિસિય ભાવણું કુણુઇ. ૧૩

કેાઉય ભૂઇકમ્મે, પસિણાપસિણે નિમિત્તમાજીવે;
ઇડ્ઢિ રસ સાય ગરૂએા, અભિએાગં ભાવણું કુણુઈ. ૧૪

તેસીયા પંચસયા, ઇક્કારસ ચેવ જોયણ સહસ્સા;
રયણાએ પત્થડંતર, મેગેા ચિય જોયણ તિભાગેા. ૧૫

સત્તાણુવઇ સયાઇં, બીયાએ પત્થડંતરં હેાઇ;
પણુ હત્તરિ તિન્નિ સયા, બારસ સહસ્સ તઇયાએ. ૧૬

છાવટ્ઠિ સયં સેાલસ, સહસ્સ એગેા ય દો વિભાગાઇ;
અટ્ઠાઇજ્જ સયાઇં, પણુવીસ સહસ્સ ઘૂમાએ. ૧૭

બાવન્ન સહસ્સાઇં, પંચેવ હવ તિ જોયણુ સયાઇં;
પત્થડમંતર-મેયં, છટ્ઠી પુઢવીએ નેચ્ચવં. ૧૮

સીમંતએા ત્થ પઢમેા, બીએા પુણુ રેારૂયત્તિ નામેણુ;
રંભેા (ભંતેા) ય તત્થ તઇએા, હેાઇ ચઉત્થેાય ઉબ્ભંતેા. ૧૯

સભંત-મસંભંતેા, વિબ્ભંતેા ચેવ સત્તમેા નિરએા;
ઉમએા ભંતેા (તત્તો) પુણુ, નવમેા સીએાત્તિ નાયવ્વેા. ૨૦

વક્કંત-મવક્કંતેા, વિકલેા (વિક્કંતેા) તહ ચેવ રેારૂએા નિરએા;
પઢમાએ પુઢવીએ, ઇંદિયા એએ બેાધવ્વા. ૨૧

થણિએ થણુએ ય તહા, મણુએ ચ (વ)ણુએ ય હેાઇ નાયવ્વેા;
ઘટ્ટે તહ સંઘટ્ટે, જિબ્ભે અવજિબ્ભએ ચેવ. ૨૨

લોલે લોલાવત્તે, તહેવ ઘણુલોલુએ ય બોધવ્વે;
બીયાએ પુઢવીએ, ઈક્કારસ ઇંદયા એએ. ૨૩

તત્તો તવિઓ તવણો, તાવણો પંચમો ય નિદ્દડ્ઢો (નિદ્દાહો);
છટ્ઠો પુણ પજ્જલિઓ, ઉપ્પજ્જલિઓ ય સત્તમઓ. ૨૪

સંજલિઓ અટ્ઠમઓ, સંપજ્જલિઓ ય નવમઓ ભણિઓ;
તઈયાએ પુઢવીએ, નવ ઇંદય નારયા એએ. ૨૫

આરે તારે મારે, વચ્ચે તમએ ય હોઈ નાયવ્વે;
ખાડખડે ખડ ખડે, ઇંદય નરયા ય ચઉત્થીએ. ૨૬

ખાએ તમએય તહા, ઊસે ઉ અંધએ ય તહા તિમિસે;
ઇય પંચમી પુઢવીએ, પંચ નિરય ઇંદિયા હુંતિ. ૨૭

હિણુ વદ્દલ લલ્લકે, તિન્નિ નિરય ઇંદયા ય છટ્ઠીએ;
એગો ય સત્તમાએ, અપઇટ્ઠાણો ઊ નામેણું. ૨૮

શ્રી લઘુ ક્ષેત્રસમાસ પ્રકરણ મૂળ

વીરં જયસેહરપય,–પઇટ્ઠિઅં પણમિઊણ સુગુરૂં ચ;
મંદુ ત્તિ સસરણટ્ઠા, ખિત્તવિઆરાડણુ–મુંછામિ. ૧

તિરિએગરજ્જુખિત્તે, અસંખ–દ્વીવોદહીઉ તે સવ્વે;
ઉદ્ધારપલિઅ–પણવીસ, કોડાકોડી–સમયતુલ્લા. ૨

કુરૂ–સગદિણુવિ–અંગુલ, રોમે સગવાર-વિહિઅ-અડખંડે;
બાવન્નસયં સહસ્સા, સગનઉઇ વીસલકૂખાણૂ ૩

તે થૂલા પહલે વિ હુ, સંખિજ્જા ચેવ હુંતિ સવ્વેડવિ;
તે ઇક્કિક્ક અસંખે, સુહુમે ખંડે પકપ્પેહ. ૪

સુહુમાણુ-નિચિઅ-ઉસ્સેહું,-ગુલ-ચઉક્કોસ-પલ્લિ-ઘણુવટ્ટે;
પઈસમય-મણુગ્ગહ, નિટ્ઠિઅમ્મિ ઉદ્ધારપલિઉ ત્તિ. ૫

પઢમો જંબૂ બીઓ, ધાયઇસંડો અ પુક્ખરો તઇઓ;
વારૂણિવરો ચઉત્થો, ખીરવરો પંચમો દ્વીવો. ૬

ઘયવરદ્વીવો છટ્ઠો, ઇક્ખુરસો સત્તમો અ અટ્ઠમઓ;
નંદીસરો અ અરૂણો, નવમો ઇચ્ચાઇઅસંખિજ્જા. ૭

સુપસત્થ-વત્થુનામા, તિપડોઆરા તહાડરૂણાઈઆ;
ઇગનામેડવિ અસંખા, જીવ ય સૂરાવભાસ ત્તિ. ૮

તત્તો દેવે નાગે, જક્ખે ભૂએઅ સસંભુરમણે અ;
એએ પંચ વિ દ્વીવા, ઇગેગનામા મુણેઅવ્વા. ૯

પઢમે લવણો બીએ, કાલોદહિ સેસએસુ સવ્વેસુ;
દ્વીવસમ-નામયા જા, સયંભુરમણોદહી ચરમો. ૧૦

બીઓ તઇઓ ચરમો, ઉદગરસા પઢમ-ચઉત્થ-પંચમગા;
છટ્ઠોડવિ સનામરસા, ઇક્ખુરસા સેસ-જલનિહિણો. ૧૧

જંબુદ્વીવ પમાણું,-ગુલ-જોઅણ-લક્ખ-વટ્ટ-વિક્ખંભો;
લવણાઈઆ સેસા, વલયાભા દુગુણદુગુણા ય. ૧૨

વયરામઇહિં નિઅનિઅ, દ્વીવોદહિ-મજ્જ-ગણિઅ-મૂલાહિં;
અટ્ઠહુચ્ચાહિ બારસ, ચઉ-મૂલે-ઉવરિ-રૂંદાહિં. ૧૩

વિત્થાર-દુગ-વિસેસો, ઉસ્સેહ-વિભત્ત-ખએ ચએ હોઇ;
ઇઅ ચૂલાગિરિકૂડાઈ, તુલ્લ વિક્ખંભ-કરણાહિ. ૧૪

ગાઉદુગુચ્ચાઇ તયટ્ઠ, ભાગ-રૂંદાઈ પઉમવેઇએ;
દ્વેસૂણ દુજોઅણ-વર,-વણાઈ પરિમંડિઅ-સિરાહિં. ૧૫

વેઇસમેણ મહયા, ગવક્ખ-કડએણ સંપરિત્તાહિ;
અટ્ઠારસૂણ-ચઉભૂત, પરિહિ-દારંતરાહિં ચ. ૧૬

અટ્ઠુચ્ચ-ચઉસુવિત્થર,-દુપાસ-સક્કોસ-કુડ્ડદારાહિં;
પુવ્વાઇ-મહરિદ્ધિઅ-દેવ, દ્વાર-વિજયાઇ-નામાહિં. ૧૭

નાણામણિમય-દેહલિ,-કવાડ-પરિઘાઇ-દ્વાર-સોહાહિં;
જગઇહિં તે સવ્વે, દીવોદહિણો પરિક્ખિત્તા. ૧૮

વરત્તિણ-તોરણ-જઅય, છત્ત-વાવિ-પાસાય-સેલ-સિલવટ્ટે;
વેઇવણે વરમંડવ,-ગિહાસણેસું રમંતિ સુરા. ૧૯

ઇહ અહિગારો જેસિં, સુરાણ દેવીણ તાણમુપ્પત્તી;
નિઅદીવોદહિનામે, અસંખઈમે સનયરીસુ. ૨૦

જંબૂદીવો છહિં કુલગિરિહિં, સત્તહિં તહેવ વાસેહિં;
પુવ્વાવર-દીહેહિં, પરિચ્છિન્નો તે ઇમે ક્રમસો. ૨૧

હિમવંસિહરી મહહિમવ,-રુપ્પિનિસઢો અ નીલવંતો અ;
બાહિરઓ દુદુ ગિરિણો, ઉભાઓ વિ સવેઇઆ સવ્વે. ૨૨

ભરહેરવય ત્તિ દુગં, દુગં ચ હેમવય-રણ્ણવયરૂવં;
હરિવાસ-રમ્મય-દુગં, મજ્જિ વિદે હુ ત્તિ સગ વાસા. ૨૩

દો દીહા ચઉ વટ્ટા, વેઅઢ્ઢા ખિત્ત-છક્ક-મજ્જમ્મિ;
મેરૂ વિદેહમજ્ઝે, પમાણમિત્તો કુલગિરીણં. ૨૪

ઈગ દો ચઉ સય ઉચ્ચા, કણગમયા કણગરાયયા ક્રમસો;
તવણિજ્જ સુવેરૂલિઆ, બહિ-મજ્ઝ-ભિંતરા દો દો. ૨૫

દુગ અડ દુતીસઅંકા, લક્ખણુણા કમેણ નઉઅસયભઇઆ;
મૂલોવરિ સમરૂવં, વિત્થારં ભિંતિ જુઅલતિગે. ૨૬

બાવન્ન-હિઓ સહસો, બાર કલા બાહિરાણ વિત્થારો;
મજ્જિમગાણ દસુત્તર,-બાયાલસયા દસ કલાયં. ૨૭

અબ્ભિંતરાણ દુકલા, સોલસહસ્સ-ડસયા સબાયાલા;
ચઉચત્તસહસ દો સય, દસુત્તરા દસ કલા સવ્વે. ૨૮

ઈગ ચઉ સોલસ અંકા, પુવ્વુત્તવિહીઇ ખિત્તજુઅલતિગે;
વિત્થારં બિંતિ તહા, ચઉચટ્ઠિકે વિદેહસ્સ. ૨૯

પંચ સયા છવ્વીસા, છચ્ચ કલા ખિત્તપઢમજુઅલમ્મિ;
બીએ ઈગવીસસયા, પણુત્તરા પંચ ય કલા ય. ૩૦

ચુલસીસય ઇગવીસા, ઈક્કકલા તઈઅગે વિદેહિ પુણો;
તિત્તીસસહસ્સ છસય, ચુલસીઉઆ તહા કલા ચઉરો. ૩૧

પણપન્નસહસ સગ સય, ગુણનઉઆ નવ કલા સયલવાસા;
ગિરિ-ખિત્તંક-સમાસે, જોઅણુલક્ખં હવઈ પુણ્ણં. ૩૨

પન્નાસસુદ્ધ બાહિર,-ખિત્તે દલિઅમ્મિ દુસય અડતીસા;
તિન્નિ ય કલા ય એસો, ખંડચઉક્કસ્સ વિક્ખંભો. ૩૩

ગિરિઉવરિ સવેઇદ્દહા, ગિરિ-ઉચ્ચત્તાઉ દસગુણા દીહા;
દીહત્ત-અદ્ધરુંદા, સવ્વે દસ જોઅણુવ્વેહા. ૩૪

બહિ પઉમ-પુંડરીયા, મજ્ઝે તે ચેવ હુંતિ પહપુંવ્વા;
તેગચ્છિ-કેસરીઆ, અબ્ભિંતરિઆ કમેણેમુ. ૩૫

સિરિલચ્છી હિરિબુદ્ધી, ધીકિત્તી નામિયાઉ દેવીઓ;
ભવણવઇઓ પલિઓ,-વમાઉ વરકમલનિલયાઓ. ૩૬

જલુવરિ કોસદુગુચ્ચં, દહવિત્થર-પણસયંસ-વિત્થારં;
બાહલ્લ વિત્થરદ્ધં, કમલં દેવીણ મૂલિલ્લં. ૩૭

મૂલે કંદે નાલે, તં વયરા-રિટ્ઠ વેરુલિઅરૂવં;
જંબૂણયમજ્ઝ-તવણિજ્જ-મહિઅદલં રત્તકેસરિઅં. ૩૮

કમલદ્ધપાય-પિહુલુચ્ચ, કણુગમય-કણિણગોવરિં ભવણું;
અદ્ધેગકોસ-પિહુદીહ, ચઉદસય-ચાલ-ધણુહુચ્ચ. ૩૯

પચ્છિમદિસિ વિણુ ધણુપણ,–
સય ઉચ્ચ ઢાઇજ્જસય પિહુપવેસં;
દારતિગં ઇહ ભવણે, મજ્ઝે દહુદેવિ–સયણિજ્જં. ૪૦

તં મૂલકમલદ્ધપ્પમાણ, કમલાણ અડહિઅ–સએણું;
પરિખિત્તં તબ્ભવણેસુ, ભૂસણાઇણિ દેવીણું. ૪૧

મૂલપઉમાઉ પુવ્વિ, મહુયરિયાણું ચઉણ્હ ચઉ પઉમા;
અવરાઈ સત્ત પઉમા, અણિઆહિવઈણુ સત્તણહું ૪૨

વાયવ્વાઇસુ તિસુ સુરિ,–સામન્નસુરાણ ચઉસહસ પઉમા;
અટ્ઠ દસ બાર સહસા, અગ્ગેઆઇસુ તિપરિસાણું. ૪૩

ઇઅ બીઅપરિક્ખેવો, તઇયે ચઉસુ વિ દિસાસુ દેવીણું;
ચઉ ચઉ પઉમસહસ્સા, સોલસસહસ્સાડડયરક્ખાણું. ૪૪

અભિએાગાઈ તિવલએ, દુતીસ–ચત્તા–ડયાલ–લક્ખાઈં;
ઈગકોડિ વીસ લક્ખા, સડ્ઢા વીસં સયં સવ્વે.
(પન્નાસ સહસ્સ વીસસયં). ૪૫

પુવ્વાર–મેરુમુહં, દુસુ દારતિગં પિ સદિસિ દહમાણા;
અસિઇભાગપમાણું, સતોરણું નિગ્ગય–નઇઅં. ૪૬

જામુત્તર–દારદુગં, સેસેસુ દહેસુ તાણુ મેરુમુહા;
સદિસિ દહાસિઅભાગા તયદ્ધમાણા ય બાહિરિયા. ૪૭

ગંગા સિંધૂ રત્તા, રત્તવઇ બાહિરં નઇચઉક્કં;
બહિદહ–પુવ્વાવરદાર,–વિત્થરં વહઇ ગિરિસિહરે. ૪૮

પંચ સય ગંતુ નિઅગા–વત્તણકૂડાઉ બહિમુહં વલઇ;
પણસય–તેવીસેહિં, સહિઅ તિકલાહિં સિહરાઓ. ૪૯

નિવડઇ મગરમુહોવમ, વયરામય–જિબ્ભઆઇ–વયરતલે;
નિઅગે નિવાયકુંડે, મુત્તાવલિ–સમ–પ્પવાહેણુ. ૫૦

દહદાર વિત્થરાએો વિત્થર–પન્નાસભાગ–જહ્નાએો;
જહુત્તાએો ચઉગણુ, દીહાએો સવ્વજિણ્ભીએો. ૫૧

કુંડંતેા અડજોઅણ.–પિહુલેા જલઉવરિ કેાસદુગમુચ્ચેા;
વેઇજુએો નઇદ્વેવી–દીવેા દેહુદેવિ–સમભવણેા. ૫૨

જોઅણસટ્ઠિ–પિહુત્તા, સવાયછપ્પિહુલ–વેઇતિદુવારા;
એએ દસુંડ કુંડા, એવં અન્ને વિ નવરં તે. ૫૩

એસિં વિત્થારતિગં, પડુચ્ચસમ–દુગુણ–ચઉગુણ–દુગુણા;
ચઉસટ્ઠિ–સેાલ–ચઉ–દેા, કુંડા સવ્વેવિ ઇહ નવઈ. ૫૪

એઅં ચ નઇચિઉચ્છં, કુંડાએો બહિ–દુવાર–પરિવુઢં;
સગસહસ–નઈસમેઅં, વેઅઢ્ઢગિરિં પિ ભિદ્દેઇ. ૫૫

તત્તો બાહિરખિત્તદ્ધ,–મજ્ઝએો વલઈ પુવ્વઅવરમુહં;
નઈ–સત્તસહસ–સહિઅં, જગઈતલેણું ઉદહિમેઈ. ૫૬

ધુરિ કુંડ–દુવાર–સમા, પજ્જતે દસગુણાય પિહુલત્તે;
સવ્વત્થ મહનઈએો, વિત્થર–પન્નાસ–ભાગુંડા. ૫૭

પણખિત્ત–મહનઈએો, સદારદિસિ દહવિસુદ્ધ–ગિરિઅદ્ધં;
ગંતૂણ સન્નિભીહિં, નિઅનિઅકુંડેસુ નિવડંતિ. ૫૮

નિઅ–જિબ્ભિઅ–પિહુલત્તા, પણવીસંસેણ મુત્તુમજ્ઝગિરિ;
જામમુહા પુવ્વુદહિં, ઈઅરા અવરેાઅહિ–મુવિંતિ. ૫૯

હેમવઈ રેાહિઅંસા, રેાહિઆ ગંગદુગુણ–પરિવારા;
એરણ્ણવએ સુવણ્ણ,–રુપ્પકૂલાએો તાણુ સમા. ૬૦

હરિવાસે હરિકંતા, હરિસલિલા ગંગ–ચઉગુણ–નઈઆ;
એસિ સમા રમ્મયએ, નરકંતા નારિકંતા ય. ૬૧

સીએાઆ સીઆએો, મહાવિદેહમ્મિ તાસુ પત્તેયં;
નિવડઈ પણુલક્ખ દુતીસસહસ્સ અડતીસ નઇસલિલં. ૬૨

કુરુનઈ ચુલસીસહસ્સા, છચ્ચેવંતરનઈઓ પઈ વિજયં;
દો દો મહાનઈઓ, ચઉદ્દ-સહસ્સા ઉ પત્તેયં. ૬૩

અડસયરિ-મહનઈઓ, બારસ અંતરનઈઉ સેસાઓ;
પરિઅરનઈ ચઉદ્દસ, લક્ખા છપ્પન્ન સહસ્સા ય ૬૪

એગારડ નવકૂડા, કુલગિરિજુઅલત્તિગે વિ પત્તેઅં;
ઈઈ છપ્પન્ના ચઉ ચઉ, વક્ખારેસુ ત્તિ ચઉસટ્ઠી. ૬૫

સોમણસિ ગંધમાયણિ,
સગ સગ વિજ્જુપ્પભિ માલવંતિ પુણો;
અટ્ઠટ્ઠ સયલ તીસં, અડ નંદણિ અટ્ઠ કરિકૂડા. ૬૬

ઈઅ પણસયઉચ્ચ છાસટ્ઠિ-સય કુડા તેસુ દીહરગિરીણું;
પુવ્વ-નઈ-મેરુ-દ્વિસિ, અંતસિદ્ધકૂડેસુ જિણભવણા. ૬૭

તે સિરિગિહાઓ દોસય,-ગુણપ્પમાણા તહેવ તિદુવારા;
નવરં અડવીસાહિઅ,-સયગુણ-દારપ્પમાણમિહ. ૬૮

પણવીસં કોસસયં, સમચઉરસ-વિત્થડા દુગુણમુચ્ચા;
પાસાયા કૂડેસુ, પણસય ઉચ્ચેસુ સેસેસુ. ૬૯

બલ-હરિસહ-હરિકૂડા, નંદણવણિ માલવંતિ વિજ્જુપ્પભે;
ઇસાણુત્તરદાહિણ,-દિસાસુ સહસ્સુચ્ચ કણગમયા. ૭૦

વેઅડ્ઢેસુ વિ નવ નવ, કૂડા પણવીસ-કોસ-ઉચ્ચા તે;
સવ્વે તિસય છડુત્તર, એસુ વિ પુવ્વંતિ જિણકૂડા. ૭૧

તાણુવરિ ચેઈહરા, દહ-દેવી-ભવણ-તુલ્લ પરિમાણા;
સેસેસુ અ પાસાયા, અદ્ધેગકોસં પિહુચ્ચત્તે ૭૨

ગિરિકરિકૂડા ઉચ્ચત્તણાઓ, સમ-અદ્ધ-મૂલુવરિ-રુંદા;
રયણમયા નવરિ વિઅટ્ઠ,-મજ્જિમા તિતિ કણગરૂવા. ૭૩

જંબૂણય-રયયમયા, જગઈસમા જંબુ-સામલ્લી કૂડા;
અટ્ઠટ્ઠ તેસુ દહદેવિ,-જિહસમા ચારુ-વેઇહરા. ૭૪

તેસિ સમેસહકૂડા, ચઉતીસં ચુલ્લકુંડ-જુઅલંતો;
જંબૂણએસ તેસુ અ, વેઅડ્ઢેસું વ પાસાયા. ૭૫

પંચમએ પણવીસે, કૂડા સવ્વે વિ જંબુદીવમ્મિ;
તે પત્તેઅં વરવણ,-જુઆહિ વેઇહિ પરિક્ખિત્તા. ૭૬

છસયરિ કૂંડેસુ તહા, ચૂલા-ચઉવણ-તરૂસુ જિણુભવણા;
ભણિયા જંબુદીવે, સદ્દેવયા સેસઠાણેસુ. ૭૭

કરિકૂડ-કુંડ-નઈ-દહ, કુરુ-કંચણ-યમલ-સમવિઅઢ્ઢેસુ;
જિણુભવણ-વિસંવાઓ, જો તં જાણંતિ ગીઅત્થા. ૭૮

પુવ્વાવર-જલહિંતા, દસુચ્ચદહપિહુલ મેહલચઉક્કા;
પણવીસુચ્ચા પન્નાસ-તીસ-દહ-જોઅણુ-પિહુત્તા. ૭૯

વેઇહિં પરિક્ખિત્તા, સખયરપુર-પન્ન-સટ્ઠિ-સેણિદુગા;
સદ્દિસિંદ-સોગપાલો-વલોગિ ઉવરિલ્લ-મેહલયા. ૮૦

દુ દુ-ખંડવિહિઅ-ભરહે,-રવયા દુ દુ-ગુરૂગુહાય રુપ્પમયા;
દો દીહા વેઅઢ્ઢા, તહા દુતીસં ચ વિજએસુ. ૮૧

નવરં તે વિજયંતા, સખયર-પણપન્નપુર-દુસેણીઆ;
એવં ખયરપુરાઈં સગતીસસયાઈં ચાલાઈં. ૮૨

ગિરિવિત્થર-દીહાઓ, અદુચ્ચ ચઉ પિહુ-પવેસદારાઓ;
બારસપિહુલાઉ અદુ-ચ્ચયાઉ વેઅઢ્ઢ દુગુહાઓ. ૮૩

તમ્મજ્ઝ-દુજોઅણુ અંતરાઉ તિ તિ વિત્થરાઉ દુનઈઓ;
ઉમ્મગ્ગ-નિમગ્ગાઓ, કડગાઉ મહાનઈ-ગયાઓ. ૮૪

ઈહ પઇભિત્તિ ગુણવન્ન,-મંડલે લિહઈ ચક્કિ દુ દુસમુદ્દે;
પણસય-ધણુહ-પમાણે, બારેગડ-જોઅણુજ્જોએ. ૮૫

સા તમિસ્સગુહા જીએ, ચક્કી પવિસેઈ મજ્જખંડંતો;
ઉસહં અંકિઅ સો જીએ, વલઈ સા ખંડગપવાયા. ૮૬

કયમાલ-નટ્ટમાલય,-સુરાઉ વદ્ધઇ-નિબદ્ધ-સલિલાઓ;
જા ચક્કી તા ચિટ્ઠંતિ, તાઓ ઉગ્ઘાડિય-દારાઓ. ૮૭

બહિખંડંતો બારસ-દીહા, નવવિત્થડા અઉજ્જપુરી;
સા લવણા વેઅટ્ઠા, ચઉદ્દ-હિઅસયં ચિગારસ્સલા. ૮૮

ચક્કિવસ-નઈપવેસે, તિત્થદુગં માગહો પભાસો અ;
તાણુંતો વરદામો, ઈહ સવ્વે બિડુત્તરસયં તિ. ૮૯

ભરહેરવએ છછઅર-મયાવસપ્પિણિ-ઉસપ્પિણીરુવં;
પરિભમઈ કાલચક્કં, દુવાલસારં સયા વિ કમા. ૯૦

સુસમસુસમા ય સુસમા, સુસમદુસમા ય દુસમસુસમા ય;
દુસમા ય દુસમદુસમા, કમુક્કમા દુસુ વિ અરછક્કં. ૯૧

પુવ્વુત્તપલ્લિ-સમસય, અણુગહણાનિટ્ઠએ હવઇ પલિઓ;
દસ કોડિકોડિ-પલિએહિં, સાગરો હોઇ કાલસ્સ. ૯૨

સાગરચઉતિદુકોડા-કોડિમિએ અરતિગે નરાણુ કમા;
આઉ તિ દુ ઈગ પલિઆ, તિદુઈગકોસા તણુચ્ચત્તં. ૯૩

તિદુઈગદિણેહિં તૂવરિ-બયરામલમિત્તુ તેસિમાહારો;
પિટ્ઠકરંડા દોમય, છપ્પન્ના તદ્દલં ચ દલં. ૯૪

ગુણુવન્નદિણે તહ પનર-પનરઅહિએ અવચ્ચપાલણુયા;
અવિ સયલજિઆ જુઅલા, સુમણુ સુરુવા ય સુરગઇઆ. ૯૫

તેસિ મત્તંગ ભિંગા, તુડિઅંગા જોઈ દીવ ચિત્તંગા;
ચિત્તરસા મણિઅંગા, ગેહાગારા અણિઅયક્ખા. ૯૬

પાણું ભાયણ પિચ્છણુ; રવિપહ દીવપહ કુસુમ માહારો;
ભૂસણુ ગિહ વત્થાસણુ, કપ્પદુમા દસવિહા દિંતિ. ૯૭

મણુઆઉસમ-ગયાઈ, હયાઈ-ચઉરંસ-જાઈ-અટ્ઠંસા;
ગે-મહિસુટ્ટ-ખરાઇ,-પણંસ સાણુાઈ-દસમંસા. ૯૮

ઈચ્ચાઈ તિરચ્છાણુ વિ, પાયં સવ્વારએસુ સારિચ્છં;
તઈઆરસેસિ કુલગર-નયજિણુધમ્માઇ ઉપ્પત્તી. ૯૯

કાલદુગે તિચઉત્થા-રગેસુએગૂણુ-નવઈ-પક્ખેસુ;
સેસિ ગએસુ સિજ્જંતિ, હુંતિ પઢમંતિમજિણિંદા. ૧૦૦

બાયાલસહસવરિસૂ-ણિગકોડાકોડિ-અયરમાણાએ;
તુરિએ નરાઉ પુવ્વાણુ, કોડિ તાણુ-કોસચ્ચઉરંસં. ૧૦૧

વરિસેગવીસસહસ, પમાણુ-પંચમરએ સગકરૂચ્ચા;
તીસહિઅ-સયાઉ નરા, તયંતિ ધમ્માઇ આણુંતા. ૧૦૨

આરગ્ગિવિસાઈ હિં, હાહાભૂઆકયાઈ પુહવીએ;
અગણીયં વિઅટ્ઠાઈસુ, નરાઇબીયં બિલાઈસુ. ૧૦૩

બહુમચ્છ-ચક્કવહનઈ-ચઉક્કપાસેસુ નવ નવ બિલાઈં;
વેઅઢ્ઢોભયપાસે, ચઉઆલ સયં બિલાણેવં. ૧૦૪

પંચમ-સમ-છટ્ઠારે, દુકરૂચ્ચા વીસવરિસઆઉ નરા;
મચ્છાસિણેા કુરૂવા, કૂરા બિલવાસિ કુગઇગમા. ૧૦૫

નિલ્લજ્જા નિવ્વસણા, અરન્નયણા પિઅસુઆઈઠિઇરહિઆ;
થીએા છવરિસ-ગબ્ભા, અઈદુહપસવા બહુસુઆય. ૧૦૬

ઇઅ અરછક્કેણવસિપ્પિણિ ત્તિ ઉસ્સપ્પિણી વિ વિવરીઆ;
વીસં સાગરકોડા-કોડીએા કાલચક્કમ્મિ ૧૦૭

કુરૂદુગિ હરિરમ્મયદુગ, હેમવએરણ્ણવદુગિ વિદેહે;
કસસેા સયાવસપ્પિણિ, અરયચઉક્કાઈસમકાલેા. ૧૦૮

હેમવએરણ્ણવએ, હરિવાસે રમ્મએ ય રયણુમયા;
સદ્દાવઈ વિઅડાવઇ, ગંધાવઈ માલવંતકૂખા. ૧૦૯

ચઉ વટ્ટવિઅટ્ઠાસાઈ, અરૂણુ-પઉમ-કુપભાસ-સૂરવાસા;
મૂલુવરિ પિહુત્તે તહ ઉચ્ચત્તે જોયણસહસ્સં. ૧૧૦

મેરુ વટ્ટો સહસ્સ-કંદો, લક્ખૂસિઓ સહસ્સુવરિં;
દસગુણ ભુવિ તં સનવઇ, દ્વાસંગાર સં પિહૂલમૂલે. ૧૧૧

પુઢવુવલ-વયર-સક્કર,-મયકંદો ઉવરિ જાવ સોમણસં;
ફલિહંક-રયય-કંચણ,-મઓ અ જંબૂણઓ સેસો. ૧૧૨

તદુવરિ ચાલીસુચ્ચા, વટ્ટા મૂલુવરિ બાર ચઉ પિહુલા;
વેરૂલિયા વરચૂલા, સિરિભવણ-પમાણ- ચેઇહરા. ૧૧૩

ચૂલાતલાઉ ચઉસય, ચઉનવઇ વલયરુવવિરૂખંભં;
બહુજલકુંડં પંડગ-વણં ચ સિહરે સવેઇઅં. ૧૧૪

પન્નાસજોઅણેહિં, ચૂલાઓ ચઉદિસાસુ જિણુભવણા;
સવિદિસિ સક્કીસાણું, ચઉવાવિજુઆ ય પાસાયા. ૧૧૫

કુલગિરિચેઇહરાણું, પાસાયાણું ચિમે સમટ્ઠગુણા;
પણવીસ રુદ્ધ દુગુણા-યામાઉ ઈમાઉ વાવીઓ. ૧૧૬

જિણહરબહિર્દિસિજોઅણ-પણસયદીહદ્ધપિહુલ ચઉ ઉચ્ચા;
અદ્ધસસિસમા ચઉરો, સિઅકણયસિલા સવેઇઆ. ૧૧૭

સિલમાણટ્ઠસહસ્સં-સમાણસીહાસણેહિ દોહિ જુઆ;
સિલ પંડુકંબલા રત્ત-કંબલા પુવ્વપચ્છિમઓ. ૧૧૮

જામુત્તરાઉ તાઓ, ઇગેગસીહાસણાઉ અઇપુવ્વા;
ચઉસુ વિ તાસુ નિયાસણ, દિસિ ભવજિણમજ્જણું હોઇ. ૧૧૯

સિહરા છત્તીસેહિં, સહસેહિ મેહલાઇ પંચ સએ;
પિહુલં સોમણસવણું, સિલવિણુ પંડગવણુસરિચ્છં. ૧૨૦

તબ્બાહિરિ વિરૂખંભો, બાયાલસયાઈ દુસયરિ જુઆઇં;
અટ્ઠેગારસભાગા. મજ્ઝે તં ચેવ સહસૂણું. ૧૨૧

તત્તો સટ્ઠદુસટ્ઠી–સહસેહિં નંદણું પિ તહ ચેવ;
નવરિ ભવણુપાસાયં–તરટ્ઠ દિસિ કુમરિકૂડા વિ. ૧૨૨

નવસહસ નવસયાઈં, ચઉપન્ના છચ્ચિગારભાગા ય;
નંદણુમહિ–વિકૂખંભો, સહસૂણો હોઈ મજ્ઝમ્મિ ૧૨૩

તદ્દહો પંચસએહિ, મહિઅલિ તહ ચેવ ભદ્દસાલવણું;
નવરમિહ દિગ્ગય ચ્ચિઅ, કૂડા વણુવિત્થરં તુ ઇમં. ૧૨૪

બાવીસ સહસ્સાઈં, મેરુઓ પુવ્વઓ અ પચ્છિમઓ;
તં ચાઽસીવિહુત્તં, વણુમાણું દાહિણુત્તરઓ. ૧૨૫

છવ્વીસ સહસ્સ ચઉસય, પણહત્તરિ ગંતુ કુરૂનઈપવાયા;
ઉભઓ વિણુગ્ગયા ગય–દંતા મેરૂમુહા ચઉરો. ૧૨૬

અગ્ગઅગ્ગેસુ પયાહિણેણ, સિઅ–રત્ત–પીઅ–નીલાભા;
સોમણસ–વિજ્જુપ્પહ, ગંધમાયણુ–માલવંતકૂખા. ૧૨૭

અહલોયવાસિણીઓ, દિસાકુમારીઉ અટ્ઠ એએસિં;
ગયદંતગિરિવરાણું, હિટ્ઠા ચિટ્ઠંતિ ભવણેસુ ૧૨૮

ધુરિ અંતે ચઉપણુસય, ઉચ્ચત્તિ પિહુત્તિ પણુસયાડસિસમા;
દીહત્તિ ઇમે છકલા, દુસય નવુત્તર સહસતીસં. ૧૨૯

તાણંતોદ્દેવુત્તર–કુરાઉ, ચંદદ્ધસંઠિયાઉ દુવે;
દસસહસ–વિસુદ્ધમહા–વિદેહ–દલમાણુ–પિહુલાઓ. ૧૩૦

નઈ–પુવ્વાવર–કૂલે, કણગમયા બલસમા ગિરી દો દો;
ઉત્તરકુરાઈ જમગા, વિચિત્તચિત્તા ય ઈઅરીએ. ૧૩૧

નઈવહ–દીહા પણ પણ, હરયા દુદુદારયા ઈ મે કમસો;
નિસહો તહ દેવકુરુ, સૂરો સુલસો ય વિજ્જુપ્પભો. ૧૩૨

તહ નીલવંત ઉત્તર–કુરુ, ચંદેરવય માલવંતુ ત્તિ;
પઉમદહ–સમા નવરં, એએસુ સુરા દહ–સનામા. ૧૩૩

અડસય ચઉતીસ જોઆણાઇં, તહ સેગ-સત્ત-ભાગાઓ;
ઇક્કારસ ય કલાઓ, ગિરિ-જમલ-દ્દહાણુ-મંતરયં. ૧૩૪

દ્દહ-પુવ્વાવર-દસ-જોયણેહિ, દસ દસ વિઅટ્ઠકૂડાણું;
સોલસગુણપ્પમાણા, કંચણગિરિણો દુસય સવ્વે. ૧૩૫

ઉત્તરકુરુ-પુવ્વદ્ધે, જંબૂણય જંબુપીઢમંતેસુ;
કોસ-દુગુચ્ચં કમ વટ્ઠમાણુ, ચઉવીસગુણું મજ્જે. ૧૩૬

પણસય-વટ્ટ-પિહુત્તં, તં પરિખિત્તં ચ પઉમવેઇએ;
ગાઉદુગુચ્ચ-દ્ધપિહુત્ત, ચારુ-ચઉદ્દાર-કલિઆએ. ૧૩૭

તં મજ્જે અડવિત્થર, ચઉચ્ચ મણિપીઢિઆઇ જંબૂતરુ;
મૂલે કંદે ખંધે, વરવયરા-રિટ્ઠ-વેરુલિએ. ૧૩૮

તસ્સ ય સાહ-પસાહા, દલા ય બિંટાય પલ્લવા કમસો;
સોવન્ન-જાયરુવા, વેરુલિ-તવણિજ્જ-જંબુણયા. ૧૩૯

સો રયયમય-પવાલો, રાયયવિડિમો ય રયણ-પુપ્ફફલો;
કોસદુગં ઉવ્વેહે, થુડ-સાહા-વિડિમ-વિકૂખંભે. ૧૪૦

થુડસાહાવિડિમદ્ધીહ ત્તિ, ગાઉએ અટ્ઠ પનર ચઉવીસં;
સાહા સિરિસમભવણા, તમ્માણુ-સચ્ચેઇઅં વિડિમં. ૧૪૧

પુવ્વિલ્લ સિજ્જ તિસુ આસણાણિ, ભવણેસુ ણાઢિઅસુરરસ;
સા જંબૂ બારસ-વેઇઆહિં, કમસો પરિક્ખિત્તા. ૧૪૨

દ્દહપઉમાણું જં વિત્થરં, તુ તમિહાવિ જંબુરુક્ખાણું;
નવરં મહયરિયાણું, ઠાણે ઇહ અગ્ગમહિસીઓ. ૧૪૩

કોસ-દુસએહિં જંબુ, ચઉદ્દિસિં પુવ્વસાલ-સમભવણા;
વિદિસાસુ સેસ-તિસમા, ચઉવાવિજ્જુયા ય પાસાયા. ૧૪૪

તાણંતરેસુ અડ જિણ-કૂડા, તહ સુરકુરાઈ અવરદ્ધે;
રાયયપીઢે સામલિ રુક્ખો, એમેવ ગરુલસ્સ. ૧૪૫

બત્તીસ સોલ બારસ, વિજયા વક્ખાર અંતરનઇઓ;
મેરુવણ્ણાઓ પુવ્વા–વરાસુ કુલગિરિ–મહનયંતા. ૧૪૬

વિજયાણ પિહુતિ સગટ્ઠ, ભાગ બારુત્તરા દુવસસયા;
સેલાણ પંચસએ, સવેઇ-નઈ પન્નવીસ–સયં. ૧૪૭

સોલસ–સહસ્સ પણસય, બાણઉઆ તહ ય દો કલાઓ ય;
એએસિ સવ્વેસિં, આયામો વણમુહાણું ચ. ૧૪૮

ગયદંતગિરિવ્વુચ્ચા, વક્ખારા તાણ–મંતરનઈણું;
વિજયાણું ચ ભિહાણાઈં, માલવંતા પયાહિણઓ. ૧૪૯

ચિત્તે ય બંભકૂડે, નલિણીકૂડે ય એગસેલે ય;
તિ ઉડે વેસમણે વિ ય, અંજણ માયંજણે ચેવ. ૧૫૦

અંકાવઈ પમ્હાવઈ, આસીવિસ તહ સુહાવહે ચંદે;
સૂરે નાગે દેવે, સોલસ વક્ખાર–ગિરિનામા. ૧૫૧

ગાહાવઈ દહવઈ, વેગવઈ તત્ત મત્ત ઉમ્મત્તા;
ખીરોય સીયસોયા, તહ અંતોવાહિણી ચેવ. ૧૫૨

ઉમ્મીમાલિણિ ગંભીર,–માલિણી ફેણમાલિણી ચેવ,
સવ્વત્થ વિ દસજોયણ, ઉંડા કુંડુબ્ભવા અયા. ૧૫૩

કચ્છુ સુકચ્છો ય મહા–કચ્છો કચ્છાવઇ તહા;
આવત્તો મંગલાવત્તો, પુક્ખલો પુક્ખલાવઈ. ૧૫૪

કચ્છુ સુકચ્છો ય મહાકચ્છો કચ્છાવઇ વિ ય;
રમ્મો ય રમ્મઓ ચેવ, રમણી મંગલાવઇ. ૧૫૫

પમ્હુ સુપમ્હોં ય મહા–પમ્હો પમ્હાવઇ તઓ;
સંખો નલિણુનામા ય કુમુઓ નલિણાવઇ. ૧૫૬

વપ્પુ સુવપ્પો અ મહા, વપ્પો વપ્પવઇ ત્તિ ય,
વગ્ગૂ તહા સુવગ્ગૂ ય, ગંધિલો ગંધિલાવઈ. ૧૫૭

એએ પુવ્વાવરગય-વિઅટ્ટદલિય તિ નઈદ્દિસિ-દ્દલેસુ;
ભરહદ્ધ-પુરિ-સમાએો, ઇમેહિ નામેહિ નયરીએો. ૧૫૮

ખેમા ખેમપુરા વિઅ, અરિટ્ઠ રિટ્ઠાવઈ ય નાયવ્વા;
ખગ્ગી મંજૂસા વિ ય, ઓસહિપુરી પુંડરિગિણી ય. ૧૫૯

સુસીમા કુંડલા ચેવ, અવરાઈઅ પહંકરા,
અંકાવઈ પમ્હાવઈ, સુભા રયણસંચયા. ૧૬૦

આસપુરા સીહપુરા, મહાપુરા ચેવ હવઈ વિજયપુરા;
અવરાઇયા ય અવરા, અસોગા તહ વીઅસોગા ય. ૧૬૧

વિજયા ય વેજયંતી, જયંતિ અપરાજિયા ય બોધવ્વા;
ચક્કપુરા ખગ્ગપુરા, હોઈ અવજઝા અઉજઝા ય. ૧૬૨

કુંડુપ્પભવા ઉ ગંગા, સિંધૂએો કચ્છ પમ્હ પમુહેસુ;
અટ્ઠટ્ઠસુ વિજએસું, સેસેસુ ય રત્ત-રત્તવઈ. ૧૬૩

અવિવક્ખિઊણ જગઈ, સવેઇ-વણમુહચઉક્ક પિહુલત્તં;
ગુણતીસસય દુવીસા, નઈંતિ ગિરિઅંતિ એગકલા. ૧૬૪

પણતીસ સહસ ચઉસય, છડુત્તરા સયલવિજય-વિક્ખંભો;
વણમુહ-દુગ-વિક્ખંભો, અડવન્ન સયા ય ચોયાલા. ૧૬૫

સગ સય પન્નાસા નઈ-પિહુત્તિ ચઉવન્ન સહસ મેરૂવણે;
ગિરિવિત્થર ચઉ સહસા, સવ્વસમાસો હવઈ લક્ખં. ૧૬૬

જોઅણ-સયદસગંતે, સમધરણીએ અહો અહોગામા;
બાયાલીસ-સહસેહિં, ગંતું મેરૂસ્સ પચ્છિમએો. ૧૬૭

ચઉ ચઉતીસં ચ જિણા, જહન્ન-મુક્કોસએો અ હુંતિ ક્રમા;
હરિ-ચક્કિ-બલા ચઉરો, તીસં પત્તેઅમિહ દ્વીવે. ૧૬૮

સસિદુગ-રવિદુગ ચારો, ઇહ દ્વીવે તેસિં ચારખિત્તં તુ;
પણ સય દસુત્તરાઇં, ઈગસટ્ઠિ ભાગા ય અડયાલા. ૧૬૯

પનરસ ચુલસીઈસયં, છપ્પન્ન ડયાલ-ભાગમાણાઈં;
સસિ-સૂર-મંડલાઈં, તયંતરાણુગિગહીણાઈં. ૧૭૦

પણતીસ જોઅણે ભાગ-તીસ ચઉરો અ ભાગ સગભાયા;
અંતરમાણું સસિણો, રવિણો પુણ જોઅણે દુન્નિ. ૧૭૧

દીવંતો અસિઅસએ, પણસટ્ઠી અ મંડલા તેસિં;
તીસહિઅ-તિસય લવણે, દસિગુણવીસં સયં કમસો. ૧૭૨

સસિસસિ-રવિરવિ અંતરિ,
મજ્ઝે ઈગલક્ખુ તિસય સાઠૂણો;
સાહિઅદુસયરિ-પણુચય,
બહિ લક્ખો છસય સાઠહિઓ. ૧૭૩

સાહિઅ પણ સહસ તિહુત્તરાઈ, સસિણો મુહુત્તગઈ મજ્ઝે;
બાવન્નહિઆ સા બહિ, પઇમંડલ પઉણચઉવુડ્ઢી. ૧૭૪

જા સસિણો સા રવિણો, અડસયરિસએણ-સીસએણ હિઆ;
કિંચૂણાણું અટ્ઠાર-સટ્ઠિભાગાણ-ભિહ વુડ્ઢી. ૧૭૫

મજ્ઝે ઉદયત્થંતરિ, ચઉનવઈ-સહસ્સ પણસય છવીસા;
બાયાલ સટ્ઠિભાગા, દિણું ચ અટ્ઠારસ-મુહુત્તં. ૧૭૬

પઇમંડલ દ્વિણુહાણી, દુણ્હ મુહુત્તેગસટ્ઠિ-ભાગાણ;
અંતે બારમુહુત્તં, દિણું નિસા તસ્સ વિવરીઆ. ૧૭૭

ઉદયત્થંતરિ બાહિ, સહસા તેસટ્ઠિ છસય તેસટ્ઠા;
તહ ઈગસસિ-પરિવારે, રિક્ખડવીસા-ડસીઈ ગહા. ૧૭૮

છાસટ્ઠિ સહસ્સ નવસય, પણહત્તરિ તાર-કોડિકોડીણું;
સન્નંતરેણ-વુસ્સેહં, ગુલમાણેણ વા હુંતિ. ૧૭૯

ગહ-રિક્ખ-તારગાણું, સંખં સસિસંખ-સંગુણં કાઉં;
ઇચ્છિય-દીવુદહિંમિ ય, ગહાઇમાણું વિઆણેહ. ૧૮૦

ચઉ ચઉ બારસ બારસ, લવણે તહ ધાયઇમ્મિ સસિસૂરા;
પરઓ દહિદ્દીવેસુ અ, તિગુણા પુવ્વિલ્લ-સંજુત્તા. ૧૮૧

નરખિત્તંજ સમસેણિ,-ચારિણો સિગ્ઘ-સિગ્ઘતર-ગઇણો;
દિટ્ઠપહમિંતિ ખિત્તા-ણુમાણુઓ તે નરાણેવં. ૧૮૨

પણસય સત્તત્તીસા, ચઉતીસસહસ્સ લક્ખઇગવીસા;
પુક્ખરદ્ધીવડ્ઢ-નરા, પુવ્વેણ અવરેણ પિચ્છંતિ. ૧૮૩

નરખિત્ત બહિં સસિરવિ,-સંખા કરણંતરેહિં વા હોઇ;
તહ તત્થ ય જોઇસિયા, અચલદ્ધપમાણ-સુવિમાણા. ૧૮૪

જંબુ પરિહિ તિલક્ખા, સોલસહસ દુસય પઉણઅડવીસા;
ધણુ અડવીસસયં-ગુલ, તેરસસડ્ઢા સમહિઆ ય. ૧૮૫

સગસય નઉઆકોડી, લક્ખા છપ્પન્ન ચઉનવઈ સહસા;
સડ્ઢસયં પઉણદુકોસ, સડ્ઢબાસટ્ઠિકર ગણિઅં. ૧૮૬

વટ્ટપરિહિં ચ ગણિઅં, અંતિમખંડાઈ ઉસુજ્જિઅં ચ ધણું;
બાહું પયરં ચ ઘણં, ગણેહ એએહિ કરણેહિં. ૧૮૭

વિક્ખંભ-વગ્ગ-દહગુણ,-મુલં વટ્ટસ્સ પરિરઓ હોઈ;
વિક્ખંભપાયગુણિઓ, પરિરઓ તસ્સ ગણિઅપયં. ૧૮૮

ઓગાહુ ઉસૂ સુચ્ચિઅ, ગુણવીસગુણો કલાઉસૂ હોઈ;
વિઉસુપિહુત્તે ચઉગુણ-ઉસુગુણિએ મૂલમિહ જીવા. ૧૮૯

ઇસુવગ્ગિ છગુણિ જીવા-વગ્ગજુએ મૂલ હોઇ ધણુપટ્ઠં;
ધણુદુગ-વિસેસ-સેસં, દલિઅં બાહદુગં હોઈ. ૧૯૦

અંતિમખંડસ્સુસુણા, જીવં સંગુણિઅ ચઉહિ ભઇઉંણું;
લદ્ધંમિ વગ્ગિએ દસ-ગુણમ્મિ મૂલં હવઈ પયરો. ૧૯૧

જીવા-વગ્ગાણુ દુગે, મિલિએ દલિએ અ હોઇ જં મૂલં;
વેઅડ્ઢાઈણિ તયં, સંપિહુત્તગુણું ભવે પયરો. ૧૯૨

એયં ચ પયર-ગણિઅં, સંવવહારેણ દંસિઅં તેણ;
કિંચૂણું હોઈ ફલં, અહિઅં પિ હવઇ સુહુમગણણા. ૧૯૩

પયરો સોલ્સેહ-ગુણો, હોઈ ઘણો પરિરયાઈ સવ્વં વા;
કરણ-ગણણા-લસેહિં, જંતગ-લિહિઆઉ દટ્ઠવ્વં. ૧૯૪

પ્રથમ: જંબૂદ્વીપાધિકાર સમાપ્ત:

।। અથ: દ્વિતીય લવણસમુદ્રાધિકાર: ।।

ગોતિત્થં લવણોભય, જોઅણ પણનવઇસહસ જા તત્થ;
સમભૂતલાઉ સગસય-જલવુડ્ઢી સહસમોગાહો. ૧૯૫

તેરાસિએણ મજ્જિલ્લ-રાસિણા સંગુણિજ્જ અંતિમગં;
તં પઢમરાસિ-ભઇઅં, ઉવ્વેહં મુણસુ લવણજલે. ૧૯૬

હિટ્ઠુવરિ સહસદસગં, પિહુલા મૂલાઉ સતર-સહસુચ્ચા;
લવણસિહા સા તદુવરિ, ગાઉદુગં વડ્ઢઈ દુવેલં. ૧૯૭

બહુમજ્ઝે ચઉદિસિ ચઉ, પાયાલા વયર કલસ-સંઠાણા;
જોઅણ-સહસ્સ જડ્ઢા, તદ્દસગુણ હિટ્ઠુવરિ રૂંદા. ૧૯૮

લક્ખંચ મજ્ઝિ પિહુલા, જોઅણલક્ખં ચ ભૂમિમોગાઢા;
પવ્વાઇસુ વડવામુહ,-કેજુવ-જુવેસર-ભિહાણા. ૧૯૯

અન્ને લહુપાયાલા, સગ સહસા અડસયા સચુલસીઆ;
પુવ્વુત્ત-સંયસ-પમાણા, તત્થ તત્થ ૫૫એસેસુ. ૨૦૦

કાલો અ મહાકાલો, વેલંબ પભંજણે અ ચઉસુ સુરા;
પલિઓવમાઉણો તહ, સેસેસુ સુરા તયદ્ધાઉ. ૨૦૧

સવ્વેસિ-મહોભાગે, વાઉ મજ્ઝિલ્લયમ્મિ જલવાઉ;
કેવલ-જલ-મુવરિલ્લે, ભાગદુગે તત્થ સાસુવ્વ. ૨૦૨

બહુવે ઉદારવાયા, મુચ્છંતિ ખુહંતિ દુન્નિ વારાઓ;
એગ-અહોરત્તંતો, તયા તયા વેલ-પરિવુદ્ધી. ૨૦૩

બાયાલ-સટ્ઠિ-દુસયરિ, સહસા નાગાણ મજ્ઝુવરિ બાહિં;
વેલં ધરંતિ કમસો, ચઉહત્તરુ-લક્ખુ તે સવ્વે. ૨૦૪

બાયાલ-સહસ્સેહિં, પુવ્વેસાણાઇ-દિસિવિદિસિ લવણે;
વેલંધરાણુવેલં,-ધરરાઈણું ગિરિસુ વાસા. ૨૦૫

ગોથૂભે દગભાસે, સંખે દગસીમ નામિ દિસિ સેલે;
ગોથૂભો સિવદેવો, સંખો અ મણોસિલો રાયા. ૨૦૬

કક્કોડે વિજ્જુપભે, કૈલાસ રૂણુપ્પહે વિદિસિ સેલે;
કક્કોડગુ કદ્દમઓ, કૈલાસ રૂણુપ્પહો સામી. ૨૦૭

એએ ગિરિણો સવ્વે, બાવીસ હિઆ ય દસસયા મૂલે;
ચઉસય ચઉવીસહિઆ, વિચ્છિન્ના હુંતિ સિહરતલે. ૨૦૮

સતરસ-સય ઈગવીસા, ઉચ્ચત્તે તે સવેઇઆ સવ્વે;
કણુગંક-રયય-ફાલિહ, દિસાસુ વિદિસાસુ રયણુમયા. ૨૦૯

નવ ગુણુહત્તરિ જોઅણુ, બહિ જલુવરિ ચિત્ત પણુ નવઇ ભાયા;
એએ મજ્ઝે નવ સય, તેસટ્ઠા ભાગ સગસયરિ. ૨૧૦

હિમવંતા વિદિસી,-સાણાઇગયાસુ ચઉસુ દાઢાસુ;
સગ સગ અંતરદ્દીવા, પઢમચઉક્કં ચ જગઇઓ. ૨૧૧

જોઅણુતિસએહિં તઓ, સયસયવુદ્ધી અ છસુ ચઉક્કેસુ;
અન્નુન્ન-જગઈ-અંતરિ, અંતરસમવિત્થરા સવ્વે. ૨૧૨

પઢમચઉકકુચ્ચ બહિં, અટ્ઠાઇઅ-જોઅણે અ વીસંસા;
સયરિંસ-વુદ્ધી પરઓ, મજ્ઝદિસિં સવ્વિ કોસદુગં. ૨૧૩

સવ્વે સવેઇઅંતા, પઢમ-ચઉક્કમ્મિ તેસિ નામાઈં;
એગોરૂઅ આભાસિઅ, વેસાણિઅ ચેવ લંગૂલે. ૨૧૪

બીઅ-ચઉક્કે હયગય-ગોસકકુલિપુવ્વ-કણણનામાણેા;
આયંસ મિંઢગ અએા,-ગેાપુવ્વમુહા ય તઇઅમ્મિ. ૨૧૫

હય ગય હરિ વગ્ઘ મુહા, ચઉત્થએ આસકણણ હરિકણણેા;
અકણણ કણણપાવરણુ. દ્વીએા પંચમચઉક્કમ્મિ. ૨૧૬

ઉક્કમુહેા મેહમુહેા, વિજ્જુમુહેા વિજ્જુદંત છટ્ઠમ્મિ;
સત્તમગે દંતંતા, ઘણુ-લટ્ઠ-નિગૂઢ સુદ્ધા ય. ૨૧૭

એમેવ ય સિહરિમ્મિ વિ, અડવીસં સવ્વિ હુંતિ છપ્પન્ના;
એએસુ જુઅલરૂવા, પલિઆ-સંખંસ-આઉ નરા. ૨૧૮

જોઅણુ-દસમંસ-તણૂ, પિટ્ઠિ-કરંડાણુ-મેસિ ચઉસટ્ઠી;
અસણું ચ ચઉત્થાએા, ગુણસીદિણુ વચ્ચપાલણયા. ૨૧૯

પચ્છિમદિસિ સુત્થિઅલવ,-ણસામિણેા ગેાઅમુત્તિ ઈગુદ્દીવેા;
ઉભએા વિ જંબુલાવણ, દુ દુ રવિ દ્વીવા ય તેસિં ચ. ૨૨૦

જગઈ-પરૂપર-અંતરિ, તહ વિત્થર બારજો અણુસહસ્સા;
એમેવ ય પુવ્વદિસિ, ચંદચઉક્કસ્સ ચઉ દ્વીવા. ૨૨૧

એવં ચિઅ બાહિરએા, દ્વીવા અટ્ઠટ્ઠ પુવ્વ-પચ્છિમએા;
દુ દુ લવણ છ છ ધાયઈ,-સંડ સસીણું રવીણું ચ. ૨૨૨

એએ દ્વીવા જલુવરિ, બહિ જોઅણ સડ્ઢઅટ્ઠસીઈ તહા;
ભાગા વિ અ ચાલીસા, મજ્ઝે પુણ કેાસદુગમેવ. ૨૨૩

કુલગિરિ પાસાય સમા, પાસાયા એસુ નિઅ-નિઅ-પહૂણું;
તહ લાવણુ-જોઇસિઆ, દગફાલિહ ઉડ્ઢલેસાગા. ૨૨૪

(અથ તૃતીયઃ ધાતકીખંડદ્વીપાધિકારઃ)

જામુત્તર-દ્વીહેણું દસસય-સમ-પહુલ પણસયુચ્ચેણું;
ઉસુયાર-ગિરિદુગેણું, ધાયઈસંડો દુહ-વિહત્તો. ૨૨૫

ખંડદુગે છ છ ગિરિણો, સગ સગ વાસા ય અરવિવરરૂવા;
ધુરિ અંતિ સમાગિરિણો, વાસા પુણ પિહુલપિહુલયરા. ૨૨૬

દહ-કુંડુ-ડત્તમમે,-રૂમુરસયં વિત્થરંવિઅટ્ઠાણું;
વટ્ટગિરીણું ચ સુમે,-રૂવજ્જમિહ જાણ પુવ્વસમં. ૨૨૭

મેરૂદુગં પિ તહ ચ્ચિઅ, નવરં સોમણસ-હિટ્ટહુવરિ-દેસે;
સગ-અડ-સહસ્સ ઊણુ ત્તિ, સહસપણુસીઇ ઉચ્ચત્તે. ૨૨૮

તહ પણનવઈ ચઉનઉઅ, અદ્ધચઉનઉઅ અટ્ઠતીસા ય;
દસય સયાઇ કમેણું, પણઠાણુ પિહુત્તિ હિટ્ઠાઓ. ૨૨૯

નઇ-કુંડ-દીવ-વણમુહ, દહ-દિહરસેલ-કમલવિત્થારં;
નઇ-ઉંડત્તં ચ તહા, દહ-દીહત્તં ચ ઈહ દુગુણું. ૨૩૦

ઇગલકૂખુ સત્તસહસા, અડ સય ગુણસીઈ ભદ્દસાલવણું;
પુવ્વાવર-દીહં તં, જામુત્તર અટ્ઠસી-ભઈઅં. ૨૩૧

બહિ ગયદંતા દીહા, પણલકૂખૂણુસયરિસહસ દુગુણટ્ઠા;
ઇઅરે તિલકૂખ છપ્પન્ન,-સહસ્સ સય દુન્નિ સગવીસા. ૨૩૨

ખિત્તાણુમાણુસો સેસ,-સેલ-નઈ-વિજય-વણમુહાયામો;
ચઉલકૂખ-દીહ વાસા, વાસ-વિજય વિત્થરો ઉ ઇમો. ૨૩૩

ખિત્તંક-ગુણ-ધુવંકે, દો સય બારૂત્તરેહિ પવિભત્તે;
સવ્વત્થ વાસવાસો, હવેઇ ઈહ પુણ ઈય ધુવંકા. ૨૩૪

ધુરિ ચઉદ લકૂખ દુસહસ, દોસગનઉઆ ધુવં તહા મજ્ઝે;
દુસય અડુત્તર સત્ત-સટ્ઠિસહસ છવ્વીસ લકૂખા ય. ૨૩૫

ગુણવીસ સયં બત્તીસ, સહસ્સ ગુણયાલ લકૂખ ધુવમંતે;
નઇગિરિવણમાણુવિસુદ્ધ, ખિત્તસોલંસપિહુ વિજયા. ૨૩૬

નવસહસા છસય તિઉ, ત્તરા ય છચ્ચેવ સોલભા ય;
વિજયપિહુત્તં નઇગિરિ, વણુવિજયસમાસ ચઉલકૂખા. ૨૩૭

પુવ્વં વ પુરી અ તરૂ, પરમુત્તરકુરૂસુ ધાઈ મહધાઈ;
રૂક્ખા તેસુ સુદંસણ, પિયદંસણ-નામ યા દેવા. ૨૩૮
ધુવરાસીસુ અ મિલિઆ, એગો લક્ખો ય અડસયરિ સહસા;
અદ્ધ સયા બાયાલા, પરિહિતિગં ધાયઈસંડે. ૨૩૯

(અથ ચતુર્થ : કાલોદસ્યાધિકારઃ)

કાલોઓ સવ્વત્થ વિ, સહસુંડો વેલ-વિરહિઓ તત્થ;
સુત્તિયઅ-સમ-કાલ મહા, કાલસુરા પુવ્વપચ્છિમઓ. ૨૪૦
લવણુમ્મિ વ જહસંભવ, સસિરવિદિવા ઈહં પિ નાયવ્વા;
નવરં સમંતઓ તે, કોસદુગુચ્ચા જલસ્સુવરિં. ૨૪૧

(અથ પંચમ: પુષ્કરદ્વીપાર્ધસ્યાધિકારઃ)

પુક્ખરદલ-બહિ-જગઈ વ, સંઠિઓ માણુસુત્તરો સેલો;
વેલધરગિરિ-માણો, સીહનિસાઇ નિસઢ-વન્નો. ૨૪૨
જહ ખિત્ત-નગાઈણું, સંઠાણો ધાઇએ તહેવ ઈહં;
દુગુણો અ ભદ્દસાલો, મેરૂસુયારા તહા ચેવ. ૨૪૩
ઈહ બાહિર-ગયદંતા, ચઉરો દીહત્તિ વીસ-સયસહયા;
તેઆલીસ સહસ્સા, ઉણુવીસહિઆ સયા દુન્નિ. ૨૪૪
અબ્ભિંતર ગયદંતા, સોલસ લક્ખા ય સહસ છવ્વીસા;
સોલહિઅં, સયમેગં દીહત્તે હુંતિ ચઉરો વિ. ૨૪૫
સેસા પમાણુઓ જહ, જંબૂદીવાઉ ધાઈએ ભણિઆ;
દુગુણા સમા ય તે તહ, ધાયઇ સંડાઉ ઈહ નેયા. ૨૪૬
અડસી-લક્ખા ચઉદસ, સહસા તહ નવસયા ય ઈગવીસા;
અબ્ભિંતર ધુવરાસી, પુવ્વુત્તવિહીઇ ગણિઅવ્વો. ૨૪૭

ઇગ કોડિ તેર લક્ખા, સહસા ચઉમત્ત સગસય તિયાલા;
પુક્ખરવર-દીવડ્ઢે, ધુવરાસી એસ મજ્ઝમ્મિ. ૨૪૮

એગા કોડિ અડતીસ, લક્ખ ચઉહત્તરી સહસ્સા ય;
પંચ સયા પણસટ્ઠા, ધુવરાસી પુક્ખરદ્ધંતે. ૨૪૯

ગુણવીસસહસસગસય, ચઉનઉઅ સવાય વિજયવિક્ખંભો;
તહઈહ બહિવહસલિલા, પવિસંતિ અ નરનગસ્સાહો. ૨૫૦

પુક્ખરદલપુવ્વાવર-ખંડંતો, સહસ દુગ પિહુ દુ કુંડા;
ભણિયા તટ્ઠાણું પુણ બહુસ્સુયા (ગીયત્થા) ચેવ જાણંતિ. ૨૫૧

ઈહ પઉમ-મહાપઉમા, રૂક્ખા-ઉત્તરકુરુસુ પુવ્વં વ;
તેસુ વિ વસંતિ દેવા, પઉમો તહ પુંડરીઓ અ. ૨૫૨

દ્વેગુણહત્તરિ પઢમે, અડ લવણે બીઅદ્ધીવિ તઈઅદ્ધે;
પિહુ પિહુ પણસયચાલા, ઈઅ નરખિત્તે સયલગિરિણો. ૨૫૩

તેરહ સય સગવન્ના, તે પણ મેરુહિ વિરહિઆ સવ્વે;
ઉસ્સેહ-પાય-કંદા, માણુસ્સેલો વિ એમેવ. ૨૫૪

ધુવરાસીસુ તિલક્ખા, પણુપન્ન સહસ્સ છસય ચુલસીઆ;
મિલિઆ હવંતિ કમસો, પરિહિતિગં પુક્ખરદ્ધસ્સ. ૨૫૫

નઈદ્દહધણુથણિઆગણિ-જિણાઇનરજમ્મરણકાલાઈ;
પણયાલલક્ખજોઅણ-નરખિત્તં મુત્તુ નો પરઓ. ૨૫૬

ચઉસુ વિ ઉસુઆરેસું, ઇક્કિક્કં નરનગમ્મિ ચત્તારિ;
કૂડોવરિ જિણભવણા, કુલગિરિજિણભવણપરિમાણા. ૨૫૭

તત્તો દુગુણ-પમાણા, ચઉદ્દારા થુત્ત-વણિણઅ-સરુવે;
નંદીસરિ બાવન્ના, ચઉ કુંડલિ રૂઅગિ ચત્તારિ. ૨૫૮

બહુસંબિગપ્પે રૂઅગ,-દ્વીવિ ઉચ્ચત્તિ સહસ ચુલસીઈ;
નરનગસમ રૂઅગો પુણ, વિત્થરિ સયઠાણિ સહસ કો. ૨૫૯

તસ્સ સિહરમ્મિ ચઉદિસિ, બીઅસહસ્સિગિગુ ચઉત્થિ અટ્ઠઙ;
વિદિસિ ચઉ ઈઅ ચત્તા, દિસિકુમરી કૂડ સહસંકા. ૨૬૦

ઈઈ કઇવય-દીવોદહિ-વિઆરલેસો મએ વિમઇણાવિ;
લિહિઓ જિણગણહરગુરુ-સુઅ-સુઅદેવી-પસાએણ. ૨૬૧

સેસાણ દીવાણ તહોદહીણં, વિઆરવિત્થારમણોરપારં;
સયા સુયાઓ પરિભાવયંતુ, સવ્વં પિ સવ્વન્નુ-મઈક્કચિત્તા. ૨૬૨

સૂરીહિ જં રયણસેહરનામએહિં,
અપ્પત્થમેવ રઈઅં નરખિત્તવિકૂખં;
સંસોહિઅં પયરણું સુઅણેહિ લોએ,
પાવેઉ તં કુસલરંગમઈં પસિદ્ધિ. ૨૬૩

શ્રી સમવસરણ પ્રકરણ

થુણિમો કેવલિ વત્થં, વરવિજ્જાણંદ ધમ્મકિતિત્થં;
દેવિંદ નય પયત્થં, તિત્થયરં સમવસરણત્થં. ૧

પયડિએ-સમત્થ-ભાવો, કેવલિભાવો જિણાણ જત્થ ભવે;
સોહંતિ સવ્વઓ તહિં, મહિમા જોયણ મનિલ કુમારા. ૨

વરસંતિ મેહ કુમારા, સુરહિ જલં રિઉ સુરા કુસુમપસરં;
વિરયંતિ વણામણિ કણગ, રયણ ચિત્તં મહીઅલં તો. ૩

અબ્ભિંતરમજ્ઝમહિં, તિવપ્પમણિરયણકણયકવિસીસા;
રયણજ્જુણરુપ્પમયા, વેમાણિઅ જોઈ ભવણ કયા. ૪

વટ્ટંમિ દુતીસંગુલ, તિતીસ ધણુપિહુલ પણુસય ધણુચ્ચ;
છ ધણુ સય ઈગિકોસં, તરાય રયણમય ચઉદારા. ૫

ચઉરંસે ઇગ ધણુસય, પિહુ વપ્પા સટ્ઠ કોસ અંતરિઆ;
પઢમ બિઆબિઅતઈઆ, કોસંતર પુવ્વમિવસેસં. ૬

સોવાણુ સહસદ્દસ-કર, પિહુ ચ્ચ ગંતું ભુવો પઢમ વપ્પો;
તો પન્ના ધણુ પયરો, તઓ અ સોવાણુ પણુ સહસા ૭

તો બિઅ વપ્પો પણુધણુ. પયર સોવાણુ સહસ પણુ તત્તો;
તઈઓ વપ્પો છાસય, ધણુ ઈગ કોસેહિં તો પીઢં. ૮

ચઉદ્દાર તિ સોવાણું, મજ્ઝે મણિપીઠયં જિણતણુચ્ચં;
દો ધણુસય પિહુ દ્દીહં, સટ્ઠ કોસેહિ ધરણિયલા. ૯

જિણતણુબારગુણુચ્ચો, સમહિઅન્નેઅણુ પિહૂ અસોગતરૂ;
તહ હોઈ દેવછંદો, ચઉ સીહાસણુ સ પયપીઠા. ૧૦

તદુવરિ ચઉ છત્તતયા, પડિરુવ તિગ તહદ્ધ ચમરધરા;
પુરઓ કણુય કુસેસય, ઠિઅ ફાલિહ ધમ્મ ચક્ક ચઉ. ૧૧

જય છત્ત મયર મંગલ, પંચાલી દામ વેઇ વર કલસે;
પઇદ્દાર મણિ તોરણ, તિય ધૂવઘડી કુણંતિ વણા. ૧૨

જોયણ સહસ્સ દંડા, ચઉઝયા ધમ્મ માણુ ગય સીહા;
કકુભાઇ જુઆ સવ્વં, માણુમિણું નિય નિય કરેણુ. ૧૩

પવિસિઅ પુવ્વાઇ પહૂ, પયાહિણું પુવ્વઆસણુ નિવિટ્ઠો;
પયપીઢ ઠવિઅ પાએ, પણુમિઅ તિત્થં કહઈ ધમ્મં. ૧૪

મુણિ વેમાણિણિ સમણિ, ભવણજોઈ વણદેવિદેવતિયં,
કપ્પ સુર નર ત્થિ તિઅં, ઠંતિગો ઈ વિદિસાસુ. ૧૫

ચઉ દેવિ સમણિ ઉદ્ઢિઆ, નિવિટ્ઠા નરિ ત્થિ સુર સમણા;
ઈઅ પણુ સગપરિસ સુણંતિ, દેસણું પઢમ વપ્પંતો ૧૬

ઇઅ આવસ્સય વિત્તી, વુત્તં ચુન્નિય પુણ મુણિ નિવિટ્ઠા;
વેમાણિય સમણી દો, ઉદ્ઢ સેસા ઠિઆ ઉ નવ. ૧૭

ઓઅંતેા તિરિ ઈસાણિ, દેવછંદેા અ જાણુ તઇય તેા;
ત્તહ ચઉરસે દુદુ વાવિ, કેાણુએા વટ્ટિ ઈક્કિક્કા. ૧૮

પીઅ સિઅ રત્ત સામા, સુરવણુ જોઇ ભવણારયણુવપ્પે;
ઘણુ દંડ પાસ ગય હત્થા, સેામ જમવરૂણ ધણુજક્ખા. ૧૯

જયવિજયા જિઅઅપરાજિઅત્તિ, સિયઅરૂણપીયનીલાભા;
બીએ દેવીજુઅલા, અભયં કુસ પાસ મગર કરા. ૨૦

તઇઅ બહિ સુરા તુંબરૂં, ખટ્ટંગિ કવાલિ જડ મઉડધારી;
પુવ્વાઇ દારપાલા, તુંબરૂદેવેા અ પડિહારેા. ૨૧

સામન્ન સમેાસરણે, એસ વિહિ એઇ જઇ મહડ્ઢિ સુરેા;
સવ્વ મિણું એગેાવિ હુ, સ કુણઈ ભયણેયરસુરેસુ. ૨૨

પુવ્વ–મજ્જાયં જત્થ ઉ, જત્થેઇ સુરેા મહડ્ઢિ મઘવાઇ;
તત્થ ઉ સરણું નિયમા, સયયં પુણ પાડિહેરાઈં. ૨૩

દુત્થિઅ સમત્થ તિથિઅ, જણ પત્થિઅ અત્થ સુસમત્થેા;
ઇત્થં થુએા લહુ જણું, તિત્થયરેા કુણઉ સુપયત્થં. ૨૪

શ્રી અભવ્ય કુલકમ્

જહ અભવિય જીવેહિ, ન ફાસિયા ઓવમાઇયા ભાવા;
ઇંદત્તમણુત્તરસુર, સિલાયનર નારયત્તં ચ. ૧

કેવલિ–ગણહરહત્થે, પવ્વજ્જા, તિત્થવચ્છર દાણું;
પવયણ સુરી–સુરત્તં, લેાગ તિય દેવસામિત્તં. ૨

તાયત્તીસસુરત્તં, પરમાહમ્મિય જુઅલમણુઅત્તં;
સંભિન્નસેાય તહ, પુવ્વધરા–હારય–પુલાયત્તં. ૩

મઇનાણાઇસુલદ્ધી, સુપત્તદાણં સમાહિમરણુત્તં;
ચારણ દુગ મહુસિપ્પય, ખીરાસવ ખીણઠાણુત્તં. ૪

તિત્થયર-તિત્થપડિમા,-તણુ-પરિભોગાઈ કારણેવિ પુણો;
પુઢવાઇય ભાવંમિ વિ, અભવ્વજીવેહિં નો પત્ત. ૫

ચઉદસ રયણુત્તંપિ, પત્તં ન પુણો વિમાણસામિત્તં;
સમ્મત્ત નાણ સંયમ, તવાઇ ભાવા ન ભાવદુગે. ૬

અણુભવજુત્તા ભત્તી, જિણાણ સાહમ્મિઆણ વચ્છલ્લં;
ન ય સાહેઈ અભવ્વો, સંવેગત્તં ન સુપ્પકૂખં. ૭

જિણજણય-જણણિ-જાયા, જિણજકૂખા-જકૂખણી ગુગપહાણા;
આયરિયપયાઇ દસગં, પરમત્થ-ગુણટ્ઠ-મપ્પત્તં. ૮

અણુબંધ હેઉ સરુવા, તત્થ અહિંસા તિહા જિણુદિટ્ઠા;
દવ્વેણ ય ભાવેણ ય, દુહાવિ તેસિં ન સંપત્તા. ૯

શ્રી પુણ્યપાપ કુલકમ્

છત્તીસ દિણુ સહસ્સા, વાસસએ હોઈ આઉ-પરિમાણું;
ઝિજ્જંતં પઇસમયં, પિચ્છ ઉ ધમ્મંમિ જઇઅવ્વં. ૧

જઇ પોસહસહિઓ તવ,-નિયમગુણેહિં ગમ્મઈ એગદિણું;
તા બંધઇ દેવાઉં, ઇત્તિઅ-મિત્તાઈ પલિયાઈં. ૨

સગવીસ કોડી સયા, સતહુત્તરી કોડિલકૂખ સહસા ય;
સત્તસયા સતહુત્તરિ, નવભાગા સત્ત પલિયસ્સ. ૩

અટ્ઠાસીઈ સહસ્સા, વાસસએ દુન્નિ લકૂખ પહરાણું;
એગોવિઅ જઈ પહરો, ધમ્મજુઓ તા ઇમો લાહો. ૪

તિસય સગચત્ત કોડિ, લક્ખા બાવીસ સહસબાવીસા;
દુસય દુવીસ દુભાગા, સુરાઉ-બંધો ય ઇગપહરે. ૫

દસલક્ખ અસીય સહસા, મુહુત્ત સંખાય હોઇ વાસ-સએ;
જઈ સામાઇઅ-સહિઓ, એઓવિ અ તા ઇમો લાહો. ૬

બાણવય કોડીઓ,લક્ખા, ગુણસટ્ઠિ સહસ્સ પણવીસં;
નવસય પણુવીસ જૂઆ, સતિહા અડભાગ પલિઅસ્સ. ૭

વાસસએ ઘડિઆણું, લક્ખિગવીસં સહસ્સ તહ સટ્ઠી;
એગાવિ અ ધમ્મજુઆ, જઈ તા લાહો ઇમો હોઇ. ૮

છાયાલ કોડી ગુણતીસ-લક્ખ છાસટ્ઠી સહસ્સ સયનવગં;
તેસટ્ઠી કિંચૂણા, સુરાઉ-બંધો ઇગઘડિએ. ૯

સટ્ઠી અહોરત્તેણ, ઘડીઆએ જસ્સ જંતિ પુરિસસ્સ;
નિઅમેણવિ રહિઆએ, સો દિઅહોએ નિષ્ફલો તસ્સ. ૧૦

ચત્તારિ અ કોડીસયા, કોડીઓ સત્તલક્ખ અડયાલા;
ચાલીસં ચ સહસ્સા, વાસસય હુન્તિ ઊસાસા. ૧૧

ઇક્કેવિ અ ઊસાસો, ન ય રહિઓ હોઇ પુણ્ણપાવેહિં;
જઈ પુણ્ણેણં સહિઓ, એગોવિ અ તા ઇમો લાહો. ૧૨

લક્ખ દુગ સહસ પણચત્ત, ચઉસયા અટ્ઠ ચેવ પલિયાઈં;
કિંચૂણા ચઉભાગા, સુરાઉ બંધો ઈગૂસાસે. ૧૩

એગુણુવીસં લક્ખા, તેસટ્ઠી સહસ દુસય સત્તટ્ઠી;
પલિયાઈ દેવાઉં, બંધઈ નવકાર ઉસ્સગ્ગો. ૧૪

લક્ખિગસટ્ઠી પણતીસ, સહસ દુસય દસ પલિઅ દેવાઉં;
બંધઈ અહિઅં જીવો, પણવીસૂસાસ ઉસ્સગ્ગો. ૧૫

એવં પાવ-પરાયાણું, હવેઉ નિરયાઉઅસ્સ બંધોવિ;
ઇઅ નાઉં સિરિ જિણ કિત્તિઅમિ ધમ્મંમિ ઉજ્જમં કુણહ ૧૬

શ્રી દેવેન્દ્રસૂરિ રચિતં દાનાદિકુલકમ્

પરિહરિય રજ્જસારો, ઉપ્પાડિય સંજમિક્ક ગુરુભારો;
અંધાઉ દેવદ્રસં, વિઅરંતો જયઉ વીરજિણો. ૧

ધમ્મત્થકામભેયા. તિવિહ દાણું જયમિ વિકૃખાયં;
તહવિ ય જિણિંદમુણિણો, ધમ્મિયદાણું પસસંતિ. ૨

દાણું સોહગ્ગકરં, દાણું આરૂગ્ગકારણં પરમં;
દાણું ભોગનિદાણું, દાણું ઠાણું ગુણગણાણું. ૩

દાણેણ કુરઇ કિત્તી, દાણેણ ય હોઈ નિમ્મલા કંતી;
દાણાવજ્જિજય હિયઓ, વઈરી વિ હુ પાણિયં વહઈ. ૪

ધણસત્થવાહ-જમ્મે, જં ઘયદાણ કયં સુસાહૂણું;
તક્કારણમુસભજિણો, તેલુક્ક-પિયામહો જાઓ. ૫

કરૂણાઈ દિન્ન દાણો, જમ્મંતર-ગહિય-પુન્ન-કિરિયાણો;
તિત્થયર-ચક્ક-રિદ્ધિં, સંપત્તો સંતિનાહોવિ. ૬

પંચસય-સાહુ-ભોઅણ,-દાણાવજ્જિજય-સુપુન્નપબ્ભારો;
અચ્છરિય-ચરિઅ-ભરિઓ, ભરહો ભરહાહિવો જાઓ. ૭

મુલ્લં વિણાવિ દાઉં, ગિલાણ પડિઅરણ જોગવત્થણિ;
સિદ્ધો અ રયણકંબલ, ચંદણ-વણિઓવિ તંમિ ભવે. ૮

દાઊણ ખીર-દાણું. તવેણ સુસિઅંગ-સાહુણો ધણિઅં;
જણ-જણિય-ચમક્કારો, સંજાઓ સાલિભદ્દોવિ. ૯

જમ્મંતર-દાણાઓ, ઉલ્લસિયાડપુવ્વ-કુસલ-ઝાણાઓ;
કયઉન્નો કયપુન્નો, ભોગાણું ભાયણું જાઓ. ૧૦

ઘયપૂસ વત્થપૂસા, મહરિસિણો દોસલેસ-પરિહીણા;
લદ્ધીઇ સયલ ગચ્છો,-વગ્ગહગા સુગ્ગઇં પત્તા. ૧૧

જીવંતસામિ-પડિમાઈ, સાસણુ વિયરિઊણ ભત્તીએ;
પવ્વઇઊણ સિદ્ધો, ઉદાઇણ્ણો ચરમ-રાયરિસી. ૧૨

જિણહર-મંડિય-વસુહો, દાઉં અણુકંપ-ભત્તિદાણાઈં;
તિત્થપભાવગરેહિં, સંપત્તો સંપઈરાયા. ૧૩

દાઉં સદ્ધા-સુદ્ધે, સુદ્ધે કુમ્માસએ મહામુણિણ્ણો;
સિરિ મૂલદેવ કુમરો, રજ્જસિરિં પાવિઓ ગરુઇં. ૧૪

અઇદાણ મુહર કવિઅણુ, વિરઇઅ-સયસંખ-કવ્વ વિચ્છરિઅં;
વિક્કમનરિંદ-ચરિઅં, અજ્જવિ લોએ પરિપ્ફુરઇ. ૧૫

તિયલોઅ-બંધવેહિં, તબ્ભવ-ચરમેહિં જિણવરિંદેહિં;
કયકિચ્ચેહિવિ દિન્નં, સંવચ્છરિઅં મહાદાણું. ૧૬

સિરિસેયં સકુમારો, નિસ્સેયસ-સામિઓ કહં ન હોઇ;
ફાસુઅદાણુ-પવાહો, પયાસિઓ જેણ ભરહંમિ. ૧૭

કહ સા ન પસંસિજ્જઈ, ચંદણબાલા જિણિંદદાણેણું;
છમ્માસિયતવ-તવિઓ, નિવ્વવિઓ જિએ વીરજિણો. ૧૮

પઢમાઈ પારણાઈં અકરિંસુ કરંતિ તહ કરિસ્સંતિ;
અરિહંતા ભગવંતા, જસ્સ ઘરે તેસિં ધુવ સિદ્ધિ. ૧૯

જિણભવણ-બિંબ-પુત્થય,-સંઘસરુવેસુ સત્તખિત્તેસુ;
વવિઅં ધણું પિ જાયઇ, સિવફલય-મહો અણંતગુણું. ૨૦

શ્રી શીલકુલકમ્

સોહગ્ગ-મહાનિહિણો, પાએ પણુમામિ નેમિજિણુવઇણો;
બાલેણ ભુઅબલેણું, જણદ્દણો જેણ નિજ્જણિઓ. ૧

સીલં ઉત્તમ વિત્તં, સીલં જીવાણ મંગલં પરમં;
સીલં દોહગ્ગહરં, સીલં સુકૂખાણ કુલભવણું. ૨

સીલં ધમ્મ-નિહાણું, સીલં પાવાણુ ખંડણું ભણિયં;
સીલં જંતૂણ જએ, અકિત્તિમં મંડણું પવરં. ૩

નરય-દુવાર-નિરુંભણુ, કવાડ-સંપુડ સહોઅર-ચ્છાયં;
સુરલોઅ-ધવલમંદિર, આરુહણે પવર નિસ્સેણું. ૪

સિરિ ઉગ્ગસેણુ-ધૂઆ, રાઈમઈ લહઉ સીલવઇ-રેહું;
ગિરિ-વિવર-ગએ જીએ, રહનેમી ઠાવિએ મગ્ગે. ૫

પજ્જલિએવિ હુ જલણે, સીલપ્પભાવેણ પાણિયં હવઈ;
સા જયઉ જએ સીઆ, જીસે પયડા જસપડાયા. ૬

ચાલણિજલેણ ચંપાઈ, જીઇ ઉગ્ઘાડિઅં દુવારતિયં;
કસ્સ ન હરેઈ ચિત્તં, તીએ ચરિઅં સુભદ્દાએ. ૭

નંદઉ નમયાસુંદરિ, સા સુચિરં જીઈ પાલિયં સીલં;
ગહિલત્તણુંપિ કાઉં, સહિઆ ય વિડંબણા વિવિહા. ૮

ભદ્દં કલાવઈએ, ભીસણરન્નંમિ રાયચત્તાએ;
જં સા સીલગુણેણું, છિન્નંગા પુણુ નવા જાયા. ૯

સીલવઇએ સીલં, સક્કઈ સક્કોવિ વન્નિઉં નેવ;
રાયનિઉત્તા સચિવા, ચઉરોવિ પવંચિઆ જીએ. ૧૦

સિરિ-વદ્ધમાણુ-પહુણા, સુધમ્મલાભુત્તિ જીઇ પટ્ઠવિએ;
સા જયઉ જએ સુલસા, સારયસસિ-વિમલસીલગુણા. ૧૧

હરિ-હર-બંભ-પુરંદર-મયભંજણ-પંચબાણ-બલદપ્પે;
લીલાઈ જેણ દલિએ, સ થૂલભદ્દો દિસઉ-ભદ્દં. ૧૨

મણહરતારુન્નભરે, પત્થિજંતોવિ તરુણિ-નિયરેણું;
સુરગિરિ-નિચ્ચલચિત્તો, સો વયરમહારિસી જયઉ. ૧૩

થુણિઉં તસ્સ ન સક્કા, સટ્ઠસ્સ સુદંસણસ્સ ગુણ-નિવહં;
જે વિસમસંકડેસુવિ, પડિઓવિ અખંડ-સીલધણે. ૧૪

સુંદરિ સુનંદ ચિલ્લણ, મણોરમા અંજણા મિગાવઈ અ;
જિણસાસણ-સુપસિદ્ધા, મહાસઈઓ સુહં દિંતુ ૧૫

અચ્ચંકારિઅ-ચરિઅં, સુણિઊણં કો ન ધુણઇ કિર સીસં;
જા અખંડિઅ-સીલા, ભિલ્લવઇ-કયાત્થઆવિ દઢં. ૧૬

નિય મિત્તંનિય-ભાયા, નિય-જણુઓ નિય-પિયામહો વા વિ;
નિયપુત્તોવિ કુસીલો, ન વલ્લહો હોઇ લોઆણું. ૧૭

સવ્વેસિંપિ વયાણું, ભગ્ગાણું અત્થિ કોઈ પડિઆરો;
પક્ખઘડસ્સ વ કન્ના, ન હોઇ સીલં પુણો ભગ્ગં. ૧૮

વેઆલ-ભૂઅ-રક્ખસ,-કેસરિ-ચિત્તય-ગઈંદ-સપ્પાણું;
લીલાઇ દલઈ દપ્પં, પાલંતો નિમ્મલં સીલં. ૧૯

જે કેઈ કમ્મમુક્કા, સિદ્ધા સિજ્ઝંતિ સિજ્ઝિહિંતિ તહા;
સવ્વેસં તેસિં બલં, વિસાલ-સીલસ્સ માહપ્પં. ૨૦

શ્રી તપકુલકમ્

સો જયઉ જુગાઇજિણો, જસ્સંસે સોહએ જડામઉડો;
તવઝાણગ્ગિ-પલીવિય-કમ્મિંધણ ધુમ-પંતિ વ. ૧

સંવચ્છરિય-તવેણું, કાઉસ્સગ્ગંમિ જો ઠિઓ ભયવં;
પૂરિય-નિયય-પઇન્નો, હરઉ દુરિઆઈં બાહુબલી. ૨

અથિર પિ થિરં વંકં પિ, ઉજુઅં દુલ્લહંપિ તહ સુલહં;
દુસ્સજ્ઝંપિ સુસજ્ઝં, તવેણ સંપજ્જએ કજ્જં. ૩

છટ્ઠું છટ્ઠેણ તવં, કુણમણો પઢમ-ગણહરો ભયવં;
અક્ખીણમહાણુસીઓ, સિરિ ગોઅમસામિઓ જયઉ. ૪

છજ્જઈ સણંકુમારો, તવબલ-ખેલાઇલદ્ધિ-સંપન્નો;
નિટ્ઠુઅ-ખવલિ-અંગુલિં, સુવન્ન-કંતિં પયાસંતો. ૫

ગો બંભ ગબ્ભ ગબ્ભિણિ, બંભણિ ઘાયાઇ ગુરુઅ પાવાઈં;
કાઊણવિ કણયં પિવ, તવેણ સુદ્ધો દઢપહારી. ૬

પુવ્વભવે તિવ્વ-તવો, તવિઓ જંનંદિસેણ મહરિસિણા;
વસુદેવો તેણ પિઓ, જાઓ ખયરી-સહસ્સાણું. ૭

દેવાવિ કિંકરત્તં, કુણંતિ કુલ-જાઇ-વિરહઆણંપિ;
તવ-મંત-પભાવેણું, હરિકેસબલસ્સ વ રિસિસ્સ. ૮

પડસયમેગપડેણું, એગેણ ઘડેણ ઘડસહસ્સાઈં;
જં કિર કુણંતિ મુણિણો, તવકપ્પતરુસ્સ તં ખુ ફલં. ૯

અનિઆણસ્સ વિહીએ, તવસ્સ તવિયસ્સ કિં પસંસામો;
કિજ્જઈ જેણ વિણાસો, નિકાઇઆણંપિ કમ્માણું. ૧૦

અઈદુક્કરતવકારી, જગગુરુણા કણ્હપુચ્છિએણ તયા;
વાહરિઓ સ મહપ્પા, સમરિજ્જઉ ઢંઢણકુમારો. ૧૧

પઈ દિવસં સત્તજણે, વહિઊણં ગહિય-વીરજિણ-દિક્ખે;
દુગ્ગાભિગ્ગહ-નિરઓ, અજ્જુણઓ માલિઓ સિદ્ધો. ૧૨

નંદીસર-રુઅગેસુવિ, સુરગિરિ-સિહરેવિ એગફાલાએ;
જંઘાચારણ મુણિણો, ગચ્છ તિ તવપ્પભાવેણું. ૧૩

સેણિયપુરઓ જેસિં, પસંસિઅં સામિણા તવોરુવં;
તે ધન્ના ધન્નમુણી, દુન્નવિ પંચુત્તરે પત્તા. ૧૪

સુણિઉણ તવ સુંદરી,-કુમરીએ અંબિલાણિ અણવરયં;
સટ્ઠિવાસ સહસ્સા, ભણ કસ્સ ન કંપએ હિઅયં. ૧૫

જં વિહિઅમંબિલતવં, બારસ-વરિસાઈ સિવકુમારેણ;
તં દટ્ઠું જંબુરુવં, વિમ્હઈ ઓ કેણિઓ રાયા. ૧૬

જિણકપ્પિય પરિહારિઅ, પડિમા-પડિવન્ન-લંદયાઈણું;
સેાઊણું તવસરુવં, કેા અન્નેા વહઉ તવગવ્વં. ૧૭

માસદ્ધ-માસ-ખવએા, બલભદ્દો રુવવં પિ હુ વિરત્તો;
સેા જયઉ રન્નવાસી, પડિબેાહિઅ-સાવયસહસ્સેા. ૧૮

થરહરિઅ-ધરં ઝલહલિય,-સાયરં ચલિયસયલકુલસેલ;
જમકાસિ જયં વિણહૂ, સંઘકએ તં તવસ્સ ફલ. ૧૯

કિં બહુણા ભણિએણું, જં કસ્સવિ કહવિ કત્થવિ સુહાઈ;
દીસંતિ ભવણુમજ્ઝે, તત્થ તવેા કારણું ચેવ. ૨૦

શ્રી ભાવકુલકમ્

કમઠાસુરેણ રઇયંમિ, ભીસણે પલયતુલ્લ-જલએાલે;
ભાવેણ કેવલલચ્છિં, વિવાહિએા જયઉ પાસજિણેા. ૧

નિચ્ચુન્નો તંબેાલેા, પાસેણ વિણા ન હેાઈ જહ રંગેા;
તહ દાણસીલતવ-ભાવણાઉ અહલાઉ ભાવવિણા. ૨

મણિ-મંત-ઓસહીણું, જંતય-તંતાણું દેવયાણું પિ;
ભાવેણ વિણા સિદ્ધિ, ન હુ દીસઈ કસ્સ વિ લેાએ. ૩

સુહભાવણાવસેણું, પસન્નચંદેા મુહુત્તમિત્તેણ;
ખવિઊણ કમ્મગઠિં, સંપત્તો કેવલં નાણું. ૪

સુસ્સૂસંતી પાએ, ગુરુણીણું ગરહિઊણ નિયદેાસે;
ઉપ્પન્ન-દિવ્વનાણા, મિગાવઈ જયઉ સુહભાવા. ૫

ભયવં ઇલાઈપુત્તો, ગુરુએ વંસંમિ જો સમારૂઢેા;
દટ્ઠૂણ મુણિવરિંદં, સુહભાવા કેવલી જાએા. ૬

કવિલો અ બંભણમુણી, અસોગવણિઆએ મજ્ઝયારંમિ;
લાહાલોહત્તિ પયં, ઝાયંતો જાયજાઈસરો. ૭

ખવગ-નિમંતણપુવ્વં, વાસિયભત્તેણ સુદ્ધભાવેણ;
ભુંજંતો વરનાણું, સંપત્તો કૂરગડ્ડૂએ. ૮

પુવ્વભવસૂરિવિરઇય-નાણા-સાયણ-પભાવ-દુમ્મેહો;
નિયનામં ઝાયંતો, માસતુસો કેવલી જાઓ. ૯

હત્થિંમિ સમારૂઢા, રિદ્ધિં દટ્ઠૂણ ઉસભસામિસ્સ;
તક્ખણ સુહઝાણેણં, મરૂદેવી સામિણી સિદ્ધા. ૧૦

પડિજાગરમાણીએ, જંઘાબલખીણ-મન્નિઆપુત્તં;
સંપત્તકેવલાએ. નમો નમો પુપ્ફચૂલાએ. ૧૧

પન્નરસ તાવસાણં, ગોઅમનામેણ દિન્ન-દિક્ખાણું;
ઉપ્પન્ન-કેવલાણું, સુહભાવાણું નમો તાણું. ૧૨

જીવસ્સ સરીરાઓ, ભેઅં નાઉં સમાહિપત્તાણું;
ઉપ્પાડિઅ-નાણાણું, ખદગસીસાણ તેસિ નમો. ૧૩

સિરિ-વદ્ધમાણ-પાએ, પૂઅત્થી સિંદુવારકુસુમેહિં;
ભાવેણં સુરલોએ, દુગ્ગયનારી સુહં પત્તા. ૧૪

ભાવેણ ભુવણનાહં, વંદેઉં દદુરોવિ સંચલિઓ;
મરિઊણ અંતરાલે, નિયનામંકો સુરો જાઓ. ૧૫

વિરયા વિરય-સહોદર, ઉદગસ્સ ભરેણ ભરિઅસરિઆએ;
ભણિઆઅ સાવિઆએ દિન્નો મગ્ગુત્તિ ભાવવસા. ૧૬

સિરિ-ચંડરૂદ્દ-ગુરુણા, તાડિજ્જંતો વિ દંડઘાએણું;
તક્ષાલં તસ્સીસો, સુહલેસો કેવલી જાઓ. ૧૭

જં ન હુ ભણિઓ બંધો, જીવસ્સ વહંપિ સમિઈગુત્તાણું;
ભાવો તત્થ પમાણું, ન પમાણું કાયવાવારો. ૧૮

ભાવચ્ચિય પરમત્થો, ભાવો ધમ્મસ્સ સાહગો ભણિઓ;
સમ્મત્તસ્સ વિ બીઅં, ભાવચ્ચિય ભિંતિ જગગુરુણો. ૧૯
કિં બહુણા ભણિએણું, તત્તં નિસુણેહ ભો ! મહાસત્તા;
મુક્ખસુહ–બીયભૂઓ, જીવાણ સુહાવહો ભાવો. ૨૦
ઇઅ દાણસીલતવ ભાવણાઓ, જો કુણઈ–ચિત્ત–ભત્તિ–પરો;
દેવિંદ વિંદ–મહિઅં, અઈરા સો લહઈ સિદ્ધિસુહં. ૨૧

અથ શ્રી ગૌતમકુલકમ્

લુદ્ધાનરા અત્થપરા હવંતિ, મૂઢાનરા કામપરા હવંતિ;
બુદ્ધાનરા ખંતિપરા હવંતિ, મિસ્સા નરા તિન્નિવિ આયરંતિ. ૧

તે પંડિયા જે વિરયા વિરોહે, તે સાહૂણો જે સમયં-
ચરંતિ; તે સત્તિણો જે ન ચયંતિ ધમ્મં, તે બંધવા જે
વસણે હવંતિ. ૨

" કોહાભિભૂઆ ન સુહં લહંતિ, માણસીણો સોયપરા
હવંતિ; માયાવિણો હુંતિ પરસ્સ પેસા, લુદ્ધા મહિચ્છા નરયં
ઉવિંતિ. ૩

કોહો વિસં કિં અમયં અહિંસા, માણો અરી કિં
હિય–મપ્પમાઓ; માયા ભયં કિં સરણું તુ સચ્ચં, લોહો દુહો
કિ સુહ-માહ તુટ્ઠી. ૪

બુદ્ધિ અચંડં ભયએ વિણીયં, કુદ્ધં કુસીલં ભયએ
અકિત્તી; સંભિન્નચિત્તં ભયએ અલચ્છી, સચ્ચેઠિયં સંભયએ
સિરી ય. ૫

ચયંતિ મિત્તાણિ નરં કયગ્ઘં, ચયંતિ પાવાઈં મુણિં જયંતં; ચયંતિ સુક્કાણિ સરાણિ હંસા, ચએઈબુદ્ધી કુવિયં મણુસ્સં. ૬

અસંપહારે કહિએ વિલાવો, અઇયઅત્થે કહિએ વિલાઓ; વિક્ખિત્તચિત્તે કહિએ વિલાવો, બહુ કુસીસે કહિએ વિલાવો. ૭

દુટ્ઠાહિવા દંડપરા હવંતિ, વિજ્જાહરા મંતપરા હવંતિ; મુક્ખા નરા કોવપરા હવંતિ, સુસાહુણો તત્તપરા હવંતિ. ૮

સોહા ભવે ઉગ્ગતવસ્સ ખંતિ, સમાહિજોગો પસમસ્સ સોહા; નાણું સુઝાણું ચરણુસ્સ સોહા, સીસસ્સ સોહા વિણુએ પવિત્તી. ૯

એભૂસણો સોહઇ બંભયારી, અકિંચણો સોહઇ દિક્ખધારી; બુદ્ધિજુઓ સોહઇ રામયંતી, લજ્જાજુઓ સોહઈ એગપત્તિ. ૧૦

અપ્પા અરી હોઈ અણુવટ્ઠીયસ્સ, અપ્પા જસો સીલમઓ નરસ્સ; અપ્પા દુરપ્પા અણુવટ્ઠિયસ્સ, અપ્પ જિઅપ્પા સરણું ગઇ ય. ૧૧

ન ધમ્મકજ્જા પરમત્થિ કજ્જં, ન પાણિહિંસા પરમં અકજ્જં; ન પેમરાગા પરમત્થિ બંધો, ન મોહિલાભા પરમત્થિ લાભો. ૧૨

ન સેવિયવ્વા પમયા પરક્કા, ન સેવિયવ્વા પુરિસા અવિજ્જા; ન સેવિયવ્વા અહિમાણી હિણા, ન સેવિયવ્વા પિસુણા મણુસ્સા. ૧૩

જે ધમ્મિયા તે ખલુ સેવિયવ્વા, જે પંડિયા તે ખલુ પુચ્છિયવ્વા; જે સાહુણો તે અભિવંદિયવ્વા, જે નિમ્મમા તે પડિલાભિયવ્વા. ૧૪

પુત્તા ય સીસા ય સમં વિભત્તા, રિસી ય દેવાય સમ વિભત્તા; મુક્ખા તિરિક્ખા ય સમં વિભત્તા; મુઆ દરિદ્દા ય સમં વિભત્તા. ૧૫

સવ્વાકલા ધમ્મકલા જિણાઈં, સવ્વાકહા ધમ્મકહા જિણાઈં; સવ્વં બલં ધમ્મબલં જિણાઈ, સવ્વં સુહં ધમ્મ-સુહં જિણાઈં. ૧૬

જૂએ પસત્તસ્સ ધણસ્સ નાસો, મંસં પસત્તસ્સ દયાઇ નાસો; મજ્જં પસત્તસ્સ જસસ્સ નાસો, વેસા–પસત્તસ્સ કુલસ્સ નાસો. ૧૭

હિંસા–પસત્તસ્સ સુધમ્મનાસો, ચોરીપસત્તસ્સ સરીર–નાસો; તહા પરત્થિસુ પસત્તયસ્સ, સવ્વસ્સ નાસો અહમા ગઇ ય. ૧૮

દાણું દરિદ્દસ્સ પહુસ્સ ખંતી, ઇચ્છા નિરોહો ઈ સુહોવઇસ્સ, તારૂન્નએ ઇંદિય–નિગ્ગહોય, ચત્તારિ એયાણિ સુદુક્કરાણિ. ૧૯

અસાસયં જીવિયમાહુ લોએ, ધમ્મં ચરે સાહુ જિણોવઈટ્ઠં; ધમ્મો ય તાણું સરણું ગઇ ય, ધમ્મં નિસેવિત્ત સુહં લહંતિ. ૨૦

શ્રી પુણ્યકુલકમ્ ૪૫ બોલ

સંપુન્ન-ઇંદિયત્તં, માણુસત્તં ચ આયરિય-ખિત્તં;
જાઇ-કુલ-જિણધમ્મો, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૧

જિણુ-ચલણકમલ-સેવા, સુગુરુપાય-પજ્જુવાસણું ચેવ;
સજ્ઝાય-વાય-વડત્તં, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૨

સુદ્ધો ઓહો સુગુરુહિં,-સંગમો ઉવસમં દયાલુત્તં;
દાખિન્નં કરણું જં, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૩

સંમત્તં નિચ્ચલત્તં, વયાણુ-પરિપાલણું અમાયત્તં;
પઢણું ગુણણું વિણુઓ, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૪

ઉસ્સગ્ગે અવવાયે, નિચ્છહ-વિવહારંમિ નિઊણત્તં;
મણુ-વયણુ-કાયસુદ્ધી, લબ્ભંતિ પભૂય-પન્નેહિં. ૫

અવિયારં તારુન્નં, જિણાણું રાઓ પરોવયારત્તં;
નિચ્છંપયા ય ઝાણે, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૬

પરનિંદા-પરિહારો, અપ્પસંસા અત્તણો ગુણાણું ચ;
સંવેઓ નિવ્વેઓ, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૭

નિમ્મલ-સીલાબ્ભાસો, દાણુલ્લાસો વિવેગસંવાસો;
ચઉગઇ-દુહ-સંતાસો, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૮

દુક્કડ-ગરિહા સુક્કડા-ણુ, મોયણું પાયચ્છિત્ત તવચરણું;
સુહ-ઝાણ નમુક્કારો, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૯

ઇય ગુણમણિ-ભંડારો, સામગ્ગી પાવિઊણ જેણ કએ;
વિચ્છિન્નમોહ-પાસા, લહંતિ તે સાસયં સુક્ખં. ૧૦

શ્રી તત્ત્વાર્થાધિગમસૂત્રમ્

પ્રથમોઽધ્યાયઃ

૧ સમ્યગ્દર્શનજ્ઞાનચારિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગઃ । ૨ તત્ત્વાર્થ શ્રદ્ધાનં સમ્યગ્દર્શનમ્ । ૩ તન્નિસર્ગાદધિગમાદ્વા । ૪ જીવા-જીવાશ્રવ-બન્ધ-સંવર-નિર્જરા-મોક્ષાસ્તત્ત્વમ્ । ૫ નામ-સ્થાપનાદ્રવ્યભાવતસ્તન્ન્યાસઃ । ૬ પ્રમાણનયૈરધિગમઃ । ૭ નિર્દેશ-સ્વામિત્વ-સાધનાધિકરણ-સ્થિતિ-વિધાનતઃ । ૮ સત્-સંખ્યા-ક્ષેત્ર-સ્પર્શન-કાલાન્તર-ભાવાલ્પબહુત્વૈશ્ચ । ૯ મતિ-શ્રુતાવધિમનઃપર્યાયકેવલાનિ જ્ઞાનમ્ । ૧૦ તત્પ્રમાણે । ૧૧ આદ્યે પરોક્ષમ્ । ૧૨ પ્રત્યક્ષમન્યત્ । ૧૩ મતિઃ સ્મૃતિઃ સંજ્ઞા ચિન્તાઽઽભિનિબોધ ઇત્યનર્થાન્તરમ્ । ૧૪ તદિન્દ્રિયાનિન્દ્રિય-નિમિત્તમ્ । ૧૫ અવગ્રહેહાપાયધારણાઃ । ૧૬ બહુબહુવિધ-ક્ષિપ્રાનિશ્રિતા-નુક્તધ્રુવાણાં સેતરાણામ્ । ૧૭ અર્થસ્ય । ૧૮ વ્યંજનસ્યાવગ્રહઃ । ૧૯ ન ચક્ષુરનિન્દ્રિયાભ્યામ્ । ૨૦ શ્રુતં મતિપૂર્વં, દ્વયનેકદ્વાદશભેદમ્ । ૨૧ દ્વિવિધોઽવધિઃ । ૨૨ ભવપ્રત્યયો નારકદેવાનામ્ । ૨૩ યથોક્તનિમિત્તઃ ષડ્વિકલ્પઃ શેષાણામ્ । ૨૪ ઋજુવિપુલમતી મનઃપર્યાયઃ । ૨૫ વિશુદ્ધ્ય-પ્રતિપાતાભ્યાં તદ્વિશેષઃ । ૨૬ વિશુદ્ધિ ક્ષેત્ર-સ્વામિ-વિષયેભ્યો-ઽવધિમનઃપર્યાયયોઃ । ૨૭ મતિશ્રુતયોર્નિ બન્ધઃ સર્વદ્રવ્યેષ્વ-સર્વપર્યાયેષુ । ૨૮ રુપિષ્ववધેઃ । ૨૯ તદનન્તભાગે મનઃ પર્યાયસ્ય । ૩૦ સર્વદ્રવ્યપર્યાયેષુ કેવલસ્ય । ૩૧ એકાદીનિ ભાજ્યાનિ યુગપદેકસ્મિન્નાચતુર્ભ્યઃ । ૩૨ મતિશ્રુતાવધયો વિપર્યયશ્ચ । ૩૩ સદસતો રવિશેષાદ્યદૃચ્છોપલબ્ધેરુન્મત્તવત્ । ૩૪ નૈગમ-સંગ્રહ-વ્યવહાર-ર્જુસૂત્રશબ્દાનયાઃ । ૩૫ આદ્ય શબ્દૌ દ્વિત્રિભેદૌ ।

અથ દ્વિતીયોઽધ્યાયઃ

૧ ઔપશમિક-ક્ષાયિકૌ ભાવૌ મિશ્રશ્ચ જીવસ્ય સ્વતત્વ-મૌદયિક-પારિણામિકૌ ચ । ૨ દ્વિનવાષ્ટાદશૈકવિંશતિત્રિભેદા યથાક્રમમ્ । ૩ સમ્યક્ત્વચારિત્રે । ૪ જ્ઞાન-દર્શન-દાન-લાભ-ભોગોપભોગ-વીર્યાણિ ચ । ૫ જ્ઞાનાજ્ઞાન-દર્શન-દાનાદિલબ્ધ-યશ્ચતુસ્ત્રિત્રિપંચભેદાઃ સમ્યક્ત્વ ચારિત્રસંયમાસંયમાશ્ચ । ૬ ગતિ-કષાય-લિંગ-મિથ્યાદર્શના-જ્ઞાના-સંયતા-સિદ્ધત્વલેશ્યા-શ્ચતુશ્ચતુસ્ત્ર્યેકૈકૈકૈકષડ્ભેદાઃ । ૭ જીવભવ્યાભવ્યત્વાદીનિ ચ । ૮ ઉપયોગો લક્ષણમ્ । ૯ સ દ્વિવિધોઽષ્ટચતુર્ભેદઃ । ૧૦ સંસારિણો મુક્તાશ્ચ । ૧૧ સમનસ્કામનસ્કાઃ । ૧૨ સંસારિણ-સ્ત્રસસ્થા-વરાઃ । ૧૩ પૃથિવ્યબ્વનસ્પતયઃ સ્થાવરાઃ । ૧૪ તેજોવાયૂ દ્વીન્દ્રિયાદયશ્ચ ત્રસાઃ । ૧૫ પંચેન્દ્રિયાણિ । ૧૬ દ્વિવિધાનિ । ૧૭ નિર્વૃત્ત્યુપકરણે દ્રવ્યેંદ્રિયમ્ । ૧૮ લબ્ધ્યુપયોગૌ ભાવેંદ્રિયમ્ । ૧૯ ઉપયોગઃ સ્પર્શાદિષુ । ૨૦ સ્પર્શનરસનઘ્રાણચક્ષુઃશ્રોત્રાણિ । ૨૧ સ્પર્શ-રસ-ગન્ધ-વર્ણ-શબ્દાસ્તેષામર્થાઃ । ૨૨ શ્રુત-મનિન્દ્રિયસ્ય । ૨૩ વાય્વન્તાનામેકમ્ । ૨૪ કૃમિ-પિપીલિકા-ભ્રમર-મનુષ્યાદીનામેકૈકવૃદ્ધાનિ । ૨૫ સંજ્ઞિનઃસમનસ્કા । ૨૬ વિગ્રહગતૌ કર્મયોગઃ । ૨૭ અનુશ્રેણિ ગતિઃ । ૨૮ અવિગ્રહા જીવસ્ય । ૨૯ વિગ્રહવતી ચ સંસારિણઃ પ્રાક્ ચતુર્ભ્યઃ । ૩૦ એકસમયોઽવિગ્રહઃ । ૩૧ એક દ્વૌવાઽનાહારકઃ । ૩૨ સમ્મૂર્છ-નગર્ભોપપાતા જન્મ । ૩૩ સચિત્ત-શીત-સંવૃત્તાઃસેતરા મિશ્રશ્ચૈકસ્તદ્યોનયઃ । ૩૪ જરાયુજાણ્ડજપોતજાનાં ગર્ભઃ । ૩૫ નારકદેવાનામુપપાતઃ । ૩૬ શેષાણાં સમ્મૂર્છનમ્ । ૩૭ ઔદા-રિકવૈક્રિયાહારકતૈજસ કાર્મણાનિ શરીરાણિ । ૩૮ પરં પરં

સૂક્ષ્મમ્ । ૩૯ પ્રદેશતોઽસંખ્યેયગુણં પ્રાક્ તૈજસાત્ । ૪૦ અનંતગુણે પરે । ૪૧ અપ્રતિઘાતે । ૪૨ અનાદિસંબન્ધે ચ । ૪૩ સર્વસ્ય । ૪૪ તદાદીનિ ભાજ્યાનિ યુગપદેકસ્યાઽઽ ચતુર્ભ્યઃ । ૪૫ નિરુપભોગમન્ત્યમ્ । ૪૬ ગર્ભસંમૂર્ચ્છનજમાદ્યમ્ । ૪૭ વૈક્રિયમૌપપાતિકમ્ । ૪૮ લબ્ધિપ્રત્યયં ચ । ૪૯ શુભં વિશુદ્ધમવ્યાઘાતિ ચાહારકં—ચતુર્દશપૂર્વધરસ્યૈવ । ૫૦ નારક-સંમૂર્છિનો નપુંસકાનિ । ૫૧ ન દેવાઃ । ૫૨ ઔપપાતિક-ચરમદેહોત્તમપુરુષાઽસંખ્યેયવર્ષાયુષોઽનપવર્ત્યાયુષઃ ।

અથ તૃતીયોઽધ્યાયઃ

૧ રત્નશર્કરાવાલુકાપંકધૂમતમોમહાતમઃપ્રભાભૂમયો ઘનાંબુવાતાકાશપ્રતિષ્ઠાઃ સપ્તાધોઽધઃપૃથુતરાઃ ૨. તાસુ નરકાઃ । ૩ નિત્યાશુભતરલેશ્યા-પરિણામ-દેહવેદના વિક્રિયાઃ । ૪ પરસ્પરોદીરિતદુઃખાઃ । ૫ સંક્લિષ્ટા-સુરોદીરિતદુઃખાશ્ચ પ્રાક્ ચતુર્થ્યાઃ । ૬ તેષ્વેક-ત્રિ-સપ્તદશ સપ્તદશ દ્વાવિંશતિ-ત્રયસ્ત્રિંશત્ સાગરોપમાઃ સત્વાનાં પરા સ્થિતિઃ । ૭ જમ્બુદ્વીપલવણોદયઃ શુભનામાનો દ્વીપસમુદ્રાઃ । ૮ દ્વિર્દ્વિર્વિષ્કમ્ભાઃ પૂર્વ પૂર્વ પરિક્ષેપિણો વલયાકૃતયઃ । ૯ તન્મધ્યે મેરુનાભિર્વૃત્તો યોજનશતસહસ્ર-વિષ્કમ્ભો જમ્બુદ્વીપઃ । ૧૦ તત્ર ભરતહૈમવતહરિવિદેહૈરમ્યક-હૈરણ્યવતરાવતવર્ષાઃ ક્ષેત્રાણિ । ૧૧ તદ્વિભાજિનઃ પૂર્વાપરાયતા હિમવન્મહાહિમવન્નિષધનીલરુક્મિશિખરિણો વર્ષધરપર્વતાઃ । ૧૨ દ્વિર્ધાતકીખણ્ડે । ૧૩ પુષ્કરાર્ધે ચ । ૧૪ પ્રાઙ્માનુષોત્તરા-ન્મનુષ્યાઃ । ૧૫ આર્યામ્લેશ્ચ । ૧૬ ભરતૈરાવતવિદેહાઃ કર્મભૂમયોઽન્યત્ર દેવકુરુત્તરકુરુભ્યઃ । ૧૭ નૃસ્થિતિ પરાપરે ત્રિપલ્યોપમાન્તર્મુહૂર્તે । ૧૮ તિર્યગ્યોનીનાં ચ ।

અથ ચતુર્થોઽધ્યાયઃ

૧ દેવાશ્ચતુર્નિકાયાઃ । ૨ તૃતીયઃ પીતલેશ્યઃ । ૩ દશાષ્ટપંચદ્વાદશવિકલ્પાઃ કલ્પોપપન્નપર્યન્તાઃ । ૪ ઇન્દ્ર-સામાનિક-ત્રાયસ્ત્રિંશ-પારિષદાત્મરક્ષ-લોકપાલાનીક પ્રકીર્ણકાભિયોગ્ય-કિલ્બિષિકાશ્ચૈકશઃ । ૫ ત્રાયસ્ત્રિંશલોકપાલવર્જ્યા વ્યન્તરજ્યોતિષ્કાઃ । ૬ પૂર્વ યોર્દ્વીન્દ્રાઃ । ૭ પીતાન્તલેશ્યાઃ । ૮ કાયપ્રવીચારા આ ઐશાનાત્ । ૯ શેષાઃ સ્પર્શરૂપશબ્દમનઃ પ્રવીચારા દ્વયોર્દ્વયોઃ । ૧૦ પરેઽપ્રવીચારાઃ । ૧૧ ભવનવાસિનોઽસુર-નાગ-વિદ્યુત્-સુપર્ણાગ્નિ-વાત-સ્તનિતોદધિ-દ્વીપદિક્કુમારાઃ । ૧૨ વ્યન્તરાઃ કિન્નર-કિમ્પુરુષ-મહોરગ-ગન્ધર્વયક્ષ-રાક્ષસ-ભૂત-પિશાચાઃ । ૧૩ જ્યોતિષ્કાઃ સૂર્યાશ્ચન્દ્રમસો ગ્રહનક્ષત્રપ્રકીર્ણતારકાશ્ચ । ૧૪ મેરુપ્રદક્ષિણાનિત્યગતયો નૃલોકે । ૧૫ તત્કૃતઃ કાલવિભાગઃ । ૧૬ બહિરવસ્થિતાઃ । ૧૭ વૈમાનિકાઃ । ૧૮ કલ્પોપપન્નાઃ કલ્પાતીતાશ્ચ । ૧૯ ઉપર્યુપરિ । ૨૦ સૌધર્મૈશાન-સાનત્કુમાર-માહેન્દ્ર-બ્રહ્મલોક-લાન્તક-મહાશુક્ર-સહસ્રારેષ્વાનત-પ્રાણતયોરારણાચ્યુતયોર્નવસુ ગ્રૈવેયકેષુ વિજય-વૈજયન્ત-જયન્તાપરાજિતેષુ સર્વાર્થસિદ્ધે ચ । ૨૧ સ્થિતિ-પ્રભાવ-સુખ-દ્યુતિ-લેશ્યા-વિશુદ્ધીન્દ્રિયાવધિવિષયતોઽધિકાઃ । ૨૨ ગતિ-શરીર-પરિગ્રહા-ભિમાનતો હીનાઃ । ૨૩ પીત-પદ્મ-શુક્લલેશ્યા દ્વિ-ત્રિશેષેષુ । ૨૪ પ્રાગ્ગ્રૈવેયકેભ્યઃ કલ્પાઃ । ૨૫ બ્રહ્મલોકાલયા લોકાન્તિકાઃ । ૨૬ સારસ્વતાદિત્યવહ્નયરુણ-ગર્દતોય તુષિતાવ્યાબાધ-મરુતઃ અરિષ્ટાશ્ચ । ૨૭ વિજયાદિષુ દ્વિચરમાઃ । ૨૮ ઔપપાતિકમનુષ્યેભ્યઃ શેષાસ્તિર્યગ્યોનયઃ । ૨૯ સ્થિતિઃ । ૩૦ ભવનેષુ દક્ષિણાર્ધાધિપતીનાં પલ્યોપમ-

મધ્યર્ધમ્ । ૩૧ શેષાણાં પાદોને । ૩૨ અસુરેન્દ્રયોઃ સાગરોપમમધિકં ચ । ૩૩ સૌધર્માદિષુ યથાક્રમમ્ । ૩૪ સાગરોપમે । ૩૫ અધિકે ચ । ૩૬ સપ્ત સાનત્કુમારે । ૩૭ વિશેષત્રિ-સપ્ત-દશૈકાદશ-ત્રયોદશ-પંચદશભિરધિકાનિ ચ । ૩૮ આરણાચ્યુતાદૂર્ધ્વમેકૈકેન નવસુ ગ્રૈવેયકેષુ વિજયાદિષુ સર્વાર્થસિદ્ધે ચ । ૩૯ અપરા પલ્યોપમમધિકં ચ । ૪૦ સાગરોપમે । ૪૧ અધિકે ચ । ૪૨ પરતઃ પરતઃ પૂર્વા પૂર્વાનન્તરા । ૪૩ નારકાણાં ચ દ્વિતીયાદિષુ । ૪૪ દશવર્ષસહસ્રાણિ પ્રથમાયામ્ । ૪૫ ભવનેષુ ચ । ૪૬ વ્યન્તરાણાં ચ । ૪૭ પરા પલ્યોપમમ્ । ૪૮ જ્યોતિષ્કાણામધિકમ્ । ૪૯ ગ્રહાણામેકમ્ । ૫૦ નક્ષત્રાણામર્ધમ્ । ૫૧ તારકાણાં ચતુર્ભાગઃ । ૫૨ જઘન્યા ત્વષ્ટભાગઃ । ૫૩ ચતુર્ભાગઃ શેષાણામ્ ।

અથ પંચમોઽધ્યાયઃ

૧ અજીવકાયા ધર્માધર્માકાશપુદ્ગલાઃ । ૨ દ્રવ્યાણિ જીવાશ્ચ । ૩ નિત્યાવસ્થિતાન્યરૂપાણિ । ૪ રૂપિણઃ પુદ્ગલાઃ । ૫ આઽઽકાશાદેકદ્રવ્યાણિ । ૬ નિષ્ક્રિયાણિ ચ । ૭ અસંખ્યેયાઃ પ્રદેશા ધર્માધર્મયોઃ । ૮ જીવસ્ય ચ । ૯ આકાશસ્યાનન્તાઃ । ૧૦ સંખ્યેયાસંખ્યેયાશ્ચ પુદ્ગલાનામ્ । ૧૧ નાણોઃ । ૧૨ લોકાકાશેઽવગાહઃ । ૧૩ ધર્માધર્મયોઃ કૃત્સ્ને । ૧૪ એકપ્રદેશાદિષુ ભાજ્યઃ પુદ્ગલાનામ્ । ૧૫ અસંખ્યેયભાગાદિષુ જીવાનામ્ । ૧૬ પ્રદેશસંહારવિસર્પાભ્યાં પ્રદીપવત્ । ૧૭ ગતિસ્થિત્યુપગ્રહૌ ધર્માધર્મયોરુપકારઃ । ૧૮ આકાશસ્યાવગાહઃ । ૧૯

શરીરવાઙ્મનઃ પ્રાણાપાનાઃ પુદ્ગલાનામ્ । ૨૦ સુખદુઃખ-જીવિતમરણોપગ્રહાશ્ચ । ૨૧ પરસ્પરોપગ્રહો જીવાનામ્ । ૨૨ વર્તના પરિણામઃ ક્રિયા પરત્વાપરત્વે ચ કાલસ્ય । ૨૩ સ્પર્શ-રસગન્ધવર્ણવન્તઃ પુદ્ગલાઃ । ૨૪ શબ્દ-બન્ધ-સૌક્ષ્મ્ય-સ્થૌલ્ય-સંસ્થાન-ભેદ-તમશ્છાયાતપોદ્યોતવન્તશ્ચ । ૨૫ અણવઃ સ્કંધાશ્ચ । ૨૬ સંઘાતભેદેભ્ય ઉત્પદ્યન્તે । ૨૭ ભેદાદણુઃ । ૨૮ ભેદ-સંઘાતાભ્યાં ચાક્ષુષાઃ । ૨૯ ઉત્પાદ-વ્યય-ધ્રૌવ્યયુક્તં સત્ । ૩૦ તદ્ભાવાવ્યયં નિત્યમ્ । ૩૧ અર્પિતાનર્પિતસિદ્ધેઃ । ૩૨ સ્નિગ્ધરુક્ષત્વાદ્બન્ધઃ । ૩૩ ન જઘન્યગુણાનામ્ । ૩૪ ગુણ-સામ્યે સદૃશાનામ્ । ૩૫ દ્વયધિકાદિગુણાનાં તુ । ૩૬ બન્ધે સમાધિકૌ પારિણામિકૌ । ૩૭ ગુણપર્યાયવદ્ દ્રવ્યમ્ । ૩૮ કાલશ્ચેત્યેકે । ૩૯ સોઽનન્તસમયઃ । ૪૦ દ્રવ્યાશ્રયા નિર્ગુણા ગુણાઃ । ૪૧ તદ્ભાવઃ પરિણામઃ । ૪૨ અનાદિરાદિમાંશ્ચ । ૪૩ રૂપિષ્વાદિમાન્ । ૪૪ યોગોપયોગૌ જીવેષુ ।

અથ ષષ્ઠોઽધ્યાયઃ

૧ કાયવાઙ્મનઃ કર્મયોગઃ । ૨ સ આશ્રવઃ । ૩ શુભઃ પુણ્યસ્ય । ૪ અશુભઃ પાપસ્ય । ૫ સકષાયાકષાયયોઃ સામ્પરા-યિકેર્યાપથયોઃ । ૬ અવ્રત-કષાયેન્દ્રિય-ક્રિયાઃ પંચ-ચતુઃપંચ-પંચવિંશતિસંખ્યાઃ પૂર્વસ્ય ભેદાઃ । ૭ તીવ્રમન્દ-જ્ઞાતા-જ્ઞાતભાવ-વીર્યાધિકરણવિશેષેભ્યસ્તદ્વિશેષઃ । ૮ અધિકરણં

જીવાજીવાઃ । ૯ આદ્યં સંરમ્ભસમારમ્ભારમ્ભ-યોગ કૃતકારિતાનુમત-કષાય-વિશેષૈસ્ત્રિસ્ત્રિસ્ત્રિશ્ચતુશ્ચૈકશઃ । ૧૦ નિર્વર્તનાનિક્ષેપસંયોગનિસર્ગા દ્વિચતુર્દ્વિત્રિભેદાઃ પરમ્ । ૧૧ તત્પ્રદોષ નિહ્નવ-માત્સર્યાન્તરાયા-સાદનોપઘાતા જ્ઞાનદર્શનાવરણયોઃ । ૧૨ દુઃખ-શોક-તાપાક્રન્દન-વધ - પરિદેવનાન્યાત્મપરોભયસ્થાન્યસદ્વેદ્યસ્ય । ૧૩ ભૂતવ્રત્યનુકમ્પા દાનં સરાગસંયમાદિયોગઃ ક્ષાન્તિઃ શૌચમિતિ સદ્વેદ્યસ્ય । ૧૪ કેવલિ-શ્રુત-સંઘ-ધર્મ-દેવાવર્ણવાદો દર્શનમોહસ્ય । ૧૫ કષાયોદયાત્તીવ્રાત્મપરિણામશ્ચારિત્રમોહસ્ય । ૧૬ બહ્વારમ્ભપરિગ્રહત્વં ચ નારકસ્યાયુષઃ । ૧૭ માયા તૈર્યગ્યોનસ્ય । ૧૮ અલ્પારમ્ભપરિગ્રહત્વં સ્વભાવમાર્દવાર્જવં ચ માનુષસ્ય । ૧૯ નિઃશીલવ્રતત્વં ચ સર્વેષામ્ । ૨૦ સરાગસંયમ-સંયમાસંયમા-કામનિર્જરા-બાલતપાંસિ દૈવસ્ય । ૨૧ યોગવક્રતા વિસંવાદનં ચાશુભસ્ય નામ્નઃ । ૨૨ વિપરીતં શુભસ્ય । ૨૩ દર્શનવિશુદ્ધિ-ર્વિનયસંપન્નતા-શીલવ્રતેષ્વનતિચારો-ઽભીક્ષ્ણં જ્ઞાનોપયોગ-સંવેગૌ શક્તિતસ્ત્યાગતપસી સંઘ-સાધુસમાધિ-વૈયાવૃત્યકરણ-મર્હદાચાર્ય-બહુશ્રુતપ્રવચનભક્તિ-રાવશ્યકાપરિહાણિ-માર્ગપ્રભાવના-પ્રવચનવત્સલત્વમિતિ તીર્થકૃત્ત્વસ્ય । ૨૪ પરાત્મનિંદા-પ્રશંસે સદસદ્ગુણોચ્છાનોદ્ભાવને ચ નીચૈર્ગોત્રસ્ય । ૨૫ તદ્વિપર્યયો નીચૈર્વૃત્યનુત્સેકૌ ચોત્તરસ્ય । ૨૬ વિઘ્નકરણમન્તરાયસ્ય ।

અથ સપ્તમોઽધ્યાયઃ

૧ હિંસાઽનૃતસ્તેયાબ્રહ્મપરિગ્રહેભ્યો વિરતિર્વ્રતમ્ । ૨ દેશસર્વતોઽણુમહતી । ૩ તત્સ્થૈર્યાર્થં ભાવનાઃ પંચ પંચ । ૪ હિંસાદિષ્વિહામુત્ર ચાપાયાવદ્યદર્શનમ્ । ૫ દુઃખમેવ વા । ૬ મૈત્રીપ્રમોદકારુણ્ય-માધ્યસ્થ્યાનિ સત્ત્વ-ગુણાધિક-ક્લિશ્યમાના-વિનેયેષુ । ૭ જગત્યકાયસ્વભાવૌ ચ સંવેગવૈરાગ્યાર્થમ્ । ૮ પ્રમત્તયોગાત્પ્રાણવ્યપરોપણં હિંસા । ૯ અસદભિધાનમનૃતમ્ । ૧૦-અદત્તાદાનં સ્તેયમ્ । ૧૧ મૈથુનમબ્રહ્મ । ૧૨ મૂર્ચ્છા પરિગ્રહઃ । ૧૩ નિઃશલ્યો વ્રતી । ૧૪ અગાર્યનગારશ્ચ । ૧૫ અણુવ્રતોઽગારિ । ૧૬ દિગ્દેશાનર્થદણ્ડવિરતિ-સામાયિક-પૌષધોપવાસોપભોગપરિ-ભોગા-તિથિસંવિભાગવ્રતસંપન્નશ્ચ । ૧૭ મારણાન્તિકીં સંલેખનાં જોષિતા । ૧૮ શંકાકાંક્ષાવિચિકિત્સાઽન્યદૃષ્ટિપ્રશંસા-સંસ્તવાઃ સમ્યગ્દૃષ્ટેરતિચારાઃ । ૧૯ વ્રતશીલેષુ પંચ પંચ યથાક્રમમ્ । ૨૦ બંધ-વધ-ચ્છવિચ્છેદા-તિભારારોપણા-ન્નપાનનિરોધાઃ । ૨૧ મિથ્યોપદેશ-રહસ્યાભ્યા-ખ્યાન-કૂટલેખક્રિયા-ન્યાસાપહાર-સાકારમન્ત્રભેદાઃ । ૨૨ સ્તેનપ્રયોગ-તદાહૃતાદાન વિરુદ્ધરાજ્યાતિક્રમ-હીનાધિકમાનોન્માન-પ્રતિરુપકવ્યવહારાઃ । ૨૩ પરવિવાહકરણે-ત્વરપરિગૃહીતા-પરિગૃહીતાગમના-નંગક્રીડા-તીવ્રકામાભિનિવેશાઃ । ૨૪ ક્ષેત્રવાસ્તુ-હિરણ્યસુવર્ણ-ધનધાન્ય દાસીદાસ-કુપ્યપ્રમાણાતિક્રમાઃ ૨૫ ઊર્ધ્વાધસ્તિર્યગ્વ્યતિક્રમ-ક્ષેત્રવૃદ્ધિ-સ્મૃત્યન્તર્ધાનાનિ । ૨૬ આનયન-પ્રેષ્યપ્રયોગ-શબ્દરૂપાનુપાત-પુદ્ગલક્ષેપાઃ । ૨૭ કંદર્પ-કૌકુચ્ય-મૌખર્યા-સમીક્ષ્યાધિકરણો-પભોગાધિકત્વાનિ ।

૨૮ યોગદુષ્પ્રણિધાના – નાદર-સ્મૃત્યનુપસ્થાપનાનિ । ૨૯ અપ્રત્યવેક્ષિતાપ્રમાર્જિતોત્સર્ગાદાનનિક્ષેપસંસ્તારોપક્રમણા-નાદર-સ્મૃત્યનુપસ્થાપનાનિ । ૩૦ સચિત્ત-સંબદ્ધ-સંમિશ્રા-ભિષવ-દુષ્પક્વાહારાઃ । ૩૧ સચિત્તનિક્ષેપ-પિધાન-પરવ્યપદેશ-માત્સર્ય-કાલાતિક્રમાઃ । ૩૨ જીવિતમરણાશંસા-મિત્રાનુરાગ-સુખાનુબન્ધ-નિદાનકરણાનિ । ૩૩ અનુગ્રહાર્થં સ્વસ્યાતિ-સર્ગો દાનમ્ । ૩૪ વિધિ-દ્રવ્ય-દાતૃ-પાત્રવિશેષાત્તદ્વિશેષઃ ।

અથ અષ્ટમોઽધ્યાયઃ

૧ મિથ્યાદર્શના ઽવિરતિ-પ્રમાદ-કષાય-યોગા-બન્ધહેતવઃ । ૨ સકષાયત્વાજ્જીવઃ કર્મણો યોગ્યાન્પુદ્ગલાનાદત્તે । ૩ સ બન્ધઃ । ૪ પ્રકૃતિસ્થિત્યનુભાવપ્રદેશાસ્તદ્વિધયઃ । ૫ આદ્યો જ્ઞાનાદર્શનાવરણ-વેદનીય-મોહનીયાયુષ્ક-નામ-ગોત્રાન્તરાયાઃ । ૬ પંચનવદ્વ્યષ્ટાવિંશતિ-ચતુર્દ્વિચત્વારિંશદ્દ્વિપંચભેદા યથા-ક્રમમ્ । ૭ મત્યાદીનામ્ । ૮ ચક્ષુરચક્ષુરવધિકેવલાનાંનિદ્રા-નિદ્રાપ્રચલાપ્રચલાસ્ત્યાનગૃદ્ધિવેદનીયાનિ ચ । ૯ સદસદ્વેદ્યે । ૧૦ દર્શનચારિત્રમોહનીય-કષાયનોકષાયવેદનીયાખ્યાસ્ત્રિદ્વિષોડ-શનવભેદાઃસમ્યક્ત્વમિથ્યાત્વતદુભયાનિ કષાયનોકષાયાવનન્તા-નુબન્ધ્યપ્રત્યાખ્યાનપ્રત્યાખ્યાનાવરણસંજ્વલનવિકલ્પાશ્ચૈકશઃક્રો-ધમાનમાયાલોભાઃ હાસ્યરત્યરતિશોક-ભયજુગુપ્સાસ્ત્રીપુંનપું-સકવેદાઃ । ૧૧ નારકતૈર્યગ્યોનમાનુષ-દૈવાની । ૧૨ ગતિજાતિ-શરીરાંગોપાંગ-નિર્માણબન્ધનસંઘાતસંસ્થાનસંહનન-સ્પર્શરસ-ગન્ધવર્ણાનુપૂર્વ્ય-ગુરુલ-ઘૂપઘાતપરાઘાતાતપોદ્યોતોચ્છ્વાસવિ-હાયોગતયઃ પ્રત્યેક-શરીરત્રસસુભગસુસ્વરશુભસૂક્ષ્મપર્યાપ્તસ્થિરા-

દેવશાંસિ સેતરાણિતીર્થકૃત્વં ચ । ૧૩ ઉચ્ચૈર્નીચૈશ્ચ । ૧૪ દાનાદીનામ્ । ૧૫ આદિતસ્તિસૃણામન્તરાયસ્ય ચ ત્રિંશત્સાગરોપમકોટીકોટ્યઃ પરા સ્થિતિઃ । ૧૬ સપ્તતિર્મોહનીયસ્ય । ૧૭ નામગોત્રયોર્વિંશતિઃ । ૧૮ ત્રયસ્ત્રિંશત્સાગરોપમાણ્યાયુષ્કસ્ય । ૧૯ અપરા દ્વાદશમુહૂર્ત્તા વેદનીયસ્ય । ૨૦ નામગોત્રયોરષ્ટૌ । ૨૧ શેષાણામન્તર્મુહૂર્ત્તમ્ । ૨૨ વિપાકોઽનુભાવઃ । ૨૩ સ યથાનામ । ૨૪ તતશ્ચનિર્જરા । ૨૫ નામપ્રત્યયાઃ સર્વતોયોગવિશેષાત્સૂક્ષ્મૈકક્ષેત્રાવગાઢસ્થિતાઃ સર્વાત્મપ્રદેશેષ્વનન્તાનન્તપ્રદેશાઃ । ૨૬ સદ્વેદ્ય-સમ્યક્ત્વ-હાસ્ય-રતિ-પુરુષવેદ-શુભાયુ-ર્નામગોત્રાણિ પુણ્યમ્ ।

અથ નવમોઽધ્યાયઃ

૧ આસ્રવનિરોધઃ સંવરઃ । ૨ સ ગુપ્તિસમિતિધર્માનુપ્રેક્ષાપરીષહજયચારિત્રૈઃ । ૩ તપસા નિર્જરા ચ । ૪ સમ્યગ્યોગનિગ્રહો ગુપ્તિઃ । ઈર્યાભાષૈષણાદાનનિક્ષેપોત્સર્ગાઃ સમિતયઃ ૬ ઉત્તમઃ ક્ષમામાર્દવાર્જવશૌચસત્યસંયમતપસ્ત્યાગાકિંચન્યબ્રહ્મચર્યાણિ ધર્મઃ । ૭ અનિત્યાશરણસંસારૈકત્વાન્યત્વાશુચિત્વાસ્રવસંવરનિર્જરાલોકબોધિદુર્લભધર્મસ્વાખ્યાતતત્ત્વાનુચિન્તનમનુપ્રેક્ષાઃ । ૮ માર્ગાચ્યવનનિર્જરાર્થં પરિષોઢવ્યાઃ પરીષહાઃ । ૯ ક્ષુત્પિપાસાશીતોષ્ણદંશમશકનાગ્ન્યારતિસ્ત્રીચર્યાનિષદ્યાશય્યાઽઽક્રોશવધયાચનાઽલાભરોગતૃણસ્પર્શમલસત્કાર પુરસ્કારપ્રજ્ઞાઽજ્ઞાનાદર્શનાનિ । ૧૦ સૂક્ષ્મસંપરાયચ્છદ્મસ્થવીતરાગયોશ્ચતુર્દશ । ૧૧ એકાદશ જિને । ૧૨ બાદર સંપરાયે સર્વે । ૧૩ જ્ઞાનાવરણે પ્રજ્ઞાઽજ્ઞાને । ૧૪ દર્શનમોહાન્તરાયયોરદર્શનાલાભૌ ।

૧૫ ચારિત્રમોહે નાગ્ન્યારતિસ્ત્રીનિષદ્યાડડક્રોશયાચનાસત્કાર-પુરસ્કારાઃ । ૧૬ વેદનીયે શેષાઃ । ૧૭ એકાદયો ભાજ્યા યુગપદેકોનવિંશતે । ૧૮ સામાયિક-છેદોપસ્થાપ્ય-પરિહારવિશુદ્ધિ-સૂક્ષ્મસંપરાય-યથાખ્યાતાનિ ચારિત્રમ્ । ૧૯ અનશનાવમૌદર્ય-વૃત્તિપરિસંખ્યાન-રસપરિત્યાગ-વિવિક્તશય્યાસન-કાયક્લેશા બાહ્યં તપઃ । ૨૦ પ્રાયશ્ચિત્ત-વિનય-વૈયાવૃત્ય-સ્વાધ્યાય-વ્યુત્સર્ગધ્યાનાન્યુત્તરમ્ । ૨૧ નવચતુર્દશપંચદ્વિભેદં યથાક્રમં પ્રાગ્ધ્યાનાત્ । ૨૨ આલોચન-પ્રતિક્રમણ-તદુભયવિવેક-વ્યુત્સર્ગ-તપશ્છેદ-પરિહારોપસ્થાપનાનિ । ૨૩ જ્ઞાનદર્શન-ચારિત્રોપચારાઃ । ૨૪ આચાર્યોપાધ્યાય-તપસ્વી-શૈક્ષક-ગ્લાન-ગણ-કુલ-સંઘ-સાધુ-સમનોજ્ઞાનામ્ । ૨૫ વાચના-પૃચ્છનાડનુપ્રેક્ષાડડમ્નાય-ધર્મોપદેશાઃ । ૨૬ બાહ્યાભ્યન્તરોપધ્યોઃ । ૨૭ ઉત્તમસંહનનસ્યૈકાગ્રચિંતાનિરોધોધ્યાનમ્ । ૨૮ આમુહૂર્તાત્ । ૨૯ આર્ત્તરૌદ્રધર્મ્યશુક્લાનિ । ૩૦ પરેમોક્ષહેતૂ । ૩૧ આર્તમમનોજ્ઞાનાં સમ્પ્રયોગે તદ્વિપ્રયોગાય સ્મૃતિસમન્વાહારઃ । ૩૨ વેદનાયાશ્ચ । ૩૩ વિપરિતં મનોજ્ઞાનમ્ । ૩૪ નિદાનં ચ । ૩૫ તદવિરતદેશવિરતપ્રમત્તસંયતાનામ્ । ૩૬ હિંસા-ડનૃત-સ્તેય-વિષયસંરક્ષણેભ્યો રૌદ્રમવિરતદેશવિરતયોઃ । ૩૭ આજ્ઞા-ડપાય-વિપાક-સંસ્થાનવિચયાય ધર્મ્યમપ્રમત્તસંયતસ્ય । ૩૮ ઉપશાન્તક્ષીણકષાયયોશ્ચ । ૩૯ શુક્લે ચાદ્યે । ૪૦ પરે કેવલિનઃ । ૪૧ પૃથક્ત્વૈ, કત્વવિતર્કં-સૂક્ષ્મક્રિયાડપ્રતિપાતિ-વ્યુપરતક્રિયાનિવૃત્તીનિ । ૪૨ તત્ત્રયેકકાયયોગાયોગાનામ્ । ૪૩

અકાશ્રયે સવિતર્કે પૂર્વે । ૪૪ અવિચારં દ્વિતીયમ્ । ૪૫ વિતર્કઃ શ્રુતમ્ । ૪૬ વિચારોઽર્થ વ્યંજનયોગસંક્રાન્તિઃ । ૪૭ સમ્યગ્દૃષ્ટિશ્રાવક-વિરતા-નન્તવિયોજક – દર્શનમોહક્ષપકોપશમકોપશાન્તમોહક્ષપક ક્ષીણમોહ-જિનાઃક્રમશોઽસંખ્યેયગુણનિર્જરાઃ। ૪૮ પુલાક-બકુશ-કુશીલ-નિર્ગ્રંથ-સ્નાતકા નિર્ગ્રંથાઃ । ૪૯ સંયમ-શ્રુત-પ્રતિસેવના-તીર્થ-લિંગ-લેશ્યોપપાત-સ્થાનવિકલ્પતઃ સાધ્યાઃ ।

અથ દશમોઽધ્યાયઃ

૧ મોહક્ષયાદ્જ્ઞાનદર્શનાવરણાન્તરાયક્ષયાચ્ચ કેવલમ્ । ૨ બન્ધહેત્વભાવનિર્જરાભ્યામ્ । ૩ કૃત્સ્નકર્મક્ષયો મોક્ષઃ । ૪ ઔપશમિકાદિભવ્યત્વાભાવાચ્ચાન્યત્ર કેવલ-સમ્યક્ત્વજ્ઞાનદર્શનસિદ્ધત્વેભ્યઃ । ૫ તદનન્તરમૂર્ધ્વં ગચ્છત્યાલોકાંતાત્ । ૬ પૂર્વપ્રયોગાદસંગત્વાદ્ બન્ધચ્છેદાત્તથાગતિપરિણામાચ્ચ તદ્ગતિઃ । ૭ ક્ષેત્ર કાલ-ગતિ-લિંગ-તીર્થ ચારિત્ર-પ્રત્યેકબુદ્ધબોધિતજ્ઞાનાવગાહનાન્તર-સંખ્યાલ્પબહુત્વતઃ સાધ્યાઃ ।

ઇતિ શ્રી તત્ત્વાર્થાધિગમ સૂત્રાણિ.

સિન્દૂર પ્રકરઃ

સિન્દૂરપ્રકરસ્તપઃકરિશિરઃક્રોડે કષાયાટવી,–
દાવાર્ચિર્નિચયઃ પ્રબોધદિવસ–પ્રારંભ સૂર્યોદયઃ
મુક્તિસ્ત્રી-કુચકુંભ-કુંકુમરસઃ શ્રેયસ્તરોઃ પલ્લવ–
પ્રોલ્લાસઃ ક્રમયોર્નખદ્યુતિભરઃ પાર્શ્વપ્રભોઃ પાતુ વઃ ૧

સંતઃ સંતુ મમ પ્રસન્નમનસો વાચાં વિચારોદ્યતાઃ
સૂતેઽમ્ભઃ કમલાનિ તત્પરિમલં વાતા વિતન્વંતિ યત્,
કિંવાઽન્યર્થનયાનયા યદિ ગુણોઽસ્ત્યાસાં તતસ્તે સ્વયં,
કર્ત્તારઃ પ્રથનં ન ચેદથ યશઃપ્રત્યર્થિના તેન કિમ્. ૨

ત્રિવર્ગ–સંસાધન–મંતરેણ, પશોરિવાયુર્વિફલં નરસ્ય;
તત્રાઽપિ ધર્મં પ્રવરં વદંતિ, ન તં વિના યદ્ભવતોઽર્થ કામૌ. ૩

યઃ પ્રાપ્ય દુષ્પ્રાપ્યમિદં નરત્વં, ધર્મં ન યત્નેન કરોતિ મૂઢઃ;
ક્લેશપ્રબંધેન સલબ્ધમબ્ધૌ, ચિંતામણિ પાતયતિ પ્રમાદાત્. ૪

સ્વર્ણસ્થાલે, ક્ષિપતિ સ રજઃ પાદશૌચં વિધત્તે,
પીયૂષેણ પ્રવરકરિણું વાહયત્યૈન્ધભારમ્;
ચિંતારત્નં વિકિરતિ કરાદ્વાયસોડાયનાર્થમ્,
યો દુષ્પ્રાપં ગમયતિ મુધા મર્ત્યજન્મ પ્રમત્તઃ ૫

તે ધત્તૂરતરું વપંતિ ભવને, પ્રોન્મૂલ્ય કલ્પદ્રુમં,
ચિંતારત્નમપાસ્ય કાચશકલં સ્વીકુર્વતે તે જડાઃ;
વિક્રિય દ્વિરદં ગિરીંદ્રસદૃશં ક્રીણન્તિ તે રાસભં,
યે લબ્ધં પરિહૃત્ય ધર્મમધમા ધાવંતિ ભોગાશયા. ૬

અપારે સંસારે, કથમપિ સમાસાદ્ય નૃભવં,
ન ધર્મં યઃ કુર્યાદ્વિષયસુખ-તૃષ્ણા-તરલિતઃ;
પ્લુડન્ પારાવારે પ્રવરમપહાય પ્રવહણં,
સ મુગ્ધો મૂર્ખાણામુપલમુપલબ્ધું પ્રયતતે. ૭

ભક્તિં તીર્થંકરે ગુરૌ જિનમતે સંઘે ચ હિંસાઽનૃતં,
સ્તેયાબ્રહ્મપરિગ્રહાદુપરમં ક્રોધાદરીણાં જયમ્;
સૌજન્યં ગુણસંગમિંદ્રિયદમં દાનં તપો ભાવનાં,
વૈરાગ્યં ચ કુરુષ્વ નિર્વૃતિપદે યદ્યસ્તિ ગન્તું મનઃ. ૮

પાપં લુમ્પતિ દુર્ગતિં દલયતિ વ્યાપાદયત્યાપદં,
પુણ્યં સંચિનુતે શ્રિયં વિતનુતે પુષ્ણાતિ નિરોગતામ્;
સૌભાગ્યં વિદધાતિ પલ્લવયતિ પ્રીતિં પ્રસૂતે યશઃ
સ્વર્ગં યચ્છતિ નિવૃતિં ચ રચયત્યર્હંતાં નિર્મિતા. ૯

સ્વર્ગસ્તસ્ય ગૃહાંગણું સહચરી સામ્રાજ્યલક્ષ્મીઃ શુભા,
સૌભાગ્યાદિ-ગુણાવલિર્વિલસતિસ્વૈરં વપુર્વેશ્મનિ;
સંસારઃ સુતરઃ શિવં કરતલ-ક્રોડે લુઠત્યંજસા,
યઃ શ્રદ્ધાભર-ભાજનં જિનપતેઃ પૂજાં વિધત્તે જનઃ ૧૦

કદાચિન્નાતંકઃ કુપિત ઈવ પશ્યત્યભિમુખં,
વિદૂરે દારિદ્રયં ચકિતમિવ નશ્યત્યનુદિનમ્;
વિરક્તા કાંતેવ ત્યજતિ કુગતિઃ સંગમુદ્યો,
ન મુંચત્યભ્યર્ણં સુહૃદિવ જિનાર્ચા રચયતઃ ૧૧

યઃ પુષ્પૈર્જિનમર્ચતિ સ્મિતસુરસ્ત્રીલોચનૈઃસોઽર્ચ્યતે,
યસ્તં વંદત એકશસ્ત્રિજગતા સોઽહર્નિશં વંદ્યતે;
યસ્તં સ્તૌતિ પરત્ર વૃત્રદમનસ્તોમેન સ સ્તૂયતે,
યસ્તં ધ્યાયતિ કલૃપ્તકર્મનિધનઃ સ ધ્યાયતે યોગિભિઃ ૧૨

અવદ્યમુક્તે, પથિ યઃ પવર્તતે,
પ્રવર્ત્તયત્યન્યજનં ચ નિસ્પૃહઃ;
સ અવ સેવ્યઃ સ્વહિતૈષિણા ગુરુઃ,
સ્વયં તરંસ્તારયિતું ક્ષમઃ પરમ્. ૧૩

વિદ્રલયતિ કુબોધં, બોધયત્યાગમાર્થં,
સુગતિકુગતિમાર્ગૌ પુણ્યપાપે વ્યનક્તિ;
અવગમયતિ કૃત્યાકૃત્યભેદં ગુરુર્યો,
ભવજલનિધિ પોતસ્તં વિના નાડસ્તિ કશ્ચિત્. ૧૪

પિતા માતા ભ્રાતા, પ્રિયસહચરી સૂનુનિવહઃ,
સુહૃત્સ્વામી માદ્યત્કરિભટરથાશ્વઃ પરિકરઃ;
નિમજ્જંતં જંતું નરકકુહરે રક્ષિતુમલં,
ગુરોર્ધર્માડધર્મપ્રકટનપરાત્કોડપિ ન પરં. ૧૫

કિં ધ્યાનેન ભવત્વશેષવિષય–ત્યાગૈસ્તપોભિઃ કૃતં,
પૂર્ણં ભાવનયાડલમિંદ્રિયદમૈઃ પર્યાપ્તમાગમૈઃ;
કિં ત્વેકં ભવનાશનં કુરુ ગુરુપ્રીત્યા ગુરોઃ શાસનં,
સર્વે યેન વિના વિનાથબલવત્ સ્વાર્થાય નાડલં ગુણાઃ. ૧૬

ન દેવં નાદેવં, ન શુભગુરુમેવં ન કુગુરું,
ન ધર્મં નાડધર્મં ન ગુણપરિશુદ્ધં ન વિગુણમ્;
ન કૃત્યં નાડકૃત્યં ન હિતમહિતં નાપિ નિપુણં,
વિલોકંતે લોકા જિનવચનચક્ષુર્વિરહિતાઃ. ૧૭

માનુષ્યં વિફલં વદંતિ હૃદયં વ્યર્થં વૃથા શ્રોત્રયો,
નિર્ભાણું ગુણદોષભેદકલનાં તેષામસંભાવિનીમ્;
દુર્વારં નરકાન્ધકૂપપતનં મુક્ત્વિ બુધા દુર્લભામ્,
સાર્વજ્ઞઃ સમયો દયારસમયો યેષાં ન કર્ણાતિથિઃ. ૧૮

પીયૂષં વિષવજ્જલં જ્વલનવત્તેજસ્તમઃ સ્તોમવન્મિત્રં,
શાત્રવવત્ સ્રજં ભુજગવચ્ચિંતામણિ લોષ્ઠવત્;
જ્યોત્સ્નાં ગ્રીષ્મજધર્મવત્ સ મનુતે કારુણ્યપણ્યાપણું,
જૈનેંદ્રં મતમન્યદર્શનસમં યેા દુર્મતિર્મન્યતે. ૧૯

ધર્મં જાગરયત્યધં વિઘટયત્યુત્થાપયત્યુત્પથં,
ભિન્તે મત્સરમુચ્છિનત્તિ કુનયં મથ્નાતિ મિથ્યામતિમ્;
વૈરાગ્યં વિતનોતિ પુષ્યતિ કૃપાં મુષ્ણાતિ તૃષ્ણાં ચ,
યત્તજ્જૈનં મતમર્ચતિ પ્રથયતિ ધ્યાયત્યધીતે કૃતી. ૨૦

રત્નાનામિવ રેાહણ-ક્ષિતિધરઃ ખં તારકાણામિવ,
સ્વર્ગઃ કલ્પમહીરુહામિવ સરઃ પંકેરુહાણામિવ;
પાથેાધિઃ પયસામિવેંદુમહસાં સ્થાનં ગુણાનામસા,
વિત્યાલેાચ્ય વિરચ્યતાં ભગવતઃ સંઘસ્ય પૂજાવિધિઃ. ૨૧

યઃ સંસાર-નિરાસ-લાલસ-મતિર્મુક્ત્યર્થસુત્તિષ્ઠતે,
યં તીર્થં કથયંતિ પાવનતયા યેનાડસ્તિ નાડન્યઃસમઃ;
યસ્મૈ તીર્થપતિર્નમસ્યતિ સતાં યસ્માચ્છુભં જાયતે,
સ્ફુર્તિર્યસ્ય પરા વસંતિ ચ ગુણા યસ્મિન્સ સંઘેાડર્ચ્યતામ્. ૨૨

લક્ષ્મીસ્તં સ્વયમભ્યુપૈતિ રભસા કીર્ત્તિસ્તમાલિંગતિ,
પ્રીતિસ્તં ભજતે મતિઃ પ્રયતતે તં લબ્ધુમુત્કંઠયા;
સ્વઃ શ્રીસ્તં પરિરબ્ધુ-મિચ્છતિ મુહુર્મુક્તિસ્તમાલેાકતે,
યઃ સંઘ ગુણરાશિકેલિસદનં શ્રેયેારુચિઃ સેવતે. ૨૩

યદ્ભક્તેઃ ફલમર્હદાદિપદવી-મુખ્યં કૃષેઃસસ્યવત્,
ચક્રિત્વં ત્રિદશેંદ્રતાદિ તૃણવત્ પ્રાસંગિકં ગીયતે;
શક્તિં યન્મહિમસ્તુતૌ ન દધતે વાચેાડપિ વાચસ્પતેઃ,
સંઘઃ સેાડઘહરઃ પુનાતુ ચરણન્યાસૈઃ સતાં મંદિરમ્ ૨૪

ક્રીડાભૂઃ સુકૃતસ્ય દુષ્કૃતરજઃ સંહારવાત્યાભવો-
દ્દન્વન્નૌર્વ્યસનાગ્નિમેઘપટલી સંકેતદૂતી શ્રિયામ્,
નિઃશ્રેણિસ્ત્રિદિવૌકસઃ પ્રિયસખી મુક્તેઃ કુગત્યર્ગલા;
સત્ત્વેષુ ક્રિયતાં કૃપૈવ ભવતુ ક્લેશૈરશેષૈઃ પરૈઃ. ૨૫

યદિ શ્રાવા તોયે, તરતિ તરણિર્યદ્યુદયતિ,
પ્રતીચ્યાં સપ્તાર્ચિર્યદિ ભજતિ શૈત્યં કથમપિ;
યદિ ક્ષ્માપીઠં સ્વાદુપરિ સકલસ્યાઽપિ જગતઃ,
પ્રસૂતે સત્ત્વાનાં તદપિ ન વધઃ ક્વાઽપિ સુકૃતમ્. ૨૬

સ કમલવનમગ્નેર્વાસરં ભાસ્વદસ્તા-
દમૃતમુરગવક્ત્રાત્સાધુવાદં વિવાદાત્,
રુગપગમમજીર્ણાજ્જીવિતં કાલકૂટા;
દભિલષતિ વધાદ્યઃ પ્રાણિનાં ધર્મમિચ્છેત્. ૨૭

આયુર્દીર્ઘતરં વપુર્વરતરં ગોત્રં ગરીયસ્તરં,
વિત્તં ભૂરિતરં બલં બહુતરં સ્વામિત્વમુચ્ચૈસ્તરમ્;
આરોગ્યં વિગતાંતરં ત્રિજગતિ શ્લાઘ્યત્વમલ્પેતરં,
સંસારાંબુનિધિં કરોતિ સુતરં ચેતઃ કૃપાર્દ્રાન્તરમ્. ૨૮

વિશ્વાસાયતનં વિપત્તિદલનં દ્વૈઃ કૃતારાધનં,
મુક્તેઃ પથ્યદનં જલાગ્નિશમનં વ્યાઘ્રોરગ-સ્તંભનમ્;
શ્રેયઃસંવનનં સમૃદ્ધિજનનં સૌજન્ય-સંજીવનં,
કીર્ત્તેઃ કેલિવનં પ્રભાવભવનં સત્યં વચઃ પાવનમ્. ૨૯

યશો યસ્માદ્ભસ્મી-ભવતિ વનવહ્નેરિવ વનં,
નિદાનં દુઃખાનાં યદવનિરુહાણાં જલમિવ;
ન યત્ર સ્યાચ્છાયાઽતપ ઇવ તપઃસંયમકથા,
કથંચિત્તન્મિથ્યાવચનમભિધત્તે ન મતિમાન્. ૩૦

અસત્યમપ્રત્યયમૂલકારણમ્, કુવાસનાસદ્મ સમૃદ્ધિવારણમ્;
વિપન્નિદાનં પરવંચનોર્જિતં, કૃતાપરાધં કૃતિભિર્વિવર્જિતમ્. ૩૧

તસ્યાડગ્નિર્જલમર્ણવઃ સ્થલમરિર્મિત્રં સુરાઃ કિંકરાઃ,
કાંતારં નગરં ગિરિર્ગૃહમહિર્માલ્યં મૃગારિર્મૃગઃ;
પાતાલં બિલમસ્રમુત્પલદલં વ્યાલઃ શૃગાલો વિષમ્,
પીયૂષં વિષમં સમં ચ વચનં સત્યાગ્રિતં વક્તિ યઃ. ૩૨

તમભિલષતિ સિદ્ધસ્તં વૃણીતે સમૃદ્ધિ,
સ્તમભિસરતિ કીર્તિર્મુંચતે તં ભવાર્ત્તિઃ;
સ્પૃહયતિ સુગતિસ્તં નેક્ષતે દુર્ગતિસ્તં,
પરિહરતિ વિપત્તં યો ન ગૃહ્ણાત્યદત્તમ્. ૩૩

અદત્તં નાડડદત્તે કૃતસુકૃતકામઃ કિમપિ યઃ,
શુભશ્રેણિસ્તસ્મિન્ વસતિ કલહંસીવ કમલે;
વિપત્તસ્માદ્દૂરં વ્રજતિ રજનીવાંબરમણે-
ર્વિનીતં વિદ્યેવ ત્રિદિવશિવલક્ષ્મીર્ભજતિ તમ્. ૩૪

યન્નિર્વર્તિતકીર્તિધર્મનિધનં સર્વાગસાં સાધનં,
પ્રોન્મીલદ્ધયબંધનં વિરચિતક્લિષ્ટાશયોદ્બોધનમ્;
દૌર્ગત્યૈકનિબંધનં કૃતસુગત્યાશ્લેષસંરોધનમ્,
પ્રોત્સર્પત્પ્રધનં જિઘૃક્ષતિ ન તદ્ધીમાનદત્તં ધનમ્. ૩૫

પરજનમનઃ પીડાક્રીડાવનં વધભાવના-
ભવનમવનિન્યા પિન્યા પદ્મતાધનમંડલમ્;
કુગતિગમને માર્ગઃ સ્વર્ગાપવર્ગપુરાર્ગલં,
નિયતમનુપાદેયં સ્તેયં નૃણાં હિતકાંક્ષિણામ્. ૩૬

દત્તસ્તેન જગત્યકીર્તિ પટહો ગોત્રે મષીકૂર્ચકઃ,
ચારિત્રસ્ય જલાંજલિર્ગુણગણારામસ્ય દાવાનલઃ;

સંકેતઃ સકલાપદાં શિવપુરદ્વારે કપાટો દૃઢઃ,
કામાર્ત્તસ્ત્યજતિ પ્રબોધયતિ વા સ્વસ્ત્રીં પરસ્ત્રીં ન યઃ. ૩૭

વ્યાઘ્રવ્યાલજલાનલાદિવિપદસ્તેષાં વ્રજંતિ ક્ષયં,
કલ્યાણાનિ સમુલ્લસંતિ વિબુધાઃ સાન્નિધ્યમધ્યાસતે;
કીર્તિઃસ્ફુર્તિમિયર્તિ યાત્યુપચયં ધર્મઃ પ્રણશ્યત્યઘં,
સ્વર્નિર્વાણસુખાની સંનિદધતે યે શીલમાબિભ્રતે. ૩૮

હરિત કુલકલંકં લુમ્પતે પાપપંકં,
સુકૃતમુપચિનોતિ શ્લાઘ્યતા માતનોતિ;
નમયતિ સુરવર્ગં હન્તિ દુર્ગોપસર્ગં,
રચયતિ શુચિશીલં સ્વર્ગમોક્ષૌ સલીલમ્. ૩૯

તોયત્યગ્નિરપિ સ્રજત્યહિરપિ વ્યાઘ્રોડપિ સારંગતિ,
વ્યાલોડપ્યશ્નતિ પર્વતોડપ્યુપલતિ ક્ષ્વેડોડપિ પીથૂષતિ;
વિઘ્નોડપ્યુત્સવતિ પ્રિયત્યરિરપિ ક્રીડાતડાગત્યપાં-
નાથોડપિ સ્વગૃહત્યટવ્યપિ નૃણાં શીલપ્રભાવાદ્ધ્રુવમ્. ૪૦

કાલુષ્યં જનયન્ જડસ્ય રચયન્ ધર્મદ્રુમોન્મૂલનં,
ક્લિશ્નન્નીતિકૃપાક્ષમાકમલિની લોભામ્બુધિં વર્દ્ધયન્;
મર્યાદાતટમુદ્ભુજન્ શુભમનો-હંસપ્રવાસં દિશન્,
કિં ન ક્લેશકરઃ પરિગ્રહનદીપૂરઃ પ્રવૃદ્ધિં ગતઃ ૪૧

કલહકલભવિધ્યઃ ક્રોધગૃધ્રશ્મશાનં,
વ્યસનભુજગરંધ્રં દ્વેષદસ્યુપ્રદોષઃ
સુકૃતવનદવાગ્નિર્માર્દવાંભોદવાયુ-
ર્નયનલિનતુષારોડત્યર્થં મર્યાનુરાગઃ. ૪૨

પ્રત્યર્થી પ્રશમસ્ય મિત્રમધૃતેર્મોહસ્ય વિશ્રામભૂઃ,
પાપાનાં ખનરાપદાં પદમસદ્ધ્યાનસ્ય લીલાવનમ્;
વ્યાક્ષેપસ્ય નિધિર્મદસ્ય સચિવઃ શોકસ્ય હેતુઃ કલેઃ,
કેલીવેશ્મ પરિગ્રહઃ પરિહૃતેર્યોગ્યો વિવિક્તાત્મનામ્. ૪૩

વહ્નિસ્તૃપ્યતિ નેંધનૈરિહ યથા નાંભોભિરંભોનિધિ,
સ્તદ્વન્મોહઘનો ધનૈરપિ ધનૈર્જન્તુર્ન સંતુષ્યતિ;
ન ત્વેવં મનુતે વિમુચ્ય વિભવં નિઃશેષમન્યં ભવં,
યાત્યાત્મા તદહં મુધૈવ વિદધામ્યેનાંસિ ભૂયાંસિ કિમ્. ૪૪

યો મિત્રં મધુનો વિકાર-કરણે સંત્રાસ-સંપાદને,
સર્પસ્ય પ્રતિબિંબમંગદહને સપ્તાર્ચિષઃ સોદરઃ;
ચૈતન્યસ્ય નિષૂદને વિષતરોઃ સબ્રહ્મચારી ચિરં,
સ ક્રોધઃ કુશલાભિલાષકુશલૈઃ પ્રોન્મૂલમુન્મૂલ્યતામ્. ૪૫

ફલતિ કલિત-શ્રેયઃશ્રેણિ-પ્રસૂનપરંપરઃ,
પ્રશમપયસા સિક્તો મુક્તં તપશ્ચરણદ્રુમઃ;
યદિ પુનરસૌ પ્રત્યાસત્તિ પ્રકોપહવિર્ભુજે,
ભજતિ લભતે ભસ્મીભાવં તદા વિફલોદયઃ. ૪૬

સંતાપં તનુતે ભિનત્તિ વિનયં સૌહાર્દમુત્સાદય-
ત્યુદ્વેગ જનયત્યવદ્યવચનં સૂતે વિધત્તે કલિમ્;
કીર્તિં કૃંતતિ દુર્મતિ વિતરતિ વ્યાહંતિ પુણ્યોદય,
દત્તે યઃ કુગતિં સ હાતુમુચિતો રોષઃ સદોષઃ સતામ્. ૪૭

યો ધર્મં દહતિ દ્રુમં દવ ઇવોન્મથ્નાતિ નીતિં લતાં,
દંતી વેંદુકલાં વિધુંતુદ ઇવ ક્લિશ્નાતિ કીર્તિં નૃણામ્;
સ્વાર્થં વાયુરિવાંબુદં વિઘટયત્યુલ્લાસયત્યાપદં,
તૃષ્ણાં ધર્મ ઇવોચિતઃકૃ ત કૃપાલોપઃ સ કોપઃ કથમ્. ૪૮

યસ્માદાવિ-ર્ભવતિ વિતતિ-ર્દુસ્તરાપન્નદીનાં,
યસ્મિન્ શિષ્ટાભિરુચિતગુણ-ગ્રામનામાપિ નાસ્તિ;
યશ્ચ વ્યાપ્તં વહતિ વધધી-ધૂમ્યયા ક્રોધદાવં,
તં માનાદ્રિં પરિહર દુસરોહમૌચિત્યવૃત્તેઃ. ૪૯

શમાલાનં ભંજન્, વિમલમતિનાડીં વિઘટયન્,
કિરન્ દુર્વાક્પાંશૂત્કરમગણયન્નાગમશ્રુમ્;
ભ્રમન્નૂર્ધ્વં સ્વૈરં વિનયનયવીથીં વિદલયન્,
જનઃ કં નાડનર્થં જનયતિ મદાંધો દ્વિપ ઇવ. ૫૦

ઔચિત્યાચરણં વિલુંપતિ પયોવાહં નભસ્વાનિવ,
પ્રધ્વંસં વિનયં નયત્યહિરિવ પ્રાણસ્પૃશાં જીવિતમ્;
કીર્તિં કૈરવિણીં મતંગજ ઇવ પ્રોન્મૂલયત્યંજસા,
માનો નિચ ઇવોપકારનિકરં હંતિ ત્રિવર્ગં નૃણામ. ૫૧

મુષ્ણાતિ યઃ કૃતસમસ્તસમીહિતાર્થં-
સંજીવનં વિનય-જીવિતમંગભાજામ્;
જાત્યાદિમાન-વિષજં વિષમં વિકારં,
તં માર્દવામૃતરસેન નયસ્વ શાંતિમ. ૫૨

કુશલ-જનન-વંધ્યાં, સત્ય-સૂર્યાસ્ત-સંધ્યાં,
કુગતિયુવતિમાલાં મોહમાતંગ શાલામ્;
શમ-કમલ-હિમાનીં દુર્યશો-રાજધાનીં,
વ્યસનશત-સહાયાં દૂરતો મુગ્ચ માયામ્. ૫૩

વિધાય માયાં, વિવિધૈરુપાયૈઃ,
પરસ્ય યે વંચનમાચરંતિ;
તે વંચયંતિ ત્રિદિવાપવર્ગ-
સુખાન્મહામોહસખાઃ સ્વમેવ. ૫૪

માયામવિશ્વાસ–વિલાસમંદિરં,
દુરાશયો યઃ કુરુતે ધનાશયા;
સોઽનર્થં સાર્થં ન પતંતમીક્ષતે,
યથા બિડાલો લગુડં પયઃ પિબન્. ૫૫

મુગ્ધપ્રતારણપરાયણમુજ્જિહીતે,
યત્પાટવં કપટલંપટચિત્તવૃત્તેઃ;
જીર્યત્યુપપ્લવમવશ્યમિહાઽપ્યકૃત્વા,
નાઽપથ્યલોજનમિવામયમાયતૌ તત્. ૫૬

યદ્દુર્ગમટવીમટંતિ વિકટં ક્રામંતિ દેશાંતરં,
ગાહંતે ગહનં સમુદ્રમતનુ-ક્લેશાં કૃષિં કુર્વતે;
સેવંતે કૃપણું પતિ ગજઘટા–સંઘટ્ટદુઃસંચરં,
સર્પંન્તપ્રધનં ધનાંધિતધિયસ્તલ્લોભવિસ્ફૂર્જિતમ્. ૫૭

મૂલં મોહવિષદ્રુમસ્ય સુકૃતાંભોરાશિકુંભોદ્ભવઃ,
ક્રોધાગ્નેરરણિઃ પ્રતાપતરણિ-પ્રચ્છાદને તોયદઃ;
ક્રીડાસદ્મ કલેર્વિવેકશશિનઃ સ્વર્ભાનુરાપન્નદી–
સિંધુઃ કીર્તિલતા–કલાપ-કલભો લોભઃ પરાભૂયતામ્. ૫૮

નિઃશેષધર્મવનદાહ વિજૃંભમાણે,
દુઃખૌઘભસ્મનિ વિસર્પદકીર્તિધૂમે;
બાઢં ધનેંધનસમાગમદીપ્યમાને,
લોભાનલે શલભતાં લભતે ગુણૌઘઃ. ૫૯

જાતઃ કલ્પતરુઃ પુરઃસુરગવી તેષાં પ્રવિષ્ટા ગૃહં,
ચિંતારત્નમુપસ્થિતં કરતલે પ્રાપ્તો નિધિઃ સંનિધિમ્;
વિશ્વં વશ્યમવશ્યમેવ સુલભાઃ સ્વર્ગાપવર્ગશ્રિયો,
યે સંતોષમશેષદોષદહન-ધ્વંસાંબુદં બિભ્રતે. ૬૦

વરં ક્ષિપ્તઃ પાણિઃ કુપિતફણિનો વક્ત્રકુહરે,
વરં ઝંપાપાતોજ્જ્વલદનલકુંડે વિરચિતઃ;
વરં પ્રાસપ્રાંતઃ સપદિ જઠરાંતર્વિનિહિતો,
ન જન્યં દૌર્જન્યં તદપિ વિપદાં સદ્મ વિદુષા. ૬૧

સૌજન્યમેવ વિદધાતિ યશશ્ચયં ચ,
સ્વ શ્રેયસં ચ વિભવં ચ ભવક્ષયં ચ;
દૌર્જન્યમાવહસિ યત્ કુમતે તદર્થં,
ધાન્યેડનલં દિશસિ તજ્જલસેકસાધ્યે. ૬૨

વરં વિભવવંધ્યતા, સુજનભાવભાજાં નૃણા–
મસાધુચરિતાર્જિતા ન પુનરુર્જિતાઃ સંપદઃ;
કૃશત્વમપિ શોભતે સહજમાયતૌ સુંદરં,
વિપાકવિરસા ન તુ શ્વયથુસંભવા સ્થુલતા. ૬૩

ન પ્રૂતે પરદૂષણં પરગુણં વક્ત્યલ્પમપ્યન્વહં,
સંતોષં વહતે પરર્દ્ધિષુ પરાબાધાસુ ધત્તે શુચમ્;
સ્વશ્લાઘાં ન કરોતિ નોજ્જ્વતિ નયં નૌચિત્યમુલ્લંઘય–
ત્યુક્તોપ્યપ્રિયમક્ષમાં ન રચયત્યેતચ્ચરિત્રં સતામ્. ૬૪

ધર્મં ધ્યસ્તદયો યશશ્ચ્યુતનયો વિત્તં પ્રમત્તઃ પુમાન્,
કાવ્યં નિષ્પ્રતિભસ્તપઃ શમદયાશૂન્યોડલ્પમેધાઃ શ્રુતમ્;
વસ્ત્વાલોકમલોચનશ્ચલમના ધ્યાનં ચ વાગ્ચ્છલ્યસૌ,
યઃ સંગં ગુણિનાં વિમુચ્યવિમતિઃ કલ્યાણમાકાંક્ષતિ. ૬૫

હરતિ કુમતિં, ભિત્તે મોહં, કરોતિ વિવેકિતાં,
વિતરતિ રતિં સૂતે નીતિં તનોતિ ગુણાવલિમ્;
પ્રથયતિ યશો ધત્તે ધર્મં વ્યપોહતિ દુર્ગતિં,
જનયતિ નૃણાં કિં નાભીષ્ટં ગુણોત્તમસંગમઃ. ૬૬

લબ્ધું બુદ્ધિકલાપમાપદમપાકર્તું વિહર્તું પથિ,
પ્રાપ્તું કીર્તિમસાધુતાં વિધુવિતું ધર્મં સમાસેવિતુમ્;
રોદ્ધું પાપવિપાકમાકલયયિતું સ્વર્ગાપવર્ગશ્રિયં,
ચેત્ત્વં ચિત્ત! સમીહસે ગુણવતા સંગં તદંગીકુરુ. ૬૭

હિમતિ મહિમાંભોજે ચંડાનિલત્યુદ્ધયાં બુદ્દે,
દ્વિરદતિ દયારામે ક્ષેમક્ષમાભૃતિ વજ્રતિ;
સમિધતિ કુમત્યગ્નૌ કંદત્યનીતિલતાસુ યઃ,
કિમભિલષતા શ્રેયઃ શ્રેયઃ? સ નિર્ગુણસંગમઃ. ૬૮

આત્માનં કુપથેન નિર્ગમયિતું યઃ શૂકલાશ્વાયતે,
કૃત્યાકૃત્યવિવેકજીવિતહૃતૌ યઃ કૃષ્ણસર્પાયતે;
યઃ પુણ્યદ્રુમખંડખંડનવિધૌ સ્ફુર્જત્કુઠારાયતે,
તં લુપ્તવ્રતમુદ્રમિંદ્રિયગણું જિત્વા શુભંયુર્ભવ. ૬૯

પ્રતિષ્ઠાં યન્નિષ્ઠાં નયતિ નયનિષ્ઠાં વિઘટય,
ત્યકૃત્યેષ્વાધત્તે મતિમતપસિ પ્રેમ તનુતે;
વિવેકસ્યોત્સેકં વિદલયતિ દત્તે ચ વિપદં,
પદં તદ્દોષાણાં કરણ-નિકુરમ્બં કુરૂ વશે. ૭૦

ધત્તાં મૌનમગારમુજ્ઝતુ વિધિપ્રાગલ્ભ્યમભ્યસ્યતા,
મસ્ત્વંતર્ગણુમાગમશ્રમમુપાદત્તાં તપસ્તપ્યતામ્;
શ્રેયઃપુંજનિકુંજભંજનમહાવાંતં ન ચેદિંદ્રિય,
વ્રાતં જેતુમવૈતિ ભસ્મનિ હુતં જાનીત સર્વં તતઃ ૭૧

ધર્મધ્વંસધુરીણુમભ્રમરસાવારીણુમાપત્પ્રથા,
લંકર્મીમણુશર્મનિર્મિતિકલાપારીણુમૈકાંતતઃ;
સર્વાન્નીનમનાત્મનીનમનયાત્યંતીનમિષ્ટે યથા,
કામીનં કુમતાધ્વનીનમજયન્નક્ષૌઘમક્ષેમભાક્. ૭૨

નિમ્નં ગચ્છતિ નિમ્નગેવ નિતરાં નિદ્રેવ વિષ્કંભતે,
ચૈતન્યં મદિરેવ પુષ્યતિ મદં ધૂમ્રેવ દત્તેઽન્ધતામ્;
ચાપલ્યં ચપલેવ ચુમ્બતિ દવજ્વાલેવ તૃષ્ણાં નય,
ત્યુલ્લાસં કુવટાંગનેવ કમલા સ્વૈરં પરિભ્રામ્યતિ. ૭૩

દાયાદાઃ સ્પૃહયન્તિ તસ્કરગણામુષ્ણન્તિ ભૂમિભુજો,
ગૃહ્ણન્તિ ચ્છલમાકલય્ય હુતભુગ્ભસ્મીકરોતિ ક્ષણાત્,
અંભઃ પ્લાવયતિ ક્ષિતૌ વિનિહિતં યક્ષા હરન્તે હઠાત્;
દુર્વૃત્તાસ્તનયા નયન્તિ નિધનં ધિગ્બહ્વધીનં ધનમ્ ૭૪

નીચસ્યાડપિ ચિરં ચટૂનિ રચયન્ત્યાયાન્તિ નીચૈર્નતિં,
શત્રોરપ્યગુણાત્મનોડપિ વિદધત્યુચૈર્ગુણોત્કીર્તનમ્;
નિર્વેદં ન વિદન્તિ કિંચિદકૃતજ્ઞસ્યાપિ સેવાકૃમે,
કષ્ટં કિં ન મનસ્વિનોડપિ મનુજાઃ કુર્વન્તિ વિત્તાર્થિનઃ. ૭૫

લક્ષ્મીઃ સર્પતિ નીચમર્ણવપયઃ સંગાદિવામ્લોજિની,
સંસર્ગાદિવ કંટકાકુલપદા ન ક્રૂવાડપિ ધત્તે પદમ્;
ચૈતન્યં વિષસન્નિધેરિવ નૃણામુજ્ઝાસયત્યંજસા,
ધર્મસ્થાનનિયોજનેન ગુણિભિર્ગ્રાહ્યં તદસ્યાઃ ફલમ્. ૭૬

ચારિત્રં ચિનુતે વિનોતિ વિનયં જ્ઞાનં નયત્યુન્નતિમ્,
પુષ્ણાતિ પ્રશમં તપઃ પ્રબલયત્યુલ્લાસયત્યાગમમ્;
પુણ્યં કંદલયત્યઘં દલયતિ સ્વર્ગં દદાતિ ક્રમાત્,
નિર્વાણશ્રિયમાતનોતિ નિહિતં પાત્રે પવિત્રં ધનમ્ ૭૭

દારિદ્ર્યં ન તમીક્ષતે ન ભજતે દૌર્ભાગ્યમાલંબતે,
નાડકીર્તિર્ન પરાભવોડભિલષતે ન વ્યાધિરાસ્કંદતિ;
દૈન્યં નાદ્રિયતે દુનોતિ ન દરઃ ક્લિશ્નંતિ નૈવાપદઃ,
પાત્રે યો વિતરત્યનર્થદલનં દાનં નિદાનં શ્રિયામ્. ૭૮

લક્ષ્મીઃ કામયતે મતિર્મૃગયતે કીર્તિસ્તમાલોકતે,
પ્રીતિશ્ચુમ્બતિ સેવતે સુભગતા નીરોગતાઽઽલિંગતિ;
શ્રેયઃ સંહતિરભ્યુપૈતિ વૃણુતે સ્વર્ગોપભોગસ્થિતિ,
મુક્તિર્વાઞ્છતિ યઃ પ્રયચ્છતિ પુમાન્ પુણ્યાર્થમર્થં નિજમ્. ૭૯

તસ્યાસન્ના, રતિરનુચરી, કીર્તિરુત્કંઠિતા શ્રીઃ,
સ્નિગ્ધા બુદ્ધિઃ પરિચયપરા ચક્રવર્તિત્વઋદ્ધિઃ;
પ્રાણૌ પ્રાપ્તા ત્રિદિવકમલા કામુકી મુક્તિસંપત્,
સપ્તક્ષેત્ર્યાં વપતિ વિપુલં વિત્તબીજં નિજં યઃ. ૮૦

યત્પૂર્વાર્જિતકર્મશૈલકુલિશં યત્કામદાવાનલ,
જ્વાલાજાલજલં યદુગ્રકરણગ્રામાહિમંત્રાક્ષરમ્;
યત્પ્રત્યૂહતમઃસમૂહ દિવસં યલ્લબ્ધિલક્ષ્મીલતા,
મૂલં તદ્વિવિધં યથાવિધિ તપઃ કુર્વીત વીતસ્પૃહઃ. ૮૧

યસ્માદ્વિઘ્નપરંપરા વિઘટતે દાસ્યં સુરાઃ કુર્વતે,
કામઃ શામ્યતિ દામ્યતીંદ્રિયગણઃ કલ્યાણમુત્સર્પતિ;
ઉન્મીલન્તિ મહર્દ્ધયઃ કલયતિ ધ્વંસં ચયઃ કર્મણાં,
સ્વાધીનં ત્રિદિવં શિવં ચ ભવતિશ્લાઘ્યં તપસ્તન્નકિમ્? ૮૨

કાતારં ન યથેતરો જ્વલયિતું દક્ષો દવાગ્નિં વિના,
દાવાગ્નિં ન યથાપરઃ શમયિતું શક્તો વિનાંભોધરમ્;
નિષ્ણાતઃ પવનં વિના નિરસિતું નાન્યો યથાંભોધરં,
કર્મૌઘં તપસા વિના કમિપરો હર્તું સમર્થસ્તથા. ૮૩

સંતોષસ્થૂલમૂલઃ પ્રશમપરિકરઃ, સ્કંધબંધપ્રપંચઃ,
પંચાક્ષીરોધશાખઃ સ્કુરદભયદલઃ, શીલસંપત્પ્રવાલઃ;
શ્રદ્ધાંભઃ પૂરસેકાદ્વિપુલકુલબલૈશ્વર્ય સૌંદર્યભોગઃ,
સ્વર્ગાદિપ્રાપ્તિપુષ્પઃ શિવપદફલદઃ સ્યાત્તપ પાદપોઽયમ્. ૮૪

નીરાગે તરુણીકટાક્ષિતમિવ ત્યાગવ્યપેતપ્રભૌ,
સેવાકષ્ઠમિવાપરેાપલુમિવાલેાજન્મનામશ્મનિ;
વિષ્વગ્વર્ષમિવેાષરક્ષિતતલે દાનાર્હ દર્યાતપઃ,
સ્વાધ્યાયાધ્યયનાદિ નિષ્ફલમનુષ્ઠાનં વિના ભાવનામ્. ૮૫

સર્વં ગ્રીષ્મતિ પુણ્યમીષ્મતિ દયાં ધિત્સત્યઘં મિત્સતિ,
ક્રોધં દિત્સતિ દાનશીલતપસાં સાકલ્યમાદિત્સતિ;
કલ્યાણેાપચયં ચિકીર્ષતિ ભવાંભેાધેસ્તટં લિપ્સતે,
મુક્તિસ્ત્રીં પરિરિપ્સતે યદિ જનસ્તદ્ભાવયેદ્ ભાવનામ. ૮૬

વિવેકવનસારિણીં પ્રશમશર્મસંજીવનીં,
ભવાર્ણવમહાતરીં મદનદાવમેઘાવલીમ્;
ચલાક્ષમૃગવાગુરાં ગુરુકષાયશૈલાશનિં,
વિમુક્તિપથવેસરીં ભજત ભાવનાં કિં પરૈઃ. ૮૭

ધનં દત્તં વિત્તં જિનવચનમભ્યસ્તમખિલં,
ક્રિયાકાંડં ચણ્ડં રચિતમવનૌ સુપ્તમસકૃત્;
તપસ્તીવ્રં તપ્તં ચરણમપિ ચીર્ણં ચિરતરં,
નચેચ્ચિત્તે ભાવસ્તુષવપનવત્સર્વમફલમ્. ૮૮

યદ્દશુભરજઃ, પાથેા દર્પેંદ્રિયદ્વિરદાંકુશં,
કુશલકુસુમેાદ્યાનં માદ્યન્મનઃકપિશૃંખલા;
વિરતિરમણીલીલાવેશ્મ સ્મરજ્વરભેષજં,
શિવપથરથસ્તદ્વૈરાગ્યં, વિમૃશ્ય ભવાડભયઃ. ૮૯

ચંડાનિલસ્ફુરિતમણ્ડચયં દવાર્ચિ,
વૃક્ષવ્રજં તિમિરમંડલમર્કબિંબમ્;
વજ્રં મહીધ્રનિવહં નયતે યથાંતં,
વૈરાગ્યમેકમપિ કર્મ તથા સમગ્રમ્. ૯૦

નમસ્યા દેવાનાં, ચરણવરિવસ્યા શુભગુરો,
સ્તપસ્યા નિઃસીમશ્રમપદમુપાસ્યા ગુણવતામ્;
નિષદ્યાડરણ્યે સ્યાત્ કરણદમવિદ્યા ચ શિવદા,
વિરાગઃ કુરાગઃક્ષપણનિપુણોડતઃ સ્ફુરતિ ચેત્. ૯૧

ભોગાન્ કૃષ્ણભુજંગભોગવિષમાન્ રાજ્યં રજઃસન્નિભં,
બંધૂન્બંધનિબંધનાનિ વિષયગ્રામં વિષાન્નોપમમ્;
ભૂતિં ભૂતિસહોદરાં તૃણમિવ સ્વૈણં વિદિત્વા ત્યજન્,
તેષ્વાસક્તિમનાવિલો વિલભતે મુક્તિં વિરક્તઃપુમાન્ ૯૨

જિનેંદ્રપૂજા ગુરુપર્યુપાસ્તિઃ, સત્ત્વાનુકંપા શુભપાત્રદાનમ્;
ગુણાનુરાગઃશ્રુતિરાગમસ્ય, નૃજન્મવૃક્ષસ્ય ફલાન્યમૂનિ. ૯૩

ત્રિસંધ્યં દેવાર્ચાં વિરચય ચયં પ્રાપય યશઃ,
શ્રિયઃ પાત્રે વાપં જનય નયમાર્ગં નય મનઃ;
સ્મરક્રોધાદ્યારીન્ દલય કલય પ્રાણિષુ દયાં,
જિનોક્તં સિદ્ધાંતં શ્રૃણુ વૃણુ જવાન્મુક્તિકમલામ્. ૯૪

કૃત્વાડર્હત્પદપૂજનં યતિજનં નત્વા વિદિત્વાડડગમં,
હિત્વા સંગમધર્મકર્મઠધિયાં પાત્રેષુ દત્ત્વા ધનમ્;
ગત્વા પદ્ધતિમુત્તમક્રમજુષાં જિત્વાંડતરારિવ્રજં,
સ્મૃત્વા પંચનમસ્ક્રિયાં કુરુ કરક્રોડસ્થમિષ્ટં સુખમ્. ૯૫

પ્રસરતિ યથા, કીર્તિર્દિક્ષુ, ક્ષપાકરસોદરા,
ડભ્યુદયજનની યાતિ સ્ફૂર્તિં યથા ગુણસંતતિઃ;
કલયતિ યથા વૃદ્ધિં ધર્મઃ કુકર્મહૃતિક્ષમઃ,
કુશલસુલભે ન્યાય્યે કાર્યં તથા પથિ વર્તનમ્ ૯૬

કરે શ્લાઘ્યસ્ત્યાગઃ, શિરસિ ગુરુપાદ-પ્રણમનં,
મુખે સત્યા વાણી શ્રુતમધિગતં ચ શ્રવણયોઃ;

હૃદિ સ્વચ્છા વૃત્તિર્વિજયિ ભુજયોઃ પૌરુષમહો,
વિનાપ્યૈશ્વર્યેણ પ્રકૃતિમહતાં મંડનમિદમ્. ૯૭

ભવારણ્યં મુક્ત્વા, યદિ જિગમિષુર્મુક્તિનગરીં,
તદાનીં મા કાર્ષીર્વિષયવિષવૃક્ષેષુ વસતિમ્;
યતશ્છાયાપ્યેષાં પ્રથયતિ મહામોહમચિરા,
દયં જંતુર્યસ્માત્પદમપિ ન ગંતુ પ્રભવતિ. ૯૮

સોમપ્રભાચાર્ય–મભા ચ યન્ન, પુંસાં તમઃપંકમપાકરોતિ;
તદપ્યમુષ્મિન્નુપદેશલેશે, નિશમ્યમાનેઽનિશમેતિ નાશમ્ ૯૯

અભજદજિતદેવા–ચાર્યપટ્ટોદયાદ્રિ,
દ્યુમણિવિજયસિંહાચાર્યપાદારવિંદે;
મધુકરસમતાં યસ્તેન સોમપ્રભેણ.
વ્યરચિ ભુનિપ–રાજ્ઞા સૂક્તમુક્તાવલીયમ્. ૧૦૦

શ્રી વૈરાગ્યશતકમ્

સંસારંમિ અસારે, નત્થિ સુહં વાહિ–વેઅણા–પઉરે;
જાણંતો ઇંહ જીવો, ન કુણઇ જિણદેસિયં ધમ્મં. ૧

અજ્જં કલ્લ પરં પરારિં, પુરિસા ચિંતંતિ અત્થસંપત્તિં;
અંજલિગયં વ તોયં, ગલંતમાડઉં ન પિચ્છંતિ. ૨

જં કલ્લે કાવવ્વં, તં અજ્જં ચિય કરેહ તુરમાણા;
બહુવિગ્ઘો હુ મુહુત્તો, મા અવરણ્હં પડિક્ખેહ. ૩

હી સંસાર–સહાવં, ચરિયં નેહાણુરાગ–રત્તાવિ;
જે પુવ્વણ્હે દિટ્ઠા, તે અવરણ્હે ન દીસંતિ. ૪

મા સુઅહ જગ્ગિઅવ્વે, પલાઇઅવ્વંમિ કીસ વીસમેહ;
તિન્નિ જણા અણુલગ્ગા, રોગો અ જરા અ મચ્ચૂ અ. ૫

દિવસનિસા-ઘડિમાલં, આઉ-સલિલં જીઆણું ઘિત્તૂણું;
ચંદાઇચ્ચ-બઈલ્લા, કાલ-રહટ્ટં ભમાડંતિ. ૬

સા નત્થિ કલા તં નત્થિ, ઉસહં તં નત્થિ કિંપિ વિન્નાણું;
જેણ ધરિજ્જઈ કાયા, ખજ્જંતી કાલસપ્પેણું. ૭

દીહરફણિંદ-નાલે, મહિઅર-કેસર દિસા-મહદલિલ્લે;
ઉ પીઅઈ કાલભમરેા, જણુમયરંદં પુહવિપઉમે. ૮

છાયામિસેણ કાલેા, સયલજીઆણું છલં ગવેસંતેા;
પાસં કહવિ ન મુંચઈ, તા ધમ્મે ઉજ્જમં કુણહ. ૯

કાલંમિ અણાઇએ, જીવાણું વિવિહકમ્મ-વસગાણું;
તં નત્થિ સંવિહાણું, સંસારે જં ન સંભવઈ. ૧૦

બંધવા સુહિણેા સવ્વે, પિયમાયા પુત્તભારિયા;
પેઅવણુઉ નિઅત્તંતિ, દઊણું સલિલંજલિં. ૧૧

વિહડંતિ સુઆ વિહડંતિ, બંધવા વલ્લહા ય વિહડંતિ;
ઇક્કો કહવિ ન વિહડઈ, ધમ્મેા રે જીવ! જિણુભણિએા. ૧૨

અડકમ્મ-પાસબદ્ધો, જીવેા સંસાર-ચારએ ઠાઇ;
અડકમ્મ-પાસમુક્કો, આયા સિવમંદિરે ઠાઇ. ૧૩

વિહવેા સજ્જણસંગેા, વિસયસુહાઈં વિલાસલલિઆઈં;
નલિણીદલગ્ગ-ઘોલિર, જલલવ-પરિચંચલં સવ્વં. ૧૪

તં કત્થ બલં તં કત્થ, જુવ્વણું અંગચંગિમા કત્થ;
સવ્વમણિચ્ચં પિચ્છહ, દિટ્ઠં નટ્ઠં કયંતેણું. ૧૫

ઘણુકમ્મ-પાસબદ્ધો, ભવનયર-ચઉપ્પહેસુ વિવિહાએા;
પાવઈ વિડંબણાએા, જીવેા કેા ઈત્થ સરણું સે. ૧૬

ઘોરંમિ ગબ્ભવાસે, કલમલ-જંબાલ-અસુઇબીભચ્છે;
વસિઓ અણંતખુત્તો, જીવો કમ્માણુભાવેણં. ૧૭

ચુલસીઇ કિર લોએ, જોણીણ પમુહસયસહસ્સાઇં;
ઇક્કિક્કમ્મિ અ જીવો, અણંતખુત્તો સમુપ્પન્નો. ૧૮

માયા-પિય-બંધૂહિં, સંસારત્થેહિં પૂરિઓ લોઉ;
બહુજોણિ-નિવાસીહિં, ન ય તે તાણં ચ સરણં ચ. ૧૯

જીવો વાહિ-વિલુત્તો, સફરો ઇવ નિજ્જલે તડપ્ફડઇ;
સયલો વિ જણો પિચ્છઇ, કો સક્કો વેઅણા-વિગમે. ૨૦

મા જાણુસિ જીવ તુમં, પુત્તકલત્તાઇ મજ્જ સુહહેઊ;
નિઉણં બંધણ-મેયં, સંસારે સંસરંતાણં. ૨૧

જણણી જાયઈ જાયા, જાયા માયા પિયા ય પુત્તો ય;
અણુવત્થા સંસારે, કમ્મવસા સવ્વજીવાણં. ૨૨

ન સા જાઈ ન સા જોણી, ન તં ઠાણું ન તં કુલં;
ન જાયા ન મયા જત્થ, સવ્વે જીવા અણંતસો. ૨૩

તં કિંપિ નત્થિ ઠાણું, લોએ વાલગ્ગ-કોડિમિત્તંપિ;
જત્થ ન જીવા બહુસો, સુહદુક્ખ-પરંપરા પત્તા. ૨૪

સવ્વાઓ રિદ્ધિઓ, પત્તા સવ્વેવિ સયણુ-સંબંધા;
સંસારે તા વિરમસુ, તત્તો જઈ મુણુસિ અપ્પાણું. ૨૫

એગો બંધઈ કમ્મં, એગો વહ-બંધ-મરણ-વસણાઇં;
વિસહઇ ભવંમિ ભમડઇ, એગુ ચ્ચિઅ કમ્મવેલવિઓ. ૨૬

અન્નો ન કુણઈ અહિયં, હિયંપિ અપ્પા કરેઈ નહુ અન્નો;
અપ્પકયં સુહદુક્ખં, ભુંજસિ તા કીસ દીણમુહો. ૨૭

બહુઆરંભ-વિઢત્તં, વિત્તં વિલસંતિ જીવ ! સયણગણા;
તજ્જણિય-પાવકમ્મં, અણુહવસિ પુણો તુમં ચેવ. ૨૮

અહ દુક્ખઆઈતહ, ભુક્ખિયાઈ જહ ચિંતિઆઇડિંભાઇ;
તહ થેાવંપિનઆપ્પા, વિચિંતિએા જીવ ! કિંભણિમેા. ૨૯

ખણુભંગુરં સરીરં, જીવેા અન્નો અ સાસયસરુવેા;
કમ્મવસા સંબંધેા, નિબ્બંધેા ઇત્થ કેા તુજઝ. ૩૦

આયં કહ ચલિયં, તુમંપિ કહ આગએા કહં ગમિહી;
અન્નુન્નંપિ ન થાણુહ, જીવ ! કુડુંબં કએા તુજઝ ? ૩૧

ખણુભંગુરે સરીરે, મણુઅભવે અબ્ભપડલ–સારિચ્છે;
સારં ઇત્તિયમેત્તં, જં કીરઇ સેાહણેા ધમ્મેા. ૩૨

જમ્મદુક્ખં જરાદુક્ખં, રેાગા ય મરણાણિ ય;
અહેા દુક્ખેા હુ સંસારેા, જત્થ કીસંતિ જંતુણેા. ૩૩

જાવ ન ઇંદિયહાણી, જાવ ન જરરક્ખસી પરિપ્ફુરઈ;
જાવ ન રેાગવિઆરા, જાવ ન મચ્ચૂ સમુલ્લિઅઈ. ૩૪

જહ ગેહંમિ પલિત્તે, કૂવં ખણિઉં ન સક્કએ કેાઈ;
તહ સંપત્તે મરણે, ધમ્મેા કહ કીરએ જીવ ! ૩૫

રુવમડસાસયમેયં, વિજ્જુલયા–ચંચલં જએ જીઅં;
સંઝાણુરાગ–સરિસં, ખણરમણીઅં ચ તારુન્નં. ૩૬

ગયકન્ન–ચંચલાએા, લચ્છીએા તિઅસ–ચાવ–સારિચ્છં;
વિસયસુહં જીવાણું, ણુજઝસુ રે જીવ ! મા મુજઝ. ૩૭

જહ સંઝાએ સઉણાણ, સંગમેા જહ પહે અ પહિઆણું;
સયયાણું સંજોગેા, તહેવ ખણભંગુરેા જીવ ! ૩૮

નિસાવિરામે પરિભાવયામિ, ગેહે પલિત્તે કિમડહં સુયામિ;
ડજઝંત–મડપ્પાણુ–મુવિક્ખયામિ, જં ધમ્મરહિએા
દિઅહા ગમામિ. ૩૯

જા જા વચ્ચઈ રયણી, ન સા પડિનિયત્તઈ;
અહમ્મં કુણમાણસ્સ, અહલા જંતિ રાઈઓ. ૪૦

જસ્સડત્થિ મચ્ચુણા સક્ખં, જસ્સ વ ડત્થિ પલાયણું;
જો જાણે ન મરિસ્સામિ, સો હુ કંખે સુએ સિયા. ૪૧

દંડકલિઅં કરિંતા, વચ્ચંતિ હુ રાઇઓ ય દિવસા ય;
આઉસં સંવિલંતા, ગયાવિ ન પુણો નિયત્તંતિ. ૪૨

જહેહ સીહો વ મિયં ગહાય, મચ્ચૂ નરંણેઈ હુ અંતકાલે;
ન તસ્ય માયા વ પિયા વ ભાયા, કાલંમિ તંમિસ–હરા
ભવંતિ. ૪૩

જીઅં જલબિંદુસમં, સંપત્તીઓ તરંગલોલાઓ;
સુમિણુય–સમં ચ પિમ્મં, જં જાણસુ તં કરિજ્જાસુ. ૪૪

સંઝરાગ–જલબુબ્બુઓવમે, જીવએ ય જલબિંદુ–ચંચલે;
જુવ્વણે ય નઈ વેગ–સંનિભે, પાવજીવ ! કિમિયં ન
બુજ્ઝસે. ૪૫

અન્નત્થ સુઆ અન્નત્થ, ગેહિણી પરિઅણોડવિ અન્નત્થ;
ભૂઅબલિવ્વ કુડુંબં, પક્ખત્તં હયકયંતેણ. ૪૬

જીવેણ ભવે ભવે, મિલિયાઈ દેહાઈ જાઈ સંસારે;
તાણું ન સાગરેહિં, કીરઈ સંખા અણંતેહિં. ૪૭

નયણોદયંપિ તાસિં, સાગરસલિલાઓ બહુયરં હોઈ;
ગલિયં રુઅમાણીણું, માઊણં અન્નમન્નાણું. ૪૮

જં નરએ નેરઇયા, દુહાઈ પાવંતિ ઘોર–ણંતાઈ;
તત્તો અણંતગુણિયં નિગોઅમજ્ઝે, દુહં હોઈ. ૪૯

તંમિવિનગોઅમજ્ઝે, વસિઓ રે જીવ ! વિવિહ કમ્મવસા;
વિસહંતો તિક્ખદુહં, અણંતપુગ્ગલપરાવત્તે. ૫૦

નહરીઅ કહવિ તત્તો, પત્તો મણુઅત્તણંપિ રે જીવ!
તત્થવિ જિણુવર-ધમ્મો, પત્તો ચિંતામણી-સરિચ્છો. ૫૧

પત્તેવિ તંમિ રે જીવ, કુણસિ પમાયં તુમં તયં ચેવ;
જેણ ભવંધકૂવે, પુણોવિ પડિઓ દુહં લહસિ. ૫૨

ઉવલદ્ધો જિણુધમ્મો, ન ય અણુચિણ્ણો પમાય-દોસેણું;
હા જીવ અપ્પવેરિ! અ સુમહું પરઓ વિસૂરિહિસિ. ૫૩

સોઅંતિ તે વરાયા, પચ્છા સમુવટ્ઠિયંમિ મરણંમિ;
પાવપમાય-વસેણું. ન સંચિઓ જેહિં જિણુધમ્મો. ૫૪

ધી ધી ધી સંસારં, દેવો મરિઊણ જં તિરી હોઇ;
મરિઊણ રાયરાયા, પરિપચ્ચઈ નિરય-જ્વાલાહિં. ૫૫

જાઈ અણાહો જીવો, દુમસ્સ પુપ્ફં વ કમ્મવાય-હુઓ;
ધણુધન્નાહરણાઈં. ઘર-સયણ-કુડુંબ મિલ્લોવિ. ૫૬

વસિયં ગિરીસુ વસિયં, દરીસુ વસિયં સમુદ્દમજ્જંમિ;
રુક્ખગ્ગેસુ ય વસિયં, સંસારે સંસરંતેણ ૫૭

દેવો નેરઈઓ ત્તિ ય, કીડ પયંગુ ત્તિ માણુસો એસો;
રુવસ્સી ય વિરુવો, સુહભાગી દુક્ખભાગી ય. ૫૮

રાઉત્તિ ય દમગુત્ત ય, એસ સવાગુત્તિ એસ વેયવિઉ;
સામી દાસો પુજ્જો, અલોત્તિ અધણો ધણવઈ ત્તિ. ૫૯

નવિ ઇત્થ કોઈ નિઅમો, સકમ્મ-વિણિવિટ્ઠ-સરિસ-કયચિટ્ઠો;
અન્નુન્નરુવવેસો, નડુવ્વ પરિઅત્તએ જીવો. ૬૦

નરએસુ વેઅણાઓ, અણોવમાઓ અસાયબહુલાઓ;
રે જીવ! તએ પત્તા, અણંતખુત્તો બહુવિહાઓ. ૬૧

દેવત્તે મણુઅત્તે, પરાભિઓગત્તણું ઉવગએણું;
ભીસણદુહં બહુવિહં, અણુતંખુત્તો સમણુભૂઅં. ૬૨

તિરિયગઈ અણુપત્તો, ભીમ-મહાવેઅણા અણેગવિહા;
જમ્મણમરણ-રહટ્ટે, અણંતખુત્તો પરબ્ભમિઓ. ૬૩

જાવંતિ કેવિ દુક્ખા, સારીરા માણસા વ સંસારે;
પત્તો અણંતખુત્તો, જીઓ સંસાર કંતારે. ૬૪

તણ્હા અણંતખુત્તો, સંસારે તારિસી તુમં આસી;
જં પસમેઉં સવ્વો-દહીણમુદય ન તીરિજ્જા. ૬૫

આસી અણંતખુત્તો, સંસારે તે છુહાવિ તારિસિયા;
જં પસમેઉં સવ્વો, પુગ્ગલકાઓવિ ન તરિજ્જા. ૬૬

કાઊણ-મણેગાઈં, જમ્મણ-મરણ-પરિઅટ્ટણ-સયાઈં;
દુક્ખેણ માણુસત્તં, જઈ લહઈ જહિચ્છિયં જીવો. ૬૭

તં તહ દુલ્લહ-લંભં, વિજ્જુલયા-ચંચલં ચ માણુસત્તં;
ધમ્મંમિ જો વિસીયઈ, સો કાઉરિસો ન સપ્પુરિસો. ૬૮

માણુસ્સજમ્મે તડિ લદ્ધયંમિ, જિણિંદધમ્મો ન કઓ યજેણ;
તુટ્ટે ગુણે જહ ધાણુક્કએણું, હત્થા મલેવ્વા ય અવસ્સ તેણું. ૬૯

રે જીવનિસુણિ ચંચલસહાવ, મિલ્હેવિણુ સયલવિ બજ્ઝભાવ;
નવભેયપરિગ્ગહ વિવિહજાલ, સંસારિ અત્થિ સહુ ઇંદિયાલ. ૭૦

પિય-પુત્ત-મિત્ત-ઘર-ઘરણિ જાય,
ઈહલોઇઅ સવ્વ નિયસુહ-સહાય;
ન વિ અત્થિ કોઈ તુહ સરણિ મુક્ખ,
ઈક્કલ્લુ સહસિ તિરિનિરય-દુક્ખ. ૭૧

કુસગ્ગે જહ ઓસબિંદુએ, થોવં ચિટ્ઠઈ લંબમાણુએ;
એવં માણુઆણુજીવિયં, સમયં ગોયમ! મા પમાયએ. ૭૨

સંબુજ્ઝહ કિં ન બુજ્ઝહ, સંબોહી ખલુ પિચ્ચ દુલ્લહા;
નો હુ ઉવણમંતિ રાઇઓ, નો સુલહં પુણરવિ જીવિયં. ૭૩

ડહરા વુડ્ઢા ય પાસહ, ગબ્ભત્થાવિ ચયંતિ માણવા;
સેહે જહ વટ્ટયં હરે, એવમાઽઽઉક્ખયંમિ તુટ્ટઈ. ૭૪

તિહુઅણજણું મરંતં દટ્ઠુણ નયંતિ જે ન અપ્પાણું;
વિરમંતિ ન પાવાઓ, ધી ધી ધીટ્ટત્તણું તાણું. ૭૫

મા મા જંપહ બહુયં, જે બદ્ધા ચિક્કણેહિ કમ્મેહિં;
સવ્વેસિ તેસિ જાયઈ, હિઓવએસો મહાદોસો. ૭૬

કુણસિ મમત્તં ધણસયણ-વિહવપમુહેસુ અણંતદુક્ખેસુ;
સિદ્ધિલેસિ આયરં પુણ, અણંતસુક્ખ મિ મુક્ખંમિ. ૭૭

સંસારે દુહહેઉ, દુક્ખફલો દુસહદુક્ખરુવો ય;
ન ચયંતિ તંપિ જીવા, અયબદ્ધા નેહનિઅડેહિં. ૭૮

નિયકમ્મ-પવણ-ચલિઓ, જીવો સંસાર-કાણણે ઘોરે;
કા કા વિડંબણાઓ, ન પાવએ દુસહદુક્ખાઓ. ૭૯

સિસિરંમિ સીયલાનિલ, લહરિસહસ્સેહિ ભિન્નઘણદેહો;
તિરિયત્તણુંમિ ડરણે, અણંતસો નિહણ-મણુપત્તો. ૮૦

ગિમ્હાયવ-સંતત્તો, ડરણે છુહિઓ પિવાસિઓ બહુસો;
સંપત્તો તિરિયભવે, મરણદુહં બહુ વિસૂરંતો. ૮૧

વાસાસુ ડરણમજ્ઝે, ગિરિનિજ્જરણોદગેહિ વજ્જંતો;
સીયાનિલ-ડજ્ઝવિઓ, મઓસિ તિરિયત્તણે બહુસો. ૮૨

એવં તિરિય-ભવેસુ, કીસંતો દુક્ખસયસહસ્સેહિં;
વસિઓ અણંતખુત્તો, જીવો ભીસણભવારન્ને. ૮૩

દુઢ્ઢકમ્મ-પલાયા,-નિલપેરિઓ ભીસણંમિ ભવરન્ને;
હિંડંતો નરએસુ વિ, અણંતસો જીવ! પત્તોસિ. ૮૪

સત્તસુ નરય-મહીસુ, વજ્જાનલદાહ-સીયવિયણાસુ;
વસિઓ અણંતખુત્તો, વિલવંતો કરુણસદ્દેહિં. ૮૫

પિય-માય-સયણુ-રહિઓ, દુરંતવાહીહિ પીડિઓ બહુસો;
મણુઅભવે નિસ્સારે, વિલાવિઓ કિં ન તં સરસિ. ૮૬

પવણુવ્વ ગયણુમગ્ગે, અલક્ખિઓ ભમઈ ભવવણે જીવો;
ઠાણટ્ઠાણું મિ સમુજ્જિઝઊણ, ધણુ-સયણુ-સંઘાએ. ૮૭

વિદ્ધિજ્જંતા અસયં, જમ્મજરામરણુ-તિક્ખકુંતેહિં;
દુહ-મડણુહવંતિ ઘોરં, સંસારે સંસરંત જિઆ. ૮૮

તહવિ ખણુંપિ કયાવિ હુ, અન્નાણુભુયંગ-ડંકિયા જીવા;
સંસાર-ચારગાઓ, ન ય ઉવ્વિજ્જંતિ મૂઢમણા. ૮૯

કીલસિ કિયંતવેલં, સરીરવાવીઈ જત્થ પઈસમયં;
કાલરહટ્ટ-ઘડીહિં, સોસિજ્જઈ જીવિઅંલોહં. ૯૦

રે જીવ! બુજ્ઝ મા મુજ્ઝ, મા પમાયં કરેસિ રે પાવ!
કિં પરલોએ ગુરુદુક્ખ-ભાયણું હોહિસિ અયાણુ! ૯૧

બુજ્ઝસુ રે જીવ! તુમં, મા મુજ્ઝસુ જિણુમયંમિ નાઊણું;
જમ્હા પુણુરવિ એસા, સામગ્ગી દુલ્લહા જીવ! ૯૨

દુલહો પુણ જિણુધમ્મો, તુમં પમાયાયરો સુહેસી ય;
દુસહં ચ નરયદુક્ખં, કહ હોહિસિ તં ન યાણામો. ૯૩

અથિરેણ થિરો સમલેણુ, નિમ્મલો પરવસેણ સાહીણો;
દેહેણ જઈ વિઢપ્પઇ, ધમ્મો તા કિં ન પજ્જત્તં. ૯૪

જહ ચિંતામણિરયણું, સુલહં ન હુ હોઈ તુચ્છવિહવાણું;
ગુણવિહવ-વજ્જયાણું, જીયાણ તહ ધમ્મરયણંપિ. ૯૫

જહ દિટ્ઠીસંજોગો, ન હોઇ જચ્ચંધયાણ જીવાણું;
તહ જિણુમય-સંજોગો, ન હોઈ મિચ્છંધજીવાણું. ૯૬

પચ્ચક્ખ-મડણુતગુણે, જિણુદ્દધમ્મે ન દોસલેસોવિ;
તહવિ હુ અન્નાણુંધા, ન રમંતિ કયાવિ તંમિ જિયા. ૯૭

મિચ્છે અણંતદોસા, પયડા દીસંતિ ન વિ ય ગુણલેસો;
તહવિ ય તં ચેવ જિયા, હી મોહંધા નિસેવંતિ. ૯૮

ધી ધી તાણુ નરાણું, વિન્નાણે તહ ગુણેસુ કુસલત્તં;
સુહ-સચ્ચ-ધમ્મરયણે, સુપરિક્ખં જે ન જાણંતિ. ૯૯

જિણુધમ્મો ડયં જીવાણું, અપુવ્વો કપ્પપાયવો;
સગ્ગાપવગ્ગ-સુકૂખાણું, ફલાણું દાયગો ઇમો. ૧૦૦

ધમ્મો બંધૂ સુમિત્તો ય, ધમ્મો પરમો ગુરુ;
સુકૂખમગ્ગ-પયટ્ટાણું, ધમ્મો પરમ-સંદણો. ૧૦૧

ચઉગઇ-ણંતદુહાનલ, પલિત્તભવકાણણે મહાભીમે;
સેવસુ રે જીવ! તુમં, જિણુવયણું અમિયકુંડ-સમં. ૧૦૨

વિસમે ભવમરુદેસે, અણુતદુહ-ગિમ્હતાવ-સંતત્તે;
જિણુધમ્મ-કપ્પરુકૂખં, સરસુ તુમં જીવ! સિવસુહદં. ૧૦૩

કિં બહુણા જિણુધમ્મે, જઇઅવ્વં જહ ભવોદહિં ઘોરં;
લહુ તરિય-મડણંતસુહું, લહઇ જિઓ સાસયં ઠાણું. ૧૦૪

શ્રીમાન્ હેમચંદ્રાચાર્યપ્રણિત

શ્રી વીતરાગસ્તોત્રમ્

યઃ પરાત્મા પરં જ્યોતિઃ, પરમઃ પરમેષ્ઠિનામ્;
આદિત્યવર્ણં તમસઃ, પરસ્તાદામનન્તિ યમ્. ૧

સર્વે યેનોદમૂલ્યન્ત, સમૂલાઃ ક્લેશપાદપાઃ;
મૂર્ધ્ના યસ્મૈ નમસ્યન્તિ, સુરાસુરનરેશ્વરાઃ. ૨

પ્રાવર્તન્ત યતો વિદ્યાઃ, પુરુષાર્થપ્રસાધિકાઃ;
યસ્ય જ્ઞાનં ભવદ્ભાવિ-ભૂતભાવાવભાસકૃત્. ૩

યસ્મિન્વિજ્ઞાનમાનન્દં, બ્રહ્મ ચૈકાત્મતાં ગતમ્;
સ શ્રદ્ધેયઃ સ ચ ધ્યેયઃ, પ્રપદ્યે શરણં ચ તમ્. ૪

તેન સ્યાં નાથવાંસ્તસ્મૈ, સ્પૃહયેયં સમાહિતઃ;
તતઃ કૃતાર્થો ભૂયાસં, ભવેયં કસ્ય કિંકરઃ. ૫

તત્ર સ્તોત્રેણ કુર્યાં ચ, પવિત્રાં સ્વાં સરસ્વતીમ્;
ઇદં હિ ભવકાન્તારે, જન્મિનાં જન્મનઃ ફલમ્. ૬

ક્વાહં પશોરપિ પશુ-ર્વીતરાગસ્તવઃ ક્વચ;
ઉત્તિતીર્ષુરવણ્યાર્ણી, પદ્ભ્યાં પઙ્ગુરિવાસ્મ્યતઃ. ૭

તથાપિ શ્રદ્ધામુગ્ધોઽહં, નોપાલભ્યસ્સ્ખલન્નપિ;
વિશ્રૃઙ્ખલાપિ વાગ્વૃત્તિઃ, શ્રદ્દધાનસ્ય શોભતે. ૮

શ્રીહેમચન્દ્રપ્રભવાદ્વીતરાગસ્તવાદ્વિતઃ;
કુમારપાલભૂપાલઃ, પ્રાપ્નોતુ ફલમીપ્સિતમ્. ૯

ઇતિ પ્રથમ પ્રકાશઃ

પ્રિયઙ્ગુ-સ્ફટિક-સ્વર્ણ-પદ્મરાગાઽઽજનપ્રભઃ;
પ્રભો ! તવાયોતશુચિઃ કાયઃ કમિવ નાક્ષિપેત. ૧

મન્દાર-દામવન્નિત્ય-મવાસિત-સુગન્ધિનિ;
તવાઙ્ગે ભ્રઙ્ગતાં યાન્તિ, નેત્રાણિ સુરયોષિતામ્. ૨

દિવ્યામૃતરસાસ્વાદ-પોષપ્રતિહતા ઇવ;
સમાવિશન્તિ તે નાથ ! નાઙ્ગે રોગોરગવલ્ગાઃ ૩

ત્વય્યાદર્શતલાલીન-પ્રતિમાપ્રતિરૂપકે;
ક્ષરત્સ્વેદવિલીનત્વ-કથાઽપિ વપુષઃ કુતઃ ? ૪

ન કેવલં રાગમુક્તં, વીતરાગ ! મનસ્તવ;
વપુઃસ્થિતં રક્તમપિ, ક્ષીરધારાસહોદરમ્. ૫

જગદ્વિલક્ષણં કિં વા, તવાન્યદ્ભક્તુમીશ્મહે ?
યદવિસ્રંમ્ભીભત્સં, શુભ્રં માંસમપિ પ્રભો ૬

જલસ્થલસમુદ્ભૂતાઃ, સંત્યજ્ય સુમનઃ સ્રજઃ;
તવ નિઃશ્વાસસૌરભ્ય-મનુયાન્તિ મધુવ્રતાઃ. ૭

લોકોત્તરચમત્કારકરી તવ ભવસ્થિતિઃ;
યતો નાહારનીહારૌ, ગોચરશ્ચર્મ ચક્ષુષામ્. ૮

ઇતિ દ્વિતીય પ્રકાશઃ

સર્વાભિમુખ્યતો નાથ ! તીર્થકૃન્નામકર્મજાત્;
સર્વથા સમ્મુખીનસ્ત્વમાનન્દયસિ યત્પ્રજાઃ. ૧

યદ્યોજનપ્રમાણેઽપિ, ધર્મદેશનસદ્મનિ;
સંમાન્તિ કોટીશસ્તિર્યગ્નૃદેવાઃ સપરિચ્છદાઃ. ૨

તેષામેવ સ્વસ્વભાષા-પરિણામમનોહરમ્;
અપ્યેકરૂપં વચનં, યત્તે ધર્માવબોધકૃત્. ૩

સાગ્રેઽપિ યોજનશતે, પૂર્વોત્પન્ના ગદામ્બુદાઃ;
યદ્ભંજસા વિલીયન્તે, ત્વદ્વિહારાનિલોર્મિભિઃ. ૪

નાવિર્ભવન્તિ યદ્ભૂમૌ, મૂષકાઃ શલભાઃ શુકાઃ;
ક્ષણેન ક્ષિતિપક્ષિપ્તા, અનીતય ઇવેતયઃ. ૫

સ્વક્ષેત્રપદ્રાદિભવો, યદ્વૈરાગ્નિઃ પ્રશામ્યતિ;
ત્વત્કૃપાપુષ્કરાવર્ત્ત-વર્ષાદિવ ભુવસ્તલે. ૬

ત્વત્પ્રભાવે ભુવિ ભ્રામ્યત્યશિવોચ્છેદડિણ્ડિમે;
સમ્ભવન્તિ ન યન્નાથ !, મારયો ભુવનારયઃ. ૭

કામવર્ષિણિ લોકાનાં, ત્વયિ વિશ્વૈકવત્સલે;
અતિવૃષ્ટિરવૃષ્ટિર્વા ભવેદ્યન્નોપતાપકૃત્. ૮

સ્વરાષ્ટ્ર-પરરાષ્ટ્રેભ્યો, યત્ક્ષુદ્રોપદ્રવા દ્રુતમ્;
વિદ્રવન્તિત્વત્પ્રભાવાત્, સિંહનાદાદિવ દ્વિપાઃ. ૯

યત્ક્ષીયતે ચ દુર્ભિક્ષં, ક્ષિતૌ વિહરતિ ત્વયિ;
સર્વાદ્ભુતપ્રભાવાઢ્યે, જઙ્ગમે કલ્પપાદપે. ૧૦

યન્મૂર્ધ્નઃ પશ્ચિમે ભાગે, જિતમાર્તણ્ડમણ્ડલમ્;
મા ભૂદ્ભુવર્દુરાલોકમિતીવોત્પિણ્ડિતં મહઃ. ૧૧

સ એષ યોગસામ્રાજ્ય-મહિમા વિશ્વવિશ્રુતઃ;
કર્મક્ષયોત્થો ભગવન્કસ્ય નાશ્ચર્યકારણમ્? ૧૨

અનન્તકાલપ્રચિત-મનન્તમપિ સર્વથા;
ત્વત્તો નાન્યઃ કર્મકક્ષમુન્મૂલયતિ મૂલતઃ. ૧૩

તથોપાયે પ્રવૃત્તસ્ત્વં, ક્રિયાસમભિહારતઃ;
યથાનિચ્છન્નુપેયસ્ય, પરાં શ્રિયમશિશ્રિયઃ. ૧૪

મૈત્રી પવિત્રપાત્રાય, મુદિતામોદશાલિને;
કૃપોપેક્ષાપ્રતીક્ષાય, તુભ્યં યોગાત્મને નમઃ. ૧૫

ઇતિ તૃતીય પ્રકાશઃ

મિથ્યાદૃશાં યુગાન્તાર્કઃ, સુદૃશામમૃતાંજનમ્;
તિલકં તીર્થકૃલ્લક્ષ્મ્યાઃ, પુરશ્ચક્રં તવૈધતે. ૧

એકૈકોડયમેવ જગતિ, સ્વામીત્યાખ્યાતુમુચ્છ્રિતા;
ઉચ્ચૈરિન્દ્રધ્વજવ્યાજાત્તર્જની જંભવિદ્વિષા. ૨

યત્ર પાદૌ પદં ધત્તસ્તવ તત્ર સુરાસુરાઃ;
કિરન્તિ પઙ્કજવ્યાજાચ્છ્રિયં પઙ્કજવાસિનીમ્. ૩

દાનશીલતપોભાવ-ભેદાદ્ધર્મં ચતુર્વિધમ્;
મન્યે યુગપદાખ્યાતું, ચતુર્વક્ત્રોડભવદ્ભુવાન્. ૪

ત્વયિ દોષત્રયાત્ ત્રાતું, પ્રવૃત્તે ભુવનત્રયીમ્;
પ્રાકારત્રિતયં ચક્રુશ્ચેાડપિ ત્રિદિવૌકસઃ. ૫

અધેામુખાઃ કણ્ટકાઃ સ્યુર્ધાત્ર્યાં વિહરતસ્તવ;
ભવેયુઃ સમ્મુખીનાઃ કિ, તામસાસ્તિગ્મરોચિષઃ ? ૬

કેશરેામનખશ્મશ્રુ, તવાવસ્થિતમિત્યયમ્;
બાહ્યોડપિ યેાગમહિમા, નાસ્તીર્થંયરૈઃ પરૈઃ. ૭

શબ્દરૂપરસસ્પર્શ–ગન્ધાખ્યાઃ પંચ ગેાચરાઃ;
ભજન્તિ પ્રાતિકૂલ્યં ન ત્વદગ્રે તાર્કિકા ઇવ. ૮

ત્વત્પાદાવૃતવઃ સર્વે, યુગપત્પર્યુપાસતે;
આકાલકૃતકન્દર્પ–સાહાયકભયાદિવ. ૯

સુગન્ધ્યુદકવર્ષેણુ, દિવ્યપુષ્પેાત્કરેણ ચ;
ભાવિત્વત્પાદસંસ્પર્શાં, પૂજયન્તિ ભુવં સુરાઃ ૧૦

જગત્પ્રતીક્ષ્ય ત્વાં યાન્તિ, પક્ષિણેાડપિ પ્રદક્ષિણમ્;
કા ગતિર્મંહતાં તેષાં ? ત્વયિ યે વામવૃત્તયઃ. ૧૧

પંચેન્દ્રિયાણાં દૌઃશીલ્યં, ફ્રવ ભવેદ્ભવદન્તિકે;
એકેન્દ્રિયેાડપિ યન્મુગ્ધ-ચત્યનિલઃ પ્રતિકૂલતામ્ ૧૨

મૂર્ધ્ના નમન્તિ તરવસ્ત્વન્માહાત્મ્યચમત્કૃતાઃ;
તત્કૃતાર્થં શિરસ્તેષાં, વ્યર્થં મિથ્યાદૃશાં પુનઃ. ૧૩

જઘન્યતઃ કેાટિસઙ્ખ્યાસ્ત્વાં સેવન્તે સુરાસુરાઃ;
ભાગ્યસમ્ભારલભ્યેડર્થે, ન મન્દા અપ્યુદાસતે. ૧૪

ઇતિ ચતુર્થ પ્રકાશઃ

ગાયન્નિવાલિવિરુતૈ-નૃંત્યન્નિવ ચલૈર્દલૈઃ;
ત્વદ્ગુણૈરિવ રક્તોડસૌ, મોદતે ચૈત્યપાદપઃ. ૧

આયોજનં સુમનસોડધસ્તાન્નિક્ષિપ્તબન્ધનાઃ;
જાનુદઘ્નીઃ સમનસો, દેશનોર્વ્યાં કિરન્ત તે. ૨

માલવકૈશિકીમુખ્ય-ગ્રામરાગ પવિત્રિતઃ;
તવ દિવ્યોધ્વનિઃ પીતો, હર્ષોદ્ગ્રીવૈર્મૃગૈરપિ. ૩

તવેન્દુધામધવલા, ચકાસ્તિ ચમરાવલી;
હંસાલિરિવ વક્ત્રાબ્જ-પરિચર્યાપરાયણા. ૪

મૃગેંદ્રાસનમારૂઢે ત્વયિ તન્વતિ દેશનામ્;
શ્રોતું મૃગાસ્સમાયાન્તિ, મૃગેન્દ્રમિવ સેવિતુમ્. ૫

ભાસાં ચયૈઃ પરિવૃત્તો, જ્યોત્સ્નાભિરિવ ચંદ્રમાઃ;
ચકોરાણામિવ દૃશાં, દદાસિ પરમાં મુદમ્. ૬

દુન્દુભિર્વિશ્વવિશ્વેશ !, પુરો વ્યોમ્નિ પ્રતિધ્વનન્;
જગત્યાપ્તેષુ તે પ્રાજ્યં, સામ્રાજ્યમિવ શંસતિ. ૭

તવોર્ધ્વમૂર્ધ્વં પુણ્યર્દ્ધિ-ક્રમસમ્પ્રહ્મચારિણી;
છત્રત્રયી ત્રિભુવન-પ્રભુત્વપ્રૌઢિશંસિની. ૮

એતાં ચમત્કારકરીં, પ્રાતિહાર્યશ્રિયં તવ;
ચિત્રીયન્તે ન કે દૃષ્ટ્વા, નાથ ! મિથ્યાદૃશોડપિ હિ ? ૯

ઇતિ પંચમ પ્રકાશઃ

લાવણ્ય પુણ્યવપુષિ, ત્વયિ નેત્રામૃતાંજને;
માધ્યસ્થ્યમપિ દૌઃસ્થ્યાય, કિમ્પુનર્દ્વેષવિપ્લવઃ ? ૧

તવાપિ પ્રતિપક્ષોડસ્તિ, સોડપિ કોપાદિવિપ્લુતઃ;
અનયા કિવદન્ત્યાપિ, કિં જીવન્તિ વિવેકિનઃ ? ૨

વિપક્ષસ્તે વિરક્તશ્ચેત્સં, ત્વમેવાથ રાગવાન્,
ન વિપક્ષો વિપક્ષઃ કિં, ખદ્યોતો દ્યુતિમાલિનઃ ? ૩

સ્પૃહયન્તિ ત્વદ્યોગાય, યત્તેઽપિ લવસત્તમાઃ;
યોગમુદ્રાદરિદ્રાણાં, પરેષાં તત્કથૈવ કા ? ૪

ત્વાં પ્રપદ્યામહે નાથં, ત્વાં સ્તુમસ્ત્વામુપાસ્મહે;
ત્વત્તો હિ ન પરત્રાતા, કિમ્ભ્રમઃ ? કિમુ કુર્મહે ? ૫

સ્વયં મલીમસાચારૈઃ, પ્રતારણપરૈઃ પરૈઃ;
વંચ્યતે જગદપ્યેતત્કસ્ય પૂત્કુર્મહે પુરઃ ? ૬

નિત્યમુક્તાન્ જગજ્જન્મ ક્ષેપક્ષયકૃતોદ્યમાન્ ;
વન્ધ્યાસ્તનન્ધયપ્રાયાન્, કો દેવાંશ્ચેતનઃ શ્રયેત્ ? ૭

કૃતાર્થા જઠરોપસ્થ-દુઃસ્થિતૈરપિ દૈવતૈઃ;
ભવાદૃશાન્નિહ્નુવતે, હાહા ! દેવાસ્તિકાઃ પરે. ૮

ખપુષ્પપ્રાયમુત્પ્રેક્ષ્ય, કિંચિન્માનં પ્રકલ્પ્ય ચ;
સંમાન્તિ દેહે ગેહે વા, ન ગેહેનર્દિનઃ પરે. ૯

કામરાગસ્નેહરાગા-વીષત્કરનિવારણૌ;
દૃષ્ટિરાગસ્તુ પાપીયાન્, દુરુચ્છેદઃ સતામપિ. ૧૦

પ્રસન્નમાસ્યં મધ્યસ્થે, દૃશૌ લોકમ્પૃણું વચઃ;
ઇતિ પ્રીતિપદે બાઢં, મૂઢાસ્તવ્યપ્યુદાસતે. ૧૧

તિષ્ઠેદ્વાયુર્ગવેદદ્રિ-ર્જ્વલેજ્જલમપિ ક્વચિત્,
તથાપિ ગ્રસ્તો રાગાદ્યૈર્નાપ્તો ભવિતુમર્હતિ. ૧૨

ઇતિ ષષ્ઠ પ્રકાશઃ

ધર્માધર્મૌ વિના નાઙ્ગં, વિનાઙ્ગેન મુખં કુતઃ?;
મુખાદ્વિના ન વક્તૃત્વં, તચ્છાસ્તારઃ પરે કથમ્? ૧

અદ્વેહસ્ય જગત્સર્ગે, પ્રવૃત્તિરપિ નોચિતા;
ન ચ પ્રયોજનં કિંચિત્સ્વાતન્ત્र્યાન્ન પરાજ્ઞયા. ૨

ક્રીડયા ચેત્પ્રવર્તેત, રાગવાન્સ્યાત્કુમારવત્;
કૃપયાઽથ સૃજેત્તર્હિ, સુખ્યેવ સકલં સૃજેત્. ૩

દુઃખદૌર્ગત્યદુર્યોનિ-જન્માદિક્લેશવિહ્વલમ્;
જનં તુ સૃજતસ્તસ્ય, કૃપાલોઃ કા કૃપાલુતા? ૪

કર્માપેક્ષઃ સ ચેત્તર્હિ, ન સ્વતન્ત્રોઽસ્મદાદિવત્,
કર્મજન્યે ચ વૈચિત્र્યે, કિમનેન શિખણ્ડિના. ૫

અથ સ્વભાવતો વૃત્તિ-રવિતર્ક્યા મહેશિતુઃ;
પરીક્ષકાણાં તર્ક્યેષ, પરીક્ષાક્ષેપડિણ્ડિમઃ ૬

સર્વભાવેષુ કર્તૃત્વં, જ્ઞાતૃત્વં યદિ સમ્મતમ્;
મતં નઃસન્તિ સર્વજ્ઞા, મુક્તાઃ કાયભૃતોઽપિ ચ. ૭

સૃષ્ટિવાદકુહેવાક-મુન્મુચ્યેત્યપ્રમાણુકમ્;
ત્વચ્છાસને રમન્તે તે, યેષાં નાથ! પ્રસીદસિ. ૮

ઇતિ સપ્તમ પ્રકાશઃ

સત્ત્વસ્યૈકાંતનિત્યત્વે, કૃતનાશાકૃતાગમૌ;
સ્યાતામેકાન્તનાશેઽપિ, કૃતનાશાકૃતાગમૌ. ૧

આત્મન્યેકાન્તનિત્યે સ્યાન્ન ભોગઃ સુખદુઃખયોઃ;
એકાન્તાનિત્યરુપેઽપિ, ન ભોગઃ સુખદુઃખયોઃ. ૨

પુણ્યપાપે બન્ધમોક્ષૌ, ન નિત્યૈકાન્તદર્શને;
પુણ્યપાપે બન્ધમોક્ષૌ, નાનિત્યૈકાન્તદર્શને. ૩

ક્રમાક્રમાભ્યાં નિત્યાનાં, યુજ્યતેઽર્થક્રિયા ન હિ;
એકાન્તક્ષણિકત્વેઽપિ, યુજ્યતેઽર્થક્રિયા ન હિ. ૪

યદા તુ નિત્યાનિત્યત્વ–રૂપતા વસ્તુનો ભવેત;
યથાર્થ ભગવન્નેવ, તદા દોષોઽસ્તિ કશ્ચન. ૫

ગુડો હિ કફહેતુઃ સ્યાન્નાગરં પિત્તકારણમ્;
દ્વયાત્મનિ ન દોષોઽસ્તિ, ગુડનાગરભેષજે. ૬

દ્વયં વિરુદ્ધં નૈકત્રા–ઽસત્પ્રમાણપ્રસિદ્ધિતઃ;
વિરુદ્ધવર્ણયોગો હિ, દૃષ્ટમેચકવસ્તુષુ. ૭

વિજ્ઞાનસ્યૈકમાકારં, નાનાકારકરમ્બિતમ્;
ઇચ્છંસ્તથાગતઃપ્રાજ્ઞો, નાનેકાન્તં પ્રતિક્ષિપેત્. ૮

ચિત્રમેકમનેકં ચ, રૂપં પ્રામાણિકં વદન્;
યોગો વૈશેષિકો વાપિ, નાનેકાન્તં પ્રતિક્ષિપેત્. ૯

ઇચ્છન્પ્રધાનં સત્ત્વાદ્યૈર્વિરુદ્ધૈર્ગુમ્ફિતં ગુણૈઃ;
સાઙ્ખ્યઃ સઙ્ખ્યાવતાં મુખ્યો,
નાનેકાન્તં પ્રતિક્ષિપેત્. ૧૦

વિમતિસ્સમ્મતિર્વાપિ, ચાર્વાકસ્ય ન મૃગ્યતે;
પરલોકાત્મમોક્ષેષુ, યસ્ય મુહ્યતિ શેમુષી. ૧૧

તેનોત્પાદવ્યવસ્થેમ–સમ્ભિન્નં ક્ષીરસાદિવત્;
ત્વદુપજ્ઞં કૃતધિયઃ, પ્રયન્ના વસ્તુતસ્તુ સત્. ૧૨

ઇતિ અષ્ટમ પ્રકાશઃ

યત્રાલ્પેનાપિ કાલેન, ત્વદ્ભક્તૈઃ ફલમાપ્યતે;
કલિકાલઃ સ એકોઽસ્તુ, કૃતં કૃતયુગાદિભઃ. ૧

સુષમાતો દુઃષમાયાં, કૃપા ફલવતી તવ;
મેરુતો મરુભૂમૌ હિ, શ્લાઘ્યા કલ્પતરોઃ સ્થિતિઃ. ૨

શ્રાદ્ધઃ શ્રોતા સુધીર્વક્તા, યુજ્યેયાતાં યદીશ ! તત્;
ત્વચ્છાસનસ્ય સામ્રાજ્ય–મેકચ્છત્રં કલાવપિ. ૩

યુગાન્તરેઽપિ ચેન્નાથ !, ભવન્ત્યુચ્છૃંખલાઃ ખલાઃ;
વૃથૈવ તર્હિ કુપ્યામઃ, કલય વામકેલયે. ૪

કલ્યાણસિદ્ધયૈ સાધીયાન્, કલિરેવ કષોપલઃ;
વિનાગ્નિં ગન્ધમહિમા, કાકતુણ્ડસ્સ નૈધતે. ૫

નિશિ દીપોઽમ્બુધૌ દ્વીપં, મરૌ શાખી હિમે શિખી;
કલૌ દુરાપઃ પ્રાપ્તોઽયં, ત્વત્પાદાબ્જરજઃકણઃ. ૬

યુગાન્તરેષુ ભ્રાન્તોઽસ્મિ, ત્વદ્દર્શનવિનાકૃતઃ;
નમોઽસ્તુ કલયે યત્ર, ત્વદ્દર્શનમ્નયત. ૭

બહુદોષો દોષોહીનાત્ત્વત્તઃ કલિરશોભત;
વિષયુક્તો વિષહરાત્ફણીન્દ્ર ઇવ રત્નતઃ. ૮

ઇતિ નવમ પ્રકાશઃ

મત્પ્રસત્તેસ્ત્વત્પ્રસાદસ્ત્વત્પ્રસાદાદ્ધિયં પુનઃ;
ઇત્યન્યોન્યાશ્રયં ભિન્ધિ, પ્રસીદ ભગવન્ ! મયિ. ૧

નિરીક્ષિતું રૂપલક્ષ્મીં, સહસ્રાક્ષોઽપિ ન ક્ષમઃ;
સ્વામિન્ ! સહસ્રજિહ્વોઽપિ, શક્તો વક્તું ન તે ગુણાન્. ૨

સંશયાન્ નાથ ! હરસે, ઽનુત્તરસ્વર્ગિણામપિ;
અતઃપરોઽપિ કિં કોઽપિ, ગુણઃસ્તુત્યોઽસ્તિ વસ્તુતઃ ? ૩

ઇદં વિરુદ્ધં શ્રદ્ધત્તાં, કથમશ્રદ્દધાનકઃ ?
આનન્દસુખસક્તશ્ચ, વિરક્તશ્ચ સમં ત્વયિ. ૪

નાથેયં ઘટયમાનાપિ, દુર્ઘટા ઘટતાં કથમ્ ?
ઉપેક્ષા સર્વસત્ત્વેષુ, પરમા યોપકારિતા. ૫

દ્વયં વિરુદ્ધં ભગવંસ્તવ, નાન્યસ્ય કસ્યચિત્;
નિર્ગ્રન્થતા પરા યા ચ, યા યોગ્યૈશ્ચક્રવર્તિતા. ૬

નારકા અપિ મોદન્તે, યસ્ય કલ્યાણપર્વસુ;
પવિત્રં તસ્ય ચારિત્રં, કો વા વર્ણયિતું ક્ષમઃ ? ૭

શમોડદ્ભુડદ્ભુતોભુતં રૂપં, સર્વાત્મસુ કૃપાદ્ભુતા;
સર્વાદ્ભુતનિધીશાય, તુભ્યં ભગવતે નમઃ. ૮

ઇતિ દશમ પ્રકાશઃ

નિઘ્નન્પરીષહચમૂ–મુપસર્ગાન્પ્રતિક્ષિપન્;
પ્રામોડસિ શમસૌહિત્યં, મહતાં કાપિ વૈદુષી. ૧

અરક્તો ભુક્તવાન્મુક્તિમદ્રિષ્ટો હતવાન્દ્વિષઃ;
અહો ! મહાત્મનાં કોડપિ, મહિમા લોકદુર્લભઃ. ૨

સર્વથા નિર્જિગીષેણ, ભીતભીતેન ચાગસઃ;
ત્વયા જગત્ત્રયં જિગ્યે, મહતાં કાપિ ચાતુરી. ૩

દત્તં ન કિંચિત્કસ્મૈચિન્નાત્તં કિંચિત્કુતશ્ચન;
પ્રભુત્વં તે તથાપ્યેતત્કલા કાપિ વિપશ્ચિતામ્. ૪

યદ્દેહસ્યાપિ દાનેન, સુકૃતં નાર્જિતં પરૈઃ;
ઉદાસીનસ્ય તન્નાથ !, પાદપીઠે તવાલુઠત્. ૫

રાગાદિષુ નૃશંસેન, સર્વાત્મસુ કૃપાલુના;
ભીમકાન્તગુણેનોચ્ચૈઃ, સામ્રાજ્યં સાધિતં ત્વયા. ૬

સર્વે સર્વાત્મનાઽન્યેષુ, દોષાસ્ત્વયિ પુનર્ગુણાઃ;
સ્તુતિસ્તવેયં ચેન્મિથ્યા, તત્પ્રમાણું સભાસદઃ. ૭

મહીયસામપિ મહાન્, મહનીયો મહાત્મનામ્;
અહો ! મે સ્તુવતઃ સ્વામી, સ્તુતેર્ગોચરમાગમત્. ૮

ઇત્યેકાદશપ્રકાશઃ

પટ્વભ્યાસાદરૈઃ પૂર્વં, તથા વૈરાગ્યમાહરઃ;
યથેહ જન્મન્યાજન્મ, તત્સાત્મીભાવમાગમત્ ૧

દુઃખહેતુષુ વૈરાગ્યં, ન તથા નાથ ! નિસ્તુષમ્;
મોક્ષોપાયપ્રવીણસ્ય, યથા તે સુખહેતુષુ. ૨

વિવેકશાણૈર્વૈરાગ્ય-શસ્ત્રં-શાતં ત્વયા તથા;
યથા મોક્ષેઽપિ તત્સાક્ષાદકુણ્ઠિતપરાક્રમમ્. ૩

યદા મરૂન્નરેન્દ્રશ્રીસ્ત્વયા નાથોપભુજ્યતે;
યત્ર તત્ર રતિર્નામ, વિરક્તત્વં તદાપિ તે. ૪

નિત્યં વિરક્તઃ કામેભ્યો, યદા યોગં પ્રપદ્યસે;
અલમેભિરિતિ પ્રાજ્ઞ્યં, તદા વૈરાગ્યમસ્તિ તે. ૫

સુખે દુઃખે ભવે મોક્ષે, યદૌદાસીન્યમીશિષે;
તદા વૈરાગ્યમેવેતિ, કુત્ર નાસિ વિરાગવાન્ ? ૬

દુઃખગર્ભં મોહગર્ભં, વૈરાગ્યે નિષ્ઠિતાઃ પરે;
જ્ઞાનગર્ભં તુ વૈરાગ્યં, ત્વય્યેકાયનતાં ગતમ્. ૭

ઔદાસીન્યેઽપિ સતતં, વિશ્વવિશ્વોપકારિણે;
નમો વૈરાગ્યનિષ્ઠાય, તાયિને પરમાત્મને. ૮

ઇતિ દ્વાદશપ્રકાશઃ

અનાહૂતસહાયસ્ત્વં, ત્વમકારણવત્સલઃ;
અનભ્યર્થિતસાધુસ્ત્વં, ત્વમસમ્બન્ધબાંધવઃ. ૧

અનક્તસ્નિગ્ધમનસમમૃજોજ્જ્વલવાક્પથમ્.
અધૌતામલશીલં ત્વાં, શરણ્યં શરણું શ્રયે. ૨

અચણ્ડવીરવૃત્તિના, શમિના શમવર્તિના;
ત્વયા કામમકુટ્યન્ત, કુટિલાઃ કર્મકણ્ટકાઃ. ૩

અભવાય મહેશાયા-ગદાય નરકચ્છિદે;
અરાજસાય પ્રમથે, કસ્મૈચિદ્ભવતે નમઃ ૪

અનુક્ષિતક્લેદઘ્ના-દનિપાતગરીયસઃ,
અસઙ્કલ્પિતકલ્પદ્રોસ્ત્વત્ત, ફલમવાપ્નુયામ્. ૫

અસઙ્ગસ્ય જનેશસ્ય, નિર્મમસ્ય કૃપાત્મનઃ;
મધ્યસ્થસ્ય જગત્ત્રાતુ-રનઙ્કસ્તેઽસ્મિ કિઙ્કરઃ. ૬

અગોપિતે રત્નનિધાવવૃતે કલ્પપાદપે,
અચિંત્યે ચિંતારત્ને ચ, ત્વય્યાત્માઽયં મયાર્પિતઃ. ૭

ફલાનુધ્યાનવન્ધ્યોઽહં, ફલામાત્રતનુર્ભવાન્;
પ્રસીદ યત્કૃત્યવિધૌ, કિઙ્કર્તવ્યજડે મયિ. ૮

ધૃતિ ત્રયોદશપ્રકાશઃ

મનોવચઃકાયચેષ્ટાઃ, કષ્ટાઃસંહૃત્ય સર્વથા;
શ્લથત્વેનવ ભવતા, મનઃશલ્યં વિયોજિતમ્. ૧

સંયતાનિ ન ચાક્ષાણિ, નવોચ્છઙ્ખલિતાનિ ચ;
ધૃતિસમ્યક્પ્રતિપદા, ત્વયેન્દ્રિયજયઃ કૃતઃ ૨

યોગસ્યાષ્ટાઙ્ગતા નૂનં, પ્રપંચઃ કથમન્યથા ?
આત્માલભાવતોઽપ્યેષ, તવ સાત્મ્યમુપેયિવાન્. ૩

વિષયેષુ વિરાગસ્તે, ચિરં સહચરેષ્વપિ;
યોગે સાત્મ્યમદૃષ્ટેઽપિ, સ્વામિન્નિદમલૌકિકમ્. ૪

તથા પરે ન રજ્યન્ત, ઉપકારપરે પરે;
યથાઽપકારિષ્વિ ભવા–નહો ! સર્વમલૌકિકમ્. ૫

હિંસકા અપ્યુપકૃતા, આશ્રિતા અપ્યુપેક્ષિતાઃ;
ઇદં ચિત્રં ચરિત્રં તે, કે વા પર્યનુયુઞ્જતામ્ ? ૬

તથા સમાધૌ પરમે, ત્વયાત્મા વિનિવેશિતઃ
સુખી દુઃખ્યસ્મિ નાસ્મીતિ, યથા ન પ્રતિપન્નવાન્. ૭

ધ્યાતા ધ્યેયં તથા ધ્યાનં, ત્રયમેકાત્મતાં ગતમ્;
ઇતિ તે યોગમાહાત્મ્યં, કથં શ્રદ્ધીયતાં પરૈઃ ? ૮

ઇતિ ચતુર્દશપ્રકાશઃ

જગજ્જૈત્રા ગુણાસ્ત્રાત–રન્યે તાવત્તવાસતામ્,
ઉદાત્તશાન્તતયા જિગ્યે, મુદ્રયૈવ જગત્ત્રયી. ૧

મેરુસ્તૃણીકૃતો મોહાત્પયોધિર્ગોષ્પદીકૃતઃ;
ગરિષ્ઠેજ્યો ગરિષ્ઠો યૈઃ, પાપ્મભિસ્ત્વમપોહિતઃ. ૨

ચ્યુતશ્ચિન્તામણિઃ પાણેસ્તેષાં લબ્ધા સુધા મુધા,
યૈસ્ત્વચ્છાસનસર્વસ્વ–મજ્ઞાનૈર્નાતમસાત્કૃતમ્. ૩

યસ્ત્વય્યપિ દધૌ દૃષ્ટિ–મુલ્મુકાકારધારિણીમ્,
તમાશુશુક્ષણિઃ સાક્ષા–દાલપ્યાલમિદં હિ વા. ૪

ત્વચ્છાસનસ્ય સામ્યં યે, મન્યન્તે શાસનાન્તરૈઃ;
વિષેણ તુલ્યં પીયૂષં, તેષાં હન્ત ! હતાત્મનામ્. ૫

અનેડમૂકા ભૂયાસુસ્તે, યેષાં ત્વયિ મત્સરઃ;
શુભોદર્કાય વૈકલ્ય–મપિ પાપેષુ કર્મસુ. ૬

તેભ્યો નમોઽઞ્જલિરયં, તેષાં તાન્સમુપાસ્મહે;
ત્વચ્છાસનામૃતરસૈ – ર્યૈ રાત્માઽસિચ્યતાન્વહમ્. ૭

ભુવે તસ્યૈ નમો યસ્યાં, તવ પાદનખાંશવઃ;
ચિરં ચૂડામણીયન્તે, બૂમહે કિમતઃ પરમ્? ૮

જન્મવાનસ્મિ ધન્યોઽસ્મિ, કૃતકૃત્યોઽસ્મિ યન્મુહુઃ;
જાતોઽસ્મિ ત્વદ્ગુણગ્રામ–રામણીયકલમ્પટઃ. ૯

ઇતિ પંચદશપ્રકાશઃ

ત્વન્મતામૃતપાનોત્થા, ઇતિઃ શમરસોર્મયઃ;
પરાણુદન્તિ માં નાથ! પરમાનન્દસમ્પદમ્. ૧

ઇતશ્ચાનાદિસંસ્કાર–મૂર્ચ્છતો મૂર્ચ્છયત્યલમ્;
રાગોરગવિષાવેગો, હતાશઃ કરવાણિ કિમ્? ૨

રાગાહિગરલાઘ્રાતો–ઽકાર્ષં યત્કર્મ–વૈશસમ્;
તદ્દ્રષ્ટુમપ્યશક્તોઽસ્મિ, ધિગ્મે પ્રચ્છન્નપાપતામ્. ૩

ક્ષણું સક્તઃ ક્ષણું મુક્તઃ, ક્ષણું ક્રુદ્ધઃ ક્ષણું ક્ષમી;
મોહાદ્યૈઃ ક્રીડ્યતે વાહં, કારિતઃ કપિચાપલમ્. ૪

પ્રાપ્યાપિ તવ સમ્બોધિ, મનોવાક્કાયકર્મજૈઃ;
દુશ્ચેષ્ટિતૈર્મયા નાથ!, શિરસિ જ્વાલિતોઽનલઃ. ૫

ત્વય્યપિ ત્રાતરિ ત્રાત–ર્યન્મોહાદિમલિમ્લુચૈઃ;
રત્નત્રયં મે હ્રિયતે હતાશો હા! હતોઽસ્મિ તત્. ૬

ભ્રાન્તસ્તીર્થાનિ દૃષ્ટસ્ત્વં, મયૈકસ્તેષુ તારકઃ;
તત્તવાઽઘ્રૌ વિલગ્નોઽસ્મિ, નાથ! તારય તારય. ૭

ભવત્પ્રસાદેનૈવાહ–મિયર્તી પ્રાપિતો ભુવમ્;
ઔદાસીન્યેન નેદાનીં, તવ યુક્તમુપેક્ષિતુમ્. ૮

જ્ઞાતા તાત ! ત્વમેવૈકસ્તત્ત્વતો નાન્યઃ કૃપાપરઃ;
નાન્યો મત્તઃ કૃપાપાત્ર–મેધિ યત્કૃત્યકર્મઠઃ. ૯

ઇતિ ષોડશપ્રકાશઃ

સ્વકૃતં દુષ્કૃતં ગર્હન્, સુકૃતં ચાનુમોદયન્;
નાથ ! ત્વચ્ચરણૌ યામિ, શરણં શરણોજ્ઝિતઃ. ૧

મનોવાક્કાયજે પાપે, કૃતાનુમતિકારિતૈઃ;
મિથ્યા મે દુષ્કૃતં ભૂયા–દપુનઃ ક્રિયયાન્વિતમ્. ૨

યત્કૃતં સુકૃતં કિં ચિદ્રત્નત્રિતયગોચરમ્;
તત્સર્વમનુમન્યેઽહં, માર્ગમાત્રાનુસાર્યપિ. ૩

સર્વેષામર્હદાદીનાં, યો યોઽર્હત્ત્વાદિકો ગુણઃ;
અનુમોદયામિ તં તં, સર્વં તેષાં મહાત્મના. ૪

ત્વાં ત્વત્ફલભૂતાન્ સિદ્ધાંસ્ત્વચ્છાસનરતાન્મુનીન્;
ત્વચ્છાસનં ચ શરણં, પ્રતિપન્નોસ્મિ ભાવતઃ. ૫

ક્ષમયામિ સર્વાન્સત્ત્વાન્સર્વે, ક્ષામ્યન્તુ તે મયિ;
મૈત્ર્યસ્તુ તેષુ સર્વેષુ, ત્વદેકશરણસ્ય મે. ૬

એકોઽહં નાસ્તિ મે કશ્ચિન્ન ચાહમપિ કસ્યચિત્;
ત્વદંઘ્રિશરણસ્થસ્ય, મમ દૈન્યં ન કિંચન. ૭

યાવન્નાપ્નોમિ પદવીં, પરાં ત્વદનુભાવજામ્;
તાવન્મયિ શરણ્યત્વં, મા મુંચઃ શરણં શ્રિતે. ૮

ઇતિ સપ્તદશપ્રકાશઃ

ન પરં નામ મૃદ્વેવ, કઠોરમપિ કિંચન;
વિશેષજ્ઞાય વિજ્ઞપ્યં, સ્વામિને સ્વાન્તશુદ્ધયે. ૧

ન પક્ષિપશુસિંહાદિ-વાહનાસીનવિગ્રહઃ;
ન નેત્રગાત્રવક્ત્રાદિ-વિકારવિકૃતાકૃતિઃ. ૨

ન શૂલચાપચક્રાદિ-શસ્ત્રાઙ્કકરપલ્લવઃ;
નાઙ્ગનાકમનીયાઙ્ગ-પરિષ્વઙ્ગપરાયણઃ. ૩

ન ગર્હણીયચરિત-પ્રકમ્પિતમહાજનઃ;
ન પ્રકોપપ્રસાદાદિ-વિડમ્બિતનરામરઃ. ૪

ન જગજ્જનનસ્થેમ-વિનાશવિહિતાદરઃ;
ન લાસ્યહાસ્યગીતાદિ-વિપ્લવોપપ્લુતસ્થિતિઃ. ૫

તદેવં સર્વદેવેભ્યસ્સર્વથાત્વં વિલક્ષણઃ;
દેવત્વેન પ્રતિષ્ઠાપ્યઃ, કથં નામ પરીક્ષકૈઃ ? ૬

અનુશ્રોતઃ સરત્પર્ણ-તૃણકાષ્ઠાદિયુક્તિમત;
પ્રતિશ્રોતઃ શ્રયદ્વસ્તુ, કયા યુક્ત્યા પ્રતીયતામ્ ? ૭

અથવાડલં મન્દબુદ્ધિ-પરીક્ષક પરીક્ષણૈઃ;
મમાપિ કૃતમેતેન, વૈયાત્યેન જગત્પ્રભો ! ૮

યદેવ સર્વસંસારિ-જન્તુરૂપાનલક્ષણમ્;
પરીક્ષન્તાં કૃતધિયસ્તદેવ તવ લક્ષણમ્. ૯

ક્રોધલોભભયાક્રાન્તં, જગદસ્માદ્વિલક્ષણઃ;
ન ગોચરો મૃદુધિયાં, વીતરાગ ! કથઞ્ચન. ૧૦

ઇત્યષ્ટાદશપ્રકાશઃ

તવ ચેતસિ વર્તેઽહમિતિ વાર્તાપિ દુર્લભા;
મચ્ચિત્તે વર્તસે ચેત્ત્વ-મલમન્યેન કેનચિત્ ૧

નિગૃહ્ય કોપતઃ કાંશ્ચિત્, કાંશ્ચિત્તુષ્ટ્યાડનુગૃહ્ય ચ;
પ્રતાર્યન્તે મૃદુધિયઃ પ્રલમ્ભનપરૈઃ પરૈઃ ૨

અપ્રસન્નાત્કથં પ્રાપ્યં, ફલમેતદસઙ્કૃતમ્ ?
ચિન્તામણ્યાદયઃ કિં ન, ફલન્ત્યપિ વિચેતનાઃ ૩

વીતરાગ ! સપર્યા-સ્તવાજ્ઞાપાલનં પરમ્;
આજ્ઞાડડરાદ્ધા વિરાદ્ધા ચ, શિવાય ચ ભવાય ચ. ૪

આકાલમિયમાજ્ઞા તે, હેયોપાદેયગોચરા;
આશ્રવઃ સર્વથા હેય, ઉપાદેયશ્ચ સંવરઃ. ૫

આશ્રવો ભવહેતુઃ સ્યાત્સંવરો મોક્ષકારણમ્;
ઇતીયમાર્હતીમુષ્ટિ-રન્યદસ્યાઃ પ્રપંચનમ્. ૬

ઇત્યાજ્ઞારાધનપરા, અનન્તાઃ પરિનિર્વૃતાઃ;
નિર્વાન્તિ ચાન્યે ક્વચન, નિર્વાસ્યન્તિ તથાડપરે. ૭

હિત્વા પ્રસાદનાદૈન્ય-મેકયૈવ ત્વદાજ્ઞયા;
સર્વથૈવ વિમુચ્યન્તે, જન્મિનઃ કર્મપંજરાત્ ૮

ઇત્યેકોનવિંશતિતમપ્રકાશઃ

પાદપીઠલુઠન્મૂર્ધ્નિ, મયિ પાદરજસ્તવ;
ચિરં નિવસતાં પુણ્ય-પરમાણુકણોપમમ. ૧

મદ્દૃશૌ ત્વન્મુખાસક્તે, હર્ષબાષ્પજલોર્મિભિઃ;
અપ્રેક્ષ્યપ્રેક્ષણોદ્ભૂતં, ક્ષણાત્ક્ષાલયતાં મલમ્. ૨

ત્વત્પુરો લુઠનૈર્ભૂયાન્મદ્ભાલસ્ય તપસ્વિનઃ;
કૃતાસેવ્યપ્રણામસ્ય, પ્રાયશ્ચિત્ત કિણાવલિઃ ૩

મમ ત્વદ્દર્શનોદ્ભૂતાશ્ચિરં રોમાંચકણ્ટકાઃ;
નુદન્તાં ચિરકાલોત્થા-મસદ્દર્શનવાસનામ ૪

ત્વદ્ભક્ત્રકાંતિજ્યોત્સ્નાસુ નિપીતાસુ સુધાસ્વિવ;
મદ્ગીર્વૈર્લોચનામ્ભોજૈ:, પ્રાપ્યતાં નિર્નિમેષતા. ૫

ત્વદ્વાસ્યલાસિની નેત્રે, ત્વદ્ધુપાસ્તિકરૌ કરૌ;
ત્વદ્ગુણશ્રોતૃણી શ્રોત્રે, ભૂયાસ્તાં સર્વદા મમ. ૬

કુંઠાપિ યદ્ધિ સોત્કણ્ઠા, ત્વદ્ગુણું ગ્રહણું પ્રતિ;
મમૈષા ભારતી તર્હિ, સ્વસ્ત્યેતસ્યૈ કિમન્યયા ? ૭

તવ પ્રેષ્યોઽસ્મિ દાસોઽસ્મિ સેવકોઽસ્મ્યસ્મિ કિંકર:;
ઓમિતિ પ્રતિપદ્યસ્વ, નાથ ! નાત: પરં બ્રુવે. ૮

શ્રી હેમચન્દ્રપ્રભવા–દ્ધીતરાગસ્તવાદિત:;
કુમારપાલ–ભૂપાલ:, પ્રાપ્નોતુ ફલમીપ્સિતમ્ ૯

ઇતિ વિંશતિતમપ્રકાશ: સમાપ્ત:

શ્રી જીવાનુશાસ્તિ કુલકમ્

રે જીવ ! કિ ન બુજ્ઝસિ ચઉગઈ સંસાર સાયરે ઘોરે,
ભમિઓ અણંતકાલં અરહટ્ટઘડિવ્વ જલમજ્ઝે. ૧

રે જીવ ! ચિંતસિ તુમં નિમિત્તમિત્તં પરો હવઈ તુજ્ઝ,
અસુહ પરિણામ જણ્ય ફલમેયં પુવ્વકમ્માણું. ૨

રે જીવ ! કમ્મભારિયં ઉવએસં કુણસિ મૂઢ વિવરીઅં,
દુગ્ગઈ ગમણ મણાણું એસચ્ચિઅ હવઈ પરિણામો. ૩

રે જીવ ! તુમં સીસે સવણા દાઉણ સુણસુ મણુવયણું,
જં સુકૂખ નવિ પાવિસિ તા ધમ્મ વિવિજ્જઓ નૂણું. ૪

રે જીવ! મા વિસાયં જાહિ તુમં પિચ્છિઉણ પર રિદ્ધી;
ધમ્મરહિયાણ કુત્તો સંપજ્જઈ વિવિહસંપત્તી. ૫

રે જીવ ! કિં ન પિચ્છસિ જિણ્ણંતં જુવ્વણું ધણું જીઅં,
તહવિહુ સિગ્ઘં ન કુણસિ અપ્પહિઅં પવર જિણધમ્મં. ૬

રે જીવ ! માણુવજ્જિઅ સાહસ પરિહીણ દીણગયલજ્જ,
અચ્છસિ કિં વિસત્થો ન હુ ધમ્મે આયરં કુણસિ. ૭

રે જીવ ! મણુયજમ્મં અકયત્થં જુવ્વણું ચ વોલીણું,
ન ય ચિણ્ણું ઉગ્ગતવં ન ય લચ્છી માણિઆ પવરા. ૮

રે જીવ ! કિં ન કાલો તુજ્જ ગએ પરમુહું નીયંતસ્સ,
જં ઇચ્છિયં ન પત્તં તં અસિધારા વયં ચરસુ. ૯

ઇય મા મુણુસુ મણેણું તુજ્જ સિરી જા પરસ્સ આઇત્તા,
તા આયરેણ ગિણ્હસુ સંગેાવય વિવિહ પયત્તેણ. ૧૦

જીવિઅં મરણેણ સમં ઉપ્પજ્જઇ જુવ્વણું, સહજરાએ;
રિદ્ધી વિણાસ સહિઆ હરિસ વિસાએા ન કાયવ્વેા. ૧૧

પાવપડિઘાય ગુણબીજહાણ સુત્તં

ણમેા વિઅરાગાણં સવ્વન્નૂણું દેવિંદપૂઈઆણું જહટ્ઠિઅવત્થુવાઇણું તેલુક્કગુરુણું અરૂહંતાણું ભગવંતાણ.

જે એવમાઇક્ખંતી–ઇહ ખલુઅણાઈજીવે, અણાઇ જીવસ્સભવે, અણાઇ કમ્મસંજોગ નિવ્વત્તએ, દુક્ખરૂવે, દુક્ખફલે, દુક્ખાણુબંધે.

એઅસ્સણું વુચ્છિત્તિ સુદ્ધધમ્માએા, શુદ્ધધમ્મસંપત્તિ પાવકમ્મવિગમાએા, પાવકમ્મવિગમેા તહાતમવ્વત્તાઇ ભાવએા.

તસ્સ પુણ વિવાગસાહણત્થણ ચઉશરણ ગમણ, દુક્કડ ગરિહા સુક્કડાણુ સેવણું.

અઐો કાય૦વમિણું હેાઉકામેણું સયા સુપ્પણિહાણું ભુમ્મે ભુમ્મે સંકિલેસે, તિકાલમ સંકિલેસે.

જાવજ્જીવં મે ભગવંતેા પરમતિલેાગનાહા, અણુત્તરપુન્ન સંભારા ખીણ રાગદેાસમેાહા, અચિંત ચિંતામણી ભવજલ હિયેાઆ એગંત સરણા અરહંતા શરણું.

તહા પહીણજરમરણા અવેઅકમ્મકલંકા પણટ્ઠવાબાહા, કેવલનાણદંસણા, સિદ્ધ પુરનિવાસી, નિરૂવમસુહસંનયા, સ૦વહા કય કિચ્ચા, સિદ્ધાશરણું.

તહા પસંતગંભીરાસયા, સાવજ્જજોગવિરયા, પંચ વિહાયારજાણગા, પરવિયારનિરયા, પઉમાઈનિદંસણા, ઝાણજ્ઝયણસંગયા, વિસુજ્જમાણ ભાવા સાહૂ સરણું.

તહા સુરાસુરમણુઅપૂઇએા, મેાહતિમિરં, સુમાલિ, રાગ દેાસવિસપરમમંતેા, હેઉસયલ કલ્લાણાણું, કમ્મવણવિહાવસુ, સાહુગેા સિદ્ધભાવસ્સ કેવલિપન્નત્તેા, ધમ્મેા જાવજ્જીવં મે ભગવં સરણું.

સરણ મુવગએા અ એએસિં ગરહામિ દુક્કડમ્.

જં ણું અરહંતેસુ વા, સિદ્ધેસુ વા, આયરિએસુ વા, ઉવજ્ઝાએસુ વા, સાહૂસુ વા, સાહૂણીસુ વા, અન્નેસુ વા, ધમ્મટ્ઠાણેસુ વા, માણુજ્જેસુ, પૂઅણિજ્જેસુ, તહા માઈસુ વા, પિઈસુ વા, બધૂસુ વા, મિત્તેસુ વા, ઉવયારિસુ વા, ઓહિણુ વા, જિવેસુ મગ્ગાટ્ઠિએસુ, અમગ્ગટ્ઠિએસુ, મગ્ગસાહણેસુ, અમગ્ગાસાહણેસુ, જંકિંચિ વિતહમાયરિઅં, અણાયરિઅવ્વં, અણુચ્છઅવ્વં, પાવંપાણાણુબંધિ, સુહુમં વા, બાયરં વા, મણેણ વા, વાયાએ વા, કાએણ વા, કથં વા, કારાવિઅં વા, અણુમેાઇઅવ્વા,

રાગેણ વા, દોસેણ વા, મોહેણ વા, ઇત્થં વા, જમ્મેજમ્મંતરેસુ વા, ગરહિઅમેઅં, દુક્કડમેઅં, ઉજ્ઝઓવમેઅં, વિઆણિઅંમએ, કલ્લાણમિત્ત ગુરુભગવંતવયણાઓ, એવમેઅંતિ, રોઇઅં સદ્ધાએ, અરિહંતસિદ્ધસમક્ખં, ગરહામિ અહોમણું, દુક્કડમેઅં, ઉજ્ઝઅવમેઅં ઇત્થ, મિચ્છામિ દુક્કડમ્ મિચ્છામિ દુક્કડમ્.

હોઉ મે એસા સમ્મં ગરિહા, હોઉ મે અકરણનિઅમો, બહુમયં મમેઅંતિ ઇચ્છામિ અણુસટ્ઠિં અરહંતાણું ભગવંતાણું, ગુરૂણું કલ્લાણમિત્તાણંતિ.

હોઉમેએ એહિં સંજોગો, હોઉમે એસા સુપત્થણા, હોઉમે ઇત્થમહુમાણો, હોઉમે ઇએ મુક્ખબીયંતી.

પત્તેસુ એએસુ અહં સેવારિહે સિઆ, આણારિહેસિઆ પડિવત્તિમુત્તેસિઆ, નિરઇઆરપારગેસિઅ.

સંવિગ્ગો જહાસત્તિએ સેવેમિ સુક્કડં, અણુમોએમિ સવ્વેસિં અરહંતાણું અણુટ્ઠાણું, સવ્વેસિં સિદ્ધાણું, સિદ્ધભાવં, સવ્વેસિં આયરિયાણું, આયારં, સવ્વેસિં ઉવજ્ઝાયાણું, સુત્તપ્પયાણું, સવ્વેસિં સાહૂણું સાહુકિરિઅં, સવ્વેસિં સાવગાણું, મુક્ખસાહણજોગે, સવ્વેસિં દેવાણું, સવ્વેસિ જીવાણું, હોઉકામાણું કલ્લાણાસયાણું મગ્ગસાહણજોગે.

હોઉ મે એસા અણુમોઅણા સમ્મં વિહિપુવ્વિઆ, સમ્મં સુદ્ધાસયા, સમ્મં સુદ્ધાસયા, સમ્મં પડિવત્તિરૂવા, સમ્મં નિરઇઆરા, પરમગુણ જુત્ત અરંહતાઈ સામત્થઓ, અચિંત સત્તિજુત્તાહિતે ભગવંતો વિઅરાગાસવ્વણૂ, પરમકલ્લાણાહિઉસત્તાણું, મૂઢેઅમ્હિપાવે, અણાઈમોહવાસિએ, અણુભિન્નેભાવઓ, હિઆહિઆણું, અભિન્નેસિઆ, અહિઅનિવિત્તેસિઆ,

હિઅપવિત્તેસિઆ, આરાહગેસિઆ, ઉચિઅપડિવત્તિએ, સવ્વસત્તાણંસહિઅંતિ, ઈચ્છામિ સુક્કડં, ઈચ્છામિ સુક્કડમ્, ઈચ્છામિ સુક્કડમ્.

એવમેઅં સમ્મં પઢમાણુસ્સ સુણમાણુસ્સ, અણુપ્પેહમાણુસ્સ, સિઢિલી ભવંતી, પરિહાયંતી ખિજ્જંતી અસુહ કમ્માણુબંધા, નિરણુબંધે વાસુહકમ્મે ભગ્ગસામત્થે સુહપરિણામેણું કડગબદ્ધે, વિઅવિસે અપ્પફલે સિઆ, સુહાવણિજ્જે સિઆ, અપુણ્ણભાવે સિઆ.

તહા આસગલિજ્જંતિ, પરિપેસિજ્જંતિ. નિમ્મવિજ્જંતિ, સુહકમ્માણુબંધા, સાણુબંધં ચ સુહકમ્મં પગિટ્ઠપગિટ્ઠભાવજ્જિઅં નિયમફલયં સુપ્પઉત્તેવિઅ મહાગએ સુહફલેસિઆ, સુહપવત્તગેસિઆ, પરમસુહસાહગેસિઆ, અપડિબંધમેઅં અસુહભાવનિરોહેણું, સુહભાવણીયતિસુપ્પણિહાણું સમ્મં પઢિઅવ્વં સમ્મં સોઅવ્વં અણુપ્પેહિ અવ્વંતિ.

નમોનમિઅનમિઆણું પરમગુરુવીઅરાગાણું, નમોસેસનમુક્કારારિહાણું, જયઉ સવ્વણૂ સાસણું પરમ સંબોહીએ સુહિણોભવંતુજીવા, સુહિણો ભવંતુજીવા, સુહિણોભવંતુજીવા.

